377
N

[illegible]

ഒന്നാം ഭാഗം

ഇ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള

ജാഹ്നവി

പ്രസാധകന്മാർ
**സാഹിത്യപ്രവർത്തക സഹകരണ
സംഘം ലിമിറ്റഡ്**

JAHNAVI

PART ONE

(NOVEL)

BY

G. RAMAKRISHNA PILLAI

Second Impression January 1956

RIGHTS RESERVED

PUBLISHERS

SAHITHYA PRAVARTHAKA C. S. LTD.

NATIONAL BOOKSTALL

POST BOX 40. KOTTAYAM

Rs. 2—8—0

ജാഹ്നവി

(ഒന്നാംഭാഗം)

ജി. രാമകൃഷ്ണപിള്ള

നാഷനൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ
കളരിക്കൽബസാർ കോട്ടയം

വില 2 ക. 8 ണ.

ജി. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ

കൃതികൾ

മരതകമണി	(നോവൽ)
വിലാസിനി	,,
യശോധര	,,
സുകേശിനി	,,
അമരാലയം	,,
ദേവസേന	,,
പ്രേമസാഫല്യം	,,
ജാഹ്നവി (രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ)	,,
കേരളഭാഷാസാഹിത്യചരിത്രസംഗ്രഹം	
കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ	
കമ്പരാമായണം (പരിഭാഷ)	

Printed at the South Indian Press, Changanacherry. Copies 1000·

1

ബാലേ കേൾ നീ മാമകവാണീ
കല്യേ കല്യാണീ
പാലോലുംമൊഴിമാർകുലതിലകേ
പാഞ്ചാലാധിപ സുകൃതവിപാകേ
കാളാംബുദരുചി തേടും വിപിനേ
കാമിനി വന്നതിനാലതിഗഹനേ
ഡോളായിതമിഹ മാമകഹൃദയം
ലോകോത്തരഗുണശാലിനി സദയം.

ക്രിസ്ത്വാബ്ദം 833-ലാകുന്നു നമ്മുടെ കഥ തുടങ്ങുന്നതു്. ഭാദ്രപദമാസത്തിന്റെ അവസാനമായിരുന്നു. ശരദൃതു അതിന്റെ കോമളമായ വിവിധവർണ്ണങ്ങളാൽ വൃക്ഷശാഖകളെ കിസലയിതങ്ങളാക്കി അവയെ മന്ദപവമാനനെക്കൊണ്ടു വീജനം ചെയ്യിക്കുന്ന അക്കാലത്തു 'ഭ്രമണകാദ്രി'നിരയിൽനിന്നും 'മിത്രവതീ'നഗരത്തിലേയ്ക്കു പോകുന്ന രാജപാതയിൽക്കൂടി രണ്ടുപേർ യാത്രചെയ്യുകയായിരുന്നു.

ഇവരിൽ ഒരാൾ മുപ്പതു വയസ്സോടടുത്തു പ്രായം

വരുന്ന ഒരു പുരുഷനും, മറേറയാൾ വാസ്തവത്തിൽ ഇരുപതുവയസ്സുമാത്രം പ്രായംതികഞ്ഞവളും, എന്നാൽ കാഴ്ചയിൽ അല്പംകൂടി പ്രായംതോന്നിക്കുന്നവളും ആയ ഒരു പെൺകിടാവുമായിരുന്നു. അവർ രണ്ടുപേരും അടിയുറച്ച കുതിരകളുടെ പുറത്തു കയറിയിരുന്നു. കുതിരസ്സവാരിയിൽ അതിപരിചിതയെന്നു തെളിയിക്കുമാറു് കൂസൽകൂടാത്ത മനഃസാന്നിദ്ധ്യത്തോടും, കുശലതയോടുംകൂടി ആ തരുണി തൻെറ വാഹനത്തെ നയിച്ചു.

ആ യുവാവു ദീർഘിച്ചു് തന്വവായി രമണീയമായ ആകൃതിയോടും, അസാധാരണ സൗന്ദര്യത്തോടും കൂടിയവനായിരുന്നു. എന്നാൽ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ അംഗങ്ങൾ ബലഹീനങ്ങളായിരുന്നു. ചിരകാലമായ രോഗത്തിൻെറ ഫലമായിട്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ അനാരോഗ്യത്തിൻെറ പുരോഗാമിയായ ലക്ഷണമായിട്ടോ കരുതാവുന്ന ഒരാലസ്യം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഭാവത്തിൽ സ്ഫുരിച്ചു. ആ തരുണൻെറ മുഖം വിളറിയിരുന്നു, എന്നല്ല മിക്കവാറും വാടിയിരുന്നു. എന്നാൽ ഉന്നതമായി മഹത്വസൂചകമായുള്ള അദ്ദേഹത്തിൻെറ നെററിത്തടത്തിൽ സ്ഫാടികമായ ആ വൈവർണ്ണ്യം ധിഷണാദേവി തൻെറ ഉത്തമസേവകന്മാക്കുമാത്രം പ്രദാനംചെയ്യുന്ന ഒരു കിരീടമെന്നോണം സ്ഥിതിചെയ്തു. അക്കാലത്തെ ആചാരത്തിനു വിപരീതമായിട്ടെന്നു തോന്നുംവണ്ണം നമ്മുടെ യുവാവു് മേൽമീശയും താടിയും ധരിച്ചിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തിൻെറ അനവദ്യമായ ആകൃതിക്കു യാതൊന്നും

തന്നെ ഉയനംവരുത്തുകയോ, വിശിഷ്ടമായ അധരത്തിന്റെ കോമളകാന്തിയെ ആസ്വാദനംചെയ്യുകയോ ചെയ്തില്ല. ആ യുവാവിന്റെ കറുത്ത കണ്ണുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലലാടഫലകത്തിൽ സ്ഫാടികമായ കിരീടത്തെ സമർപ്പിച്ച ആ കുശാഗ്രബുദ്ധിയുടെ തീക്ഷ്ണകിരണാങ്കുരങ്ങളാൽ ദീപ്തങ്ങളായിരുന്നു.

ആ സുകുമാരന്റെ മുഖഭാവം ചിന്താസൂചകമെന്നു മാത്രമല്ല, ചിലപ്പോൾ ദൈന്യപിശുനവുംകൂടിയായിരുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം സ്വാവീക്ഷണങ്ങളെ സുന്ദരിയായ തന്റെ സഹചാരിണിയുടെനേരെ തിരിക്കുമ്പോൾ അവൾ മന്ദഹാസത്തോടെ പ്രേമപൂർവം അദ്ദേഹത്തെ കടാക്ഷിക്കുന്നപക്ഷം, അനുരാഗത്താൽ ഉദ്ഭൂതമായ ഒരു ക്ഷോഭം സ്വഹൃദയത്തിൽ ആവേശിച്ചതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം പെട്ടെന്നു പരമാനന്ദംകൊണ്ടു ചൈതന്യപൂർണ്ണമാകും. മനുഷ്യഹൃദയത്തിൽ പ്രണയത്തിനുമാത്രം അങ്കുരിപ്പിക്കാവുന്നതും, നിശിതമായ ബുദ്ധിക്ക് അതിന്റെ വിജയവേളയിൽ ഉണ്ടാകുന്ന സകല വികാരങ്ങളേയും സംതൃപ്തിയേയും അതിലംഘിക്കുന്നതുമായ അന്തർന്നിർവൃതിയുടെ ദിവ്യതേജത്തെ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷത്തിൽ അറിയുന്നതായി അപ്പോൾ കാണപ്പെട്ടു.

അതെ—ആ യുവാവ് സ്വസമീപത്തിൽ യാത്രചെയ്ത ആ പെൺകിടാവിന്റെനേരെ പ്രകടിപ്പിച്ച പ്രേമം ഒരു ആരാധനയ്ക്ക്, അഥവാ ഒരുപാസനയ്ക്കു തന്നെ തുല്യമായിരുന്നു. ഈ സ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൃദുഹൃദയം ബദ്ധമായതിൽ അത്ഭുതപ്പെട്ടു

വാൻ ഒന്നുമില്ല. ക്ഷണതരളമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഈവിധത്തിൽ മൃദുവികാരത്തിന്റെ ശക്തിമത്തായ മന്ത്രത്തിനധീനമായതിൽ ആശ്ചര്യത്തിനവകാശമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആ പുരുഷരത്നത്തിന്റെ ആരാധനയ്ക്കു വിഷയമായ മോഹിനി, അത്തരത്തിലുള്ള പ്രണയത്തിനു സർവഥാ അർഹയായിരുന്നു.

ഋജുദീർഘമായ അവളുടെ ആകാരം മനോഹരമാകുംവണ്ണം രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. സ്തനങ്ങളുടെ മിതമായ പരിപുഷ്ടിയേയും, കൊഴുത്തുരുണ്ട അംഗങ്ങളേയും, മൃദുവായി ദേവാംഗനാസദൃശമായുള്ള കളേബരത്തേയും സ്പഷ്ടമാക്കത്തക്കവിധത്തിലായിരുന്നു അവൾ വസ്ത്രം ധരിച്ചിരുന്നതു്. അവളുടെ ആകൃതിപരിമാണത്തിൽ ആഡംബരസൂചകമായോ അനർഹമായ കാമവികാരദ്യോതകമായോ യാതൊന്നും കാണപ്പെട്ടില്ല. ദേഹത്തിന്റെ സകല അംശങ്ങളും അത്ഭുതകരമാകുംവണ്ണം രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടും അന്യോന്യം പരിപൂർണ്ണമായ യോജിപ്പോടുകൂടിയുമിരുന്നു. എന്നുവരികിലും സൂക്ഷ്മദൃക്കായ ഒരുവനു്, വിധിയുടെ സൃഷ്ടികൗശല്യത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതും, പ്രൗഢമായി ഈഷന്നതമായുള്ള ഗളപ്രദേശത്തോടുകൂടിയതും ദീർഘരമണീയവും ആയ അവളുടെ ആകാരത്തിന്റെ സൗമ്യമായി, നിമ്നോന്നതമായി നമ്രമായുള്ള ചലനത്തിൽ സീമാതീതവികാരപരമ്പരയെ ദർശിക്കാൻ കഴിയും.

അവളുടെ വദനബിംബത്തിലെ ഓരോ പ്രത്യ

കാംഗവും ഭംഗിയുള്ളതും അല്പം വലിപ്പമുള്ളതുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അവ ഓരോന്നും അനവദ്യമായ പൂർണ്ണതയോടുകൂടിയിരുന്നു. പൌരുഷമായ മുഖഛായയും, സ്വഭാവസ്ഥൈര്യവും, ദീപ്തിമത്തായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ബുദ്ധിചൈതന്യവും ആയിരുന്നു പ്രസ്തുത സുന്ദരിയുടെ വാസ്തവപ്രായത്തിൽനിന്നും അവൾക്കു നാലഞ്ചുവയസ്സു കൂടുതൽ തോന്നിച്ചതു്.

ആ മോഹനാംഗിയുടെ കേശം അതികൃഷ്ണമായിരുന്നു. വിശേഷമായ പട്ടാംബരത്തിന്റെ നേർമ്മ ആ തലമുടിക്കില്ലായിരുന്നു എങ്കിലും, ഗാഢമായ വികാരപ്രകൃതിയെ സ്പഷ്ടമാക്കത്തക്കവണ്ണം അതു പുഷ്കലവും തരംഗിതവുമായിരുന്നു. സരസ്വതീദേവിയുടെ പ്രതിമാനിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു ശില്പിമാതൃകയായി സ്വീകരിക്കത്തക്കവണ്ണം ബുദ്ധിശക്തിയാൽ പ്രോത്ഭാസമാനമായി വിശാലമായി ഉന്നതമായുള്ള ലലാടഫലകത്തിൽനിന്നും ആ കുന്തളം പിന്നിലേയ്ക്കു് ഉലഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നു. ഒരു ധന്വിയുടെ ചാപത്തിനൊപ്പം വളഞ്ഞതും, പ്രവൃഷ്ടമായി ചിത്രീകരിക്കപ്പെട്ടതുമായ ഭ്രൂവല്ലികൾ അനലശിഖയ്ക്കുതുല്യം കാന്തിയോടുകൂടിയ കിരണങ്ങളെ വമിക്കുന്ന നീലനയനങ്ങൾക്കു മുകളിലായി ഉയൎന്നുകാണപ്പെട്ടു.

നിസർഗ്ഗസുന്ദരമായ അവളുടെ ശരീരവർണ്ണം ആതപാഹതിയാൽ ഈഷത്ക്ലാന്തമായിരുന്നു. ഈ കാരണത്താൽ കിഞ്ചിദസിതമായി മൃദുലമായുള്ള ത്വഗിന്ദ്രിയത്തിനുള്ളിൽക്കൂടി തിങ്ങി പ്രവഹിക്കുന്ന ചുടുശോണിതത്താൽ പ്രസ്പഷ്ടമാക്കപ്പെട്ട അവളുടെ

പൂർണ്ണാരോഗ്യം ഒന്നകൂടി പ്രവൃദ്ധമാനമെന്ന കാണികൾക്ക തോന്നി. നാസികയും ദന്തങ്ങളും അനവദ്യമായ ആകൃതിസൗഷ്ഠവത്തോടുകൂടി മന്ദധവളമായി പ്രശോഭിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ അവളുടെ ലാവണ്യത്തെ പൂർണ്ണമാക്കാൻ സകലവിധമായ രാമണീയകവും പ്രസാദവും പരമേഷ്ഠിയാൽ ഉപയുക്തമായി കാണപ്പെട്ടു. ഇതുമെന്ന്യേ കായികമായ പരിപൂർത്തിയുടെ പ്രഭാവം, അവളെ ഒരു പ്രഭാവതിയും മോഹിനിയും ആരാധ്യയുമാക്കിത്തീർത്ത ആ ബുദ്ധിചൈതന്യത്താലും ഉൽകൃഷ്ടമായ വൈശിഷ്ട്യത്താലും ഭൂഷിതമായി, അഥവാ സമ്മിളിതമായിരുന്നു.

മേൽവിവരിച്ച രണ്ടു വഴിയാത്രക്കാരും അവർ മാർഗ്ഗതരണം ചെയ്യുന്നതായി നാം കാണുന്ന ആ രാജ്യത്തിൽ ജനിച്ചവരല്ലായിരുന്നു. യുവാവു് ഒരു ജലന്ധരദേശീയനും, യുവതി അംഗദേശികളായ പിതാക്കന്മാരുടെ സന്താനവുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അവർക്കു് അപരിചിതമായി വളരെ ചുരുക്കം ഭാഷകൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ടു് ഈ വിഷയത്തിൽ അവർ മററു രാജ്യങ്ങളിലെന്നപോലെ ജംബുപുരത്തിലും സ്വദേശികൾതന്നെയായിരുന്നു.

നമ്മുടെ കഥനടന്നതായ ആ പുരാതനകാലങ്ങളിൽ പുരുഷന്മാർ ധരിക്കാറുള്ള വസ്ത്രം അവരുടെ പദവിയേയോ തൊഴിലിനേയോ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, ജലന്ധരത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചതെങ്കിലും അവിടെപ്പോലും അധികം പ്രചാരംസിദ്ധിച്ചി

ട്ടില്ലാത്ത വൈദികവിദ്യാൎത്ഥിസഹോദരസംഘത്തിൽ പെട്ട ഒരാളാണ് ആ യുവാവെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിനയസൂചകമെങ്കിലും ഒരുവിധത്തിലും കൃപണമല്ലാത്ത വസ്ത്രധാരണത്തിൽനിന്ന് അറിവാൻ എളുപ്പമായിരുന്നു അദ്ദേഹം ഒരുത്തരീയത്താൽ സ്കന്ധത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. ലംബമാനമായ ഒരു ചെറിയ ഖഡ്ഗത്തെ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള കടീബന്ധത്താൽ വേഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ഒരു കറുത്ത കഞ്ചുകം ശരീരത്തെ ആവരണംചെയ്തു. മൃദുലളിതമായ പട്ടാംബരത്താൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടതും അരുകിൽ കസവുകിന്നരിയോടുകൂടിയതുമായ ഒരു ചെറിയ തൊപ്പി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചു. ഈ ശിരസ്ത്രത്തിന്റെ കറുത്ത തൊങ്ങലുകൾപോലെ ചുരുണ്ടു നീളംകറുത്ത കേശം ശിരസ്സിന്റെ ചുററും ചലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ യുവാവിന്റെ നീളമുള്ള കാലുറകൾ ശരീരത്തിന്റെ അധോഭാഗം മുഴുവൻ മറച്ചു. ചോദനകീലങ്ങളോടുകൂടിയ പാദരക്ഷകളും അദ്ദേഹം ധരിച്ചിരുന്നു. ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ മാററാനുള്ള വസ്ത്രങ്ങളും ലേഖനത്തിനുപയുക്തമായ സാമഗ്രികളും, വിലയേറിയ ചില കയ്യെഴുത്തു പുസ്തകങ്ങളും ഒന്നോ രണ്ടോ മററു ചില്ലറ സാമാനവും അടങ്ങിയ ഒരു ചെറിയ തുകൽസഞ്ചി ജീനിയോടുചേൎത്തു പുറകിൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

നമ്മുടെ യുവതിയാകട്ടെ ആഡംബരവിഹീനവും എന്നാൽ വിലയേറിയതും വിശിഷ്ടവുമായ വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചിരുന്നു. അവളുടെ കഞ്ചുകം നാം മുമ്പു

സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ശരീരത്തോടു പററികിടന്നു. വക്കിൽ കസവോടുകൂടിയ നീണ്ട ഒരു അദ്ധോരുകം അവളുടെ പാദങ്ങളോളം ഇറങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നു. തന്റെ കൂട്ടുകാരൻ ധരിച്ചിരുന്നതിനു തുല്യവും എന്നാൽ തുവലോടുകൂടാത്തതുമായ ഒരു വൃത്തിയുള്ള തൊപ്പി സുരൂപിതമായ ശീൎഷത്തിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തിൽ മോഹനമാകുംവണ്ണം സ്ഥിതിചെയ്തു. അതിന്റെ പിന്നിലായി അവളുടെ പുഷ്കലകുന്തളം, കാളിന്ദിയിലെ കല്ലോലപരമ്പരപോലെ അനൎഗ്ഗളമായി പ്രവഹിച്ചു കിടന്നു മുൻപറഞ്ഞവിധം മാറാനുള്ള വസ്ത്രങ്ങളും മററു സാധനങ്ങളും അടങ്ങിയ ഒരു തുകൽസഞ്ചി അവൾക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു.

"ഭ്രമണകാ"ദ്രിനിരയുടെ പശ്ചിമപ്രാന്തത്തിൽ നിന്നും ആരംഭിക്കുന്ന രാജപാതയിൽകൂടി "ജംബുപുര"ത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തും ദക്ഷിണദേശങ്ങളിലും സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന നഗരങ്ങളിലേയ്ക്കു യാത്രചെയ്യുന്നതായി നാം കാണുന്ന ആ വഴിയാത്രക്കാരുടെ ആകൃതി ഈവിധമായിരുന്നു. അവർ പുരാതനമായ ഭാൎഗ്ഗവനഗരത്തെ വിട്ട് ഇപ്പോൾ സാരസമെന്നു പേരുള്ള പൎവ്വതനിരയെ സമീപിച്ചു. ഗംഭീരങ്ങളായ അരണ്യങ്ങളാൽ സമാവൃതമായി തൂക്കേകിടക്കുന്ന ഈ പൎവ്വതനിര സന്ധ്യാസമയത്തോടുകൂടി അവരുടെ അക്ഷികൾക്കു ലക്ഷീഭവിച്ചു. അന്നത്തേ രാത്രിയിൽ തങ്ങൾക്ക് ഒരു ഭയസ്ഥാനം കണ്ടുപിടിക്കാനായി ആ വഴിപോക്കർ തങ്ങളുടെ വീക്ഷണങ്ങളെ വിഫലമായി നാലുപാടും പ്രക്ഷേപിച്ചു.

പശ്ചിമനഭോമണ്ഡലം വാത്യാപ്രവാഹത്തോടു കൂടി അരുണമായി അനലകണങ്ങളെ വമിക്കുമാറു് കാണപ്പെട്ടു. ആസന്നമൃത്യുവായ ഒരു യുദ്ധവീരനെപ്പോലെ ആദിത്യദേവൻ ശോണമായ മേഘസമൂഹത്തിനുള്ളിൽ സംപതിച്ചു. എന്നിട്ടും നമ്മുടെ വഴിയാത്രക്കാർ പ്രയാണം തുടൎന്നുകൊണ്ടുതന്നെയിരുന്നു. അവർ പർവതങ്ങളെ സമീപിക്കുംതോറും പുരോഭാഗത്തിൽ അതിവിസ്തൃതമായി ഉയൎന്നുകാണപ്പെട്ട വനരംഗം അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ തീവ്രഭയത്തെ ഉളവാക്കി. സന്ധ്യാവേളയിലെ അസ്പഷ്ടമായ പ്രഭനിങ്ങൾ ഇരുട്ടു ക്രമേണവൎദ്ധിച്ചുതുടങ്ങി. ഒട്ടുംതാമസിയാതെതന്നെ രജതപ്രഭനായ ശശാങ്കൻ ദൂരത്തായി കാളിമകലൎന്ന ഉന്നതതടത്തിന്റെ ഉപരിഭാഗത്തേയ്ക്കുയൎന്നു് മരതകച്ഛായമായി കല്ലോലിതമായി ബഹുദൂരം വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്ന സാരസവനത്തിന്റെ മുകളിൽക്കൂടി മന്ദമായി പ്രശാന്തമായുള്ള പ്രഭാവത്തോടുകൂടി പ്രയാണമാരംഭിച്ചു.

"എന്റെ ജീവിതസർവ്വസ്വമേ, നിശ്ചയമായും നമുക്കു വഴിതെറ്റിപ്പോയിട്ടുണ്ടു്," എന്നുപറഞ്ഞുംകൊണ്ടു് ആ യുവതി താൻ സവാരിചെയ്തിരുന്ന കുതിരയെ തന്റെ കൂട്ടുകാരന്റെ അശ്വത്തോടടുപ്പിച്ചു. എന്തെന്നാൽ അവൾ പ്രകൃത്യാ ധീരയെങ്കിലും അവളുടെ അന്തരംഗം നിശ്ശബ്ദമായി തമോനിബിഡമായുള്ള ആ രംഗത്തിന്റെ ഗാംഭീര്യത്താൽ ഉൽപാദിതമായ ഭയങ്കരരൂപങ്ങളുടെ ഒരു നാടകശാലയായി തീൎന്നു.

"ഏററവും പ്രിയപ്പെട്ട ജാഹ്നവീ, നമുക്കു വഴി തെററിപ്പോയിരിക്കാൻ ഇടയില്ല." എന്നു പ്രണയ കിരണങ്ങളെ വമിക്കുന്ന നേത്രങ്ങളെ അന്ധകാരത്തി നിടയിൽകൂടി തൻെറ സഹചാരിണിയിൽ പതിപ്പി ച്ചുകൊണ്ടു പ്രശാന്തമായി കരുണാമസൃണമായുള്ള സ്വരത്തിൽ വിദ്യാർത്ഥി പറഞ്ഞു. എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആത്മാവു് ആ പെൺകിടാവി ൻെറ ധീരവും പൗരുഷസംയുതവും എന്നാൽ ശ്രവ ണമധുരവുമായ സ്വരത്താൽ സ്പൃഷ്ടമായി അദ്ദേഹം തുടർന്നു പറഞ്ഞു:

"എൻെറ ഓമനേ! ഇതാ രാജപാത കാണുന്നു. രാത്രി അധികം ഇരുട്ടുന്നതിനുമുമ്പു് നാം ഏതെങ്കി ലും ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ എത്താതിരിക്കില്ലെന്നു് ഭാർഗ്ഗ വനഗരത്തിലെ സത്രംസൂക്ഷിപ്പുകാരൻ നമ്മോടു് ഉറപ്പുപറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ടല്ലോ."

ജാഹ്നവി:–പക്ഷേ, ഭാർഗ്ഗവനഗരം വിട്ടതിനു ശേഷം നാം വഴിയരികെയുള്ള ഒരു ഗൃഹത്തിൽ ഒരു മണിക്കൂറിനുമേൽ താമസിച്ചതായി അവിടുന്നു് ഓക്കു ന്നുണ്ടല്ലോ. നാം വഴിയിലെങ്ങും താമസിക്കയില്ലെന്നു ള്ള ഉദ്ദേശത്തിന്മേലാണു് രാത്രിയോടുകൂടി വല്ല ഗ്രാമത്തിലും നാം ചെന്നുചേരുമെന്നു് സത്രം സൂക്ഷി പ്പുകാരൻ പറഞ്ഞതു്.

ഭഗീരഥൻ:–(ഇതായിരുന്നു യുവാവിൻെറപേർ) ആത്മനിന്ദാദ്യോതകമായ സ്വരത്തിൽ ഹൃദയക്ഷോ ഭത്തോടെ) എൻെറ പ്രാണപ്രിയതമേ, ഒരു മാർഗ്ഗദ ർശിയുടെ സഹായത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചതിൽ ഞാൻ

കാണിച്ച മൗഢ്യംഹേതുവായിട്ട് ഇന്നത്തെരാത്രി ഈ വനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ ഭവതി നിർബന്ധിതയാകുന്നാപക്ഷം അതു് എന്റെ ഹൃദയത്തെ ഭേദിക്കും.

ജാഹ്നവി:-(ഉത്സാഹസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ) അയ്യോ! അവിടുന്നു് എന്നെക്കുറിച്ചു സങ്കടപ്പെടരുതേ! എനിക്കു നല്ല ശക്തിയും ആരോഗ്യവുമുണ്ടു് എന്നാൽ എന്റെ ജീവനാഥാ, അവിടുന്നു് ക്ഷീണദേഹനും രോഗിയുമാണല്ലോ.

ഭഗീരഥൻ:-(ഉച്ചത്തിൽ) ഓ! അതില്ല. ഭവതിയുടെ രക്ഷകൻ എന്ന നിലയിൽ ഭവതി എന്നെ അവലംബിച്ചു് എന്റെ സമീപത്തു സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ എനിക്കു് ഒരു രാക്ഷസന്റെ ശക്തിയും ഒരു അമരന്റെ വീര്യവും തോന്നുന്നു. വരിക, നമുക്കു നമ്മുടെ കുതിരകളെ കുറേക്കൂടി വേഗത്തിൽ ഓടിക്കാം. ഭവതി വിചാരിക്കുംപോലെ നാം ഒരു മണിക്കൂർനേരം വഴിയിൽ താമസിച്ചുപോയതിനാലാണു് ഇവിടെ എത്താൻ ഇത്ര വൈകിയതെങ്കിൽ ഇനിയെങ്കിലും നമുക്കു നേരത്തെ ഒരു ഗ്രാമത്തിൽ എത്താൻനോക്കണം.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഭഗീരഥൻ തന്റെ കുതിരയെ കുറേക്കൂടി വേഗത്തിൽ നടത്തി. ജാഹ്നവി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തോടു ചേർന്നുതന്നെ സവാരിചെയ്തു. അവരുടെ ദക്ഷിണഭാഗത്തു് ചന്ദ്രികയാൽ അസ്പഷ്ടമായി മുന്നിലേയ്ക്കു് പ്രതിബിംബിക്കപ്പെട്ട പക്ഷാകൃതിയോടുകൂടിയതും അകർഷിതവും നിർജ്ജന

വുമായ ഒരു ഘോരമരുവും വാമഭാഗത്തു് സാരസാദ്രി യുടെ ക്രമോന്നതങ്ങളായ പ്രപാതങ്ങളുടെ മുകളിലാ യി വളൎന്നിട്ടുള്ള ഭരാസദമായ ഗഹനങ്ങളോടുകൂടിയ നിബിഡാരണ്യവും അതിവിസ്തൃതമായി കിടന്നി രുന്നു.

എന്നാൽ പ്രത്യക്ഷത്തിൽതന്നെ ക്രമപ്രവൃദ്ധമാ യ പ്രകാശത്തെ പ്രാപിച്ചുതുടങ്ങിയ നിശാനാഥന്റെ സഹചരത്വം വഹിക്കുവാൻ നക്ഷത്രങ്ങൾ ഒന്നൊ ന്നായി പുറത്തുവന്നു് ഗഗനമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥാനമു റപ്പിച്ചു.

മേല്പറഞ്ഞ സംഭാഷണം കഴിഞ്ഞതിന്നു ശേഷം നമ്മുടെ വഴിപോക്കർ ഒരു കാതത്തിന്നു മേൽ ദൂരം യാത്രചെയ്തു. ഒടുവിൽ അവർ തങ്ങളുടെ മുന്നിലായി അധികദൂരം വ്യാപിച്ചിരുന്ന അന്ധകാരത്തിനിടയിൽ കൂടി ഒരു വെളിച്ചം മിന്നുന്നതു കണ്ടു. തങ്ങളുടെ അ ന്നത്തെ ശ്രമപ്പെട്ട യാത്രയുടെ അവസാനത്തെ സൂചി പ്പിക്കുന്നതായി അവൎക്കു തോന്നിയ ആ ദീപത്താൽ ഉത്സാഹഭരിതരായിട്ടു് അവർ അശ്വങ്ങളുടെ ഗതിക്കു അല്പംകൂടി വേഗം കൂട്ടി. ഇരുട്ടിനിടയിൽകൂടിയും ദ യനീയമായ അവസ്ഥയെ പ്രത്യക്ഷമാക്കിയ അനേകം ഗൃഹങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒരു ഗ്രാമത്തെ അവർ അചി രേണ പ്രാപിച്ചു.

ആ ഗ്രാമം ഗാഢമായ നിശ്ശബ്ദതയിൽ ആണ്ടു കിടന്നിരുന്നു. രാജപാതയിൽ പതിച്ച അശ്വഖുര ങ്ങളുടെ ധ്വനിയാൽമാത്രം ആ പ്രശാന്തത ഭഞ്ജിക്ക പ്പെട്ടു. വീടുകൾക്കുപുറത്തു് ഒരു ജീവിയേയും കാണ്മാ

നില്ലായിരുന്നു. ഒരു ദീപംമാത്രം ഗ്രാമത്തിൽ പ്രകാശിക്കുന്നതു കാണപ്പെട്ടു. ആ സ്ഥലത്തുള്ളതിൽ ഏറ്റവും വലിയ കെട്ടിടത്തിന്റെ മുകളിലത്തെ ജാലകത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടതും നമ്മുടെ യാത്രക്കാർ വളരെ ദൂരത്തുവച്ചുതന്നെ കണ്ടതുമായ ഈ വെളിച്ചം അവിടം ആ ഗ്രാമത്തിലെ പാന്ഥമന്ദിരമെന്നു കാണിക്കുന്ന ചിഹ്നത്തോടുകൂടി ഗൃഹദ്വാരത്തിൽത്തൂങ്ങുന്ന ഫലകത്തിന്മേൽ അതിന്റെ കിരണങ്ങളെ പ്രക്ഷേപിച്ചു. പഥികർ അവിടെനിന്നു. ഭഗീരഥൻ കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നും ചാടിയിറങ്ങി വളരെ ഉച്ചത്തിൽ വാതിലിൽ മുട്ടി.

ദീപം പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ജാലകം തുറന്ന് ഒരാൾ വെളിയിലേയ്ക്കു നോക്കി.

"ഞങ്ങൾ വഴിയാത്രക്കാരാണ്; ഞങ്ങൾക്ക് ഈ രാത്രിയിൽ ഇവിടെ താമസിക്കണം അതുകൊണ്ടു വേഗം താഴത്തുവന്നു വാതിൽ തുറന്ന് ഞങ്ങളെ അകത്തുപ്രവേശിപ്പിക്കണേ. നിങ്ങൾക്കു വേണ്ട പ്രതിഫലം തരാം," എന്ന് വിദ്യാർത്ഥി പറഞ്ഞു.

ഗൃഹനായകൻ:- കാർത്തികയത്തിലെ തുരുഷ്ക്കരാജാവിന്റെ ധനംമുഴവൻ തരാമെന്നു പറഞ്ഞാലും നിങ്ങളുടെ അപേക്ഷയ്ക്കു വഴിപ്പെടാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല, മാന്യരെ, എന്റെ ഗൃഹദ്വാരത്തിൽനിന്നും നിങ്ങളെ പുറത്തിറക്കുന്നതിൽ എനിക്കു വലിയ സങ്കടമുണ്ടു്; വിശേഷിച്ചും നിങ്ങളുടെ സഹചാരിണി ഒരബലയും അവൾക്ക് വിശ്രമം അത്യന്താപേക്ഷിതവും ആയിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് എന്റെ ഈ അനൗ

ദാര്യം ഒട്ടും ഉചിതമല്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം. എന്നാൽ ഈ കെട്ടിടത്തിൽ സ്വീകരിക്കാൻപോലും സ്ഥലമില്ലാത്തവിധം അതിഥികൾ നിറഞ്ഞിരിക്കയാണ് കൂടാതെ, ഇന്നുരാത്രി മററതിഥികളെ ആരെയും സ്വീകരിക്കാൻ എനിക്കു ധൈര്യവും ഇല്ല.

ഭഗീരഥൻ:-(അപ്രതീക്ഷിതമായി നേരിട്ട നിരാശയാൽ അസൗകര്യതയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ) എന്നാൽ പക്ഷേ, ഈ ഗ്രാമത്തിൽതന്നെ ഞങ്ങൾക്കു വിശ്രമിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ള മറേറതെങ്കിലും ഒരു വീട് കാണിച്ചുതരാൻ നിങ്ങൾക്കു കഴിയുമല്ലോ.

ഗൃഹനായകൻ:- വീണ്ടും ഔദാര്യഹീനമായ ഒരു മറുപടിതന്നെ പറയാൻ ഞാൻ നിർബന്ധിതനായിരിക്കുന്നു. ഈ ഗ്രാമത്തിലുള്ള സകല വീടുകളിലും ഇന്ന് അതിഥികളുണ്ട്. ഇന്ന് ഈ പ്രദേശത്തിൽ വന്നുചേൎന്ന യുവതീസംഘത്തിൽപെട്ട എല്ലാവൎക്കും താമസിക്കാൻ ഇവിടെ സൗകര്യമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് അവരിൽ ചിലർ അവരുടെ നായികയോടുകൂടി ദുൎഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു പോയിരിക്കയാണ്.

ഭഗീരഥൻ:-(തനിക്കു നേരിട്ട ധൎമ്മസങ്കടത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കാനുള്ള ഉപായം ലഭിച്ചതിൽ സന്തുഷ്ടനായിട്ട്) ഹാ! ഇതിനു സമീപത്തു് ഒരു ദുൎഗ്ഗമുണ്ടോ? പക്ഷേ, അവിടെ ഞങ്ങൾക്ക് ഇതിലും ഉദാരമായ ഒരു സൽക്കാരം ലഭിച്ചേക്കാം.

ഗൃഹനായകൻ:- അതു നിങ്ങൾക്കുചിതമെന്നു തോന്നുന്നെങ്കിൽ ഒന്നു ശ്രമിച്ചുനോക്കുക. എന്നാൽ

ആ ഉദ്യമത്തിൽ നിങ്ങൾക്കു വിജയമുണ്ടാകുമോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ഈ രാത്രിയിൽ ഞങ്ങളുടെ സമീപപ്രദേശങ്ങളിൽ വന്നുചേർന്നിട്ടുള്ള യാത്രക്കാർ ഈ വഴിയെ പോകുമ്പോൾ വിശ്രമത്തിനായി അവർ ഇറങ്ങി താമസിക്കുന്ന ഗൃഹങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥന്മാർ അന്ന് മററതിഥികളെ പ്രവേശിപ്പിക്കാനായി അവരുടെ ഗൃഹദ്വാരം തുറന്നുകൊടുക്കുന്നതിന് ധൈര്യപ്പെടുകയില്ല.

ഭഗീരഥൻ:- (വർദ്ധിച്ച അക്ഷമയോടെ) ഉള്ള സ്ഥലമെല്ലാം ഇങ്ങനെ സ്വാർത്ഥതയോടെ കൈവശപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്ന ആ വഴിയാത്രക്കാർ ആരാണ്?

"അതറിഞ്ഞുകൂടേ? നൂറു കന്യകമാർ," എന്ന് അയാൾ ഉത്തരംപറഞ്ഞു. പിന്നെ സംഭാഷണത്തെ അവസാനിപ്പിക്കാനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി അയാൾ ബദ്ധപ്പെട്ടു ഉടൻ പറഞ്ഞു:

"എന്നാൽ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ നിങ്ങളുടെ ഭാഗ്യം ഒന്നു പരീക്ഷിക്കണമെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നെങ്കിൽ ഇനി ഒട്ടും താമസിക്കാതെ പോകുന്നതാണു നല്ലത്. ഈ ഗ്രാമംകഴിഞ്ഞു് അരക്കാതം ചെല്ലുമ്പോൾ കാണുന്ന ആദ്യത്തെ ശാഖാമാർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞുപോകണം. നിങ്ങൾക്കു് വഴി തെററുകയില്ലാ."

ഇത്രയുംപറഞ്ഞിട്ടു് ഗൃഹനായകൻ ജനാലടച്ചു. ഉടൻതന്നെ മുറിയിലെ വിളക്കും അണഞ്ഞു.

2

പത്ന്യാസാകമിതസ്തതോഥഗഹനെബംഭ്രാമ്യമാണഃശുചാ
നക്തംപോയ്‌വനമണ്ഡപംകിമപിചെന്നദ്ധ്യാസ്ഥവിഭ്രാന്തധി

ഈവിധം അഹേതുകമായ ഔദാര്യഹീനതയാൽ പരിഭൂതനായ ആ വിദ്യാർത്ഥിയുടെ അധരത്തിൽനിന്നും നിന്ദാഗർഭമായ ഒരു ആശ്ചര്യസ്വരം പുറപ്പെട്ടു. എന്നാൽ പ്രണയാകുലയായ ഒരു സാധ്വിയുടെ സാന്ത്വനക്ഷമമായ പ്രശാന്തപ്രകൃതിയോടു കൂടി ജാഹ്നവി ചില പ്രീണനവചസ്സുകളാൽ അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. ഭഗീരഥൻ വീണ്ടും തന്റെ അശ്വത്തെ ആരോഹണംചെയ്തു. ആ ഗ്രാമത്തെവിട്ടു് അവർ വീണ്ടും യാത്ര തുടർന്നു.

ഭഗീരഥൻ:- (സ്വഹൃദയത്തിൽ മുന്നിട്ടുനിന്ന ചിന്തയെ അമർത്താൻ അശക്തനായിട്ടു്) നൂറു കന്യകമാർ! അയാളുടെ ഈ വാക്കിന്റെ അർത്ഥമെന്തു്? ഇതു് ആരെക്കുറിച്ചാണു് അയാൾ പറഞ്ഞതു്?

ജാഹ്നവി:- അവിടുത്തെപ്പോലെതന്നെ ഞാനും ഈ സംഗതിയിൽ മനസ്സുകുഴങ്ങിയിരിക്കയാണു്. താൻ നൂറുകന്യകമാരെപ്പറ്റി സംസാരിച്ചതിന്റെ സാരം ഗ്രഹിക്കാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവിധം നാം ജംബുപുരത്തിൽ അത്ര അപരിചിതരാണെന്നു് വാസ്തവത്തിൽ അയാൾ അപ്പോൾ വിചാരിച്ചതായി തോന്നുന്നില്ല. അയാളുടെ പെരുമാറ്റത്തിൽ എന്തെങ്കിലും

മയ്യാദകകട്ടുള്ളതായി നമുക്കു തോന്നിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിൻെറ സാധ്യത്വം നാം ഉടൻ മനസ്സിലാക്കുമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണ് അയാൾ കന്യകമാരെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞതു്

ഭഗീരഥൻ:-അതേ, അതുമാത്രമല്ല, ഈ നൂറു കന്യകമാർ രാത്രിയിൽ ഏതു സ്ഥലത്തു താമസിക്കുന്നുവോ അവിടെ അന്നു് മററതിഥികൾക്കു പ്രവേശം ലഭിക്കുന്നതല്ലെന്നുള്ള വസ്തുതകൂടി നാം ധരിക്കണമെന്നു് അയാൾക്കുദ്ദേശമുണ്ടു്. ഇതാ അയാൾ പറഞ്ഞുതന്നതുപോലെ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു പോകാനുള്ള തിരിവു കാണുന്നു.

ജാഹ്നവി:-(സന്തോഷസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ) അവിടെ ഭാഗ്യം നമുക്കു് അനുകൂലമായിരിക്കുമെന്നു് ആശിക്കാം.

ആ യാത്രക്കാർ തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ പ്രധാന പാതയിൽനിന്നും തിരിച്ചു് "സാരസ"വനത്തിലേയ്ക്കു പോകുന്ന ഒരിടുങ്ങിയ ഊടുവഴിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ആ വഴി, ഇരുപുറവും നിബിഡമായി വളൎന്നുനില്ക്കുന്ന ചെടികളാലും, മരതകപ്രഭമായ പർണ്ണപംക്തിയോടുകൂടിയ ശിഖരങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ഉപരിഭാഗത്തു അലൌകമായ വിതാനത്തെ നിർമ്മിച്ച മഹാതരുക്കളാലും സദാ നീരന്ധ്രച്ഛായമായിരുന്നു. ആ പർണ്ണവിതാനത്തിൻെറ അന്തർഭാഗം ചന്ദ്രകരങ്ങൾക്കു ദുഷ്പ്രാപ്യമായിരുന്നു. തൽഫലമായി ആ സ്ഥലം നിബിഡാന്ധകാരത്താൽ ആവൃതമായി കാണപ്പെട്ടു.

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും ഇങ്ങിനെ പ്രയാണം

ചെയ്യുമ്പോൾ ക്രമോന്നതമായി കാണപ്പെട്ട ആ മാൎഗ്ഗം ഒരു വലിയ കുന്നിന്റെ മുകളിലേയ്ക്കു അവരെ നയിച്ചു. അവരുടെ കുതിരകൾ വളരെ പണിപ്പെട്ടു് തങ്ങളുടെ ഭാരത്തെ വഹിക്കുന്നതായി അവൎക്കു തോന്നി. ഈവിധം ഒരു നാഴികനേരം അവർ യാത്ര ചെയ്തു. ഒടുവിൽ അശ്വങ്ങൾ വളരെ ക്ഷീണിച്ചു് അവശരായപ്പോൾ പുരോഭാഗത്തിൽ അല്പം ദൂരത്തായിട്ടു് ചന്ദ്രകിരണങ്ങളുടെ പ്രകാശം അവരുടെ കണ്ണിൽപ്പെട്ടു. ചില നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അവർ ആ ഉൗടുവഴിയിൽനിന്നും പുറത്തു കടന്നു.

സാരസാദ്രിനിരയിലെ ഭീമാകാരങ്ങളായ സോപാനങ്ങൾപോലെ ഒന്നിനൊന്നുസമീപിച്ചു് ഗംഭീരപ്രകൃതികളായി ഉയൎന്നുനില്ക്കുന്ന പൎവ്വതശിഖരങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ ശൃംഗത്തിന്റെ അധിത്യകയിൽ തങ്ങൾ നില്ക്കുന്നതായി ആ യുവമിഥുനം കണ്ടു. ഈ ശിഖരത്തിന്റെ മദ്ധ്യഭാഗത്തെ ഒഴിച്ചു് മററിരുവശങ്ങളും വനനിബിഡമായിരുന്നു. എന്നാൽ പുരോഭാഗത്തിൽ ആ വനനിര വീണ്ടുംതുടൎന്നു് അടുത്ത താഴ്വരയേയും അതോടുചേൎന്ന ഉന്നതതടത്തേയും ആക്രമിച്ചിരുന്നു. നമ്മുടെ പഥികമിഥുനം ചെന്നുചേൎന്ന ആ ശിഖരം മിക്കവാറും ഒരു സമതലമായിരുന്നു. പാറകളും ചെറുകല്ലുകളുംകൊണ്ടു് ആ പ്രദേശം ദന്തുരമായിരുന്നുവെങ്കിലും കുതിരകൾക്കു പ്രയാസംകൂടാതെ പ്രയാണം ചെയ്യത്തക്ക ഒരു നല്ല മാൎഗ്ഗത്തെ അതു പ്രദാനം ചെയ്തു.

ആകാശം പെട്ടെന്നു മേഘാവൃതമായി. ചന്ദ്രനും

നക്ഷത്രങ്ങളും മങ്ങി. വലിയ മഴത്തുള്ളികൾ ഭാവിയായ ഒരു വാത്യാപ്രവാഹത്തെ സൂചിപ്പിച്ചു. സമീപസ്ഥമായ അരണ്യത്തിൽക്കൂടി മാരുതദേവൻ അത്യുച്ചമായ ആൎത്തനാദം പുറപ്പെടുവിച്ചുതുടങ്ങി; എന്നുവേണ്ട, സകലതും ഭൂതസംബന്ധിയായ ഒരു കലഹത്തിൻെറ ലക്ഷണങ്ങളെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. എന്നാൽ നമ്മുടെ യാത്രക്കാർ ആ പർവതത്തിൻെറ തുറന്ന ഉന്നതതടത്തിൽ കടന്നു് കാൽമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ദീർഘമായ തിമിരനിരയുടെ ഇടയിൽക്കൂടി പ്രത്യക്ഷമായ ഒരു ദീപപ്രകാശത്താൽ അവർ ആഹ്ലാദഭരിതരാക്കപ്പെട്ടു. അല്പനേരത്തിനുള്ളിൽ ഇരുണ്ടു് അരൂപമായ എന്തോ ചില വസ്തുക്കൾ വനവസാനമായ ആ അദ്രിമാൎഗ്ഗത്തിനെതിരായി ഗഗനമണ്ഡലത്തിൽ ഉയൎന്നുകാണപ്പെട്ടു. വിദ്യാൎത്ഥിയും ജാഹ്നവിയും അല്പംകൂടി അടുത്തുചെന്നപ്പോൾ ആ കറുത്ത വസ്തുക്കൾ ക്രമേണ ഒരു ഗൃഹനിരയുടെ രൂപത്തെ പ്രാപിച്ചു് ഒടുവിൽ മതിലുകളും, കൊത്തളങ്ങളും, ചന്ദ്രശാലകളും, ഗോപുരങ്ങളുംചേൎന്ന ഒരു വലിയ ദുൎഗ്ഗമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. നമ്മുടെ പാന്ഥമിഥുനം ക്ഷണേന ആ കോട്ടയുടെ ദ്വാരത്തിൽ എത്തി.

അവരെ ആകർഷിച്ച ദീപം ദുൎഗ്ഗദ്വാരത്തോടു ചേൎന്ന ചതുരാകൃതിയിലുള്ള ഒരു ഗോപുരത്തിലെ വൎത്തുളമായ വാതായനത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടതായിരുന്നു. ആ വിദ്യാൎത്ഥി ദുൎഗ്ഗകവാടത്തിൻെറ ഇരുമ്പുകതകോടു ചേൎന്നു കിടന്നിരുന്ന ഒരു കമ്പിയിൽ കടന്നുപിടിച്ചു. ഉടൻതന്നെ അത്യുച്ചമായ മണിനാദം പുറ

പ്പെട്ടു. വാതായനത്തിൽ കണ്ട വെളിച്ചം പെട്ടെന്ന അപ്രത്യക്ഷമായി.

എന്നാൽ അല്പംകൂടി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ പ്രകാശം താഴത്തുള്ള ഒരു വാതായനത്തിൽകൂടി കാണപ്പെട്ടു. തങ്ങളുടെ ആഹ്വാനത്തെ ആദരിച്ച് ആരോ താഴത്തേയ്ക്കിറങ്ങിവരുന്നുണ്ടെന്ന് ആ യാത്രക്കാർ തീച്ചയാക്കി.

ചില നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ആ വലിയ കവാടത്തിൻെറ കതകിൽ ഉള്ള ഒരു ചെറിയകിളിവാതിൽ തുറക്കപ്പെട്ടതിൽകൂടി വീണ്ടും ദീപപ്രകാശം പുറത്തു പ്രസരിച്ചു. എന്നാൽ അകത്തുനിന്നും നോക്കിയ ഒരു മനുഷ്യൻെറ മുഖം പ്രത്യക്ഷമായതോടുകൂടി വാതായനത്തിൽ വീണ്ടും അന്ധകാരം വ്യാപിച്ചു. വഴിപോക്കക്ക് എന്താണാവശ്യമെന്ന കക്കശസ്വരത്തിൽ അയാൾ ചോദിച്ചു

ഭഗീരഥൻ:-ഈ യുവതിക്കും എനിക്കും ഇന്നത്തെ രാത്രിയിൽ ഒന്ന വിശ്രമിക്കാൻ സ്ഥലാന്തരണം. എനിക്കില്ലെങ്കിലും ഈ പെൺകിടാവിന കിടക്കാൻ ഒരു സ്ഥലം കൊടുക്കേണ്ടതു അത്യാവശ്യമാണ് ദയവുചെയ്ത് ഞങ്ങളുടെ പ്രാത്ഥനയെ കൈക്കൊള്ളാതിരിക്കരുതേ! എന്തെന്നാൽ ഇന്ന ഞങ്ങൾ വളരെ ദൂരം യാത്രചെയ്തു ക്ഷീണിച്ചിരിക്കയാണ്. അതുമാത്രമല്ല, അടുത്തുള്ള ഗ്രാമത്തിലെ ഒരാൾ ഞങ്ങളുടെ പ്രാത്ഥനയെ നിർദ്ദയമായി ഉപേക്ഷിച്ചതിൽ ഞങ്ങൾ വളരെ സങ്കടപ്പെട്ടിരിക്കയുമാണ്. ഇതാ കൊടുങ്കാററിൻെറയും മഴയുടെയും ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുട

ങ്ങിയിരിക്കുന്നു! എൻെറകൂടെയുള്ള ഈ യുവതിക്ക് ഇനി ഒരടി നടക്കാൻപോലും ശക്തിയില്ല.

"ഹാ മാന്യരേ!. ആ ഗ്രാമത്തിൽ നിങ്ങൾക്കു പ്രവേശനമനുവദിക്കാഞ്ഞതെന്തെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലായി. അതേ കാരണംതന്നെയാണ് നിങ്ങൾക്കെതിരായി ഇന്ന് ഈ കവാടത്തെ ബന്ധിക്കാൻ എന്നെയും പ്രേരിപ്പിക്കുന്നത്. എന്നാൽ കൊടുങ്കാററു വരുന്നു എന്നു നിങ്ങൾ പറയുന്നതുകൊണ്ടും, സമീപത്തെങ്ങും നിങ്ങൾക്ക് ഈ രാത്രിയിൽ ഒരഭയസ്ഥാനം ലഭിക്കാൻ അത്ര എളുപ്പമില്ലാത്തതുകൊണ്ടും, ആ സാധുയുവതിയെ വെളിയിൽ നിത്തുന്നതു വളരെ കഠിനമായ ഒരു പ്രവത്തിയാണ്," എന്നു ദുർഗ്ഗപാലകൻ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:- അതേ സ്നേഹിതാ! ഞങ്ങളുടെ യാചന നിങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളണം. അതിനുള്ള പ്രതിഫലം ഇതുവരെ നിങ്ങൾക്കു ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവണ്ണം അത്ര വലുതായിരിക്കുമെന്നു നിങ്ങൾക്കു കാണാം.

ദുർഗ്ഗപാലകൻ:- (ചിന്താസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ) എന്നാലും ഞാൻ കാണിക്കുന്ന ഈ ഔദാര്യം എൻെറ ജീവനോളം വിലയുള്ളതാണ് (നിശ്ചയസ്വരത്തിൽ) നിങ്ങളുടെ വിശ്രമത്തിനായി ഒഴിച്ചുതരുന്ന മുറിയിൽനിന്നും എൻെറ അനുവാദം കൂടാതെ നിങ്ങൾ പുറത്തുപോകയില്ലെന്നും, ഈ രാത്രിയിൽ നിങ്ങൾ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലാണു കഴിച്ചുകൂട്ടിയതെന്നു മററാരോടും പറകയില്ലെന്നും വാഗ്ദാനം ചെയ്യാമോ?

"നിശ്ചയമായും ഇതാ ഞങ്ങൾ വിശ്വാസയോഗ്യമായി വാഗ്ദാനംചെയ്യുന്നു," എന്ന് ഭഗീരഥനും അതിനെത്തുടർന്ന് ജാഹ്നവിയും വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ നിങ്ങളുടെ അപേക്ഷയെ ഞാൻ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു," എന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞു. ഒരു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ ദ്വാരത്തിൻെറ ആയസകവാടം അതിൻെറ പടിയിൽ തിരിയുന്ന ശബ്ദം കേൾക്കപ്പെട്ടു.

തങ്ങളുടെ പരിശ്രമം വിജയത്തിൽ കലാശിച്ചതിനാൽ സന്തുഷ്ടചിത്തരായ വഴിയാത്രക്കാർ കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നും താഴെയിറങ്ങി ദുർഗ്ഗപാലകൻെറ സഹചാരിയായ ഒരു ബാലൻെറ പക്കൽ ആ മൃഗങ്ങളെ ഏല്പിച്ചു. ബാലൻ കുതിരകളെ കോട്ടയ്ക്കകത്തുള്ള കുതിരാലയത്തിൽ കൊണ്ടുപോകാതെ കോട്ടമതിലിനു പുറത്തുകൂടി അവയെ നയിച്ചു. അവൻെറ പിതാവായ ദുർഗ്ഗപാലകൻ അവനോട്ട് ഇങ്ങനെ ആജ്ഞാപിച്ചു: "കന്യകമാരുടെ കുതിരകളെ കെട്ടിയിരിക്കുന്നാലായത്തിൽ ഈ കുതിരകളെ കെട്ടരുതെന്നുള്ള കാര്യം പ്രത്യേകം ഓർമ്മിക്കണം, കേട്ടോ?"

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും താഴെപറയുന്ന ചോദ്യത്തെ സ്ഫുരിപ്പിക്കുമാറ് അർത്ഥവത്തായി പരസ്പരം കടാക്ഷിച്ചു. 'വീണ്ടും കന്യകമാരോ?' അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ അവരുടെ നയനങ്ങൾ, തങ്ങളോട്ട ദയാലുവും എന്നാൽ സ്വകർമ്മത്തെപ്പററിയുണ്ടായ ആപത്ശങ്കയാൽ ചകിതനുമായ ദുർഗ്ഗപാലകൻെറമേൽ പതിച്ചു.

അയാൾ മദ്ധ്യവയസ്കനും ഹൃദയംഗമമെന്നു പറ ഞ്ഞുകൂടാത്ത ആകൃതിയോടുകൂടിയവനും ആയിരുന്നു. അയാളുടെ പ്രകൃതിയിൽ താമസവും ദൌഷ്ട്യസൂചകവുമായ എന്തോ ഒരു രസം സ്ഫുരിച്ചു കാണപ്പെട്ടു. തങ്ങളിൽനിന്നും ലഭിക്കാവുന്ന ധനത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചല്ലാതെ നൈസർഗ്ഗികമായ ഉദാരബുദ്ധികൊണ്ടല്ല അയാൾ തങ്ങൾക്കു ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതെന്നുള്ള വാസ്തവം ആ പഥികമിഥുനം അന്തരാ വീക്ഷണംചെയ്തു.

അയാൾ അഴുക്കടഞ്ഞു കൊഴുപ്പുപുരണ്ട വസ്ത്രം ധരിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും അയാൾ ദുർഗ്ഗരക്ഷകനാണെന്ന് വേഷംകൊണ്ടു അവൾക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടായില്ല. തടിച്ചു കർക്കശമായ അയാളുടെ ദേഹവും കുറുകിയ കഴുത്തും മാംസപേശികളോടുകൂടിയ അവയവങ്ങളും പ്രായേണ ക്രൗര്യത്തോട് ഇടചേർന്ന ഒരു മൃഗീയശക്തിയെ അയാളിൽ പ്രത്യക്ഷമാക്കി.

കോട്ടവാതിൽ കടന്ന് അവർ ഒരു വലിയ നടപ്പന്തലിൽ പ്രവേശിച്ചു. ദുർഗ്ഗപാലകന്റെ കയ്യിൽ മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തോടുകൂടി കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന വിളക്ക് അവിടത്തെ അന്ധകാരത്തെ പാടെ നിഷ്കാസനംചെയ്‌വാൻ ശക്തമായില്ല. അയാൾ തിരിഞ്ഞു കോട്ടവാതിലടച്ച് തന്റെ അതിഥികളെ നടപ്പന്തലോടുചേർന്ന ഒരു ചെറിയ മുറിയിൽ കൂടി നയിച്ചു. ഗോപുരത്തിന്റെ അധോഭാഗത്ത് അർദ്ധവൃത്താകൃതിയിൽ പണി ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു വാതിലിന്റെ മുൻവശത്ത് അവർ ചെന്നുചേർന്നു. തന്റെ കടീബന്ധത്തിൽ തൂക്കപ്പെട്ടിരുന്ന താക്കോലുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ

ഒന്റിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ദുർഗ്ഗപാലകൻ ആ കതകിനെ പണിപ്പെട്ടു തുറന്നു് ഒരു ഉപല സോപാനത്തിൽകൂടി മേലോട്ടുകയറി അന്തമില്ലാത്തതെന്നു തോന്നിച്ച ഒരു നടപ്പുരയിൽകൂടി തന്റെ അതിഥികളെ കൊണ്ടുപോയി. അവിടെ ചിലയിടങ്ങളിൽ ഇരുമ്പഴികൾ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പല ദ്വാരങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നവയിൽകൂടി ഉഗ്രതയോടെ അകത്തുപ്രവേശിച്ച മാരുതപ്രവാഹം അയാളുടെ കയ്യിലുണ്ടായിരുന്ന ദീപത്തെ കെടുത്തുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അയാൾ തന്റെ മാംസളമായ വലിയ കൈകൊണ്ടു് അതിനെ മറച്ചു പിടിച്ചതിനാൽ അതു പൊലിയാൻ ഇടയായില്ല.

ആ നടപ്പുരയ്ക്കു് നിശ്ചയമായി ഇരുന്തുറു ഗജത്തിൽ കുറയാത്ത നീളംവരും. അതു് ഒടുവിൽ ഒരു വാതിലിന്റെ മുൻഭാഗത്തുചെന്നവസാനിച്ചു. ഈ കതകിന്റെ പൂട്ടും ഗോപുരത്താഴത്തുകണ്ട കതകിന്റേതുപോലെതന്നെ തുറക്കാൻ വലിയ വിഷമമുള്ളതായിരുന്നു. ആ ദുർഗ്ഗത്തിൽ സാധാരണമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്താത്ത ഒരു ഭാഗമാണു് തങ്ങളുടെ വിശ്രമത്തിനായി ഒഴിച്ചു തരാൻപോകുന്നതെന്നു് ഇതിൽനിന്നും വഴിയാത്രക്കാർ ഊഹിച്ചു. എന്നാൽ ഈ സംഗതിയെപ്പററി അധികം ചിന്തിക്കാൻ അവൾക്കു അവസരം ലഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പു് കാഠിന്യമേറിയ ആ കവാടം തുറക്കപ്പെട്ടു, ദുർഗ്ഗപാലകൻ തന്റെ അതിഥികളെ ഒരു മുറിയിലേയ്ക്കു വഴികാണിച്ചു. ആ മുറിക്കു് അവർ പ്രവേശിച്ചതുകൂടാതെ രണ്ടു വാതിലുകൾ

ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ വാതിലുകൾ അകത്തുള്ള രണ്ടറകളിലേയ്ക്കു് പ്രവേശിക്കാനുള്ളവയായിരുന്നു

ദുർഗ്ഗപാലകൻ:-ഈ കെട്ടിടത്തിലെ ഒഴിഞ്ഞ ഒരു കോണിലേയ്ക്കു് നിങ്ങളെ ഞാൻ മനഃപൂർവ്വംകൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ളതാണു് എന്തെന്നാൽ ഞാൻ മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ ഈ രാത്രിയിൽ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൻെറ പടികടക്കാൻ നിങ്ങളെ അനുവദിച്ചതു് എൻെറ പ്രാണൻ പണയംവച്ചിട്ടാണു്

ഭഗീരഥൻ::-(വർദ്ധിച്ച ജിജ്ഞാസയോടുകൂടി) അതെന്തുകൊണ്ടു്? മുമ്പു ഞങ്ങൾ ആറു കന്യകമാരെപ്പററി ആ ഗ്രാമത്തിൽവച്ചു കേട്ടു എന്നാൽ ജംബുപുരത്തിൽ ഞങ്ങൾ അപരിചിതരായതുകൊണ്ടു്—

ദുർഗ്ഗപാലകൻ:-(അപമാനിക്കപ്പെട്ട ഒരുവൻെറ ഭാവത്തോടെ ഉച്ചത്തിൽ) ഹാ! മാന്യരെ, എന്നാൽ ആ കാര്യത്തെപ്പററി ഇനി എന്നോടൊന്നും ചോദിക്കരുതു്

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അയാളുടെ മുഖം പെട്ടെന്നു കോപാക്രാന്തമായി. തൻെറ അരക്കെട്ടിൽസൂക്ഷിച്ചിരുന്ന കഠാരമേൽ കൈവച്ചുകൊണ്ടു് അയാൾ മന്ദസ്വരത്തിൽ കഠിനമായ ചില ശാപവാക്കുകളെ ഉച്ചരിച്ചിട്ടു് വീണ്ടും തുടൻു പറഞ്ഞു:

"മാന്യരെ, നിങ്ങൾ ഒരു ജംബുപുരദേശീയനായിരുന്നു എങ്കിൽ—അതിലുമുപരി ഒരു ഗാന്ധാരദേശീയനായിരുന്നു എങ്കിൽ—ഇപ്പോൾ എൻെറ മനസ്സിനെ പീഡിപ്പിക്കുന്ന വികാരങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്നു നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നു; എന്നു മാത്രമല്ല, നിങ്ങൾക്കു് എന്നിൽ സഹതാപവും

ക്കുമ്പോൾ ദുർഗ്ഗരക്ഷകൻ അവിടെ കടന്നുചെന്നു. ന്തുരുകന്യകമാരെ സംബന്ധിച്ച രഹസ്യമെന്തെന്നാലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഭഗീരഥൻ അതിനെപ്പററി ആ സ്ത്രീയോടു ചോദ്യംചെയ്‌വാൻ വിചാരിച്ചിരിക്കയായിരുന്നു. എന്നാൽ അവളുടെ ഭർത്താവിൻെറ അപ്രതീക്ഷിതമായ ആഗമനത്താൽ അയാൾക്കു വേദനയുണ്ടാക്കുന്ന ആ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചു മൂകനായിത്തന്നെ വർത്തിക്കാൻ അദ്ദേഹം നിർബന്ധിതനായി.

ദുർഗ്ഗപാലകൻ:- മാന്യരേ, നിങ്ങളുടെ സുഖസൗകര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി എന്നാൽകഴിയുന്നതു ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്! നിങ്ങൾക്കും ഈ സാധുഭിക്ഷു ഇന്നുരാത്രിയിൽ ആനന്ദകരമായ വിശ്രമം ഉണ്ടാകട്ടെ എന്നു ഞാൻ ആശംസിക്കുന്നു. ഈ ദുർഗ്ഗത്തിൽ താമസിക്കുന്ന മററതിഥികൾ നാളെ പ്രഭാതത്തിൽതന്നെ ഇവിടം വിടുമെന്നാണു ഞാൻ ആശിക്കുന്നതു്; പിന്നെ നിങ്ങളുടെ യാത്രയ്ക്കു യാതൊരു പ്രതിബന്ധവുമില്ല. പക്ഷെ, അവർ അധികനേരം താമസിക്കുന്നെങ്കിൽ അതുവരെ നിങ്ങൾ ഇവിടെനിന്നു നീങ്ങുകയില്ലെന്നുള്ള നിങ്ങളുടെ വാഗ്ദാനത്തെപ്പററി ഞാൻ ഒന്നുകൂടി ഓർമ്മിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:-ഉത്തമസ്നേഹിതാ, ആ കരാറു ഞങ്ങൾക്കു നല്ലപോലെ ഓർമ്മയുണ്ടു്. അതിനെ ഞങ്ങൾ ഒരിക്കലും ലംഘിക്കയുമില്ല. ഞങ്ങളെ ഉപചരിക്കുന്നതിനു് സ്വാനർത്ഥത്തെപ്പോലും വിഗണിച്ച ഒരു മാന്യനെ മേലിൽ നന്ദിയോടുകൂടി ഞങ്ങൾക്കു

സ്മരിക്കണമല്ലോ; അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ പേരെന്തെന്നു പറയണം.

ദുർഗ്ഗപാലകൻ:-എൻെറപേരു "രുദ്രദത്ത"നെന്നാണു്. ഞാൻ ഒരു രാജ്യഭക്തനായ ഗാന്ധാരദേശീയനും ജംബുപുരത്തെ ആക്രമിച്ച തുരുഷ്കന്മാരുടെ ബദ്ധവൈരിയുമാണു്. ഇവൾ എൻെറ ഭാര്യ, യശോദയാണു് ഇവളും ഗാന്ധാരത്തിലെ പവിത്രഭൂമിയിൽ ജനിച്ചുവളൎന്നവൾ തന്നെ.

ഭഗീരഥൻ:-ഗുണവാനായ രുദ്രദത്താ! ഈ ദുർഗ്ഗം ആരുടെവകയാണു്?

രുദ്രദത്തൻ:-കാളീശ്വരത്തിലെ പ്രഭുവിൻെറവക. എന്നാൽ പ്രഭു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ഇവിടെ താമസമില്ല; എന്നു മാത്രമല്ല, ഈ സ്ഥലത്തെ അവിടുന്നു സന്ദൎശിച്ചിട്ടുതന്നെ വളരെനാളായി. അവിടുന്നു ഗാന്ധാരരാജാവിൻെറ രാജധാനിയായ "അവന്തി" യിലാണു താമസമുറപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഞാനും യശോദയും കുറച്ചുമുമ്പു് നിങ്ങൾ കണ്ട എൻെറ മകൻ "താരക"നും മാത്രമേ ഇവിടെ താമസമുള്ളു. മിക്കവാറും ജീൎണ്ണിക്കാറായ ഈ ദുർഗ്ഗത്തെ ഞങ്ങളുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിച്ചിരിക്കയാണു്.

ഭഗീരഥൻ:-(തൻെറ സംഭാഷണത്തെ വീണ്ടും ആ കന്യകമാരുടെ വിഷയത്തിലേയ്ക്കു തിരിക്കണമെന്നുള്ള വിചാരത്തോടെ) അപ്പോൾ ഇന്നുരാത്രി നിങ്ങൾക്കു സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെവന്ന ഇത്രയധികം അതിഥികളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ

സാധിക്കുന്നാഴ്ജോലി നിങ്ങൾക്കു അഹിതമായിട്ടുള്ള ഒ
ന്നാണു്, അല്ലേ?"

രുദ്രദത്തൻ:-(ആ ജലന്ധരദേശീയൻെറ ലക്ഷ്യ
ത്തെ അറിഞ്ഞവനെപ്പോലെ,ഉദാസീനസ്വരത്തിൽ)
മാന്യരെ,നിങ്ങൾ പറയുന്ന അതിഥികൾക്കു വഴിയി
ലാവശ്യമുള്ള ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ അവർതന്നെ കൊ
ണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്,നിങ്ങൾക്കു രാത്രിസുഖനിദ്രയുണ്ടാകട്ടെ.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി രുദ്രദത്തൻ സ്വപത്നി
യാൽ അനുഗതനായിട്ടു് മുറിയിൽനിന്നും വെളിക്കു
കടന്നു.

3

............നടക്കുന്ന നേരത്തൊരു
ഗഹ്വരം തത്ര കാണായി വിധിവശാൽ

വിദ്യാർത്ഥിയും ജാഹ്നവിയും ഭക്ഷണം കഴി
ച്ചിട്ടു് ഒരുമണിക്കൂറിനുമേലായി. ആ മുറിയിലെങ്ങും
ഇപ്പോൾ ഒരു നിശ്ശബ്ദത വ്യാപിച്ചിരുന്നു. ഭഗീര
ഥൻ ഉറങ്ങാൻ കിടന്നു് ഒരു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ, യാ
ത്രാക്ലേശഹേതുവായിട്ടു് ഗാഢസുഷുപ്തിയെ പ്രാപിച്ചു.
ജാഹ്നവിയോ എന്നാൽ, ക്ലാന്തയായിരുന്നു എങ്കിലും
അവൾക്കു നിദ്രയിൽ അണുപോലും താല്പര്യമുണ്ടായി
ല്ല, ഭാവിയായ ഒരു അജ്ഞാതസംഭവത്തെക്കുറിച്ചുള്ള

ശങ്കയോടു സമ്മിശ്രമായ അന്ധവിശ്വാസഭീതിയിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ച അവർണ്ണ്യമായ ഒരു ചേതോവികാരം നിദ്രാസംരംഭത്തിൽനിന്നും അവളെ വിരമിപ്പിച്ചു.

രുദ്രദത്തന്റെ പതിയാൽ വിരചിതമായ അഗ്നികുണ്ഡത്തിൽനിന്നും ഉൽഭൂതമായ ജ്വാല ആ മുറിക്കു് ഒരു രമ്യതയെ പ്രദാനംചെയ്തു. ഇതുകൂടാതെ സ്നേഹപൂർണ്ണമായ ദീപവും മേശയുടെ മുകളിൽ കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഭഗീരഥൻ ഉറങ്ങിയശേഷം അല്പനേരത്തേയ്ക്കു ജാഹ്നവി ചിന്താഗ്രസ്തയായി അഗ്നിശിഖയിലേയ്ക്കു തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ അവിടെ വ്യാപിച്ചിരുന്ന ഗാഢമായ നിശ്ശബ്ദത അന്ധവിശ്വാസജനിതമായ ഒരു ഭയഭാവനയോടുകൂടി അവളിൽ മന്ദംമന്ദം ആവേശിച്ചു.

ഈ തോന്നലിനെ അകലത്താക്കുവാൻ അവൾ പീഠത്തിന്മേൽനിന്നെഴുന്നേററു് ഒന്നുരണ്ടുതവണ മുറിയിൽ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും നടന്നു; അനന്തരം കിടക്കയോടു സമീപിച്ചു് നിദ്രാധീനനായ വിദ്യാർത്ഥിയെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. നാം മുമ്പു വർണ്ണിച്ച ആ തൊപ്പിതന്നെ അദ്ദേഹം ഇപ്പോഴും ധരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം നാം ആദ്യം കണ്ടതിൽനിന്നും അല്പംകൂടി വിളറിയിരുന്നു. എന്നാൽ മീലിതാക്ഷനായി, സ്ഫടികച്ഛവിയാർന്ന ഗണ്ഡസ്ഥലത്തിനെതിരെ സുസ്ഫുടമായി ഉന്നമ്രമായി നില്ക്കുന്ന കണ്ണിമകളോടുകൂടി നിദ്രയിൽ ആണ്ടുകിടന്ന ആ യുവാവും

പ്രേതസമാനം നിർജ്ജീവനായിട്ടോ സുപ്തനായ ഒരുവനെപ്പോലെ വ്യാമോഹിതനായിട്ടോ കാണപ്പെട്ടില്ല. എന്തെന്നാൽ ശേമുഷീപ്രസൃതമായ പ്രഭാമണ്ഡലം—അഗാധ ധിഷണാശക്തിയുടെ തരംഗിതമായ പ്രകാശപ്രവാഹം—അപ്പൊഴും, ശ്രീമത്തായ ആ നിടിലതടത്തിലും ഹൃദയാദർശമായ മുഖകമലത്തിലും കളിയാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ജാഹ്നവി—മനോമോഹിനിയായ ആ ജാഹ്നവി—വിദ്യാർത്ഥിയെത്തന്നെ നിമേഷരഹിതയായി നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. ആദ്യം ചിന്താക്രാന്തമായിരുന്ന അവളുടെ മുഖം, സ്വഹൃദയാന്തർഭാഗത്തിൽ സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠിതമായ പ്രണയത്തിന്റെ—അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഗാഢവും, തീക്ഷ്ണവും, സീമാതിരിക്തവുമായ പ്രണയത്തിന്റെ—ചൈതന്യത്താൽ ക്രമേണ പ്രകാശപൂരിതമായിത്തീർന്നു.

പ്രവർദ്ധമാനമായ ആനന്ദത്തോടുകൂടി സ്വനയനങ്ങളെ നിദ്രാണനായ ആ തരുണനിൽ പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അവൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"അത്ഭുത, എന്റെ പ്രേമപാത്രമേ! ബുദ്ധിശക്തിയുടെ പ്രഭാവപരിവേഷം അവിടുത്തെ നെററിത്തടത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠാപിതമായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അഹോ! അതു് അവിടുത്തെ ഹൃദയത്തെ ക്ഷയിപ്പിക്കുന്നതും ജീവശക്തിയെ ഭക്ഷിക്കുന്നതുമായ അഗ്നിയായിട്ടുകൂടി പരിണമിച്ചുവല്ലേ? അതു് അഗ്നിപർവതത്തിന്റെ ജ്വാലയാകുന്നു. അതിദീപ്തിമത്തെങ്കിലും അതിന്റെ കാന്തിയിൽ അതു മൃത്യുവിനെക്കൂടി വഹി

ക്കുന്നു. അതെ, എന്റെ പ്രണയദൈവതമേ! അവിടുന്നു ക്ഷയിച്ചുവരുന്നതു ഞാൻ കാണുന്നു. അതു വളരെ മന്ദമായിട്ടാണെങ്കിലും നിസ്സംശയമായ ഒരു വാസ്തവംതന്നെ അതു് എന്നുള്ള സംഗതി എനിക്കു ബോധമായിട്ടുണ്ടു്. അവിടുത്തെ നഷ്ടത്തെ ഓർത്തു ഖേദിക്കാൻ ഞാൻ തനിയെ ശേഷിക്കുന്ന ഒരു കാലം വരും. ഹാ! അവിടുത്തെക്കൂടാതെ ജീവിക്കാൻ എനിക്കു ത്രാണിയില്ല."

അവൾ അതിദീനയായി ഈ വാക്കുകളെ ഉച്ചരിച്ചപ്പോൾ അന്തരംഗത്തിൽകൊള്ളാതെ തള്ളിക്കയറിയ വികാരതരംഗം അവളുടെ മനസ്സന്തുങ്ങളെ പൂർവ്വാധികം വിജൃംഭിതമാക്കി. അവൾ തുടർന്നുപറഞ്ഞു: "അവിടുത്തെ മരണത്തോടുകൂടി ശൂന്യമാകുന്ന എന്റെ ലോകജീവിതത്തെ വഹിക്കാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ല. അതിനുശേഷം അഗാധമായ ഒരു ശവകുടീരമായി പരിണമിക്കുന്ന എന്റെ ആത്മാവുകൊണ്ടു് ശ്വസിക്കാനോ ചിന്തിക്കാനോ അനങ്ങാനോ എനിക്കു ശക്തിയുണ്ടാകുന്നതല്ല."

ഈ വിചാരത്താൽ താന്തയാക്കപ്പെട്ട ജാഹ്നവി നിദ്രാധീനനായി കിടക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥിയിൽനിന്നും പെട്ടെന്നു തന്റെ മുഖത്തെ പിൻതിരിച്ചു. എന്നാൽ ആ മുറിയുടെ ദൂരസ്ഥമായ അതിത്തിയിൽ ഒരു മനുഷ്യരൂപം കണ്ടിട്ടു് നിരുദ്ധമായി ഭയാത്ഭുതമായുള്ള ഒരാർത്തസ്വരം അവളുടെ അധരത്തെ ഭേദിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. ആ രൂപം സ്വകരത്താൽ യവനികയെ പൊക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ചുമരോടു ചേർന്നുനില്ക്കുന്ന

തായി അവൾക്കു തോന്നി. ജാഹ്നവി പെട്ടെന്ന് ആ വശത്തേയ്ക്കു അവളുടെ കണ്ണുകളെ തിരിച്ചപ്പോൾ അതു വീണ്ടും മറയേ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ഇട്ടു.

അല്പനേരത്തേയ്ക്ക് ആ യുവതി അതിതീവ്രമായ ഭയംകൊണ്ടു നിശ്ചേഷ്ടയായി നിന്നുപോയി; അവളുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ രൂപം പൊട്ടുന്നനവെ അപ്രത്യക്ഷമായ സ്ഥലത്തുതന്നെ ലീനമായി. അനന്തരം പ്രകൃത്യാ ധീരമായ അവളുടെ ഹൃദയം അതിന്റെ യഥാസ്ഥിതിയെ പ്രാപിച്ചപ്പോൾ ജാഹ്നവിയുടെ ആദ്യത്തെ മനഃശ്ചാദനം ഭർത്താവിനെ ഉണർത്തി, താൻ കണ്ട വിശേഷം അദ്ദേഹത്തെ അറിയിക്കാനായിരുന്നു.

എന്നാൽ അദ്ദേഹം പ്രശാന്തചിത്തനായി ഗാഢനിദ്രയെ പ്രാപിച്ചുകിടക്കയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്ന് അപ്പോൾ പരിപൂർണ്ണവിശ്രമം അത്യന്താപേക്ഷിതമാണെന്നു നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കിയ ആ പെൺകിടാവ് സ്വകാമുകനെ ഉണർത്താൻ ധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. അനുവാദംകൂടാതെ അവിടെ പ്രവേശിച്ച അന്യന് എന്തെങ്കിലും ദുർവിചാരമോ അല്ലെങ്കിൽ അയാളുടെ പുറകെ സഹായികളായ വല്ല ദുർവൃത്തന്മാരോ ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ താരതമ്യേന രക്ഷാഹീനയായ ഒരു സ്ത്രീയുടെ മുമ്പിൽനിന്നും അയാൾ ഇത്രവേഗത്തിൽ പിൻവാങ്ങുകയില്ലായിരുന്നു എന്നുള്ള ആശ്വാസപ്രദമായ ആലോചന ഉടനെ അവളുടെ ഹൃദയസരണിയിൽ കടന്നുകൂടി.

അതു തന്റെ ഭാവനയുടെ വെറും ഒരു വിഭ്രമമല്ലെന്നുള്ള വസ്തുത അവൾക്കു നല്ലതുപോലെ ബോധമുണ്ടായിരുന്നു,

ഉയൎത്തപ്പെട്ട യവനികയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കരത്തെ അവൾ കണ്ടു—യവനിക വീണ്ടും വീഴുന്നതും അവൾ കണ്ടു. ഇതിനെല്ലാംമേലായി ഈ സംഗതിയിൽ വല്ല സംശയവുമുണ്ടെങ്കിൽ അതിനെ പാടെ നീക്കത്തക്കവിധത്തിൽ യവനിക അപ്പോഴും തൽസ്ഥാനത്തു മന്ദമായി ചലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതുമല്ല ആ ഭുജത്തിന്റെ സ്വാമിയായ രൂപത്തിന്റെ ഛായ മാഞ്ഞുപോകാതെ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ പതിഞ്ഞും കിടന്നിരുന്നു. കറുത്തുനീളമുള്ള ഒരു കഞ്ചുകം ധരിച്ച് വക്ഷോദേശത്തിൽവീണുകിടന്ന നരച്ച താടിയോടുകൂടിയ വൃദ്ധന്റെരൂപമായിരുന്നു അതു്.

ഈവിധം ജാഹ്നവി തന്റെ ചിതറിയ ചിന്താശകലങ്ങളെ പുനഃസംഭരിച്ചു മുമ്പു് അല്പനേരത്തേയ്ക്കു തന്നെ ഭയകമ്പിതയാക്കിയ ആ അപരിചിതന്റെ പ്രതിമയെ സ്വഹൃദയത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ ഭീതി ജിജ്ഞാസയായി മാറി. വിളക്കിനെ കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു് അവൾ മുറിയെ തരണംചെയ്തു യവനികയെ സമീപിച്ചു. ത്രസ്തമായ അംഗുലികളോടുകൂടി അവൾ അതിനെ ഉയൎത്തി.

ചുമരിന്മേൽ ഒരു ചെറിയ വാതിൽ അവൾ കണ്ടു. ആ സ്ഥാനത്തുതന്നെയാണു താൻ വയോധികന്റെ രൂപം കണ്ടതെന്നു് അവൾക്കു ബോധമായി.

ഭീതിയെക്കാൾ മുന്നിട്ടുനിന്ന ജിജ്ഞാസയാൽ വീണ്ടും പ്രേരിതയായിട്ടു ജാഹ്നവി ആ വാതിലിനെ തള്ളി. അതു് അവളുടെ സ്പൎശത്തിനു കീഴടങ്ങി

അന്ധകാരമയമായും ഭയാനകമായുമുള്ള ഒരിറക്കത്തിലേയ്ക്കു് തുറക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു.

എന്നാൽ പ്രഥമവീക്ഷണത്തിന് തിമിരപൂർണ്ണവും വിവൃതവദനവുമായ ഒരു ഗഹ്വരമെന്നു തോന്നിയതു് സ്ഥിരമായി സൂക്ഷ്മതരമായ വിലോകനത്തിൽ മിക്കവാറും ലംബമാനമായുള്ള ഇടുങ്ങിയ ഒരു കല്പടിക്കൂട്ടമാണെന്നു കാണപ്പെട്ടു.

ആ ധീരയുവതി മുമ്പോട്ടുപോകാൻതന്നെ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. വൃദ്ധൻ ഈ വഴിയിൽകൂടിയാണു് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്യുതെന്നുള്ളതിൽ അവൾക്കു സംശയമുണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ടു് ആ ഇറക്കം ആപൽക്കരമല്ലെന്നു് അവൾ ഊഹിച്ചു.

പടികൾ നനഞ്ഞു പായൽപിടിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു് വളരെ മന്ദമായും കരുതലോടുകൂടിയും അവൾ കീഴോട്ടിറങ്ങാൻ തുടങ്ങി. വൃത്താകൃതിയിലുള്ള ഒരു ചുമരിന്മേൽ പടുത്തവയെന്നപോലെ ആ പടികൾ വക്രഗതിയിൽ കിടക്കുന്നതായി അവൾ കണ്ടു. ഏകദേശം അറുപതടി ഇറങ്ങിയപ്പോൾ അവൾ അതിന്റെ താഴത്തെത്തി.

ദീപം ക്ഷീണപ്രഭമായി മിന്നി. അവിടത്തെ ദൂഷിച്ച വായുവിനാൽ അതു ഘനീഭവിച്ചു് ഇരുട്ടിനെ തെളിഞ്ഞുകാണാൻ തക്കവിധത്തിൽമാത്രം ഉപകരിച്ചു വിസ്താരമില്ലാതെ മുകളിൽ ചാപാകൃതിയിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ട തട്ടോടുകൂടിയ ഒരു ഉപലമാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി അവൾ പ്രയാണംചെയ്യുമ്പോൾ പുരോഭാഗത്തിൽ നാലടിയിൽകൂടുതൽ അകലമുള്ള സ്ഥലത്തെ അവൾക്കു കാണ്മാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ഈ മാൎഗ്ഗത്തിൽകൂടി ജാഹ്നവി വളരെദൂരം നടന്നു. അവിടത്തെ അശുദ്ധവായു അവളെ മിക്കവാറും ശ്വാസംമുട്ടിച്ചു. എന്നാൽ അല്പസമയം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ ക്രമേണ ശുദ്ധമായ വായുഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്ന ഒരു പ്രദേശത്തേയ്ക്കു് സംക്രമിച്ചുതുടങ്ങി. അതിന്റെ ക്രമപ്രവൃദ്ധമായ പരിശുദ്ധി താൻ ആ ഭൂഗർഭമാർഗ്ഗത്തിന്റെ അവസാനത്തോടടുത്തു എന്ന് അവളെ മനസ്സിലാക്കി.

അവളുടെ ഊഹം തെറ്റിയില്ല; എന്തെന്നാൽ പെട്ടെന്ന് അവൾ മിതവിസ്തൃതവും അർദ്ധവൃത്താകൃതിയിലുള്ള തട്ടോടുകൂടിയതുമായ ഒരു മുറിയിലേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചു. എന്നാൽ അവളുടെ നയനങ്ങൾ പരിതഃപര്യടനംചെയ്തപ്പോൾ കാണപ്പെട്ട അവിടത്തെ പ്രധാന വിശേഷങ്ങൾ അവളുടെ ശരീരത്തിൽ ഭയജനിതമായ ഒരു പ്രകമ്പനത്തെ ഉണ്ടാക്കി.

യാതൊരു ജീവിയും അവളുടെ കണ്ണിൽപെട്ടില്ല. ഭയങ്കരമായ യാതൊരു പ്രേതവും അവളുടെ സിരകളിലെ രക്തത്തെ ഘനീഭവിപ്പിച്ചു ഗണ്ഡസ്ഥലത്തിലെ അരുണിമയേ അപഹരിച്ചില്ല. എന്നാൽ ജാഹ്നവി ആദ്യമായി നാലുപാടും വിതറിയ വീക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ ആ മുറി ഭീകരമായി ഹൃദയഭേദകമായുള്ള അനേകസാധനങ്ങൾ അടങ്ങിയതാണെന്നു കാണപ്പെട്ടു.

അവളുടെ കണ്ണിൽപെട്ട അനേക സാധനങ്ങളിൽ മിക്കതിന്റെയും ഭയങ്കരമായി ക്രൂരതരമാ

യുള്ള ഉപയോഗങ്ങളെപ്പററി അവൾക്കു നല്ല അറിവുണ്ടായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ, തന്റെ ജീവിതത്തിൽ ഏറിയഭാഗവും താൻ കഴിച്ചുകൂട്ടിയ "ജലന്ധര"ത്തിൽ അന്തേമാരിരിയുള്ള ആയുധങ്ങളും നിർമ്മാണങ്ങളും അവൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല പൈശാചികമായുള്ള ആ യന്ത്രങ്ങളുടെ സ്വഭാവവിവരണങ്ങളും പ്രായോഗികരീതികളും അവളുടെ വിദ്യാർത്ഥിജീവിതത്തിൽ അവൾ പഠിച്ചിട്ടുമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ മനുഷ്യന്റെ കല്പനാശക്തിയുടെ ഈവിധം ഭയങ്കരമായ ഒരു സംഭാരം അവൾ ഇതിനുമുമ്പൊരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു—മുമ്പൊരിക്കലും ഇതുപോലെ ഭീകരമായ അപൂർവസാധനങ്ങളുടെ ഒരു പ്രദർശനശാലയെ അവൾക്കു കണ്ടുപരിചയം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

നാരകമായ ക്രൂരതയോടുകൂടി ദീനനായ ഒരുവനെ താഴെ മലർത്തിക്കിടത്തി അവന്റെ വയറുകീറി കുടലെടുക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഉജ്ജ്വലമായ ചക്രയന്ത്രം ചെറിയ കഠാരകൾപോലെ തിങ്ങിനില്ക്കുന്ന അതിന്റെ മൂർച്ചയുള്ള പല്ലുകളോടുകൂടി അവിടെ കാണപ്പെട്ടു.

അവയവങ്ങളെ ഖണ്ഡിക്കാനുള്ള തിര്യക്സ്ഥിതമായ പീഡനയന്ത്രം ചലനസ്വാതന്ത്ര്യമുള്ള അതിന്റെ ചട്ടക്കൂട്ടോടും ചക്രങ്ങളോടും പാശങ്ങളോടുംകൂടി ഒരിടത്തു കാണ്മാനുണ്ടായിരുന്നു.

കരചരണങ്ങളെ നിഗളങ്ങൾ ബന്ധിക്കുമ്പോൾ വക്രാകൃതിയിലുള്ള അയഃഖണ്ഡം കഴുത്തോടുചേർന്നു

അതിൻെറ ബലമേറിയ മുഷ്ടിയാൽ ഒരു മനുഷ്യനെ ഞെരിച്ചു കൊല്ലത്തക്കവണ്ണം രചിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന യന്ത്രശാല മറെറാരു സ്ഥലത്തുണ്ടായിരുന്നു.

ഞെക്കുന്നതിനുള്ള ഭയങ്കരശക്തിയോടുകൂടി ആലോചനാപൂർവം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അംഗുഷ്ഠമർദ്ദിനി, ആയസപാദരക്ഷകൾ, കേയൂരങ്ങൾ ഇവ കൂടാതെ അംഗച്ഛേദനത്തിനുതകുന്ന അനേകം ആയുധങ്ങളും ദഹിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള അഗ്നിപാത്രങ്ങളും, പറിച്ചെടുക്കുന്നതിനുള്ള കൊടിലുകളും, മനുഷ്യശരീരത്തെയും തദവയവങ്ങളെയും മർദ്ദിക്കുന്നതിനുപയോഗിക്കുന്ന ഭാരമേറിയ വലിയ കല്ലുകളെ വഹിക്കുന്ന യന്ത്രങ്ങളും അവിടെ സംഭരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ചുമരുകൾക്കു ചുററും പലതരത്തിലുള്ള ഇരുമ്പുകവചങ്ങളും അനവധി ആയുധങ്ങളും തൂക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇവ കാഴ്ചയ്ക്കു് അസാധാരണമായോ വിശേഷവിധിയായോ ഒന്നും തോന്നിച്ചില്ലെങ്കിലും ജാനവിയുടെ ഭാവനാശക്തി ഗൂഢമായും വഞ്ചനയോടുകൂടിയതുമായ ചില ഉപയോഗയോഗ്യതകളെ നിഷ്പ്രയാസം അവയിൽ ആരോപിച്ചു. ഇങ്ങനെ അല്ലെങ്കിൽ നിയമസംബന്ധിയായ ക്രൗര്യത്തെയോ അഥവാ ഘൃണാഹീനമായ പ്രതിക്രിയാബുദ്ധിയെയോ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സാധനസംഭാരത്തിൻെറ ഇടയിൽ അവയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം സംഭവിക്കാവുന്നതല്ലെന്നു് അവൾ നിശ്ചയിച്ചു.

മേൽ വിവരിക്കപ്പെട്ടവയോ സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടവയോ ആയ ആയുധങ്ങൾക്കും സാധനങ്ങൾക്കും പുറ

മേ പരിഷ്കൃതരീതിയിൽ ഭംഗിയോടുകൂടി പണി ചെയ്യപ്പെട്ടതും രചയിതാവിന്റെ ശില്പകലാവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതുമായ അനേകം വിലപിടിച്ച സാമാനങ്ങൾ മേശമേൽ നിരത്തിവയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ അടച്ചതും വിശേഷരീതിയിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതുമായ കപ്പികൾ, ചന്ദനമരത്തിൽ തീർത്തു കൊത്തുപണിചെയ്തിട്ടുള്ള സുരഭിലപേടകങ്ങൾ, വിവാഹഭൂഷണങ്ങളടങ്ങിയ പെട്ടികൾ, കട്ടിയുള്ള സ്വർണ്ണക്കൊളുത്തോടുകൂടിയ മുത്തുമാലകൾ വിലതീരാത്ത കൈവളകളും മോതിരങ്ങളും, രത്നങ്ങൾ മിന്നുന്ന മകുടങ്ങൾ, എന്നിങ്ങനെ അവിടെ കണ്ട സകല സാമാനങ്ങളും ഒരു സുന്ദരിയുടെ പരിധാനാട്ടകത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതിനോ അവളുടെ ലാവണ്യത്തെ പ്രവൃദ്ധമാക്കുന്നതിനോ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവയായിരുന്നു.

തിമിരമയമായ ആ സ്ഥലത്തു് സമ്പത്തിന്റെ ഈവിധം ശോഭനമായ ഒരു പ്രദർശനത്തെ കണ്ടു് ജാഹ്നവി അത്ഭുതപരവശയായി അവളുടെ നേത്രങ്ങളെ മയക്കിയ ആ സാമാനങ്ങളിൽ ഒന്നുംതന്നെ കാലപ്പഴക്കത്താലോ ശൈത്യത്താലോ മന്ദപ്രഭമായിരുന്നില്ലെന്നു മാത്രമല്ല നേരേമറിച്ചു് ഒരു ലാവണ്യവതിയായ കാമിനിയുടെ അഭിമാനസമേതമായ ഉപയോഗത്തിനെന്നപോലെ അഭിനവകാന്തിയോടുകൂടി സജ്ജമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൂടി കണ്ടപ്പോൾ അവൾക്കു മുമ്പുണ്ടായ ആശ്ചര്യം ദ്വിഗുണിതമായിതീർന്നു. ആ മുറിയിൽ കൂട്ടിയിട്ടുള്ള വിശേഷസംഭാരത്തിനിട

യിലുള്ള മററ സാധനങ്ങളെ കുറേക്കൂടി അടുത്തു പരിശോധിച്ചതിൽ, ഇരുമ്പുകവചം നല്ലപോലെ തേച്ചുമിനുക്കിയിട്ടുള്ളതായും ഖഡ്ഗശസ്ത്രങ്ങൾ തുരുമ്പു പിടിക്കാത്തതായും അവൾ കണ്ടു. ഇതിനുംപുറമേ ഈ പ്രദർശനശാലയിലേയ്ക്കുള്ള ഇറക്കവും പ്രവേശനമാർഗ്ഗവും പായൽകൊണ്ടു ദുർഗന്ധപൂർണ്ണവും ആപൽപ്രദവും ആയിരുന്നു എങ്കിലും, ശൈത്യത്തെ അകററാൻ അവിടെ കൂടക്കൂടെ തീകത്തിക്കുന്നുണ്ടെന്നു തെളിയിക്കുമാറ് ആ സ്ഥലം അത്ര ഉണങ്ങിയിരുന്നു.

ഉയർത്തപ്പെട്ട യവനികയുടെ പിന്നിലായി അവൾ കണ്ട വൃദ്ധനായിരുന്നോ ഈ സാധനങ്ങളുടെ സൂക്ഷിപ്പുകാരൻ, ജാഫനവി തന്നത്താൻ ഇങ്ങനെ ചോദ്യംചെയ്തപ്പോൾ ആ മുറിയുടെ മറേറ അതിർത്തിയിലായി ഒരു വാതിലുള്ളതു് അവൾ കണ്ടു. അതു തുറന്നിരുന്നതുകൊണ്ടു് കഴിവുള്ളിടത്തോളം തൻെറ അന്വേഷണത്തെ തുടരുകതന്നെ എന്നവൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ആ വാതിലിനെ സമീപിച്ചപ്പോൾ മറുവശത്തുനിന്നു ഒരു ദീപം മിന്നുന്നതുകണ്ടു് അവൾ പെട്ടെന്നു നിന്നു. അതു വാസ്തവത്തിൽ വിളക്കിൻെറ വെളിച്ചംതന്നെയാണോ എന്നു നിർണ്ണയപ്പെടുത്തുന്നതിനായി താൻ വഹിച്ചിട്ടുള്ള ദീപത്തെ അവൾ കൈകൊണ്ടു മറച്ചു.

എന്നാൽ അവളുടെ തോന്നൽ അടിസ്ഥാനരഹിതമായിരുന്നില്ല. തുറന്നുകിടന്ന കതകിൻെറ മറുപുറത്തായി വാസ്തവത്തിൽ ഒരു വിളക്കു കത്തുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആ വെളിച്ചംകണ്ട സ്ഥലത്തു് മനുഷ്യസാന്നിദ്ധ്യത്തെ തെളിയിക്കുമാറ് എന്തെങ്കിലും ശബ്ദ

ങ്ങൾ കേൾക്കുന്നുണ്ടോ എന്നറിവാനായി ജാഹ്നവി സശ്രദ്ധം ചെവികൊടുത്തുകൊണ്ടു് ഒരു നിമിഷത്തിൽ കൂടുതൽ നേരംനിന്നു. എന്നാൽ ഒരു പ്രേതമണ്ഡപത്തിലേതിനൊപ്പം അവളെ ചുററിയിരുന്ന നിശ്ശബ്ദത അഭംഗുരമായിത്തന്നെ തുടൎന്നു. നവമായ ധൃതിയെ സംഭരിച്ചുകൊണ്ടു് അവൾ ശബ്ദംകൂടാതെ ആ കതകിനെ തള്ളിത്തുറന്നു.

ഈശ്വരാ! അപ്പോൾ അവളുടെ കണ്ണിൽപെട്ട കാഴ്ച എന്തായിരുന്നു? അവൾ ഭയസംത്രസ്തയായി നിലത്തുതന്നെ തറയ്ക്കപ്പെട്ടവണ്ണം നിന്നുപോയി. അവളുടെ സിരകളിലെ രക്തം ഘനീഭവിച്ചതിനാൽ എല്ലാ അവയവങ്ങളും സ്തംഭിച്ചു. തന്റെ അംഗസന്ധികളെ ചലനരഹിതമാക്കിയ ആ സ്തംഭനശക്തി ഹേതുവായിട്ടു് അവൾ വിളക്കിനെ താഴത്തിടാതെ മുറുകെ പിടിച്ചു.

4

ആടൽപിടിച്ചു പേടിച്ചതിവിഭ്രമം
തേടിപ്രസരിച്ചഴന്നു ഞെട്ടിത്തെറി-
ച്ചുടെകിടുകിടുത്തേറെനടുങ്ങിനാൾ

ചഞ്ചലാക്ഷിമാരണിയുംമൌലിമാലാവന്നു
പഞ്ചബാണൻതന്റെ ചാപവല്ലിപോലെ

ആദ്യം കണ്ടതുപോലെതന്നെ മണ്ഡലാകൃതിയിൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ട ഒരു മുറിയുടെ വലിഞ്ഞ തട്ടി

ന്മേൽതൂക്കിയിരുന്ന ഇരുമ്പുവിളക്കിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട കിരണങ്ങളാൽ പ്രസ്പഷ്ടമായ മൂന്നു മനുഷ്യാസ്ഥിക്കൂടങ്ങൾ അവയുടെ മിഴിക്കൂടാത്ത നയനദ്വാരങ്ങളാൽ ഭയസംഭ്രാന്തയായ ജാഹ്നവിയെതന്നെ തുറിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. മുഷിഞ്ഞ മറകളാൽ വേർതിരിക്കപ്പെട്ട ഈ ഭയങ്കരരൂപങ്ങൾ ഒരു ചുമർമാടത്തിന്മേൽ നിവൎന്നുനിന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ആ അസ്ഥിക്കൂടങ്ങളെ ചിലപ്പോൾ മറയ്ക്കാനായി ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഈ യവനികകൾ ഈ അവസരത്തിൽ അവയെ പ്രത്യക്ഷമാക്കത്തക്ക വിധത്തിൽ മാറിക്കിടന്നിരുന്നു.

ശവകുടീരത്തിനൊപ്പം ഇരുളടഞ്ഞ ആ സ്ഥലത്തെ സൂക്ഷിക്കാനായി മൃത്യുവിനാൽതന്നെ തിരഞ്ഞെടുത്തു നിയമിക്കപ്പെട്ട രക്ഷികൾ എന്നവണ്ണം ആ മൂന്നസ്ഥിക്കൂടങ്ങളും അടുത്തടുത്തുതന്നെ നിന്നു. ഇവയിൽ മദ്ധ്യഭാഗത്തുനിന്ന രൂപം അതിൻെറ മാംസഹീനമായ ദക്ഷിണഹസ്തത്തിൽ ഒരു ചെറിയ കുന്തത്തെ വഹിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത ജാഹ്നവിയുടെ ഭയാക്രാന്തമായ ഭാവനയുടെ ഈ സങ്കല്പത്തെ ഒന്നുകൂടി ബലപ്പെടുത്തി.

മുകളിൽ തൂക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ദീപത്തിൻെറ പ്രകാശത്തിൽ ഭീകരമായി തെളിഞ്ഞുകാണപ്പെട്ട ആ രൂക്ഷവസ്തുക്കളിൽ പ്രതിസംഹരിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവണ്ണം പതിഞ്ഞുപോയ വീക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയ ആ സാധ്വി ഒരു നിമിഷത്തിൽ കൂടുതൽനേരം ഭയ

സ്സബ്ധയായി പടിമേൽത്തന്നെ നിന്നുപോയി. എന്നാൽ അവളുടെ സിരകളിൽ ഉറഞ്ഞുപോയ രക്തം ഒട്ടവിൽ വീണ്ടും മന്ദമായി വ്യാപിക്കാൻ തുടങ്ങി. മർമ്മഭേദകമായ ഭയത്താൽ ഉൽഭൂതമായ യാതനയോടുകൂടി അവൾ ഈയവസരത്തിൽ ഒരു ശബ്ദം കേൾക്കാനോ ഒരു ചലനം കാണ്മാനോ ആയി തൻെറ ശ്രവണങ്ങളേയും നയനങ്ങളേയും വിഷമിപ്പിച്ചു. എന്തെന്നാൽ അവളുടെ സംഭ്രാന്തമായ ഭാവന ആ അസ്ഥികൂടങ്ങൾ സംസാരിക്കുന്നതിനോ ചലിക്കുന്നതിനോ ഭാവിക്കുന്നു എന്നുള്ള വിചാരത്തെ അവളിൽ ഉൽഭൂതമാക്കി. തൽഫലമായി മൃത്യുവിൻെറ സ്വരം മണ്ഡലാകൃതിയോടുകൂടിയ ആ മുറിയിലെ നിശ്ശബ്ദതയെ ഭഞ്ജിക്കുന്നതു കേൾപ്പാനോ അഥവാ സംഹാരദേവതയുടെ ആ വെളുത്ത പ്രതിമകൾ അവയുടെ മാംസഹീനമായ കരങ്ങൾകൊണ്ടു് തൻെറ കടിതടത്തെ വേഷ്ടിക്കുവാനായി വരുന്നതു കാണ്മാനോ അവൾ സന്നദ്ധയായി നിന്നു.

എന്നാൽ പ്രേതകുടീരത്തിലെപ്പോലുള്ള അവിടത്തെ ശാന്തത അഭംഗുരമായും അസ്ഥികൂടങ്ങൾ ചലനരഹിതമായും നിന്നതിനാൽ ജാഹ്നവിയുടെ നൈസർഗ്ഗികമായ ധീരത അവളുടെ സഹായത്തിനായി വീണ്ടും തിരിച്ചുവന്നു. അവൾ മുറിയിലേയ്ക്കു കടന്നു. ഭഗീരഥൻ ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മുറിയിലേയ്ക്കു് തന്നെ കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു് ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്ത മാർഗ്ഗദർശിയായ് ദീപം ഇനിയും ഭയഹേതുകമായ വല്ല നൂതനവസ്തുവിൻെറയും ആവിർഭാവത്തിൽ

തന്റെ കയ്യിൽനിന്ന പോരയെയ്ക്കമെന്നുള്ള ശങ്കകൊണ്ടു് ജാഹ്നവി അതിനെ ഒരു മേശപ്പുറത്തുവച്ചു.

ഏതായാലും ഭഗീരഥന്റെ ഉറക്കറയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകണമെന്നു് അവൾ വിചാരിച്ചില്ല. എന്തെന്നാൽ ഭയത്തിന്റെ പ്രഥമാവേശം നീങ്ങി അവളുടെ മനസ്സ് വേഗത്തിൽ അതിന്റെ പ്രകൃത്യാഉള്ള ധൈര്യത്തെ പ്രാപിച്ചതോടുകൂടിത്തന്നെ, ഇതുവരെ അവളെ പ്രേരിപ്പിച്ച ജിജ്ഞാസയും പുനർജ്ജീവിച്ചു. എന്നാൽ നിർദ്ദയമായ അപവാദം അബലാവർഗ്ഗത്തിൽ ആരോപിക്കുന്നതും എല്ലാ സംഗതികളിലും അനുചിതമായ ശ്രദ്ധപതിപ്പിക്കുന്നതിൽ ആനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നതുമായ ഒരു ഹീനമായ ജിജ്ഞാസയല്ലായിരുന്ന അതു് അതു് ജാഹ്നവിയുടെ പ്രകൃതത്തിൽ അതിപ്രധാനമായി തെളിഞ്ഞുകാണപ്പെട്ട ഒരു പ്രത്യേകലക്ഷണമായ ജ്ഞാനാസക്തിയിൽ ജനിച്ചതായിരുന്നു.

ഈവിധം ഭയാനകമാകുംവണ്ണം നിരന്നുനിന്നിരുന്ന ആ മൂന്നു് അസ്ഥിക്കൂടങ്ങൾ എന്തു സൂചിപ്പിക്കുന്നു? സ്വരത്തേയും ചലനത്തേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അവ ചേതനങ്ങൾക്കൊപ്പം പ്രവൎത്തിക്കാൻ തുനിഞ്ഞു എന്നുള്ള വിചാരത്തെ ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു് ഉൽപാദിപ്പിച്ചു് അവളുടെ സംഭ്രാന്തമായ ഭാവനയെ വഞ്ചിച്ച ആ ഋജുസ്ഥിതിയേയും ജീവൽഭാവത്തേയും അവ എങ്ങിനെ അവലംബിച്ചു? മൃത്യുവിനുമാത്രം പരിശുദ്ധമായ ഒരു ദേവാലയത്തിലെ ഭീകരങ്ങളായ സാധനങ്ങളെ പ്രത്യക്ഷമാക്കുവാനെന്നപോലെ ആ വിള

ക്ക മുകളിൽ തൂക്കപ്പെട്ടിരുന്നതെന്തിന്? കൗതുക സാധനങ്ങളും മണികാഞ്ചനാദികളും ഭയങ്കരവസ്തുക്കളും നിറഞ്ഞ ഈ അറകളുടെ സൂക്ഷിപ്പുകാരൻ ആര്?

ജാഹ്നവിയുടെ മസ്തിഷ്കസരണിയിൽ കടന്നുകൂടിയ ചോദ്യങ്ങൾ ഈവിധമായിരുന്നു. ഇതിനുത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ തന്റെ ഗവേഷണത്തെ വീണ്ടും തുടരുന്നതിനുതന്നെ അവൾ നിശ്ചയിച്ചു.

അതിനാൽ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ തന്റെ വിളക്കിനെ ഒരു മേശപ്പുറത്തുവച്ചിട്ട് മന്ദമായി ദൃഢമായുള്ള പാദവിന്യാസങ്ങളോടുകൂടി അവൾ ഭയങ്കരങ്ങളായ അസ്ഥിക്കൂടങ്ങൾ നിന്നിരുന്ന ചുമർമാടത്തിലേയ്ക്കു നടന്നു. എന്നാൽ അവൾ യവനികയുടെ സമീപത്തെത്തിയപ്പോൾ മദ്ധ്യത്തിൽ നിന്നിരുന്ന അസ്ഥിക്കൂടം കയ്യുയർത്തി ഭീഷണിഭാവത്തിൽ അതിന്റെ കുന്തത്തെ അവളുടെ നേരേ നീട്ടി.

ഒരാർത്തനാദം ജാഹ്നവിയുടെ അധരപുടത്തെ ഭേദിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. മൃത്യുവിന്റെ സജീവമായ ആ പ്രതിമയുടെ ഭീപ്രദമായ സന്നിധാനത്തിൽനിന്നും അവൾ വളരെ ദൂരത്തേയ്ക്കു പാഞ്ഞുപോയി. എന്നാൽ നിസ്സീമമായ ഭയത്തോടു സദാ സമ്മിശ്രവും അനിർവാച്യവുമായ പ്രേരണയ്ക്കധീനയായിട്ട് അവൾ തിരിഞ്ഞു ഗൂഢമായ ഒരു ദ്രുതവീക്ഷണത്തെ ചുമർമാടത്തിലേയ്ക്കു പ്രക്ഷേപിച്ചു. മാംസഹീനമായ ഭുജം മന്ദമായി താഴുന്നതും കുന്തത്തിന്റെ മുന കീഴോട്ടുതിരിയുന്നതും അവൾ കണ്ടു.

ജാഹ്നവി പെട്ടെന്നു നിന്നു—ഭയങ്കരമായി സ്പന്ദിക്കുന്ന സ്വഹൃദയത്തിൽ അവൾ കൈചേർത്തമർത്തി. സംത്രാസജനകമായ ആ കാഴ്ചകൊണ്ടു് ഭ്രമിച്ചു തന്റെ ഭാവനയെ സ്ഥിരീകരിക്കാൻ അവൾ പണിപ്പെട്ടു. പിന്നീടു തന്നത്താൻ ചെയ്ത ഗാഢമായ പര്യാലോചനകൊണ്ടു തന്റെ ഭാവന തന്നെ വഞ്ചിച്ചുതാണെന്നും തട്ടിന്മേൽ തൂങ്ങുന്ന ദീപത്തിന്റെ തരളകിരണങ്ങൾ, പെട്ടെന്നുള്ള ഒരു ഭ്രമത്തെ ഉൽപാദിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം തന്റെ ചിന്തയിൽ എന്തോ ഒരു ബലം പ്രയോഗിച്ചതാണെന്നും തീർച്ചയാക്കാൻ അവൾ മിക്കവാറും പ്രേരിതയായി.

അതിനാൽ ഭയങ്കരമായും ത്രാസജനകമായുമുള്ള ഒരു വിചാരത്തിന് തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠാസ്ഥാനമനുവദിക്കാൻ വിമനസ്സായിട്ടു് അവൾ ഒരിക്കൽക്കൂടി ചുമർമാടത്തെ സമീപിച്ചു. എന്നാൽ മാംസരഹിതമായ ആ ഹസ്തം വീണ്ടും ഉയർത്തപ്പെട്ടു—വീണ്ടും കന്നാം അവളുടെനേരെ ഓങ്ങപ്പെട്ടു; വീണ്ടും ഉച്ചവും ഉഗ്രവുമായ ഒരാർത്തനാദത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി സമീപത്തു തുറന്നുകിടന്നിരുന്ന വാതിലിലേയ്ക്കു ചാടി. ഭയോൽഭ്രതമായ അവളുടെ മോഹത്താൽ താൻ ആ മുറിയിലേയ്ക്കു കടന്നുവന്നതു് ഈ വാതിലിൽക്കൂടിയാണെന്ന് അവൾ വിചാരിച്ചു. ഒരു ജാലകത്തിൽക്കൂടി അകത്തുപ്രവേശിച്ച ചന്ദ്രകരങ്ങളാൽ ഈഷത്പ്രകാശമാനമായ വിസ്താരമേറിയ ഒരു അറയിൽ കടക്കുന്നതുവരേ അവൾ സ്വവിചാരം അബദ്ധ

മെന്നു സംശയിക്കയോ ആ സംഗതിയെപ്പററി ചിന്തിക്കാൻ താമസിക്കയോ ചെയ്തില്ല.

അവൾ പെട്ടെന്നു നിന്നു. അസ്ഥികൂടങ്ങളുടെ മുറിയിൽനിന്നും താൻ വഴിതെററി ഓടിവന്നതാണെന്നുള്ള ബോധം ഉണ്ടായപ്പോൾ ജാഹ്നവി ഭയാത് ഭുതങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന വീക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു് അവിടമെങ്ങും പരിശോധിച്ചു.

എന്നാൽ ഉടൻതന്നെ പിരിഞ്ഞുപോകാൻ അവൾ ധൈൎയ്യപ്പെട്ടില്ല. കയ്യിൽ കന്തത്തോടുകൂടിയ സജീവമായ ആ മൃത്യുവിഗ്രഹത്തിൻെറ ഛായ സ്വഹൃദയത്തിൽ തെളിവായി പതിഞ്ഞുകിടന്നതുകൊണ്ടു് ഉടനെ വീണ്ടും അതിനെ സമീപിക്കാൻ അവൾക്കു മനഃസാന്നിദ്ധ്യവുമുണ്ടായില്ല. നേരേമറിച്ചു കാളീശാരദഗൃത്തിലേ രഹസ്യങ്ങളെ ഗവേഷണംചെയ്‌വാനുള്ള മാൎഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു്, തന്നെ ഈവിധത്തിൽ നയിച്ചതു് വെറും ഒരു ആകസ്മികസംഭവമല്ലെന്നു് വിചാരിക്കാതിരിക്കാനും അവൾക്കു നിവൃത്തിയുണ്ടായില്ല.

ജാഹ്നവി ഇപ്പോൾ പ്രവേശിച്ചമുറി വിസ്താരമേറിയ ഒന്നാണെന്നു് നാം മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ജാലകത്തിൽകൂടി അകത്തുപ്രവേശിച്ച മന്ദപ്രഭങ്ങളായ ചന്ദ്രകിരണങ്ങൾ നേത്രങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകസാധനങ്ങളെ തിരിച്ചറിയാനുള്ള ശക്തിയെ പ്രദാനംചെയ്യാതെ അവിടെയുള്ള ഭാരമേറിയ ഗൃഹോപകരണങ്ങളെ അസ്പഷ്ടമായി കാണാൻമാത്രം ഉപകരിച്ചു. ജാഹ്നവി ഒരു വിസ്തൃതമായ മുറിയിലാണു പ്രവേശിച്ചതെന്നുള്ളതു തെളിഞ്ഞുവല്ലോ. അതു് വളരെ സുന്ദ

രമാകുംവണ്ണം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന എന്നുള്ള വസ്തുതയിലും അവൾക്കു സംശയമുണ്ടായില്ല. എന്തെന്നാൽ മുൻകരുതലോടുകൂടി അവൾ മെല്ലെ പുരോഗമനംചെയ്തപ്പോൾ അവളുടെ കരം കൊത്തുപണിചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു കസാലയുടെ പിൻഭാഗത്തെയും, ഒരു മഞ്ചത്തിന്റെ വില്ലൂസ്മെത്തയേയും, ശ്ലക്ഷ്ണശിലാനിർമ്മിതമായ ഒരു മേശയുടെ മൃദുലമായ ഉപരിഭാഗത്തെയും സ്പർശിച്ചു. ഇതുമെന്യേ താൻ നിശ്ശബ്ദമായി പാദവിന്യാസംചെയ്യുന്നതു് വിലയേറിയ കമ്പിളിയുടെ പുറത്തുകൂടിയാണെന്നും അവൾ കണ്ടു.

അകത്തു് എല്ലാം പ്രശാന്തമായിരുന്നു; എന്നാൽ വെളിയിൽ കാററു മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ ഈ മന്ദ്രധ്വാനം, മൃത്യുവിന്റെ അർദ്ധരാത്രത്തിലെ നിഷ്ഠുരകർമ്മത്തിനു് ഇരയായ ഒരുവന്റെ മരണവേളയിലെ ദീനനാദത്തിനു തുല്യമായിരുന്നു.

ഈ ശബ്ദശ്രവണത്താൽ നമ്മുടെ കഥാനായിക ആദ്യം ഒന്നു ഞെട്ടി; അവളുടെ രക്തം ഘനീഭവിച്ചു. എന്നാൽ ഇളകുന്ന കാററിന്റെ ശബ്ദമാണതു് എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ അവൾ വീണ്ടും മുന്നോട്ടു നടന്നു.

ആ മുറിയുടെ അററത്തായി ഒരു വാതിൽ തുറന്നുകിടന്നിരുന്നു. എന്നാൽ അതു് ഗാഢാന്ധകാരത്തിലേയ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്ന ഒന്നാണെന്നു കണ്ടപ്പോൾ മുന്നോട്ടുപോകണമോ പിൻതിരിയണമോ എന്നുള്ള സംശയത്താൽ ജാഹ്നവി ക്ഷണനേരം നിന്നു.

അപ്പോൾ മുമ്പിൽ അല്പം അകലത്തായി ഒരു വെളിച്ചം മിന്നി. അതു് ഫലകനിർമ്മിതമായ ഒരു ദീർഘിച്ച ശാലയുടെ അററത്തുനിന്നും പുറപ്പെട്ടതാണെന്നു ജാഹ്നവി കണ്ടു. ആ ദീപത്തെ വഹിക്കുന്നതു് ഒരു സ്ത്രീയാണെന്നും അവൾ ആ ശാലയെ തരണം ചെയ്കയാണെന്നും കണ്ടപ്പോൾ പക്ഷേ, അതു ദുർഗ്ഗരക്ഷകൻെറ പത്നിയായ യശോദയായിരിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചു നമ്മുടെ കഥാനായിക വേഗത്തിൽ തിരിഞ്ഞു മുറിയിലേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചു.

ഈ വിചാരം ഉണ്ടായ ഉടനെ, രുദ്രദത്തൻ തങ്ങൾക്കായി തന്നിട്ടുള്ള മുറിവിട്ടു് അയാളുടെ അനുവാദം കൂടാതെ വെളിയിൽ പോകയില്ലെന്നു് ഭഗീരഥനും താനുംകൂടി ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രതിജ്ഞയെപററി അവൾ ഓർമ്മിച്ചു.

അവൾ അഭിമാനസമേതമായ മനഃസ്ഥിതിയോടുകൂടിയവളായിരുന്നു. അതിനാൽ ആതിഥ്യത്തിൻെറ പരിപാവനമായ ബന്ധത്തെ താൻ വിലംഘിച്ചു എന്നുള്ള ചിന്ത അവളുടെ മനസ്സിൽ തീവ്രമായ അസ്വാസ്ഥ്യത്തേയും സന്താപത്തേയും ഉളവാക്കി.

തനിക്കു നേരിടാവുന്ന പ്രാണാപായത്തേയും വിഗണിച്ചാണു് അന്നു രാത്രിയിൽ അന്യാതിഥികൾക്കു് താൻദുർഗ്ഗദ്വാരം തുറന്നുകൊടുക്കുന്നതെന്നുള്ള ദുർഗ്ഗരക്ഷകൻെറ ദൃഢപ്രഖ്യാപനത്തെക്കൂടി ഓർത്തപ്പോൾ അവളുടെ ഹൃദയക്ഷോഭം വളന്നു് ഭയമായി പരിണമിച്ചു.

ഈ വിധമുള്ള ചിന്തകൾ സീമാതീതമായ ഗതിവേഗത്തിൽ ജാഹ്നവിയുടെ മസ്തിഷ്ക്കത്തിൽക്കൂടി

ത്തുടരെത്തുടരെ കടന്നുപോയി. ഇതിനിടയിൽ ദീപ ധാരിണിയായ വനിത അവളെ സമീപിക്കുകയായി രുന്നു. ജാഹ്നവി ഊഹിച്ചതുപോലെ അതു് യശോ ദയാണെങ്കിൽ പ്രതിജ്ഞാവിലംഘനാപരാധം അ വളുടെമേൽ ആരോപിതമാകുമെന്നുള്ള അസ്വാ സ്ഥ്യത്തിൽ കൂടുതലായി യാതൊരു ദോഷവും വരാ നില്ലായിരുന്നു. നേരേമറിച്ചു് അതു വേറെ വല്ലവരു മായിരുന്നെങ്കിൽ എന്തെല്ലാം ദോഷങ്ങളുണ്ടാകുമെ ന്നു് ആൎക്കുതന്നെ പറയാൻ കഴിയും? ഏതു പ്രസ്പ ഷ്ടമായ വ്യവസ്ഥകളിന്മേൽ ആതിഥ്യമാകുന്ന അനു ഗ്രഹത്തെ രുദ്രദത്തൻ പ്രദാനംചെയ്തുവോ ആ വ്യവ സ്ഥകളിൽ ജാഹ്നവി പ്രദർശിപ്പിച്ച അനാദരത്തി ന്റെ ഫലമായി, അയാൾ ദീർഘദർശനം ചെയ്തതും ഭയാകുലതയോടെ സൂചിപ്പിച്ചതുമായ വിപത്തുകളെ ല്ലാം പക്ഷെ, ഉത്ഭവിക്കാൻ ഇടയുണ്ടായിരുന്നു. തീ വ്രമായ അസഹ്യതയോടും നിമിഷംപ്രതി വർദ്ധമാ നമായ കഠിനഭീതിയോടുംകൂടിയ ആ സാധ്വി ഇതി കൎത്തവ്യതാമൂഢയായിത്തീൎന്നു. അവൾ പരിഭ്രാന്ത യായി വാതിലിന്റെ സമീപത്തുതന്നെ നിന്നുപോയി.

താൻ നിന്നസ്ഥലത്തെ സമീപിക്കുന്ന സ്ത്രീയു ടെ ചരണധ്വനി നമ്മുടെ കഥാനായിക സ്പഷ്ടമാ യികേട്ടു. അതിമൃദുലമായി ചകിതമായി സന്ത്രസ്ത മായി പുരോഗമനംചെയ്യുന്ന ആ പാദങ്ങൾ ഒരു മദ്ധ്യവയസ്കയുടേതല്ലെന്നുള്ള വസ്തുത, തന്റെ ഭക്ത്യ ത്തിന്മേൽ ചാടിവീഴുന്ന അവസരത്തിൽ വായുമണ്ഡ ലത്തിൽകൂടി പാഞ്ഞുപോകുന്ന ഗൃദ്ധ്രന്റെ ഗതിക്കു

തുല്യമായ ഭയത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവിയുടെ ചിന്താസരണിയെ സ്പർശിച്ചു.

ഈ ബോധം അവളുടെ ബുദ്ധിയിൽ പ്രവേശിച്ച നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ, സമീപത്തേയ്ക്കണയുന്ന ദീപത്തിന്റെ കിരണങ്ങൾ ജാഹ്നവി നിന്നിരുന്ന മുറിയിൽ പ്രസരിച്ചു. മനശ്ചോദനത്താലെന്നപോലെ നമ്മുടെ കഥാനായിക വളരെ പുറകിലേയ്ക്കുമാറി താൻ ഒരു മനോഹരമായ യവനികയുടെ സമീപത്താണു നിൽക്കുന്നതെന്നു് ദീപത്തിന്റെ സഹായത്താൽ അവൾ കണ്ടു. കുസുമമദ്ധ്യത്തിൽ പ്രസർപ്പണംചെയ്യുന്ന ഒരു ദന്ദശൂകത്തെപ്പോലെ നിശ്ശബ്ദമായും എന്നാൽ ഭക്ഷ്യത്തെ കബളിതമാക്കാൻ മുന്നോട്ടു പായുമ്പോഴുള്ള അതിന്റെ ഗതിവേഗത്തിലും ജാഹ്നവി യവനികയുടെ പിന്നിലേയ്ക്കു ചാടി. ഈ വിധം അവൾ മറഞ്ഞ നിമിഷത്തിൽതന്നെ ദീപവാഹിനിയായ വനിത പടികടന്നു മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ജാഹ്നവി തന്റെ അഭയസ്ഥാനത്തുനിന്നു് ഒളിഞ്ഞുനോക്കി. പ്രഥമവീക്ഷണത്തിൽതന്നെ ആ സ്ത്രീ യശോദയല്ലെന്നും, എന്നാൽ, അത്ഭുതാവഹമായ അംഗലാവണ്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു തരുണിയാണെന്നും നമ്മുടെ കഥാനായിക നിശ്ചയിച്ചു.

5

നിന്നുടെപാദപങ്കജമെന്നിയേദമപാത്താ-
ലന്യമൊരുഗതിനഹിമാന്യഗ്ഗുണരാശേ.

*　　*　　*

ദൈവംനിത്യമശേഷസാക്ഷിയതുനീ പാഞ്ചാലി
ബോധിക്കണം
കൈവന്നീടുമഭീഷ്ടവും തവദൃഢം കിഞ്ചിൽ-
ക്ഷമിച്ചീടുക.

യവനികയുടെ പിന്നിൽ നിന്നുകൊണ്ടു് ജാഫ്ന വി ബദ്ധപ്പാടോടുകൂടി മോചിപ്പിച്ച പ്രഥമവീക്ഷണം കൊണ്ടു് ആ സപ്ഗ്ഗസുന്ദരിയുടെ ലാവണ്യവിലാസ ങ്ങൾ പൂർണ്ണമായി അവളുടെ നയനങ്ങൾക്കു ഗോചര മായി ഭവിച്ചില്ല. ഏതായാലും നമുക്കു് ആ മോഹി നിയുടെ സമഗ്രമായ ഒരാകൃതിവർണ്ണനം ചെയ്യുതിനു മേൽ കഥാതന്തുവിനെ തുടരാം.

നാം നമ്മുടെ വായനക്കാരുടെ മുമ്പാകെ അവത രിപ്പിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ആ ദേവസുന്ദരിക്കു് ഏകദേ ശം പതിനേഴുവയസ്സു പ്രായംവരും. അവൾ ദീർഘത നുവായി മോഹനമായ വിലാസത്തോടുകൂടിയവളായി രുന്നു. സ്ത്രീരൂപത്തിനു ദന്തുരിതവും തരംഗിതവുമായ ഒരു പ്രകൃതിയെ പ്രദാനംചെയ്യുന്ന നമ്രമായ അവല ഗ്നത്തോടും മണ്ഡലിതമായ ഗളപ്രദേശത്തോടുംകൂടി യ അവളുടെ ശരീരം ഒരു കാഞ്ചനശലാകപോലെ ഋജുവായി കാണപ്പെട്ടു.

അബലാസംബന്ധിയായ മാർദ്ദവം, കന്യകാസഹജമായ മഹത്വം, നൈസർഗ്ഗികമായ രമ്യത ഇതുകൾ അവളുടെ ഭാവത്തിൽ സമ്മിളിതങ്ങളായിരുന്നു. അവളുടെ ഓരോ അംഗത്തിന്റെയും ചലനം നിസർഗ്ഗകോമളമായിരുന്നു. അവർണ്ണനീയമായ മധുരിമ നിസ്സീമലാവണ്യത്തിന്റെ അമിതപ്രഭയെ വശീകരിച്ച് മിതമാക്കി അവളുടെ കളങ്കഹീനമായ അന്തരംഗത്തെ പ്രശാന്തപ്രകൃതിയോടു ഘടിപ്പിച്ചു.

അവളുടെ കേശം അത്യസിതമായ വർണ്ണവിശേഷത്തെ വഹിച്ചു. പട്ടാംബരത്തിനുതുല്യം മൃദുവായി സ്നിഗ്ദ്ധപ്രഭമായ വാർകുന്തളം ഉന്നതമായ ലലാടപ്രദേശത്തിന്റെ പ്രാന്തരേഖയിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ച് അതിസമൃദ്ധിയോടുകൂടി നതമായ സ്കന്ധങ്ങളിൽ വീണുകിടന്നിരുന്നു.

നയനങ്ങൾ കാർഷ്ണ്യത്തിൽ കുന്തളത്തോടു സാമ്യം വഹിച്ചു സമുദ്രത്തെപ്പോലെ ഗംഭീരമായും എന്നാൽ ഇളമാൻപേടയുടേതിനൊപ്പം ശാന്തമൃദുലമായും കാണപ്പെട്ടു. അവ വിശാലങ്ങളും പ്രഭാകന്ദളിതങ്ങളും ആയിരുന്നു. എന്നാൽ ആ കാന്തിപൂരം പാവനമല്ലാത്ത എന്തെങ്കിലും വികാരത്തെയോ ദുഷ്ടമായ ഒരു ചിന്തയെയോ തീണ്ടുകപോലും ചെയ്തിട്ടുള്ളതല്ലെന്ന് അതു പ്രത്യക്ഷമാക്കി. മനോമോഹനമായ ആ ചെറുഗോളങ്ങളിൽ കളിയാടിക്കൊണ്ടിരുന്ന തേജഃപ്രസരം ഒരു ദേവാലയത്തിലെ ദീപാർച്ചിസ്സുപോലെ പരിപാവനമായ വിചാരത്തെ മാത്രം ഉല്ലാദിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നു.

അവളുടെ വർണ്ണം ഈഷദരുണവും എന്നാൽ ചർമ്മത്തിൻെറ പ്രസന്നതയ്ക്കു യാതൊരു വിധത്തിലും ഊനംവരുത്താത്തതുമായിരുന്നു.

പുരികക്കൊടികൾ ശ്ലാഘനീയമായ വക്രതയോടെ അതികൃഷ്ണമായി സൂക്ഷ്മമായി രചിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അതായതു മണ്ഡലിതമായ ആ രേഖകൾ തനുവായും എന്നാൽ അസിതതമമായും ഇരുന്നു എന്നു താല്പര്യം. നാസിക പരിപൂർണ്ണമായ ആർജ്ജവത്തെ വഹിച്ചു. ശില്പമോഹനമായ അധരത്തിൻെറ വിദ്രുമാരുണ്യം മുക്താഫലച്ഛായമായ ദന്തനിരയുടെ വർണ്ണവിപര്യയത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കി. രമണീയമാകുംവണ്ണം ഉരുണ്ട ചിബുകം അണ്ഡാകൃതിയായ ശിരസ്സിൻെറ അനവദ്യതയെ പൂർണ്ണമാക്കിച്ചെയ്തു.

അവൾ രമ്യമാകുംവണ്ണം രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നു നാം മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ആ രൂപം വിലാസകല്ലോലിതവും പുഷ്പപരിമാണകോമളവും ആയിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ ബാലികയെങ്കിലും, അവൾ കോരകിതമായ ചാരുതയെ ക്ഷണത്തിൽ വികസിതമായ വിലാസമായി പരിണമിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ശീതോഷ്ണാവസ്ഥയിൽ ജനിച്ചവളായിരുന്നു. കൗമാരത്തിലെ ഹൃദ്യമായ അവയവാനുപാതം കാന്തമായ പ്രൗഢയോഷാകൃതിയായി വികസിക്കുകയും ദിവ്യാംഗനാസദൃശമായുള്ള അംഗലാഘവം ശ്രേഷ്ഠതരമായി നയനാസേചനകമായുള്ള ലാവണ്യമായി പരിണമിക്കയുംചെയ്യുന്ന ആ പ്രായത്തിൽ ആ മോഹനാകൃതി മേൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടവിധം ദൃശ്യയായി.

അവൾ വിശേഷരീതിയിൽ ഭംഗിയാകുംവണ്ണം വസ്ത്രധാരണം ചെയ്തിരുന്നു. പ്രഭുകുടുംബജയല്ലെങ്കിലും ധനസമൃദ്ധമായ ഒരു വംശത്തിലെ സന്താനമാണ് അവളെന്ന് അവളുടെ വിലയേറിയ വസ്ത്രങ്ങൾ തെളിയിച്ചു.

ജാഹ്നവി യവനികയ്ക്കുള്ളിൽ മറഞ്ഞുനിന്ന മുറിയിലേയ്ക്കു ചകിതഭാവയായി ശങ്കാമന്ദമായ ചരണവിന്യാസത്തോടുകൂടി പ്രവേശിച്ച മോഹിനിയുടെ ആകൃതി ഏവംവിധമായിരുന്നു.

അപരിചിതയായ ആ സുന്ദരി തന്റെ അന്തരംഗത്തെ ബാധിച്ച അസ്വാസ്ഥ്യത്തെ പ്രത്യക്ഷമാക്കി. എന്തെന്നാൽ മുറിയിൽ അഞ്ചാറടി മുന്നോട്ടു നടന്നപ്പോൾ അവൾ പെട്ടെന്നു നിന്നു ഭയതരളമായ വീക്ഷണങ്ങളെ നാലുപാടും മോചിച്ചു.

അതേസമയത്തിൽത്തന്നെ ഉച്ചതരമായി അതിഗംഭീരമായുള്ള സ്വരത്തിൽ ബഹിർഭാഗത്തു സമീരദേവൻ ആക്രന്ദനംചെയ്തു. ആ ബാലികയുടെ അധരപുടത്തിൽനിന്നും ഭയസൂചകമായ ഒരുച്ചസ്വരം പുറപ്പെട്ടു.

ഈ ശബ്ദം അവൾ തരണംചെയ്ത ശാലയിൽ പ്രസരിച്ചു പ്രതിദ്ധ്വനിച്ചു. ഭീതിയാൽ മുക്കാലും ആക്രാന്തയായ ആ യുവതി അസ്ഥിരചരണയായി സമീപത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മഞ്ചത്തിന്മേരെ നീങ്ങി അതിൽ പതിച്ചു. എന്നാൽ അവൾ കരത്തിൽ വഹിച്ചിരുന്ന ദീപം അണയാതെ സൂക്ഷിക്കേണ്ട ആവശ്യകതയെ

വിസ്മരിക്കത്തക്കവണ്ണം അവളുടെ ധൈര്യം അത്ര പൂർണ്ണമായി പരാജിതമാക്കപ്പെട്ടില്ല. അതിനാൽ വിളക്കിനെ അവൾ മഞ്ചത്തിനരികെ കിടന്ന ഒരു മേശയുടെ മുകളിൽ വച്ചു.

ദീപപ്രഭ ആ തരുണിയുടെ മുഖത്തിലും ശരീരത്തിൻെറ മററുഭാഗങ്ങളിലും പ്രസരിച്ച ഈ അവസരത്തിലായിരുന്നു നാം മുമ്പു വർണ്ണിക്കാൻശ്രമിച്ച അപൂർവ്വലാവണ്യത്തിൻെറ പൂർണ്ണമായ ഒരു ദർശനം ജാഹ്നവിക്കു ലഭിച്ചതു്. സ്വവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട മറെറാരാളിൽ കാണപ്പെടുന്ന സീമാതീതമായ ലാവണ്യവിലാസത്തിൻെറ സത്തയെ സമ്മതിക്കുന്നതിൽ അബലാലോകം പ്രായേണ മന്ദമാണെങ്കിലും, യവനികാച്ഛന്നയായ ആ പ്രേക്ഷകി മഞ്ചസ്ഥയായ വിലാസിനിയുടെ മനുഷ്യാതീതമായ മോഹനരൂപത്തിൻെറ അവലോകനത്തിൽ അത്ഭുതപരതന്ത്രയായി ഈഷന്മീലിതാക്ഷിയായി പരമാനന്ദസമുദ്രത്തിൽ നിമജ്ജനംചെയ്തു.

ജാഹ്നവിയുടെ ഏവംവിധമായ ബഹുമാനം മാത്രമല്ല അപ്പോൾ ഉണ്ടായതു്, എന്നാൽ അവളുടെ ഹൃദയപൂർവമായ അനുതാപവുംകൂടി ആ മോഹനാംഗിക്കു് അനുകൂലമായി ചലിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ഗാഢമായ ചിന്താഭാവത്താൽ ചില നിമിഷങ്ങൾ കഴിച്ചശേഷം, അടക്കാൻപാടില്ലാത്തവണ്ണം ഉഗ്രതയോടെ തള്ളിക്കയറിയ സന്താപത്തിനു് അവൾ പെട്ടെന്നു് ഇരയായിത്തീർന്നതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു.

ഈ വികാരത്തെ തുടൎന്നു് തന്നത്താൻ സംബോ

ധ്യാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് അവൾ മധുരസ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"ഹാ! ഭാഗ്യഹീനയും ദീനയുമായ മാലിനീ, പലായനസരണിയിൽ നീ വയ്ക്കുന്ന ഓരോ പാദവും വിഷമസങ്കലിതമായിരിക്കെ ഇവിടെനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കാൻ നിന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ച മനഃഭ്രാന്തിയേതാണു്? ചിത്തഭ്രമംതന്നെ, സംശയമില്ല—എന്നാൽ എന്നെ വലയംചെയ്തിരിക്കുന്ന ഈ ആപത്തു് ധീരതമമായ ഒരു ഹൃദയത്തെപ്പോലും ഭ്രാന്തമാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമല്ലേ? അമരസിംഹാ! അമരസിംഹാ! എന്റെ ജീവനാഥാ! ഭവാൻ എവിടെയിരിക്കുന്നു?—നാം എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി വേർപെടുത്തപ്പെട്ടതാണോ? അവിടുത്തെ മാലിനിയെ വീണ്ടും കാണാമെന്നുള്ള ആശയെല്ലാം അവിടുന്നു് ഉപേക്ഷിച്ചോ?—അതല്ല മരണത്തേക്കാൾ ദുരിതതരമായ ഈ അപമാനത്തിൽനിന്നു് അവളെ രക്ഷിക്കാൻ അവിടുന്നു പരിശ്രമിക്കുമോ? അഹോ! ഭാവിയിലേയ്ക്കു നോക്കുമ്പോൾ എന്റെ തല തിരിയുന്നു."

ദുസ്സഹമായ വേദനയുടെ വികാരത്തള്ളലോടുകൂടി അവൾ ഇങ്ങനെ ഉച്ചത്തിൽ വിലപിച്ചു. അതിനെ തുടർന്നുള്ള ദീർഘനിശ്വാസങ്ങൾ അവയുടെ ഉത്ഭവസ്ഥാനമായ മനഃകോശത്തെ തകർക്കുന്നതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു.

അശ്രുകണങ്ങൾ സ്വകപോലതലത്തിലേയ്ക്കു പ്രസർപ്പണം ചെയ്യുന്നതായി ജാഹ്നവി അറിഞ്ഞു—എന്തെന്നാൽ ആ സുന്ദരിയുടെ സങ്കടംകണ്ടു് നമ്മുടെ

കഥാനായിക അത്യധികം അവശയായിത്തീൎന്നു. ഈ വികാരത്തോടുകൂടിത്തന്നെ തന്റെ അഭയസ്ഥാനത്തുനിന്നും പുറത്തുവന്നു തന്നാൽ കഴിയുന്നിടത്തോളം ആ തരുണിയെ സമാധാനപ്പെടുത്താൻ അവൾ ഉറച്ചപ്പോൾ രുദ്രദത്തനോട് താൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള ദൃഢപ്രതിജ്ഞ അവളുടെ അന്തരംഗത്തിൽ കടന്നുകൂടി.

ഇതുകൂടാതെയും, ആ നിമിഷത്തിൽതന്നെ മാലിനി താൻ ഇരുന്ന മഞ്ചത്തിൽനിന്നെഴുനേററ് മൃദുലമായ കരാംഗുലികളാൽ വിളക്കെടുത്തു.

"എന്തെങ്കിലും വരട്ടെ, ഞാൻ അവസാനംവരെ ഈ പരിശ്രമത്തെ തുടരും," എന്ന് നിരാശാസമ്മിശ്രമായ ത്രാസത്തോടുകൂടി അവൾ ഉറക്കെ പറഞ്ഞു.

എന്നാൽ മാലിനി ഈ വാക്കുകൾ ഉച്ചരിച്ചുതീരുന്നതിനു മുമ്പ് മുറിയുടെ ഒരുവശത്തുള്ള വാതിൽതുറന്ന് വന്ദ്യനായ ഒരു വൃദ്ധൻ മന്ദഗതിയായി മുമ്പോട്ടു വന്നു.

ഭയസംഭ്രമമായ ഒരുച്ചനാദം മാലിനിയുടെ അധരപുടത്തെ ഭേദിച്ചു പുറപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ആ വൃദ്ധൻ ഉടനെ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"ഒട്ടും പേടിക്കരുത്."

വൃദ്ധന്റെ ഈ വാക്കുകളുടെ മാർദ്ദവം കാതരയായ ആ തരുണിയുടെ വേപിതമായ ഹൃദയത്തിൽ ആശ്വാസത്തെ ഉളവാക്കി.

മുകളിലത്തെ മുറിയിൽവച്ച് യവനികയുടെ പുറകിൽകണ്ട വയോധികനെ ജാഹ്നവി ഉടൻതന്നെ മനസ്സിലാക്കി. തൽഫലമായി അവളുടെ അന്തരംഗ

ത്തിൽ അവശിഷ്ടമായ വല്ല സംശയവുമുണ്ടായിരു ന്നു എങ്കിൽ അതെല്ലാം വൃദ്ധന്റെ പുനർദ്ദർശന ത്തിൽ പാടെ നീങ്ങി.

അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ പതിഞ്ഞിരുന്ന ആ ഛായയും അത്ര യഥാർത്ഥമായിരുന്നു; എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹം ഏററവും വന്ദ്യമായ ആകാരത്തോടും നീ ളമുള്ള കറുത്ത അങ്കിയോടും രജതപ്രഭമായും ചർമ്മ നിർമ്മിതമായ കടീബന്ധംവരെ എത്തുന്നതായുമുള്ള താടിയോടുംകൂടിയ ആളായിരുന്നു.

മുഴുവൻ കഷണ്ടിയാൽ ആക്രമിക്കപ്പെട്ട അദ്ദേ ഹത്തിന്റെ ശിരസ്സ് ഉഷ്ണീഷഹീനമായിരുന്നു. അദ്ദേ ഹം ഒരു ദണ്ഡത്തെ അവലംബിച്ചു നടന്നു. എന്നാൽ ചംക്രമണംചെയ്യുന്ന ആ പാദങ്ങൾ ദൃഢപാതങ്ങളോ ടുകൂടിയതെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ബഹുമാനം, ആശ, ഇവ ഇടകലൎന്ന ഭാവത്തിൽ മാലിനി അദ്ദേഹത്തെ തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. വൃദ്ധൻ വീണ്ടും ഇങ്ങ നെ പറഞ്ഞു:

"എന്നിൽനിന്നും ഭവതി യാതൊന്നും ഭയപ്പെ ടേണ്ട. എന്നാൽ ഈ ദുർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്രാ പിക്കുന്നതു് അസാദ്ധ്യമെന്നു് വികാരദ്യോതകവും ആ ൎത്തവുമായ നാദത്തിൽ ഭവതി ഉറക്കെ പറഞ്ഞതു് എ ന്റെ ചെവിയിലും എത്തി. ഭവതിയുടെ വാക്കുകൾ അക്ഷരംപ്രതി വാസ്തവമാണു് ഇവിടെനിന്നു രക്ഷ പ്പെടുന്നതു് അസാദ്ധ്യംതന്നെ."

ആശയുടെ സമൂലനാശംവരുത്തിയ ഈ വാക്കു കൾ അവളുടെ ശ്രവണപുടത്തിൽ പതിച്ചപ്പോൾ

കഠിനമായ ഹൃദയപാതനത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ മാലിനി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"അസാദ്ധ്യമോ?! ഹാ! വന്ദ്യനായുള്ളോവേ! അങ്ങ് ആരായിരുന്നാലും ശരി, സ്വഗൃഹത്തിൽനിന്നും നിഷ്ഠുരമായ ഒരു വിധിയാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ട കന്യകയിൽ കരുണയുണ്ടാകണേ!"

വൃദ്ധൻ:-ഭവതിയുടെ ദയനീയാവസ്ഥ ഞാൻ പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കി. എന്നാൽ അമരസിംഹൻ എന്നൊരാളെപ്പറ്റി ഭവതി പറഞ്ഞുവല്ലോ—

"കാളീശ്വരത്തിലെ പ്രഭുവിൻെറ പുത്രൻ," എന്ന് നവമായ അനുരാഗത്തിൻെറ ഫലമായി കപോലതലത്തിൽ പ്രസരിച്ച രക്തശോണിമയോടെ നേത്രങ്ങളെ അധോഭാഗത്തേയ്ക്കു പ്രേരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു അവൾ വിനീതയായി പറഞ്ഞു.

"ഹാ! ഞാൻ അത്രയും വിചാരിച്ചു," എന്ന് ദുർഗ്രഹാർത്ഥമായ ഒരു പ്രത്യേകമുഖഭാവത്തിൽ വൃദ്ധൻ ഉറക്കെ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ വീണ്ടും പെട്ടെന്ന് സഹജമായ ശാന്തഭാവത്തെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം തുടർന്നുപറഞ്ഞു:

"ശരി, പ്രൗഢനായ കാളീശ്വരത്തിലെ പ്രഭുവിൻെറ ഏകപുത്രനും ഒരു യുവധീരനുമായ അമരസിംഹനിൽ ഭവതി അനുരക്തയാണല്ലേ?"

ആ യുവതി യാതൊരുത്തരവും പറഞ്ഞില്ല.

വൃദ്ധനെ ബന്ധുവായിട്ടോ ശത്രുവായിട്ടോ ഏതു വിധത്തിലാണു കരുതേണ്ടതെന്ന് അറിവില്ലാത്ത ഭാവത്തിൽ, ഭീതമായ ഹൃദയശുദ്ധിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന

ഒരു പ്രച്ഛന്നകടാക്ഷം അവൾ അനുഗ്രഹത്തിന്റെമേൽ പതിപ്പിച്ചു. ആ വന്ദ്യമായ മുഖത്തിൽനിന്നും കടാക്ഷത്തെ പിൻവലിച്ചപ്പോൾ വീണ്ടും അവളുടെ മനോഹരനയനങ്ങൾ ദീർഘിച്ച് ഉന്നതമായ ഭ്രൂവല്ലികളാൽ ആവരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

വൃദ്ധൻ:- മാലിനി, ഭവതി എന്നെ വിശ്വസിക്കാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. പക്ഷെ, ഇങ്ങനെ കരുതലോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതിൽ ഭവതിയേ ഞാൻ കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, ഭവതിയുടെ സംശയത്തിൽ എനിക്ക് ആശ്ചര്യവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. നിർഭാഗ്യം ഭവതിയെ ആക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ വൈപരീത്യം തന്നെയാണു യുവഹൃദയങ്ങളിലെ ഉദാരമായ വിശ്വാസത്തെ നശിപ്പിക്കുന്ന കാളകൂടമായിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ഭവതിയെ ദ്രോഹിക്കുന്നതിനു ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. നേരമറിച്ച് ഭവതിയുടെ സങ്കടങ്ങൾ എന്നെ അത്യധികം ആർദ്രചിത്തനാക്കിത്തീർത്തിരിക്കയാണ്. എന്റെ ശക്തിക്ക് എത്തുന്നിടത്തോളം ഞാൻ ഭവതിയെ സഹായിക്കയും ചെയ്യാം.

മാലിനി:-(കൃതജ്ഞതാപ്രകാശിതമായ മുഖത്തെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ട് ഉച്ചത്തിൽ) ഓ! ഉദാരനായ ആ പൽബാന്ധവാ, ഞാൻ അവിടുത്തോടു ക്ഷമായാചനം ചെയ്യുന്നു. അവിടുത്തെ വിശ്വസിക്കുന്നതിനു ഞാൻ ഒരു നിമിഷനേരത്തേക്കെങ്കിലും മടിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവിടുന്ന് അതിനെനിക്കു മാപ്പു തരണം.

വൃദ്ധൻ:- ഈ കാര്യത്തിൽ ഭവതിയോട് എനിക്കു പരിഭവംതന്നെ ഞാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്ന് ഞാൻ

മുമ്പുതന്നെ പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ഇനി നാം അനാവശ്യമായി സംസാരിച്ചു സമയം കളയണ്ടാ. അതുകൊണ്ടു് ഭവതി എന്റെ ചില ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരം പറയണം.

"വളരെ സന്തോഷത്തോടും പൂർണ്ണമനസ്സോടും," എന്നു കൃതജ്ഞതാഭൂതമായ ചൈതന്യത്താൽ ശോഭായമാനമായ നേത്രങ്ങളോടുകൂടി മോഹിനിയായ ആ പെൺകിടാവു പറഞ്ഞു.

വൃദ്ധൻ:-ആദ്യമായി ഭവതി ആരെന്നു് എന്നോടു പറയൂ.

മാലിനി:-എന്റെ അച്ഛന്റെ പേരു് "രുദ്രാലി" എന്നാണു്. എന്റെ അമ്മ മരിച്ചുപോയി. തന്റെ ഏകപുത്രിയുടെ നഷ്ടത്തിൽ സങ്കടപ്പെടാൻ എന്റെ അച്ഛൻ ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടു്. അദ്ദേഹം അവന്തിയിലാണു താമസിക്കുന്നതു്.

വൃദ്ധൻ:-അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊഴിലെന്തു്?

മാലിനി:-(ലജ്ജാക്രാന്തമായ നയനങ്ങളെ ഭൂഭാഗത്തേയ്ക്കു പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്) അദ്ദേഹം ഒരു സ്വർണ്ണവ്യാപാരിയാണു്.

വൃദ്ധൻ:-(മുഖത്തിൽ സ്ഫുരിച്ച ഒരു പ്രത്യേകഭാവത്തോടെ) ശരി, എനിയ്ക്കു മനസ്സിലായി; ചുരുക്കത്തിൽ, ഭവതിയുടെ അച്ഛൻ വലിയ ധനികനും പണം പലിശയ്ക്കുകൊടുക്കുന്നയാളുമാണു് ആ കാരണത്താൽ തന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു ജനസ്വാധീനക്കുറവുമുണ്ടു്, അല്ലേ?

മാലിനി:- (മോഹനമായ കപോലതലത്തിൽക്കൂടി മുക്താഫലപ്രതിമമായ അശ്രുകണത്തെ ഒഴുക്കിക്കൊണ്ടു്) അവിടുന്നു മനസ്സിലാക്കിയതു യാഥാൎത്ഥ്യം തന്നെ.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ആ വന്ദ്യവൃദ്ധന്റെ മുഖത്തിലെ രസം എന്തെന്നറിവാനായി അവൾ സ്വനയനങ്ങളെ ഉയൎത്തി.

വൃദ്ധൻ:- (കരുണാമൃദുവായ സ്വരത്തിൽ) മാലിനീ, ഭവതിയുടെ പിതാവിന്റെ തൊഴിൽ എത്രതന്നെ നിന്ദാർഹമായിരുന്നാലും അതിൽ ഭവതി കുറ്റക്കാരിയല്ല. ആ കാരണത്താൽ ഭവതിയുടെ പേരിലുള്ള എന്റെ സഹതാപത്തിനു യാതൊരു കുറവും വന്നിട്ടില്ല. ഇനി വേറൊരു ചോദ്യത്തിനുത്തരം പറയണം. ഭവതിയുടെ മേലുള്ള സ്വപുത്രന്റെ പ്രണയത്തെപ്പറ്റി കാളീശ്വരത്തിലെ പ്രഭുവിനു യാതൊരറിവുമില്ലെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു, എന്താ?

മാലിനി:-(ലജ്ജിതയായിട്ടു്) ഇല്ല.

വൃദ്ധൻ:-എന്നാൽ 'ലേയ'ത്തിലെ യുവപ്രഭു ഭവതിയെ വിവാഹംചെയ്യാമെന്നു സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

മാലിനി:- (പ്രൗഢഭാവത്തിൽ തന്റെ ശിരസ്സിനെ ഉന്നമിപ്പിച്ചു് മുഖത്തിൽ പ്രസരിച്ച അരുണിമയോടുകൂടി) മാന്യരേ, ഞാൻ പ്രഭുകുടുംബജയല്ലെങ്കിലും—എന്റെ അച്ഛൻ ആദായത്തിന്മേൽ ധനവിക്രയം ചെയ്യുന്നവനെന്നുള്ള ദുഷ്പേരുകൊണ്ടു പരപരിഹാസത്തിനു പാത്രമാണെങ്കിലും—ലോകത്തി

ലുള്ള ഏതു പ്രൗഢപ്രഭുവിൻെറയും ബഹുമാന്യമല്ലാത്ത പ്രണയപ്രാർത്ഥനയെ ഞാൻ നിന്ദാപൂർവ്വം തിരസ്കരിക്കും.

വൃദ്ധൻ:—ഞാൻ ഭവതിക്ക് ഹൃദയശല്യമുണ്ടാക്കണമെന്നുദ്ദേശിച്ചു ചോദിച്ചതല്ല.

മാലിനി:— അവിടുന്ന് എനിക്കു വേദനയുണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല. അവിടത്തേയ്ക്കു് എന്നെ അറിയാൻപാടില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് എൻെറ സ്വഭാവത്തേയും മനസ്ഥിതിയേയും രീതിയേയുംപററി ഒന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ ഇടയില്ലല്ലോ.

വൃദ്ധൻ:-"പക്ഷേ, ഞാൻ ഭവതിയുടെ ജന്മദിവസം മുതൽ ഭവതിയുമായി പരിചയമുള്ള ഒരുവനെപ്പോലെ ഇപ്പോഠം സകല കാര്യങ്ങളും മനസ്സിലാക്കി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഭവതിയുടെ ഹൃദയശുദ്ധിയെപ്പററിയുള്ള സൂക്ഷ്മമായ ഈ അറിവു് ഭവതിയെ സഹായിക്കുന്നതിനു എനിക്കു ആദ്യംതന്നെ അങ്കുരിച്ച ആഗ്രഹത്തെ ഒന്നുകൂടി സ്ഥിരപ്പെടുത്തുന്നു. എന്നാൽ ഇനി ഒരു ചോദ്യംകൂടി: "ഭവതിയുടെ പിതൃഗൃഹത്തിൽനിന്നും ഭവതി അപഹരിക്കപ്പെട്ട വസ്തുത 'ലേയ'ത്തിലെ പ്രഭുവിനറിയാമോ?"

മാലിനി:-(ദീനഭാവത്തിൽ) ആ സമയത്തു് അദ്ദേഹം വിവരമറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഭയങ്കരമായ പ്രസ്തുത അക്രമം ആചരിക്കപ്പെട്ടതു് മൂന്നു ദിവസത്തിനു മുമ്പായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇതിനിടയിൽ അമരസിംഹൻ ഈ സംഗതി എൻെറ അച്ഛൻെറ പക്കൽനിന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കുമെന്നുള്ളതിനു സംശയവുമില്ല.

വൃദ്ധൻ:-ഹാ! അപ്പോൾ ഭവതിയുടെ പ്രണയ കഥ അശേഷം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഭവതി ഇപ്പോൾ എന്നെ അറിയിച്ചതായ പല വിശേഷങ്ങളും എന്റെ പ്രവൃത്തിപദ്ധതി രൂപീകരിക്കുന്നതിന് എന്നെ സഹായിക്കും. ഭവതിയുടെ കാമുകന്റെ പ്രൗഢനായ പിതാവിന്റെ വകയായ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ ഭവതി ഈ രാത്രികാലത്ത് വന്നുചേരുവാൻ ഇടയായതു് ഈശ്വരേച്ഛതന്നെയാണ്. എന്നാൽ ഭവതി ചെയ്യുന്ന ഈ യാത്ര ഭവതിക്ക് ഒട്ടുംതന്നെ സന്തോഷപ്രദമല്ല. അതുകൊണ്ട് ഇവിടെനിന്നും രക്ഷപ്പെടുവാൻ ഭവതി ശ്രമിക്കുന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനുമില്ല. എന്നാൽ ഞാൻ മുമ്പ് ഉറപ്പുതന്നതുപോലെ ഈ ശ്രമം വെറും നിഷ്ഫലമാണ്. എന്തു് ആശയാണ് ഭവതിയെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്? ഭവതി ഒരു നിശ്ചിതമാർഗ്ഗത്തെ തുടർന്നാണോ, അതല്ല, കണ്ട വഴിയെ ഒരു ലക്ഷ്യമില്ലാതെ പുറപ്പെട്ടിട്ടാണോ ഇവിടെ വന്നുചേർന്നതു്?

മാലിനി:-'ലേയ'ത്തിലെ പ്രഭുവുമായി ഞാൻ സംഭാഷണം ചെയ്യുമ്പോൾ പലയവസരത്തിലും അദ്ദേഹം കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തെപ്പറ്റി എന്നോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനെ താമസിയാതെ സന്ദർശിക്കാൻ എനിക്കു സംഗതിയാകുമെന്ന് അപ്പോൾ ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. (ദീർഘനിശ്വാസത്തോടെ) ആനന്ദകരമായ ആ അവസരങ്ങളിൽ അമരസിംഹൻ ഈ ദുർഗ്ഗത്തെപ്പറ്റി അനേകം അത്ഭുതകഥകൾ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. ആ കഥകളിൽ, സമീപത്തുള്ള വനങ്ങളി

ലേയ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്ന ഭൂഗർഭഭാഗങ്ങളെപ്പററിയും അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വൃദ്ധൻ:- (സഹതാപപരസൂചകമായ ഒരു മന്ദഹാസത്തോടെ) ഈ കഥകളെ വിശ്വസിച്ചു വനത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗത്തെ കണ്ടുപിടിക്കാമെന്നുള്ള അത്യാശയോടുകൂടിയാണു് ഭവതിക്കും കൂട്ടുകാർക്കും ഒഴിച്ചുതന്നിട്ടുള്ള മുറി വിട്ടു് ഈ ദുർഘടസ്ഥാനങ്ങളിലേയ്ക്കു ഭവതി ചാടിപ്പുറപ്പെട്ടതു്, അല്ലേ? എന്നാൽ വനങ്ങളിലേയ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്ന ഭൂഗർഭമാർഗ്ഗങ്ങൾ കഥകളിൽ മാത്രമേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുള്ളൂ ഏതായാലും അങ്ങനെ ഒരു വഴിയെങ്കിലും കണ്ടുപിടിക്കാൻ എനിക്കിതുവരെ സാധിച്ചിട്ടില്ല. മാലിനീ, എനിക്കതു സാധിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ ഈ രാത്രിയിൽ ഭവതി എന്നെ ഇവിടെവച്ചു കാണുകയില്ലായിരുന്നു.

മാലിനി:- (അത്ഭുതം സഹതാപം എന്നീ രസങ്ങൾ ഇടകലന്ന ഭാവത്തിൽ വൃദ്ധൻെറ നേരെനോക്കിക്കൊണ്ടു്) എന്തു്? അപ്പോൾ അവിടുന്നും ഒരു തടവുകാരനാണോ? ഓ! അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ സഹായത്തിന്നു് അത്യാവശ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അവിടുന്നു് എന്നെ സഹായിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

വൃദ്ധൻ:- (ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ) കുഞ്ഞേ! എന്നോടു ചോദ്യങ്ങളൊന്നും ചെയ്യരുതു് ഇതിനകത്തുവച്ചു് എന്നെ കണ്ടതായിട്ടുപോലും ഭവതി വെളിയിൽ പറയുന്നതു സൂക്ഷിച്ചുവേണം. ഉടൻ തിരിച്ചു ഭവതിയുടെ മുറിയിലേയ്ക്കു പോവുക. ഇരുമ്പു ചങ്ങലകൊണ്ടു ബന്ധിച്ചതുപോലെ ഞാൻ ഇവിടെ

അകപ്പെട്ടിരിക്കയാണെങ്കിലും ഭവതിയുടെ മോചനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗം ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നു് ഉറപ്പായി വിചാരിച്ചുകൊൾക.

മാലിനി:- (അപാരമായ കൃതജ്ഞതയെ സൂചിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രസന്നമായ മുഖപ്രകൃതിയോടുകൂടി) ഹാ! ഇതു സാദ്ധ്യമായെങ്കിലോ?

വൃദ്ധൻ: (നിശ്ചയസ്വരത്തിൽ) അതു സാധിക്കാവുന്നതാണു്, നിശ്ചയമായി സാധിക്കയും ചെയ്യും. ഇതാ എന്റെ വിരലിൽ കിടക്കുന്ന മോതിരം ഭവതി കാണുന്നില്ലേ? അതിൽ പതിച്ചിട്ടുള്ള രത്നത്തിൽ തുരുഷ്കരുടെ ചില മന്ത്രാക്ഷരങ്ങൾ എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. മാലിനി ഇതിനെ ഇനിയൊരിക്കൽ കണ്ടാൽ ഭവതി അറിയുമോ?

മാലിനി:- അതിനെ സാധാരണഘട്ടത്തിൽ കണ്ടാൽതന്നെ മറക്കുക പ്രയാസം. എന്നാൽ എന്നെ സംബന്ധിച്ച ഭാവികരണീയത്തിനു് അതൊരടയാളമായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നതിനാൽ അതിനെ ഓർമ്മിക്കാൻ എനിക്കു പ്രത്യേക കാരണവുമുണ്ടു്.

വൃദ്ധൻ:- ഭവതിയുടെ ഊഹം തെററിയില്ല. ഈ ദുർഗ്ഗത്തിനും തുരുഷ്കനഗരമായ കാർത്തികേയത്തിനും മദ്ധ്യേയുള്ള യാത്രക്കിടയിൽ ഒരാൾ ഭവതിയുടെ അടുത്തുവന്നു് ഈ മോതിരത്തെ കാണിക്കും. അതു പുരുഷനോ സ്ത്രീയോ ആയിരിക്കട്ടെ, അയാളിൽ ഭവതി ദൃഢമായി വിശ്വസിക്കണമെന്നും അയാളുടെ ഉപദേശപ്രകാരം ഭവതി അനുഷ്ഠിക്കണമെന്നും ഉള്ളതിനു് മോതിരം ഒരു ലക്ഷ്യമായിരിക്കും.

മാലിനി:- (ആശയോടുകൂടി) കാരുണ്യവാനാ യ മഹാത്മൻ ഞാൻ നിസ്സംശയം അങ്ങനെ ചെയ്യാം. എന്നാൽ ഈ ലോകത്തിൽ അവിടുത്തേയ്ക്കുവേണ്ടി ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതായി ഒന്നുമില്ലേ?

വൃദ്ധൻ:- ഒന്നുമില്ല കുഞ്ഞേ, ഒന്നുമില്ല. ഭവതിയ്ക്കു മംഗളമുണ്ടാകട്ടെ ഒരിക്കലും നിരാശപ്പെടരുത്; മോതിരത്തിന്റെ കാര്യം ഓർമ്മിച്ചുകൊള്ളണം.

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ട് വന്ദ്യനായ ആ വൃദ്ധൻ വനാവഴിയേതന്നെ നടന്ന് അപ്രത്യക്ഷനായി.

മാലിനിയുടെ അധരത്തിൽനിന്നും വൃദ്ധന്റനേ രേ ആശീർവ്വചനങ്ങൾ വർഷിച്ചു. അനന്തരം ആ മുറി യിൽനിന്നും മറെറാരുമാർഗ്ഗമായി തിരിച്ചു താൻ മുമ്പു തരണംചെയ്ത ശാലയിൽക്കൂടി അവൾ മടങ്ങി പ്പോയി.

6

കേട്ടാലും പുരാവൃത്തമെങ്കിലോ.

വൃദ്ധനും മാലിനിയുമായുള്ള സംഭാഷണത്തെ സ ശ്രദ്ധം ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടു നിശ്ശബ്ദയായി യവനിക യ്ക്കുള്ളിൽ മറഞ്ഞുനിന്ന ജാഹ്നവി പുറത്തുവന്നു.

ആ മുറിമുഴവൻ ഇപ്പോൾ അന്ധകാരത്തിൽ നിമഗ്നമായി. ചന്ദ്രൻ മഴക്കാറിനാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടു—

കാററു നിശ്ശേഷം ശമിച്ചു—സമീപത്തുള്ള ശാലകളിൽ പ്രതിദ്ധ്വനിച്ചുകൊണ്ടു് ഇടയ്ക്കിടെ ഇടിമുഴങ്ങി.

നമ്മുടെ കഥാനായിക ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢയായി മുറിയിൽത്തന്നെനിന്നു.

ആ വൃദ്ധനെ സന്ദർശിച്ചു് ഓമനയായ മാലിനിക്കു വേണ്ടി തന്റെ സഹായംകൂടി സ്വീകരിക്കണമെന്നപേക്ഷിക്കുകയോ, അതല്ല, ഭഗീരഥൻകിടന്നുറങ്ങുന്ന മുറിയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകയോ വേണ്ടതെന്നു് അവൾ സംശയിച്ചു.

അസിതാക്ഷിയായ ജംബുപുരസുന്ദരിയുടെനേരേ തോന്നിയ സഹതാപം ആദ്യംപറഞ്ഞ മാർഗ്ഗത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും താൻചെയ്ത പ്രതിജ്ഞയെ ഇനിയും വിലംഘിച്ചു രുദ്രദത്തനെ ആപത്തിൽപെടുത്താനുള്ള ഭയം രണ്ടാമതുപറഞ്ഞ ഉപായത്തെ കൈക്കൊള്ളുന്നതിനും അവളെ പ്രേരിപ്പിച്ചു.

എന്നാൽ പിന്നീടു് ഒന്നുകൂടി ആലോചിച്ചതിൽ, ആ ദുർഗ്ഗത്തിൽ തന്റെയും ഭഗീരഥന്റെയും സാന്നിദ്ധ്യം ഉണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത വൃദ്ധൻ മുകളിലത്തെ മുറിയിൽ കടന്നുചെന്നു മനസ്സിലാക്കിയെന്നും അവൾ ഓർമ്മിച്ചു. അതുകൊണ്ടു വൃദ്ധനിൽനിന്നും ഉണ്ടായേക്കാവുന്ന ദോഷം അവൾ അദ്ദേഹത്തെ സന്ദർശിച്ചാലും ഇല്ലെങ്കിലും സംഭവിക്കുന്നതുതന്നെ. എന്നാൽ വീണ്ടും അവൾക്കു മറെറാരാലോചനകൂടി തോന്നി. രുദ്രദത്തൻ, അയാൾക്കു നേരിടുമെന്നു സൂചിപ്പിച്ച ആപത്തു വൃദ്ധൻ അതിഥികളെ കാണുന്നതിൽനിന്നല്ല ഉണ്ടാകുന്നതെന്നും, എന്നാൽ അതിഥികളിൽ

ആരെങ്കിലും വൃദ്ധനെ കാണുന്നതിലാണു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതെന്നും, രണ്ടാമതു പറഞ്ഞതാണു മിക്ക വാറും വാസ്തവമായി പരിണമിക്കാവുന്നതെന്നും ജാഹ്നവിക്കു തോന്നി. എന്തെന്നാൽ തന്നെ അവി ടെക്കണ്ടതായി വെളിയിൽ ആരോടെങ്കിലും മിണ്ടു ന്നതു സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണമെന്നു വൃദ്ധൻ മാലിനിയോടു പറഞ്ഞതു നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ സ്മൃതിയിൽ പെട്ടു.

അതുകൊണ്ടു് അവൾ ഭഗീരഥൻ കിടക്കുന്ന മുറി യിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകാൻതന്നെ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ ജാഹ്നവി അന്ധകാരമയമായ ഒരു മുറി യുടെ നടുവിൽ നില്ക്കയായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അസ്ഥി ക്കൂടങ്ങളുടെ മുറിയിലേയ്ക്കുള്ള വാതിലിൽ എത്താൻ വഴിയറിഞ്ഞുകൂടാതെ വിഷമിച്ചു.

താൻ അല്പംമുമ്പു് ഒളിച്ചുനിന്ന മറ എവിടെയാ ണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്നാലോചിക്കാൻ അവൾ യത്നിച്ചു. ഇതിനിടയിൽ അവൾ തന്റെ നിലയിൽ നിന്നും ഒരുവശത്തേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞു. ഇതിന്റെ ഫല മായി, താൻ യവനികയ്ക്കോ, ജനാലിനോ, വാതിലി നോ, അഭിമുഖമായി നില്ക്കുന്നതെന്നു് അവൾക്കു മന സ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ഇങ്ങനെ കുഴങ്ങിനില്ക്കവേ അതിശക്തിമത്തായ ഒരു മിന്നൽ ജാലകത്തിൽക്കൂടി അകത്തുകടന്നു് അല്പ നേരത്തേയ്ക്കു് ആ മുറിയെ ഒന്നു പ്രകാശിപ്പിച്ചു.

പിന്നീടു വീണ്ടും മുഴുവൻ ഇരുട്ടായി—വിപര്യയ ത്താൽ അതികഠിനമായിത്തീർന്ന ഇരുട്ടു്.

എന്നാൽ വാതായനം ഏതുവശത്താണു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നതെന്നു ജാഹ്നവി കണ്ടുപിടിച്ചു. ഇതു്, വാതിലിന്റെ സ്ഥിതി നിർണ്ണയിക്കാൻ ഒരു ലക്ഷ്യമായി ഉപകരിച്ചു. അതിനാൽ വാതിലിന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു് അവൾ തപ്പിത്തടഞ്ഞു പുറപ്പെട്ടു. അവളുടെ പ്രതീക്ഷയനുസരിച്ചു് അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അവൾ ഒരു വാതിലിൽ എത്തി.

ഇതിനെ അവൾ സങ്കോചത്തോടുകൂടി തുറന്നു. മുറി തെററിപ്പോയെങ്കിലോ എന്നുള്ള ഭയംകൊണ്ടാണു് ജാഹ്നവിക്കു സങ്കോചമുണ്ടായതു്. എന്നാൽ അകത്തു മിന്നിക്കൊണ്ടിരുന്ന ദീപത്തിന്റെ സഹായത്താൽ മുറിയുടെ അർദ്ധവൃത്താകൃതിയിലുള്ള തട്ടു കണ്ടപ്പോൾ അതു് അസ്ഥികൂടങ്ങൾ നില്ക്കുന്ന അറയാണെന്നു് അവൾ നിശ്ചയിച്ചു.

അതുകൊണ്ടു് അവൾ പ്രവൃദ്ധധൈര്യയായി മുന്നോട്ടുപോയി. എന്നാൽ വളരെ മുൻകരുതലോടുകൂടി പ്രവർത്തിച്ചിട്ടും പിന്നെയും അബദ്ധമാണവൾക്കു പററിയതു്—എന്തെന്നാൽ കതകു തുറക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അസ്ഥികൂടങ്ങൾ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മുറിക്കുപകരം ഒരു ചെറിയ ദേവാലയമാണു ജാഹ്നവിക്കു ദൃശ്യമായതു്.

പ്രതിഷ്ഠാവേദിയിൽ ഒരു ദീപം പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പ്രകാശത്താൽ ചുമരിന്മേൽ ദീർഘമായി പ്രതിബിംബിച്ച തന്റെ നിഴൽ കണ്ടു ജാഹ്നവി ഭയപ്പെട്ടു ഞെട്ടി.

എന്നാൽ അവിടെ എല്ലാം പ്രശാന്തമായിരുന്നു—

രണ്ടാമത്തെ ഒരു നോട്ടംകൊണ്ടു് ആ അറയിൽ താനല്ലാതെ മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട മററാരുമില്ലെന്നു് അവൾക്കുറപ്പുവന്നു.

എന്തെന്നാൽ ആ മുറി വളരെ ചെറുതും, ശില്പവേലകൾകൊണ്ടലംകൃതമായ സ്തൂപങ്ങളും മററും ഇല്ലാത്തതും ആയിരുന്നതിനാൽ ഒററനോട്ടത്തിനു് അവിടംമുഴുവൻ കാണാൻ എളുപ്പമായിരുന്നു. അവിടെ കണ്ട പ്രധാനവസ്തുക്കൾ ഗർഭഗൃഹവും, ചുമരിന്മേലുള്ള ശിലാലിഖിതവും ഒരു വലിയ മേശയും മാത്രമായിരുന്നു.

ശിലാലിഖിതത്തെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി പരിശോധിച്ചപ്പോൾ അതിൽ ഹിന്ദുസ്ഥാനിവർണ്ണത്തിൽ ഒരു ലേഖനമുള്ളതായി നമ്മുടെ കഥാനായിക കണ്ടു. എന്നാൽ ആ ഭാഷയോടുള്ള അവളുടെ ഗാഢമായ പരിചയം വിഷമംകൂടാതെ അതിനെ വായിക്കാൻ അവളെ ശക്തയാക്കി.

ലേഖനം താഴെ പറയുംപ്രകാരമായിരുന്നു:

"ആറു കന്യകമാരെ സംബന്ധിച്ച അപമാനകരമായ ഉടമ്പടിക്കു സമ്മതിച്ചതിനാൽ 790-ാംവർഷത്തിൽ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനാക്കപ്പെട്ടു കാളീശപുരദുർഗ്ഗത്തിൽ ബന്ധനസ്ഥനായി അവിടെവച്ചു് 793-ാംവർഷത്തിൽ കാലധർമ്മം പ്രാപിച്ച ഗാന്ധാരത്തിലെ അഞ്ചാമത്തെ രാജാവായ സമുദ്രഗുപ്തന്റെ ശവശരീരം ഇതിനടിയിലുള്ള കല്ലറയിൽ നിക്ഷേപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു."

ജാഹ്നവി:-(ഈ ലേഖനത്തെ വായിച്ചുകൊ

ണ്ടു്) വീണ്ടും നൂറു കന്യകമാർ! അപ്പോൾ നൂറു കന്യകമാരിൽ ഒരുത്തിയായിത്തീരുന്നതു ഭയങ്കരവും നിന്ദ്യവുമായ ഒരു കാൎയ്യമാണു് എന്നിട്ടും സുന്ദരിയായ മാലിനി അക്കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവളാണെന്നുള്ളതിനു സംശയവുമില്ല.

അവൾ ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുമ്പോൾ അവളുടെ കയ്യു് മേശയുടെ അററത്തു വയ്ക്കപ്പെടുകയാൽ വിരലുകൾ ഒരു സാധനത്തെ ചലിപ്പിച്ചു. ഒന്നുകൂടി അടുത്തുള്ള പരിശോധനയുടെ ഫലമായി അതു മേശയുടെ അകത്തു് ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഒരു ചെറു പേടകമാണെന്നു കണ്ടു.

ജാഹ്നവിയുടെ ജിജ്ഞാസ ഇതു തുറക്കുന്നതിനു് അവളെ പ്രേരിപ്പിച്ചു;—തൽഫലമായി അതിനകത്തു കാണപ്പെട്ട ഒരു കടലാസുചുരുളിനെ അവൾ ബദ്ധപ്പെട്ടു പരിശോധിക്കാൻതുടങ്ങി.

അതു പൊടിപററാത്തതും വൃത്തിയുള്ളതുമായ ഒരു കട്ടിക്കടലാസായിരുന്നു. ഹിന്ദുക്കളും തുരുഷ്കരും തമ്മിൽ നടന്ന ഒരു വലിയ യുദ്ധത്തിൻെറ ചിത്രത്താൽ അലംകൃതമായിരുന്നു അതു്. മുമ്പുകണ്ട ശിലാലേഖനത്തിലെന്നപോലെ ഇതിലും ഹിന്ദുസ്ഥാനിവർണ്ണങ്ങൾതന്നെ എഴുതപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഒരു പഴയ കയ്യെഴുത്തുപുസ്തകം നമ്മുടെ കഥാനായികയ്ക്കു വളരെ സന്തോഷപ്രദമായ ഒന്നാണു് ജ്ഞാനത്തിലുള്ള അവളുടെ ആസക്തി ഒരിക്കലും ശമിക്കുന്നതുമല്ല. ഈ ആസക്തിയെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ അവൾ ഏതാപത്തിനേയും നേരിടുന്നതിനു മടിച്ചില്ല.

അതുകൊണ്ടു ദൈവഗത്യാ തന്റെ കയ്യിൽ അകപ്പെട്ട ആ കടലാസ്സുചുരുളിനെ പരിശോധിക്കുന്നതിനുള്ള അത്യാശയിൽ ഉദ്ദത്തനോടു ചെയ്ത പ്രതിജ്ഞയെ അവൾ വിസ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ വായനക്കാർ അത്ഭുതപ്പെടരുത്. ആ കയ്യെഴുത്തുപ്രതിയിലെ കഥ താഴെ പറയുംപ്രകാരമായിരുന്നു:

"708-ാംവർഷത്തിൽ ഉഗ്രസേനൻ എന്ന മഹാരാജാവ് ജംബുപുരരാജ്യത്തിലെ സിംഹാസനത്തിൽ ആരൂഢനായി. അദ്ദേഹം 'യജ്ഞസേനൻ' എന്ന പ്രഭുവിന്റെ മകളായ 'ചന്ദ്രലേഖ'യിൽ അനുരക്തനായി ആ സുന്ദരിയെ വശീകരിച്ചു പാട്ടിലാക്കി. അവരുടെ പ്രണയഫലമായി ഒരു പുത്രൻ ജനിച്ചു. ഈ ശിശുവിനെ വളർത്താനായി ഒരു ആട്ടിടയന്റെയും അയാളുടെ ഭാര്യയുടെയും അധീനത്തിൽ ഏല്പിച്ചു. ഈ അജപാലദമ്പതികൾ പിന്നീടു ഗാന്ധാരത്തിൽ കുടിയേറിപ്പാർക്കുകയുംചെയ്തു. ചന്ദ്രലേഖയെ ഭാര്യയായി സ്വീകരിക്കാൻ വിസമ്മതിച്ച ഉഗ്രസേനമഹാരാജാവു വരുത്തിക്കൂട്ടിയ അപമാനത്തിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ പകവീട്ടാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയ യജ്ഞസേനപ്രഭു ആഭീരമണ്ഡലത്തിൽ എത്തി, അവിടത്തെ തുരുഷ്കന്മാരെ, ജംബുപുരത്തെ ആക്രമിക്കാൻ ക്ഷണിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കപടനയം ഫലിച്ചു; തുരുഷ്കന്മാരുടെ സേനാനിയായ 'താരിക്ക്' ഒരു മഹാസേനയോടുകൂടി യജ്ഞസേനനാൽ അനുഗതനായി ജംബുപുരരാജ്യത്തിൽ കടന്നു. ഉഗ്രസേനൻ തന്റെ സൈന്യങ്ങളെ ശേഖരിച്ചു. 711-ാംവർഷത്തിൽ 'ഭരതേശപുരം'

എന്ന സ്ഥലത്തുവെച്ച് അതിഭയങ്കരമായ ഒരു യുദ്ധം നടന്നു.

ജംബുപുരസേന നിശ്ശേഷം തോല്പിക്കപ്പെട്ടു. ആ സൈന്യത്തിലെ ധീരയോദ്ധാക്കൾ മുഴുവൻ ഹതരായി. ഭയങ്കരമായ ക്ഷതമേററ ഉഗ്രസേനൻ ചന്ദ്രലേഖയോടൊന്നിച്ചു ഗാന്ധാരവനങ്ങളിലേയ്ക്ക് ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടു. അവിടെ തങ്ങളുടെ ശിശുവിനെ വളർത്തുവാൻ ഭരമേററിട്ടുള്ള ആട്ടിടയൻെറ ഭവനത്തിൽ അവർ ഒളിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ അല്പംകഴിഞ്ഞു് അവർ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ അഭയംപ്രാപിച്ചു.

ഇതിനിടയിൽ യജ്ഞസേനപ്രഭു, താൻ സ്വരാജ്യത്തിനു വരുത്തിക്കൂട്ടിയ നാശത്തെ ഓർത്തു പശ്ചാത്താപാക്രാന്തനായി തുരുഷ്കരുടെ പാളയത്തെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഒരു യാചകൻെറ വേഷത്തിൽ അതിദീനനായി അങ്ങുമിങ്ങും സഞ്ചരിച്ചു. യാതൊരു ലക്ഷ്യത്തെയും ഉദ്ദേശിക്കാത്ത അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഈ യാത്ര, ഇതുവരെ മഹമ്മദീയർ കടന്നിട്ടില്ലാത്ത ഗാന്ധാരപർവതങ്ങളിലേയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തെ നയിച്ചു. എന്നാൽ പ്രഭു ഇന്നാരെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ ശത്രുക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ ബന്ധിച്ചു കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുവന്നു.

ഈ വിധത്തിൽ, സ്ഥാനഭ്രഷ്ടനായ രാജാവും, വിശ്വാസവഞ്ചകനും, അയാളുടെ പുത്രിയും ഒരു ഗൃഹത്തിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. യജ്ഞസേനപ്രഭു നിഹതനായി. അശ്രുധാരയോടുകൂടിയ തൻെറ പ്രാർത്ഥനകൾ പിതാവിൻെറ ജീവനെ രക്ഷിക്കുന്നതിൽ വിഫ

ലങ്ങളായിത്തീരുകയാൽ ചന്ദ്രലേഖ ഹൃദയം ഭേദിച്ചു മരിച്ചു.

ആപൽക്കരമായ മുറിവുപററിയ ഉഗ്രസേനനും കാലതാമസം കൂടാതെതന്നെ മൃതനായി. ഇങ്ങിനെ ചാപല്യത്താലും പാപത്താലും സ്വരാജ്യത്തിനു നാശമുണ്ടാക്കിയ അവരുടെ ജീവിതം അവസാനിച്ചു."

കഥയുടെ ഈ ഘട്ടമായപ്പോഴ് ഒരു കതക് അതിൻെറ പടിയിൽ തിരിയുന്ന മന്ദമായ ശബ്ദം കേട്ടു ജാഹ്നവി ഒന്നു ഞെട്ടി. അവളുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ ആ ദേവാലയത്തിലേയ്ക്കുള്ള പ്രവേശനദ്വാരത്തിൽ ചകിതങ്ങളായി പതിച്ചു.

എന്നാൽ അവിടെ ആരും കാണപ്പെട്ടില്ല—കതക നിശ്ചലമായി നിന്നിരുന്നു—അതിനാൽ തൻെറ ഭാവന തന്നെ വഞ്ചിച്ചതാണെന്നു വിചാരിച്ച് അവൾ സമാധാനപ്പെട്ടു. അവൾ വീണ്ടും ആ കയ്യെഴുത്തുപ്രതിയെ വായിച്ചുതീക്കാൻ ആരംഭിച്ചു:

"ഭരതേശ്വരത്തിൽവച്ചുണ്ടായ ഭയങ്കരയുദ്ധത്തിൽ നിന്നും രക്ഷപ്പെട്ട പ്രഭുക്കളും അവരുടെ അനുചരന്മാരും ജംബുപുരത്തിലെ വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻപ്രദേശങ്ങളിലുള്ള സാരസാദ്രികളിൽ അഭയംപ്രാപിച്ച്, തങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ രക്ഷിച്ചുനിന്നു. എന്നാൽ തുരുഷ്കന്മാർ ഒട്ടുവിൽ എല്ലാ പ്രധാന നഗരങ്ങളെയും കൈവശത്താക്കി. പിന്നീട് അങ്ങുമിങ്ങും ചില ദുർഗ്ഗങ്ങൾ മാത്രം അവക്കെതിരായി അവയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ സംരക്ഷിച്ചു.

ഈ അഭേദ്യങ്ങളായ കോട്ടകളിൽ ഒന്നായിരുന്നു

'കാളീശ്വരദുർഗ്ഗം.' അവിടെ ജംബുപുരത്തിലെ ദേശാഭിമാനികൾ, തങ്ങൾക്ക് ഒരു നായകനെ തിരിഞ്ഞെടുക്കാനായി സഭകൂടി. ഈ സഭയിൽവെച്ച് അവർ തങ്ങളുടെ നേതാവായി വരിച്ചതു പ്രസിദ്ധ യുദ്ധവീരനായ ഭീമസിംഹനെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ നേതൃത്വത്തിൽ ഹിന്ദുക്കൾക്ക തുരുഷ്കന്മാരെ ഗാന്ധാരം, ലേയം എന്നീ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നും താമസംകൂടാതെ തുരത്തുവാൻ സാധിച്ചു.

മേല്പറഞ്ഞ പ്രദേശങ്ങൾ ഒരുമിച്ചുചേൎത്തു ഗാന്ധാരമെന്നപേരിൽ ഒരു രാജ്യം സംസ്ഥാപിതമായി. അവിടത്തെ രാജകിരീടം ഭീമസിംഹൻെറ ശിരസ്സിൽ അർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം ബഹുമാനത്താൽ അഭിഷിക്തനായിട്ട് 737-ാംവൎഷത്തിൽ ചരമഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അടുത്ത രാജാവും ഭീമസിംഹൻെറ പുത്രനമായ 'അളകേശ്വര'സിംഹൻ പിതൃദത്തമായ രാജ്യത്തെ വിസ്തൃതമാക്കി സംരക്ഷിച്ചു.

അളകേശ്വരൻെറ മരണശേഷം പുരാന്തകസിംഹൻ 757-ൽ രാജാവായിത്തീൎന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലശേഷം 768-ൽ സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്തതു് ഹരിസിംഹനായിരുന്നു.

ഇതിനിടയിൽ ഉഗ്രസേനൻെറയും ചന്ദ്രലേഖയുടെയും പുത്രൻ യൗവനദശയെ പ്രാപിച്ച് അദ്ദേഹത്തിൻെറ രക്ഷാകൎത്താവായ ആട്ടിടയൻെറ പുത്രിയെ വിവാഹംചെയ്തു. ഈ ദാമ്പത്യത്തിൻെറ ഫലം 750-ാമാണ്ടു ജനിച്ച സമുദ്രഗുപ്തൻ എന്ന സന്താനമായിരുന്നു.

സമുദ്രഗുപ്തൻ ഒരു വലിയ യോദ്ധാവായിത്തീൎന്നു;

ധീരന്മാരായ ഒരു സംഘം യുവാക്കന്മാരെ ശേഖരിച്ചു കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം കൂടക്കൂടെ തുരുഷ്കന്മാരുടെ രാജ്യത്തിൽ കടന്നു കൊള്ളയിട്ടുതുടങ്ങി. എന്നാൽ ഒടുവിൽ തടവുകാരനായി പിടിക്കപ്പെടുകയാൽ; അക്കാലത്തു 'തക്ഷശില'യിൽ എഴുന്നള്ളി താമസിച്ചിരുന്ന തുരുഷ്കരാജാവിന്റെ സന്നിധിയിൽ അദ്ദേഹം നയിക്കപ്പെട്ടു. അവിടെ സമുദ്രഗുപ്തൻ കുറേക്കാലം ബന്ധനസ്ഥനായിത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. എന്നാൽ ഒടുവിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് അതിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടാൻ സാധിച്ചു. മഹമ്മദീയരാജാവുമായിട്ടു് ഏതോ രഹസ്യമായ ഒരു കരാറിന്മേൽ ആ കിരീടപതിയുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടിയാണു സമുദ്രഗുപ്തൻ മുക്തനായതെന്നും ഒരു ശ്രുതിയുണ്ടു്. ഏതായാലും അദ്ദേഹം 783-ാമാണ്ടിൽ ഗാന്ധാരത്തിൽ തിരിച്ചെത്തി. അതേ അവസരത്തിൽ തന്നെയായിരുന്നു ഹരിസിംഹൻ സന്താനമില്ലാതെ കാലധർമ്മം പ്രാപിച്ചതു്. സമുദ്രഗുപ്തൻ മുമ്പുചെയ്തിട്ടുള്ള ധീരകൃത്യങ്ങളും, അനുഭവിച്ച ദീർഘമായ കാരാഗൃഹവാസവും അദ്ദേഹത്തെ ജനസമ്മതനാക്കി. അതുകൊണ്ടു പ്രജകൾ എല്ലാവരും ഒന്നുചേർന്നു് അദ്ദേഹത്തെ ഒഴിഞ്ഞുകിടന്ന ഗാന്ധാരസിംഹാസനത്തിലേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചു. സമുദ്രഗുപ്തന്റെ കിരീടധാരണം കഴിഞ്ഞു് അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ തുരുഷ്കന്മാർ തങ്ങളുടെ രാജാവായ അബ്ദുൽറഹിമാന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഗാന്ധാരത്തെ ആക്രമിക്കുന്നതിനായി ഒരു വമ്പിച്ച സൈന്യത്തെ ശേഖരിച്ചു. എന്നാൽ സമുദ്രഗുപ്തൻ ശത്രുക്കളായ മഹമ്മദീയരോടു നേരിടാൻ വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്യാതെ 'നൂറു കന്യകമാരെ സം

ബന്ധിച്ച സന്ധി' എന്നപേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന നിന്ദ്യമായ ഒരുടമ്പടിചെയ്തു. ഈ പ്രസ്പഷ്ടമായ വഞ്ചനയ്ക്കു് പ്രജകൾ അദ്ദേഹത്തെ 790-ാംവർഷത്തിൽ സിംഹാസനഭ്രഷ്ടനാക്കി കാളീശചരഗൃത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു തടവിൽ പാർപ്പിച്ചു. അവിടെവച്ചു് അദ്ദേഹം ക്രിസ്താബ്ദം 793-ൽ മരിച്ചു."

ഇങ്ങനെ ആ കഥ അവസാനിച്ചു.എന്നാൽ, അവൾ അതു വായിച്ചുനിർത്തിയ അവസരത്തിൽതന്നെ അവളെ മുമ്പു പരിഭ്രമിപ്പിച്ച ആ ശബ്ദം വീണ്ടും കേൾക്കപ്പെട്ടു. ഇത്തവണ അതു് ഒന്നുകൂടി വിശദമായും സുശ്രാവ്യമായും ഇരുന്നു. അതു് താൻ മുമ്പു് അഭയംപ്രാപിച്ച ആ വിസ്തൃതമായ മുറിയിൽനിന്നും ഉത്ഭവിച്ചതുപോലെ അവൾക്കു തോന്നി. എന്നാൽ അതു് അല്പനിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു മാത്രമേ നിലനിന്നുള്ളു. പിന്നീടു് വീണ്ടും എല്ലാം ശാന്തമായി.

കടലാസുചുരുളിനെ വേഗത്തിൽ അതിന്റെ പൂർവ്വസ്ഥാനത്തിൽതന്നെ വച്ചിട്ടു് ഒട്ടും കാലവിളംബം കൂടാതെ മുകളിലുള്ള തന്റെ മുറിയിലേയ്ക്കു മടങ്ങണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി നിശ്ശബ്ദയായി വലിയ മുറിയിൽ കടന്നു. എന്നാൽ ഈ നിശാകാലത്തിലെ അത്ഭുതസംഭവങ്ങൾ അത്ര എളുപ്പത്തിൽ കലാശിക്കാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടവയല്ലായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ അവൾ ദേവാലയത്തിന്റെ പടിയിൽനിന്നും വലിയ മുറിയിലേയ്ക്കു തിരിയെ കാൽവെച്ച നിമിഷത്തിൽതന്നെ ആ മുറിയിലേ മറെറാരു വാതിലിൽകൂടി ഒരു ദീപപ്രഭ അകത്തു മിന്നുന്നതു ജാഹ്നവി കണ്ടു.

അവൾ കടലാസ്സുചുരുളിനെ വായിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നപ്പോൾ ആരോ ഈ കതക തുറന്നിട്ടുണ്ടെന്നും അതുകൊണ്ടാണ് കതക തിരിയുന്ന ശബ്ദം കേൾക്കപ്പെട്ടതെന്നും അവൾ ക്ഷണത്തിൽ മനസ്സിലാക്കി. എന്നാൽ ആരാണ് ആ വാതിൽ തുറന്നത്?—എന്തിനായിട്ടു തുറന്നു?—അത് എവിടേയ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്നു?—

അകത്തേയ്ക്കുകടന്ന ദീപപ്രകാശം, ആ വാതിൽ അന്ധഃപഞ്ജരങ്ങളുടെ മുറിയിലേയ്ക്കു നയിക്കുന്നതോ, മാലിനി അവിടെ സന്നിഹിതയായിരുന്നപ്പോൾ വൃദ്ധൻ അന്തർബഹിർഗ്ഗമനങ്ങളെ അനുവദിച്ചതോ അല്ലെന്നും നിശ്ചയിക്കുന്നതിനു ജാഹ്നവിയെ സഹായിച്ചു.

ഈ അഭിപ്രായം മനസ്സിൽ കടന്നുകൂടിയ ഉടനെ, ദീപപ്രകാശം പുറപ്പെട്ട കവാടം തുറക്കപ്പെട്ടതു് നൂതനമായ ചില അത്ഭുതങ്ങളെക്കൂടിതന്നെ കാണിക്കണമെന്നുള്ള പ്രത്യേക ഉദ്ദേശത്തിന്മേലാണെന്നുള്ള ഒരു വിചാരം ദൈവചോദനമെന്നപോലെ അവളിൽ സംക്രമിച്ചു. ഈവിധമുള്ള സംഭവങ്ങളുടെ അവസാനംവരെ അവയെ പിൻതുടരുന്നതിനുള്ള മനൊധൈര്യത്തെ അവളിൽ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നതിന് മേല്പറഞ്ഞ മനോഭാവത്തിൽ കൂടുതലായി യാതൊന്നും തന്നെ അവളെപ്പോലെയുള്ള ഒരു ധീരയുവതിക്ക് ആവശ്യമില്ലായിരുന്നു.

അതുകൊണ്ടു് ജാഹ്നവി യാതൊരു സങ്കോചവുംകൂടാതെ മുന്നോട്ടുചെന്ന് കതകുതുറന്നു;—തൽക്ഷ

ലമായി അവൾ കണ്ടകാഴ്ച അവളെ ഭയകമ്പിതയാക്കി സ്തംഭിപ്പിക്കുന്നതിനു പകരം അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ വിസ്മയത്തെയും ബഹുമാനത്തെയും ഉളവാക്കുകയാണുചെയ്തതു്

7

അഞ്ജനശൈലാകാരംകാണായ്വന്നൊരമുള്ളി-
ലഞ്ജസാഭയപ്പെട്ടു.

നമ്മുടെ കഥാനായിക മുമ്പു സന്ദർശിച്ച മുറികളെപ്പോലെ മണ്ഡലാകൃതിയിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ട മററൊരുമുറിയിൽ കറുത്ത ശ്ലക്ഷ്ണശിലയാൽ നിർമ്മിതമായ ഒരു മഹാവിഗ്രഹം കാണപ്പെട്ടു.

അതു് ഏതോ ഒരു പുരോഹിതന്റെ ശിരസ്സിന്റെ മഹത്തായ പ്രതിച്ഛായയായിരുന്നു. വിഗ്രഹത്തിന്റെ വലിപ്പത്തെ അപേക്ഷിച്ച്, അതുനിന്ന പീഠം തുലോം ചെറുതായിരുന്നു എങ്കിലും വിഗ്രഹം മേൽക്കൂരയോളം എത്തുന്നതും തന്നിമിത്തം ജാഹ്നവിയെക്കാൾ എത്രയോ പൊക്കമേറിയതുമായിരുന്നു.

ആ വിഗ്രഹത്തിന്റെ മുഖം അസാധാരണബുദ്ധിശക്തിയെയും അതേസമയത്തിൽതന്നെ കാഴ്ചയ്ക്കു വെറുപ്പുതോന്നിക്കുന്ന രൂക്ഷതയെയും പ്രകടിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്രമാത്രം ശില്പകൗശല്യത്തോടെ രചിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

വാസ്തവത്തിൽ ശില്പിയുടെ നിർമ്മാണശസ്ത്രം അതിചാതുര്യത്തോടെ ആ മുഖത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചതിൻെറ ഫലം ആ വിഗ്രഹത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് അത്ഭുതജനകമായ ജീവൽഭാവം തന്നെ ആയിരുന്നു.

വിഗ്രഹം വാസ്തവത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരാളിൻെറ വിപുലീകൃതമായ പ്രതിച്ഛായയാണെങ്കിൽ അതിൻെറ അസൽ അസാധാരണപ്രകൃതിയോടുകൂടിയ ആളായിരുന്നിരിക്കണം. അതല്ല, കാഠിന്യത്തേയും ധിഷണാശക്തിയേയും പ്രസ്ഫുടീകരിക്കുന്ന ആ മുഖം വെറും ഭാവനയുടെ ഒരു സന്താനം മാത്രമാണെങ്കിൽ അതിനെ നിർമ്മിച്ച ശില്പി ഊഹഗോചരമല്ലാത്തവണ്ണം ഉഗ്രഹവും വിചിത്രവുമായ മനഃസ്ഥിതിയോടുകൂടിയവനായിരുന്നിരിക്കണം.

ആ വലിയ തലയിലേയ്ക്കുതന്നെ അല്പനേരം നോക്കിക്കൊണ്ടുനില്ക്കവേ അതിൻെറ വദനത്തിൻെറ വൈപുല്യത്തിനനുസരിച്ച മഹത്തായ സ്വരശക്തിയോടുകൂടി അതു് തന്നോടു സംഭാഷണം ചെയ്യാൻ ആരംഭിക്കുന്നു എന്നുള്ള വിശ്വാസത്താൽ വഞ്ചിതമായ ഭാവനയോടുകൂടിയ നമ്മുടെ കഥാനായിക സവീക്ഷണങ്ങളെ അതിൽനിന്നും പ്രതിസംഹരിച്ചു് മുറിയുടെ മററുഭാഗങ്ങളിലേയ്ക്കു പ്രക്ഷേപിച്ചു.

ഒരുവശത്തു് അഴികളോടുകൂടിയ ഒരു വാതായനവും ഒരു തൂണിൻെറ സമീപത്തായി വലിയ ഒരു കസാലയും അതിൻെറ മുകളിൽ ഇട്ടിട്ടുള്ള ഒരു കറുത്ത യവനികയും അവിടെ കാണപ്പെട്ടു. മേശയുടെ മുകളിൽ

ഒരു ഇരുമ്പുവിളക്കും ഒരു വലിയ പുസ്തകവും ഒരു നരകപാലവും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ വസ്തുവിനെ കണ്ടപ്പോൾ ജാഹ്നവിയുടെ ശരീരം കിടുകിടെ വിറച്ചു. എന്നാൽ ഭയസൂചകമായ ഈ വികാരം ക്ഷണികമായിരുന്നതേയുള്ളു. അനന്തരം പുനഗ്ഗൃതമായ ധൈര്യത്തോടുകൂടി അവൾ തുറന്നിരുന്ന ആ പുസ്തകത്തിൽ തന്റെ നയനങ്ങളെ പതിപ്പിച്ചു. അതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള രഹസ്യങ്ങളുടെ ഒരു സൂക്ഷിപ്പുകാരനെന്നപോലെ ആ കപാലം പുസ്തകത്തിന്റെ മുകളിൽതന്നെ വെയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

അതിന്റെ പുറങ്ങളിൽ കണ്ട ലിപികൾ ഹിന്ദുസ്ഥാനിയിലുള്ളവയും ചെറിയ ദേവാലയത്തിൽവെച്ചു ജാഹ്നവി മുമ്പു വായിച്ച കടലാസിനെ രേഖപ്പെടുത്തിയ കരംകൊണ്ടുതന്നെ എഴുതപ്പെട്ടതും ആണെന്നു തോന്നിച്ചു.

അവളുടെ നയനങ്ങൾക്കു ഗോചരമാകത്തക്കവിധത്തിൽ തുറന്നുകിടന്നിരുന്ന രണ്ടുവശങ്ങളുടെയും അഗ്രത്തിലായി താഴെ പറയുന്ന ലിഖിതം കാണപ്പെട്ടു: 'മന്ത്രശക്തിയുള്ള ശിരസ്സിന്റെ വിജ്ഞാനം'—ഇതു് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ തലവാചകമാണെന്നു കാണപ്പെട്ടു

ജാഹ്നവിയുടെ ജിജ്ഞാസ ഇളകി.—രുദ്രദത്തനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തന്നാൽ ഉല്ലംഘിതമായ പ്രതിജ്ഞയെപ്പററി സ്മരിക്കപോലും ചെയ്യാതെയും മററു ഗുഹാറ്റകങ്ങളിൽ താൻ നടത്തിയ ഗവേഷണ

ങ്ങളെയുംകൂടി മറന്നിട്ടും—എന്നാൽ തന്റെ ശ്രദ്ധമുഴുവനും ആ പുസ്തകത്തിൽതന്നെ ലഗ്നമാക്കിക്കൊണ്ടും അവൾ തുറന്നുകിടന്ന രണ്ടു കടലാസുകളെ പരിശോധിക്കാൻ തുടങ്ങി.

എന്നാലും അവളെ പ്രേരിപ്പിച്ച ജിജ്ഞാസയ്ക്കിടയിൽ ആ കപാലത്തെ മാററിവെയ്ക്കുന്നതിൽ അവളെ രോധിച്ച ഭയജനിതമായ ഒരു ഭക്തിയുംകൂടി സമ്മിളിതമായിരുന്നു, അതുകൊണ്ടു് മിഴിയില്ലാത്ത കൺകുഴികളാൽ അവളെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടു അതു പുസ്തകത്തിന്റെ മുകളിൽ ഇരിക്കവേ ജാഹ്നവി ആ വശത്തിന്റെ താഴെയുള്ള ചില വാചകങ്ങളെ വായിച്ചുതുടങ്ങി. എന്നാൽ ഇതുവരെ അവളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച ആ താല്പര്യം, അവൾ താഴെ പറയുന്ന വരികളെ വായിച്ചപ്പോൾ, ആശ്ചര്യം, അവിശ്വാസം, ഭയം ഇതുകൾ ഇടകലന്നു ഒരു രസമായി വർദ്ധിച്ചു.

"ശ്ലേഷ്മശിലാശിരസ്സ് ഇപ്രകാരം പറയുന്നു:

'വിജ്ഞാനം അതിന്റെ ഉടമസ്ഥനു് അധികാരത്തെ പ്രദാനംചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ അതുകൊണ്ടെന്തു പ്രയോജനം? അഗാധമായ പുരാണജ്ഞാനം ലഭിച്ചു് അനേകഭാഷകളിൽ നൈപുണ്യം സിദ്ധിച്ചു്, തദപാരാ അപാരബുദ്ധിയും വലിയ പരിചയവും നേടിയിട്ടുള്ള ഒരു പുരുഷനു് ഉന്നതപദവിയെ ആശിക്കാം. അയാളുടെ ധൈര്യം ജ്ഞാനത്തിനനുസരിച്ചതാണെങ്കിലോ, തന്റെ പരിശ്രമങ്ങളിലെല്ലാം അയാൾ നിശ്ചയമായും വിജയിയായി ഭവിക്കും. എന്നാൽ പുരാണജ്ഞ

ളിൽ അഗാധജ്ഞാനവും വിവിധഭാഷകളിൽ അതി പ്രാവീണ്യവും ലഭിച്ച് തദ്വാരാ മഹാപ്രജ്ഞയും ബഹു പരിചയവും സിദ്ധിച്ച ഒരു സ്ത്രീക്ക് ഏററവും ഉന്നത മായ ഒരു പദവിയെ കാംക്ഷിക്കാം; അവളുടെ ലാവ ണ്യം ജ്ഞാനത്തിനു തുല്യമാണെങ്കിലോ, അവൾ നി ശ്ചയമായും തന്റെ സകല ഉദ്ദേശങ്ങളേയും വിജയക രമായി സാധിക്കും.'"

ഈ അത്ഭുതകരമായ വാക്കുകളുടെ സാരം ഒരു ദീർഘദർശനമെന്നപോലെ ജാഹ്നവിയുടെ ഹൃദയാ ന്തഃകരണങ്ങളിൽ കടന്നു.

സംശയമെന്യേ, അവ അവളുടെ രാഗഭാജനമാ യ ഭഗീരഥന്റെയും അവളുടേയും കാര്യത്തിൽ ആരോ പിക്കപ്പെടാവുന്നതുപോലെ ജാഹ്നവിക്കു തോന്നി. അന്ധവിശ്വാസജനിതവും ഭയസമ്മിശ്രവുമായ ഒരു ഭക്തി മന്ദമന്ദം അവളിൽ സംക്രമിച്ചു. അവളുടെ ജീവിതത്തിൽ ആദ്യമായി അവൾ അൽഭുതസംഭവ ങ്ങളിൽ വിശ്വസിക്കാൻ പ്രേരിതയായി. അതേസ മയത്തിൽതന്നെ ഈവിധ സംഭവങ്ങളിൽ അകാരണ മായി ഉത്ഭവിച്ച ഒരവിശ്വാസവും അവളുടെ ഹൃദയ ത്തിൽനിന്നു വിട്ടുമാറിയില്ല.

എന്നാൽ, തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു് ഊഹങ്ങളെയെ ല്ലാം ത്യജിച്ചിട്ടു് അവൾ രണ്ടാമത്തെവാചകം വാ യിക്കാൻതുടങ്ങി. അതു് ഈ പ്രകാരമായിരുന്നു:—

"മന്ത്രശക്തിയോടുകൂടിയ ശിരസ്സ് ഇങ്ങനെ പറ യുന്നു: 'എന്റെ ശിലാധാരത്തിൽനിന്നും അഗ്നിപക്ഷ

ങ്ങളോടുകൂടിയ വാക്കുകൾ പുറപ്പെടുന്നു. എന്റെ നാക്കു മഞ്ഞുകട്ടപോലെ തണുത്തതെങ്കിലും ഉഷ്ണിച്ച സ്വരങ്ങളെ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. ഞാൻ ഉച്ചരിക്കുന്ന വർണ്ണങ്ങളും സ്വരങ്ങളും ഒരിക്കലും നശിച്ചുപോകരുതെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി അവയെ ഒരു പുസ്തകത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ബുദ്ധിപൂർവമായ വാക്കുകളെ ഉപയോഗിച്ചു സംസാരിച്ച ഒന്നാമത്തെ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സാണ്. കൊത്തുപണിചെയ്തു നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്ന യാതൊരു വിഗ്രഹത്തിനും ഇപ്രകാരം സംസാരിക്കാനുള്ള ശക്തി ഇനിമേൽ പ്രദാനംചെയ്യപ്പെടുകയില്ല. ഈവിധ ശക്തിയോടുകൂടിയ പ്രതിമകളിൽ ഞാൻ ആദ്യത്തേതും അവസാനത്തേതുമാകുന്നു.'''

ബഹുമാനാത്ഭുതങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന ഭാവത്തിൽ ജാഹ്നവി ഒരിക്കൽക്കൂടി തന്റെ നയനങ്ങളെ ഉയൎത്തി, എന്നാൽ ഇത്തവണ അവൾക്കു ഭയവും വർദ്ധിച്ചു. ശിലാശിരസ്സിനു സംസാരിക്കാൻ ശക്തിയുണ്ടാവുക സാദ്ധ്യമാണോ?

സാധാരണമായി ഈ കഥകേട്ടാൽ ആൎക്കും ചിരിവന്നുപോകും. എന്നാൽ ആ സ്ഥലം, സമയം, ആ രാത്രി അവൾകണ്ട കാഴ്ചകൾ, തൽഫലമായി അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ പതിഞ്ഞ വികാരങ്ങൾ, ഇവയെല്ലാംകൂടി ജാഹ്നവിയുടെ ഉല്ലാസസമേതമായ ചിന്തകളെ പലായനം ചെയ്യിക്കാൻ ഏററവും പൎയ്യാപ്തങ്ങളായിരുന്നു.

അത്ഭുതകരങ്ങളും ദുൎന്നിരീക്ഷ്യങ്ങളും അദൃഷ്ടപൂ

വ്ങ്ങളുമായ വസ്തുക്കൾ നിറഞ്ഞ ഒരു പുരാതന ദുർഗ്ഗത്തിലെ ഭ്രുകുഹരസ്ഥമായ അറകളിൽ, പ്രേതങ്ങൾ അവയുടെ ശവകുടീരങ്ങളെവിട്ട് സ്വച്ഛന്ദം സഞ്ചരിക്കുന്നതായി വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നിശാവേളയിൽ, ഏകാകിനിയായി നില്ക്കുന്ന നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ താൽക്കാലികാവസ്ഥ ഭയഗാംഭീര്യങ്ങൾ സമ്മേളിച്ച ഒരു രസത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നു.

ഈദൃശശക്തികളുടെ ആധീനത്തിൽ ബലവത്തമമായ ഒരു ഹൃദയംപോലും പരിഭ്രമിച്ചു വിറയ്ക്കുമായിരുന്നു— ഇല്ലെങ്കിലും അവിശ്വാസസൂചകമായ മന്ദഹാസം പുറപ്പെടുവിക്കയോ, അന്ധവിശ്വാസോത്ഭൂതമായ ഭയമെന്നു പറഞ്ഞു നിസ്സാരമാക്കി ചിരിക്കയോ ചെയ്യുകയില്ലായിരുന്നു എന്നു നിശ്ചയംതന്നെ.

പരസ്പരവിരുദ്ധമായ നിരവധി വികാരങ്ങളാൽ ക്ഷുബ്ധമായ അന്തരംഗത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി മേശപ്പുറത്തുനിന്നും വിളക്കെടുത്തുകൊണ്ടു് മഹത്തായ ആ വിഗ്രഹത്തെ ഒന്നു സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കാൻ അടുത്തു.

അവളുടെ ആകൃതി ദീർഘമോഹനമായിരുന്നു എങ്കിലും അവൾ അപ്പോൾ ഒരു രാക്ഷസൻെറ മുഖത്തെ വീക്ഷണംചെയ്യുന്ന ചെറുപൈതലെപ്പോലെ കാണപ്പെട്ടു. അവളുടെ നീട്ടിയ കയ്യ്ക്കു് എത്താവുന്നിടത്തോളം പൊക്കത്തിൽ പിടിക്കപ്പെട്ട വിളക്ക് അതിൻെറ കിരണങ്ങളെ വിഗ്രഹത്തിൻെറ കർക്കശമായ മുഖത്തിൽ പതിപ്പിക്കയും ഭയത്താലും, എന്നാൽ ഭക്തിപൂർവ

മായ ജിജ്ഞാസയാലും മുദ്രിതമായ അവളുടെ മുഖത്തിൽ പ്രകാശിക്കയുംചെയ്തു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ, ആ ശിരസ്സു തന്നോടു സംസാരിക്കാൻ ഭാവിക്കുന്നു എന്നുള്ള വിശ്വാസം അവളിൽ പൂർവ്വാധികം വർദ്ധിച്ചു. ആദ്യം അവൾക്ക് ഈ തോന്നലുണ്ടായപ്പോൾ അതു സ്പഷ്ടമായ കാരണമോ ശരിയായ അടിസ്ഥാനമോ ഇല്ലാത്ത വെറും ഭീതമായ ഭാവനയുടെ ഫലമായിരുന്നു—എന്നാൽ ഇപ്പോഴാകട്ടെ ആ ശിലാശിരസ്സ് മന്ത്രശക്തിയോടുകൂടിയതാണെന്നും അതിനു സംസാരിക്കാൻ കഴിയുമെന്നും ആ വലിയ പുസ്തകത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള തെളിവുകൊണ്ടു സ്ഥിരപ്പെട്ടു.

അത്ഭുതസ്തബ്ധയായി ഭീതമായ പ്രതീക്ഷയോടുകൂടി ജാഹ്നവി ഏകദേശം ഒരുനിമിഷത്തിൽ കൂടുതൽ നേരം ആ പ്രതിമയെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

അവളുടെ മനോഹരനയനങ്ങൾ വികസിച്ചു—ഭ്രൂകുടികൾ അസാധാരണമാകുംവണ്ണം വക്രിച്ചു—അധരോഷ്ഠങ്ങൾ വിടർന്നു—ഗണ്ഡതലത്തിലെ പാടലിമ അപ്രത്യക്ഷമായി—നിരുദ്ധമായ ശ്വാസഗതിയാൽ അവളുടെ വക്ഷോജകലശം അതിന്റെ യഥാസ്ഥിതിയിൽനിന്നും ഒന്നുകൂടി പൊന്തി കാണപ്പെട്ടു.

ആകസ്മികമായി ഒരു മന്ദമായ ശബ്ദം ഉത്ഭൂതമായി—അതായതു്, ഒരു കുഴലിൽകൂടി നിർഗ്ഗമിക്കുന്ന വായുപ്രവാഹത്തിന്റെ എന്നപോലെയുള്ള ഒരു ധ്വനി—എന്നാൽ, ജാഹ്നവി അത്യുത്കണ്ഠയോടുകൂടി ചെവികൊടുത്തുകൊണ്ടു നിന്നിരുന്ന

ല്ലെങ്കിൽ അവൾക്കു കേൾക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത വണ്ണം അത്രവളരെ മന്ദമായിരുന്നു ആ ശബ്ദം.

ജീവസൂചകമായ ശ്വാസം മന്ത്രശക്തിയോടുകൂടിയ ആ ശിരസ്സിന്റെ അധരത്തിലും നാസാരന്ധ്രങ്ങളിലുംകൂടി പുറപ്പെടുന്നതായി തോന്നിച്ചു. അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ ഒരു മന്ദസ്വരത്തോടുകൂടി അവളുടെ നാമം ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ടു.

"ജാഹ്നവി," എന്നു ഉച്ചവും ഭയങ്കരവുമല്ലാതെ ഗംഭീരവും എന്നാൽ വാത്സല്യപൂർവവുമായ സ്വരത്തിൽ ആ പ്രതിമ വിളിച്ചു.

ഒരു സംത്രാസം ജാഹ്നവിയുടെ ശരീരംമുഴുവൻ വ്യാപിച്ചു. എന്നാൽ അവളുടെ മനഃശക്തിയുടെ അത്ഭുതകരമായ ഉപയോഗത്താൽ സ്ത്രീസഹജമായ സകല വികാരങ്ങളേയും അമർത്തിക്കൊണ്ടു് പുരുഷന്മാർക്കുചേന്ന ഉൾക്കരുത്തോടുകൂടി അവൾ ആ പ്രതിമയുടെ ഭയജനകമായ സന്നിധിയിൽ ഉറച്ചുനിന്നു.

"ജഹ്നവീ! ആ വലിയപുസ്തകത്തിൽ ഭവതി എന്തുകണ്ടു?" എന്നു് ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സ് വീണ്ടും ചോദിച്ചു.

"എന്നെത്തന്നെ സംബന്ധിക്കുന്നതായി ഞാൻ വിചാരിക്കുന്ന അർത്ഥത്തോടുകൂടിയ വാക്കുകളെയാണു ഞാൻ അതിൽ കണ്ടതു്," എന്നു് ഉറച്ചസ്വരത്തിലും എന്നാൽ മര്യാദയോടുകൂടിയും ജാഹ്നവി ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"ആ വാക്കുകളെ ഒന്നുകൂടി പറക," എന്നു് പ്രതിമ ആവശ്യപ്പെട്ടു.

"പുരാണങ്ങളിൽ അഗാധജ്ഞാനവും വിവിധ ഭാഷകളിൽ അതിപ്രാവീണ്യവും ലഭിച്ച് തദ്വാരാ മഹാപ്രജ്ഞയും ബഹുപരിചയവും സിദ്ധിച്ച ഒരു സ്ത്രീയ്ക്ക് ഏററവും ഉന്നതമായ ഒരു പദവിയെ കാംക്ഷിക്കാം. എന്നാൽ അവളുടെ..."

ഇവിടെ ജാഹ്നവി പെട്ടെന്നു നിൎത്തി—അല്പംമുമ്പ് വിവർണ്ണമായി ഭവിച്ചിരുന്ന അവളുടെ കപോലതടത്തിൽ ഒരു കഠിനമായ ശോണിമ പ്രസരിച്ചു.

"പറക, ഇനിയും കേൾക്കട്ടെ," എന്ന് ആ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സ് കഠിനസ്വരത്തിൽ ആജ്ഞാപിച്ചു. ആ സ്വരം അവിടെയെങ്ങും പ്രതിധ്വനിച്ചു.

"അവളുടെ ലാവണ്യം ജ്ഞാനത്തിനു തുല്യമാണെങ്കിലോ അവൾ നിശ്ചയമായും തന്റെ സകല ഉദ്ദേശങ്ങളേയും വിജയകരമായി സാധിക്കും," എന്ന് പ്രഭാകന്ദളിതമായ നയനങ്ങളോടും പ്രസന്നമായ മുഖത്തോടുംകൂടി ജാഹ്നവി തുടൎന്നുപറഞ്ഞു.

"ജാഹ്നവി, ഭവതി സുന്ദരിയാണ് ഭവതിയുടെ ജ്ഞാനവും അഗാധംതന്നെ. ഭവതിക്ക് ഔന്നത്യത്തിൽ ആശയില്ലേ?" എന്ന് പ്രതിമ പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഉച്ചരിച്ച വാക്കുകളെ വായിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി ആ മനോഭാവത്തെപ്പററി എനിക്ക് യാതൊരറിവും ഇല്ലായിരുന്നു എന്നാൽ ഇപ്പോഴാകട്ടെ അതു് 'എന്റെ ഹൃദയത്തെ ഉണൎത്തി, വിജ്ഞാനം അതിന്റെ ഉടമസ്ഥന് ഒരധികാരത്തെ പ്രദാനംചെയ്യില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ അതുകൊണ്ടെന്തുപ്രയോജനം?'

എന്നു് ആ വലിയ പുസ്തകം പറയുന്നു. ആ ചോദ്യത്തിൻെറ യാഥാർത്ഥ്യം ഒരു പ്രകാശമേറിയ ദീപം പോലെ എൻെറ ഹൃദയത്തിൽ കത്തുന്നു. ഇനിമേൽ ഞാൻ ഉന്നതപദവിയിൽ ആശയുള്ളവളായിരിക്കും," എന്നു ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"ഭവതി ഇപ്പോൾ വാഗ്രൂപേണ പുറപ്പെടുവിച്ച ആ നിശ്ചയം ഭവതിയുടെ വിധിതന്നെയാണു്. ഭവതി വിജ്ഞാനത്തേയും അധികാരത്തേയും അനുഭവിക്കാനായി ജനിച്ചവളാണു് ആദ്യം പറഞ്ഞതിനെ ശരിയായി വിനിയോഗിക്കുന്നപക്ഷം രണ്ടാമത്തു പറഞ്ഞതും കരഗതമാകും. അതുകൊണ്ടു് ഇനിമേൽ ഭവതിയുടെ വിചാരങ്ങളും പരിശ്രമങ്ങളുമെല്ലാം ഏററവും മഹത്തായ ഒരു പദവിയിൽ ഭവതിയെ എത്തിക്കത്തക്കവണ്ണം ഭവതിയുടെ വിദ്യയെ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള ഏകകാര്യത്തിൽ ലഗ്നമായി ഭവിക്കട്ടെ," എന്നു പ്രതിമ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-(പ്രവൃദ്ധമായ ധൈര്യത്തോടും ആശയോടുംകൂടി) ഇത്ര മഹത്തായ ഒരു വിധിയെ സമ്പാദിക്കുന്നതിനുള്ള ശരിയായ മാർഗ്ഗമേതെന്നു താങ്കൾക്കു് എന്നെ ഉപദേശിക്കാൻ കഴിയുമോ?

"ഭവതിയെ നയിക്കാൻ ത്രാണിയുള്ളവരുടെ പക്കൽനിന്നും ഭവതി ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ ഉപദേശത്തെ സ്വീകരിക്കയും, ഭവതിയുടെ എല്ലാ സമാരംഭങ്ങളിലും, ഭവതി ശക്തിയും ബുദ്ധിയും ധൈര്യവും പ്രകടിപ്പിക്കയും ചെയ്യുന്നപക്ഷം വിജയം ഭവതിക്കധീന

മാണെന്നു് ആ ഉത്തമഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു് കൂടാതെയും ജീവിതത്തിലെ ഓരോ ദാവിഘട്ടവും ഭവതിയുടെ അഭീഷ്ടപുരോഗതിക്കനുകൂലമായ അനേകസംഭവങ്ങൾക്കിടയാക്കും. ഈദൃശഘട്ടങ്ങൾ വരുമ്പോൾ തദനുസരണമായി പ്രവൎത്തിക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നു ഭവതിയുടെ ബുദ്ധി ഭവതിയെ ഉപദേശിക്കും. എന്നാൽ ഇനി എൻെറ മുമ്പിൽനിന്നും പിരിഞ്ഞുപോക; ജാഹ്നവി, ഞാൻ ഇനി സംസാരിക്കുന്നതല്ല."

മന്ത്രശക്തമായ ശിരസ്സിൻെറ ദീർഘദൎശനത്താൽ ആഹ്ലാദവിജയങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന വികാരംകൊണ്ടു് ഉന്മേഷസമേതമായ ഹൃദയത്തോടുകൂടിയ നമ്മുടെ കഥാനായിക വിളക്കിനെ മേശപ്പുറത്തുവച്ചിട്ടു പ്രതിമയുടെ സന്നിധിയിൽനിന്നും പിരിഞ്ഞു.

എന്നാൽ വാതിൽകടക്കുന്ന അവസരത്തിൽ നാം മുമ്പുപറഞ്ഞ വലിയ മുറിയിൽ ഒരു ദീപം പ്രകാശിക്കുന്നതു് അവൾ കണ്ടു. പ്രകാശം പുറപ്പെട്ട സ്ഥലത്തേയ്ക്കു് അവൾ തൻെറ വീക്ഷണങ്ങളെ തിരിച്ചപ്പോൾ ഒരു മേശപ്പുറത്തു് ഇരുന്നെരിയുന്ന വിളക്കും സമീപത്തായി മെത്തവച്ചു തച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചാരുകസേരയിൽ ഇരിക്കുന്ന വന്ദ്യനായ വൃദ്ധനും അവൾക്കു ദൃഷ്ടിഗോചരമായി.

8

ഞാനറിഞ്ഞിതുനിന്നെരാഘവപതിയെന്നും
ജാനകീജനകരാജാത്മജയെന്നുമിപ്പോൾ

നിയോഗം മമ കേൾക്കവേണ്ട

മുമ്പു് ഒന്നിലധികംതവണ സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും വൃദ്ധനും സുന്ദരിയായ മാലിനിയും തമ്മിൽ സന്ദർശിച്ച സ്ഥലവും ആയ ആ വലിയ അറ പഴയ രീതിയിലെങ്കിലും അതിമനോഹരമാകുംവണ്ണം അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

രത്നകംബളവും യവനികകളും മെത്തകളും കറുത്ത സൂര്യപടത്തിൽചെയ്യപ്പെട്ടതും, കസാലകളും, മേശകളും, പര്യങ്കങ്ങളും കറുത്ത ഈട്ടിയിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതും, മുകൾത്തട്ടു പച്ചച്ചായം പിടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും ആയിരുന്നു.

ജാഹ്നവി ആ മുറിയിൽ കടന്നു ഉടൻ കതകടച്ചു്, അവൾ ഏകാകിനിയായി വൃദ്ധന്റെ മുമ്പിൽ ശേഷിച്ചു. അറുപതിൽപ്പരംവയസ്സു് പ്രായംതോന്നിച്ച ആ വൃദ്ധന്റെ നേരെ ഉത്ഭൂതമായ ബഹുമാനത്താൽ നമ്മുടെ കഥാനായിക അദ്ദേഹത്തെ താണു വണങ്ങി.

പര്യങ്കത്തിൽനിന്നെഴുന്നേററു് അദ്ദേഹം ജാഹ്നവിയെ കൈകാട്ടി വിളിച്ചു. അവൾ സമീപത്തു ചെന്നപ്പോൾ പര്യങ്കത്തിന്മേൽ ഇരിക്കാൻ അദ്ദേഹം അവളെ ക്ഷണിച്ചു. അനന്തരം താനും ഇരുന്നുകൊ

ണ്ടു്, വൃദ്ധൻ, അവളുടെ ഹൃദയത്തിലെ വിദൂരകോ ണങ്ങളിൽ ഗവേഷണം നടത്താൻ എന്ന മട്ടിൽ അവളെ അതിതാൽപയ്യത്തോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:

"ജാഹ്നവീ!"(അവളുടെ പേരു വിളിച്ചപ്പോൾ അവൾ ഒന്നുഞെട്ടി) "ഈ രാത്രിയിൽ ഭവതി അത്ഭുതകരങ്ങളായ അനേക സംഗതികൾ കാണുകയും കേൾക്കുകയും ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു."

ജാഹ്നവി:-വന്ദ്യനായുള്ള മഹാത്മാവേ! അവിടുന്നു പറഞ്ഞതു സത്യംതന്നെ; എന്നാൽ ഈ രഹസ്യങ്ങളുടെ എല്ലാം അർത്ഥമെന്തെന്നു് അവിടുത്തെ പക്കൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാമെന്നു ഞാൻ ആശിക്കട്ടയോ?

വൃദ്ധൻ:-(ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ) ഇല്ല, അതു പറയാനുള്ള സമയം വന്നില്ല. എന്നാൽ ഏതു പ്രത്യേക രഹസ്യങ്ങളുടെ അർത്ഥമാണു ഭവതിക്കറിയേണ്ടതു്? ഒന്നും ഒളിക്കാതെ എല്ലാം നേരെ പറക; ഭവതി കണ്ടതും കേട്ടതും എന്തെല്ലാമെന്നു് എനക്കറിയാം. അതുകൊണ്ടു് അവയെ വീണ്ടും പറയുന്നതിൽ ഭവതി എന്തെങ്കിലും വിട്ടുപോയാൽ അതു് എനിക്കു കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിയും.

ജാഹ്നവി:-(തന്റെ സ്മൃതിയിൽപെട്ട സംഗതികളെ രീതിപ്പെടുത്തിയിട്ടു്) ആദ്യമായി, സുരകന്യകമാരെ സംബന്ധിച്ച സകല കാര്യങ്ങളും, ഈ രാത്രിയിൽ എന്നെയും എന്റെ കൂട്ടുകാരനെയും

അതിഥികളായി സ്വീകരിച്ചതു് തന്റെ പ്രാണനെ വിഗണിച്ചിട്ടാണെന്നു രുദ്രദത്തൻ പറഞ്ഞതിന്റെ കാരണവും എനിക്കറിയണം. രണ്ടാമതായി, ഈ അന്തർനിഗ്രൂഢമായ അറക്കൂട്ടത്തിൽ ആദ്യത്തേ മുറിയിൽ സംഭരിച്ചിട്ടുള്ള ഭീഷണങ്ങളും അനർഘങ്ങളുമായ സാധനങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശമെന്തെന്നറിവാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. മൂന്നാമതായി, എന്തുദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണു രണ്ടാമത്തെമുറിയിൽ ഉള്ള ആ മൂന്നു സ്ഥിക്കൂടങ്ങളേയും അവിടെ നിർത്തിയിരിക്കുന്നതെന്നു വിശദപ്പെടുത്തുവാൻ എനിക്കപേക്ഷയുണ്ടു്. നാലാമതായി ഇതുപര്യന്തം ഞാൻ അവിശ്വസിച്ചിരുന്നതിൻ വിപരീതമായി ആ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സ് മന്ത്രംകൊണ്ടായാലും ഇന്ദ്രജാലംകൊണ്ടായാലും, സംഭാഷണശക്തിയെ ലഭിച്ചതോർത്തു് ഞാൻ ഭയസംഭ്രമങ്ങളിൽ മുഴകിയിരിക്കുന്നു. അവസാനമായി അവിടുന്നു് ആരാണെന്നും തമോനിബിഡമായ ഈ അറകളിൽ അവിടുത്തേയ്ക്കു് എന്തുഃജാലിയാണെന്നും അറിവാനുള്ള ആഗ്രഹത്താൽ ഞാൻ പ്രേരിതയായിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ വന്ദ്യനായ മഹാത്മാവേ, ദുർഗ്ഗത്തിന്റെ ഈ ഭാഗത്തിലേ അധിവാസിയായിട്ടു് അവിടുന്നു് ഒരാൾമാത്രമേ ഉള്ളൂ എന്നാണെനിക്കു തോന്നുന്നതു്

വൃദ്ധൻ:—(ജാഹ്നവിയുടെ വാക്കുകളെ സശ്രദ്ധം ശ്രവിച്ചശേഷം) പൂർണ്ണമായ ഒരു വിവരണത്തിനു് ഇനിയും സമയമായിട്ടില്ലെന്നു ഞാൻ ഒന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. ഭവതി എന്നോടുചോദിച്ച ചോദ്യ

ങ്ങളിൽ ദേവകന്യകമാരെയും രുദ്രദത്തന്റെ ഭയത്തേയും പററിയുള്ളതിനല്ലാതെ മറെറാന്നിനും ഉത്തരം പറവാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല. ഈ സംഗതിയിൽ ഞാൻ എത്ര വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞാലും അത്ര ഭവതി ആ പുസ്തകത്തിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കിയതിൽ കൂടുതലായിട്ടൊന്നുംതന്നെയില്ല. പക്ഷെ, ഒന്നുവേണമെങ്കിൽ പറയാം: അതായത്, ഗാന്ധാരന്മാർ ഈ സംഗതി അന്യരെ അറിയിക്കുന്നതിൽ വിമുഖന്മാരാണ്

ജാഹ്നവി:- എന്തായാലും കൊള്ളാം, ഞാൻ ഈ വിഷയത്തെപ്പററി ചോദ്യംചെയ്യുകയല്ലാതെ രുദ്രദത്തൻ വല്ലാതെ ക്ഷോഭിച്ചു.

"ഹാ! ദിക്പാലകന് ഇതിൽ വല്ലാത്ത മനഃശല്യം തോന്നിയിട്ടുണ്ട്," എന്ന വാക്കിലും നോട്ടത്തിലും സ്ഫുരിച്ച അസ്വാസ്ഥ്യസൂചകമായ അക്ഷമയോടും തനിക്കുതന്നെ ഈ വിഷയം അരോചകമെന്നു തെളിയിക്കുമാറും വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞു. പിന്നീട് ആ വിഷയത്തെ സ്പർശിക്കുന്നതിൽ തനിക്കുള്ള വെറുപ്പിനെ പ്രകടിപ്പിക്കാതെ അദ്ദേഹം തുടൎന്നുപറഞ്ഞു: "ദേവാലയത്തിൽകണ്ട ഹിന്ദുസ്ഥാനി കയ്യെഴുത്തുകടലാസിനെ ഭവതി വായിച്ചു. ഇല്ലേ?"

ജാഹ്നവി:-ഞാൻ വായിച്ചു; ആ കയ്യെഴുത്തുപ്രതിയും സമുദ്രഗുപ്തന്റെ ഓൎമ്മയ്ക്കായി ചുമരിന്മേൽസ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആ ഫലകവും ദേവകന്യകമാരെപ്പററിയാണു പറയുന്നത്

വൃദ്ധൻ:- (ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ) കേട്ടുകൊള്ളുക,

ഉഗ്രസേനമഹാരാജാവിന്റെ കുടുംബജനായ സമുദ്രഗു
പ്തൻ ഗാന്ധാരരാജാവായി അഭിഷേകംചെയ്യപ്പെട്ട
തെങ്ങിനെയെന്നു ഭവതി ആ കയ്യക്ഷരക്കടലാസിൽ
നിന്നും വായിച്ചുവല്ലോ? അതുപോലെതന്നെ, സ്വരാ
ജ്യത്തെ ആക്രമിക്കാൻ പുറപ്പെട്ട തുരുഷ്കന്മാരോട് അ
ദ്ദേഹം അപമാനകരമായ ഒരുടമ്പടിചെയ്തതെങ്ങിനെ
യെന്നും ഭവതി കണ്ടുവല്ലോ?

ജാഹ്നവി:- അതിൽനിന്നാണല്ലോ നൂറുക
ന്യകമാരെസംബന്ധിച്ച കരാറുണ്ടായതു്. എന്നാൽ
ആ ഉടമ്പടിയുടെ ശരിയായ സ്വഭാവമെങ്ങിനെ?

വൃദ്ധൻ:- ഞാൻ അതു വിസ്തരിച്ചുപറയാം. കാ
ർത്തികേയത്തിലെ രാജാവായ അബ്ദൽറഹമാന്റെ
സൈന്യങ്ങൾ ഗാന്ധാരത്തിന്റെ അതിർത്തിയോടു സ
മീപിച്ചപ്പോൾ സമാധാനഉടമ്പടിക്കുള്ള കരാറുകൾ
എന്തെല്ലാമെന്നന്വേഷിക്കാനായി സമുദ്രഗുപ്തൻ ഒരു
ദൂതനെ അയച്ചു. ഇതിനുത്തരമായി പ്രഭുവംശത്തിൽ
ജനിച്ച നൂറുകന്യകമാരെ ആണ്ടുതോറും തനിക്കു കപ്പം
ലഭിക്കുന്നപക്ഷം താൻ സമാധാനഉടമ്പടി ഒപ്പുവെ
യ്ക്കാമെന്നു തുരുഷ്കരാജാവു പ്രതിജ്ഞചെയ്തു. സമു
ദ്രഗുപ്തൻ ഈ പ്രതിജ്ഞയ്ക്കു വഴിപ്പെട്ടു; അബ്ദൽറ
ഹമാൻ തന്റെ സൈന്യങ്ങളോടുകൂടി തിരിച്ചുപോ
കയുംചെയ്തു.

"790-ാംവർഷത്തിലുണ്ടായ ഈ സംഭവം സമുദ്ര
ഗുപ്തന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിംഹാസനത്തെ നഷ്ടപ്പെ
ടുത്തി. എന്നാൽ ഗാന്ധാരന്മാർ അവരുടെ രാജാവി

ന്റെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അംഗരക്ഷകന്മാരുടേയും നേരെ ലഹളയ്ക്കു പുറപ്പെടത്തക്കവണ്ണം ശക്തന്മാരും ക്ഷുബ്ധന്മാരുമായിത്തീൎന്നു, എങ്കിലും കപ്പം തരികയില്ലെന്നു ശഠിച്ച് തുരുഷ്കരാജാവിന്റെ പ്രതികാരത്തെ നേരിടാൻ ഭയപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ടു അവജ്ഞാകരമായ 790-ാംവർഷം മുതൽ ആണ്ടുതോറും ഈ കരാറ് സംരക്ഷിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്നു.

"എന്നാൽ അബ്ദൽറഹമാൻ ഒന്നാമന്റെ മരണശേഷം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ അബ്ദൽറഹമാൻ ദ്വിതീയൻ ഗാന്ധാരന്മാരുടെ വാദത്തിന്റെ ഫലമായി മേലാൽ തനിക്കുള്ള കപ്പത്തിൽ പകുതി പ്രഭുകന്യകമാരും, പകുതി താണവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട കന്യകമാരും അടങ്ങിയ ഒരു സംഘമായി തന്നാൽമതിയെന്ന് ഒരനുവാദംകൊടുത്തു. ഇങ്ങനെ ഓരോ വർഷത്തിലും ഭാദ്രപദമാസം വരുമ്പോൾ തുരുഷ്കരാജാവിനു കൊടുക്കാനുള്ള കപ്പത്തിന് നൂറു കന്യകമാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ ഗാന്ധാരരാജാവു രണ്ടു അന്വേഷകസംഘത്തെ നിയമിക്കുന്നു. തൽഫലമായി വർഷംപ്രതി നൂറു കുടുംബങ്ങളിൽ ഓരോന്നും അതിലെ ഏറ്റവും ലാവണ്യവതിയായ കന്യക അപഹരിക്കപ്പെടുകനിമിത്തം ദൈന്യത്തിലും നിരാശയിലും നിമഗ്നമാക്കപ്പെടുന്നു.

"ഇങ്ങനെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന കന്യകമാർ അവരെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനും തുരുഷ്കരാജധാനിയായ കാൎഡോവയിലേയ്ക്കു് അവരെ നയിക്കുന്നതിനും നിയമിതകളായ ധാത്രിമാരുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്ക

പ്പെടുന്നു. അനന്തരം അവന്തിയിൽനിന്നും നിർദ്ദിഷ്ട സ്ഥലത്തേയ്ക്കു് എത്താനുള്ള അവരുടെ യാത്രാമദ്ധ്യേ ആ സംഘം ഇറങ്ങിത്താമസിക്കുന്ന നഗരങ്ങളിലും ഗ്രാമങ്ങളിലും ദുർഗ്ഗങ്ങളിലും ഏററവും കഠിനമായ ചട്ടങ്ങൾ അനുസരിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്നു.

"അവരുടെ താൽക്കാലികവാസത്തിനായി അവർ ഏതു ഗൃഹത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നുവോ അതിൽ മററാരെയും പ്രവേശിപ്പിക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല; എന്തെന്നാൽ ഒരിക്കൽ ഈ കന്യകമാർ തിരിഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടാൽ അപ്പോൾമുതൽ അവർ കാർത്തികേയത്തിലെ രാജാവിൻെറ സ്വത്തായി വിചാരിക്കപ്പെടുന്നു. അതുകൊണ്ടു് പിന്നെ അവരുടെ സ്നേഹിതന്മാർ, ചാർച്ചക്കാർ, കാമുകന്മാർ തുടങ്ങിയുള്ള ഒരുവരോടും ഒരുവിധത്തിലുമുള്ള ഇടപാടുമുണ്ടാകാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം വേണ്ട മുൻകരുതലുകൾ ചെയ്യുണ്ടതാണു്"

"അതുകൊണ്ടാണു ഞാൻ മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ച ചട്ടങ്ങൾക്കു് ഇത്ര നിഷ്കർഷയുണ്ടായതു്; അവയെ ലംഘിക്കുന്നതു് ആരുതന്നെയായാലും അയാളുടെ പദവി എത്രതന്നെ ഉന്നതമായാലും, അയാൾ വധ്യനാണു് ആറു കന്യകമാരോ അല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ ഒരു ഭാഗമോ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ താമസത്തിനിറങ്ങിയതു് ഇന്നാദ്യമായിട്ടാണു് എന്നാൽ ഈയിടെയുണ്ടായ ഒരഗ്നിബാധനിമിത്തം വലിയ കെട്ടിടങ്ങളെല്ലാം നശിച്ചുപോകയാൽ അടുത്തുള്ള ഗ്രാമത്തിൽ ഇത്ര വലിയ ഒരു സംഘത്തിനു് ഇത്തവണ വിശ്രമിക്കത്തക്കവണ്ണം സ്ഥലസൗകര്യമില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

"അതുകൊണ്ടു് അവരിൽ കുറേപ്പേർ അവരുടെ നായികയോടുകൂടി കാളീശ്വരദർശ്ശനത്തെ അഭയംപ്രാപിക്കാൻ നിർബന്ധിതരായിത്തീർന്നു; സ്വജീവനെ പണയംവെച്ചിട്ടാണു് ഭവതിയേയും ചങ്ങാതിയേയും ഇന്നിവിടെ പ്രവേശിപ്പിച്ചതെന്ന രുദ്രദത്തൻ പറഞ്ഞ വാക്കിൻെറ അർത്ഥം ഇപ്പോൾ ഭവതിക്കു മനസ്സിലായിരിക്കും."

ജാഹ്നവി:- മനസ്സിലായി; എന്നു മാത്രമല്ല, ദുർഗ്ഗപാലകനോടും അയാളുടെ പത്നിയോടും ഞങ്ങൾ എത്രമാത്രം കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുതയും ഞാൻ ഇപ്പോൾ സ്മരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മാലിനി—മോഹിനിയായ മാലിനി—പരിശുദ്ധഹൃദയയും ലേയപ്രഭുവിൻെറ പ്രണയപാത്രവുമായ മാലിനി—

വൃദ്ധൻ:-(ഉറച്ച സ്വരത്തിൽ) അവളെ രക്ഷിക്കണം! അല്പംമുമ്പു് ഞാനും മാലിനിയുമായി നടന്ന സംഭാഷണം മുഴുവനും ഭവതി ഒളിച്ചുനിന്നു കേട്ടു എന്നെനിക്കറിയാം; അവളുടെ ദുരവസ്ഥ ഭവതിയുടെ ഹൃദയത്തെ സ്പർശിച്ചു എന്നുള്ളതിൽ ഞാൻ ആനന്ദിക്കുന്നു. ജാഹ്നവീ, ഭവതി കീർത്തി ബഹുമാനം ഇതുകളോടുകൂടിയ ഒരു ജീവിതത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കാൻ പോകയാണു്—അതുകൊണ്ടു് അതിനെ ഭവതി യോഗ്യമായ വിധത്തിൽതന്നെ സമാരംഭിക്കണം. ഈ അവസരത്തെ പാഴിലാക്കരുതു്.

ജാഹ്നവി:-മന്ത്രശക്തിയോടുകൂടിയ ശിലാശിരസ്സ് അതിൻെറ വാക്കുകളാൽ എൻെറ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു പുതിയ ഉണർവിനെ ഉളവാക്കുന്നതിനുമുമ്പു

തന്നെ—മാലിനിയുടെ ദീനതകളേയും അവയെ പരിഹരിക്കാമെന്നുള്ള അവിടത്തെ വാഗ്ദാനത്തേയും കേട്ട അവസരത്തിൽ—ആ നിമിഷംമുതൽ അവൾക്കുവേണ്ടി പ്രയത്നിക്കണമെന്നുള്ള ഒരത്യാഗ്രഹം എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് വഴികാട്ടിത്തരിക; പിന്നെ, അവിടത്തേയ്ക്കു് ഇവളോടു കല്പിക്കാം.

വൃദ്ധൻ:-ഈ സംഗതിയിൽ എന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളേയും ഇതു പെട്ടെന്നു് വിശദമാക്കാൻ സാധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സുരകന്യകമാരിൽ ഒരുത്തിയുടെ മോചനത്തെപ്പററിയാണു നാം ആലോചിക്കുന്നതെന്നും അതു കണ്ടുപിടിച്ചാലുള്ള ഫലം മരണശിക്ഷയാണെന്നും ഉള്ള സംഗതി ഓക്കണം. അതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ഈ കാൎയ്യഭാരം പ്രത്യക്ഷമായ ആപത്തുകളോടുകൂടിയതെന്നു മാത്രമല്ല, വലിയ മുൻകരുതലോടും കൃത്യതയോടും വിവേചനബുദ്ധിയോടുംകൂടി നിറവേററപ്പെടേണ്ട ഒന്നുമാണു് ജാഹ്നവീ, ഈ ആപത്തുകളെയെല്ലാം ഭവതിതന്നെ നേരിടേണ്ടതുമാണു്; അതിലേയ്ക്കു പ്രശംസ്യമായ നയവും, അതിസാമൎത്ഥ്യവും, ബുദ്ധിയും ഭവതി പ്രയോഗിക്കണം. എന്നാൽ എന്റെ ഉപായങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്നു് ഞാൻ ഇപ്പോൾ തന്നെ വിശദമാക്കുകയും അവയെ പ്രയോഗിക്കുന്നതിലുള്ള ആപത്തുകളെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കയും ചെയ്യുന്നപക്ഷം ഭവതിയുടെ ഹൃദയം ഭയത്താൽ നിരാശമാകയും ഭവതി ആ പരിശ്രമത്തിൽനിന്നു പിൻവാങ്ങുകയും ചെയ്യും.

ജാഹ്നവി:-(തൻെറ ധൈയ്യത്തേയും പരിശ്രമശീലത്തേയുംപററി വൃദ്ധൻ സംശയിക്കുകയാൽ മിക്കവാറും കോപിഷ്ഠയായിട്ട്) ഇല്ല! ഒരിക്കലുമില്ല. എങ്കിലും അവിടുന്ന് എൻെറനേരെ വളരെ കരുതലോടുകൂടി പെരുമാറുന്നതു ഉചിതംതന്നെ.

വൃദ്ധൻ:-(കരുണയോടെ) ജാഹ്നവീ, ഞാൻ ഭവതിയെ അവിശ്വസിക്കുന്നില്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഈ പ്രധാനകാര്യത്തെ നിവ്വഹിക്കേണ്ട ഭാരം ഞാൻ ഭവതിയുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കയില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ ഭവതിയേ സുരക്ഷിതയാക്കുന്നതിനു വേണ്ട ദീർഘകാലപരിചയം സിദ്ധിക്കേണ്ടതിനുപകരം, തന്നെത്താൻ യശസ്വിനിയായിത്തീരുവാനുള്ള ആഗ്രഹം ഭവതിയുടെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിച്ചു തുടങ്ങിയിട്ട് ഇപ്പോൾ നിസ്സാരമായ ഒരുമണിക്കൂർ സമയം കഴിഞ്ഞതേയുള്ളു എന്നുള്ള സംഗതി ഓക്കണം. ഈ ശുഷ്ക്കാന്തിയെ ബലപ്പെടുത്തുന്നതിനും, അതിനെ ഹൃദയത്തോടു ലയിപ്പിക്കുന്നതിനും, യശസ്സിലേയ്ക്കും അധികാരത്തിലേയ്ക്കും ഭവതിയെ നയിയ്ക്കേണ്ടതായ ആ ജീവിതസരണിയിൽ ആദ്യമായി കാലൂന്നാൻ ഭവതി പ്രാപ്തയാകുന്നതിനുമുമ്പ് ആ ശുഷ്കാന്തിയെ ഭവതിയുടെ പ്രകൃതിയിൽതന്നെ ഒരംശമാക്കിത്തീക്കുന്നതിനും ഭവതിക്കു സാവകാശം ആവശ്യമാണ് അതുകൊണ്ടു് ഭവതി പ്രവേശിക്കാൻപോകുന്ന ആ മഹത്തായ കർമ്മത്തിന് ഭവതിയെ തയ്യാറാക്കാൻ ശാന്തമായ ആലോചന അത്യന്താപേക്ഷിതമാകുന്നു. ഭവതിയുടെ ഭാവിയായ മഹാപ്രസ്ഥാനത്തിൽ മാലി

നിശ്ചയ സംബന്ധിച്ച കാൎയ്യനിൎവഹണം ആദ്യത്തെ ഒരു രംഗം—അതായത്, ഒരു പരീക്ഷണഘട്ടം—മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളു. ഇനി വേറെ ഒന്നുകൂടി ആലോചിക്കാനുണ്ട്: ആ യുവാവ്, ഭവതിയുടെ സഹചാരിയും, കാമുകനുമായ—

നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ മനോഹരമായ മുഖത്തിൽ ഒരു അരുണപ്രകാശം പ്രസരിച്ചു— അവൾ സ്വനയനങ്ങളെ അധോഭാഗത്തേയ്ക്കു പ്രേരിപ്പിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ഭഗീരഥൻ തന്റെ ഭൎത്താവാണെന്ന് ആ വൃദ്ധന്റെ മുഖത്തുനോക്കി ധൈൎയ്യമായി പറയാൻ അവൾക്കു നിവൃത്തിയില്ലായിരുന്നു— മതസംബന്ധമായ യാതൊരു ചടങ്ങുകളും അവരുടെ ചേഷ്ടയെ സാധുവാക്കിയിട്ടില്ലെന്നുള്ള വസ്തുതയാണ് ഈ ധൈൎയ്യക്കുറവിനു കാരണം.

വൃദ്ധൻ:- വല്ലായ്മവേണ്ട ജാഹ്നവീ, എന്റെ മുമ്പിൽവച്ച് ഈവിധം ലജ്ജിക്കരുതു്. അതിധീരമായ ഒരു ഹൃദയത്തേപ്പോലും വളയ്ക്കുന്ന ഒരു വികാരമാണ് പ്രണയം— ധീരന്മാരെ ഭീരുക്കളും ശക്തന്മാരെ ക്ഷീണന്മാരും ആക്കിത്തീൎക്കുന്ന ഒരു ഹൃദയചേഷ്ടയാണതു്. അതിന്റെ ശക്തിക്കു കീഴ്പെട്ടവർ സഹതാപത്തിനൎഹരാണ്, എന്നല്ലാതെ ഒരിക്കലും കുറ്റക്കാരല്ല;—അവർ കാരുണ്യത്തിനവകാശികളാകുന്നു; എന്നാൽ അപവാദത്തിനു പാത്രങ്ങളല്ല. ഭഗീരഥൻ—

ജാഹ്നവി:- (ലജ്ജാപാടലമായ മുഖത്തെ ഉയൎത്തി ഭയാത്ഭുതങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന വീക്ഷണങ്ങളെ

വൃദ്ധന്റെമേൽ പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്) എന്തു്? അവി ട്ടത്തേയ്ക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരും അറിയാമോ? പക്ഷേ, ഈ രാത്രിയിൽ ഞാൻ അനേകം അദൃഷ്ട പൂർവമായ വസ്തുക്കളെ കണ്ടിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് ഒ ന്നിനെപ്പററിയും അത്ര അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല ഓ! വന്ദ്യനായ മഹാത്മാവേ, ഞങ്ങളുടെ രഹസ്യം വാ സ്തവത്തിൽ അവിടുത്തേയ്ക്കറിയാമെങ്കിൽ അവിടുന്നു് എന്നെ ഭരമേല്പിക്കുന്ന ഏതുരഹസ്യത്തേയും ഞാൻ സൂക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ പരിശുദ്ധമായ വിധത്തിൽ ഞങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച രഹസ്യത്തേയും അവിടുന്നു സൂ ക്ഷിക്കണമെന്നു ഞാൻ യാചിക്കുന്നു.

വൃദ്ധൻ:- (തന്റെ കരുണയോടുകൂടിയ വീക്ഷ ണങ്ങളെ നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെമേൽ പതിപ്പി ച്ചുകൊണ്ടു്) ജാഹ്നവീ, ഭവതിയുടെ രഹസ്യം എ നിക്കറിയാം. അതിനെ ഞാൻ വേണ്ടവിധം ബഹു മാനിക്കുമെന്നും സത്യംചെയ്യുന്നു. ശ്ലക്ഷ്ണശിലാ ശിരസ്സിന്റെ അധരത്തിൽനിന്നും ഭവതിയേയും ഭഗീ രഥനേയും സംബന്ധിച്ച സകലതും ഞാൻ മനസ്സി ലാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനെ തെളിയിക്കുന്ന തിനു് ഒരൊററസംഗതി ഞാൻ പറയാം. അതു ഭാ വിയെപ്പററി ദീർഘദർശനംചെയ്‌വാൻ കഴിയുന്ന ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സിനു് ഭൂതത്തെപ്പററി പറയാ നും ശക്തിയുണ്ടെന്നു് ഭവതിയെ ബോധപ്പെടുത്തുന്ന തിനല്ലാതെ ഭവതിയെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നതിനോ വേദ നപ്പെടുത്തുന്നതിനോ അല്ല.

"അവിടുന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്ന ആ സംഗതി?" എ

ന്നു് ഉല്ക്കണ്ഠാസ്പൃഷ്ടമായ ഹൃദയത്തോടുകൂടി അവൾ ചോദിച്ചു:

"ഭഗീരഥൻ അരയിൽ ബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള ആ മൌഞ്ജീഗുണം."

"മതി! മതി! അവിടുത്തെയ്ക്കു സകലതും അറിയാം. അവിടുന്നു് അത്ഭുതശക്തിയോടുകൂടിയ ഒരു മഹാനുഭാവൻതന്നെ," എന്നു് സംഭ്രാന്തമായ വീക്ഷണങ്ങളെ നാലുപാടും തിരിച്ചുകൊണ്ടു് നമ്മുടെ കഥാനായിക പറഞ്ഞു.

വൃദ്ധൻ:-(ശാന്തസ്വരത്തിൽ) എന്റെ സ്വന്തസാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു് എനിക്കൊന്നുമറിഞ്ഞുകൂടാ. ഞാൻ ഇവിടെ ഒരു തടവുകാരനാണെന്നും ഇതിനകത്തോ വെളിയിലോ ഉള്ള ആരുമോടും എന്നെ സംബന്ധിച്ചു് ഒരക്ഷരംപോലും മിണ്ടിപ്പോകരുതെന്നും ഞാൻ മാലിനിയോടു പറഞ്ഞതു് ഭവതി കേട്ടല്ലോ. എന്നാൽ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സിന്റെ വദനത്തിൽനിന്നാണു് ഞാൻ പല അത്ഭുതസംഗതികളും അറിയുന്നതു്. പക്ഷേ, മന്ത്രശക്തമായ ആ പ്രതിമയുടെ ദീർഘദർശനത്തിനും ഒരതിരുണ്ടു്. ഞാൻ മനസ്സുതുറന്നു് വളരെനേരം ഭവതിയുമായി സംഭാഷണംചെയ്തു. ഇനി നാം തമ്മിൽ വേഗം പിരിയണം. എന്നാൽ നാം യാത്രപറയുന്നതിനുമുമ്പായി, ഞാൻ തുടങ്ങിയതും എന്നാൽ പറയാതെ പോകരുതാത്തതും ആയ ഒരു സംഗതികൂടി പറഞ്ഞുതീർത്തേയ്ക്കാം.

ജാഹ്നവി:-അവിടുന്നു ഭഗീരഥനെ സംബന്ധിച്ചാണു സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്, അല്ലേ?

വൃദ്ധൻ:- അതെ, ഈ രാത്രിയിലെ സംഭവങ്ങളെയും മാലിനിയെ രക്ഷപ്പെടുത്താമെന്ന ഭവതി എന്നോടു ചെയ്ത വാഗ്ദാനത്തെയുംപററി ഭവതിക്ക് ക്രമേണ ഭഗീരഥനെ അറിയിക്കേണ്ടിവരും. എല്ലാ സംഗതികളും പെട്ടെന്നുതന്നെ ഭഗീരഥനോടു പറയുന്നതു അത്ര നന്നായിരിക്കയില്ല. പ്രത്യേകിച്ചും ഭവതിയുടെ പരിശ്രമത്തിൽ ഭവതിക്കു നേരിടേണ്ട ആപത്തുകളെപ്പററി പറയുന്നതു് വളരെ ആലോചിച്ചുമതി. എന്നാൽ രാഗവതിയും വാത്സല്യനിധിയുമായ ഒരു യുവതി, കാമുകൻ സ്വപാദങ്ങളിൽ പതിയ്ക്കുയോ വക്ഷോജങ്ങളിൽ, ശയിക്കയോ ചെയ്യുന്ന ആ ഹൃദ്യമായ അവസരങ്ങളിൽ ആദ്യം ചില സൂചകവാക്കുകളെ പുറപ്പെടുവിച്ചു് ക്രമേണ തന്റെ രഹസ്യങ്ങൾ മുഴുവൻ അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു് അവയെ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അംഗീകാരവുംകൂടി കയ്ക്കലാക്കുമെന്നുള്ളതു ഞാൻ പ്രത്യേകിച്ചു പറയണമെന്നില്ലല്ലോ.

ജാഹ്നവി:- അവിടുന്നു സൂചിപ്പിച്ചതു് എനിക്കു മനസ്സിലായി; ഞാൻ കരുതലോടുകൂടിയും അവസരോചിതമായിട്ടും മാത്രമേ ഈ സംഗതി ഭഗീരഥനെ അറിയിക്കയുള്ളൂ. പെട്ടെന്നു പറഞ്ഞാൽ പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സു പരിഭ്രമിച്ചേയ്ക്കും; എന്നാൽ ഉദാരമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം സഹതാപാർഹമായ ഒരു കാര്യത്തിലേയ്ക്കു ക്രമേണ ആകർഷിക്കപ്പെടാം.

വൃദ്ധൻ: "ഈ കാര്യം വിജയകരമായി അവസാനിപ്പിക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നു ഭവതിക്കറിയാമെ

ന്നു് ഞാൻ കാണുന്നു. എന്നാൽ ഇനി ഞാൻ ചെയ്യുന്ന ഉപദേശങ്ങളെ ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുക. നാളെ കാലത്തു ഭവതി കാളീശ്വരദുർഗ്ഗം വിട്ടുപോകുന്നതിനു മുമ്പായി, ഞാൻ പൊക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടുനിന്ന ആ മറയുടെ പിന്നിൽ, ഭഗീരഥൻ കാണാതെ ഭവതി ചെന്നുനോക്കണം. അവിടെ ആ രഹസ്യവാതിലിൻെറ പടിയോടടുത്തു് നല്ലവണ്ണം മുദ്രവയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു പൊതിക്കെട്ടു് ഭവതിക്കു കാണാം. ഈ പൊതിക്കെട്ടിനെ ഭവതിയുടെ കഞ്ചുകത്തിനുള്ളിൽ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം. അതിനെ മററു വല്ല സ്ഥലങ്ങളിലും വയ്ക്കാതെയും യാത്രയ്ക്കിടയിൽ ഭവതി തല്ക്കാലത്തേയ്ക്കു് ഇറങ്ങി താമസിക്കുന്ന ഗൃഹങ്ങളിലെങ്ങും അതു കളഞ്ഞുപോകാതെയും നോക്കിക്കൊള്ളുക. എന്നാൽ മിത്രവതീനഗരത്തിൽ എത്തുന്നതുവരെ ഭവതി അതു പൊളിച്ചുനോക്കരുതു്

"മേല്പറഞ്ഞ പട്ടണത്തിൽ എത്തിയാലുടൻ ഭവതി മുദ്ര പൊട്ടിച്ചു് പൊതിയിൽ ചുററിയിട്ടുള്ള പട്ടുനാടയെ മുറിച്ചു് കെട്ടു പൊളിച്ചുനോക്കിയാൽ അതിനകത്തു് ഒരു വെള്ളക്കടലാസു കാണാം. അതിനെ വിളക്കത്തുപിടിച്ചുനോക്കൂ. അതിൽ എഴുതിയിട്ടുള്ള അക്ഷരങ്ങൾ അപ്പോൾ ഭവതിക്കു തെളിഞ്ഞുകാണാം. മാലിനിയെ രക്ഷിക്കാൻ ഭവതി എന്തെല്ലാമാണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നു് അതിൽനിന്നു മനസ്സിലാകും. എന്നാൽ അതിലെ ഉപദേശങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം, ജാഹ്നവീ, ഭവതി അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ ഒട്ടും ഉദാസീനത കാണിക്കരുതെന്നു് ഞാൻ

പ്രത്യേകം പറയുന്നു. ഭവതിയുടെ ജീവനെ ഭവതി വിലവെയ്ക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ആ കടലാസിൽ കാണുന്നതുപോലെയെല്ലാം ചെയ്തുകൊള്ളണം. അനേകം ആപത്തുകൾ ഭവതിയെ ഭയപ്പെടുത്തിയേക്കാം. എന്നാൽ ഭവതി അവയെ സധൈര്യം നേരിടുന്നപക്ഷം പ്രൗഢമായ വിജയം ഭവതിയെ സ്വാഗതംചെയ്യും.

നേരമറിച്ച് ഭവതിയെ ഭരമേല്പിച്ചിട്ടുള്ള ആ കാര്യത്തിൽനിന്നും ഭവതി പിൻതിരിയുന്നതായാൽ, ഭീരുതമൂലം ഭവതി ഒഴിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ആപത്തിനെക്കാൾ എത്രയോമടങ്ങ് അധികം ഭയങ്കരമായ വിപത്തിനെ ഭവതിയുടെ ധൈര്യഹീനത സൃഷ്ടിക്കും. എന്നാൽ ജാഹ്നവീ, ഞാൻ ഭവതിയെ ഈവിധം ഭയപ്പെടുത്തേണ്ട ആവശ്യമില്ല. സ്ത്രീക്ക് മുമ്പൊരിക്കലും സ്വായത്തമല്ലാത്ത ഒരു നെഞ്ഞുറപ്പ് ഭവതിക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭവതിയുടെ ഏവംവിധമായ ധീരതബുദ്ധിയാൽ വഴിപോലെ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ഭവതിയെ വിജയസമ്മതം സംരക്ഷിക്കും ഇതുകൂടാതെയും അദൃശ്യമായ ഒരു ശക്തി ഭവതിയുടെ എല്ലാ മഹൽകർമ്മങ്ങളിലും തുണയായിനില്ക്കും. ഈ അത്ഭുതശക്തിയുടെ സത്തയേപ്പററി ശങ്കിക്കത്തക്കവണ്ണം ആപത്തുകളും വിഷമങ്ങളും ഭവതിയെ കീഴ്പ്പെടുത്തുന്ന അവസരം ഉണ്ടായേക്കാമെങ്കിലും അദൃശ്യമായ അതിന്റെ ആശ്രയം ഒട്ടും ഊനംവരാതെ ഭവതിയുടെ ചുററും വലയംചെയ്കയും പരിതഃസ്ഥിതികൾ നിരാശാജനകങ്ങളെന്നു തോന്നുന്ന നിമിഷത്തിൽ തന്നെ സഹായം സംഗതമാകയുംചെയ്യും.” അനന്തരം

തന്റെ ഇരിപ്പിടത്തിൽനിന്നെഴുന്നേററ് ആനന്ദം കളി യാടുന്ന നേത്രങ്ങളോടുകൂടി വീണ്ടും നമ്മുടെ കഥാനാ യികയെ നോക്കിക്കൊണ്ടു് വൃദ്ധൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "ജാഹ്നവീ,— ബുദ്ധിമതിയും, സുന്ദരിയും, ഉദാരമ നസ്സുയും, ധീരയുമായ ജാഹ്നവീ,—സ്നിഗ്ദ്ധശീലയും, സത്യവതിയും, വിശ്വസ്തയും, ഭയരഹിതയും ആയ ജാഹ്നവീ—ഒരു പിതാവു് തന്റെ ഓമനയായ പു ത്രിയിൽ അർപ്പിക്കുന്ന വാത്സല്യത്താൽ സ്പൃഷ്ടമായ ഹൃദയത്തോടുകൂടി ഞാൻ ഭാവിക്കുന്ന ജാഹ്നവീ,— ഭവതിക്കു മംഗളം ഭവിക്കട്ടെ!"

ഒരു ദീർഘദർശനവചസ്സിന്റെ സ്വരത്തിനൊ പ്പം പ്രശാന്തഗംഭീരമായ ശബ്ദത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറ ഞ്ഞുകൊണ്ടു വൃദ്ധൻ അവളുടെ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചു് വാത്സല്യത്തോടുകൂടി ഒന്നമർത്തി. അനന്തരം സ്വ ഹൃദയത്തിൽ തിങ്ങിക്കവിഞ്ഞ വികാരങ്ങളെ മറയ്ക്കാ നെന്നപോലെ അദ്ദേഹം പെട്ടെന്നു തിരിഞ്ഞു് വേഗ ത്തിൽ ആ മുറിവിട്ടു പോയി.

അദ്ദേഹം മന്ത്രശക്തമായ ശിരസ്സു സ്ഥിതിചെ യ്ത അറയിലേയ്ക്കാണു കടന്നതു്. അദ്ദേഹം വാതിലട ച്ചു് അപ്രത്യക്ഷനാകുന്നതുവരെ ഭക്തിബഹുമാനങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന മനശ്ചേഷ്ടയോടുകൂടി ജാഹ്നവി അദ്ദേഹ ത്തെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

പിന്നീടു് അഗാധമായ ചിന്തയിൽ നിമഗ്നയാ യിട്ടു് അവൾ മെല്ലെ ആ മുറിയിൽക്കൂടിനടന്നു. എ ന്നാൽ അസ്ഥികൂടങ്ങൾ നില്ക്കുന്ന അറയുടെ വാതി ലിൽ എത്തിയപ്പോൾ അവൾ അല്പനേരം നിന്നു.

തനിക്കു യാതൊന്നും ഭയപ്പെടാനില്ലെന്നുള്ള ദൃഢമായ ബോധത്താലും, താൻ അഭൗമമായ ഒരു ശക്തിയുടെ രക്ഷയ്ക്കു പാത്രമാണെന്നുള്ള വിശ്വാസത്താൽ സംജാതമായ മഹാധൈര്യത്താൽ ആവിഷ്ടയാകയാലും അവൾ അത്രസ്തമായ കരത്താൽ കവാടം തുറന്ന് സ്ഥിരഗതിയായി മുറിയിൽ കടന്നു.

അവൾ ഈ അവസരത്തിൽ ചുമർമാടത്തിലേയ്ക്കു പ്രക്ഷേപിച്ച വീക്ഷണങ്ങൾ സങ്കോചഹീനങ്ങളായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇത്തവണ യവനികകൾ അടയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ അസ്ഥിപഞ്ജരങ്ങൾ ദൃശ്യങ്ങളായില്ല.

അവളുടെ വിളക്ക് മേശപ്പുറത്ത് അവൾ വച്ചിരുന്നസ്ഥലത്തുതന്നെ കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിനെ കയ്യിലെടുത്തുകൊണ്ടു ഭയങ്കരസാധനങ്ങൾ അടങ്ങിയ അറയിലേയ്ക്കു ജാഹ്നവി പ്രവേശിച്ചു. അതിനെ തരണംചെയ്തിട്ട് അവൾ ശിലാനിർമ്മിതമായ ഇടനാഴിയിൽ എത്തി. അതുംകടന്ന് വൃത്താകൃതിയിലുള്ള കോണിപ്പടികയറി അവൾ മുകളിലുള്ള തന്റെ മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ഭഗീരഥൻ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽതന്നെ കിടന്നുറങ്ങുകയായിരുന്നു. അവൾ ആ മുറി വിട്ടുപോയിട്ട് കുറഞ്ഞപക്ഷം രണ്ടുമണിക്കൂറായിരിക്കും. ഇതിനിടയിൽ എന്തെല്ലാം അത്ഭുതങ്ങളാണ് അവളുടെ അറിവിൽ പെട്ടത്

ഒരായുഷ്കാലംകൊണ്ടു ലഭിക്കുന്ന പരിചയം താരതമ്യേന തുച്ഛമായ അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ സിദ്ധ

മായി. ഒരുരാത്രിയുടെ ചെറിയ ഒരംശത്തിനുള്ളിൽ സാധാരണമായി പത്തുവർഷംകൊണ്ടുണ്ടാകാവുന്നതിനെക്കാൾ വലുതായ മാററം അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ സംഭവിച്ചു.

മുമ്പ് താരതമ്യേന തിമിരാവൃതമായിരുന്ന മഹിമയെ അമിതപ്രഭമാകുംവണ്ണം തെളിയിച്ചുകൊണ്ട് ഒന്നിനൊന്നു തുടൻ് പ്രത്യക്ഷമായ അനേകം ദീപയഷ്ടികൾ കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന കല്ലറനിറഞ്ഞ ഒരു ഗഹ്വരത്തോട് അവളുടെ ആത്മാവു സാദൃശ്യംവഹിച്ചു.

അവൾ മിക്കവാറും പരമാനന്ദം അനുഭവിച്ചു. നിദ്രയ്ക്കുള്ള ആശയെ സംഹരിക്കത്തക്കവണ്ണം അവളുടെ ഹൃദയം അത്ര ഉത്സാഹപൂർണ്ണമായിരുന്നു. അന്ന് ദീർഘമായ ഒരു യാത്രചെയ്തിരുന്നിട്ടും അവളുടെ ലഘുവായ അംഗങ്ങൾക്ക് യാതൊരു ക്ഷീണവും തോന്നിയില്ല. എന്നുമാത്രമല്ല, അവളുടെ ഭാവന വിസ്തൃതമാകുംവണ്ണം പ്രവർത്തനശക്തിയോടുകൂടിത്തന്നെയിരുന്നു.

എന്നാൽ നേരം അതിക്രമിച്ചു എന്നും അടുത്ത ദിവസത്തെ യാത്രയ്ക്കുതക്കവണ്ണം താൻ സ്വസ്ഥദേഹയായിരിക്കണമെന്നും ഓർത്തിട്ട് ജാഹ്നവി സ്വകാമുകൻ സുഖമായി ഉറങ്ങിക്കിടന്ന ശയ്യയിൽ ഭാഗഭാക്കായിത്തീൻ്.

9

....ഇടയിൽവന്നിടരെല്ലാംനിലച്ചു
ഇന്ദുവദനെനിന്നെലഭിച്ചു
ഇതിനാൽ എനിക്കു പുരാ പുണ്യംഫലിച്ചു.

പ്രേമാനുരാഗിണീഞാൻ വാമോരുമണീയശീല
ത്വമാതനോമിഹൃദിസോമാഭിരാമമുഖി

ഭാനുമാനുദിച്ചപ്പോളർഘ്യവുംനൽകിമഹാ-
കാനനമാർഗ്ഗനടകൊണ്ടിതുമന്ദംമന്ദം.

സാരസാദ്രികളുടെ പിൻവശത്തുനിന്നും പ്രഭാതം പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു. മൂടൽമഞ്ഞിന്റെ മറവിൽനിന്നും പുറത്തുവരുന്ന ഒരു മഹാസേനയെപോലെ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിന്റെ ഗോപുരങ്ങൾ പ്രാതഃസന്ധ്യാവേളയിലെ മന്ദമായ പ്രഭയിൽനിന്നും മെല്ലെമെല്ലെ വെളിക്കു വന്നു.

പൂർവദിഗന്തരത്തിൽ ധൂമ്രഹരിദ്രാവർണ്ണങ്ങൾ കലർന്ന ഒരു സുവർണ്ണരേഖ ചരമദശയെ പ്രാപിക്കാറായ ഇരുട്ടിൽക്കൂടി പ്രസ്പഷ്ടാകൃതിയിൽ നിൽക്കുന്ന കർക്കശശിഖരങ്ങളോടുകൂടിയ പർവതങ്ങളുടേയും വനങ്ങളുടേയും ഉപരിഭാഗത്തു നീണ്ടു കാണപ്പെട്ടു.

ആ തങ്കരേഖ, അഗോചരമാകുംവണ്ണം പ്രവൃദ്ധ

പ്രകാശമായി അംബരമണ്ഡലത്തിൽ മന്ദമന്ദം പ്രസരിച്ച പരിശുദ്ധമായ നീലിമയോട്, അതിന്റെ പ്രഭയെ സമ്മിളിതമാക്കി.

അനന്തരം ദിവസകരന്റെ പരിപൂർണ്ണബിംബം നിശ്ശബ്ദമായ ലോകത്തിലേയ്ക്കുയൎന്നു. പ്രഭാതപ്രഭയുടെ ദീപ്തിമത്തായ പ്രവാഹം അന്യൂനമായ പ്രതാപത്തോടുകൂടിയതായിരുന്നു.

വനങ്ങളിലെ മഹാതരുക്കൾ, അവയുടെ ശാരദവൎണ്ണങ്ങൾ തദവസരത്തിലെ പ്രഭയോടു സമ്മേളിച്ചു പ്രകാശിച്ചപ്പോൾ, മരതകധൂമ്രപീതകാന്തികൾ കലൎന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ച രാക്ഷസരാജാക്കന്മാരുടെ സംഘങ്ങൾപോലെ കാണപ്പെട്ടു. ജലപാതങ്ങളാകട്ടെ പൎവ്വതാധിത്യകകളിൽനിന്നും പുറപ്പെടുന്ന രജതദ്രവംപോലെ പ്രവഹിച്ചു.

നിൎമ്മലസരസ്സ്, വിസ്തൃതമായ പൎവ്വതനിരയാൽ ചുററപ്പെട്ട് നിബിഡാരണ്യങ്ങൾ നിരന്ന തീരപ്രദേശത്തോടുകൂടി അതിന്റെ അടിത്തട്ടുവരെ പ്രസന്നമായിരുന്നു.

വിദ്യാൎത്ഥിയും ജാഹ്നവിയും നിദ്രയിൽനിന്നുണൎന്ന് അവരുടെ പ്രാതഃകൎമ്മങ്ങൾ അനുഷ്ഠിച്ച ഉടൻ ഭദ്രദത്തനും യശോദയും പ്രഭാതഭക്ഷണത്തിനു വേണ്ട സാധനങ്ങളടങ്ങിയ പാത്രങ്ങളും വഹിച്ചുകൊണ്ടുപ്രത്യക്ഷരായി.

രാത്രിയിൽ അവൎക്കു നിദ്ര സുഖമായിരുന്നോ എന്നും അവൎക്കു താമസത്തിനൊഴിച്ചുകൊടുത്ത സ്ഥലം തൃപ്തികരമായിരുന്നോ എന്നും ഉള്ള ഭദ്രദത്തന്റെ

ചോദ്യത്തിന് നമ്മുടെ കഥാനായകനും കഥാനായികയും അനുകൂലമായ മറുപടിതന്നെകൊടുത്തു. തലേദിവസം രാത്രിയിൽ താൻചെയ്ത ധീരകർമ്മങ്ങളേയും തൻെറ പ്രതിജ്ഞാവിലംഘനത്തേയും പററി രുദ്രദത്തൻ യാതൊന്നും അറിഞ്ഞില്ലെന്ന് അയാളുടെ ഭാവത്തിൽനിന്നും ജാഹ്നവി മനസ്സിലാക്കി.

അല്ലെങ്കിൽ, ഈ സംഗതിയേപ്പററി അയാൾക്ക വല്ല അറിവുമുണ്ടെന്നിരുന്നാലും വാക്കുകൊണ്ടോ നോക്കുകൊണ്ടോ അയാൾ അതിനെ വെളിപ്പെടുത്തിയില്ല.

നമ്മുടെ കാമിനീകാമുകന്മാർക്ക് ഭക്ഷണംവിളമ്പിക്കൊടുത്തശേഷം, അവർക്ക് ഒന്നോ രണ്ടോ മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ അവിടംവിട്ടു പോകാൻ സാധിക്കുമെന്ന് അവരെ അറിയിച്ചിട്ട് ദുർഗ്ഗപാലകൻ ഭാര്യയോടൊന്നിച്ച് അവിടംവിട്ടു പോയി.

ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞയുടൻ ഭഗീരഥൻ തൻെറ തുകൽപ്പെട്ടിയിൽനിന്ന് ഒരു കയ്യെഴുത്തുപുസ്തകമെടുത്തു വായിക്കാൻതുടങ്ങി. എന്തെന്നാൽ തൻെറ ജ്ഞാനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള യാതൊരവസരത്തേയും അദ്ദേഹം പാഴാക്കിക്കളഞ്ഞില്ല.

തൻെറ സമീപത്തിരുന്നു വായിക്കുമോ എന്ന് അദ്ദേഹം ജാഹ്നവിയോടു ചോദിച്ചു. എന്നാൽ ആ മുറിയുടെ ചുററുമുള്ള യവനികയെ പരിശോധിക്കാൻ തനിക്കാഗ്രഹമുണ്ടെന്ന് അവൾ ഭാവിച്ചു. ഈ സമാധാനത്താൽ തൃപ്തനായ ഭഗീരഥൻ ഗ്രന്ഥ

ത്തിൽതന്നെ ശ്രദ്ധപതിപ്പിച്ചതിനാൽ അവളുടെ പ്രവൃത്തികളെപ്പററി അറിഞ്ഞില്ല.

അതുകൊണ്ടു് വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള സ്ഥലത്തു് മുദ്രവച്ച പെട്ടി ഇരിപ്പുണ്ടോ എന്നന്വേഷിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു് അവൾക്കു് അവസരം ലഭിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടായില്ല. അതുപോലെ അവൾ യവനികയുടെ പിന്നിൽ തപ്പിയപ്പോൾ പെട്ടി അവളുടെ കയ്യിൽ തടഞ്ഞു.

അതിനെ കയ്യിലെടുത്തു ബദ്ധപ്പെട്ടെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അതു പട്ടുനാടകൊണ്ടു കെട്ടി വളരെ സൂക്ഷിച്ചു മുദ്രവയ്ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു പൊതിയാണെന്നു് ജാഹ്നവി കണ്ടു; എന്നു തന്നെയല്ല, അതിനകത്തു് എന്തോ ഒരു ചെറിയ സാധനം അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നും അവൾക്കു മനസ്സിലായി.

വൃദ്ധൻ മാലിനിയോടു് ഒരു മോതിരത്തിൻെറ കഥ പറഞ്ഞതു് അവൾക്കിപ്പോൾ ഓർമ്മവന്നു; അതുകൊണ്ടു്, സുന്ദരിയായ ആ ജംബുപുരകന്യകയോടു വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞവണ്ണമുള്ള അടയാളമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ട മോതിരംതന്നെയാണു് അതിനകത്തടങ്ങിയിരിക്കുന്നതെന്നു ജാഹ്നവി തീരുമാനിച്ചു.

ആ പൊതിക്കെട്ടിനെ തൻെറ കഞ്ചുകത്തിനുള്ളിൽ സൂക്ഷിച്ചുവച്ചിട്ടു് ജാഹ്നവി അല്പസമയംകൂടി യവനികയെ പരിശോധിക്കുന്ന എന്നുള്ള നാട്യത്തിൽ നടന്നു. അതുകഴിഞ്ഞു് അവൾ ഭഗീരഥൻെറ അടുത്തുചെന്നിരുന്നു. അവളുടെ കാമുകനാകട്ടെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശ്രദ്ധയെ ഗാഢമായി ആകർഷിച്ചു

ഗ്രന്ഥപാരായണത്തിൽനിന്നും ഉണൎന്ന് തന്റെ കരത്താൽ അവളുടെ ഗളതലത്തെ വേഷ്ടിച്ചുകൊണ്ട് ഓമനയായ ഫാലഫലകത്തിൽ ഒന്നു ചുംബിച്ചു. അനന്തരം ആ ലോകൈകമോഹിനിയുടെ കോമളവദനത്തിൽ ഉറപ്പിക്കപ്പെട്ട വീക്ഷണങ്ങളോടുകൂടി അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:

"ജാഹ്നവീ, എന്റെ ഓമനേ, ഭവതി പൂൎണ്ണമായ മനഃസമാധാനം അനുഭവിക്കുന്നുണ്ടോ?"

ജാഹ്നവി:- ഞാൻ അവിടുത്തെ സമീപത്തിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് മറിച്ചുവരാൻ കാരണമില്ലല്ലോ. വിശേഷിച്ചും നാം ശത്രുക്കളുടെ പിടിയിൽനിന്നും എത്രയോ അകലത്താണുതാനും. എന്നാൽ ഞാൻ സമാധാനചിത്തയാണോ എന്ന് അവിടുന്നു ചോദിക്കാൻ കാരണമെന്ത്?

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അവളുടെ മനോഹരനയനങ്ങൾ പ്രസന്നോജ്വലമായ കിരണങ്ങളെ പുറപ്പെടുവിച്ചു.

"എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ചെയ്ത ഭയങ്കരമായ ആ ധൎമ്മച്യുതം ഭവതിക്ക് എന്നിലുള്ള വിശ്വാസത്തെ കുറയ്ക്കുകയും ഭാവിയെപ്പററി ഭവതിയുടെ അന്തരംഗത്തിൽ പലവിധ ദുശ്ശങ്കകളെ ജനിപ്പിക്കയും ചെയ്യുമെന്നു ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടു," എന്ന് ദീനസ്വരത്തിൽ ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-(ആ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ ഗളത്തിൽ സ്വകരങ്ങളെ അൎപ്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തെ ഗാഢമായി ആലിംഗനംചെയ്തുകൊണ്ട്) അയ്യോ! അതൊരിക്കലുമുണ്ടാകയില്ല, എന്റെ ഭാഗ്യഭാജനമേ, എത്രമാത്രം

ഭക്തിയോടുകൂടിയും മനസ്സഴിഞ്ഞുമാണു ഞാൻ അവിടുത്തെപേരിൽ അനുരാഗിണിയായിരിക്കുന്നതെന്ന് അവിടുത്തേക്കറിയാമല്ലോ. അനുരാഗമുണ്ടെങ്കിൽ അവിടെ വിശ്വാസവും ഉണ്ടെന്നുള്ളതിനു സംശയമുണ്ടോ? എന്തെന്നാൽ പ്രണയം ഒരു മതമോ, ധർമ്മമോ ഈശ്വരങ്കൽനിന്നുത്ഭവിച്ച പരിപാവനമായ മററന്തെങ്കിലുമോ ആണെന്നുതന്നെ എൻെറ ദൃഢവിശ്വാസം. അതുകൊണ്ടു് എൻെറ നിഷ്കളങ്കമായ പ്രണയത്തെപ്പററി ശങ്കിച്ച് അവിടുന്നു വെറുതേ മനസ്സു പുണ്ണാക്കുന്നതെന്തിന്?

ഭഗീരഥൻ:- (തൻെറ പ്രേമഭാജനത്തെ താലോലിച്ചുകൊണ്ടു്) ഈ വിഷയത്തേസംബന്ധിച്ച് ഒരക്ഷരമെങ്കിലും ഞാൻ ഉച്ചരിച്ചതു് അബദ്ധമായിപ്പോയി. വിശേഷിച്ചും, ഇത്രയും കാലംകൊണ്ടു് ഭവതിയുടെ ഹൃദയം എത്രമാത്രം ശ്രേഷ്ഠവും, സ്നിഗ്ദ്ധവും, ഭക്തിയോടുകൂടിയതുമാണെന്നു് എനിക്കു മനസ്സിലാക്കാമായിരുന്ന അവസ്ഥയ്ക്കു ഞാൻ ഈ പറഞ്ഞതു് അനുചിതംതന്നെ. പക്ഷേ, കാരണംകൂടാതെയുള്ള ഒരു ദൈന്യം ചിലപ്പോൾ ആപൽസൂചകമെന്നോണം എന്നെ ബാധിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ ഞാൻ അതിലംഘിച്ച ആ വ്രതത്തെയും നിന്ദ്യമാക്കിത്തള്ളിയ പ്രതിജ്ഞകളേയും, പൊട്ടിച്ചുകളഞ്ഞ ഭിക്ഷാപാത്രത്തേയും ഓർക്കുമ്പോൾ ആ അഹിതസൂചനം മുഴുവൻ അകാരണമെന്നും പറഞ്ഞുകൂടാ—

ജാഹ്നവി:- (ഭയസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ) ഈശ്വരനെവിചാരിച്ച് ഇങ്ങനെയൊന്നും പറയരുതേ.

ഈവിധമുള്ള ഭയങ്കരരഹസ്യങ്ങളെ കേൾക്കാൻ ചുമരുകൾക്കു ചെവിയുണ്ടു്.

ഭഗീരഥൻ:-ഓമനേ, എന്റെ അവിവേകത്തെ ഭവതി ക്ഷമിക്കണം. പശ്ചാത്താപോൽഭൂതമായി ഹൃദയഭേദകമായുള്ള ഈ വികാരങ്ങളെ എല്ലായ്പോഴും ജയിക്കാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ല.

"പശ്ചാത്താപമോ? അവിടുത്തെ ഈ പ്രവൃത്തിയിൽ അവിടുന്നു പശ്ചാത്തപിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു വാസ്തവമോ? അയ്യോ! ആ ഭയങ്കരമായ വാക്കിനെ പിൻവലിക്കണമേ. അല്ലാത്തപക്ഷം നമ്മുടെ പ്രണയം ശപിക്കപ്പെട്ടതും ഏററവും അശുദ്ധവും ആണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കും," എന്നു് അത്ഭുതവീക്ഷണത്തോടും ദൈന്യാപിശുനമായ സ്വരത്തിലും അവൾ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-(അവളെ മാറോടുചേർത്തണച്ചുകൊണ്ടു്) "പ്രിയതമേ, ഭവതി ഞാനുദ്ദേശിച്ച അർത്ഥത്തെ തെററിദ്ധരിച്ചു. ഭവതിയിൽ എന്റെ പ്രേമത്തെ അർപ്പിച്ചതിൽ ഞാൻ പശ്ചാത്തപിക്കുന്നില്ല. നമ്മുടെ ഈ പ്രണയം നിർവൃതിയുടെയും പരമാനന്ദത്തിന്റെയും ഉല്പത്തിസ്ഥാനമെന്നല്ലാതെ മററു വിധത്തിൽ വിചാരിക്കാൻ എനിക്കു് ഒരിക്കലും നിവൃത്തിയില്ല —'ഭഗീരഥാ, നിന്റെ ഈ അനുരാഗത്തെ നീ ഉപേക്ഷിക്കുക, എന്നാൽ നിന്റെ ആത്മാവിനെ പരിശുദ്ധമാക്കി സ്വർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു ചേർക്കാം. അല്ലാതെ ഈ പ്രണയത്തെ ആസ്വദിക്കണമെന്നു

നീ ശഠിക്കുന്നുപക്ഷം നീ അന്തമില്ലാത്ത നരകമനുഭ വിക്കണം,' എന്നിങ്ങനെ ഒരു ദേവൻ പ്രത്യക്ഷനായി എന്നോടു കല്പിച്ചാലും ഭവതിയിൽനിന്നു വേർപെടാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി മോക്ഷത്തിലുള്ള എന്റെ ആശയെ ഞാൻ ബലികഴിക്കും."

"എന്റെ ജീവിതസർവസ്വമേ! പ്രാണനാഥാ!" എന്നു മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ജാഹ്നവി അദ്ദേഹത്തെ ചുംബനങ്ങളും ബാഷ്പവർഷങ്ങളും കൊണ്ടഭിഷേകംചെയ്തു.

"പക്ഷേ, ഭവതിയെ ഞാൻ ഹൃദയമഴിഞ്ഞു സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും—ഭവതിക്കുവേണ്ടി ഐഹികമോ പാരത്രികമോ ആയ ഏതുസുഖത്തേയും ബലികഴിപ്പാൻ ഞാൻ ഒരുക്കമാണെങ്കിലും ഞാനറിയാതെ തന്നെ എന്റെ അഗാധമായ അപരാധം ചിലപ്പോൾ ഒരു ഭാരമായി എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഈ വസ്തുത ഞാൻ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ—എന്റെ മനോദൗർബല്യതയെ ഞാനിപ്പോൾ വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ—അതു് അശുഭാശംസിയായ ചിത്തവൃത്തി എന്നെ ബാധിക്കുമ്പോൾ ഭവതിക്കെന്നിൽ സഹതാപം തോന്നണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണെന്നല്ലാതെ ഭവതി എന്നിൽ കോപിക്കണമെന്നോ ഞാൻ ഓർക്കാതെ പറഞ്ഞുപോകുന്ന വാക്കുകൾ ഭവതിക്കു വേദനയുണ്ടാക്കണമെന്നോ വിചാരിച്ചിട്ടല്ല," എന്നു് അവളെ പുണർന്നുകൊണ്ടു് ആ വൈദികവിദ്യാർത്ഥി പറഞ്ഞു.

"പ്രിയതമാ! അവിടുന്നു് ഇങ്ങനെ ഹൃദയംതുറന്നു്

എന്നോടു പറഞ്ഞതിൽ ഞാൻ സന്തോഷിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ എപ്പോഴെങ്കിലും അവിടുത്തെ മുഖചന്ദ്രനിൽ ഒരു കാർമേഘശകലത്തെ കാണുമ്പോൾ അവിടുത്തെമേൽ വർഷിക്കാൻ ഞാനിഷ്ടപ്പെടുന്ന പ്രേമലക്ഷണങ്ങളെ ഞാൻ ചിന്തനിതമാക്കും. എന്നാൽ എനിക്ക് അവിടത്തെപേരിൽ വിശ്വാസമുണ്ടോ എന്ന് ഇനിയൊരിക്കലും ചോദിക്കരുതേ. എന്തെന്നാൽ എന്നോടിങ്ങനെ ചോദ്യംചെയ്യുന്നതു് എന്റെ ഭക്തിയുടെ ശക്തിയേയും തൈക്ഷ്ണ്യത്തെയുംപററിയുള്ള ശങ്കയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു," എന്നു് ജാഹ്നവി വികാരമുദ്രലമായ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:- ഭവതിക്കെന്നിൽ ദൃഢപ്രേമമുണ്ടെന്നു് എനിക്കറിയാം. ഞാൻ ഭവതിക്കുവേണ്ടി എന്തെങ്കിലും ബലികഴിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പകരം ഭവതിയും എനിക്കുവേണ്ടി അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു് ഭവതിയുടെ പിതാവും അംഗദേശീയനുമായ ഗംഗാധരൻ മൂന്നുവർഷംമുമ്പു് 'മായാപുര'ത്തിൽവച്ചു ചരമഗതിയെ പ്രാപിക്കയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവശരീരം അദ്ദേഹത്തിനുമുമ്പു മരിച്ച ഭവതിയുടെ അമ്മയായ അംഗജാദേവിയെ ദഹിപ്പിച്ച സ്ഥലത്തുവച്ചുതന്നെ അഗ്നിദാനം ചെയ്യപ്പെടുകയും ഉണ്ടായപ്പോൾ മഹാധനികനായ 'സംഗമൻ' എന്ന വൈദ്യൻ ഭവതിയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യണമെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ച കഥ ഞാൻ മറന്നുപോയി എന്നു് ഭവതി വിചാരിക്കുന്നുവോ?

ജാഹ്നവി:-(പ്രണയമസൃണമായ കടാക്ഷങ്ങളെ ആ ബ്രഹ്മചാരിയുടെമേൽ പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു മുദു

സ്വരത്തിൽ) പക്ഷേ, എൻെറ പ്രണയം അതിനു മുമ്പുതന്നെ അവിടത്തെമേൽ പതിപ്പിക്കപ്പെട്ടുപോയല്ലൊ. എന്നാൽ അതിനുപകരം അവിടുത്തെ പക്കൽനിന്നും യാതൊരു പ്രേമലക്ഷണങ്ങളും അപ്പോൾ എനിക്കു ലഭിച്ചില്ലെങ്കിലും, എനിക്കു് അങ്ങോട്ടു് അഭിനിവേശം ജനിച്ചതുകൊണ്ടു വേറെ ആരിലും എൻെറ പ്രണയം സമൎപ്പിക്കുന്നതല്ലെന്നു് മനസാ ഞാൻ ശപഥംചെയ്തു. സംഗമനെപ്പോലെ കുബേരതുല്യനും ഉന്നതപദസ്ഥനുമായ ഒരാളുടെ പ്രണയപ്രാൎത്ഥനയെ ഞാൻ നിരസിച്ചതിൽ എൻെറ സഖികൾ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. പക്ഷെ, അതിനുള്ള കാരണം വിശദമാക്കാൻ ഞാൻ ധൈൎയ്യപ്പെട്ടില്ല. 'ജാഹ്നവീ, നിനക്കു ഭഗീരഥനോടു പ്രേമം ഉണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തിനു നിൻേറമേൽ അഭിനിവേശമുണ്ടു്,' എന്നു് അപ്പോൾ ആരെങ്കിലും എന്നോടു പറഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ 'ഭഗീരഥൻെറ പ്രണയം ഇഹലോകത്തെപ്പററിയുള്ളതല്ലാ,' എന്നു ഞാൻ പറയുമായിരുന്നു. 'ഭഗീരഥൻ നിൻേറതായിത്തീരും,' എന്നു് വല്ലവരും പറഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ 'അതു് അസാദ്ധ്യം' എന്നു ഞാൻ മറുപടി പറയുമായിരുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:- എന്നാലും എൻെറ ഓമനേ, നാം പരസ്പരസംഘടനയ്ക്കായി സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവർതന്നെ; എന്തെന്നാൽ നമ്മുടെ രണ്ടാളുടേയും, രുചിയും, വാസനയും മനഃസ്ഥിതിയും ഒന്നുതന്നെ—

ജാഹ്നവി:- പഠനകൗതുകം എന്നിൽ അങ്കുരിപ്പിച്ചതു് അവിടുന്നാണു് അന്നു് ഒരുദിവസം—അ

വിട്ടുന്നു് ഓൎക്കുന്നുണ്ടോ?—നാം ഒരുമിച്ചു് ഒരു പുസ്തകം വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴായിരുന്നു നമ്മുടെ കണ്ണുകൾ തമ്മിലിടഞ്ഞതു്

ഭഗീരഥൻ:- ചിരകാലമായി എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന അനുരാഗത്തെ വെളിപ്പെടുത്താൻ ഞാൻ അപ്പോൾ ധൈൎയ്യപ്പെട്ടു. അപ്രതീക്ഷിതവും വിശ്വാസയോഗ്യമല്ലാത്തതുമായ ആ പ്രണയസമ്മതി ഭവതിയെ അതിശയിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം അതു് ഉത്ഭവിച്ച അധര—

ജാഹ്നവി:- (സ്വകാമുകന്റെ വദനത്തെ ഒരു ചുംബനത്താൽ മുദ്രിതമാക്കിയിട്ടു്) പതുക്കെ, ആ അനുരാഗസമ്മതം അപ്രതീക്ഷിതമോ അല്ലയോ എന്നു ഞാൻ അപ്പോൾ ആലോചിച്ചില്ല. ഏതായാലും ഞാൻ അതിനെ സ്വീകരിച്ചു. അഹോ! എത്രമാത്രം ആനന്ദപുളകിതയായിട്ടാണു ഞാൻ അതിനെ വിശ്വസിച്ചതു്!—അനന്യഭൂതപൂൎവ്വമായ എന്തൊരു ആനന്ദോന്മാദത്തെയാണു് അതു് എന്റെ അന്തരംഗത്തിൽ ഉൽഭൂതമാക്കിയതു്! ഞാൻ പ്രണയപാത്രമായി! വളരെക്കാലംകൊണ്ടു് ഞാൻ ഏതൊരു പുരുഷനിൽ അനുരക്തയായിത്തീൎന്നിരുന്നുവോ അദ്ദേഹത്തിന്റെതന്നെ പ്രേമം എനിക്കും സിദ്ധമായി—ആരുടെ രൂപം ഒരു വിഗ്രഹമെന്നപോലെ എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടിരുന്നുവോ ആ സുഭഗന്റെ അന്തരംഗം എന്റെനേരെ സ്പന്ദിതമായി. എന്തെന്നാൽ അവിടുന്നു് വാസ്തവത്തിൽ എന്റെ ആരാധനാവിഗ്രഹമായിരുന്നു. 'ഭുവനശ്വര'ത്തിലെ അദ്ഭുതമ

ദേവാലയത്തിൽ ഞാൻ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ എന്റെ ഭക്തിയുടെ സൗരഭ്യം അവിട്ടത്തെ സന്നിധിയിലേയ്ക്കു വീജനംചെയ്യപ്പെട്ടു. അവിട്ടന്നു് എനിക്കും സ്വർഗ്ഗത്തിനുംമദ്ധ്യേ എന്നപോലെ നിന്നു. അവിട്ടത്തെ ജാഹ്നവിയെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അവിട്ടന്നു സ്വാത്മാവിനെ പിശാചിന്നു വില്ക്കാൻ സന്നദ്ധനാണെന്നുള്ളതുപോലെതന്നെ അവിട്ടത്തെ പ്രേമം നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നതിനെക്കാൾ ഞാൻ നിരന്തരമായ നാശത്തെ വരിക്കാൻ തയ്യാറാണു്

"നാം ഇപ്പോൾ പരസ്പരം അറിയിക്കുന്ന ഈ സമ്മതത്തിൽ തീവ്രഭയപ്രദമായും എന്നാൽ ആഹ്ലാദോന്മാദജനകമായും ഉള്ള എന്തോ ഒന്നു് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടു്," എന്നു് സ്വപ്രണയം സാധാരണരീതിയിലുള്ളതല്ലെന്നു തെളിയിക്കുമാറു് അവളെ ഗാഢമായി മാറോടണച്ചുകൊണ്ടു്, ആ ബ്രഹ്മചാരി പറഞ്ഞു.

നമ്മുടെ രാഗാധിക്യംമാത്രമല്ല നമ്മെ പരസ്പരം പ്രാണനിർവിശേഷം സ്നേഹിക്കാൻ സംഗതിയാക്കിയതു്. എന്നാൽ നമ്മെ നേരിട്ടിട്ടുള്ള അനവധി ഘോരവിപത്തുകളും, അതിൽനിന്നും അത്ഭുതകരമാംവണ്ണം രക്ഷപ്രാപിക്കാൻ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള അവസരങ്ങളും നമ്മുടെ അഭേദ്യമായ ബന്ധത്തിനു കാരണമാണു് രണ്ടുവർഷക്കാലത്തേയ്ക്കു് രഹസ്യമാകുന്നു ചേലത്തെ നാം നമ്മുടെ അനുരാഗത്തിന്റെമേൽ പ്രസരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്—ഈ കാലമെല്ലാം നാം എത്ര ആപത്തുകളെയാണു നേരിട്ടതു്! അനേകം സൂക്ഷ്മവീക്ഷണങ്ങൾ അവിട്ടത്തെമേൽ പതിപ്പിക്ക

പ്പെട്ടു—അവിടുത്തെ ഏററവും നിസ്സാരമായ കൃത്യങ്ങളെപോലും അവ പരിശോധിച്ചു—അവിടുത്തെ നേത്രങ്ങളുടെ ഗതിയെതന്നെ അവ തുടൎന്നു—അവിടുത്തെ അധരത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട അക്ഷരങ്ങളെപ്പോലും അവ ഗ്രഹിച്ചു—ഹാ! രണ്ടുവർഷം മുഴുവനും നിരന്തരമായി നടത്തപ്പെട്ട ആ പര്യവേക്ഷണത്തെ നാം പരാജിതമാക്കിയതും അക്ഷീണമായ പരീക്ഷണത്തെ വിഫലമാക്കിയതും ഓൎത്താൽ അത്ഭുതമല്ലേ?" എന്നു് ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-പ്രിയതമേ, പ്രേമമെന്ന വികാരത്തിന് നമ്മെ കാപട്യത്തിൽ എത്രത്തോളം സമർത്ഥരാക്കാമെന്നു് അതു് തെളിയിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഭേതി പറഞ്ഞതുപോലെ രാത്രിയും പകലും എന്നെ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് എന്റെമേൽ പതിപ്പിക്കപ്പെട്ട നിരവധി നേത്രങ്ങളെ വഞ്ചിക്കുന്നതിന് എന്നെ സമർത്ഥനാക്കിയ ആ കാപട്യത്തെ ഞാൻ പ്രശംസിക്കുന്നു. എന്നാൽ ആ വഞ്ചനയ്ക്കും ഒരു കാലാവധിയുണ്ടായിരുന്നു. ഒടുവിൽ സകല ശങ്കകളും അസ്തമിച്ചു എന്നു തോന്നുകയാൽ സുരക്ഷിതരായിത്തീൎന്നു എന്നു തന്നത്താൻ വിചാരിച്ചു നാം പ്രവൃദ്ധധൈര്യരായിത്തീൎന്നു—തൽഫലമായി നമ്മുടെ പ്രണയവും കണ്ടുപിടിക്കപ്പെട്ടു.

ജാഹ്നവി:-(മായാപുരത്തിൽവച്ചു് തന്റെ അനുരാഗകൾയെ വെളിപ്പെടുത്തിയ പുരുഷനെ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു് കോപാവിഷ്ടമായ മുഖത്തോടുകൂടി) എന്നെ ഏതുവിധവും ഭാൎയ്യയാക്കിത്തീൎക്കുമെന്നു ശ

പഥംചെയ്ത സ്വഭിചാലവായ ആ സംഗമൻ! പക്ഷെ, എല്ലാ സംഗതികളും അന്നുണ്ടായപ്രകാരം സംഭവിച്ചതുതന്നെ നന്നായി. സംഗമൻ അയാളുടെ സ്വഭാവകലുഷിതമായ ബുദ്ധിയോടുകൂടി എന്നെ ഉപദ്രവിക്കാൻ തുടങ്ങിയതു് നമുക്കു് ഒടുവിൽ ഗുണപ്രദമായിത്തീൎന്നു. എന്തെന്നാൽ അയാളുടെ ഭീരുതാദ്യോതകമായ നടപടിയുടെ ഫലം നമ്മെ മായാപുരത്തിൽനിന്നും ഓടിക്കുകയായിരുന്നു—എന്നാൽ ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ പ്രേമത്തെ നിന്ദ്യമായ വഞ്ചനയുടെയുള്ളിൽ മറച്ചുവെയ്ക്കാൻ നിൎബന്ധിതരാകാതെ പ്രസന്നമായ പകൽസമയത്തുപോലും അതിനെ പ്രസ്പഷ്ടമായി പ്രകടിപ്പിക്കാൻ നാം ശക്തരായിത്തീൎന്നിട്ടുണ്ടു്. അങ്ങനെയല്ലേ പ്രിയതമാ?

ഭഗീരഥൻ:—അതേ ഓമനേ, അങ്ങനെതന്നെ. അതുകൂടാതെയും നമ്മെ മായാപുരത്തിൽനിന്നും പലായനംചെയ്യാൻ നിൎബന്ധിച്ച സംഗമന്റെ പെരുമാററം, പുരാണങ്ങളും ചരിത്രങ്ങളും സംബന്ധിച്ച സംഭവങ്ങളാൽ വിശ്രുതങ്ങളായ രാജ്യങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു് തദ്വാരാ ജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കണമെന്നുള്ള നമ്മുടെ പ്രധാനമായ ആഗ്രഹത്തെ സാധിക്കുന്നതിനും നമുക്കവസരം തരുന്നു. ശത്രുക്കൾ പിൻതുടരുമെന്നുള്ള ഭയം 'ലാടക'ത്തിലെ കൗതുകശാലയേയും 'താലേശ്വര'ത്തിലെ ഗ്രന്ഥശാലയേയും ദൎശിക്കാൻ നമുക്കവസരംതരാതെ രാവും പകലുമായി ഇടവിടാതെ ശീഘ്രഗതിയിൽ യാത്രചെയ്തു് 'കാമരൂപ'ത്തെ തരണംചെയ്യാൻ നമ്മെ നിൎബന്ധിതരാക്കിയതു് വലിയ കഷ്ടമായിപ്പോയി.

ജാഹ്നവി:-എന്നാൽ നാം സന്ദർശിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള മിത്രപ്പതി, കാർത്തികേയം, സാരവല്ലി, കർമ്മദാ മുതലായ ജംബുപുരത്തിലെ നഗരങ്ങളിൽ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു് അവിടുത്തേയ്ക്കു് ഈ നഷ്ടമെല്ലാം തീരും. നമുക്കു കാർത്തികേയത്തിൽ കുറെക്കാലം താമസിക്കാം. എന്താ?

ഭഗീരഥൻ:-മഹമ്മദീയരുടെ രാജധാനിയായ ആ മനോഹരനഗരത്തിലെ അത്ഭുതകാഴ്ചകൾ കണ്ടു് ഭവതിക്കു തൃപ്തിയാകുന്നതുവരെ താമസിക്കാം. ജംബുപുരത്തിലുള്ള വിശേഷങ്ങളെല്ലാം കണ്ടുതീർന്നശേഷം നമുക്കു സിന്ധുരാജ്യത്തിലേയ്ക്കു പോകാം. ഹാ! ജാഹ്നവീ, അതിന്റെ തലസ്ഥാനമായ 'രമണക'ത്തിലെ ഗംഭീരങ്ങളും മനോഹരങ്ങളുമായ വിവിധരംഗങ്ങളെ കാണുമ്പോളുണ്ടാകുന്ന പരമാനന്ദത്തെപ്പററി ഒന്നു ചിന്തിച്ചുനോക്കൂ.

ജാഹ്നവി:-അതേ, നമുക്കു സൗകര്യപ്പെട്ടപ്പോൾ രമണകത്തെ സന്ദർശിക്കാം.

ഭഗീരഥൻ:-സൗകര്യപ്പെട്ടപ്പൊഴോ? നമ്മുടെ കർമ്മങ്ങളേയും സഞ്ചാരങ്ങളേയും ബാധിക്കുന്ന ഏതു പരിതഃസ്ഥിതികളെയാണു ഭവതി ശങ്കിക്കുന്നതു്?

ജാഹ്നവി:-ജംബുപുരത്തിലെ പുരാണങ്ങളെയെല്ലാം അന്വേഷിച്ചെടുക്കുകയും, അവിടത്തെ വിശേഷവസ്തുക്കളെയെല്ലാം പരിശോധിക്കയും ചെയ്തശേഷം നമുക്കു് സിന്ധുരാജ്യത്തേയ്ക്കു കടക്കാമെന്നാണു ഞാൻ അർത്ഥമാക്കിയതു്.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ആദ്യമായി സ്വകാര്യ

കന്റെ നേരെ ഒരു നേരുകേട പ്രവൎത്തിച്ചതിനെ ഓൎത്തുള്ള വല്ലായ്മകൊണ്ടു് അവളുടെ മുഖം അരുണമായി.

"ജാഹ്നവീ, ഭവതിയുടെ ഉദ്ദേശത്തെ ഭവതി നേരെ തെളിച്ചുപറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഭവതിക്കു് വല്ല രഹസ്യവുമുണ്ടായിരിക്കാനിടയുണ്ടോ?" എന്നു് ജിജ്ഞാസയും താല്പൎയ്യവും ചേൎന്ന ഭാവത്തിൽ ഭഗീരഥൻ ചോദിച്ചു.

ജാഹ്നവി:-ഒരു സ്വപ്നമാണു പ്രിയതമാ—ഇപ്പോഴും എന്നിൽ പ്രവൎത്തിക്കുന്ന ഒരു സ്വപ്നത്തിന്റെ ശക്തി.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അവൾ തന്റെ മുഖത്തെ ഭഗീരഥന്റെ തോളിൽ മറച്ചു.

ഭഗീരഥൻ:-ഏതു സ്വപ്നം എന്തോ?

ജാഹ്നവി:"അതു് ഇന്നലെ രാത്രിയിലുണ്ടായതാണു്."

"ഒരു വന്ദ്യനായ വൃദ്ധൻ എന്റെ കിടക്കയുടെ അരികത്തുവന്നു് എന്നെ ഉണൎത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളെ ശ്രദ്ധിക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ടു എന്നു് എനിക്കു തോന്നി. ഞാൻ വലിയകാൎയ്യങ്ങൾ സാധിക്കാനായി ജനിച്ചവളാണെന്നും, അധിക ദിവസം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പായി എനിക്കുണ്ടാകാൻപോകുന്ന പുതിയ ജീവിതത്തിലേ ആദ്യരംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനു് എനിക്കു സംഗതിയാകുമെന്നും രണ്ടാമതു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ന്യൂറ കന്യകമാരെപ്പററി അറിവാനുള്ള ആഗ്രഹം എന്നിൽ ഉദിപ്പിച്ചതു വെറും ഒരു താൽക്കാലികസംഭവമല്ലെന്നും എന്നാൽ എന്റെ

കർമ്മങ്ങളെ നടത്തുകയും ചിന്തകളെ ഉണർത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ദൈവികമായ ഒരു പൂർവ്വനിശ്ചയമാണെന്നും വൃദ്ധൻ വിശദമാക്കി പറഞ്ഞതിനെ ഞാൻ അത്ഭുതത്തോടും ഭയത്തോടുംകൂടി കേട്ടു എന്നുള്ള വിചാരം പിന്നീട് എനിക്കുണ്ടായി. ആ സ്വപ്നം ദീർഘദർശനം ചെയ്തതിൽ നിന്നും, എന്റെ ഭാവിജീവിതത്തിലെ സംഭവങ്ങൾ ദേവകന്യകമാരെ സംബന്ധിക്കുന്ന രഹസ്യങ്ങളോടു സമ്മേളിക്കുന്നതോ അല്ലെങ്കിൽ അവരിൽ ഒരുത്തിയുടെ ജീവിതത്തെയെങ്കിലും സ്പർശിക്കുന്നതോ ആണെന്ന് ഊഹിക്കാമെന്നു കാണപ്പെട്ടു"—

ഭഗീരഥൻ:-(സ്മേര വദനനായി) എന്റെ ഓമനേ, ഭവതിയുടെ ഭാവനയിൽ ദേവകന്യകമാരെത്തന്നെ പ്രധാനമായി പ്രതിഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടാണു ഭവതി ഉറങ്ങാൻ കിടന്നതു്—അതുകൊണ്ടു് അതേവിചാരംതന്നെ ഭവതിയെ സ്വപ്നത്തിലും പിന്തുടർന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല.

"അവിടത്തേയ്ക്കു് സ്വപ്നത്തിൽ വിശ്വാസമില്ലേ? ഏററവും ബുദ്ധിശാലികളും ദിവ്യന്മാരുമായ വേദാന്തികളാൽപോലും വിപരീതമായി വാദിക്കപ്പെടാത്ത ഗൂഢമായ ഭാവിസംഭവങ്ങളെപ്പററി മനുഷ്യർക്കു മുന്നറിവുകൊടുക്കുന്ന ആ അമാനുഷികശക്തിയിൽ അവിടുന്നു വിശ്വസിക്കുന്നില്ലേ?" എന്നു് വായനക്കാർക്കറിവുള്ളതും കുതൂഹലോടുകൂടി ക്രമേണ സ്വകാമുകനെ അറിയിക്കാൻ അവൾ ഉദ്ദേശിച്ചതുമായ കാര്യത്തെ ആദ്യമായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്യിക്കുന്നതി

നുപയോഗിക്കപ്പെട്ട വാക്കുകൾക്കു ഗൗരവത്തെ കൊടുക്കുന്നതിനു ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-ഉണ്ടു്—ഭവതി പറയുന്ന ആ വിശ്വാസം എനിക്കു് അല്പമൊക്കെയുണ്ടു് എന്നാൽ ഭാവിസംഭവങ്ങളുടെ ഈവിധമുള്ള സൂചനകളുടെയും മററും ആവിർഭാവത്തിനു മനുഷ്യാതീതശക്തിയെയല്ലാതെ സാധാരണ ലൗകികമാർഗ്ഗങ്ങളെ കാരണമാക്കി കല്പിക്കാവുന്നിടത്തെല്ലാം ഞാൻ രണ്ടാമതു പറഞ്ഞതിനെയാണു സ്വീകരിക്കാറുള്ളതു്. ഇങ്ങിനെ നോക്കുന്നതായാൽ പ്രസ്തുതസംഗതിയിലും നൂറുകന്യകമാരെസംബന്ധിച്ചു ഭവതിയുടെ ജിജ്ഞാസ ഉണർത്തപ്പെട്ടുകയാൽ കണ്ണിലുറക്കംപിടിച്ചപ്പോൾ ഭവതി അവരെ സ്വപ്നം കണ്ടു എന്നുള്ളതിൽ അതിശയിക്കാനൊന്നുമില്ല. പിന്നെ, ഭവതിയുടെ ഹൃദയം പുരുഷോചിതമായ ധീരതയാൽ അനുഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടതും ഭാവന തീക്ഷ്ണവും പ്രസന്നവുമാകയാൽ ഏററവും പ്രശസ്തമായ പദവികളെ ഭവതി സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടതിലും അത്ഭുതത്തിനവകാശമില്ല.

ജാഹ്നവി:-അപ്രകാരമുള്ള പദവികൾ എനിക്കു ലഭിക്കുന്നപക്ഷം അവിടുന്നു് സംതൃപ്തനാകുമോ, അതല്ല, താഴ്ന്നപടിയിൽനിന്നും അവിടത്തെ ജാഹ്നവിക്കു കിട്ടിയ ഔന്നത്യത്തെ ഓർത്തു് അവിടുന്നു വിഷാദിക്കുമോ?

ഭഗീരഥൻ:-ഞാൻ ആനന്ദിക്കും! അഹഹാ! നിഷ്കളങ്കമാകുംവണ്ണം ആനന്ദിക്കും! ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ഭഗീരഥൻ അവളുടെ മുഖത്തു നോക്കിയപ്പോൾ

മുമ്പൊരിക്കലും അവളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത ഒരു പ്രകൃതിഭേദംകണ്ടു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു:

"ജാഹ്നവീ, ഭവതിക്കു് ഉന്നതപദവിയിൽ ആശയുണ്ടു്."

ആ യുവതിയാകട്ടെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആലിംഗനത്തിൽനിന്നു തന്നെത്താൻ മോചിപ്പിച്ചു്—ഇരിപ്പിടത്തിൽനിന്നെഴുന്നേററു്—തന്റെ രമണീയമായ ആകൃതിയെ അതിന്റെ പരമമായ ദൈർഘ്യത്തെ പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടു ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:"അതെ; പ്രാണനാഥാ, ഞാൻ ഉന്നതപദവിയെ ആശിക്കുന്നവളാണു്."

ആ ബ്രഹ്മചാരി അത്ഭുതം, അസ്വാസ്ഥ്യം ഇതുകൾ ഇടകലർന്ന ഭാവത്തിൽ അവളെനോക്കി—അതിപ്രശസ്തമായ ലാവണ്യത്താൽ അനുഗൃഹീതമായ ഒരാകൃതിക്കു ചേർന്നതെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നിയ ധീരവും ഭയരഹിതവുമായ പ്രകൃതികണ്ടിട്ടു് അത്ഭുതവും, അവളുടെ അധികാരഭ്രമം പ്രണയത്തെക്കൂടി ഗ്രസിക്കയല്ലയോ എന്നോർത്തപ്പോൾ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചു് അസ്വാസ്ഥ്യവുമാണു് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായതു്.

എന്നാൽ ഈ ദുശ്ശങ്ക ക്ഷണികമായിരുന്നതേയുള്ളു. തന്നിൽ അല്പനേരത്തേക്കെങ്കിലും ഉദിച്ച സ്വാർത്ഥതയാലും, അതിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ച അവിശ്വാസത്താലും ലജ്ജിതനായിട്ടു് അദ്ദേഹം മുന്നോട്ടു ചാടി ആ മോഹനാംഗിയെ തന്റെ കൈകളിലാക്കി ആനന്ദമഗ്നനായി അവളെ ആലിംഗനം ചെയ്തു

കൊണ്ടു് ഇപ്രകാരം വിളിച്ചു പറഞ്ഞു: "അതേ—ജാഹ്നവീ, ഭവതി മഹൽകാര്യങ്ങളെ നിറവേററാൻ ജനിച്ചവളാണു്."

അല്പനിമിഷങ്ങൾകഴിഞ്ഞു്, ദുർഗ്ഗത്തിലെ അതിഥികൾ അവിടംവിട്ടു പോയി എന്നും ആ വിദ്യാർത്ഥിയുടേയും സഹചാരിണിയുടേയും യാത്രയ്ക്കു് ഇനി യാതൊരു പ്രതിബന്ധവുമില്ലെന്നും അറിയിക്കുന്നതിന് രുദ്രദത്തൻ അവിടെ പ്രത്യക്ഷനായി.

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും യാത്രയ്ക്കു ഒരുങ്ങി. ദുർഗ്ഗപാലകനാൽ നയിക്കപ്പെട്ട അവർ നീണ്ട ഇടനാഴിയേ തരണംചെയ്തു് കോണിപ്പടിയിറങ്ങി അങ്കണത്തിൽ എത്തി. അവിടെ അവരുടെ കുതിരകൾ യാത്രയ്ക്കു സജ്ജമായിനിൽക്കുന്നതു കണ്ടു. ബാലനായ താരകൻ അവരുടെ തുകൽപ്പെട്ടികളെ വേഗത്തിൽ ജീനിയോടു ചേർത്തുകെട്ടി.

രുദ്രദത്തനു് അയാൾ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നതിൽ വളരെ കൂടുതലായ പ്രതിഫലം ഭഗീരഥൻ കൊടുത്തു, അതിനനുസരണമായ ഒരു സമ്മാനംതന്നെ ജാഹ്നവി യശോദയ്ക്കും നൽകി.

താരകനും വിസ്മരിക്കപ്പെട്ടില്ല. ഈ ചില്ലറ സംഗതികൾ തെളിഞ്ഞശേഷം നമ്മുടെ കഥാനായകനും കഥാനായികയും കാളീശ്വരദുർഗ്ഗംവിട്ടു യാത്രയായി.

10

....എന്തിഹ സന്ദേഹമതി-
ന്നന്തരമില്ലല്ലോ ഭവാനന്തികേവന്നാലുമിപ്പോം
സന്തോഷംവളരുന്ന നിന്നെസൗമ്യാകാൺകയാൽ
..............ഭവാൻകൂടവസഞ്ചരിച്ചാലുമ്മുദ–
മോദത്തോടുനിത്യം.

പ്രധാനമായ യാതൊരു സംഭവവും കൂടാതെ തന്നെ പകൽസമയത്തെ യാത്ര തുടരപ്പെട്ടു. സന്ധ്യയോടുകൂടി ആ യാത്രക്കാർ 'ധാരാ' എന്ന ചെറിയ നഗരത്തെ സമീപിച്ചു.

സാരസാദ്രിയെ അവർ വളരെദൂരം പിന്നിട്ടു—മൂന്നുദിവസത്തിനുമുമ്പ് ഭ്രമണാകാദ്രിയെ കടന്നതിൽ പിന്നീട് നമ്മുടെ കഥാനായകനും കഥാനായികയും കണ്ടിട്ടുള്ള വഴിയെക്കാൾ അധികം മനോഹരമായ ഒരു പ്രദേശത്തുകൂടിയായിരുന്നു രാജപാതയുടെ ഗതി.

സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു—പിരിഞ്ഞുപോകുന്ന ഒരു യുവതിയുടെ ലാവണ്യവിലാസങ്ങൾ ഒരു നിചോളത്തിനിടയിൽകൂടി കാണപ്പെടുന്നതുപോലെ അസ്പഷ്ടമായ ഒരു രാമണീയകത്തെ പ്രകൃതിക്കു പ്രദാനംചെയ്തുകൊണ്ട് ധൂമജ്യോതിസ്സായ മൂടൽമഞ്ഞു് ശരദൃതുവിനാൽ സ്പൃഷ്ടമായ വനങ്ങളേയും മരതകച്ഛവിചേർന്ന തൃണക്ഷേത്രങ്ങളേയും ആച്ഛാദനം ചെയ്വാൻ തുടങ്ങി.

തങ്ങൾ കൂട്ടുകെട്ടിയിട്ടുള്ള അരണ്യപ്രദേശങ്ങളി ലേയ്ക്കു പ്രയാണം ചെയ്യുന്ന പക്ഷികളുടെ ചിറകടി ശബ്ദം വായുമണ്ഡലത്തിൽ മുഴങ്ങി.

ഇരുട്ടു വർദ്ധിച്ചു. എന്നാൽ രാജതമായ പ്രഭയിൽ ഭൂവിഭാഗത്തെ സ്നാനം ചെയ്യിച്ച് സുന്ദരവസ്തുക്കളെ സുന്ദരതരമാക്കിച്ചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കായി പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ ക്ഷണത്തിൽ ഉദിച്ചുയൎന്നു.

ധാരാനഗരം ദൃശ്യമായി. അവിടത്തെ പുരാതന ദേവാലയത്തിന്റെ ഒരു സ്തൂപിക ഒരു നക്ഷത്ര ത്താൽ ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതുപോലെ മിന്നിക്കൊണ്ടി രുന്നു; തങ്ങളുടെ അന്നത്തെ യാത്രയുടെ അവസാന മായതുകൊണ്ട് നമ്മുടെ വഴിയാത്രക്കാർ സന്തുഷ്ട രായ അവസരത്തിൽ, പുറകിലായി അതിശീഘ്ര ഗതിയിൽ പാഞ്ഞുവരുന്ന ഒരു കുതിരയുടെ കുളമ്പടി ശബ്ദം അവരുടെ ശ്രവണപുടങ്ങളിൽ പതിച്ചു.

"അയ്യോ! വല്ല ആപത്തുമുണ്ടോ? ശത്രുക്കൾ നമ്മെ പിൻതുടരുകയാണെന്നു അവിടുന്നു വിചാരി ക്കുന്നുണ്ടോ?" എന്നു സ്വപകാമുകന്റെ ക്ഷേമത്തെമാ ത്രം ശങ്കിച്ചുകൊണ്ട് അവൾ സംത്രസ്തയായി പറഞ്ഞു.

എന്നാൽ ഈ ചോദ്യത്തെപ്പറ്റി ആലോചി ക്കാൻ പോലും അദ്ദേഹത്തിനു സമയം ലഭിക്കുന്നതി നു മുമ്പ് പുറകിൽനിന്നും ആ കുതിര തന്റെ കാലു കളെ അതിവിസ്തൃതിയിൽനീട്ടി, സ്വസ്വാമിയെ ഒരു വെറും ശിശുവിനൊപ്പം വഹിച്ചുകൊണ്ടു ഭയങ്കര മായ ഖുരധ്വനിയോടുകൂടി പാഞ്ഞുവന്നു.

ആ സാദിക്ക് തന്റെ അശ്വത്തെ സംയമനം ചെയ്വാനുള്ള ശക്തിയില്ലാതായി. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധികാരം ക്രൂരനായ ആ മൃഗത്താൽ എതിൎക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും ഒരു പ്രവീണനായ അശ്വഭടന്റെ മനഃസാന്നിദ്ധ്യത്തോടും ലാഘവത്തോടും ഉറപ്പോടുംകൂടിയതന്നെ അദ്ദേഹം അതിന്റെ പുറത്തിരുന്നു.

തമ്മിൽമുട്ടി വല്ല അപകടവുമുണ്ടാകാതെയിരിക്കാനും പാഞ്ഞുവരുന്ന കുതിരയ്ക്കു പ്രതിബന്ധമെന്യെ കടന്നുപോകുന്നതിനു സൗകൎയ്യംകൊടുക്കാനുമായി ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ നിൎത്തി; എന്നാൽ നിയന്ത്രണത്തിനു കീഴ്പെടാത്ത ആ മൃഗം പെട്ടെന്നു തന്റെ ആശുഗവേഗത്തെ കുറയ്ക്കുകയാൽ അവന്റെ യജമാനന് അവനെ പിടിച്ചുനിൎത്താൻ സാധിച്ചു.

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും വീണ്ടും തങ്ങളുടെ അശ്വങ്ങളെ ചോദനംചെയ്തു യാത്ര തുടൎന്നപ്പോൾ അവർ ദ്രുവഗത്തിൽ അപരിചിതനായ പാന്ഥന്റെ സമീപത്തെത്തി. പഥികനാകട്ടെ തന്റെ വാഹനത്തെ രാജപാതയുടെ നടുവിൽതന്നെ നിൎത്തി നിരന്തരമായി കിതച്ചുകൊണ്ടുനിന്ന ആ സൈന്ധവത്തിന്റെ ദേഹത്തിൽനിന്ന് ഇളകിയ ചൂട് ധൂമരൂപത്തിൽ ബഹിൎഗ്ഗമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ അശ്വഭടൻ യുവാവും ആഡംബരഹീനമായി വസ്ത്രംധരിച്ച് പ്രിയകരമായുള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയവനും ആയിരുന്നു. നിൎമ്മലമായ ചന്ദ്രികയിൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം അതി

സുന്ദരമെന്നും, ആകൃതി ലാഘവാകലന്നും എന്നാൽ ദീർഘിച്ച് മനോജ്ഞമായ അനുപാതത്തോടുകൂടിയതും ആണെന്നും വസ്ത്രമെങ്ങിനെയിരുന്നാലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകപ്പാടെയുള്ള രൂപത്തിൽ പ്രകടമായ പ്രഭാവവും പരിഷ്കാരവും കളിയാടുന്നുണ്ടെന്നും കാണുവാൻ വിഷമമുണ്ടായില്ല.

ഭഗീരഥൻ:-(തന്റെ കുതിരയെ കടിഞ്ഞാൺ പിടിച്ചുനിർത്തിക്കൊണ്ട്) നിങ്ങളുടെ കുതിര കുറെ താന്തോന്നിയും ദുർദ്ദാന്തനുമാണ് നിങ്ങൾ മിന്നൽവേഗത്തിൽ പാഞ്ഞുവരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ എന്തെങ്കിലും അത്യാഹിതം ഉണ്ടാകുമെന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടു.

"കുതിരയുടെ അടിഉറച്ചിരിക്കുന്നിടത്തോളംകാലം യാതൊന്നും ഭയപ്പെടാനില്ല. അവൻ വഴിയിൽ മുട്ടുകുത്തി വീഴാഞ്ഞാൽ എന്റെ ഇരിപ്പിടം സുരക്ഷിതമാക്കുന്നതിലുള്ള എന്റെ സാമർത്ഥ്യത്തിൽ എനിക്ക് ഉറപ്പുണ്ട് എന്നാൽ ഇനി ഞാൻ പോകുന്നവഴിക്കാണു നിങ്ങളും വരുന്നതെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ സാഹചര്യത്തിൽ ഞാൻ ആനന്ദവും അഭിമാനവും അനുഭവിക്കും." (ജാഹ്നവിയെ നോക്കിയിട്ട്) "നിങ്ങളുടെ പരിപാടിയെ ഞാൻ മുടക്കുന്നില്ലെന്നു തോന്നുന്നെങ്കിൽമാത്രമേ ഇതിലേയ്ക്കു ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നുള്ളു," എന്ന് അപരിചിതൻ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-(അപരിചിതന്റെ ഭാവത്താൽ സംതൃപ്തനായിട്ട്) ഒരിക്കലുമില്ല മാന്യരേ, ഞങ്ങൾ ഏതായാലും ഇന്നത്തെ യാത്രയുടെ അവസാനംകണ്ടു. എന്തെന്നാൽ ഞങ്ങൾ ധാരാനഗരത്തിൽ താമസിച്ച്

ഇന്നത്തെരാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കയാണു്.

"എന്നാൽ മാന്യരേ, നിങ്ങളുടെ അനുവാദമുണ്ടെങ്കിൽ ഞാനും നിങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരനായി വരാം. നിങ്ങൾ ഇന്നു വളരെദൂരം സഞ്ചരിച്ചോ?"

"മുപ്പതോ മുപ്പത്തഞ്ചോ നാഴികദൂരം സഞ്ചരിച്ചിരിക്കും," എന്നു് ആ ചെറുസംഘം വീണ്ടും യാത്രതുടർന്നപ്പോൾ ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ ഇത്രയുംദൂരം നിങ്ങൾ രാജപാതയിൽക്കൂടിത്തന്നെയാണോ യാത്രചെയ്തതു്?" എന്നു അപരിചിതൻ ചോദ്യംചെയ്തു. ഈ ചോദ്യത്തിനു് അനുകൂലാർത്ഥത്തിൽ ഒരു മറുപടികിട്ടുകയാൽ അദ്ദേഹം തുടർന്നു പറഞ്ഞു: "രാജകന്യകമാർ ഇതുവഴി യാത്രചെയ്യുകയാണെന്നും തൻമൂലം അവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യമുള്ള ഏതു് പഥികാശ്രമത്തിലും, താമസിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന മററു യാത്രക്കാർക്കു് ആശാഭംഗമാണു നേരിടുന്നതെന്നുമുള്ള വസ്തുത നിങ്ങൾക്കു അറിയാമെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു."

"ആ അസൗകര്യം കുറച്ചൊക്കെ ഞങ്ങൾക്കു് ഇന്നലെരാത്രിയിലുണ്ടായി. എന്നാൽ ഒടുവിൽ ഞങ്ങൾക്കു് ഒരാശ്രയസ്ഥാനം ലഭിച്ചു. ഇന്നുരാത്രിയിൽ കന്യകമാർ എവിടെയാണു താമസിക്കാനിടയുള്ളതെന്നു് ഞങ്ങൾ നേരത്തെ അന്വേഷിച്ചു; എന്നിട്ടു് അവർ ധാരാനഗരത്തിനു് രണ്ടുനാഴികയ്ക്കപ്പുറമുള്ള ഒരു കന്യകാമഠത്തിൽ താമസിക്കാൻപോകുന്നു എന്നു് അറിവുകിട്ടി," എന്നു ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

അപരിചിതനായ യുവാവു്:-(അല്പനേരത്തേയ്ക്കു ചിന്താമഗ്നനായി നിന്നശേഷം) ഹാ! അങ്ങനെയാണോ? ശരി; മാന്യരേ, നിങ്ങൾ ജംബുപുരത്തിലെഭാഷ വളരെ വാചാലതയോടുകൂടി സംസാരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവിടുത്തെ ഒരു സ്വദേശിയല്ല നിങ്ങളെന്നു നിങ്ങളുടെ ഉച്ചാരണസ്വരംകൊണ്ടു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. പിന്നെ നിങ്ങളുടെ വസ്ത്രധാരണത്തിൽനിന്നും നിങ്ങൾ ഒരു ജലന്ധരദേശീയനാണെന്നും ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:-നിങ്ങളുടെ ഊഹം ശരിയാണു മാന്യരേ.

അനന്തരം മായാപുരം വിട്ടശേഷം താൻ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള 'ശ്രീവല്ലഭൻ' എന്ന വ്യാജനാമധേയവും അദ്ദേഹം ആ യുവാവിനെ ധരിപ്പിച്ചു.

"മാന്യനായ ശ്രീവല്ലഭാ, നാളെ ഇനിയും ഒരുമിച്ചു യാത്രചെയ്കയാണെങ്കിൽ നാം ക്ഷണേന വലിയ മിത്രങ്ങളായിത്തീരും. നിങ്ങൾ എന്നെ 'ഭദ്ര'നെന്നു വിളിക്കണം. നിങ്ങൾ വളരെദൂരസ്ഥലത്തേയ്ക്കാണോ യാത്രപുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്?

"അതു പരിതഃസ്ഥിതികളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു." എന്നു തന്റെ പുതിയ പരിചയക്കാരന്റെ നേരെ ആകൃഷ്ടചിത്തനെങ്കിലും സ്വമനോഗതങ്ങളെല്ലാം തുറന്നുപറയുന്നതിനു വിമുഖനായ ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു: എന്തെന്നാൽ,' എല്ലാവരേയും അവിശ്വസിക്കത്തവണ്ണം ലോകത്തിന്റെ വഞ്ചനയിൽനിന്നോ കപടസ്നേഹിതന്മാരിൽ നിന്നോ യാതൊരു നിഷ്ഠ

രമായ അനുഭവത്തിനും സംഗതി വന്നിട്ടില്ലാത്ത ഒരു യുവഹൃദയത്തിന്റെ കപടരഹിതമായ ആൎജ്ജവത്തോടുകൂടിയാണു ഭദ്രൻ പല ചോദ്യങ്ങളും ചെയ്തതു്

"എന്റെ യാത്രയുടെ ദൂരവും പരിതഃസ്ഥിതികളെ ആശ്രയിച്ചുതന്നെയാണിരിക്കുന്നതു്" എന്നു പണിപ്പെട്ടു് അമൎത്തപ്പെട്ട ഒരു നിശ്വാസത്തോടുകൂടി ആ യുവാവു പറഞ്ഞു; അനന്തരം അല്പനേരത്തെ വിരാമത്തിനുശേഷം വ്യാകുലതയോടുകൂടി അദ്ദേഹം തുടൎന്നുപറഞ്ഞു: "നിങ്ങളുടെ ഇതുപൎയ്യന്തമുള്ള യാത്രക്കിടയിൽ നിങ്ങൾ നൂറുകന്യകമാരുടെ പ്രസ്ഥാനത്തെ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ? വെറും ഉദാസീനമായ ഒരു ജിജ്ഞാസകൊണ്ടു മാത്രമാണു ഞാനിതു ചോദിക്കുന്നതു്—എന്നു മാത്രമല്ല ശപിക്കപ്പെട്ട ആ സമുദ്രഗുപ്തന്റെ കരാറിനെ സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ദൗൎഭാഗ്യാധീനരായ യുവതികളിൽ വച്ചു് ഏററവും ലാവണ്യാകലന്ന ഒരു യൗവനമാണിതെന്നു് ഒരു ശ്രുതിപരന്നിട്ടുമുണ്ടു്."

ഭഗീരഥൻ:-ഈ കന്യകമാരെ ഞങ്ങൾ കണ്ടിട്ടില്ല. കൂടാതെയും സത്യം പറകയാണെങ്കിൽ അവരെ സംബന്ധിച്ച എല്ലാകാൎയ്യങ്ങളും ഞങ്ങൾക്കിതുവരെ മനസ്സിലായിട്ടുമില്ല.

"ശരി, അതങ്ങിനെ വരാവുന്നതാണു് എന്തെന്നാൽ അവർ തുരുഷ്കരാജാവിനു് ഒരുപഹാരമായിട്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ കപ്പമായിട്ടോ നൽകപ്പെടുന്നതാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തഃപുരത്തിലേയ്ക്കാണു് അവർ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെന്നും നിങ്ങൾക്കറിഞ്ഞുകൂടേ," എന്നു ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-ഈ രഹസ്യത്തെപ്പററി ഒരു വിവരണം എനിക്കു ലഭിക്കുന്നതു് ഇന്നാദ്യമായിട്ടാണു് എന്നാൽ ജംബുപുരത്തിൻെറ ചരിത്രത്തെപ്പററിയുള്ള എൻെറ അറിവു്, നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞതുപോലെ ഗാന്ധാരത്തിൽ സമുദ്രഗുപ്തനെന്നപേരോടുകൂടിയ ഒരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുതയെ വിസ്മരിക്കാൻ എന്നെ സഹായിക്കുന്നു.

ഭദ്രൻ:-(തീവ്രമായ വിദ്വേഷത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ) ആ നികൃഷ്ടനായ രാജാവായിരുന്നു വർഷംതോറും നൂറുകന്യകമാരെ അവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽനിന്നപഹരിച്ചു തുരുഷ്കകിരീടപതിക്കു കൊടുത്തുകൊള്ളാമെന്നുള്ള നീചമായ ഉടമ്പടിക്കു സമ്മതിച്ച വഞ്ചകനായ ഭീരു

ഭഗീരഥൻ:-(ഈ നിഷ്ഠൂരമായ കരാറിനെപ്പററിയും അതിനെ ഇപ്പോഴും അനുഷ്ഠിക്കുന്നവരുടെ ഭീരുത്വത്തെപ്പററിയും ചിന്തിച്ചപ്പോൾ ഉണ്ടായ രക്തത്തിളപ്പോടുകൂടി)

"ഈ വിധം അന്യായമായും അപമാനകരമായുമുള്ള കപ്പം ഗാന്ധാരന്മാർ ഇപ്പോഴും കൊടുത്തുവരുന്നതെന്തിനു്? നിശ്ചയമായും, ശ്രുതിക്കനുസരിച്ചതന്നെ മനോഹാരിണികളായ ആ നൂറുകന്യകമാരുടെ ദർശനം ഏതു ഗാന്ധാരൻെറയും ഹൃദയത്തിൽ സുപ്തനായി കിടക്കുന്ന ധൈര്യത്തെ ജ്വലിപ്പിക്കാൻ പര്യാപ്തമാണു്."

"ഹാ! എൻെറ സ്വദേശീയന്മാരുടെമേൽ ഭീരുത്വത്തെ ആരോപിച്ചു് ഇപ്പോൾ നിങ്ങൾ അവരെ

അുപഹസിച്ചുകൊള്ളു." കഠിനവിദ്വേഷത്തെ സൂചിപ്പിക്കുമാറു ഭദ്രൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായ ക്രോധാരുണിമ നിർമ്മലമായ ചന്ദ്രികയിൽകൂടി ജാഹ്നവിക്കു കാണാൻകഴിഞ്ഞു. ഭദ്രൻ വീണ്ടും തുടൎന്നു പറഞ്ഞു: "എന്നാൽ ഗാന്ധാരന്മാർ, അവരെ ബാധിച്ചിരിക്കുന്ന ഉദാസീനതയെ നിരാകരിച്ചിട്ട്, പണ്ടു തങ്ങളുടെ നേരെ പ്രവൎത്തിക്കപ്പെട്ട അപകാരത്തിനു പ്രതികാരം ചെയ്‌വാനും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ബാധയിൽനിന്നും തന്നാത്താൻ മോചിപ്പിക്കുന്നതിനുമായി സർവശക്തികളും ഉപയോഗിച്ചു ഒന്നാകെ ഇളകുന്ന ഒരു കാലം വരും— അതെ, അതുവന്നതന്നെ തീരണം. ഇച്ഛാമാത്രത്താൽ തന്നെ ഭഞ്ജിക്കാവുന്ന ഒരു ശൃംഖലയെ സമ്മതത്താലോ ഭീരുത്വത്താലോ വരിക്കുന്നവർ നശിക്കട്ടെ!—എതുസമയത്തും കാൽക്കീഴിൽ ഇട്ടു ചവുട്ടിത്തേയ്ക്കാവുന്ന ദുഷ്ടമായ സ്വേച്ഛാപ്രഭുത്വത്തിന്റെ ഒരു അങ്കുരത്തെപ്പോലും സഹിക്കുന്ന ക്ലീബന്മാരുടെ ശിരസ്സുകളിൽ ദൈവശാപം പതിക്കട്ടെ."

ജാഹ്നവി:- (ഉത്കൃഷ്ടമായ ഔത്സുക്യത്തോടു കൂടി) മാന്യരേ ഞാൻ ഗാന്ധാരത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു പുരുഷനായിരുന്നെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തെ പ്രതിധ്വനിപ്പിക്കുമായിരുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല അവയെ ഗാന്ധാരം മുഴുവൻ പ്രഖ്യാപനംചെയ്തു ജനങ്ങളെ അവരുടെ ദുഷ്കീൎത്തിയെപ്പററി ഉൽബോധിപ്പിച്ച് അവൎക്കു നേരിട്ടിട്ടുള്ള അപമാനത്തെ രക്തത്താൽ ക്ഷാളനം ചെയ്യുന്നതിന് ഞാൻ അവരെ ഇളക്കുമായിരുന്നു.

ഭദ്രൻ: ഓ! പ്രമോദജനകമായ സ്വരത്തോടുകൂടി തീക്ഷ്ണഭാഷയിൽ സംസാരിച്ച ആ മഹതി ഒരു വീരവനിതതന്നെ—അതല്ല ഒരു ദേവിതന്നെ. (ബ്രഹ്മചാരിയുടെ നേരെ തിരിഞ്ഞു്) മാന്യരേ, ഈ സാധ്വി നിങ്ങളുടെ ഭാര്യയോ, സഹോദരിയോ?

"ഭാര്യയാണു്," എന്നു ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു. തന്റെ മാനത്തെ രക്ഷിക്കാൻ അദ്ദേഹം ഒരു വ്യാജം പറയുന്നതിനു നിർബന്ധിതനായിത്തീർന്നതോർത്തു് ജാഹ്നവിയുടെ മുഖം ലജ്ജാരുണമായി.

ഭദ്രൻ:- എന്നാൽ ഈശ്വരൻതന്ന നിധിയായിട്ടു നിങ്ങൾ അവരെ കരുതുകയും, ഭൂമിക്കു് നിങ്ങളുടെ പക്കൽ ഏല്പിക്കാവുന്ന ഏററവും വിലപിടിച്ച രത്നമായിട്ടു് അവരെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുകയും ചെയ്യണം. എന്തെന്നാൽ ഇത്രയും ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു മതത്തെ പരിപാലിക്കുന്ന സ്ത്രീ — സ്ത്രീയിൽനിന്നുപരിയാണു്—അവർ ഒരു ദേവിതന്നെ. ലോകത്തിലെ ഏതു സിംഹാസനത്തെയും അലങ്കരിക്കുന്ന ഏററവും പ്രതാപശാലിനിയായ ഒരു രാജ്ഞിയെ ആദരിക്കുന്നതിലും വേഗത്തിൽ ഞാൻ ആ ദേവാംഗനയുടെ പാദങ്ങളിൽവീണു് അവരെ ആരാധിക്കും.

ഭഗീരഥൻ:- (നിഷ്കപടമായ സന്തോഷത്തോടുകൂടി) മാന്യനായ ഭദ്ര, നിങ്ങളുടെ വാക്കുകളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ആ പ്രശംസ എന്നെ ആനന്ദപരവശനാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ എന്റെ പ്രാണപ്രിയയായ ജാഹ്നവി അതിനു സർവഥാ അർഹയാണു്—ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അദ്ദേഹം രാഗപൂർ

ണ്ണമായ വീക്ഷണങ്ങളെ പ്രസന്നമായ ചന്ദ്രികയിൽ കൂടി തന്റെ പ്രണയിനിയുടെമേൽ പതിപ്പിച്ചു.

ഭദ്രൻ:-ഓ! ഇങ്ങിനെ ഒരു ഭാൎയ്യയെ ലഭിച്ചതിനാൽ നിങ്ങൾ ഭാഗ്യവാൻതന്നെ—പരമഭാഗ്യവാൻ! അപ്പോൾ, നിങ്ങളുടെ പ്രണയം ശ്രീകരമായിത്തന്നെയിരുന്നു, അല്ലേ?—അതിന്റെ പ്രവാഹവും മൃദുലമായിരുന്നു—തൽഫലമായി നിങ്ങളുടെ ആത്മപ്രേയസിയെ നിങ്ങൾക്കു ലഭിക്കയുംചെയ്തു. ആ! മാന്യരേ, നിങ്ങളുടെ വിധി സ്പൃഹണീയമായ ഒന്നുതന്നെ! എന്റേതോ നേരെ വിപരീതമായിട്ടുള്ളതു്. നിങ്ങളുടെ സമീപത്തുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന ആ വീരവനിതയെ നിങ്ങൾ സ്നേഹിക്കുന്നതിനോടൊപ്പം ഗാഢമായി എന്റെ പ്രണയം ഒരു യുവതിയിൽ അർപ്പിതമായിട്ടുണ്ടു് സകലവിധമായ വിലാസങ്ങളും, ഗുണങ്ങളും, യോഗ്യതകളും തികഞ്ഞ ഒരു ബാലികയാണവൾ. അവൾക്കു് എന്നിലും അതിയായ പ്രേമമുണ്ടു് എന്നാൽ ഞങ്ങൾ വിരഹമനുഭവിക്കണമെന്നു് ഒരു കഠിനമായ വിധി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. (നിരാശയിൽനിന്നുണ്ടാവുന്നെപ്പോലെ ചേഷ്ടയോടുകൂടി) ഏതായാലും എന്റെ ദയനീയമായ കഥയെ ഞാൻ നിങ്ങളിൽ ആധാനം ചെയ്യുന്നില്ല. നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേരാൻ എന്നെ അനുവദിച്ചതിനു് ഞാൻ നിങ്ങളോടു വേണ്ടുവോളം കൃതജ്ഞതയുള്ളവനായിരിക്കേണ്ടതാണു് അതുകൊണ്ടു് എന്റെ സാഹചൎയ്യം നിങ്ങൾക്കു തൃപ്തികരമായാരിക്കാൻ എന്റെ നിസ്സാരമായ യോഗ്യതയ്ക്കനുസരിച്ചു ഞാൻ പരിശ്രമിക്കേണ്ടതും എന്റെ കടമയാണു്.

ഭഗീരഥൻ:-മാന്യരേ, നിങ്ങളുടെ രഹസ്യത്തിൽ കടന്നു നോക്കണമെന്നുള്ള നിർബന്ധം ഞങ്ങൾക്കില്ല. എന്നാൽ ഇപ്പോഴോ അഥവാ ഭാവിയായ ഏതെങ്കിലും ഒരവസരത്തിലോ നിങ്ങളുടെ വിശ്വാസത്താൽ ഞങ്ങൾ മാനിതരാകുന്നപക്ഷം ഞങ്ങളുടെ പരിപൂർണ്ണസഹതാപം നിങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുമെന്ന് ഉറച്ചു കൊള്ളാം.

ഭദ്രൻ:-മാന്യരേ, നമ്മുടെ പരിചയം ഒന്നുകൂടി ദൃഢമാകുമ്പോൾ എൻെറ ഭാഗ്യഹീനമായ അനുരാഗത്തെപ്പററി കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയിക്കാം. എന്നാൽ നാം ഇതാ ധാരാനഗരത്തിൻെറ പരിധിയിൽ എത്തിയിരിക്കുന്നു. ഈ പട്ടണം സാരസാദ്രിയിലെ വിശ്രുതനായ അക്രമിയുടെ ജനനസ്ഥലമാകുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:-സാരസാദ്രിയിലെ ഈ അക്രമി ആരാണ്?

ഭദ്രൻ:-(അത്ഭുതസൂചകമായ ഉച്ചസ്വരത്തിൽ) എന്ത്! സാരസാദ്രിയിലെ അക്രമിയേ നിങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലേ?—മഹാശക്തനായ അജ്ജുനസിംഹനെ—പക്ഷേ, നൂറുകന്യകമാരുടെ കഥപോലും കഴിഞ്ഞ അഞ്ചുനിമിഷംവരെ കേൾക്കാതിരുന്ന നിങ്ങൾ ഇതു കേൾക്കാഞ്ഞതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. ഒരു ജംബുപുരദേശീയനെന്നനിലയിൽ വിദേശീയനായ നിങ്ങൾക്കു രസജനകമായും എന്നല്ല വാസ്തവത്തിൽ ഉപയോഗപ്രദമായും ഉള്ള ബോധത്തെ തരു

വാൻ ഞാൻ പ്രാപ്തനെന്നു കാണുന്നതുകൊണ്ടു് എന്റെ സാഹചര്യം നിങ്ങൾക്കു തീരെ വിലയില്ലാത്തതല്ലെന്നുള്ള വസ്തുതയെ ഒന്നു ഞാൻ ആത്മപ്രശംസചെയ്‌വാൻ തുടങ്ങുന്നു. ശരി എന്നാൽ, മാന്യരേ, ഈ അജ്ജുനസിംഹൻ ഗാന്ധാരന്മാരുടെ ഏകമായ പ്രത്യാശയും തുരുഷ്കന്മാൎക്കു ഭയഹേതുവുമാകുന്നു. ആളുകൾ പറയുംപോലെ അദ്ദേഹം ഒരു തസ്കരനാണെന്നു് എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞയിൽ ഒരു സംഘം ധീരന്മാരായ അനുചരന്മാർ ഉള്ള സ്ഥിതിയ്ക്കു് അവരുടെ ആഹാരത്തിനും വസ്ത്രധാരണത്തിനുമായി അദ്ദേഹം ചിലപ്പോൾ ധനവാന്മാരായ പശുപാലന്മാരിൽനിന്നോ വസ്ത്രവ്യാപാരികളിൽനിന്നോ നികുതിപിരക്കുന്നുണ്ടായിരിയ്ക്കും. എന്നാൽ സാരസാദ്രിയിലെ അക്രമിയുടെ സഞ്ചിയിൽ ഉള്ള പണത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെയും അനുചരന്മാരുടേയും ദേഹത്തിൽ ധരിച്ചിട്ടുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾക്കും അവർ അധികം കടപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നതു് തുരുഷ്കരാജ്യത്തിലുള്ള അവരുടെ നിരന്തരമായ ആക്രമണത്തോടാണു്; അല്ലാതെ സ്വദേശീയരുടെ നേരെ ചെയ്യപ്പെട്ട ഉപദ്രവത്തോടല്ല. ഏതായാലും ഗാന്ധാരത്തിലെ വലിയ പ്രഭുക്കൾ അജ്ജുനസിംഹന്റെ കീൎത്തിയാലും ജനസാമാന്യത്തിന്റെ ഇടയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള സ്വാധീനതാലും സ്പൎദ്ധാലുക്കളായിട്ടു്, അദ്ദേഹത്തെ നിയമവിരോധിയാക്കി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്‌വാൻ ഇപ്പോഴത്തെ ഗാന്ധാരരാജാവായ 'അമരേന്ദ്ര'നെ പ്രേരിപ്പിച്ചു.

അതുകൊണ്ടു് ആ ധീരയോദ്ധാവു് ഒരു അഗമ്യമായ ദുർഗ്ഗത്തിനൊപ്പം സുരക്ഷിതമായ സാരസാദ്രിയിൽ തന്റെ അനുചരന്മാരോടുകൂടി അഭയംപ്രാപിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തല കൊണ്ടുവരുന്നവൎക്കു് ഒരു സമ്മാനം കൊടുക്കാമെന്നു് അമരേന്ദ്രമഹാരാജാവും, അതിനേക്കാൾ ഒരു വലിയതുക അദ്ദേഹത്തെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നവൎക്കു ദാനംചെയ്യാമെന്നു തുരുഷ്കരാജാവായ അബ്ദുൽറഹമാനും പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ഗാന്ധാരന്റെ ഗർജ്ജനം അദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നില്ല. മഹമ്മദീയരുടെ ഉപായങ്ങളൊന്നും അദ്ദേഹത്തെ കുടുക്കിലാക്കുന്നതിനു പൎയ്യാപ്തങ്ങളാകുന്നില്ല. ആൎയ്യകന്യകമാർ തന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു നയിക്കപ്പെടുന്നു എന്നുള്ള വൎത്തമാനത്തെക്കാൾ, ഭയങ്കരനായ ആ അക്രമിയെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി കാൎത്തികേയത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുവരുന്നു എന്നുള്ള വാൎത്ത അബ്ദുൽറഹമാനു് എത്രയോമടങ്ങു സന്തോഷപ്രദമായിരിയ്ക്കും എന്നു ഞാൻ സധൈൎയ്യം പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:-ഈ ശക്തനായ നായകന്റെ ആകപ്പാടെയുള്ള സ്വഭാവമെന്തു്? ആരെക്കുറിച്ചു നിങ്ങൾ എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഗാഢമായ ഒരു താല്പൎയ്യത്തെ ജനിപ്പിച്ചുവോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകൃതിവൎണ്ണനംകൂടി ചെയ്തുകേട്ടാൽ കൊള്ളാമെന്നു ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

ഭദ്രൻ:-ധനികന്മാരും, പക്ഷപാതികളും, അഹങ്കാരികളും, അലസന്മാരും, ഗൎവ്വിതന്മാരും ആയുള്ളവരോടു ചോദിക്കുക, എന്നാൽ, അർജ്ജുനസിംഹൻ

കൊള്ള, തീവയ്പ്പ്, നരഹത്യ, സ്ത്രീസംഗ്രഹം മുതലായി യുദ്ധം സംബന്ധിച്ച സകല ക്രൂരതകളിലും ആനന്ദിക്കുന്ന ഒരു രാക്ഷസനാണെന്ന് അവർ പറയും. അദ്ദേഹം പിശാചന്മാരെക്കാൾ വിരൂപനും കാഴ്ചയിൽ ഭയങ്കരനും ആണെന്നും അവർ ഘോഷിക്കും. അർജ്ജുനസിംഹനെപ്പററി അവരുടെ അഭിപ്രായമെന്തെന്ന് സാധാരണ ജനങ്ങളോട്ട ചോദിച്ചുനോക്കുക, അദ്ദേഹം ഉദാരനും, സൗജന്യശീലനും സുന്ദരനും ഗംഭീരനും ആണെന്ന് അവർ പറയും.

ഭഗീരഥൻ:- ആ നിയമവിലംഘി വിശ്വാസ്യന്മാരായ അനേകമാളുകൾക്ക സുപരിചിതനായിരിയ്ക്കാമെന്നുള്ള സ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹത്തെപ്പററി യഥാർത്ഥമായുള്ള ഒരു വിവരണംകൊണ്ട് അതാക്കും ശരിപ്പെടുത്താമെന്നിരിക്കെ ഇപ്രകാരം പരസ്പരവിരുദ്ധമായുള്ള ഒരു വിജ്ഞാപനം എങ്ങനെ പ്രസിദ്ധമായി?

ഭദ്രൻ:- നിങ്ങളുടെ നിരൂപണം വിവേകപൂർവ്വം ചെയ്യപ്പെട്ടതാണ് എന്നാൽ അനുഭവം അതിന്നു നേരെ വിപരീതമായിട്ടും തീൎന്നിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഏതു രാജ്യത്തിലും, സ്വാതന്ത്ര്യത ഒരു വശത്തും അന്ധമായ ഭക്തി മറുപുറത്തുനിന്നും പ്രവൎത്തിക്കുമ്പോൾ, തങ്ങളുടെ സ്വന്തം കണ്ണുകളേയൊ, മററതെങ്കിലും അവയവങ്ങളുടെ സാക്ഷ്യത്തെപ്പോലുമൊ വിശ്വസിക്കാത്ത ആളുകൾ അനേകമുണ്ട്. സാരസാദ്രിയിലെ അക്രമിയുടെ സംഗതിയിലും ഇതുതന്നെയാണു സ്ഥിതി. പ്രഭുക്കളും സാധാരണജനങ്ങ

ളിൽ ധനികന്മാരും, പുരോഹിതസംഘവും വൎദ്ധമാന
ന്മാരായ വ്യാപാരികളും അൎജ്ജുനസിംഹൻ, തുരുഷ്ക
ന്മാരെ ജംബുപുരത്തിൽനിന്നു് ഓടിക്കുവാൻ ഗാന്ധാ
രാത്തെ യുദ്ധസമുദ്രത്തിൽ മുക്കുന്നതിന്ന സന്തോഷമുള്ള
ഒരുവനാണെന്നാണ വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നതു് എ
ന്നാൽ ഈ പറഞ്ഞ കൂട്ടർ തങ്ങളുടെ ബിരുദനാമങ്ങ
ളും ബഹുമാനങ്ങളും, ധനവും, അവകാശങ്ങളും ലാഭ
വുംകൊണ്ടു് തൃപ്തിപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നവരാകയാൽ, എത്ര
പരിപാവനമായ സംഗരമായാലും അതുകൊണ്ടു് ത
ങ്ങളുടെ ഗുണത്തിന്ന ഹാനിവരുത്തുന്നതിനെക്കാൾ ജം
ബുപുരത്തിൽ ആറിലഞ്ചുഭാഗം തുരുഷ്കരുടെ കൈവ
ശംതന്നെ ഇരിക്കുന്നതിലും പൂൎവസ്ഥിതിതന്നെ തുട
രുന്നതിന്നും സമ്മതം പ്രകടിപ്പിക്കും. നേരമറിച്ച
ജനസാമാന്യം മഹമ്മദീയരെ ഉന്മൂലനം ചെയ്യാനുള്ള
ഒരു സമരത്തെ ആശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണു് ഇങ്ങ
നെയുള്ള ഒരു സംഘട്ടനത്തിൽ അൎജ്ജുനസിംഹനെയാ
ണു് അവർ തങ്ങളുടെ നേതാവായി കരുതിയിരിക്കു
ന്നതു്. അതുകൊണ്ടാണ ജനസമുദായത്തിലെ സ്വാ
ൎത്ഥതല്പരമായ ഒരു ഭാഗം അദ്ദേഹത്തെ ഒരു രാക്ഷ
സനാക്കി നിന്ദിക്കുകയും ജനസാമാന്യം ആ വീരനെ
ഒരു ഗന്ധൎവനായി കരുതി ആരാധിക്കുകയും ചെ
യ്യുന്നതു് പക്ഷെ, ഇരുവശത്തും അതിശയോക്തി ഉ
ണ്ടായേക്കാം—എന്നാൽ ഇതാ നാം ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥല
ത്തു വന്നുചേൎന്നിരിക്കുന്നു.

അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ മൂന്നു വഴിയാത്രക്കാരും
കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങി, ധാരാനഗരത്തിന്റെ മദ്ധ്യ
ഭാഗത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന പഥികാശ്രമത്തിൽ കടന്നു.

11

ബന്ധംകൂടാതെ ഓരോന്നു ചൊല്ലുകിൽ
ബന്ധനാംവന്നുഭവിച്ചിടും
അന്ധനാംരുഗ്മിക്കു അന്തണരെന്നതു
ചിന്തയിലില്ല ധരിയ്ക്കടോ.

പ്രസ്തുത കഥാകാലത്തു്, ഓരോ യാത്രക്കാരനും പ്രത്യേകമായിട്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ ഒരുസംഘം പാന്ഥന്മാൎക്കു് ഒരുമിച്ചോ ഇരുന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കത്തക്കവണ്ണം തിരിച്ചിട്ടുള്ള രഹസ്യമുറികൾ പാന്ഥമന്ദിരങ്ങളിൽ അപൂൎവ്വമായിരുന്നു.

വിശിഷ്യ, ജംബുപുരം പഥികാശ്രമങ്ങളുടെ സൗകൎയ്യത്തിൽ വളരെ പിന്നാക്കമെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധവുമാണു് ഇങ്ങനെ വളരെ ചുരുക്കമായി മാത്രം സംസ്ഥാപിതങ്ങളായിരുന്ന മന്ദിരങ്ങൾക്കു ഭീമമായ ഒരു വാർഷികനികുതി കൊടുക്കേണ്ടിയിരുന്നതിനാൽ അവയുടെ ഉടമസ്ഥന്മാർ തങ്ങളുടെ അതിഥികളുടെ ധനസ്ഥിതിക്കും പദവിക്കും അനുസരിച്ചു് അവൎക്കു വേണ്ട പരിചൎയ്യകൾ ചെയ്തുപോന്നു.

അതിഥിമന്ദിരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ഉടൻ നമ്മുടെ വഴിയാത്രക്കാർ തങ്ങൾക്കു പ്രത്യേക കിടക്കമുറികൾ ലഭിക്കുമെന്നും, എന്നാൽ ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നതു് ഒരുമിച്ചു് ഒരു മുറിയിൽതന്നെ വേണ്ടിവരുമെന്നും ഉള്ള വിവരം മനസ്സിലാക്കി.

ഇതിലേയ്ക്കു് അവർ സമ്മതിച്ചു. അനന്തരം തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ അവിടെയുള്ള ഒരു ഭൃത്യന്റെ പക്കൽ ഏല്പിച്ചിട്ടു് സത്രംഉടമസ്ഥനാൽ നീതരായ അവർ മന്ദിരത്തിലെ അതിഥിശാലയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ഇതു മങ്ങിയ ഒരു വെളിച്ചത്തോടും, വളരെ പരിമിതമായ സാധനങ്ങളോടുംകൂടിയ ഒരു മുറിയായിരുന്നു. തറയിൽ വൃത്തികെട്ട ഒരു പായ് വിരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കസാലകൾക്കു പകരം അപരിഷ്കൃതരീതിയിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ട പീഠങ്ങൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. പന്ത്രണ്ടുപേൎക്കു ഭക്ഷണത്തിനു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും ഭദ്രനും അവിടെ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ ഏകദേശം ഇത്രയും ആളുകൾ ആ സ്ഥലത്തു സന്നിഹിതരായി കാണപ്പെട്ടു.

അത്താഴം വിളമ്പി, എല്ലാവരും ഭക്ഷണത്തിനിരുന്നു.

അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന മററതിഥികൾ വണിഗ്വർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടവരും വ്യാപാരത്തിനായി സഞ്ചരിക്കുന്നവരും ആയിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവരുടെ സംഭാഷണം പ്രധാനമായി, പട്ടുകൾ, സൂൎയ്യപടം, സാൽവകൾ, ആഭരണങ്ങൾ, രത്നങ്ങൾ, കുതിരകൾ, കവചം മുതലായവയുടെ വിലയെസംബന്ധിച്ചായിരുന്നു.

ഈവിധം നിരൂപണം ചെയ്യപ്പെട്ട എല്ലാ കാൎയ്യങ്ങളിലും പ്രമാണി എന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ അഭിപ്രായ

ങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു വൃദ്ധൻ ഈ അതിഥികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായത്തെ അഭ്യർത്ഥിച്ചവരെല്ലാം ബഹുമാനസമേതം അതിനെ അംഗീകരിച്ചു. വാസ്തവത്തിൽ വ്യാപാരകാൎയ്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനറിഞ്ഞുകൂടാത്തതു യാതൊന്നുംതന്നെ ഇല്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ മഹമ്മദീയർ നിൎമ്മിക്കുന്ന വസ്ത്രങ്ങളേയും, ഗാന്ധാരത്തിലെ സൂൎയ്യപടത്തേയും, അവന്തിയിലെ സാൽവയേയും, ഭാൎഗ്ഗവനഗരത്തിലെ കറുത്ത അയഃകവചത്തേയും, കാൎത്തികേയത്തിലെ പ്രഭയേറിയ തനുത്രത്തേയും പററി സംസാരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹം എല്ലാത്തിനേയുംസംബന്ധിച്ച് ഒരുപോലെ വിജ്ഞാനപ്രദമായ സമാധാനം പറയും.

കുതിരകളെപ്പററി പറയുമ്പോൾ, ജംബുപുരത്തിലെ മട്ടങ്ങളുടെയും തുരുഷ്കന്മാരുടെ സമരസൈന്ധവങ്ങളുടെയും ലഘുഗതികളായ ഗാന്ധാരാശ്വങ്ങളുടെയും താരതമ്യേനയുള്ള ഗുണങ്ങളെ അദ്ദേഹം വിശദമാക്കും. ചിത്രങ്ങളെ അധികരിച്ചുള്ള സംഭാഷണമാണെങ്കിൽ, ദേവാലയങ്ങളിൽ കാണപ്പെടുന്ന പുരാണപുരുഷന്മാരുടെയുംമററും പടങ്ങളെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം നല്ല ഒരു സഹൃദയൻെറ അഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിക്കും. ശില്പകലയിലും അദ്ദേഹത്തിനു അസാധാരണ ജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ സംഭാഷണം നാനാവിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചതും, ആനന്ദപ്രദവും, വിജ്ഞാനകരവുമായിരുന്നതിനാൽ ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായത്തെ കൂണി

ച്ചതിലും സശ്രദ്ധം അദ്ദേഹത്തിൻെറ സംഭാഷണത്തെ ശ്രവിച്ചതിലും അത്ഭുതത്തിനവകാശമില്ല.

എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആകൃതി അതുപോലെ ഹൃദ്യമായിരുന്നില്ല;—വാസ്തവത്തിൽ അതു മിക്കവാറും ബീഭത്സമായിരുന്നു എന്നുതന്നെ പറയാം. വളരെ ദൈർഘ്യത്തിൽ വളൎന്നിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിൻെറ തലമുടിയും താടിയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാർദ്ധക്യത്തിനനുസരണമാകുംവണ്ണം നരച്ചതോ മുഷിഞ്ഞോ ആയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ അതിൻെറ നിറം ചണത്തിൻേറതിനോടു തുല്യമായിരുന്നു. തലമുടിയും താടിയും ഒന്നുപോലെ ജടിലമായും പ്രസാധനീസ്പർശം ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്തതായും കാണപ്പെട്ടു.

അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിരസ്സിൽ കഷണ്ടിയുടെ ലക്ഷണം ഒന്നും കാണപ്പെട്ടില്ല. നെററിയിൽ ചുളികൾ വീണിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തുക വിഷമമായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ പരുപരുത്ത കേശകലാപങ്ങൾ നെററിമേൽവീണ് ആ ഭാഗത്തെ പുഷ്കലമായ പുരികംവരെ മറച്ചിരുന്നു.

വണ്ണത്തിൽ കേശത്തോടു സാമ്യംവഹിച്ച നിബിഡമായ മേൽമീശ, ദന്തങ്ങളെ മറയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം വദനത്തെ മൂടിയിരുന്നു. പടൎപ്പുപിടിച്ച ഗണ്ഡരോമങ്ങൾ വളൎന്നു താടിയോടു യോജിച്ചു കാണപ്പെട്ടു.

ഇപ്രകാരം, അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തിൽ രോമമല്ലാതെ മറെറാന്നും സ്പഷ്ടമായി കാണപ്പെട്ടില്ല. ആളുകൾ സാധാരണ താടി ധരിക്കാറുള്ള ആ കാലത്തും

സിംഹകേസരത്താൽ മൂടപ്പെട്ടതുപോലെ തോന്നിച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിനെ കാണുന്നതു് നയനമോഹനമായിരുന്നു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകൃതിയുടെ ഈ അപൂർവമായ വൈലക്ഷണ്യവും ക്രൂരതയും വാർദ്ധക്യത്താൽ പോലും മന്ദീഭവിക്കാത്ത ജ്വാലയോടുകൂടി വിരൂപങ്ങളായ ഭ്രുകുടികളുടെ താഴെ മിന്നിക്കൊണ്ടിരുന്ന വിശാലമായ കറുത്ത കണ്ണുകളാൽ പ്രവൃദ്ധമായി.

എന്തെന്നാൽ ആറടിയെങ്കിലും പൊക്കംവരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകൃതി ഋജുവും, സ്വരം ശക്തിമത്തും, ദൃഢവും, സ്പഷ്ടവും ആയിരുന്നുവെങ്കിലും കാഴ്ചയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു അറുപതിൽ കുറയാത്ത വയസ്സ തോന്നിച്ചു.

അദ്ദേഹം അലങ്കാരങ്ങളൊന്നും കൂടാത്ത കറുത്ത വസ്ത്രം ധരിച്ചിരുന്നു. അതു സാമുദായികമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ എളിയ നിലയെ വെളിപ്പെടുത്തി. ജനസാമാന്യത്തിന്റെയിടയിൽ അദ്ദേഹത്തിനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കും ലഭിച്ച ബഹുമതി ആ വൃദ്ധന്റെ ധിഷണാശക്തിയുടെയും സംഭാഷണചാതുര്യത്തിന്റെയും ഫലമല്ലാതെ സ്ഥാനോന്നതിയുടെ ഗുണമായിരുന്നില്ല

അതിഥിമന്ദിരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ജാഹ്നവിയോടു മന്ത്രിച്ച ചില വാക്കുകളിൽനിന്നും ഈ അസാധാരണ പുരുഷൻ, ജംബുപുരത്തിൽ അക്കാലത്തു സർവ്വസാധാരണമായി അറിയപ്പെട്ടവരും, തങ്ങളുടെ

സാമാനങ്ങൾ കഴുതപ്പുറത്തുകയററി ദേശംതോറും നടന്നു വിക്രയംചെയ്യുന്നവരുമായ ഉയർന്നതരം സഞ്ചാരിവണിക്കുകളുടെ വർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളാണെന്നു തെളിഞ്ഞു.

അദ്ദേഹം ഒരുകാലത്തു് ഏതോ വിദൂരമായ ഒരു നഗരത്തിലെ സമ്പന്നനായ വ്യാപാരിയായിരുന്നു എന്നു് ഒരു കിംവദന്തിയുണ്ടു്. എന്നാൽ നിർഭാഗ്യം മിക്കവാറും അദ്ദേഹത്തെ അധഃപതിപ്പിച്ചുവെന്നും, അതുകൊണ്ടു തന്റെ വസ്തുക്കളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങളോടുകൂടി അദ്ദേഹം പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു് ഉപജീവനം കഴിക്കയാണെന്നുംകൂടി പറയപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം മുഖ്യമായി വിലകുറഞ്ഞ ആഭരണങ്ങളും സമരായുധങ്ങളും വിററുവന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമാനങ്ങൾ നല്ലതായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദ്യമായ സംഭാഷണവും, പരോപകാരതല്പരതയും, ഉദാരസ്വഭാവവും, ആ വൃദ്ധനെ സർവജനങ്ങളുടെയും പ്രിയനാക്കിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു.

അദ്ദേഹത്തിനു സ്ഥിരമായ ഒരു പാർപ്പിടമില്ലെന്നും മിക്കവാറും സഞ്ചാരംകൊണ്ടാണു കാലം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതെന്നും അതുകൊണ്ടു തൽക്കാലം ഈ അതിഥിമന്ദിരത്തെ അദ്ദേഹം തന്റെ വാസസ്ഥലമാക്കിയിരിക്കയാണെന്നും വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹം അന്വേഷണശീലനും അപ്രതിഹതമായ സ്മരണശക്തിയോടുകൂടിയവനുമായിരുന്നതുകൊണ്ടു്, തന്റെ സഞ്ചാരത്തിനിടയിൽ വിവിധ വിഷയങ്ങളിൽ സമ്പാദിക്കുന്ന ജ്ഞാനത്തെ രസകരമായ വർണ്ണനമൂലം മററുള്ളവർക്കും അദ്ദേഹം പ്രദാനം ചെയ്തുവന്നു.

ആ പാനമന്ദിരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ പുറത്തതിൽനിന്നും വൃദ്ധനായ സായനൻ ഒരു സഞ്ചാരിയായ വ്യാപാരിയെന്നുള്ള നിലയിൽ സർവരാലും അറിയപ്പെടുകയും ഇഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്തു എന്നു തെളിഞ്ഞു.

"സായനാ, നിങ്ങൾ ഈ യാത്രയിൽ എത്രദിവസമായി ധാരാ നഗരത്തിൽ താമസിക്കുന്നു," എന്നു സംഭാഷണത്തിനിടയിൽ അതിഥികളിൽ ഒരാൾ ചോദിച്ചു.

"ഞാൻ ഇന്നലെ കാലത്തു് ഇവിടെ എത്തി. ഈ ചെറിയ പട്ടണത്തിൽ വ്യാപാരം ഗുണകരമായി കണ്ടതുകൊണ്ടു നാളെ രാത്രിവരെയോ വേണ്ടിവന്നാൽ മററനാൾകൂടിയോ ഇവിടെ താമസിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു," എന്നു സായനൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ നാളെ നിങ്ങൾക്കു കച്ചവടം നടത്താൻ സാധിക്കയില്ലല്ലോ, വ്യസനകരമായ ആ കാഴ്ചകാണ്മാൻ എല്ലാവരും ചന്തയിൽ വന്നുകൂടും. ഇങ്ങനെയുള്ള അവസരത്തിൽ വിലതക്കിച്ചു നിങ്ങളുടെ ചെറിയ വ്യാപാരത്തെ നടത്താൻ കൃപാകുലമായ നിങ്ങളുടെ മനഃസ്ഥിതി അനുവദിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല," എന്നു് ആ മന്ദിരത്തിന്റെ നായകൻ പറഞ്ഞു.

"അങ്ങനെ വ്യാപാരം നടത്താൻ ഈശ്വരൻ അനുവദിക്കാതിരിക്കട്ടെ. ഞാൻ ഒരുദിവസം കൂടുതൽ താമസിച്ചേയ്ക്കാം," എന്നു സായനൻ പറഞ്ഞു.

"നാളെ എന്തു വ്യസനകരമായ കാഴ്ചയാണു് ഈ നഗരത്തിൽ നടക്കാൻ പോകുന്നതു്?" എന്നു ഭഗീരഥൻ ചോദിച്ചു.

"വാസ്തവത്തിൽ അതിദയനീയം തന്നെ മാന്യന്മാരെ, എന്നാലും അവരിൽ മൂന്നുപേർ ഈ വിധിക്ക് അർഹരാണ്—അതായത്, ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കപ്പെട്ടവാൻപോകുന്ന മൂന്നുപേരുടെയും കഥയാണു ഞാനീ പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ തൂക്കിലിടുവാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന നാലാമത്തെയാൾ—" എന്ന് വീട്ടുടമസ്ഥൻ പറഞ്ഞു.

"കാഴ്ചയിൽ പ്രശാന്തമെന്നു തോന്നുന്ന ഈ ധാരാനഗരം ഇപ്രകാരം ഭയങ്കരമായ കാഴ്ചകളെ കാണ്മാൻപോകുന്നു എന്നുള്ളതു സംഭവിക്കാവുന്നതോ?" എന്നു ഗൃഹനായകന്റെ വാക്കുകളുടെ സാരം മനസ്സിലാക്കിയ ആ ബ്രഹ്മചാരി ചോദിച്ചു.

ഗൃഹനായകൻ:- അതു സംഭവിക്കാവുന്നതു തന്നെ—എന്നല്ല ആ കാര്യം തീർച്ചയാണുതാനും. മൂന്നു തസ്കരന്മാർ ദേവാലയം ഭേദിച്ച് അതിനകത്തു കടന്നു ഭണ്ഡാരം കൊള്ളയിട്ടു. അവർ രക്ഷപ്പെട്ടോടുന്ന അവസരത്തിൽതന്നെ ബന്ധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. വെള്ളിപ്പാത്രങ്ങൾ അവരുടെ കയ്യിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. വല്ലഭപുരത്തിലെ പുരോഹിതനായ ദിവ്യശ്രീ ബാലാനന്ദതീർത്ഥപാദസ്വാമികൾ ഇന്നലെ ഈ നഗരത്തിൽ എഴുന്നള്ളി മോഷണക്കാററം വിചാരണചെയ്തു തസ്കരന്മാരെ നാളെ ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കാൻ വിധിച്ചു. നഗരാധിപന്റെ സൗധത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ടു സ്വാമികൾ ഈ ദഹനം നടക്കുന്നതു കാണും. ആ അവസരത്തിൽതന്നെ മധുസൂദനൻ എന്നൊരാളെ തൂക്കിക്കൊല്ലുകയും ചെയ്യും.

ഭഗീരഥൻ:-മധുസൂദനൻ ചെയ്ത കുററമെന്തു്?

"മധുസൂദനൻ ചില യുവാക്കന്മാൎക്ക ആയുധവിതരണംചെയ്തു് അവയെ ഉപയോഗിക്കുന്നതിന്ന തക്ക അവസരം താമസംക്രുടാതെയുണ്ടാകുമെന്നു് അവരോടു പറയുന്നതു രാജകിങ്കരന്മാർ കേട്ടു. അയാൾ അഞ്ജനസിംഹന്റെ സംഘത്തിൽ പെട്ടവനാണെന്നുള്ള കുററം ആരോപിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അതു് അയാൾ ധൈൎയ്യത്തോടും അഭിമാനത്തോടുംക്രുടി സമ്മതിച്ചു. അനന്തരം അയാൾ തീൎത്ഥപാദസ്വാമികളുടെയും നഗരാധിപന്റെയും സന്നിധാനത്തിൽ നയിക്കപ്പെട്ടു. അവർ അയാളെ വിസ്തരിച്ചു് ഗാന്ധാരന്മാരുടെ ഇടയിൽ അതൃപ്തി വൎദ്ധിപ്പിച്ചു് അവരെ യുദ്ധത്തിന്ന പ്രേരിപ്പിച്ചു എന്നുള്ള കുററം അയാളുടെ മേൽ ചുമത്തി അയാളെ തൂക്കിക്കൊല്ലുവാൻ വിധിച്ചു," എന്ന ഗൃഹനായകൻ പറഞ്ഞു.

"ഇതയൊരു കുററമേയുള്ളൂ!" എന്ന അത്ഭുതപരവശനായ ഭഗീരഥൻ ചോദിച്ചു.

സായനൻ:-(ബഹുമാനവും വിരോധവും സ്ഫുരിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേകസ്വരത്തിൽ)

"യുവാവെ, അധികാരമുള്ളവരുടെ കൎമ്മങ്ങളെ നിരൂപണംചെയ്യുന്നതു സൂക്ഷിച്ചുവേണം. എന്തെന്നാൽ അവൎക്കു് അത്ഭുതാവഹമാകുംവണ്ണം ശ്രവണശക്തിയുള്ള ശ്രോത്രേന്ദ്രിയങ്ങളുണ്ടു്. പിന്നെ അവരുടെ ഹിംസകളോ നിൎദ്ദയങ്ങളുമാണു്."

ഭഗീരഥൻ:-(ഒരു മന്ദഹാസത്തോടെ) എന്റെ മനോഗതത്തെ ഞാൻ പുറപ്പെടുവിച്ചതിനെക്കാൾ

ശക്തിയോടുകൂടി നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തെ നിങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു എന്നാണു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്

ഗൃഹനായകൻ:-ഓ! ഇവിടെ നാമെല്ലാവരും സ്നേഹിതന്മാരല്ലേ? എന്നാൽ വൃദ്ധസായനൻ പറഞ്ഞതുപോലെ ആരെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും ഒരഭിപ്രായം പറയുന്നതു കഴിയുന്നതും കരുതലോടുകൂടി വേണ്ടതുതന്നെ.

ഭദ്രൻ:- (ഭാവിഫലങ്ങളെ തൃണവൽഗണിയ്ക്കുന്ന ഒരുവൻെറ സ്വരത്തിലും ഭാവത്തിലും) എൻെറ അഭിപ്രായം പറകയാണെങ്കിൽ സ്വേച്ഛാപ്രഭുത്വം എവിടെ കാണപ്പെടുന്നുവോ ഉടൻതന്നെ അതിനെ എതിൎക്കുന്നതും, അനീതി—ഏതുരൂപത്തിലായാലും കൊള്ളാം—നടക്കുന്നതു കണ്ടാൽ ഉടൻ അതിനു വിപരീതമായി സംസാരിക്കുന്നതും ഒരുവൻെറ കടമയാണെന്നാണു് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്.

ജാഹ്നവി:-(മുഖത്തിൽ പ്രശോഭിച്ച ചൈതന്യത്തോടുകൂടി) ഈവിധമുള്ള കാൎയ്യങ്ങളിൽ യാതൊരഭിപ്രായവും പറയാൻ അധികാരമില്ലാത്ത ഒരു വൎഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടവളാണു ഞാനെങ്കിലും ഈ മനോഹരമായ ലോകത്തിലെ വായുമണ്ഡലം മനുഷ്യൻെറ ക്രൂരതയാൽ തമോനിബിഡമാകുന്ന ഓരോ നൂതനസന്ദർഭവും ഹൃദയത്തെ ദീനമാക്കുന്നു എന്നു പറയാതിരിക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല. ഈശപരാജ്ഞയുടെ ശരിയായ സാരം നമ്മുടെ മണ്ഡലാധിപന്മാർ ഇനിയെന്നാണു പഠിക്കാൻ പോകുന്നതു്? അദ്ദേഹത്തിൻെറ പരോപകാരതല്പരതയ്ക്കനുസരിച്ചു് അവർ എപ്പോഴാണു പ്രവൎത്തിക്കാൻ പോകുന്നതു്?

കാന്തമായ മുഖകമലത്തോടും, ജ്വലിക്കുന്ന നേത്രങ്ങളോടും ജാഹ്നവി ഈ വാക്കുകളെ ഉച്ചരിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ ആകാരോന്നതി ഒന്നു വർദ്ധിച്ചു—അവളുന്നീയമായ വീരരസം ഹൃദയത്തിൽ തിങ്ങുകയാൽ അവളുടെ സ്തനകലശങ്ങൾ വീർത്തു—അവളുടെ ലാവണ്യം ആത്മാവിന്റെ പ്രകാശപ്രകർഷത്തിൽനിന്നും ലഭിച്ച വൈശിഷ്ട്യത്തോടുകൂടി കാണപ്പെട്ടു. ഭഗീരഥനും ഭദ്രനും ഒഴികെ അവിടെ കൂടിയിരുന്ന മററവരെല്ലാം ബഹുമാനത്തോടും ആനന്ദത്തോടും അത്ഭുതത്തോടും കൂടി അവളെതന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ മററുള്ളവരുടെ ഈ ഭാവഭേദത്തിൽ ഭഗീരഥനും ഭദ്രനും പങ്കുകൊണ്ടില്ലെങ്കിൽ അതു് അവളുടെ ധീരതയ്ക്കു് അവർ മുമ്പുതന്നെ സാക്ഷികളായിരുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രമാണു്. സായനനാകട്ടെ തന്റെ രോമപുഷ്കലമായ പുരികങ്ങളുടെ അടിയിൽക്കൂടി ആ വീരവനിതയെതന്നെ വളരെനേരം നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുവിൽ ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടുകൂടി സന്താപത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "മാന്യേ, ഭവതി ഒരു ഗാന്ധാരദേശീയയല്ല—ഒരു ജംബുപുരദേശീയയുമല്ല! ഹാ! ഭവതി അങ്ങനെയായിരുന്നെങ്കിലൊ?"

ഈ സ്തുതികൊണ്ടു സ്ത്രീസഹജമായ സങ്കോചത്താൽ ജാഹ്നവിയുടെ മുഖം അരുണമായി. അനന്തരം നാലുപാടും അതിവേഗത്തിൽ പ്രക്ഷേപിച്ച വീക്ഷണങ്ങൾകൊണ്ടു മററതിഥികളും സായനന്റെ അഭിപ്രായത്തോടു യോജിച്ചവരാണെന്നു് അവൾക്കു

മനസ്സിലായി. എന്നാൽ മറെറാരു നിരൂപണംകൂടി ഉണ്ടാകുന്നതിനുമുമ്പായി ആ മുറിയുടെ വാതിൽ പെട്ടെന്നു തുറന്ന്, ചർമ്മസാരസനത്തിൽ തൂങ്ങുന്ന വലിയ താടിക്കാലോടുകൂടിയ വിരൂപനായ ഒരു വാമനാകാരൻ അകത്തു പ്രവേശിച്ചു.

മഹാകഷ്ടം! ഇത് ഒട്ടുവിലത്തെ അവസരവുമാകുന്നു! എന്ന് ആ സംഘത്തെ ആകമാനം നോക്കിക്കൊണ്ട് അയാൾ പറഞ്ഞു.

അയാളുടെ അവിചാരിതമായുണ്ടായ പ്രവേശനം നിമിത്തം ഗൃഹനായകൻെറ മുഖം വിവർണ്ണമായി, എന്തെന്നാൽ നൂതനമായി അവിടെ പ്രവേശിച്ചയാൾ ധാരാനഗരത്തിലെ പ്രധാനകാരാഗൃഹം സൂക്ഷിക്കുന്നവനായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട്, ആപൽക്കരമായ ഒരു വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചു വികാരജനകമായ ഒരു സംഭാഷണം നടന്ന ഉടൻതന്നെ ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരുവൻെറ പ്രവേശനം ഗൃഹനായകൻെറ ഗണ്ഡതലത്തിലെ രക്തത്തെ അപഹരിച്ചതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല. എന്നാൽ കാരാഗൃഹം സൂക്ഷിപ്പുകാരൻ ഉച്ചരിച്ച ആ വാക്കുകൾ ദുർഗ്രഹാർത്ഥങ്ങളായിരുന്നു എങ്കിലും അവിടേയ്ക്കുള്ള അയാളുടെ പുറപ്പാട് യാതൊരു ദുഷ്ടവിചാരത്തോടുംകൂടിയല്ലെന്നു കാണിക്കത്തക്കവണ്ണം സൂചനാശക്തിയോടുകൂടിയതായിരുന്നു.

"ശങ്കരാ, എന്താ വിശേഷം," എന്നു ഭയവിമുക്തനായ വീട്ടുടമസ്ഥൻ ചോദിച്ചു.

ശങ്കരൻ:-വേണ്ടുവോളം വിശേഷമുണ്ട് എനിക്ക്

ഒരു കിണ്ണം പാൽ തരു. ഞാൻ പട്ടണം മുഴവൻ ഓടി ക്ഷീണിച്ചു വന്നിരിക്കയാണു്

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അയാൾ ഒരു പീഠത്തിന്മേൽ ഇരുന്നു.

"പാൽ ഇതാ, ഇതു നിങ്ങളുടെ ക്ഷീണം തീൎത്തു് നിങ്ങൾക്കു് ഒരു പുതിയ ഉണർവിനെ ഉണ്ടാക്കും."

എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പഥികാശ്രമത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ ശങ്കരനു് ഒരുപാത്രം പാൽ കൊടുത്തു.

"കൊള്ളാം! നല്ലപാൽ!" എന്നു് അതുവാങ്ങി കുടിച്ചശേഷം അയാൾ പറഞ്ഞു. പിന്നീടു് തൃപ്തിസൂചകമായ ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടുകൂടി അയാൾ തുടർന്നുപറഞ്ഞു: "ഇന്നു രാത്രിയിൽ ഈ ധാരാപുരത്തിൽ ഒരു പുരോഹിതനെ കിട്ടാൻ ഇത്ര വിഷമമായി തീൎന്നല്ലൊ."

ഗൃഹനായകൻ:-പുരോഹിതനെ കിട്ടാൻ വിഷമമോ? എന്തു്, ജീവാനന്ദനും, ലോകാനന്ദനും, ധർമ്മാനന്ദനും എവിടെപോയി?

"പരിശുദ്ധന്മാരായ ആ സന്ന്യാസിമാർ മൂന്നുപേരും അവരുടെ ധർമ്മപരമായ ജോലിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കയാണു്; അതുകൊണ്ടല്ലേ ഞാൻ നാലാമതു് ഒരാളെ അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്നതു്. ആകപ്പാടെ വലിയ വിഷമമായി," എന്നു ശങ്കരൻ പറഞ്ഞു.

ഗൃഹനായകൻ:-പക്ഷേ, ഈ വിഷമമെന്തന്നു് നിങ്ങൾ ഇനിയും വിസ്തരിച്ചു പറഞ്ഞില്ലല്ലോ.

ശങ്കരൻ:-(വീണ്ടും അവിടെയുള്ള അതിഥികളെയെല്ലാം നോക്കിക്കൊണ്ടു്) ഹാ! സ്നേഹിതാ, സാ

യനാ, നിങ്ങൾ പിന്നെയും ധാരാനഗരത്തിലെത്തിയോ? കുറേ ദിവസങ്ങൾക്കു മുമ്പല്ലേ നിങ്ങൾ ഇവിടെ വന്നിരുന്നതു്? അന്നു് എന്റെ ഭാൎയ്യ അവളുടെ സഹോദരിക്കായി നിങ്ങളുടെ പക്കൽനിന്നും ഒരു ജോഡി കർണ്ണാഭരണം വാങ്ങിയതു ഞാൻ ഓൎക്കുന്നുണ്ടു്.

സായനൻ-ശങ്കരാ, എനിയ്ക്കു ധാരാപട്ടണത്തിലെ ആളുകളോടു വളരെ സ്നേഹമാണെന്നു നിങ്ങൾക്കറിയാമല്ലോ? അതുകൊണ്ടു ഞാൻ അവരെ കൂടക്കൂടെ സന്ദർശിക്കയാണു്.

ശങ്കരൻ:-(ഗൃഹനായകന്റെ നേരെ ഒരു കള്ളനോട്ടത്തോടുകൂടി) ഓ! അതല്ല, വൃദ്ധസായനനു് ഈ പട്ടണത്തിൽ പലരും പണം കൊടുക്കാനുണ്ടു്. അതു പിരിക്കുന്നതിലേയ്ക്കാണു് അദ്ദേഹം കൂടക്കൂടെ ഇവിടെ വരുന്നതെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

സായനൻ:-(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) ശരി അതും വാസ്തവം തന്നെ. എന്നാൽ ശങ്കരാ, ഇനി നിങ്ങളുടെ വിഷമം എന്തെന്നു പറയു.

ശങ്കരൻ:- ഹാ! അതുശരി! പക്ഷേ ആ വിഷമത്തിൽനിന്നും മോചനം ലഭിക്കാൻ ഞാൻ ഒരു വഴിയും കാണുന്നില്ല. അതു നേരിട്ടു് എന്നെ ബന്ധിക്കുന്നതല്ല. എന്നാൽ ആ സംഗതി ഞാൻ പറയാം. അതു കേട്ടു നിങ്ങൾതന്നെ ഒരു തീർച്ചയുണ്ടാക്കണം. നാളെ നാലു കുററക്കാരെ വധിക്കാൻപോകുന്നുണ്ടു്" അവരിൽ മൂന്നുപേരെ ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കയും ഒരാളെ തൂക്കിക്കൊല്ലുകയും ചെയ്‌വാനാണു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്,

അപരാധികൾ നഗരത്തിലെ കാരാഗൃഹത്തിൽ പ്രത്യേകമുറികളിൽ കിടക്കയാണു്. ലോകാനന്ദനും, ജീവാനന്ദനും, ധർമ്മാനന്ദനും ദഹിപ്പിക്കപ്പെടുവാൻ പോകുന്ന കുററക്കാൎക്കു വേദോപദേശംചെയ്‌വാൻ ഏർപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആ ബഹുമാനപ്പെട്ട സന്യാസികൾ മൂന്നുപേരും ഇന്നു രാത്രിയിൽ മൂന്നു തടവുകാരുടെയും സമീപത്തുതന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടും. എന്നാൽ, തൂക്കിക്കൊല്ലാൻ വിധിക്കപ്പെട്ട മധുസൂദനനു് ഉപദേശംചെയ്‌വാനാണു് ഒരു പുരോഹിതനെ കിട്ടാത്തതു്. അതുകൊണ്ടു് ഞാൻ എല്ലാ പാന്ഥാശ്രമങ്ങളിലും നടന്നു് അവിടെ അതിഥികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വല്ല പുരോഹിതനും വന്നിരിക്കുമോ എന്നു നോക്കുകയാണു്.

ഗൃഹനായകൻ:-എന്നിട്ടു നിങ്ങൾ നിരാശനായിത്തീൎന്നിരിക്കയാണല്ലേ? പക്ഷേ, തീൎത്ഥപാദസ്വാമികളോടുതന്നെ അപേക്ഷിച്ചു് അവിടുത്തെ അനുചരന്മാരായ പുരോഹിതന്മാരിൽ ഒരാളെ ഇതിലേയ്ക്കു ഏർപ്പാടുചെയ്‌വാൻ ശ്രമിക്കരുതോ?

ശങ്കരൻ:-സ്നേഹിതാ, നിങ്ങൾ പറയുന്നതു ശരിതന്നെ; എന്നാൽ, ഇവിടെനിന്നും നാലഞ്ചുനാഴിക ദൂരമുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തു് ഇന്നു സ്വാമിതിരുവടികൾക്കു ഒരു ഭിക്ഷയുണ്ടു്. അതിലേയ്ക്കു് അവിടുത്തെ അകമ്പടിക്കാരായ പുരോഹിതന്മാർകൂടി പോയാലോ?—

ഗൃഹനായകൻ:- കാൎയ്യങ്ങൾ ഇപ്രകാരമാണെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ വിഷമം വല്യതുതന്നെ. എന്തെന്നാൽ

വധശിക്ഷയ്ക്കു വിധിക്കപ്പെടുന്ന അപരാധികൾക്കെല്ലാം വേദോപദേശം ചെയ്യുന്നമെന്നുള്ള നമ്മുടെ രാജ്യത്തിലെ നിയമം എനിക്കു നല്ലപോലെ അറിയാം.

ശങ്കരൻ:- അങ്ങനെ വേദോപദേശംചെയ്‌വാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ അതു ചെയ്യുന്നതുവരെ ശിക്ഷ മാററിവയ്ക്കേണ്ടിവരും. ബാലാനന്ദതീർത്ഥപാദസ്വാമി തിരുവടികൾ നാളെ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ മാത്രമേ തിരിച്ചുവരികയുള്ളൂ. അപ്പോൾ ഒരാളുടെ വധശിക്ഷ മാററിവയ്ക്കേണ്ടിവന്നതിൽ അദ്ദേഹം കോപിക്കും. അതിലേയ്ക്കുള്ള കുററം എൻെറമേൽ ചുമത്തുമെന്നുംകൂടി ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. പക്ഷെ, അത്യാവശ്യാവസരത്തിൽ എല്ലാ പുരോഹിതന്മാരുംകൂടി ഒരുമിച്ച് ഇവിടം വിടുമെന്നാരു വിചാരിച്ചു?

സായനൻ:- ശങ്കരാ, 'ഗാന്ധാരപതാക' എന്ന പഥികാശ്രമത്തിൽ നിങ്ങളന്വേഷിച്ചോ?

ശങ്കരൻ:- അന്വേഷിച്ചു, എന്നിട്ടു യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. പക്ഷേ, നിങ്ങൾ അങ്ങനെ ചോദിച്ചതെന്ത്?

സായനൻ:- എന്തെന്നാൽ ഒരു കാര്യം സംബന്ധിച്ചു നാളെ കാലത്തുതന്നെ എന്നെ കാണാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു പുരോഹിതൻ ഇന്നു രാത്രിയിൽ തന്നെ ഗാന്ധാരപതാകയിൽ എത്തും.

ശങ്കരൻ:- കൊള്ളാം, അതു വലിയ ഭാഗ്യമായി.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അയാൾ ആശ്വാസസൂചകമാകുംവണ്ണം ഒന്നു നിശ്വസിച്ചു.

എന്നാൽ സായനൻെറ ഭീരുതാസൂചകമായ പെരുമാററത്താൽ ഗൃഹനായകനും മററതിഥികൾക്കും ഉണ്ടായ അത്ഭുതം വാചാമഗോചരമായിരുന്നു. പുനശ്ച അല്പസമയം മുമ്പ് നീതിയേയും കാരുണ്യത്തേയും പററി വളരെ മഹാനുഭാവതചത്തോടുകൂടി പ്രസംഗിച്ചവനും ജാഹ്നവിയുടെ ശ്രേഷ്ഠമനഃസ്ഥിതിയെപ്പററി അവളെ പ്രശംസിച്ചവനുമായ ആ മനുഷ്യൻതന്നെ മധുസൂദനൻെറ വധത്തെ ദൃഢതരമാക്കുന്ന ഒരു സൂചനത്തെ പ്രദാനംചെയ്കതിൽ അവരുടെ അത്ഭുതം ക്രോധസമ്മിശ്രമായി.

ആരും യാതൊരഭിപ്രായവും പറഞ്ഞില്ല. എന്തെന്നാൽ നിയമത്തിൻെറ ഒരു കിങ്കരൻെറ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ എന്തെങ്കിലും അഭിപ്രായപ്രകടനം ആപല്ക്കരമായിരുന്നു. കൂടാതെയും ഗൃഹനായകൻെറയും അതിഥികളുടെയും ഭാഗ്യത്താൽ ശങ്കരർ അപ്പോൾ ഉത്സാഹരഹിതനായിരുന്നതുകൊണ്ട് അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ആളുകളുടെ മുഖത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായ ഭാവഭേദം അയാൾ കണ്ടില്ല.

കണ്ടിരുന്നു എങ്കിൽ അയാളുടെ ഹൃദയത്തിൽ വലിയ സംശയമുളവാക്കുന്നതിനും വല്ലാത്ത ചോദ്യങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും ഇടവരികയും തൽഫലമായി അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ആളുകൾക്കു ഭയപ്രദമായ സംഭവത്തിനു സംഗതിയാകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു.

വൃദ്ധസായനനാകട്ടെ, തൻെറ പെരുമാററം

ക്രൂട്ടകാരിൽ ഉളവാക്കിയ ഫലത്തെ കണ്ടതായി ഭാവിച്ചില്ല. അല്ലെങ്കിൽ തന്റെ വാക്കുകൾ അവരിൽ ഉളവാക്കിയ അത്ഭുതാമർഷങ്ങളെ അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിച്ചു എന്നുള്ള പക്ഷത്തിലും അദ്ദേഹം ആ സംഗതിയിൽ കാക്കശമായിത്തന്നെ വർത്തിച്ചു.

അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ അദ്ദേഹം ശങ്കരന്റെ പിന്നീടുള്ള ചോദ്യത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു.

“സായനാ, നിങ്ങൾ തന്ന അറിവിലേയ്ക്കായി നിങ്ങൾക്കു വന്ദനം. അർദ്ധരാത്രിക്കുമുമ്പേ നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടനായ പുരോഹിതൻ ഗാന്ധാരപതാകയിൽ എത്തുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാണോ? എന്തെന്നാൽ വധം നാളെ പകൽ പന്ത്രണ്ടുമണിക്കു നടക്കുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് അതിനുമുമ്പുള്ള പന്ത്രണ്ടുമണിക്കൂറു സമയം മുഴുവൻ പുരോഹിതൻ വധ്യന്റെ സമീപത്തിരിക്കേണ്ടതാണു് അതിനാൽ സമയം വൃഥാ കളയാൻ നിവൃത്തിയില്ല,” എന്നു ശങ്കരൻ പറഞ്ഞു.

സായനൻ:-പാതിരായ്ക്കു് ഇനിയും ഒരു മണിക്കൂർകൂടി വേണമല്ലോ, ഇതിനകം ഭൈരവാനന്ദൻ ഗാന്ധാരപതാകയിൽ എത്തിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഇനി ഒരു മണിക്കൂറിനകം വന്നുചേരുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ.

“വീണ്ടും നിങ്ങൾക്കു വന്ദനം, ഞാൻ വേഗം അവിടെച്ചെന്നു് ഭൈരവാനന്ദനെ കാത്തിരിക്കാം.”

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ആ കാരമന്ദിരപാലകൻ അവിടെനിന്നും പുറത്തുകടന്നു. ഉടൻതന്നെ സായനൻ

പീഠത്തിൽനിന്നെഴുന്നേററു ഗൃഹനായകനോട്ട് ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:

"ഞാൻ ഇനി ഉറങ്ങാൻ പോകുന്നു."

തന്റെ പെരുമാററത്തിൽ ലജ്ജിതനെന്നപോലെയും, മററതിഥികളുടെ വെറുപ്പോടുകൂടിയ നോട്ടങ്ങളേയും ആക്ഷേപവാക്കുകളെയും ഒഴിക്കാൻ ഉൽക്കണ്ഠിതനെന്നപോലെയും സായനൻ കൂട്ടുകാരോട്ട് ഒന്നുംപറയാതെ ആ മുറിവിട്ടുപോയി.

12

ബാംലബലാലൊരു ശങ്കയുണ്ടാകൊലാ

അതിഥികൾ സന്തുഷ്ടമായ മൗനഭാവത്തിൽ തമ്മിൽ പിരിയാൻ തുടങ്ങി. നഗരത്തിലെ കാരാഗൃഹപാലകന്റെ പ്രവേശനത്തിനുമുമ്പായി തങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചിരുന്ന ആപൽക്കരമായ ആ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഔത്സുക്യം മൂലം തങ്ങളുടെ വാസ്തവമനോഭാവത്തെ വെളിപ്പെടുത്തിപ്പോയതിനെ ഓർത്ത് അവരെല്ലാവരും അസ്വസ്ഥചിത്തരും ഭീതരുമായിത്തീർന്നു.

എന്തെന്നാൽ വൃദ്ധസായനൻ ഒരു വലിയ കടിലനോ അല്ലെങ്കിൽ വഞ്ചകനായ ഒരു ചാരനോ ആണെന്നു പൊതുവേ ഒരഭിപ്രായം ഉണ്ടായി. ആ

വൃദ്ധവ്യാപാരിയുടെ അസാധാരണമായ പെരുമാററത്തിന്നു മുമ്പുവരെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സത്യസന്ധതയിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ഗൃഹനായകൻകൂടിയും തല യാട്ടി മൗനമവലംബിച്ചു.

മററതിഥികൾ പിരിഞ്ഞുപൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നപ്പോഴും ഭഗീരഥനും, ജാഹ്നവിയും ഭദ്രനുംകൂടി സായനൻെറ പ്രവൃത്തിയെപ്പററി മന്ദസ്വരത്തിൽ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. നമ്മുടെ കഥാനായിക ആദ്യം സംശയഗ്രസ്തയായിതീർന്നുവെങ്കിലും ക്രമേണ മറെറാരഭിപ്രായം അവളുടെ മനസ്സിൽ കടന്നുകൂടി.

ഇങ്ങനെ വിദ്യാർത്ഥിയും ഭദ്രനും വൃദ്ധനെപ്പററി കഠിനമായ ആക്ഷേപങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ, ജാഹ്നവി ആ സംഭാഷണത്തിൽനിന്നും പിൻതിരിഞ്ഞു—ക്രമേണ അവളുടെ ഭാവം ചിന്താകുലമായി.

“ഓമനേ, ഭവതി എന്തിനെപ്പററിയാണു വിചാരിക്കുന്നതു്? നാം മുമ്പു് അഭിപ്രായം പ്രകടിപ്പിച്ചതു് അല്പം കടന്നുപോയി എന്നു ഭവതി ഭയപ്പെടുന്നുണ്ടോ?” എന്നു ഭഗീരഥൻ ചോദിച്ചു.

“ഇല്ല, ആ സംഗതിയിൽ എനിയ്ക്കു് ഒട്ടും ഭയമില്ല. പക്ഷെ, വൃദ്ധൻെറ പെരുമാററത്തെപ്പററി ആലോചിക്കുംതോറും അതിൽ ഞാൻ സംശയത്തിന്നു യാതൊരു കാരണവും കാണുന്നില്ല.”

“മാന്യേ, ഭവതിയുടെ വാക്കിൻെറ അർത്ഥമെന്തു്?” എന്നു ജാഹ്നവിയുടെ ബുദ്ധിശക്തിയെയും

സാമർത്ഥ്യത്തേയുംപററി ധാരാളം തെളിവുകൾ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഭദ്രൻ ചോദിച്ചു.

ജാഹ്നവി:-നാം ഇതുവരെ ഊഹിക്കാത്തതും നമ്മുടെ സംശയത്തിനു നേരെ വിപരീതമായുള്ളതുമായ എന്തോ കൂടുതൽ സംഗതി വൃദ്ധന്റെ പെരുമാററത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. ഇതുതന്നെയാണ് എന്റെ വാക്കിന്റെ അർത്ഥം."

"അങ്ങനെ വരാം," എന്നു ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു;

"എന്നുതന്നെയല്ല അതു മിക്കവാറും നിശ്ചയം തന്നെ. പക്ഷേ, മാന്യേ, അയാളുടെ ഉദ്ദേശങ്ങൾ എന്തെല്ലാമെന്നാണു ഭവതി വിചാരിക്കുന്നതു്?" എന്നു ജാഹ്നവിയുടെ അഭിപ്രായത്താൽ പ്രേരിതനായ ഭദ്രൻ ചോദിച്ചു.

"അതു് എനിക്കൂഹിക്കാൻ ഒരു നിവൃത്തിയുമില്ല. എന്നാൽ ഈ കാര്യം ഞാൻ ആലോചിക്കുംതോറും—ഈ രാത്രിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളെയും നോട്ടങ്ങളേയും ഭാവങ്ങളേയും ഓർമ്മിക്കുംതോറും—ഗൃഹനായകൻ എന്നെ അറിയിച്ചതായ വൃദ്ധസായനന്റെ കീർത്തിയെപ്പററി ചിന്തിക്കുംതോറും—ശങ്കരന്റെ നേരെയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പെരുമാററത്തെ പററി അതിവേഗത്തിൽ ഒരു തീർച്ചചെയ്യത്തക്കതല്ലെന്നു് എനിക്കു് ഉറപ്പുവന്നിരിക്കുന്നു," എന്നു ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"ഇല്ല, സംഭവങ്ങളുടെ പുരോഗമനം ഏതുസ്ഥിതിയിൽ എന്നറിയുന്നതുവരെ വൃദ്ധന്റെ ശീലത്തെക്കു

റിച്ചു ഞങ്ങൾ ഒരു തീർച്ച് പറയുന്നതല്ല," എന്നു ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു. അനന്തരം അല്പനേരത്തെ മൗനത്തിനു ശേഷം അദ്ദേഹം തുടർന്നുപറഞ്ഞു: "മാന്യേ, എനിയ്ക്കു മുമ്പുണ്ടായിരുന്നതിനെക്കാൾ എത്രയോ ഉന്നതമായുള്ള ദേശാഭിമാനജനിതമായ ഒരു മനോഭാവത്തെ ഭവതിയുടെ വാക്കുകൾ ആദ്യമേ എന്നിൽ ഉണർത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴാകട്ടെ മനുഷ്യന്റെ കർമ്മത്തെ പ്രഥമവീക്ഷണംകൊണ്ടു വിവേചനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഒരുവൻ പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ട ഉദാരതയേയും ക്ഷമയേയുംപററി ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു പാഠം ഭവതി എന്നെ പഠിപ്പിച്ചു." (ഭഗീരഥന്റെ നേരെ തിരിഞ്ഞു്) "ശ്രീവല്ലഭാ, ഞാൻ ഒരു സുന്ദരിയുടെ പേരിൽ അനുരക്തനല്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ മനോഹാരിണിയായ പ്രിയതമയേ ഒരു ദേവിയായി ആരാധിക്കുമായിരുന്നു."

തന്റെ പ്രണയഭാജനമായ ജാഹ്നവിയെ കുറിച്ചുള്ള ഈ പ്രശംസകേട്ടു് ഭഗീരഥൻ ഒന്നു മന്ദഹസിച്ചു. എന്നാൽ ആ യുവതിയാകട്ടേ, താൻ ആ വിദ്യാർത്ഥിയുടെ വെപ്പാട്ടിമാത്രമായിരിക്കെ, തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവാഹിതയായ മഹിഷിയാക്കി പറഞ്ഞതുകേട്ട സങ്കോചത്താൽ അരുണവദനയായി. അവളുടെ സുന്ദരമായ മുഖത്തിൽ ആ പാടലിമ പ്രസരിച്ചതെന്തുകൊണ്ടാണെന്നു് ഭദ്രൻ സംശയിച്ചതേയില്ല. എന്നാൽ സ്തുതിവചനങ്ങൾ കേൾക്കുമ്പോൾ സാധാരണ സ്ത്രീകൾക്കുണ്ടാകാറുള്ള വ്രീളയുടെ ഫലമായി അദ്ദേഹം അതിനേ ഗണിച്ചു.

"എന്നാൽ സ്നേഹിതന്മാരെ, മററുള്ള അതിഥികളെല്ലാം വിശ്രമത്തിനായി പോയി. നിങ്ങൾക്കു ശയനമുറി തയ്യാറായിരിക്കുന്നു." (ഭദ്രനെനോക്കി) "മാന്യരേ, ദയവുണ്ടായി എന്നെ അനുഗമിക്കുക, ഞാൻ നിങ്ങളെ നിങ്ങളുടെ മുറിയിൽകൊണ്ടുചെന്നാക്കാം, അതിനകം എന്റെ ഭാര്യ വിദ്യാർത്ഥിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പത്നിയേയും അവരുടെ മുറിയിലേയ്ക്കു് നയിക്കും," എന്നു പഥികാശ്രമത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ പറഞ്ഞു.

യുവാവും സുന്ദരനുമായ ഭദ്രൻ നമ്മുടെ കഥാനായകനോടും കഥാനായികയോടും തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു യാത്രപറഞ്ഞു ഗൃഹനായകനെ അനുഗമിച്ചു് ആ കെട്ടിടത്തിന്റെ രണ്ടാംനിലയിലേയ്ക്കു പോയി; അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഗൃഹനായകന്റെ ഭാര്യ ഭഗീരഥനേയും ജാഹ്നവിയേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാനായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

കയ്യിൽ ഒരു ദീപത്തെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു് ഗൃഹനായിക അവരെ, വക്രിച്ചതും ഇടുങ്ങിയതുമായ ഒരു സോപാനപരമ്പരയിൽകൂടി മുകളിലേയ്ക്കു നയിച്ചു. അതിന്റെ അവസാനത്തെത്തിയപ്പോൾ അവിടെ നിന്നും ഇടത്തോട്ടും വലത്തോട്ടും തിരിയുന്ന ഒരു വഴി ആ മന്ദിരത്തിന്റെ രണ്ടറങ്ങളോളം ദീർഘിച്ചുകിടക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു.

ഈ വഴിയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലായിരുന്നു ഉറക്കറകൾ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു് തട്ടിന്മേൽ തൂക്കപ്പെട്ടി

രുന്ന രണ്ടു് ഇരുമ്പുവിളക്കുകൾ ആ സ്ഥലത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചു.

ഈ മാറ്റത്തിൽക്കൂടി ഗൃഹനായിക മന്ദിരത്തിന്റെ ഒരറ്റത്തുള്ള മുറിയിലേയ്ക്കു നടന്നു. ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും അവളെ തുടർന്നു മുറയിലേയ്ക്കു കടക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അതിനു നേരെ എതിരേയുള്ള അറ വളരെ കരുതലോടുകൂടി തുറക്കപ്പെട്ടതു് അവരുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചു.

കതകു തിരിയുന്ന ശബ്ദംകേട്ടപ്പോൾ അവർ പെട്ടെന്നു് തിരിഞ്ഞുനോക്കി; മുറിക്കകത്തു കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന ദീപത്തിന്റെ സഹായത്താൽ അവർ വൃദ്ധസായനന്റെ മുഖം കണ്ടു.

ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കുമാത്രമേ അവർക്കു് ഈ ദർശനം സാധിച്ചുള്ളു. എന്തെന്നാൽ അവർ വീണ്ടും മുഖം തിരിച്ചക്ഷണത്തിൽ വൃദ്ധൻ മറയുകയും വാതിൽ അടയ്ക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു; എന്നാലും തങ്ങൾക്കു തെറ്റിയില്ല എന്നു് അവരെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതിനു് ആ ഒരു നോട്ടം മതിയായിരുന്നു.

ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്തെന്നു ചോദ്യംചെയ്യുന്ന ഭാവത്തിൽ പരസ്പരം വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടും—എന്നാൽ ഒരക്ഷരം മിണ്ടാതെയും—വിദ്യാർത്ഥിയും ജാഹ്നവിയും ഗൃഹനായികയേ തുടർന്നു മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

വിളക്കിനെ മേശപ്പുറത്തുവച്ചശേഷം അവർക്കു സൗഖ്യത്തെ ആശംസിച്ചിട്ടു് ഗൃഹനായിക കതകടച്ചു പുറത്തുകടന്നു.

"എതിരേയുള്ള മുറിയിൽനിന്നുകൊണ്ടു റൂഢവ്യാപാരി നമ്മെ നോക്കുന്നതു ഭവതി കണ്ടുവല്ലോ," എന്നു ജാഹ്നവിയും താനും തനിച്ചായപ്പോൾ ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

"ഞാൻ കണ്ടു; ജടിലമായ രോമങ്ങളോടും തിളങ്ങുന്ന കണ്ണുകളോടുംകൂടിയ ആ മുഖം ഒരിക്കൽ കണ്ടാൽ പിന്നെ മറക്കാൻ പ്രയാസം," എന്ന് അവൾ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"തന്റെ എതിരേയുള്ള അയൽക്കാർ ആരാണെന്നു നിശ്ചയം വരുത്താനുള്ള ആഗ്രഹംകൊണ്ടു മാത്രമാണു വൃദ്ധൻ ഇങ്ങോട്ടു നോക്കിയതെന്നു ഭവതി വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?" എന്ന് അസ്വസ്ഥചിത്തനായ ഭഗീരഥൻ ചോദിച്ചു.

ജാഹ്നവി:—(മനോഹരമായ ഒരു പുഞ്ചിരിയോടെ) വൃദ്ധനെപ്പററി കഠിനമായും ദ്രുതഗതിയിലും ഒരഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതല്ലെന്നു നാം മുമ്പു തന്നെ സമ്മതിച്ചിട്ടില്ലേ? ഏതായാലും ഈ രാത്രിയിൽ നാം ഉച്ചരിച്ചുപോയ ചില ധീരമായ വാക്കുകളെ വല്ലയിടത്തും പറഞ്ഞുകൊണ്ടുനടക്കുക എന്നുള്ളതൊഴിച്ച് ഈ സഞ്ചാരശീലനായ വ്യാപാരിക്കു നമ്മുടെ നേരെ മറെറന്തുദോഷംചെയ്യാൻ കഴിയും?

വിദ്യാർത്ഥി ഉത്തരം പറയാൻ ആരംഭിച്ച നിമിഷത്തിൽ മെല്ലെ വാതിൽതുറന്ന് വൃദ്ധസായനൻ കയ്യിൽ ഒരു ചന്ദനപ്പെട്ടിയോടുകൂടി അകത്തു പ്രവേശിച്ചു.

ക്ഷണികമായ ഒരു ദുശ്ശങ്കയാൽ ഭഗീരഥൻ ഒന്നു ഞെട്ടി. എന്നാൽ ജാഹ്നവിയാകട്ടെ, സ്വാഗതസൂചകമായ ഭാവത്തിൽ വൃദ്ധന്റെ നേരെ നോക്കി; എന്തെന്നാൽ അവളുടെ നിഷ്കപടമായ ഉദാരശീലത്താൽ, വൃദ്ധന്റെ ഉദ്ദേശശുദ്ധിയിൽ അവൾ വിശ്വസിക്കയും അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ ഉള്ള എന്തെങ്കിലും തെററിദ്ധാരണകളെ നീക്കുവാനാണ് അദ്ദേഹം വന്നിരിക്കുന്നതെന്ന് ആശിക്കയും ചെയ്തു.

"മാന്യേ, ഭവതി എന്നെ അവിശ്വസിക്കുന്നില്ലെന്നെനിക്കറിയാം." (ഭഗീരഥന്റെ നേരെ തിരിഞ്ഞു") "മാന്യരേ, അനുവാദംകൂടാതെ എന്റെ ഇവിടേയ്ക്കുള്ള ഈ പ്രവേശനത്തിനു നിങ്ങൾ എനിക്കു മാപ്പു തരണം. നിങ്ങളോടു രണ്ടുവാക്കു പറയണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി നിങ്ങളുടെ മുറിയേതെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാനാണു ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയതു്," എന്നു വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ: ക്ഷമായാചനം ഒന്നും ആവശ്യമില്ല, പക്ഷ—

സായനൻ:-പക്ഷേ, ഞാൻ വഞ്ചകനോ ദ്രോഹിയോ അല്ലെന്നു മാത്രം നിശ്ചയം വരണം, അല്ലേ?

ഹൃദയപൂർവമായ ആർജ്ജവത്തോടും നീചകർമ്മത്തെ വെറുക്കുന്ന ഒരുവന്റെ പ്രൗഢിയോടുംകൂടി വൃദ്ധൻ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞപ്പോൾ ജാഹ്നവി ഇപ്രകാരം മറുപടി അറിയിച്ചു:

"നിങ്ങളുടെ പെരുമാററത്തെ ദുഷ്ടഗതിയിൽ ചർച്ചചെയ്യുന്നതല്ലെന്നു ഞങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചുകഴി

ഞതു. ഈ നിശ്ചയത്തിൽ ഞങ്ങളുടെ അരികത്തിരു ന്ന ഭർത്താവും ഭാഗഭാക്കാണു്."

സായനൻ:-ഈ വാക്കുകൾ എനിക്കു അപ്രതിഹതമായ ആനന്ദത്തെ തരുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഇന്നു ഇവിടെ കൂടിയിരുന്ന അതിഥികളിൽ മൂന്നുപേർ മാത്രം—അതായതു ഭവതിയും ഭവതിയുടെ ഭർത്താവും നിങ്ങളുടെ യുവസ്നേഹിതനും—എന്റെ ബഹുമാനത്തിനു പാത്രങ്ങളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്. അതിനാൽ നിങ്ങളുടെ നല്ലയഭിപ്രായം എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നഷ്ടമാകുന്നതു് എനിക്കു സങ്കടകരമാണു്; എന്തെന്നാൽ നിങ്ങൾ അതിശ്രേഷ്ഠമായ ഭാവനയോടുകൂടിയ ഹൃദയമുള്ളവരത്രെ. എന്നാൽ ലാഭത്തിലുള്ള അത്യാശയാലും സ്വാർത്ഥതയാലും മാത്രം ഭരിക്കപ്പെടുന്ന മനഃസ്ഥിതിയോടും അന്തസ്സാരഹീനമായി ക്ഷണസ്ഥിതമായ ഔത്സുക്യത്തോടുംകൂടിയ മററതിഥികൾ,—അവർ എന്നെപ്പററി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്ന അഭിപ്രായം—അതു നല്ലതാകട്ടെ ചീത്തയാകട്ടെ, ഞാൻ ഗണിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നുവോ? എന്തുതന്നെ ആയാലും അവരുടെ സംശയങ്ങളെ ദൂരീകരിക്കുന്നതിനു് എനിക്കു യാതൊരു ബദ്ധപ്പാടും ഇല്ല—നേരെമറിച്ചു നിങ്ങളുടെ ബഹുമാനം ലഭിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ അല്പസമയംപോലും താമസിച്ചിട്ടില്ല. നാളെ അവർ എന്നെപ്പററി നല്ല അഭിപ്രായം പറകയും, ഒരു നിമിഷനേരമെങ്കിലും വൃദ്ധസായനനെ അവിശ്വസിച്ചതിൽ തന്നെത്താൻ കോപിക്കയും ചെയ്യും. എന്നാൽ എന്റെ പെരുമാററം നിങ്ങളുടെ ഹൃദയ

ത്തിൽ ഉദിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഏതെങ്കിലും ദുർവിചാരത്തെ അകലത്താക്കാതെ ഈ രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ ഞാൻ അശക്തനാണ്.

ജാഹ്നവി:–എന്നാൽപിന്നെ ശങ്കരനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിങ്ങളുടെ പെരുമാററത്തിൻെറ അർത്ഥമെന്ത്? നിർഭാഗ്യവാനായ മധുസൂദനന്ന അന്ത്യോപദേശംചെയ്വാൻ ഒരു പുരോഹിതനെ ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗം നിങ്ങൾ ശങ്കരന്ന പറഞ്ഞുകൊടുത്തതെന്തുകൊണ്ട്?

സായനൻ:–എന്തെന്നാൽ ഭൈരവാനന്ദൻ എൻെറ ഒരുത്തമസ്നേഹിതനാണ്. അദ്ദേഹം ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ പ്രവൎത്തിക്കയും ചെയ്യും. ഇപ്പോൾ ഭവതിക്ക മനസ്സിലായോ?

ജാഹ്നവി:–മനസ്സിലായി. മധുസൂദനൻ ആവശ്യക്കാരനാകും അല്ലേ? കഴിഞ്ഞ കുറേനിമിഷങ്ങളായി, നിങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശമിതാണെന്ന ഞാൻ മിക്കവാറും തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. മഹാനുഭാവനായ വൃദ്ധാ, ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കെങ്കിലും ഞങ്ങൾ നിങ്ങളെ അവിശ്വസിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിലേയ്ക്ക ഞങ്ങൾക്ക മാപ്പു തരണം.—

ഭഗീരഥൻ:–അതേ, ഞങ്ങൾക്ക മാപ്പുതരണമെന്ന ഞാനും അപേക്ഷിക്കുന്നു. (വൃദ്ധൻെറ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ച് അമൎത്തിക്കൊണ്ട്) നിങ്ങളുടെ മഹൽകർമ്മത്തിൽ ഞങ്ങൾ എന്തു സഹായം ചെയ്യുന്നമെന്നകൂടി പറയണം.

സായനൻ:–സ്നേഹിതാ, നിങ്ങൾക്ക വലിയ സ

ഹായം ചെയ്യാൻ കഴിയും; നിങ്ങളുടെ സഹായംകൂടാതെ ഈ കാൎയ്യംനിറവേററുന്നതെങ്ങിനെയെന്നുപോലും എനിക്കറിയാൻപാടില്ല. എന്നാൽ ഇനി വിസ്തരിച്ചു പറയാൻ സമയമില്ല. നേരം പാതിരാവാകാറായി. ഭൈരവാനന്ദൻ ശങ്കരനോടുകൂടി കാരാഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു പുറപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പായി ഗാന്ധാരപതാകയിൽ എത്തി എനിക്കു് ആ പുരോഹിതനെ സന്ദർശിക്കണം.

ജാഹ്നവി:-എന്നാൽ ഞങ്ങൾ എന്തുവേണം? വേഗം പറയുക, നിങ്ങളുടെ ഉപദേശം തരിക, ഒരൊന്നും വിസ്തരിച്ചു പറയണമെന്നില്ല.

സായനൻ:-എന്റെ ആഗ്രഹം എളുപ്പത്തിൽ പറഞ്ഞുതീൎത്തെയ്ക്കാം. ആദ്യമായി, നിങ്ങൾ ഈ പെട്ടി ഏറെറടുക്കണം. എന്റെ ക്രയസാമാനങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏററവും വിലപിടിച്ച ആഭരണങ്ങളാണു് ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു് ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഉദ്ദേശിച്ചുപോകുന്ന കാൎയ്യം സാധിച്ചാൽ ഉടൻതന്നെ ഈ ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവരുവാൻ എനിക്കു സാധിക്കയില്ലെന്നുള്ളതിനാൽ ചുമന്നുകൊണ്ടുപോകാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത ഈ സാമാനങ്ങളുടെ രക്ഷയെപ്പററി എനിക്കു ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:-അവയെ ഞങ്ങൾ ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളാം. പക്ഷേ, നാം ഇനി വീണ്ടും കാണുന്നതെവിടെവച്ചാണു്?

സായനൻ:-നിങ്ങൾ എങ്ങോട്ടേയ്ക്കാണു യാത്ര ചെയ്യുന്നതു്?

ഭഗീരഥൻ:-തെക്ക മിത്രവതീനഗരത്തിലേയ്ക്കു്.

സായനൻ:-എന്നാൽ സന്ദേഹമില്ലാതെ കാലത്തുതന്നെ നിങ്ങഠം യാത്രപുറപ്പെട്ടുമല്ലൊ. ശരി, നാളെ പകൽ മുഴവൻ യാത്രചെയ്താൽ സന്ധ്യയോടുകൂടി നിങ്ങഠം ഭരതേശപുരത്തിൽ എത്തും. അവിടെ ചെന്നാൽ രാത്രിയിൽ നിങ്ങഠം തുരുഷ്കവീരൻ എന്ന പാന്ഥമന്ദിരത്തിൽ താമസിക്കണം. ആ മന്ദിരത്തിൻെറ പേരുതന്നെ എനിക്കത്ര രുചിച്ചതല്ല. എങ്കിലും അതു നല്ല ഒരതിഥിശാലയാണു്. ഭരതേശപുരം അബ്ദുൽറഹമാൻെറ രാജ്യം തുടങ്ങുന്ന അതിത്തിയിൽ ഉള്ള ഒരു നഗരമാണു്. അതുകൊണ്ടു ഗാന്ധാരരാജ്യത്തിൻെറ പരിധി കടക്കുന്ന ഒരു പഥികൻ ആദ്യമായി കാണുന്നതു മഹമ്മദീയരുടെ പ്രതാപത്തിനു ലക്ഷ്യമായ ഈ മന്ദിരത്തെയാണു് (ദുസ്സഹമായ വൈരത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ) ഏതായാലും നിങ്ങഠം ഞാൻ പറയുന്ന ആ ഗൃഹത്തിൽതന്നെ താമസിക്കണം. അവിടെനിന്നും നിങ്ങഠം പോകുന്നതിനു മുമ്പായി ഞാൻ നിങ്ങളെ വീണ്ടും കാണാത്തപക്ഷം എൻെറ പെട്ടിയെ നിങ്ങഠം ആ ഗൃഹനായകൻെറ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കണം. അയാഠം അതിനെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളും.

ഭഗീരഥൻ:-(ചന്ദനപ്പെട്ടിയെ കയ്യിൽ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു്) നിങ്ങളുടെ നിർദ്ദേശങ്ങഠം അക്ഷരംപ്രതി അനുഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടും. എന്നാൽ ഇനി ഇവിടെനിന്നും നിങ്ങഠം എങ്ങിനെയാണു വെളിക്കു കടക്കാൻപോകുന്നതു്?—എന്തെന്നാൽ നിങ്ങളുടെ ഈ കാൎയ്യം വളരെ

രഹസ്യമായും കരുതശലാട്ടുകൂടിയും നടത്തപ്പെടേണ്ട താണെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

സായനൻ:-നിശ്ചയമായിട്ടും, ഈ അതിഥിശാലയുടെ ഉടമസ്ഥനു ഞാൻ കൊടുക്കേണ്ടതിൽ കൂടുതലായ ഒരു തുക മേശപ്പുറത്തു വച്ചിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ എന്റെ കഴുതയുടെ കാര്യം, ഈ ഗൃഹത്തിലെ കുതിരലായം വളപ്പിന്റെ അററത്താകയാലും അവിടെനിന്നും രാജപാതയിലേയ്ക്കു കടക്കാൻ ഒരു വാതിലുള്ളതു കൊണ്ടും അതിനെ അഴിച്ചു വെളിയിലേയ്ക്കു കൊണ്ടു പോകുന്നതു വളരെ എളുപ്പമാണു്.

ഭഗീരഥൻ:-പക്ഷേ, ആ വാതിൽ ഇപ്പോഴം അടച്ചിരിക്കയില്ലേ?

സായനൻ:-ഞാൻ അതിനെ അകത്തുനിന്നു തള്ളിത്തുറക്കും.

ഭഗീരഥൻ:-അകത്തുനിന്നോ?

സായനൻ:-അതേ, ഇതാ നോക്കുക.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി വൃദ്ധൻ ആ മുറിയുടെ വാതായനത്തെ നിശ്ശബ്ദമാകുംവണ്ണം തുറന്നു.

ജാഹ്നവിയും ബ്രഹ്മചാരിയും വെളിയിലേയ്ക്കു നോക്കി. ആ ജനാലിന്റെ നേരെ താഴത്തായി ഒരു ചരിഞ്ഞ മേൽക്കൂരയും അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു ബഹിർജ്ജാലകവുമുള്ളതായി ചന്ദ്രികയിൽകൂടി അവർ കണ്ടു.

സായനൻ:-(മന്ദസ്വരത്തിൽ) ഇതാണു ലായം. എന്നാൽ പ്രിയപ്പെട്ട യുവമിഥുനമേ, ഞാൻ തല്ക്കാ

ലത്തേയ്ക്കു യാത്രപറയട്ടെ. നാം നാളെ ഭരതേശ്വര ത്തുവെച്ചു വീണ്ടും സന്ദർശിക്കാത്തപക്ഷം താമസി യാതെ തമ്മിൽ കാണുമെന്നു നിശ്ചയംതന്നെ. ഈശ്വ രൻ നിങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിട്ടു് ആ വ്യാപാരി ജാലക ത്തിൽക്കൂടി പുറത്തു കടന്നു; അനന്തരം മേൽക്കൂരയിൽ കണ്ട ആ കിളിവാതിൽ തുറന്നു് അദ്ദേഹം മെല്ലെ കു തിരലായത്തിനുള്ളിൽ ഇറങ്ങി. ഇതെല്ലാം വളരെ നിശ്ശബ്ദമായും, വാൎദ്ധക്യത്താൽപോലും അപ്രതിഹത മായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മെയ്ലാഘവത്തെ തെളിയി ക്കുന്ന മട്ടിലും ആയിരുന്നു നടത്തപ്പെട്ടതു്.

അദ്ദേഹം തൻെറ കോവർകഴുതയെ നയിച്ചു കൊണ്ടു് ലായത്തിൻെറ വാതിലിൽക്കൂടി വെളിയിലേ യ്ക്കു കടക്കുന്നതുവരെ ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും അവി ടെത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. അദ്ദേഹം അപ്ര ത്യക്ഷനായശേഷം അവർ ജനാലടച്ചിട്ടു് ഉറങ്ങാൻ കിടന്നു.

എന്നാൽ അതേസമയത്തിൽതന്നെ പാന്ഥമ ന്ദിരത്തിൻെറ പുരോഭാഗത്തിലായി കേൾക്കപ്പെട്ട അ ശ്വങ്ങളുടെ ഖുരധ്വനിയാൽ അവർ ഒന്നു ഞെട്ടി, അ നന്തരം ഗൃഹദ്വാരത്തിൽ അത്യുച്ചമായ ഘട്ടനശ ബ്ദം തെരുതെരെ തുടന്നു. വൃദ്ധസായനനു വല്ല ആപത്തും പററിയിരിക്കുമെന്നുള്ള ഭയത്താലും അദ്ദേ ഹം രാജകിങ്കരന്മാരാൽ ബദ്ധനായിരിക്കുമോ എന്നു ള്ള ശങ്കയാലും സംഭ്രാന്തരായ വിദ്യാൎത്ഥിയും ജാഹ്ന വിയും വീണ്ടും ജാലകം തുറന്നു ശ്രദ്ധിച്ചു.

അവരുടെ മുറി ആ മന്ദിരത്തിന്റെ അററത്താണ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്ന നാം മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ജനാൽ ഒരുവശത്തെ ചുമരിന്മേലുള്ളതാണെന്നും, മുൻവശത്തുള്ളതല്ലെന്നും അതിനാൽ അതു കതിരലായത്തിനാഭിമുഖവും വീഥിക്ക് അനഭിമുഖവുമാണെന്നും വായനക്കാക്ക മനസ്സിലായിരിക്കുമല്ലൊ. അതുകൊണ്ടു്, വെളിയിൽ നടക്കുന്ന സംഭാഷണം കേൾക്കാൻ അവക്ക് എളുപ്പമായിരുന്നു എന്നല്ലാതെ ആളുകളെ കാണ്മാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

"ആരാണീ അസമയത്തു് ഇത്ര അധികാരത്തോടുകൂടി പടിവാതിലിൽ മുട്ടുന്നതു്?" എന്നു് ഒരു സ്വരം ഉറക്കെ വിളിച്ചുചോദിച്ചു; അതു ഗൃഹനായകന്റെ ശബ്ദമാണെന്ന വിദ്യാർത്ഥിയും നമ്മുടെ കഥാനായികയും മനസ്സിലാക്കി. അയാൾ മുകളിലുള്ള ഏതോ മുറിയിൽ നിന്ന സംസാരിക്കയാണെന്നും അവർ അറിഞ്ഞു. "നിങ്ങളാരെന്ന ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു," എന്ന ഗൃഹനായകൻ തുടൻ പറഞ്ഞു.

"എന്തു്? നിങ്ങളുടെ സ്നേഹിതനും മിത്രഭാഷിയുമായ ഭാർഗ്ഗവപുരത്തിലെ ഭർഗ്ഗനെ നിങ്ങൾ അറികയില്ലേ?" എന്ന പടിവാതിലിൽ വന്നുചേൎന്നവരിൽ ഒരാൾ ചോദിച്ചു.

ഗൃഹനായകൻ:-ഹാ ഭർഗ്ഗനോ? പക്ഷെ, നിങ്ങളുടെ വലിയ തലക്കെട്ടു നിർമ്മലമായ ചന്ദ്രികയിലും നിങ്ങളുടെ മുഖത്തെ മറയ്ക്കുന്നു. കൂടെ വന്നിരിക്കുന്നതാരാണു്?

"ഒരു വിദേശിയാണു് അദ്ദേഹത്തിന നമ്മുടെ

രാജ്യത്തിലെ വഴിയും ഭാഷയും അറിഞ്ഞുകൂടാത്തതു കൊണ്ടു് ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ഒരു മാർഗ്ഗദർശിയുടെയും ദ്വിഭാഷിയുടെയും കൂട്ടുകാരന്റെയും സ്ഥാനം വഹിക്കയാണു് അദ്ദേഹം ഒരു വിചിത്രമനുഷ്യനാണു് മുൻകോപിയും ചഞ്ചലഹൃദയനും സംശയപ്രകൃതിയുമായ ഇദ്ദേഹത്തിനു ജംബുപുരഭാഷയിൽ ഒരക്ഷരംപോലും അറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ വേഗം താഴത്തുവന്നു വാതിൽ തുറക്കൂ. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ക്ഷമ തീരെ നശിച്ചിരിക്കുന്നു," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

ഗൃഹനായകൻ:- ഇവിടെ ഒട്ടും സ്ഥലമില്ലല്ലോ സ്നേഹിതാ. ഈ കെട്ടിടത്തിലെ എല്ലാ മുറിയിലും ഇന്നു് ആളുണ്ടു്. നിങ്ങൾ 'ഗാന്ധാരപതാക'യിലേയ്ക്കു ചെല്ലൂ.

ഭർഗ്ഗൻ:- അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ പൊയ്ക്കൊള്ളാം. (മന്ദസ്വരത്തിൽ) എന്നാൽ നിങ്ങൾ വാതിലടയ്ക്കുന്നതിനുമുമ്പു് ഞാൻ ഒന്നുകൂടി ചോദിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയുടെ മട്ടിൽ വസ്ത്രധാരണംചെയ്തു് അതിലാവണ്യവതിയായ ഒരു യുവതിയോടുകൂടി ഒരു പാന്ഥൻ ഈ വഴിയെ പോയോ?

ഈ വാക്കുകൾ വളരെ മന്ദമായി ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും ജാഹ്നവിക്കും ഭഗീരഥനും കേൾക്കാമായിരുന്നു.

ഗൃഹനായകൻ:- സ്നേഹിതാ, പതുക്കെ പറയൂ; അവർ ഇപ്പോൾ എന്റെ വീട്ടിൽ ഉണ്ടു്. പക്ഷേ, അവർ എന്തുചെയ്തു? അവരാരു്?

ഭർഗ്ഗൻ:-ആ കാര്യത്തെപ്പററി എനിക്കു യാതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ; പിന്നെ വാസ്തവം പറകയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഇതുവരെ അവരെ കണ്ടിട്ടുമില്ല. എന്നാൽ ജലന്ധരദേശീയനായ എന്റെ ഈ സ്നേഹിതൻ അവരെ പിൻതുടൎന്നു കണ്ടുപിടിക്കാനായി മായാപുരത്തിൽനിന്നും ഇത്രയും ദൂരം വന്നിരിക്കയാണു്. ഒരു ദ്വിഭാഷിയെ കൂടാതെ ജംബുപുരത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ വിഷമമെന്നു കാണുകയാൽ അദ്ദേഹം ഭാർഗ്ഗവപുരത്തുവെച്ചു് എന്നെ ചങ്ങാതിയായി സ്വീകരിച്ചു. വിദ്യാൎത്ഥിയേയും യുവതിയേയും ഇദ്ദേഹം വൎണ്ണിച്ചുകേട്ടതിൽ, അങ്ങനെയുള്ള ഒരു മിഥുനം മിനിഞ്ഞാന്നു രാത്രിയിൽ ഭാർഗ്ഗവപുരത്തു താമസിച്ചു എന്നു നിശ്ചയം വരുത്താൻ എനിക്കു സാധിച്ചു. എന്നാൽ നിൽക്കൂ. ആ യുവാതീയുവാക്കന്മാർ ഇവിടെയുണ്ടെന്നു ഞാൻ എന്റെ സ്നേഹിതനായ സംഗമനെ അറിയിക്കട്ടെ.

അനന്തരം ദ്രുതഗതിയിലും എന്നാൽ അതിമന്ദമായും സംഭാഷണം ചെയ്യാലുണ്ടാകുന്ന ഒരു മർമ്മരശബ്ദം കേൾക്കപ്പെട്ടു.

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും തീവ്രഭയത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന വീക്ഷണങ്ങളെ പരസ്പരം പ്രേഷിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ തന്നെ ഒരു അദൃശ്യശക്തി രക്ഷിക്കുമെന്നും, തനിക്കു നേരിടുന്ന എല്ലാ ആപത്തുകളിൽനിന്നും താൻ രക്ഷപ്രാപിക്കുമെന്നും ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ ഓൎത്തപ്പോൾ നമ്മുടെ കഥാനായിക പ്രവൃദ്ധധൈര്യയായി. അതുകൊണ്ടു് ആസന്നമായ ആപത്തിനെപ്പററിയുള്ള ഭയങ്ങൾക്കതീതയായി

നിന്നുകൊണ്ടു് അവൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "എന്റെ പ്രാണനാഥാ, ഒട്ടും താമസിക്കാതെ നമുക്കിവിടെനിന്നു രക്ഷപ്പെടണം."

ഭഗീരഥൻ:- (ഉൽക്കണ്ഠയോടെ) പക്ഷെ, അതെങ്ങിനെയാണു്?

ജാഹ്നവി:-വൃദ്ധസായനൻ നമുക്കു വഴിതെളിച്ചു തന്നിട്ടില്ലേ? എന്നാൽ ഒന്നും മിണ്ടാതിരിക്കണെ, മാർഗ്ഗദർശിയായ ഭർഗ്ഗൻ വീണ്ടും ഗൃഹനായകനോടു സംസാരിക്കുന്നു.

വിദ്യാർത്ഥിയും ജാഹ്നവിയും ഒരിക്കൽക്കൂടി ശ്വാസമടക്കിക്കൊണ്ടു നിന്നു ശ്രദ്ധിച്ചു. അവർ അങ്ങനെ ആ ജാലകത്തിന്റെ സമീപത്തു നിന്നപ്പോൾ ഭഗീരഥന്റെ ഭുജവല്ലി ആ ഭുവനൈകമോഹിനിയുടെ കണ്ഠപ്രദേശത്തെ വേഷ്ടനംചെയ്തു. എന്തെന്നാൽ സ്പർദ്ധാകലുഷിതനായ ഒരു പരിപന്ഥി അവളെ തന്റെ കയ്യിൽനിന്നും അപഹരിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി.

ഭർഗ്ഗൻ:-പക്ഷികൾ വലയിൽ അകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു കേട്ടതിൽ സംഗമൻ അത്യന്തം ആഹ്ലാദിക്കുന്നു. എന്നാൽ നാളെ കാലത്തു് അധികാരികളുടെ സന്നിധിയിൽ അന്യായം ബോധിപ്പിച്ചു് ഈ കാമിനീകാമുകന്മാരുടെ ബന്ധനം സാധിക്കുന്നതുവരെ ഇവരെ കൂട്ടിൽതന്നെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നപക്ഷം നിങ്ങൾക്കു തക്കതായ പ്രതിഫലം തരാമെന്നു് ഇദ്ദേഹം പറയുന്നു.

ഗൃഹനായകൻ:- എന്നാൽ അവരുടെ പേരിലുള്ള കുററം ജലന്ധരത്തിലുള്ള മായാപുരത്തുവച്ചു ചെയ്യപ്പെട്ടതാണെങ്കിൽ അതിലേയ്ക്കു ജംബുപുരത്തിൽ വച്ച് അവരെ ബന്ധിക്കുന്നതിന് ന്യായമെന്ത്?

ദർഗ്ഗൻ:- എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ, അത് ഈ ജലന്ധരരാജ്യക്കാരൻെറ കാര്യമാണ്. എന്നാൽ ഗാന്ധാരത്തിലെ നിയമാധികാരികൾ തന്നെ അവരെ കാരാഗൃഹത്തിൽ അടയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം അവർ ചെയ്തിട്ടുള്ള കുററം അത്ര ഹീനമാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഏതായാലും എൻെറ ജലന്ധരപ്രദേശീയനായ സ്നേഹിതൻ വലിയ ദാനശീലനാണ്. കാലത്തേ രാജകിങ്കരന്മാർ അവരെ ബന്ധിക്കാൻ വരുന്നതുവരെ അവർ ഈ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും പുറത്തുപോകാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാൽ നിങ്ങൾക്ക് ഒരു നല്ല തുക കിട്ടുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയം. എന്നാൽ ഇനി ഞങ്ങൾ ഗാന്ധാരപതാകയിലേയ്ക്കുതന്നെ പോകണമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു ഞാൻ ഇതാ യാത്രപറയുന്നു. നിങ്ങൾക്കു നല്ലതുവരട്ടെ.

ഗൃഹനായകൻ:- എന്നാൽ വന്ദനം.

ഉടൻതന്നെ സംഗമനും ദർഗ്ഗനും അവിടംവിട്ടുപോകുന്നതിൻെറ അടയാളമായി കുതിരകളുടെ കുളമ്പടിശബ്ദം വീഥിയിൽ മുഴങ്ങി.

"ഹൃദയഹീനനായ ദ്രോഹി! പക്ഷെ അവൻെറ പൈശാചികമായ ഉദ്ദേശത്തിൽ അവനു വിജയമുണ്ടാകരുത് — എൻെറ ജീവിതസർവസ്വമേ, നമ്മെ വേർപെടുത്താൻ അവന് ഒരിക്കലും സാധിക്കരുത്"—ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവൾ ആ വി

ഭ്യാർത്ഥിയെ തന്റെ മാറോടുചേർത്തു ഗാഢമായി ആലിംഗനം ചെയ്തിട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുന്ദരമായ മുഖത്തിൽ പലവുരു ചുംബിച്ചു.

"എന്റെ ഓമനേ, മൃത്യുവിനുമാത്രമേ നമ്മെ വേർപെടുത്താൻ സാധിക്കയുള്ളൂ," എന്ന് അവളെ പരിരംഭണം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു. ആ നിലയിൽ അവളുടെ സ്തനകലശങ്ങൾ തന്റെ വക്ഷഃസ്ഥലത്തിൽ സ്പന്ദിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞു. ആ യുവാവു പരമാനന്ദനിമഗ്നനായി ഇങ്ങനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു: "അമൃത, ജാഹ്നവീ, എന്റെ ദേവീ, എന്റെ ആരാധനാവിഗ്രഹമേ, ഞാൻ ഭവതിയുടെ നേരെ അനശ്വരമായ ഒരു പ്രണയത്തെ പരിപാലിക്കുന്നു."

ജാഹ്നവി:- (അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആലിംഗനത്തിൽനിന്നും മെല്ലെ തന്നത്താൻ മോചിപ്പിച്ചിട്ട്) എന്നാൽ എന്റെ ജീവനാഥാ, ഭാവിയിൽ നമുക്ക് ഈ പ്രേമത്തെ നിർബാധം അനുഭവിക്കുന്നതിലേക്കായി നമ്മുടെ കർത്തവ്യം നാം ഉടൻ ധീരതയോടുകൂടി അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണ്. വ്യവസായനൻ നമുക്കു തന്ന അറിവുകൊണ്ടു ഭരതേശ്വരം ഒരു ദിവസത്തെ വഴി ദൂരത്താണെന്നും, ഇവിടെനിന്നും ഹിന്ദുരാജ്യത്തിന്റെ പരിധി അവസാനിക്കുന്നതും മഹമ്മദീയമണ്ഡലത്തിന്റെ അതിർത്തി തുടങ്ങുന്നതും അവിടെയാണെന്നും സ്പഷ്ടമാണല്ലോ. ഒരിക്കൽ അവിടെ എത്തിയാൽ, എന്റെ ജീവിതേശാ, നാം രക്ഷപ്പെട്ടു. ഹൈന്ദവാധികാരികളുടെ കല്പനകളെ തുരുഷ്കന്മാർ ഗണിക്കുന്നതല്ല.

ഭഗീരഥൻ:-അതു സത്യംതന്നെ; എന്നാൽ നമുക്ക തുരുഷ്കരുടെ വകയായ ജംബൂപുരത്തിൽ എത്താം. അവിടെവച്ചു നമുക്ക നമ്മുടെ വൈരികളുടെ നേരെ തിരിഞ്ഞുനില്ക്കാം, സ്ഫടികാഭവായ സംഗമത്തെ നോക്കി നമുക്ക ഹസിക്കാം.

ജാഹ്നവി:-നാം ഇവിടെ താമസിച്ചതിലേയ്ക്കു ഗൃഹനായകന കൊടുക്കേണ്ട പണം മേശപ്പുറത്തു വച്ചേയ്ക്കാം.

ഭഗീരഥൻ:-സായനന്റെ പെട്ടിയുംകൂടി നമുക്ക കൊണ്ടുപോകാം. എന്നാൽ നാം ഭദ്രനെ കണ്ടു യാത്ര പറഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ അതു് ഒരു മയ്യാദകേടായി അദ്ദേഹം കരുതുകയില്ലേ?

ജാഹ്നവി:-നമുക്ക നേരിട്ടിരിക്കുന്ന ആപത്തു വളരെ വലുതാണു്—അതു നമ്മുടെ ഉദ്ദേശങ്ങളെ പരാജയത്തിൽ കലാശിപ്പിക്കുകയും നമ്മെ ബന്ധനസ്ഥരാക്കുകയും ചെയ്യും. നമുക്ക താമസിയാതെ ഭദ്രനെ വീണ്ടും കാണാം. അപ്പോഴത്തെ സൗകയ്യംപോലെ അദ്ദേഹത്തോടു് ഒരു സമാധാനവും പറഞ്ഞുകൊള്ളാം. എന്നാൽ തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു നാം ഒരു നിമിഷനേരം പോലും വെറുതെ കളഞ്ഞുകൂടാ.

ഭഗീരഥൻ:-രക്ഷപ്പെടേണ്ട മാർഗ്ഗം കാണിച്ചുതന്നതിലേയ്ക്കു വൃദ്ധസായനന്ന വന്ദനം. കുതിരലായത്തിൽ ഇറങ്ങുന്നതിന്ന ഭവതിയെ സഹായിക്കാൻവേണ്ടി ഞാൻ മുമ്പേ പോകാം. ബഹിർജാലകത്തിൽകൂടി ഞാൻ താഴെയിറങ്ങിയാൽ ഉടൻ നമ്മുടെ തുകൽപ്പെട്ടികളെയും സായനന്റെ പെട്ടിയെയും ഭവതി എന്റെ കയ്യിൽ തരണം.

വിദ്യാർത്ഥിയുടെ അഭിമതംപോലെ ഇതെല്ലാം അനുഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടു. അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അദ്ദേഹവും ജാഹ്നവിയും വിഷമംകൂടാതെ കുതിരലായത്തിനകത്തു പ്രവേശിച്ചു. മേൽക്കൂരയിലുള്ള ജാലകത്തിൽക്കൂടി അകത്തുകടന്ന ചന്ദ്രികയുടെ സഹായത്താൽ അവർ കുതിരകളെ യാത്രയ്ക്കു സജ്ജമാക്കി. തുകൽപെട്ടികളെയും വ്യാപാരിയുടെ പെട്ടിയേയും സൂക്ഷിച്ചുവച്ചു കെട്ടിയശേഷം അവർ ആ മൃഗങ്ങളെ നയിച്ചുകൊണ്ടു പുറത്തു കടന്നു.

കുതിരക്കുളമ്പുകളുടെ ശബ്ദം പാന്ഥമന്ദിരത്തിനകത്തുള്ള ആരുടെയെങ്കിലും ചെവിയിൽ എത്തിയെങ്കിൽ, അതു നഗരരക്ഷികളുടെ നിശാസഞ്ചാരംകൊണ്ടുണ്ടായതാണെന്ന് അവർ തെററിദ്ധരിച്ചു. അതിനാൽ യാതൊരു ബഹളത്തിനും ഇടവന്നില്ല. വിദ്യാർത്ഥിയും പ്രണയിനിയും ആ പഥികാശ്രമത്തിൽനിന്നും സവാരി തുടന്നപ്പോൾ ആൎക്കുംതന്നെ യാതൊരു സംശയത്തിനും സംഗതിയായതുമില്ല.

13

മോഹംകലൎന്നു കിടക്കുംശോസ്യനെ
സാഹസത്തോടുകൃതവീൎയ്യനന്ദനൻ
പാശേനകാലുംകരങ്ങളും ബന്ധിച്ചു.

സായനൻെറ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് 'ഗാന്ധാരപതാക,' എന്ന പഥികാശ്രമത്തിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു

ശങ്കരന്റെ കഥയെന്താണെന്ന് ഇനി നമുക്കന്വേഷിക്കതന്നെ.

ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥലം അഞ്ചുനിമിഷനേരത്തെ യാത്രകൊണ്ടു പ്രാപ്യമായിരുന്നതിനാലും, താൻ പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ അർദ്ധരാത്രിയാകാൻ പിന്നെയും ഒരു മണിക്കൂർ നേരംകൂടി കഴിയേണ്ടിയിരുന്നതുകൊണ്ടും ഭൈരവാനന്ദനെ വേണ്ട സമയത്തുതന്നെ കാണാമെന്നു ശങ്കരൻ ആശിച്ചു.

ഗാന്ധാരപതാകയിൽ എത്തിയ ഉടൻ ഭൈരവാനന്ദസ്വാമി അവിടെ വന്നിട്ടുണ്ടോ എന്ന് അയാൾ അന്വേഷിച്ചു. എന്നാൽ ഉത്തരം പ്രതികൂലരൂപത്തിലായിരുന്നു. കാരാഗൃഹപാലകൻ ഇതുകൊണ്ടു നിരാശനായില്ല. എന്തെന്നാൽ ആ പുരോഹിതൻ അർദ്ധരാത്രിക്കുമുമ്പ് നിശ്ചയമായി പ്രസ്തുത പഥികമന്ദിരത്തിൽ എത്തുമെന്നു വ്യവസായനൻ ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചതിനെ അയാൾ അപ്പോൾ ഓർത്തു.

അതുകൊണ്ടു ശങ്കരൻ പുരോഹിതന്റെ വരവിനെ കാത്തിരിക്കാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. അയാൾക്ക് അവിടത്തെ ഗൃഹനായകനുമായി നല്ല പരിചയമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആ മന്ദിരത്തിൽ തനിച്ചിരുന്നു മുഷിയേണ്ടയാവശ്യം ഉണ്ടായില്ല. അവർതമ്മിൽ ഉത്സാഹപൂർവ്വം സംഭാഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ അര മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞിട്ടും പുരോഹിതൻ പ്രത്യക്ഷനായില്ല.

കാരാഗൃഹരക്ഷകൻ അക്ഷമനും അസ്വസ്ഥനുമായിത്തീർന്നു. എന്തെന്നാൽ വല്ലഭപുരത്തിലെ പുരോ

ഹിതനായകൻ അതികഠിനനും ശിക്ഷ കല്പിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു വകതിരിവും ഇല്ലാത്തവനും ആണെന്ന് അയാൾ അറിഞ്ഞിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു മധുസൂദനന്റെ വധം മാററിവയ്ക്കേണ്ട ആവശ്യം നേരിട്ടനാപക്ഷം മഹാശക്തനായ ആ ദൈവപ്രതിനിധിയുടെ കോപത്തിന്ന താൻതന്നെ പാത്രമായേക്കുമോ എന്നോർത്ത് ആ പാവം വിറച്ചു.

അതുകൊണ്ട്, ഗാന്ധാരപതാകയിലെ ജലഘടികാരത്തിൽനിന്നും അർദ്ധരാത്രത്തിന് ഇനിയും പതിനഞ്ചുനിമിഷങ്ങൾ മാത്രമേ വേണ്ടിയിരുന്നുള്ളൂ എന്നു മനസ്സിലാക്കിയപ്പോൾ ശങ്കരൻ തന്റെ ജനനത്തേയും, പൊതുവെ എല്ലാ പുരോഹിതന്മാരെയും, എന്നാൽ പ്രത്യേകിച്ചു ഭൈരവാനന്ദനെയും ശപിക്കാൻ തുടങ്ങി.

എന്നാൽ ഇതിനിടയിൽ ഒരു കോവർകഴുതയുടെ ഗതിശബ്ദം ശങ്കരന്റെ ചെവിയിൽ പെട്ടകയാൽ അയാൾ പെട്ടെന്നു നിശ്ശബ്ദനായി.

ഒരു ചാട്ടത്തിന് അയാൾ ഗൃഹനായകന്റെ മുറിയിൽനിന്നും പഥികാശ്രമത്തിന്റെ മുൻവശത്തുള്ള വാതിലിൽ എത്തി. കഴുതപ്പുറത്തു കയറിയ ഒരു പുരോഹിതൻ ഗൃഹദ്വാരത്തെ സമീപിക്കുന്നതുകണ്ട് ആഹ്ലാദസൂചകമായ ഒരു സ്വരം അയാളുടെ മുഖത്തുനിന്നും പുറപ്പെട്ടു.

ശങ്കരൻ മുന്നോട്ടു ചാടി കഴുതയുടെ കടിവാളത്തിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:

"സ്വാമീ, കൃപയുണ്ടായി താഴെയിറങ്ങരുതേ!"

"എന്തുകൊണ്ടു താഴെയിറങ്ങാൻ പാടില്ല മകനേ," എന്നു മന്ദവും ഉദാരവുമായ സ്വരത്തിൽ ആ പുരോഹിതൻ ചോദിച്ചു.

"എന്തെന്നാൽ തൃപ്പാദത്തിലെ സഹായം ഇപ്പോഠം ഒരു സ്ഥലത്തു് അത്യന്താപേക്ഷിതമായിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു കഴുതയുടെ കടിഞ്ഞാണിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു് അവിടുത്തെ അരികെക്കൂടി നടക്കാൻ എനിക്കനുവാദം തരണമെന്നപേക്ഷിക്കുന്നു. പോകുന്ന വഴിക്കു ഞാൻ കാൎയ്യങ്ങഠം വിസ്തരിച്ചു പറയാം."

"എന്നാൽ അങ്ങനെയാകട്ടെ," എന്നു് ഒരു നിരുദ്ധമായ നിശ്വാസത്തോടുകൂടി ആ യതിവൎയ്യൻ പറഞ്ഞു.

ശങ്കരൻ:-(ഗർദ്ദഭത്തെ നയിച്ചുകൊണ്ടു്) അവിടുത്തെ പേരു് ഭൈരവാനന്ദനെന്നല്ലേ?

"എൻെറ പേരതുതന്നെ, ഞാൻ ധാരാനഗരത്തിൽ വരുന്നതു് ഇന്നാദ്യമായിരിക്കെ എന്നെപ്പററി നിങ്ങഠം എങ്ങനെ അറിഞ്ഞു?" എന്നു പുരോഹിതൻ ചോദിച്ചു.

"വൃദ്ധസായനൻ അവിടുത്തെ പരിചയക്കാരനാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു," എന്നു ശങ്കരൻ പറഞ്ഞു. അതിനു് അനുകൂലമായ ഒരു മറുപടി കിട്ടിയപ്പോഠം ബന്ധനസ്ഥനായ മധുസൂദനനു അന്ത്യോപദേശം ചെയ്യുന്നതിനു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആവശ്യം നേരിട്ടതിനേയും, അദ്ദേഹത്തിൻെറ വരവിനെ താൻ ഉൽ

ക്കണ്ടുയോട്ടുകൂടി കാത്തിരിക്കാൻ ഇടയായതിനേയും പററി അയാൾ വിസ്തരിച്ചു പറയാൻതുടങ്ങി.

എന്നാൽ ശങ്കരൻെറ വാക്കുകളെ പുരോഹിതൻ ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കുന്നതിനിടയിൽ നമുക്ക് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആകൃതിയെ ഒന്നു വർണ്ണിക്കാം.

അദ്ദേഹം കാഴ്ചയിൽ ദീർഘശരീരനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആപാദഗളം കാവിവസ്ത്രം ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശിരസ്സിനു ഭാരമെന്നോണം കാണപ്പെട്ട വലിയ തലക്കെട്ട് അദ്ദേഹത്തിൻെറ നെററിയേയും മറയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം വയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. താടി വളത്തിയിട്ടുണ്ട്. മുഖത്തിൻെറ മിക്കഭാഗവും രോമസങ്കലിതമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ നയനങ്ങൾ പ്രഭാപൂരിതങ്ങളും, മുഖത്തിൽ കാണപ്പെടാവുന്ന ഭാഗമെല്ലാം പവിവർണ്ണവുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്വരം ശാന്തവും കരുണാമസൃണവും ഔദാര്യസൂചകവും പ്രകൃതം വിനീതവും സാധുവുമായിരുന്നു.

ഗാന്ധാരപതാകയിൽനിന്നും കാരാഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു പോകുന്ന വഴിയിൽവെച്ചു ശങ്കരൻ ഭൈരവാനന്ദനെപ്പററി ഹൃദയത്തിൽ രൂപീകരിച്ച ഒരഭിപ്രായം മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമത്രെ.

കാരാഗൃഹത്തിൻെറ നടയിൽ എത്തിയ ഉടൻ ഭൈരവാനന്ദൻ കഴുതപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങി. ശങ്കരൻെറ കിങ്കരൻ വേഗത്തിൽ പുറത്തുവന്നു സ്വാമിയുടെ കഴുതയെ കയ്യേററു. അനന്തരം കാരാമന്ദിരപാലനും പുരോഹിതനും ഒരുമിച്ച് അകത്തു കടന്നു.

"നമുക്കിനിയും മൂന്നു നിമിഷനേരംകൂടി ഇടയുണ്ടു്," എന്നു കാരാഗാരത്തിലെ ജലഘടികാരത്തെ നോക്കിക്കൊണ്ടു ശങ്കരൻ പറഞ്ഞു. പിന്നീടു അയാൾ താഴെപറയുംപ്രകാരം അപേക്ഷിച്ചു: "സ്വാമിതിരുവടികൾ എന്നോടുകൂടി വരണം." ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അയാൾ, ഒരിരുമ്പുവിളക്കിനാൽ മന്ദമായിപ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഒരു ഉപലമാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി പുരോഹിതനെ നയിച്ചു.

"ഇപ്പോൾ വളരെ തടവുകാർ ഇവിടെ കിടപ്പുണ്ടോ എൻെറ മകനേ?" എന്നു് അനുതാപസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ ഭൈരവാനന്ദൻ ചോദിച്ചു.

ശങ്കരൻ:- ആ കല്പാടെ ഒൻപതോ പത്തോ ഉണ്ടു്. എന്നാൽ നാളെ മരിക്കേണ്ടവർ നാലുപേർ മാത്രമേ ഉള്ളു.

ഭൈരവാനന്ദൻ:-(ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടെ) ഈ ഭാഗ്യഹീനന്മാർ നല്ലതുപോലെ സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടല്ലോ?

ശങ്കരൻ:-(ഒരു വാതിലിന്മേലേയ്ക്കു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു്) ആ വാതിൽ, ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കപ്പെടേണ്ട തടവുകാർ കിടക്കുന്ന കല്ലറകളിലേയ്ക്കു പോകുന്ന വഴിയെ കാണിക്കുന്നതാണു് പുരോഹിതന്മാർ ഇപ്പോൾ അവരുടെ സമീപത്തുതന്നെയുണ്ടു്. ഒരു ഭടൻ ആ വഴിയിൽ പാറാവു നില്ക്കുന്നു. ആ കതക് ചങ്ങലയിട്ടു പൂട്ടിയിരിക്കയാണു്.

"അപ്പോൾ ആ പുരോഹിതന്മാരും ഒരുവിധ

ത്തിൽ തടവുകാർ തന്നെ," എന്നു ഭൈരവാനന്ദൻ പറഞ്ഞു.

"ആ പരിശുദ്ധയോഗികൾ പന്ത്രണ്ടുമണിക്കൂർ നേരത്തേയ്ക്കു തടവുകാരെപ്പോലെതന്നെ. നാളെ ആ പ്രധാനഘട്ടം ആകുന്നതുവരെ അവിടുന്നും ഒരു തടവുകാരനോടുകൂടി കല്ലറയിൽ അടയ്ക്കപ്പെട്ടും," എന്നു ശങ്കരൻ പറഞ്ഞു.

ഭൈരവാനന്ദൻ:—എന്നാൽ, ഞാൻ ഉപദേശം നൽകേണ്ടതായ ഈ മധുസൂദനൻ കിടക്കുന്ന കല്ലറയുടെ നടയിലും ഒരു പാറാവുഭടൻ ഉണ്ടായിരിക്കുമോ?

"അതു് അവിടുന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതുപോലെ ചെയ്യാം. എന്നാൽ ഇതുവരെ ഞാൻ അവിടെ ഒരു പാറാവുകാരനെ നിർത്തിയിട്ടില്ല. എന്തെന്നാൽ ഈ വഴിയുടെ അവസാനത്തുള്ള കോലായിൽ എൻെറ കീഴുദ്യോഗസ്ഥൻ രാത്രി മുഴുവനും കാത്തിരിക്കും. - അതുകൊണ്ടു തടവുചാടുന്നതിനോ അവിടുത്തെ ഉപദ്രവിക്കുന്നതിനോ മധുസൂദനൻ ശ്രമിക്കുന്നപക്ഷം അവിടുത്തേയ്ക്കു് ആ വിവരം അയാളെ അറിയിക്കാൻ എളുപ്പമാണല്ലോ—എന്നാൽ നാം ഇതാ ഇവിടെ വന്നു ചേർന്നിരിക്കുന്നു."

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ശങ്കരൻ തൻെറ സാരസനത്തിൽ തൂങ്ങിക്കിടന്ന വലിയ താക്കോലെടുത്തു് ഒരു കതകു തുറന്നു. അതുവഴി കാണിച്ച കല്ലറയ്ക്കകത്തുള്ള ഭിത്തിമാടത്തിൽ ഒരു ദീപം പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. കറുത്തു സുമുഖനായ ഒരു യുവാവു് ഒരു

വച്ചോൽകിടക്കയിൽ വിശ്രമിക്കുന്നതു കാണപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരയെ ചുററി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു ശൃംഖല ചുമരിന്മേൽ ഉറപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഇരുമ്പുവളയത്തിൽ ഘടിതമായിരുന്നു.

ഈ തടവുകാരൻ മധുസൂദനനായിരുന്നു. ഭൈരവാനന്ദനാൽ അനുഗതനായ ശങ്കരൻ പ്രത്യക്ഷനായപ്പോൾ ആ തടവുകാരൻ ചാടി എഴുനീററു.

"ഹാ! നിങ്ങൾ ഒരു പുരോഹിതനെ കണ്ടുപിടിച്ചു, അല്ലേ? നശിച്ചുപോകട്ടെ! ഒരുദിവസത്തെ— ഒരൊററദിവസത്തെ താമസം എന്നെ രക്ഷിക്കുമായിരുന്നു."

എന്നാൽ അദ്ദേഹം അല്പനേരം വീണ്ടും നിശ്ശബ്ദനായി നിന്നു. മധുസൂദനന്റെ നയനങ്ങൾ കാരാമന്ദിരപാലന്റെ മുഖത്തുനിന്നും പുരോഹിതന്റെ മേൽ പതിച്ചപ്പോൾ അവർണ്ണനീയമായ ഒരു ഭാവഭേദത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വദനം പെട്ടെന്നു പ്രസന്നമായി.

"സ്വാമിൻ, അവിടുത്തെ ഉപദേശം ലഭിക്കേണ്ടതു് ഈയാൾക്കാണു്. എന്നാൽ ഇനി ഞാൻ പോകുന്നു," എന്നു ശങ്കരൻ പറഞ്ഞു.

എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൾ ഉച്ചരിച്ചു തീരുന്നതിനു മുമ്പു് പുരോഹിതൻ കാരാഗൃഹപാലന്റെനേരെ പാഞ്ഞു് അയാളെ പിടികൂടി ബന്ധനസ്ഥൻ കിടന്ന വച്ചോൽകിടക്കയിലേയ്ക്കു് എറിഞ്ഞു. അതേനിമിഷത്തിൽതന്നെ, ശങ്കരന്റെ ശബ്ദം പുറത്തു കേൾ

ക്കാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം സന്ന്യാസി അയാളുടെ വായ് പൊത്തി.

“എൻെറ ഉടുപ്പിൻെറ അടിയിൽ ഒരു കയറുണ്ടു് മധുസൂദനാ,” എന്നു ഭൈരവാനന്ദസ്വാമി പറഞ്ഞു.

മധുസൂദനൻ അത്യാഹ്ലാദത്തോടുകൂടി ചില സ്വരങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ചുകൊണ്ടു് പുരോഹിതൻെറ ഉടുപ്പിനടിയിൽനിന്നും കയറെടുത്തു. അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ശങ്കരൻ കൈകാൽ ചേർത്തു ബന്ധിക്കപ്പെടുകയും, അയാളുടെ ശബ്ദം വെളിയിൽ പുറപ്പെടാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം വായ് കെട്ടപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം പുരോഹിതൻ തൻെറ അങ്കിയെ അഴിച്ചു നീട്ടിക്കൊണ്ടു് പറഞ്ഞു:

“എന്നാൽ ഇനി കുഞ്ഞേ, ഇതെടുത്തോളു. ഓ! പക്ഷേ, ചങ്ങല പൊട്ടിക്കാൻ ഞാൻ മറന്നുപോയി. എന്നാൽ ഇതാ—ഇതു സാരമില്ല.”

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഒരു രാക്ഷസൻെറ ശക്തിയോടുകൂടി അദ്ദേഹം മധുസൂദനൻെറ ദേഹത്തെ ബന്ധിച്ച ചങ്ങലയെ ഘടിപ്പിച്ചിരുന്ന ഇരുമ്പുവളയത്തെ ചുമരിൽനിന്നും പറിച്ചെടുത്തു.

“ഇനി ചങ്ങല കിലുങ്ങാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം അതിനെ നിങ്ങളുടെ ദേഹത്തിൽ ചേർത്തു ചുററിക്കെട്ടിക്കൊള്ളൂ. ഈ കാവിവസ്ത്രംകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ ദേഹം മറയ്ക്കുകയും വേണം,” എന്നു പുരോഹിതൻ പറഞ്ഞു.

ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഉടൻ അനുഷ്ഠിക്കപ്പെട്ടു. മധുസൂദനൻ കാവിവസ്ത്രം ധരിച്ച്, തന്നെ സ്വതന്ത്രനാക്കിയ ആ മനുഷ്യനോടുകൂടി കാരാഗൃഹത്തിൽനിന്നു പുറത്തുകടന്നു. പുരോഹിതവേഷം ധരിച്ചുവന്നയാൾ ശങ്കരൻെറ കയ്യിൽനിന്നും താക്കോൽ കയ്ക്കലാക്കിയിരുന്നതുകൊണ്ടു കാരാഗൃഹത്തിൻെറ ദ്വാരം തുറക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു വിഷമമുണ്ടായില്ല.

ശങ്കരൻെറ കീഴുദ്യോഗസ്ഥൻ ഭൈരവാനന്ദൻെറ വാഹനത്തെ ലായത്തിൽ കൊണ്ടുചെന്നു കെട്ടാൻ പോയിട്ട് ഇതുവരെ തിരിച്ചുവന്നില്ല. ആ രാത്രിസമയത്ത് വഴിയിൽ മററുദ്യോഗസ്ഥന്മാരാരും ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ മധുസൂദനനും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉദ്ധാരകനും ആരുംകാണാതെ ആ വളപ്പിൽനിന്നും നിർബാധം വെളിക്കു കടന്നുപോയി.

* * * *

നേരം വെളുത്ത ഉടൻ ധാരാനഗരം മുഴുവൻ അത്ഭുതകരങ്ങളായ വാർത്തകൾ പരന്നു;—ചന്തസ്ഥലത്തുവച്ചു നടത്താൻപോകുന്ന വധത്തിനു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ കാണ്മാൻ നഗരവാസികൾ ഉദയത്തിനു മുമ്പുതന്നെ ഉണർന്നിരുന്നതിനാൽ, അസാധാരണ സംഭവം എന്തോ ഉണ്ടാകാൻപോകുന്നു എന്നു തെളിയിക്കത്തക്കവണ്ണം തെരുവുകൾ ജനനിബിഡമായി.

എന്നാൽ പ്രധാനമായി മൂന്നു സ്ഥലത്താണ് ജനങ്ങൾ കൂട്ടംകൂടിയത്. അതായത് ഒന്ന് കാരാഗൃഹത്തിൻെറ പരിസരപ്രദേശം; രണ്ട്, ഭഗീരഥനും ജാ

ഹ്നവിയും തലേനാൾ രാത്രിയിൽ താമസിച്ച പഥികാശ്രമം നിന്ന തെരുവ്; മൂന്ന്, സംഹാരത്തിലേയ്ക്കു വേണ്ട ഭയങ്കര ചടങ്ങുകൾ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ചന്തസ്ഥലം.

കാരാഗൃഹത്തെസംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മധുസൂദനൻ തലേദിവസം രാത്രിയിൽ രക്ഷപ്പെട്ടു എന്നുള്ള വൎത്തമാനം പരന്നിരുന്നു. ഈ വാൎത്തയിൽ ജനസാമാന്യം വളരെ സന്തോഷിക്കയുംചെയ്തു.

ഈ കിംവദന്തി സത്യംതന്നെയോ എന്നറിയുന്നതിനും അതുസംബന്ധിച്ച സകല വിവരങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുമായി ആളുകൾ അവിടെ കൂടി. ഈ വിധസംഗതികളിൽ പതിവുള്ളതുപോലെ അത്യത്ഭുതകരമായ ഓരോ കഥകൾ എല്ലായിടത്തും വ്യാപിച്ചുതുടങ്ങി.

അകാലവും അപമാനകരവുമായ ഒരു മരണത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു മധുസൂദനൻ ചാത്തനെ സേവിച്ചു പ്രത്യക്ഷമാക്കി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ചങ്ങലപൊട്ടിച്ചു വെളിയിൽ കടന്നു എന്നു ചിലർ പറഞ്ഞു. മധുസൂദനൻ വാസ്തവത്തിൽ ഒരു തുരുഷ്കനാണെന്നും സന്യാസിവേഷത്തിൽ വന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ധാരകൻ മഹമ്മദീയവേദത്തിൽ പറയപ്പെടുന്ന ‘ജിൻ’ ആണെന്നും മററുചിലർ പറഞ്ഞു.

മൂന്നാമതൊരുകൂട്ടർ, ഭൈരവാനന്ദവേഷധാരി ശക്തനായ ആ അൎജ്ജുനസിംഹനല്ലാതെ മററാരുമല്ലെന്നു വാദിച്ചു. ഇതൊന്നുമല്ല യാഥാൎത്ഥ്യമെന്നും, മധുസൂദനൻ ശങ്കരന്റെയും അയാളുടെ കീഴ്സിൽബന്തി

യുടെയും സമ്മതത്തോടുകൂടി രക്ഷപ്പെട്ടതാണെന്നും, എല്ലാം അറിഞ്ഞവരെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ തലകുലുക്കിക്കൊണ്ടു നാലാമത്തെ സംഘക്കാർ പറഞ്ഞു

എന്നാൽ തലേദിവസം രാത്രിയിൽ കാരാഗൃഹത്തിൽ കിടന്ന മധുസൂദനൻ മാത്രമല്ല രക്ഷപ്പെട്ടതെന്നും, പരക്ഷ, സമീപത്തുള്ള പഥികമന്ദിരത്തിൽനിന്നും മൂന്നതിഥികൾകൂടി ഒളിച്ചോടിപ്പോയി എന്നും അറിഞ്ഞപ്പോൾ ജനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം ഈ രണ്ടു സംഭവങ്ങളെയും തമ്മിൽ സന്ധിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. അതുകൊണ്ടു മധുസൂദനനെ മോചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോയതിലേയ്ക്കുള്ള ബഹുമതി വൃദ്ധസായനൻെറയും, ജാഹ്നവിയുടെയും ഭഗീരഥൻെറയും പേരിൽ സ്ഥാപിതമായി.

ഇതുകൂടാതെയും ഭഗീരഥൻ ദീർഘകായനും, യുവാവുമായിരുന്നതിനാൽ, പുരോഹിതൻെറ വേഷം ധരിച്ചതു് അദ്ദേഹമാണെന്നു ജനങ്ങൾ ഊഹിച്ചു. ഇങ്ങനെ ധാരാനഗരത്തിലെ വിട്ടുവായന്മാർ, തങ്ങൾ ഈ സംഭവങ്ങളുടെ രഹസ്യത്തെ പരിപൂർണ്ണമായി കണ്ടുപിടിച്ചു എന്നു തന്നത്താൻ പുകഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു നടന്നു.

പഥികമന്ദിരത്തിലാകട്ടെ, തലേദിവസം രാത്രിയിൽ വ്യാപാരിയും, ജാഹ്നവിയും, വിദ്യാർത്ഥിയും സംശയകരമായ വിധത്തിൽ ഓടിപ്പോയി എന്നുള്ള വസ്തുത പ്രഭാതത്തിൽ കണ്ടുപിടിച്ചപ്പോൾ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നവരുടെ അത്ഭുതം സീമാതീതമായി. അവർ മൂന്നുപേരും ഒരുമിച്ചാണോ പോയതെന്നുള്ളതു സ്വാഭാവികമായി ഊഹിക്കപ്പെട്ടു.

ഗൃഹനായകനു ചെല്ലുവാനുള്ള തുക സായനന്റെ മുറിയിൽ കാണപ്പെട്ടതും, അതുപോലെതന്നെ തങ്ങളുടെ കണക്കു ശരിപ്പെടുത്തുന്നതിനു ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും അനുകരിച്ചതും കൃത്യസാദൃശ്യത്തെ പ്രത്യക്ഷമാക്കി. പുനശ്ച കിടക്കമുറിയുടെ വാതായനവും കുതിരലായത്തിലെ ബഹിർജാലകവും തുറന്നുകിടന്നതിനാൽ രക്ഷപ്പെട്ട മാർഗ്ഗം ഏതെന്നു എളുപ്പത്തിൽ ഊഹിക്കപ്പെട്ടു.

ഈ സംഭവത്തെക്കുറിച്ചു ഭദ്രൻ ഒരേസമയത്തിൽ തന്നെ സന്തോഷിക്കയും സന്തപിക്കയും ചെയ്തു. ഭൈരവാനന്ദനെപ്പററി സായനൻ ശങ്കരനോടു സൂചിപ്പിച്ച സംഗതി മധുസൂദനന്റെ മോചനത്തിൽ അവസാനിച്ചതിൽ അദ്ദേഹം സന്തോഷിച്ചു. എന്നാൽ ഭഗീരഥന്റെയും, ജാഹ്നവിയുടെയും ഹൃദ്യമായ സാഹചര്യം നഷ്ടമായതിൽ ആ യുവാവു ഖേദിച്ചു.

എന്നാൽ കാരാഗൃഹത്തിന്റെ പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലുംമററും ഇപ്രകാരം വിവിധാഭിപ്രായങ്ങൾ വിമർശനം ചെയ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ, ജലന്ധർദേശീയനും വിശ്രുതനുമായ സംഗമനെന്ന വൈദ്യൻ മായാപുരിയിൽനിന്നും ധാരയിൽ എത്തി, ഒളിച്ചോടിപ്പോയ ഭഗീരഥനെയും ജാഹ്നവിയെയുംസംബന്ധിച്ച എന്തോ വിവരമറിയിക്കാനായി ബഹുമാനപ്പെട്ട ബാലാനന്ദസ്വാമിതിരുവടികളെ കാണ്മാൻ സമയംചോദിച്ചു എന്നുള്ള വർത്തമാനം ചന്തസ്ഥലത്തു് എല്ലായിടവും പരന്നു.

മഹാപുരോഹിതൻ തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു തന്റെ

വസതിയായി സ്വീകരിച്ചതു് ധാരാനഗരാധിപന്റെ സൗധത്തെയാണു് അതു കെട്ടിടം ചന്തസ്ഥലത്തിന്റെ ഒരതിൎത്തിയിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതിനാൽ, വധശിക്ഷയ്ക്കുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ കാണ്മാൻ കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങൾ, ദ്വിഭാഷിയോടുകൂടിയ സംഗമന്റെ നേരത്തെയുള്ള വരവിനെപ്പററി കേട്ടു.

സംഗമൻ തന്റെ ദ്വിഭാഷി മുഖാന്തിരം മഹാപുരോഹിതനെ അറിയിച്ച സംഗതി എന്തായിരുന്നെന്നു വെളിപ്പെട്ടില്ല. എന്നാൽ അയാൾ വിദ്യാൎത്ഥിയുടെയും ജാഹ്നവിയുടെയുംപേരിൽ എന്തോ ഹീനമായ ഒരു കുററമാണു ചുമത്തിയിട്ടുള്ളതെന്നും, വിദേശികളായ അവർ ആ കുററം ജംബുപുരത്തിൽവെച്ചു ചെയ്തതല്ലെങ്കിലും ഗാന്ധാരത്തിലെ അധികാരികൾക്കു് അതു നേരിട്ടു വിചാരണചെയ്‌വാൻ അധികാരമുണ്ടെന്നുമുള്ളതിനു സംശയമില്ലായിരുന്നു.

മധുസൂദനനെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെയുള്ളവരെയും കണ്ടുപിടിക്കാൻ നഗരാധിപന്റെ കിങ്കരന്മാർ നാനാദിക്കിലേയ്ക്കും നിയുക്തരായി എങ്കിലും മഹാപുരോഹിതനും സംഗമനും തമ്മിലുള്ള കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്കുശേഷം, ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിൽ കടക്കുന്നതിനു മുമ്പായി അവരെ ബന്ധിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു കൂടുതൽ കിങ്കരന്മാരെ രാജ്യത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളിലേയ്ക്കും അയച്ചതിൽനിന്നും സംഗതിയുടെ സ്വഭാവം ഈവിധമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു മനസ്സിലാക്കാം.

വാസ്തവത്തിൽ മധുസൂദനനെ വീണ്ടും പിടിക്കുന്ന

കാൎയ്യത്തേക്കാൾ ഇപ്പോൾ കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം കല്പിക്കപ്പെട്ടതു നമ്മുടെ കഥാനായകന്റെയും കഥാനായികയുടെയും ബന്ധനത്തെപ്പററിയായിരുന്നു. അതു കൊണ്ടാണു സംഗമനാൽ അവരുടെമേൽ ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുററം അസാധാരണഹീനതയോടുകൂടിയതെന്നു ജനസാമാന്യം വാദിച്ചതു്.

വിദ്യാൎത്ഥിയേയും ജാഹ്നവിയേയും സംബന്ധിച്ചു് ഉൽഭൂതമായ ഈ പുതിയ ആപത്തിനെപ്പററി കേട്ടപ്പോൾ യുവാവും സുന്ദരനുമായ ഭദ്രന സീമാതീതമായ സന്താപമുണ്ടായി; നീചവും മാനക്ഷയകരവുമായ ഒരു കുററം അവർ ഒരിക്കലും ചെയ്കയില്ലെന്നുള്ള വിശ്വാസം വരികയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഥമവിചാരം തന്റെ കുതിരപ്പുറത്തു കയറി അവരുടെ പിന്നാലെ ഓടിച്ചെന്നു് ആപത്തിനെപ്പററി അവൎക്കു മുന്നറിവു കൊടുക്കണമെന്നായിരുന്നു.

എന്നാൽ അവർ രാത്രിയിൽ വളരെ നേരത്തെ പുറപ്പെട്ടിരിക്കുമെന്നുള്ള ഓൎമ്മ വന്നപ്പോൾ ശത്രുക്കൾ അവരോടടുക്കുന്നതിനു മുമ്പായി അവർ മഹമ്മദീയരാജ്യത്തിൽ കടന്നിരിക്കുമെന്നു് അദ്ദേഹം തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. അതുകൊണ്ടു തന്റെ ഉദ്ദിഷ്ട കാൎയ്യസാദ്ധ്യത്തിനുതന്നെ ശ്രദ്ധിക്കാൻ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. ധാരാനഗരത്തിൽ നടക്കാൻപോകുന്ന ഭയങ്കര സംഭവങ്ങളെ ചിന്തിക്കുന്നതിൽതന്നെ മനസ്സു പിൻതിരികയാൽ ഗൃഹനായകനു ചെല്ലേണ്ട തുക കൊടുത്തശേഷം കുതിരപ്പുറത്തു കയറി അദ്ദേഹം യാത്രപുറപ്പെട്ടു.

14

അവർ കൊള്ളിയും കയ്യ്ക്കൊണ്ടു
ചെന്നുതെരുതെരെ വച്ചുതുടങ്ങിനാർ
വെന്തലറീടുന്ന നാദവും
സന്തതംതിങ്ങി മുഴങ്ങിച്ചമഞ്ഞിതു—

മദ്ധ്യാഹ്നത്തിനു വളരെ മുമ്പുതന്നെ ധാരാനഗരത്തിലെ ജനങ്ങൾ തങ്ങളുടെ ഗൃഹങ്ങൾ വിട്ടു് ചന്തസ്ഥലത്തു കൂട്ടംകൂടി.

നഗരാധിപന്റെ സൗധത്തിനു നേരേ മുമ്പിലായി മൂന്നു വധസ്തംഭങ്ങൾ ഉറപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇവ ഓരോന്നിന്റെയും ചുവട്ടിൽ സ്നിഗ്ദ്ധമായ വിറകുകെട്ടുകൾ സംഭരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഒരു വലിയ സുദർശനചക്രം ആ ഭയങ്കരസ്ഥലത്തു നാട്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. അതിന്റെ മേലേഅററത്തായി വൃത്താകൃതിയിലുള്ള ഒരു ലോഹത്തകിടു പതിച്ചിരുന്നതിന്മേൽ സൂര്യകിരണങ്ങൾ പ്രതിബിംബിച്ചു് അതിന്റെ രശ്മികളെ നാലുപാടും പരത്തി.

അനേകം രാജകിങ്കരന്മാർ ആ തുറന്ന സ്ഥലത്തു് ആളുകൾ കടക്കാതെ സൂക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ, അതിന്റെ പരിധിക്കപ്പുറം നാലുചുററും തിങ്ങിനിന്നിരുന്ന ജനസമൂഹം സംയുക്തമായ ഒരു ജീവസഞ്ചയംപോലെ കാണപ്പെട്ടു.

ധാരാപുരിയിലെ നിവാസികൾ മാത്രമല്ല അവിടെ കൂടിയിരുന്നതു്—എന്നാൽ അതിന്റെ സമീപത്തുള്ള ദേശങ്ങളിലെ ജനങ്ങളും ആ ഭയങ്കരമായ കാഴ്ച കാണ്മാൻ ആയിരക്കണക്കിന് അവിടെ തള്ളിക്കയറി.

അന്ന് ഒരു വിശ്രമദിവസമെന്നോണം കർഷകവർഗ്ഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും അവരുടെ ഏററവും നല്ല വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചിരുന്നു. അസിതാക്ഷികളായ യുവതികൾ ദൃഢഗാത്രന്മാരായ ഗാന്ധാരതരുണന്മാരുടെ ഭുജങ്ങളെ അവലംബിച്ചു നിന്നു. വൃദ്ധന്മാരാകട്ടെ സഞ്ചാരസമയത്ത് ആടുന്ന അവരുടെ ശരീരങ്ങളെ ദണ്ഡങ്ങളിൽ താങ്ങിക്കൊണ്ടു് ഈ അപൂർവ്വകാഴ്ച കാണ്മാൻ ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി എത്തി.

നിശ്ചിതസമയത്തിന് അല്പം മുമ്പായി നഗരാധിപന്റെ സൗധത്തിലെ രണ്ടാംനിലയിലുള്ള ജന്നലുകളെല്ലാം തുറക്കപ്പെടുകയും, ബാലാനന്ദതീർത്ഥപാദസ്വാമി തിരുവടികൾ വെളിയിൽ കടന്നു വധസ്ഥലത്തിനെതിരെയുള്ള അശ്മപ്രഗ്രീവത്തിൽ ആസനസ്ഥനാകയുംചെയ്തു.

അദ്ദേഹം മദ്ധ്യവയസ്കനായിരുന്നു. ക്രൂരരസം തുളുമ്പുന്നതും ദന്നിരീക്ഷവും ആയ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കറുത്ത മുഖത്തിൽ അതിഭയങ്കരവികാരങ്ങൾ അവയുടെ അന്ധകാരച്ഛായങ്ങളായ അടയാളങ്ങളെ ലഗ്നമാക്കിയിരുന്നു. മൃഗീയവും ലജ്ജാഹീനവുമായ ക്രൗര്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തിൽ മുദ്രിതമായി കാണപ്പെട്ടു ദുഷ്ടമമായ കാമാതുരതയോടു സമ്മേ

ളിച്ച ഒരു രസത്തെ പ്രകടിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ മനുഷ്യാതീതമായ, വിനയനാട്യമാകുന്ന യവനികയ്ക്കുള്ളിൽ തൻെറ യഥാൎത്ഥമായ പ്രകൃതത്തെ മറയ്ക്കുവാൻ അദ്ദേഹം യത്നിച്ചു എങ്കിലും അതു നേരിയ ദുകൂലത്തിനുള്ളിൽക്കൂടി കാണപ്പെടുന്ന ഒരു ഭയങ്കര കാളസൎപ്പത്തെപ്പോലെ പ്രസ്പഷ്ടമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം നഗരാധിപനാലും അനേകം പുരോഹിതന്മാരാലും അനുഗമിക്കപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷനായ നിമിഷത്തിൽതന്നെ ഒരു ഗാഢനിശ്ശബ്ദത ജനസമൂഹമദ്ധ്യേ വ്യാപിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ബാലാനന്ദൻെറ ആകൃതിയും കേൾവിയും അദ്ദേഹം ചെല്ലുന്ന സ്ഥലത്തെല്ലാം ഭയത്തെയും ബഹുമാനത്തെയും ഉളവാക്കി.

സമീപത്തുള്ള ദേവാലയത്തിൽ ഘണ്ടാനാദം മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി. അൽപ്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ കുററക്കാർ മൂന്നുപേരും ചന്തസ്ഥലത്തിൻെറ അതിൎത്തിയിലുള്ള ജനസംഘത്തിൻെറ ഇടയിൽക്കൂടി തെളിക്കപ്പെട്ട മാൎഗ്ഗത്തിൽ പ്രത്യക്ഷരായി.

അവർ ഭാരമേറിയ ശൃംഖലകളാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അവരുടെ തലയിൽ തലക്കെട്ടോ പാദങ്ങളിൽ പാദരക്ഷകളോ കാണപ്പെട്ടില്ല. അവരിൽ ഓരോരുത്തൻെറയും സമീപത്തു് ഒരു പുരോഹിതനും ഒരു ഭടനും ഉണ്ടായിരുന്നു.

അവരുടെ കഠിനനോട്ടങ്ങളും അന്തസ്സാരഹിതങ്ങളായ വാക്കുകളും ജനതാമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നും യാതൊരു അനുതാപത്തെയും ആൎജ്ജിച്ചില്ല. അവരുടെ പ്രകൃതത്തിൽനിന്നും, പുരോഹിതന്മാരുടെ ഉപദേശം

അവരിൽ യാതൊരു മാററത്തെയും ഉണ്ടാക്കിയതായി തെളിഞ്ഞില്ല.

ഗാഢമായ നിശ്ശബ്ദതയും എന്നാൽ ജനസമൂഹത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ച ദൃഢമായ ഔൽസുക്യത്തിനുംമദ്ധ്യേ കുററക്കാർ, മുകളിലത്തെ പ്രഗ്രീവത്തിൽ ആസീനനും നിർഘൃണനും കഠിനനുമായ ന്യായാധിപൻെറ വിധിക്കു തങ്ങൾ കീഴടങ്ങേണ്ടതായ ആ സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു നീങ്ങി.

എന്നാൽ തങ്ങളുടെ നിധനത്തിനായി ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരുക്കങ്ങൾ കണ്ടപ്പോൾ— അതായത് ഇന്ധനസമൂഹമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നും ഉയൎന്ന മൂന്നു വധസ്തംഭങ്ങളെയും സുദൎശനചക്രത്തേയും കണ്ടപ്പോൾ—അവരുടെ മുഖം വാട്ടുകയും, ചരണങ്ങൾ വിറയ്ക്കുകയും, അവരുടെ മൃഗീയമായ ധീരത അവരെ ഉപേക്ഷിക്കയും ചെയ്തു.

യാതൊരു പ്രതിബന്ധത്തിനും ഒരുങ്ങാതെ ഗംഭീരമായ ശാന്തതയോടും നമ്രമായ ശിഷ്യങ്ങളോടുംകൂടി ആ മൂന്നു തസ്കരന്മാരും, തങ്ങളെ വധസ്തംഭങ്ങളോടുചേൎത്തു ബന്ധിക്കുവാൻ ഭടന്മാരെ അനുവദിച്ചു. ഈ സമയമെല്ലാം വല്ലഭപുരത്തെ മഹാപുരോഹിതൻ പ്രഗ്രീവത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടു സൂക്ഷ്മവീക്ഷണങ്ങളോടുകൂടി നോക്കുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ തൻെറ ആധീനത്തിൽ അകപ്പെട്ട ഒരു ജന്തുവിൻെറ നേരെ ചാടുമ്പോൾ കാളസൎപ്പത്തിനുണ്ടാകുന്ന ഒരു തൃപ്തി അദ്ദേഹത്തിൻെറ നയനങ്ങളിൽ പ്രകാശിച്ചു.

ഘണ്ടകൾ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടുതന്നെയിരുന്നു. ആൾക്കൂട്ടത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരുന്ന നിശ്ശബ്ദത ഭീഷണവും വേദനയെ ഉളവാക്കുന്നതുമായിരുന്നു.

അപ്പോൾ അരുണമായ അധരോഷ്ഠങ്ങൾ വേർപെട്ടുനിന്നു—മനോഹരനയനങ്ങൾ ഭയംഹേതുവായിട്ടു വികസിച്ചു—കോമളകണ്ഠങ്ങൾ ദീർഘിച്ചു—സ്തനകോരകങ്ങൾ ഹൃദയചാഞ്ചല്യത്താൽ വിജൃംഭിച്ചു—എന്നുവേണ്ട അവിടെക്കൂടിയിരുന്ന ഗാന്ധാരയുവതികളിൽ അതിമോഹിനികളായിട്ടുള്ളവരുടെ വദനങ്ങളിൽപോലും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഭാവം ഭയാനകമായിരുന്നു.

എന്നാൽ ആ തുറന്ന സ്ഥലത്തിൻെറ മദ്ധ്യഭാഗത്തുനിന്നും മൂന്നു പ്രത്യേക ധൂമപ്രസരങ്ങൾ പൊങ്ങിയപ്പോൾ ഹാ! എത്രമാത്രം സംഭ്രമജനിതമായ ഭീഷണനോട്ടങ്ങളാണു് ഓരോ മുഖത്തിലും വെളിപ്പെട്ടതു്. ആ അപരാധിത്രയമാകട്ടെ അന്തരുദിതമായ തീവ്രസങ്കടത്താൽ നിലവിളിച്ചുപോയി.

അതേനിമിഷത്തിൽതന്നെ അവരോടുകൂടിവന്ന പുരോഹിതന്മാർ നമസ്കരിച്ചുകൊണ്ടു് അത്യുച്ചത്തിൽ മന്ത്രോച്ചാരണംചെയ്തു.

ഒരു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ, അലയുന്ന അഗ്നിജ്വാല ഓരോ ധൂമപ്രസരത്തിൻെറയും നടുവിൽനിന്നു മേല്പട്ടു പൊങ്ങി. യാതനാജനകമായ പീഡനത്തിൻെറ പ്രഥമവേദന അനുഭവിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ദീനന്മാരായ അവരുടെ അധരങ്ങളിൽനിന്നു ഭീഷണവിലാപം പുറപ്പെട്ടു.

മരണവേദനയുടെ ഈ സ്വരങ്ങൾ ചില ഹൃദയങ്ങളിൽ വമ്പിച്ച ഒരു ദണ്ഡനമെന്നപോലെ പതിച്ചു—മററു ചില ഹൃദയങ്ങളിൽ അതു വൃശ്ചികനിൎമ്മിതമായ ഒരു ചമ്മട്ടിയെന്നപോലെ സ്പൎശിച്ചു. ചില മസ്തിഷ്കങ്ങളിൽക്കൂടി അതു പഴുപ്പിച്ച അമ്പുപോലെ പാഞ്ഞു— മററു ചിലതിൽ അതു കൎണ്ണാരുന്തുദമായ ഘണ്ടാനാദംപോലെ തട്ടി.

സംത്രാസം—അസ്ഥികളിൽക്കൂടി മാംസത്തിന്റെ പ്രസ്പന്ദനം—തലവേദന—അംഗങ്ങളിൽവിറയൽ—ഇവയും ആ ജനസംഘത്തിൽ പൊതുവേ ബാധിച്ച വിവിധങ്ങളായ ഭയലക്ഷണങ്ങളായിരുന്നു. ഇതിനിടയിൽ ഒരിടത്തു സ്വേദവും—മറെറാരു സ്ഥലത്തു നിലവിളിയും—മറെറാരിടത്തു ബുദ്ധിഭ്രമം ഹേതുവായിട്ടുള്ള ചിരിയും, ആ കാഴ്ച ജനതാമദ്ധ്യത്തിൽ ഉളവാക്കിയ ഫലം എത്രമാത്രം സംഭ്രമജനകവും ഭീഷണവുമാണെന്നു തെളിയിച്ചു.

എന്നാൽ ബാലാനന്ദന്റെ മുഖം വിളറിയില്ല—അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധരങ്ങൾ ചലിച്ചില്ല—ത്രാസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവയവങ്ങളെ ബാധിച്ചതുമില്ല.

നേരെമറിച്ച്, ഓരോ ധൂമപ്രവാഹവും ഒരു പടലമായി വൎദ്ധിച്ച് അതിന്റെ ആ വിമയമായ ലാഘവം ഘനസദൃശമായ കാൎഷ്ണ്യമായി വൎദ്ധിക്കുകയും അതിൽക്കൂടി അഗ്നിജിഹ്വകൾ പൂൎവ്വാധികം ശക്തിയോടെ പ്രജ്വലിക്കയും—ആയ്യപരാധികളുടെ നിലവിളികളും ഗൎജ്ജനങ്ങളും ദയനീയവിലാപങ്ങളും തീവ്രവേദനമൂലം അത്യധികം കഠോരമാകയും ചെയ്തു

പ്പോൾ—ആ തോതനുസരിച്ചുതന്നെ മഹാപുരോഹിതന്റെ മുഖത്തിൽ ഉണ്ടായ സംതൃപ്തി അധികം ആസുരവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ ക്രൗര്യം പ്രസ്പഷ്ടമാകുംവണ്ണം പ്രവൃദ്ധവുമായിത്തീൎന്നു.

അതു ഭയങ്കരമായിരുന്നു—അഹോ! ആ മൂന്നു രൂപങ്ങളും അവരെ മൂടിയ ധൂമത്തിന്റെയും ലേഹനം ചെയ്ത അഗ്നിജിഹ്വകളുടെയും മദ്ധ്യത്തിൽ കിടന്നു പുളയുന്നതും, വീൎക്കുന്നതും കാഴ്ചയ്ക്കു അതിഭീഷണം തന്നെ.

പുരോഹിതന്മാരുടെ മന്ത്രോച്ചാരണങ്ങൾക്കു മുകളിലായി കേൾക്കപ്പെട്ട കൎണ്ണകഠോരവും മസ്തിഷ്കഭേദകവും ആയ ആ മുറവിളികളെ ചെവിക്കൊള്ളുന്നതു സങ്കടകരമായിരുന്നു.

ഈ സമയമെല്ലാം, സുദർശനത്തിന്റെ അററത്തു പതിച്ചിട്ടുള്ള ലോഹഫലകം സൂൎയ്യരശ്മികളെമാത്രമല്ല പ്രതിഫലിപ്പിച്ചതു്. എന്നാൽ മൂന്നു ശരീരങ്ങളെയും ഇന്ധനസംഭാരത്തെയും കരിയാക്കി ഒടുവിൽ ചാമ്പലാക്കിയ ആ ദഹനനെയുംകൂടി പ്രതിബിംബിച്ചു.

എന്നാൽ ഇനി ഈ രംഗത്തെപ്പററി അധികം വിസ്തരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ആ നരമേധം കഴിഞ്ഞുവെന്നും; യജ്ഞപശുക്കൾ ചാമ്പലായി എന്നും, തീയണഞ്ഞു എന്നും ചുരുക്കി പറഞ്ഞാൽ എന്റെ വായനക്കാർ കോപിക്കയില്ലെന്നും വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഉച്ചതിരിഞ്ഞു മണി മൂന്നായി.

ആൾക്കൂട്ടം പിരിഞ്ഞുപോകുന്നു—എന്നാൽ പിന്നെയും കുറെപ്പേർ ചന്തയിൽതന്നെ നില്ക്കുന്നുണ്ട്. അവരിൽ അനേകം ആളുകൾ നടുങ്ങുന്ന നോട്ടങ്ങളോടുകൂടി ആ ചെറിയ ചാമ്പൽക്കുന്നുകളെ കാണ്മാനായി അടുക്കുന്നു.

വല്ലഭപുരത്തിലെ വലിയ പുരോഹിതനും പ്രഗ്രീവത്തിൽതന്നെ ഇരിക്കുന്നുണ്ട്—എന്തെന്നാൽ ഭഗീരഥൻ, ജാഹ്നവി, മധുസൂദനൻ, സായനൻ ഇവരെ പിടിക്കാൻ നിയോഗിക്കപ്പെട്ട ഭടന്മാർ കാര്യം സാധിച്ചുകൊണ്ടുവരുമോ എന്നറിവാനായി അദ്ദേഹം അടുത്തദിവസം പ്രഭാതംവരെ അവിടെ താമസിക്കാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കയാണ്.

തൃപ്പാദങ്ങൾ പ്രഗ്രീവത്തിൽ തന്നെയിരിക്കയാണെന്നു നാം പറഞ്ഞുവല്ലൊ—എന്തെന്നാൽ നഗരാധിപൻ നടത്താൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള ഭിക്ഷ ഇനിയും തയ്യാറായിട്ടില്ല. പിന്നെ ആ മന്ദിരം ഉത്തരദിശാഭിമുഖമാകയാൽ സാരസാദ്രിയുടെ അധിത്യകയിൽനിന്നും ഒരിളംതെന്നൽ മെല്ലെയണഞ്ഞു സംതൃപ്തമായ ക്രൗര്യത്താൽ സന്തപ്തമായ സ്വാമിതിരുവടികളുടെ ഗണ്ഡസ്ഥലത്തെ വീജനം ചെയ്യുന്നു.

ഓടിപ്പോയവരെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വരുവാനായി പുലർച്ചയ്ക്കുതന്നെ ഭടന്മാരെ അയച്ചു. അതു കഴിഞ്ഞിട്ട് ഇപ്പോൾ വളരെ നാഴിക നേരമായി. അക്കാര്യത്തിൽ ഫലപ്രദമായ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യാൻ ഇതിനകം ധാരാളം സമയമുണ്ട്.

ബാലാനന്ദൻ തന്നാത്താൻ ഇങ്ങനെ വിചാരിച്ചു. അദ്ദേഹം വീണ്ടും ഈ കാൎയ്യംതന്നെ ആലോചിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു സംഘം അശ്വഭടന്മാർ ചന്തയുടെ പരിധിയിൽ പ്രത്യക്ഷരായി.

നഗരാധിപൻ അവരെ കണ്ട ഉടൻ സന്തോഷത്തോടെ ഇങ്ങിനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു: "നമ്മുടെ ഭടന്മാർ! അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു യുവതിയുമുണ്ട്."

"അതെ, വിദ്യാൎത്ഥിയുടെ വേഷത്തിൽ ഒരു സുന്ദരയുവാവുംകൂടിയുണ്ട്," എന്നു ബാലാനന്ദന്റെ കാൎയ്യദർശി പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ നമുക്ക് ഈ പ്രഗ്രീവത്തിൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടുതന്നെ നാളെയും രണ്ടു ദഹനങ്ങൾ കാണാം," എന്നു മുഖത്തിൽ തെളിഞ്ഞു കാണപ്പെട്ട ക്രൗൎയ്യത്തോടുകൂടി ബാലാനന്ദൻ പറഞ്ഞു.

ഈ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ പ്രഗ്രീവത്തിന്റെ താഴെനിന്നും പുറപ്പെട്ട ആഹ്ളാദവിജയങ്ങൾ ഇടകലർന്ന ഒരു ഉച്ചസ്വരം ഘൃണാഹീനനായ ആ പുരോഹിതന്റെ ചെവിയിലെത്തി. ഉടൻതന്നെ താഴത്തേയ്ക്കു നോക്കിയപ്പോൾ, ഭഗീരഥനേയും ജാഹ്നവിയേയുംപററി അറിവുതരുവാനായി കാലത്തു തന്റെ സമീപത്തിൽ വന്നിരുന്ന ജലന്ധരദേശീയനെ അദ്ദേഹം കണ്ടു.

ദ്വിഭാഷിയായ ഭൃത്യനോടുകൂടി അവിടെ നിന്നിരുന്ന സംഗമൻ ദൂരത്തുനിന്നും വരുന്ന ഭടന്മാരുടെ ഇടയിൽ ജാഹ്നവിയേയും അവളുടെ കാമുകനായ

ബ്രഹ്മചാരിയേയും കണ്ടു. അതുകൊണ്ടായിരുന്നു അയാരം ആനന്ദത്താൽ മതിമറന്നു വിളിച്ചുപോയതു്.

"മായാപുരത്തുനിന്നും ഓടിപ്പോന്ന ആളുകരം അവരാണോ?" എന്നു പുരോഹിതൻ ഗ്രീവത്തിന്റെ മുകളിൽ നിന്നു കുനിഞ്ഞുനോക്കിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു.

പുരോഹിതന്റെ ചോദ്യം ഭഗ്ഗൻ സംഗമനെ ധരിപ്പിച്ചു. അയാരം അതിനനുകൂലമായ മറുപടിയും കൊടുത്തു.

ഭടന്മാർ നഗരാധിപന്റെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നും അഞ്ചാറടി അകലെ എത്തിയപ്പോരം ബാലാനന്ദൻ ജാഹ്നവിയുടെ മേൽ ദൃഷ്ടിപതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:

"ഈശ്വരാ! ഇവരം അതിസുന്ദരിയാണല്ലോ. പ്രശാന്തപ്രഭാവത്തോടുകൂടിയ ആ നോട്ടത്തിന്റെയും മിക്കവാറും പ്രൗഢമായ ആ പുരുഭാവത്തിന്റെയും അടിയിൽ വിഷയാസക്തിയും വികാരസംകലിതമായ മദനോന്മാദവും അവളുടെ ആകൃതിയിൽ വെളിപ്പെടുന്നു."

ഇപ്രകാരം തന്നത്താൻ ചിന്തിച്ച ബാലാനന്ദന്റെ നയനങ്ങരം, ഭടന്മാരുടെ ഇടയിൽ തന്റെ കുതിരപ്പുറത്തിരിക്കുന്ന നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ സുന്ദരമായ മുഖത്തിലും മനോഹരമായ കളേബരത്തിലും മന്ദംമന്ദം സഞ്ചരിച്ചുതുടങ്ങി.

അവളുടെ സമീപത്തായി ഭഗീരഥനും ഉണ്ടായിരുന്നു. തനിക്കും പ്രണയിനിക്കും നേരിട്ട ആപത്തി

നെ ഓൎത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം അസ്വസ്ഥമായിത്തീൎന്നിരുന്നു എങ്കിലും ജാഹ്നവിയുടെ ധൈൎയ്യത്തെ വൎദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം പ്രശാന്തമായ ധൈൎയ്യത്തെ അവലംബിച്ചു.

അല്പം മുമ്പുനടന്ന ദുഃഖപൎയ്യവസായിയായ സംഭവത്താൽ ഉൽഭൂതമായ മനഃക്ഷോഭചൈത്യത്തെ നിലനിൎത്താൻ പൎയ്യാപ്തമെന്നു തോന്നിയ ഈ പുതിയ കാൎയ്യഗതികളെ ദൎശിക്കുന്നതിനായി, ആ ചന്തസ്ഥലത്തിൽ അങ്ങുമിങ്ങും നടന്ന ആളുകളെല്ലാം പ്രഗ്രീവത്തിന്റെ താഴെ കൂട്ടംകൂടി, സംഗമനാൽ അപരാധം ആരോപിക്കപ്പെട്ട സുന്ദരയുവാവിനെയും യുവതിയേയും കാണ്മാനുള്ള അത്യാശമൂലം ഉളിഞ്ഞുനോക്കി.

എന്നാൽ ഈ യുവമിഥുനത്തിന്റെ പേരിൽ ആരോപിക്കപ്പെട്ട കുററം എത്ര മഹത്തരമായിരുന്നാലും അതിനെപ്പററി ജനസാമാന്യത്തിനുണ്ടായ ചിന്ത ആ കാമിനീകാമുകന്മാരുടെ ലാവണ്യാതിരേകത്താലും ഭാവഗാംഭീൎയ്യത്താലും അനുതാപമായി മാറി.

ഈ കുററാരോപണം പരസ്യമായി വിചാരണചെയ്തു് ഒരു തീൎച്ച കല്പിക്കണമെന്നായിരുന്നു വല്ലഭപുരത്തിലെ വലിയ പുരോഹിതൻ ആദ്യം വിചാരിച്ചിരുന്നതു്. എന്നാൽ ജാഹ്നവിയുടെ മനോഹരമായ രൂപവിലാസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ നിസ്സീമമായ അഭിനിവേശത്തെ ഉളവാക്കുകയാൽ അവളും താനും മാത്രമായി ഒരു സംഭാഷണം നടത്തുന്നതിനു തക്ക കാരണം ഉണ്ടാക്കാൻ അദ്ദേഹം നല്ല കൗശലം പ്രയോഗിച്ചു.

പ്രഗ്രീവത്തിന്റെ കൈവരിയിൽ കയ്യൂറപ്പിച്ചു കുനിഞ്ഞുനിന്നു താഴെയുള്ള ജനങ്ങളെ ആകെ ഒന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ഉറക്കെ പറഞ്ഞു:

"അന്യായക്കാരനും പ്രതിഭാഷിയും എവിടെ?"

"ഇവിടെയുണ്ടു പ്രഭോ!" എന്നു സംഗമന്റെ സമീപത്തുനിന്ന ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:—തടവുകാരിയുടെ പേരെന്തെന്നു് അന്യായക്കാരനോടു ചോദിക്കൂ.

ഭർഗ്ഗൻ:-(സംഗമനോടു വിവരം ചോദിച്ചറിഞ്ഞിട്ടു്) ജാഹ്നവിയെന്നു്.

ബാലാനന്ദൻ:—അവൾ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ വേഷത്തിൽ നില്ക്കുന്നയാളിന്റെ ഭാര്യയാണോ?

"അല്ല പ്രഭോ—നിയമമനുഷ്ഠിച്ച് അവൾക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യയായിരിക്കാൻ പാടില്ല," എന്നു സംഗമന്റെ പക്കൽനിന്നും വിവരമറിഞ്ഞ ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

ജനസംഘത്തിന്റെ മുമ്പാകെവച്ചു തന്റെ പ്രണയിനിയെ അപമാനിച്ചതിനെ ഓർത്തു ഭഗീരഥന്റെ മുഖത്തിൽ സങ്കടസൂചകമായ ഒരു ഭാവം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ലജ്ജാകോപങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന ഒരു രസം ജാഹ്നവിയുടെ മുഖത്തെ പാടലമാക്കുകയും, അവളുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ നിന്ദാസൂചകമായ ഭാവത്തിൽ ഭീരുവായ സംഗമന്റെ മേൽ പതിക്കയും ചെയ്തു.

ബാലാനന്ദൻ:—ജാഹ്നവി നിയമമനുഷ്ഠിച്ച് അവളുടെ കൂട്ടുകാരന്റെ ഭാര്യയായിരിക്കാൻ പാടല്ലാത

ല്ലെന്നു് അന്യായക്കാരൻ പറയുന്നു. എന്നാൽ അവൾ മററു വല്ലവരുടെയും ഭാൎയ്യയാണോ?

ഭൎഗ്ഗൻ:-(സംഗമനവേണ്ടി) 'അല്ല, നിയമസംബന്ധമായ ദൃഷ്ട്യാ അവളുടെ കൂട്ടുകാരൻെറ പേരിലാണു്.

ബാലാനന്ദൻ:-എന്നാൽ അവളുടെ കൂട്ടുകാരനാരാണു്?

"ഫലദാനഗരത്തിലെ വൈദികബ്രഹ്മചാരികളിൽ ഒരുവനാണു്," എന്നു ഭൎഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

അത്ഭുതാൽഭുതമായ ഒരു മൎമ്മരശബ്ദം ജനതാമദ്ധ്യത്തിൽ പരന്നു, എന്തെന്നാൽ പുരാണയോഗീന്ദ്രന്മാരുടെയും ജ്ഞാനത്തെ അതിക്രമിച്ച വിദ്യാസമ്പത്തോടുകൂടിയ ഒരു യുവാവാണു ഭഗീരഥൻ എന്നുള്ള കീൎത്തി ലോകംമുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിരുന്നു.

ഒരു വൈദ്യുതയന്ത്രത്തിൽ നിന്നൊററ ദീൎഘമായ പ്രകമ്പനമെന്നപോലെയുള്ള ആ ഭ്രമം ജനസംഘത്തിൽ അപ്പോഴും പ്രസരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ—ഈവിധം സർവവന്ദിതനായ ഒരു തരുണൻെറ പ്രേമപാത്രമായിത്തീൎന്നതിൽ തനിക്കുള്ള അഭിമാനത്തെ തെളിയിക്കുമാറു് ജാഹ്നവി സ്വനയനങ്ങളെ ഔത്സുക്യത്തോടുകൂടി ആ കാമുകൻെറ മേൽ പ്രക്ഷേപണം ചെയ്യവേ — മഹാപുരോഹിതൻ ഭടനായകനോടു ഒരു സംജ്ഞ കാണിച്ചു.

ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ പുരോഹിതൻെറ സംജ്ഞയുടെ അൎത്ഥം മനസ്സിലായി. അദ്ദേഹം ഉടൻതന്നെ ബ്രഹ്മചാരിയുടെ കഞ്ചുകത്തെ പറിച്ചെടുത്തു. ഭഗീരഥൻെറ നാഭിയുടെ നേരെ അധോഭാഗത്തായി ഒരു

മൗഞ്ജീഗുണം കടീതടത്തെ വേഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു.

"അതെ ഈയാൾ ഒരു വൈദികബ്രഹ്മചാരി തന്നെ," എന്നു് വ്രതം, പ്രതിജ്ഞ ഇതുകളെ അതിക്രമിച്ച ഒരുവൻെറ നേരെ തോന്നുന്ന ഭയംകൊണ്ടെന്നപോലെ നടുക്കത്തെ അഭിനയിച്ചുകൊണ്ടു ബാലാനന്ദൻ പറഞ്ഞു. പിന്നീടു് ഭഗീരഥൻെറ മേൽ സംഗമൻ ആരോപിച്ച അപരാധം നിസ്സംശയമായി തെളിഞ്ഞു എന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ അദ്ദേഹം തുടൎന്നു പറഞ്ഞു:

"ഈ മഹാപാപിയേക്കൊണ്ടുപോയി കാരാഗൃഹത്തിൽ അടയ്ക്കട്ടെ. അവൻെറ അപരാധിനിയായ വയ്പാട്ടിയുടെ കാൎയ്യത്തിൽ നാം രഹസ്യമായ ഒരു വിചാരണ നടത്തുന്നതാണു്."

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ബാലാനന്ദൻ പെട്ടെന്നു തിരിഞ്ഞു പ്രഗ്രീവത്തെ വിട്ടുപോയി. ഭടന്മാരാകട്ടെ വിദ്യാൎത്ഥിയെയും ജാഹ്നവിയേയും കടന്നുപിടിച്ചു് അവരെ കതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറക്കി.

"എൻെറ ജീവിതസൎവ്വസ്വമേ, ധൈൎയ്യമായിരിക്കുക. നാം അധികദിവസം ഇങ്ങനെ വിയോഗദുഃഖം അനുഭവിക്കയില്ലെന്നു് എനിക്കുറപ്പു തോന്നുന്നു," എന്നു ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

എന്തെന്നാൽ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാപ്രതിമയുടെയും കാളീശപരദുൎഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻെറയും വാക്കുകൾ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ മുന്നിട്ടുനിന്നിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, അവളെ സുരക്ഷിതയാക്കിയ ഒരു ധൈൎയ്യവും അവൾക്കുണ്ടായി.

ആ വിദ്യാർത്ഥി, അവർണ്ണനീയമായ പ്രണയ പരിശുദ്ധിയെ പ്രകടിപ്പിക്കുമാറു തൻെറ പ്രണയിനിയെ ഒന്നു നോക്കി. അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ അവർ വേർപെടുത്തപ്പെട്ടു. ഭഗീരഥൻ കാരാഗൃഹത്തിലേയ്ക്കും ജാഹ്നവി നഗരാധിപൻെറ സൗധത്തിലുള്ള വിശാലശാലയിലേയ്ക്കും നയിക്കപ്പെട്ടു.

15

വിമലമതേ തവ കൊങ്കകളും കണ്ടിട്ടുമിതകുതുഹലമുളവാകുന്നു
മട്ടോലുംമൊഴിയാളെ നിന്നുടലമൊട്ടുകളും രണ്ടും നമ്മുടെമാറിൽ
പുഷ്ടാനന്ദം ചേർത്തുപുണർന്നിട്ടൊട്ടുശമിപ്പിച്ചീടുകതാപം
കഷ്ടം മട്ടുമലർശരനുടെബാണം പെട്ടെന്നനവധി
കൊണ്ടിട്ടെന്നുടൽ
നഷ്ടംവന്നുഭവിക്കുംമുമ്പേ തുഷ്ടിയൊടാശു പുണർന്നാലും നീ

* * * *

തൊട്ടുകൂടുമോ ഹരിപത്നിയെ ശരീരത്തിനു
കഷ്ടമായുള്ള വാക്കു ചൊല്ലാതെ ദുഷ്ടാത്മാവേ.

വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനും നമ്മുടെ കഥാനായികയും ഇപ്പോൾ തനിച്ചായി. വിശാലമായ ആ ശാലയുടെ ഒരററത്തു പുരോഹിതൻ ഒരു കസാലയിൽ ഇരുന്നു. ജാഹ്നവിയാകട്ടെ അല്പം അകലത്തായി അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുമ്പിൽ നിന്നു.

അവളുടെ ദീർഘകായം അതിനെത്താവുന്ന ഔന്നത്യത്തിൻെറ പരമാവധിയെ പ്രാപിച്ചു കാണ

പ്പെട്ടു. അവളുടെ ശ്രേഷ്ഠമായ ഗൗരവഭാവം അവളുടെ ആകൃതിയുടെ കൗതുകകരമായ അനുപാതത്തെ അവലംബിച്ചതിനെ അജ്ഞാതമായ ഒരു അനുകൂലാവസ്ഥയിലേയ്ക്കു നയിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ഒരു സ്ത്രീയുടെ തന്റേടവും ഒരു നായികയുടെ മനഃസാന്നിദ്ധ്യവുമായ നൈസർഗ്ഗികായുധങ്ങളെ ധരിക്കണമെന്നു മാത്രമേ ജാഹ്നവി വിചാരിച്ചിരുന്നുള്ളു. എങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ അവൾ മുഖകാന്തിയിൽ മികച്ചവളായും ആകൃതിയിൽ ഉന്നതയായും കാണപ്പെട്ടുകയാൽ പുരോഹിതൻ ബഹുമാനഭയങ്ങളാൽ പരാജിതനായിത്തീർന്നു.

പുരാണഗ്രന്ഥങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം പഠിച്ചിട്ടുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്, ജാഹ്നവിയുടെ കളേബരത്തിൽ ഇന്ദ്രാണിയുടെ ലാവണ്യമഹിമയും, ഭാരതീദേവിയുടെ ധിഷണാവൈഭവവും ചന്ദ്രികയുടെ കാന്തിയും സമ്മേളിച്ചിട്ടുള്ളതായി തോന്നി.

ഭടന്മാർ അവളെ ബന്ധിച്ചപ്പോൾ അവളുടെ ശരീരത്തിൽ യാതൊരുവിധമായ പീഡയോ മററു അപമാനകരമായ സ്പർശമോ ഏൽക്കാഞ്ഞതിനാൽ കാളീശപരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻ കൊടുത്ത പെട്ടി ഇപ്പോഴും അവളുടെ കൈവശംതന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ സായനൻ ഭഗീരഥനെ ഏൽപ്പിച്ച ചന്ദനപ്പെട്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കയ്യിൽനിന്നു അപഹരിക്കപ്പെട്ടുകയാൽ അതു് ഇപ്പോൾ ബാലാനന്ദന്റെ പീഠത്തിനു സമീപമുള്ള മേശമേൽ ഇരിക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു.

നമ്മുടെ കഥാനായികയും മഹാപുരോഹിതനും

തനിച്ചായതിൽപിന്നെ അല്പസമയത്തേയ്ക്കു് ഇരുഭാഗത്തും ഒരു ഗാഢമായ നിശ്ശബ്ദത വ്യാപിച്ചു. ജാഹ്നവി ഒന്നും മിണ്ടിയില്ല—ബാലാനന്ദനാകട്ടെ, സംഭാഷണമാരംഭിക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നറിയാതെ അന്ധാളിന്നു് ഇരുന്നുപോയി.

"യുവതി, ഏററവും അനുതാപത്തോടുകൂടിയല്ലാതെ വീക്ഷണംചെയ്യാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരവസ്ഥയിലാണു ഭവതി ഇപ്പോൾ ഇരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടാണു ഭവതി ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏററവും ഹീനമായ ഒരു കർമ്മത്തെക്കുറിച്ചു ഭവതിയുടെ ശരിയായ മനോഭാവത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനായി ഭവതിക്കു ഞാനുമായി ഒരു രഹസ്യസന്ദർശനം നടത്തുന്നതിനനുവാദംതരാൻ ഞാൻ പ്രേരിതനായിത്തീന്നതു്. യഥാർത്ഥമായ പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി എൻെറ കാരുണ്യത്തിനധീനയാകാൻ ഭവതി സന്നദ്ധയാണെങ്കിൽ ഭവതിയുടെ കഠിനമായ ധർമ്മലോപത്തിനു നിയമംവിധിച്ചിട്ടുള്ള ഭയങ്കരശിക്ഷകളിൽനിന്നും ഭവതിയെ രക്ഷിക്കാൻ എനിക്കു സാധിച്ചേയ്ക്കാം. അല്ലാതെ, ശാഠ്യവും വികടതയും തുടങ്ങുന്നപക്ഷം, എൻെറ സന്മനസ്സിന്നു വിപരീതമായി ഭവതിയെ ദുർവ്വിധിയുടെ അധീനത്തിലേയ്ക്കു തള്ളുവാനല്ലാതെ എനിക്കു മററൊരു നിവൃത്തിയുമില്ല," എന്നു കരുണാസ്വരത്തേയും പൈതൃകമായ മര്യാദയെയും അഭിനയിച്ചുകൊണ്ടു് ആ മതാധികാരി പറഞ്ഞു.

"ആ ദുർവിധി, പ്രഭോ—അതെന്താണു്?" എന്നു ജാഹ്നവി സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

"വധസ്തംഭം—ജീവനോടുകൂടിയുള്ള ദഹനം—മുതലായ ശിക്ഷണങ്ങളിൽവെച്ച് അതിഭയങ്കരമായുള്ള ഒന്ന്," എന്നു ബാലാനന്ദൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-(സ്വരംകൊണ്ടോ ഭാവംകൊണ്ടോ ഭയസംഭ്രമങ്ങളുടെ ലേശംപോലും പ്രകടിപ്പിക്കാതെ) ഞാൻ മാത്രമാണു കുററക്കാരിയെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നപക്ഷം—മതത്തോടുള്ള വ്രതഭംഗത്തിനു ദുഷ്ടമായും പാപകരമായും ഭഗീരഥനെ വശീകരിച്ചതു ഞാനാണെന്നു സമ്മതിക്കുന്നപക്ഷം—അദ്ദേഹത്തെ സ്വതന്ത്രനാക്കി മഹമ്മദീയമണ്ഡലത്തിലേയ്ക്കു നിർബാധം യാത്രചെയ്വാനനുവദിക്കുന്നതിന് അവിടുന്നു കല്പന കൊടുക്കുമോ?

"എന്ത്? മനുഷ്യലോകത്തിൽ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിൽവച്ച് ഏററവും വലിയ ഹീനകർമ്മം ചെയ്ത മഹാപാപിയെ വെറുതെ വിടുകയോ? കൊലയെക്കാൾ ഭയങ്കരമായ അപരാധം ചെയ്ത ഒരുവനെ യാതൊരു ശിക്ഷയുംകൂടാതെ പോകാൻ അനുവദിക്കുകയോ? യുവതീ, മതസംബന്ധമായ നിയമങ്ങളോ രീതികളോ ഒന്നുംതന്നെ ഭവതിക്കു തീരെ മനസ്സിലായിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടാണ് ഒരു മതാധികാരിയോട് ഇപ്രകാരം പറയുന്നതു്," എന്നു കോപാത്ഭുതങ്ങൾ ഇടകലർന്ന സ്വരത്തിൽ ബാലാനന്ദൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-അവിടുന്ന് ഒരു യന്ത്രം മതാധികാരിയായിരിക്കെ, മതസംബന്ധമായി അവിടുത്തെ

അധികാരത്തിൽവരുന്ന സകല കാൎയ്യങ്ങളിലും ജീവിതമരണാവധി അവിടുത്തേയ്ക്കു കൈകാൎയ്യകൎത്തൃത്വമുണ്ടെന്നാണു ഞാൻ വിചാരിച്ചതു്"

"വ്രതഭംഗം ചെയ്ത ഒരു ബ്രഹ്മചാരിക്കു മാപ്പുകൊടുത്തു പരിശുദ്ധനാക്കാനുള്ള അധികാരം മതാൎയ്യക്ഷനു മാത്രമേയുള്ളു. പക്ഷേ, ഭഗീരഥന്റേതുപോലെ ഈവിധം ലോകപ്രസിദ്ധമായ ഒരപരാധത്തെ സംബന്ധിച്ചു് അവിടുന്നു് ഈ അധികാരം ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയുമില്ല," എന്നു ബാലാനന്ദൻ പറഞ്ഞു.

"അപ്പോൾ, അവിടുന്നു് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു ഭയങ്കരമായ ദുർവിധിയിലേയ്ക്കു തള്ളുവാൻതന്നെ തീർച്ചപ്പെടുത്തി, അല്ലേ?" എന്നു് അപാദചൂഡം പ്രത്യക്ഷമായ ഒരു സന്ത്രാസത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

"യുവതീ, ഭഗീരഥനെപ്പററി ഇനി ചിന്തിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ല. അയാൾ മൃതന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു," എന്നു കർക്കശസ്വരത്തിൽ ആ മതാധികാരി പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ ഞാൻ ചോദിക്കുന്ന ഒററ വരം—എന്റനേരെ കാണിക്കേണ്ടതായ ഒരു കരുണ—ഏററവും ദുസ്സഹമായ പീഡനമനുഭവിച്ചു് എന്റെ കാമുകന്റെ സമീപത്തിൽത്തന്നെ മരിക്കുവാൻ എന്നെ അനുവദിക്ക എന്നുള്ളതാണു്," എന്നു് ഒരു വീരവനിതയുടെ ഔത്സുക്യത്താൽ ഉൽഭൂതമായ സ്വരത്രാസത്തോടുകൂടി അവൾ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:-(ക്രോധംകൊണ്ടു് അരുണമായ മുഖത്തോടുകൂടി) വികടയും ബുദ്ധിഹീനയുമായ പെൺകിടാവേ! നിന്നെയും നിന്റെ പാപിയായ ജാരന്റെ നേരെ നിനക്കുള്ള ഭക്തിയേയുംകുറിച്ചു പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഈ പശ്ചാത്താപഹീനതയാൽ നീ അപരാധത്തിന്റെമേൽ അപരാധങ്ങളെ കുന്നിക്കുകയാണു്.

"ഹാ പ്രഭോ! പുരോഹിതന്മാരും, സന്യാസിമാരും പ്രണയത്തെ ഒരപരാധമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തിരിക്കാം. എന്നാൽ ഈ ശാസനത്തിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ ഈശ്വരൻ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല," എന്നു സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"ഇവൾ ഈശ്വരദൂഷണം ചെയ്യുന്നു," എന്നു ബാലാനന്ദൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. എന്നാൽ ഈയവസരത്തിൽ ജാഹ്നവിയുടെ രൂപം അത്ഭുതാവഹവും, അവളുടെ ആരാധനാവിഗ്രഹത്തിന്റെനേരെ അവസാനംവരെ പ്രകടിപ്പിക്കാൻ അവൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയ ആ അനുരാഗത്തിന്റെ ആവേശത്താൽ കാന്തവും, ഈവിധം അചഞ്ചലമായ ശ്രദ്ധയാലും, അജയ്യമായ ഭക്തിയാലും ഉളവായ ആനന്ദത്താൽ ശോഭായമാനവും ആയിരുന്നതിനാൽ ആ മതാധികാരി ഭയംകൊണ്ടും ബഹുമാനംകൊണ്ടും സ്തബ്ധനായിത്തീർന്നു.

അവളുടെ ആകൃതി ആകപ്പാടെ ഒന്നു വിസ്തൃതമായി—ശിരസ്സ് അല്പം ഒന്നു പിന്നോട്ടു ചരിഞ്ഞു—പററിപ്പിടിച്ചുകിടന്ന വസ്ത്രത്തിനടിയിലായി അവളുടെ കുചകലശങ്ങൾ ഒന്നു വിജൃംഭിച്ചു—അവളുടെ മു

ഖം ആ പാരമായ ചൈതന്യത്താൽ പ്രസന്നതയെ പ്രാപിച്ചു. ഇതിന്റെയെല്ലാം ഫലമായി അവൾ, ഒരു മനോഹരപ്രതിമ സജീവമായിത്തീൎന്നതുപോലെയും അല്ലെങ്കിൽ ഒരു പ്രൗഢവനിത ഒരു ദേവിയുടെ അവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചുതുടങ്ങിയതുപോലെയും കാണപ്പെട്ടു.

"അനുരാഗത്തിലുള്ള എന്റെ വിശ്വാസത്തെ പ്രഖ്യാപനംചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു ഞാൻ ഈശ്വരനെ നിന്ദിക്കയാണെന്ന് അവിടുന്നു പറയുന്നു. അഹോ! പ്രഭോ! ഞാനല്ല, ഈശ്വരദൂഷണം ചെയ്യുന്നതു് അവിടുന്നാണ്. അതേ, അവിടുത്തേയ്ക്കു പ്രേമത്തിൽ വിശ്വാസമില്ലെങ്കിൽ—അതല്ല ഒരു ഹൃദയം പ്രണയത്താൽ പ്രകാശിക്കയും സ്പന്ദിക്കയും ചെയ്യുമ്പോൾ മറെറാന്നിനു ആ വികാരത്തെ അടക്കുകയും ഒടിക്കയും ചെയ്യാമെന്നു അവിടുന്നു വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ— നമ്മുടെ സമസൃഷ്ടികളുടെയോഗക്ഷേമത്തിനു ഐഹികമായും പാരത്രികമായുമുള്ള മാൎഗ്ഗദർശനം ചെയ്വാൻ അർഹതയില്ലാത്തവണ്ണം അവിടുന്നു മനുഷ്യപ്രകൃതിയെപ്പററിയുള്ള അജ്ഞതയെ പ്രകടിപ്പിക്കയാണു ചെയ്യുന്നതു്. അനവധി വേദനകളുടെ പീഡ ഹൃദയത്തെ ഭേദിക്കാം—വിവിധങ്ങളായ ദുർഭാഗ്യകാലമേഘങ്ങൾ അതിന്റെ ജീവപ്രകാശത്തെ തിമിരാവൃതമാക്കിയെന്നുവരാം—ദുസ്സഹമായ കഷ്ടതകളുടെ ജ്വാലകൾ അതിന്റെ കുസുമങ്ങളെ ആമൂലം വരട്ടിയെന്നു വരാം. എന്നാൽ അതു നിഷ്കളങ്കമായും വിശ്വസ്തമായുമുള്ള ഒരു പ്രേമത്തെ പരിപാലിക്കുന്നപക്ഷം, ഈ

അനുഗ്രഹീതമായ വികാരത്തിൻെറ ചൈതന്യം ഹൃദയസ്പന്ദനം നില്ക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ അവസാനിക്കയുള്ളൂ. പ്രഭോ! ഇപ്രകാരമാണു് അനുരാഗം. അങ്ങനെയിരിക്കെ മനുഷ്യനിയമങ്ങൾക്കും ശാസനങ്ങൾക്കും അടക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു വികാരമാണതെന്നു അവിടുന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ? ഓ! മതാദ്ധ്യക്ഷൻെറ അധികാരം പക്ഷേ, ലോകം മുഴുവനും വ്യാപിച്ചതായിരിക്കാം—ആയധികാരം ചക്രവർത്തികളെയും രാജാക്കന്മാരെയും ഭയപ്പെടുത്തുന്നതും, വലിയ ആളുകളെ സിംഹാസനത്തിൽ കയററാൻ ശക്തിയുള്ളതും ആയിരിക്കാം. എന്നാൽ, അതിനു പ്രേമത്തിൻെറ ജനനത്തേയും, വളർച്ചയേയും, മരണത്തേയും വരിക്കാൻ കഴികയില്ല—ആ അധികാരത്താൽതന്നെ നിശ്ചിതമായ പരിധിയിൽ ആ വികാരത്തെ നിർത്താൻ അതിനു സാധിക്കയില്ല. അതുകൊണ്ടു് എന്നെ ഹൃദയമഴിഞ്ഞു സ്നേഹിക്കുന്നതിൽ ഭഗീരഥൻ അപരാധിയാണെന്നു പറയരുതു് അതുപോലെതന്നെ് എൻെറ പ്രേമം അദ്ദേഹത്തിൽ സമർപ്പിച്ചതുകൊണ്ടു ഞാനും കുററക്കാരിയാണെന്നു വിധിക്കരുതു് അദ്ദേഹം പുരോഹിതവൃത്തികൾ അഭ്യസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണെങ്കിലും—അദ്ദേഹം ബ്രഹ്മചാരിയാണെങ്കിലും സാധാരണ മനുഷ്യസമുദായത്തിനുള്ള് വികാരങ്ങൾക്കു് അദ്ദേഹം അതീതനല്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ മനശ്ചോദനത്തിനനുസരിച്ചു് അദ്ദേഹം പ്രവൃത്തിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ഈശ്വരനും പ്രകൃതിക്കും വിപരീതമായി അദ്ദേഹം പാപം ചെയ്തിട്ടില്ല. പക്ഷേ, മനുഷ്യൻെറ

ക്രൂരനിയമങ്ങൾക്കും ആസുരശാസനങ്ങൾക്കും, അസാദ്ധ്യമായ ശൃംഖലകൾക്കും വിരുദ്ധമായി അദ്ദേഹം പ്രവത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്."

അവളുടെ ഓരോ നോക്കും, ആംഗ്യവും, ഭാവവും ഓരോ നൂതനവിശ്വാസത്തെ ജനിപ്പിച്ചതുപോലെ തോന്നുകയാലും, ആ വീരവനിതയുടെ സ്വരം അതിന്റെ മാധുര്യപ്രവാഹത്തിൽകൂടി അദ്ദേഹത്തിനെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു പോകയാലും ബാലാനന്ദൻ ഈ ദീർഘവും ചൈതന്യപൂർണ്ണവുമായ സംഭാഷണത്തെ അസാധാരണ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി കേട്ടു.

ഇതുകൂടാതെയും, അവളുടെ സംഭാഷണവിഷയം അതിലാവണ്യവതിയായ ഒരു തരുണി ഔൽസുക്യത്തോടുകൂടി വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ കടിലനായ ആ വിഷയലമ്പടൻ കേൾക്കുന്നതിനു വൈമനസ്യം പ്രകടിപ്പിക്കാത്ത ഒന്നായിരുന്നു, എന്നു മാത്രമല്ല, ഈ കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ ആരംഭത്തിൽ താനൊന്നാൻ സമീപിക്കുന്നതിനാഗ്രഹിച്ച ഒരു കാര്യത്തിലേയ്ക്കു് സംഭാഷണത്തെ തിരിച്ചുകൊണ്ടു് അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെയും നിർവഹിച്ചു.

ബാലാനന്ദൻ:-(വികാരപൂർണ്ണമായ വീക്ഷണങ്ങളെ അവളുടെമേൽ പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്) ജാഹ്നവീ, ഈ വികാരം എല്ലാ മതത്തിനും ഉപരിയാണെന്നു ഭവതി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നതായി ഞാൻ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണോ?

"അതുതന്നെ ഒരു മതവും—ഒരു വിശ്വാസവും—

ഒരു വാസനയുമാകുന്നു," എന്നു ജാഹ്നവി ഉറക്കെ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ ഹിന്ദുമതത്തിലും ആരാധനയിലും നിന്നു സ്വാതന്ത്ര്യമായുള്ളതല്ലേ?" എന്നു് ബാലാനന്ദൻ ചോദിച്ചു.

"അല്ല പ്രഭോ, ഹിന്ദുമതം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചിട്ടുള്ള സച്ചിദാനന്ദസാരത്തിന്റെ ഒരംശംതന്നെയാണിതു്," എന്നു സന്തുഷ്ടയായ ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു. പിന്നീടു് ഈ സംഗതിയെ പററി നിരൂപണംചെയ്യാൻ പുരോഹിതനു് ആശയുണ്ടെന്നു കണ്ടതിനാൽ അവൾ തുടർന്നുപറഞ്ഞു:

"അതുകൊണ്ടു പരിശുദ്ധനായ പ്രഭോ, ഭഗീരഥനും ഞാനും തമ്മിലുള്ള അനുരാഗത്തിൽ ധാരാളം സമാധാനത്തിനോ അഥവാ സംശയസംയുതമായ നീതീകരണത്തിനെങ്കിലുമോ വകയുണ്ടെന്നു് അവിടുന്നു കാണുന്നുവല്ലോ. മതനിയമം പറയുന്നതു് ഒരു പുരോഹിതൻ ഒരു സ്ത്രീയിൽ അനുരക്തനാകുന്നതും ഒരു സ്ത്രീ ഒരു പുരോഹിതനിൽ പ്രണയബദ്ധയാകുന്നതും തെററാണെന്നാണു് ഏററവും ക്രൂരവും നീതിവിരുദ്ധവുമായ ഈ വാദത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി, ഈ പ്രകൃതിവിരുദ്ധമായ ശാസനങ്ങളെ അതിലംഘിക്കുന്നവർക്കു് ഏററവും ഭയങ്കരമായ ശിക്ഷകളെയും ആ നിയമം വിധിച്ചിട്ടുണ്ടു് എന്നാൽ പ്രഭോ, അവിടുത്തെ ജനനത്തിനു വളരെക്കാലം മുമ്പുതന്നെ ഈ ശാസനങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടകയാൽ അതിലേയ്ക്കു് ഉത്തരവാദി അവിടുന്നല്ലെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു,

പക്ഷെ, ഈ ശാസനങ്ങളെ അവയുടെ കഠോരമായ ഭാവത്തിൽ അവിടുന്നു കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നപക്ഷം അവിടുന്നു മഹാനിഷ്ഠുരനാണെന്നു ജനങ്ങൾ വിചാരിക്കും. അതുകൊണ്ടു് ഭഗീരഥൻ മതത്തിനെതിരായി പാപംചെയ്തതിന്നു് അദ്ദേഹം സന്ന്യാസിമഠത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കരിക്കപ്പെടട്ടെ. പിന്നെ, അപകൃതമായ മതത്തിൻെറ പ്രതികാരശീലത്തിന്നു് ഒരു ബലിസാധനം വേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു ഞാനായിക്കൊള്ളട്ടെ. മഹാപ്രഭോ! അവിടുത്തെ തൃപ്പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു ഞാൻ ഈ അനുഗ്രഹത്തെ യാചിക്കുന്നു. അതിനെ അവിടുന്നുചെയ്യുന്ന ഒരു വലിയ കാരുണ്യമായി ഞാൻ കരുതും."

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ജാഹ്നവി വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതൻെറ മുമ്പിൽ പ്രണമിച്ചു. അവളുടെ നീലകുന്തളം കളിർക്കല്ലുകൊണ്ടു നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട തളത്തെ സ്പർശിക്കുമാറു്, ശിരസ്സു മെല്ലെ താണപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ നയനങ്ങൾ ഗ്രസനകൗതുകത്തോടുകൂടി അവളുടെമേൽ പതിച്ചു.

കസാലയിൽ നിന്നെഴുന്നേററു് അവൾ പ്രണമിച്ചുകിടന്ന സ്ഥലത്തേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം നീങ്ങി; പൈതൃകമായ വാത്സല്യത്താലെന്നപോലെ സ്വകരത്തെ അവളുടെ ശിരസ്സിൽ വച്ചിട്ടു പുഷ്കലമായ ആ കേശഭാരത്തെ തലോടിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം മൃദുസ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"ജാഹ്നവീ, പ്രണയബദ്ധമായ ഹൃദയം ആ

കാരണത്താൽ ഒരിക്കലും കുററത്തെ അർഹിക്കുന്നതല്ലെന്നു ഭവതി നിസ്സംശയം തെളിയിച്ചുകഴിഞ്ഞു."

അംബരമണ്ഡലത്തിൽ ചപലാസ്ഫുരണമുണ്ടാകുന്നതുപോലുള്ള വേഗത്തിൽ പുരോഹിതന്റെ മനോഗതം ജാഹ്നവിയുടെ മസ്തിഷ്കത്തിൽ മിന്നി. അനന്തരം തപ്തമായ ഗണ്ഡതലങ്ങളോടും തുടിക്കുന്ന കളേബരത്തോടുംകൂടി ചാടിയെഴുന്നേററ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയകോണത്തിലെ രഹസ്യങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കാനെന്നപോലെ അവൾ ഒരു വീക്ഷണത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ പതിപ്പിച്ചു.

ബാലാനന്ദൻ:-(അനിരുദ്ധമായ വികാരപരമ്പരയോടുകൂടി) അതെ, ഭവതി ഒരു ആപൽക്കരമായ പ്രമാണത്തെ ഉദ്ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു; ഞാൻ അതിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യത്തിനു തലവണങ്ങുകയും അതിന്റെ ഫലത്തെ അവകാശപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

"പ്രഭോ, അവിടുത്തെ വാക്കുകളുടെ അർത്ഥമെന്ത്?" എന്നു ഭയസൂചകമായ നോട്ടങ്ങളോടുകൂടി ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

"ഭവതി ഏററവും ലാവണ്യവതിയും ആരാധ്യയുമായ ഒരു തരുണിയാണെന്നും ബാലാനന്ദൻ ഭവതിയുടെ അടിമയാണെന്നുമാണ് എന്റെ വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം," എന്ന് ആ പുരോഹിതൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"അഹോ! പ്രഭോ! എനിക്ക് ഭഗീരഥന്റെമേൽ തോന്നിയിട്ടുള്ള പ്രണയം അവിടുന്ന് ഏതെല്ലാംവിധത്തിൽ പരീക്ഷിക്കാനാണ് ആഗ്രഹിക്കുന്നതു്?"

എന്ന് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉദ്ദേശത്തെ താൻ തെററിധരിച്ചു എന്നുള്ള വിശ്വാസത്തോടും, താൻ ശക്തിയേറിയ വാചകത്തിൽ വർണ്ണിച്ച ആ പ്രണയത്തെ വാസ്തവത്തിൽ ഒന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തോടുകൂടിമാത്രം ഈ ഉപായം അദ്ദേഹം പ്രയോഗിച്ചതാണെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"ജാഹ്നവീ, എൻെറ വാക്കുകളെ കേട്ട് ഭവതിയുടെ ക്ഷോഭത്തെ ശാന്തമാക്കൂ," എന്നു പറഞ്ഞിട്ട് അദ്ദേഹം അവളുടെ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചു. അതിന്ന് അവൾ യാതൊരു വിരോധവും ഭാവിച്ചില്ല. എന്തെന്നാൽ തൻെറ ഹൃദയത്തിലുദിച്ച ആ ഭയങ്കരമായ ശങ്ക അടിസ്ഥാനരഹിതമായി വരുമെന്ന് അവൾ ഇപ്പൊഴും ആശിച്ചു. പുരോഹിതൻ തുടൎന്നുപറഞ്ഞു: "ഭഗീരഥനെ രക്ഷിക്കാനായി ഭവതി സകല വാദമുഖങ്ങളെയും നിരൂപണംചെയ്തു് അനുകൂലമായി സ്ഥാപിച്ചു—ഭവതിക്കു കഴിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ അതിനുവേണ്ടി ഭവതി ഭൂമിയേയും സ്വൎഗ്ഗത്തേയുംകൂടി ഇളക്കിമറിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അതു് അസാദ്ധ്യമാകുന്നു! അയാൾ മരിക്കതന്നെ വേണം—"

"അയ്യോ! ഈശ്വരാ!" എന്ന് ജാഹ്നവി നിലവിളിച്ചു. അതിശക്തിമത്തായ പ്രകമ്പനം അവളുടെ ശരീരത്തെ ബാധിച്ചു—എന്തെന്നാൽ പുരോഹിതൻ ധൃതനിശ്ചയനായി, എന്ന് അവൾ കണ്ടു. പുനശ്ച ശ്ലക്ഷ്ണശിലാപ്രതിമയുടെയും കാളീശ്വരമൂൎത്തിയിലെ വൃദ്ധൻെറയും ദീൎഘദൎശനങ്ങൾ തന്നെമാത്രം സംബ

ന്ധിക്കുന്നതാണെന്നും ഭഗീരഥന്റെ രക്ഷയ്ക്കു് അതുപകരിക്കുന്നതല്ലെന്നും അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടി യാതൊരു അമാനുഷശക്തിയും സഹായിക്കയില്ലെന്നുമുള്ള ഒരു നൂതനചിന്ത അവളുടെ ഹൃദയത്തെ തുളച്ചു.

“അതെ, ഭഗീരഥൻ മരിക്കണം,” എന്നു് ബാലാനന്ദൻ സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ വീണ്ടും പറഞ്ഞു.

“സാധുഭഗീരഥൻ, അഹോ! എന്തു കാരുണ്യം! എന്തു സൗന്ദര്യം! എന്തുബുദ്ധി!” ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അവൾ തന്റെ കരത്തെ പുരോഹിതന്റെ പിടിയിൽനിന്നും വലിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടു മന്ദമായി നിരാശാസൂചകമായുള്ള സ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: “എന്നാൽ ഒരു മരണശിക്ഷയ്ക്കുകൂടി വിധി പറകയല്ലാതെ മറ്റൊന്നും അവിടുന്നു് ഇനി ചെയ്യേണ്ടതില്ല.”

ബാലാനന്ദൻ:-സുന്ദരി, ഭവതിയുടെ ഒരു ശിരോരോമത്തിനുപോലും ഭംഗംവരുന്നെങ്കിൽ അതു ഭവതിയുടെ കുറ്റംകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കും. ഭഗീരഥനെപ്പറ്റി ഇനി ചിന്തിക്കേണ്ടാ—മതനിയമത്തെ നിഷേധിച്ചതിനു പണയപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഭവതിയുടെ ജീവനെ രക്ഷിക്കുകമാത്രമല്ല ആ ജീവനെ ഭൂമിക്കു പ്രദാനംചെയ്‌വാൻ കഴിയുന്നതും ധനത്തിനു വിലയ്ക്കുവാങ്ങാൻ സാധിക്കുന്നതുമായ സകലവിധ സുഖാനുഭവങ്ങളുടേയും, ആഡംബരങ്ങളുടെയും, രമ്യവസ്തുക്കളുടെയും മദ്ധ്യേ നയിപ്പിക്കുകയുംകൂടി ചെയ്‌വാൻ കഴിയുന്ന ഒരാളിൽ ഭവതിയുടെ പ്രേമത്തെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുക.

"മിണ്ടരുതു്; വഞ്ചകാ! നിന്ദ്യനായ ശഠാവേ," എന്നു് അരുണമായ കപോലത്തോടും വിദ്യുൽപ്രഭയെ വമിക്കുന്ന നയനങ്ങളോടുംകൂടി ജാഹ്നവി ഉറക്കെ പറഞ്ഞു: "ഒരു നിമിഷനേരത്തെയ്ക്കെങ്കിലും എന്റെ ധൈൎയ്യത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു് നിന്റെ പാദത്തിൽ വണങ്ങിയ ഞാൻ എത്ര ബുദ്ധിയില്ലാത്തവൾ, കാമവിവശത്താൽ മൂടപ്പെട്ട ആസുരപ്രകൃതിയോടുകൂടിയ ഒരു നീചപുരോഹിതനോടു് കരുണയെ അൎത്ഥിക്കുന്നതിനെക്കാൾ വിഷവാഹിയായ സൎപ്പത്തിനോടോ ക്ഷുധാൎത്തനായ വ്യാഘ്രത്തോടോ കാരുണ്യം യാചിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും."

ബാലാനന്ദൻ:-(കോപത്താൽ വിറയ്ക്കുന്ന ശരീരത്തോടും കാമത്താൽ പ്രതപ്തമായ നയനങ്ങളോടും) ജാഹ്നവീ, എന്നെ കോപിപ്പിക്കുവാൻ നീ ധൈൎയ്യപ്പെടുന്നോ?—ഞാൻ ചെയ്യാമെന്നു പറഞ്ഞ ദാനങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ നിനക്കു മനക്കരുത്തുണ്ടോ? നിൽക്കൂ, ശാന്തയായി പൎയ്യാലോചിക്കൂ. വധസ്തംഭത്തിൽ മരണം—അല്ലെങ്കിൽ ആഡംബരപൂൎണ്ണമായ ജീവിതം—അഗ്നിജ്വാലയിൽ ദുരന്തം—അല്ലെങ്കിൽ ദീൎഘകാലത്തെ ആനന്ദവും സുഖാനുഭോഗവും—ഈ പറഞ്ഞ രണ്ടിലൊന്നു്.

"നിസ്തുല്യനായ വഞ്ചകാ! ദുഷ്ടരാക്ഷസാ! നിന്റെ ദാനങ്ങളെ ഞാൻ നിന്ദയോടുകൂടി തിരസ്കരിക്കുന്നു. ഇനിയൊന്നും മിണ്ടരുതു്; നിനക്കു ചെയ്യാവുന്നതെല്ലാം ചെയ്യോ," എന്നു് ജാഹ്നവി ക്രോധതാമ്രാക്ഷിയായി പറഞ്ഞു.

ാബലാനന്ദൻ:-(ക്രോധത്താലും കാമത്താലും വിറയ്ക്കുന്ന സ്വരത്തോടുകൂടി) അവസാനമായി ജാഹ്നവീ, ഒന്നുകൂടി നല്ലപോലെ ആലോചിക്കണമെന്ന നിനക്ക ഞാൻ മുന്നറിവുതരുന്നു. കാളസർപ്പങ്ങളുടെ കൃപയില്ലാത്ത ജിഹ്വകൾ എന്നപോലെ അഗ്നിജ്വാലകൾ ആ മനോഹരകളേബരത്തെ ലേഹനം ചെയ്യും. വെളുത്തു മൃദുവായുള്ള ആ അവയവങ്ങൾ വെറുപ്പുതോന്നുന്ന ഒരു കറുത്ത പിണ്ഡമായിത്തീരും, ഒടുവിൽ ഭസ്മമായിട്ടും പരിണമിക്കും. ആ പുഷ്കലകന്തളം എരിയും, അതിപ്രഭയോടുകൂടി മിന്നുന്ന ആ കണ്ണുകൾ ഭയങ്കരമായ അഗ്നിയിൽ നഷ്ടമാകും."

ജാഹ്നവി:-(തറയിൽ ഊക്കോടുകൂടി ചവിട്ടിക്കൊണ്ടു്) മതി; പ്രഭോ! മതി! വധശിക്ഷയ്ക്കു വിധിക്കപ്പെട്ട ഒരബലയെ പീഡിപ്പിക്കയും ചീത്തപറകയും ചെയ്യുന്ന അങ്ങു് ഒരു ഭീരുവാണു്."

"ഹാ! തെണ്ടിപ്പെണ്ണേ, നീ എന്നെ ഭീരുവെന്നു വിളിക്കുന്നോ?" എന്നു തീപ്പൊരി ചിതറുന്ന കണ്ണുകളോടുകൂടി ചോദിച്ചുകൊണ്ടു് ആ യതിവര്യൻ മേശപ്പുറത്തുള്ള ഒരു വെള്ളിമണിയെ അതിശക്തിയോടുകൂടി അടിച്ചു.

ഈ ആഹ്വാനം തൽക്ഷണം ആദരിക്കപ്പെട്ടു—വാതിൽതുറന്നു—അടുത്തുള്ള മുറിയിൽ കാത്തുനിന്നിരുന്ന അനേകം പേർ ആ ശാലയിലേയ്ക്കു പ്രവഹിച്ചു.

16

ഈശ്വരനാജ്ഞചെയ്കെന്നോടു നിയോഗിച്ച-
താശ്ചര്യമിനിക്കതുകൊണ്ടൊരു ദോഷംവരാ

ഇപ്രകാരം ആ ശാലയിൽ പ്രവേശിച്ച സംഘത്തിൽ നഗരാധിപനും, സംഗമനും, ദ്വിഭാഷിയായ ഭർഗ്ഗനും, ബാലാനന്ദന്റെ കാര്യദർശിയും മററു പുരോഹിതന്മാരും, ഭഗീരഥനെയും ജാഹ്നവിയെയും ബന്ധിച്ച ഭടന്മാരിൽ അനേകംപേരും അടങ്ങിയിരുന്നു.

ഇവർ പ്രത്യക്ഷരായപ്പോൾ ബാലാനന്ദൻ വീണ്ടും തന്റെ ആസനത്തിൽ ഉപവിഷ്ടനായി. കസേരയുടെ ഒരു കയ്യിന്മേൽ തന്റെ കൈമുട്ടിനെ ഊന്നിക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹം മുഖത്തെ കരതലത്താൽ മറച്ചു പ്രക്ഷോഭത്തെ അടക്കാൻ ശ്രമിച്ചു.

ജാഹ്നവി സ്വസ്ഥാനത്തുതന്നെ നിന്നു. അവളുടെ കപോലതലത്തിലെ അരുണിമയും, അധരത്തിന്റെ ഗർവ്വസമേതമായ സ്ഫുരണവും നോട്ടത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായ ഗാംഭീര്യമാത്സര്യരസങ്ങളും പ്രക്ഷുബ്ധമായ ഒരു രംഗം അവിടെ സംഭൃതമായി എന്നു തെളിയിച്ചു.

വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനെപ്പററി നല്ല അറിവുള്ള ചിലയാളുകൾ പക്ഷേ, യാഥാർത്ഥ്യം മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കാം എന്നാൽ അവർ അതു മനസ്സിലാക്കിയെങ്കിൽ വളരെ കരുതലോടുകൂടിതന്നെ വർത്തിക്കയും ചെയ്തു എന്തെന്നാൽ തൃപ്പാദങ്ങൾക്ക് ഇന്നാരെതന്നെ കാരാഗൃഹത്തിൽ അടയ്ക്കാവൂ എന്നും,

ഇത്രകാലത്തേയ്ക്കു മാത്രമേ അവരെ അവിടെ പാർപ്പിക്കാവൂ എന്നും, ഒരു പ്രത്യേക നിശ്ചയമില്ലായിരുന്നു.

ബാലാനന്ദൻ—(ഒടുവിൽ തല ഉയർത്തിക്കൊണ്ടു്) [illegible] പശ്ചാത്തപിച്ചു പ്രതിശാന്തി ചെയ്യാൻ ഈ യുവതിയോടു ഞാൻ ഉപദേശിച്ചു. എന്നാൽ അപ്രകാരമുള്ള സന്മാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി ഇവളെ ചരിപ്പിക്കുന്നതിനു ഞാൻ ചെയ്ത ശ്രമങ്ങളെല്ലാം വിഫലങ്ങളായി. പാപം, ദുരാചാരം അനീതി ഇതുകളിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നതിൽ ഇവൾ അനിവാര്യമായ ശാഠ്യം പിടിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഇവളുടെ അർഹതയ്ക്കനുസരണമായി നാം ഇവളെ വിചാരണ ചെയ്യണം.

മതാധികാരി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ജാഹ്നവി വെറുപ്പോടും നിന്ദയോടുംകൂടി അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നു നോക്കി.

ജാഹ്നവിയുടെ ഈവിധമുള്ള വീക്ഷണങ്ങളെ കഴിയുന്നിടത്തോളം പരിഹരിച്ചുകൊണ്ടു ബാലാനന്ദൻ ശ്രോതാക്കളെ നോക്കി തുടർന്നുപറഞ്ഞു:

"ഇതിനു മുമ്പായി പ്രഗ്രീവത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ടു തടവുകാരോടു ഞാൻ ചോദ്യം ചെയ്തപ്പോൾ, ആ ചോദ്യങ്ങളുടെ മറുപടി എന്തായിരിക്കുമെന്നു് എനിക്കു നേരത്തേതന്നെ അറിയാമായിരുന്നു; എന്തെന്നാൽ 'ഫലദ' യിലെ മഠാധിപന്റെയും അയാളുടെ വയ്പാട്ടിയുടെയും പൂർണ്ണചരിത്രം സംഗമൻവൈദ്യന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നും ഞാൻ ഇന്നു കാലത്തുതന്നെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ഞാൻ ചോദ്യങ്ങൾ

ചോദിച്ചതു ധാരാനഗരത്തിലെ സർവ്വജനങ്ങളുടെയും മുമ്പിൽവച്ചു തടവുകാരെ അബദ്ധംകൂടാതെ തിരിച്ചറിവാൻ വേണ്ടി മാത്രമായിരുന്നു. (ഒരു പൈതൃകമായ ഭാവത്തെയും ദീനസ്വരത്തെയും അഭിനയിച്ചുകൊണ്ടു്) എന്തെന്നാൽ എന്റെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ ഭഗീരഥനെപ്പോലെയുള്ള ഒരാളുടെമേൽ വധശിക്ഷ കല്പിക്കേണ്ട കർത്തവ്യം നിസ്സാരമായുള്ളതല്ല. അയാളുടെ കീർത്തി വളരെക്കാലത്തിനു മുമ്പുതന്നെ നമ്മുടെ ചെവിയിലെത്തീട്ടുണ്ടു്—ചെറുപ്പമെങ്കിലും പുരാണമഹർഷിമാരുടെ ജ്ഞാനത്തെപോലും അതിലംഘിക്കുന്ന വിദ്യാസമ്പത്തോടുകൂടിയവനെന്ന നിലയിൽ അയാളുടെ നാമം ബഹുമാനസമേതം നാം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അയാൾ ചെയ്തിട്ടുള്ള കുററം, അയാളുടെ സ്വന്തരാജ്യത്തിലെ ചട്ടത്തിനും രാജാവിനും മാത്രമല്ല, ഹിന്ദുമതം അനുസരിക്കുന്ന ഏതു ജനസമുദായത്തിനും ഏതു ഹൈന്ദവകിരീടപതിക്കും അയാളെ അധീനനാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ബാലാനന്ദനായ ഞാൻ ഫലദയിലെ മഠാധിപനായ പ്രസ്തുത ഭഗീരഥനെ സംബന്ധിച്ചു ഹാജരാക്കപ്പെടുന്ന തെളിവുകളെ സ്വീകരിക്കുവാൻ ഇവിടെ സന്നിഹിതനായിരിക്കുന്നു എങ്കിൽ, അതു വല്ലഭപുരത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നമ്മുടെ മതാദ്ധ്യക്ഷൻ തിരുമേനി എന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയാക്കി കല്പിച്ചുതന്നിട്ടുള്ള നീട്ടിനെ ആധാരമാക്കിയും മലയാളദേശത്തിലെ പ്രധാന പ്രാഡ്വിപാകനായി എന്നെ നിയമിച്ചു ഗന്ധാരാജാവു തന്നിട്ടുള്ള കല്പനയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുമാണു്.

മഹാപുരോഹിതൻ വീണ്ടും ഒന്നു വിരമിച്ചു. ഈയവസരം നോക്കി, ഭഗീരഥൻ സന്നിധാനത്തിൽ നയിക്കപ്പെടണമോ എന്നു് നഗരാധിപൻ ബാലാനന്ദനോടു ചോദിച്ചു.

ഈ അഭിപ്രായത്താൽ ഉൽഭൂതമായ ഒരു ആനന്ദപ്രകാശത്തെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്താതിരിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു സ്വമുഖകമലത്തെ പ്രതിരോധിക്കാൻ ജാഹ്നവി അശക്തയായിത്തീൎന്നു. എന്തെന്നാൽ നോട്ടത്താലും ഭാവത്താലും അന്യോന്യം ധൈൎയ്യത്തെയും ആശ്വാസത്തെയും പ്രദാനംചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കായി ഭഗീരഥന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം അവൾ കാംക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ ആ തരുണിയുടെ നയനങ്ങളിൽ മിന്നി ഗണ്ഡസ്ഥലത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ച ക്ഷണസ്ഥിതമായ ആനന്ദചൈതന്യത്തെ ബാലാനന്ദൻ കണ്ടു. തൽഫലമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധരം പൈശാചികമായ ഈൎഷ്യകൊണ്ടു് ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു് ഒന്നു വിറച്ചു. അതു മിക്കവാറും അദൃശ്യമായിരുന്നു, എങ്കിലും ജാഹ്നവിയുടെ നേത്രങ്ങൾമാത്രം സൂക്ഷ്മതയോടുകൂടി അതിനെ അവലോകനംചെയ്തു. എന്തെന്നാൽ അവിടെ നടന്ന സംഗതികളിൽ പുരോഹിതനൊഴിച്ചുള്ള മറ്റെല്ലാവരെക്കാളും അവൾ തീക്ഷ്ണമായ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചിരുന്നു.

"വേണ്ടാ; മാന്യരെ, ഫലദശയിലെ മഠാധിപനെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവരേണ്ട ആവശ്യമില്ല. നാം അയാളെ കണ്ടു നല്ലപോലെ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടല്ലോ, അതുമതി. ഇനി, നമ്മുടെ മുമ്പെ നില്ക്കുന്ന

സ്ത്രീയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അവളുടെ ജാരനെ വിചാരണ ചെയ്യാൻ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള അധികാരം തന്നെ അവളെ വിചാരണ ചെയ്യുന്നതിനും ഉപയോഗിക്കാം. എന്നാൽ ആദ്യമായി ഭടന്മാർ ഇവരുടെ ബന്ധനം സാധിച്ചതെങ്ങിനെയെന്നു പറയട്ടെ."

"ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രഭോ, ഞാനും ഭടന്മാരും ഭരതേശ്വരത്തിനു സമീപം ഈ രാജ്യത്തിന്റെ അതിർത്തിയിൽവച്ചു തടവുകാരെ കണ്ടുപിടിച്ചു. രാത്രിയിൽ വഴിതെറ്റി അവർ ചില ശാഖാപാതകളിൽക്കൂടി കടന്നു സഞ്ചരിച്ചു എന്നു തോന്നുന്നു. അല്ലാത്തപക്ഷം, ഞങ്ങൾ അവരെ പിടിക്കൂടുന്നതിനു മുമ്പായി അവർ അതിരു കടന്നു തുരുഷ്കരാജ്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമായിരുന്നു," എന്നു ഭടനായകൻ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:—നീതിയുടെ കയ്യിൽനിന്നും അവർ രക്ഷപ്രാപിക്കരുതെന്നു വിചാരിച്ച് ഈശ്വരൻതന്നെ അവരുടെ വഴി തെററിച്ചതാണ്. നീ അവരുടെ കയ്യിൽ എന്തുകണ്ടു മകനേ?

"ഏററവും ബഹുമാനപ്പെട്ട പ്രഭോ, സായനനെന്ന ഒരു വ്യാപാരിയുടെ വകയെന്ന് എനിക്കറിവു കിട്ടിയ ഒരു ചന്ദനപ്പെട്ടി അവരുടെ കയ്യിൽവച്ചു കാണപ്പെട്ടു. എന്റെ ഭടന്മാരിൽ മിക്കപേർക്കും ആ വൃദ്ധനുമായി നല്ല പരിചയമുണ്ടു് അവർ പലതവണ ആ പെട്ടി അയാളുടെ കയ്യിൽവച്ചു കണ്ടിട്ടുമുണ്ടു് തടവുകാരും സായനനും ഒരുമിച്ച് ഇന്നലെരാത്രി ധാരാനഗരംവിട്ടു പോയിഎന്നാണൂഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. ഇതുകൂടാതെ ഇന്നു വധശിക്ഷയനുഭവിക്കേണ്ടിയിരുന്ന

മധുസൂദനന്റെ മോചനം സാധിച്ചതും ഇവരാണെന്നു മിക്കവാറും തീർച്ചതന്നെ," എന്നു ഭടനായകൻ പറഞ്ഞു

ബാലാനന്ദൻ:-ഹാ! സാരസാദ്രിയിലെ അക്രമിയുടെ അനുചരൻ! നിങ്ങൾ പറയുന്ന ഈ വ്യാപാരിയും ഇപ്പോഴത്തെ തടവുകാരും അർജ്ജുനസിംഹനുമായി കൂട്ടുകെട്ടുള്ളവരല്ലെന്നു് ആരറിഞ്ഞു? അതിലും വിശേഷിച്ചു ഫലദയിലെ മഠാധിപനു സാരസാദ്രിയിലെ നിയമവിരോധിയെ ശരണം പ്രാപിക്കേണ്ടയാവശ്യമുണ്ടു്.

ജാഹ്നവി:-(സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ) ഇന്നലെ വൈകുന്നേരത്തിനു മുമ്പു ഞാനും ഭഗീരഥനും അർജ്ജുനസിംഹനെപ്പററി കേട്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ തീർച്ചപറയാം. എന്നാൽ അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനെപ്പററി ഞങ്ങൾ കേട്ട വൎത്തമാനത്തിൽനിന്നും, ഞങ്ങൾക്കു വല്ല സഖ്യവും അടുപ്പവുമായി ഉണ്ടെങ്കിൽ തന്നെ അതു് അഭിമാനകരമെന്നാണു് എനിക്കു തോന്നുന്നതു്.

"മിണ്ടാതിരിക്കൂ യുവതീ! നിങ്ങളുടെ വാക്കുകൾ അപമാനകരമാണു്," എന്നു പുരോഹിതൻ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി നിന്ദാസൂചകമായി ഒന്നു ഹസിച്ചു എന്നല്ലാതെ, ഉത്തരമൊന്നും പറഞ്ഞില്ല.

"ആ പെട്ടിയിലെ ഉള്ളടക്കം നിങ്ങൾ പരിശോധിച്ചോ?" എന്നു ഭടനായകനെ നോക്കി ബാലാനന്ദൻ ചോദിച്ചു.

"പരിശോധിച്ചു പ്രഭോ; അതിൽ സ്ത്രീകൾക്കു്

അണിയാനുള്ള കുറെ ആഭരണങ്ങളും ഒന്നാന്തരം ക
ഠാരകളും ഞാൻ കണ്ടു,"എന്നു ഭടനായകൻ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:-ഹാ! അപ്പോൾ നിങ്ങൾ പറയു
ന്ന ഈ വൃദ്ധവ്യാപാരി വലിയ ഭയങ്കരനാണല്ലോ!

"അതിനു സംശയമില്ല പ്രഭോ! ഗാന്ധാരവും
തുരുഷ്കരാജ്യവുമായുള്ള സന്ധിയുടമ്പടിക്ക് ഇയാൾ
വിപരീതാഭിപ്രായക്കാരനാണെന്നു വളരെക്കാലമായി
സംശയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു," എന്നു ഭടനാഥൻപറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:-ഈ ഉടമ്പടിയുടെ ഔചിത്യ
ത്തെയും വിലയേയുംപററി ചോദ്യംചെയ്യുന്ന ഏവ
നും ഒരു രാജദ്രോഹിയും രാജ്യശത്രുവുമാണ്. എ
ന്നാൽ ഇനി ആ പെട്ടിയെപ്പററി; കഠാരകൾ നമ്മു
ടെ ബഹുമാനപ്പെട്ട നഗരാധിപനു കൊടുക്കട്ടെ. ആഭ
രണങ്ങൾ ഭഗീരഥനെയും ജാഹ്നവിയെയും ബന്ധി
ച്ചു ഭടന്മാക്കായി വീതിച്ചുകൊടുക്കയും ചെയ്യട്ടെ.

ഭടനായകൻ പുരോഹിതൻെറ ഔദാര്യത്തെ
വാഴ്ത്തി വീണ്ടും നിയമപ്രവത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങി.

"സംഗമൻ ഹാജരാകട്ടെ,"എന്നു പുരോഹിതൻ
പറഞ്ഞു.

ഈ കല്പനയനുസരിച്ചു ദ്വിഭാഷിയായ ഭർഗ്ഗൻ
സംഗമനെ പുരോഹിതൻെറ കസാലയോടടുപ്പിച്ചു
നിൎത്തി. ദീർഘകായനും, മെലിഞ്ഞവനും, ദുഷ്ടനോ
ട്ടത്തോടുകൂടിയവനും, ഏകദേശം നാല്പതുവയസ്സു പ്രാ
യംവരുന്നവനുമായ ഈ ഭിഷഗ്വരൻ ഭീഷണനായ
മതാധികാരിയെ താണുവണങ്ങി.

ഭർഗ്ഗൻമുഖാന്തരം സംഗമൻ താഴെ പറയുന്ന വിവരങ്ങൾ കോടതിമുമ്പാകെ ബോധിപ്പിച്ചു:

"ജാഹ്നവിയുടെ അച്ഛനായ ഗംഗാധരൻ 'മായാപുര'ത്തിൽ ബഹുമാനസമേതം ജീവിതം നയിച്ച ഒരംഗദേശീയനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വളരെക്കാലം വ്യാപാരത്തിലേർപ്പെട്ടു് ആവശ്യത്തിനുവേണ്ട പണം സമ്പാദിച്ചശേഷം ആ തൊഴിൽ ഉപേക്ഷിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ 'അംഗജാദേവി' വളരെക്കാലത്തിനു മുമ്പുതന്നെ മരിച്ചുപോയിരുന്നു. ജാഹ്നവി അന്നു വെറുമൊരു ശിശുവായിരുന്നു. അവൾക്കിപ്പോൾ ഇരുപതുവയസ്സു പ്രായമായി, പക്ഷെ, കാഴ്ചയിൽ അല്പം പ്രായക്കൂടുതൽ തോന്നിക്കുന്നുവെന്നേയുള്ളു. ശൈശവംമുതൽതന്നെ അവൾ യുക്തിക്കും, വിവേകത്തിനും, ബുദ്ധിതൈക്ഷ്ണ്യത്തിനും പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടവളായിത്തീർന്നു. മായാപുരത്തിനടുത്തുള്ള ഫലദയിലെ മഠത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു വൃദ്ധസന്യാസി അവളെ വായിക്കാനും എഴുതാനും പഠിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണശേഷം ഭഗീരഥൻ 'ഗംഗാധര'ന്റെ കുടുംബപുരോഹിതനായിത്തീർന്നു. ജാഹ്നവിയുടെ ബുദ്ധിയും ശീഘ്രഗ്രഹണനൈപുണ്യവും കണ്ടു്, ഭഗീരഥൻ അവളുടെ അഭ്യസനരുചിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഉൽസുകനായി. ഭഗീരഥൻ യുവാവെങ്കിലും ബുദ്ധിയിലും പരിശുദ്ധിയിലും അതിപ്രസിദ്ധനായിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഗംഗാധരന്റെ ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു് കൂടക്കൂടെയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്ദർശനത്തെപ്പററി ആരും ശങ്കിച്ചില്ല. മൂന്നുവഷത്തിനുമുമ്പു് ഗംഗാധരൻ

മരിച്ചു. എന്നാൽ, ജാഹ്നവിക്കു നിത്യവൃത്തിക്കുവേണ്ട ധനം അദ്ദേഹം കരുതിവച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അല്പംകഴിഞ്ഞു ഫലദയിലെ മഠാധിപൻ മായാപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനായി നിയമിക്കപ്പെട്ട ഒഴിവിൽ ഭഗീരഥൻ മഠാംഗങ്ങളുടെ ഐകകണ്ഠ്യേനയുള്ള അഭിപ്രായപ്രകാരം തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. തന്റെ പ്രവൃത്തികൾക്കു മററാരോടും സമാധാനം പറയേണ്ട കടമയില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനത്തെ പ്രാപിച്ചതുകൊണ്ടു ഭഗീരഥൻ സ്വതന്ത്രനായിത്തീൎന്നു. ഈ വിധത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമയംപോലെയും ഇഷ്ടംപോലെയും ജാഹ്നവിയെ സന്ദർശിക്കാൻ അദ്ദേഹം ശക്തനായി. എന്നാലും പരിശുദ്ധിയിൽ ഭഗീരഥൻ നേടിയ കീൎത്തികൊണ്ടും കാപട്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പാടവംകൊണ്ടും സംശയത്തിനു യാതൊരവകാശവുമുണ്ടായില്ല. ജാഹ്നവിയുടെ അച്ഛൻ മരിച്ച് ആറുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവളെ വിവാഹം ചെയ്യണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹത്തോടുകൂടി ഞാൻ അവളുടെ സമ്മതം ചോദിച്ചു. മായാപുരത്തിൽ എന്റെ നില വളരെ ബഹുമാനമുള്ളതും എന്റെ ധനം അമിതവുമാണ് അതുകൊണ്ടു പിതൃഹീനയായ ജാഹ്നവിയുടെ അവസ്ഥയെ ആലോചിക്കുമ്പോൾ എന്റെ അപേക്ഷയെ അവൾ നിരസിക്കുമെന്നു വിചാരമില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ അവൾ അതിനെ തള്ളിക്കളയുകയാണു ചെയ്തതു് അതിനു തക്കതായ ഒരു സമാധാനം ഞങ്ങളുടെ സ്നേഹിതന്മാൎക്കും കണ്ടുപിടിക്കാനും സാധിച്ചില്ല.

"ഇതിനുള്ള വാസ്തവകാരണത്തെപ്പററി എനിക്ക് സംശയം തോന്നിത്തുടങ്ങുന്നതിനുമുമ്പു കുറേക്കാലംകൂടി കഴിഞ്ഞു; ഒടുവിൽ, മൂഢലവികാരത്തിന്റെ പ്രേരണകൂടാതെ ജാഹ്നവി മിക്കപ്പോഴും ഭഗീരഥനോടൊന്നിച്ചു കാണപ്പെടാൻ വകയില്ലെന്ന് എനിക്കു തോന്നി. എന്നാൽ, ഈ വികാരം അവളിൽ അങ്കുരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, ഭഗീരഥനും അപ്രകാരം ഒരു മനോഭാവം അവളുടെ പേരിൽ തോന്നിയിട്ടുണ്ടോ? ഇതായിരുന്നു ഞാൻ തന്നത്താൻ ചോദിച്ച ചോദ്യം; അതോടുകൂടിത്തന്നെ ഈ രഹസ്യം കണ്ടുപിടിക്കണമെന്നും ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ഈ സംഗതിയെപ്പററി എന്റെ രണ്ടു സ്നേഹിതന്മാരോടറിയിച്ചതിൽ അവർ എന്നെ പരിഹസിച്ചു. ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും പരിശുദ്ധിക്കു മാതൃകകളാണെന്ന് അഭിപ്രായമുള്ളവരായിരുന്നു അവർ. യുവാവായ മഠാധിപന്റെ ഗതികളെ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനു കൈക്കൂലികൊടുത്തു ചാരന്മാരെ പാട്ടിലാക്കാൻ ഞാൻ ശ്രമിച്ചു. എന്നാൽ ഈ കാര്യം ഞാൻ അവരോടു പറഞ്ഞപ്പോൾ, ഭഗീരഥനെപ്പററി എന്തെങ്കിലും ദുരഭിപ്രായം സൂചിപ്പിക്കുന്നതുപോലും പാപകരവും മതവിരുദ്ധവുമാണെന്ന് അവർ ശഠിച്ചു. അതുകൊണ്ട് ഞാൻ തന്നത്താൻ ചാരനായിത്തീരുന്നതിനു നിർബന്ധിക്കപ്പെട്ടു. ഞാൻ അപ്രകാരം ചെയ്തു. എന്നാൽ വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല; ആ കാമിനീകാമുകന്മാർ അത്ര കരുതലോടും ശ്രദ്ധയോടുംകൂടി വർത്തിച്ചു. ഇങ്ങനെ രണ്ടുവർഷത്തിൽ കൂടുതൽ കാലം കഴിഞ്ഞു—

ഒടുവിൽ രണ്ടാഴ്ചവട്ടങ്ങൾക്കമുമ്പ് ഭഗീരഥൻ മഠത്തിലെ ഒരു വേലക്കാരന്റെ പക്കൽ ജാഹ്നവിക്കായി കൊടുത്തയച്ച ഒരെഴുത്തു ഞാൻ വഴിയിൽവെച്ചു തട്ടത്തു കൈവശപ്പെടുത്തി. ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഹാജരാക്കുന്ന ഈ എഴുത്തിൽ ജാഹ്നവിയും ഭഗീരഥനും തമ്മിലുള്ള ദുഷ്ടാനുരാഗത്തിനു മതിയായ തെളിവുകൾ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്; ഇങ്ങനെ എന്റെ സംശയങ്ങളെല്ലാം സ്ഥിരപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ഈ വൎത്തമാനം മായാപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനെ അറിയിക്കാൻ എനിക്ക സമയം കിട്ടുന്നതിനുമുമ്പ് ലേഖനം എന്റെ കയ്യിൽ അകപ്പെട്ടു എന്നു ഭഗീരഥൻ മനസ്സിലാക്കി. പിന്നെ ഒരു നിമിഷംപോലും താമസിക്കാതെ ജാഹ്നവിയോടുകൂടി അദ്ദേഹം മായാപുരം വിട്ടു. ഉടനെതന്നെ ഞാൻ അവരുടെ പുറകെ തിരിച്ചു; എന്നാൽ അവരോടുകൂടെയെത്തുക വിഷമമായിരുന്നെങ്കിലും കാമരൂപത്തിൽകൂടിയുള്ള അവരുടെ ഗതിയെ തുടരുന്നതിന് അത്ര പ്രയാസമുണ്ടായില്ല. രാത്രിയും പകലും ഇടവിടാതെ യാത്രചെയ്തു വഴിയിൽ അവിടവിടെ പുതിയ കുതിരകളെ വാടകയ്ക്കുവാങ്ങി അവർ ഊഹഗോചരമല്ലാത്ത വേഗത്തിൽ മുമ്പോട്ടു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. നമ്മുടെ മതത്തെ അപമാനിച്ചവരെ ന്യായാധിപന്റെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കുമെന്നുള്ള ദൃഢനിശ്ചയത്തോടുകൂടി ഞാനും അവരെ പിൻതുടൎന്നുതന്നെ പോയി. ഭ്രമണകാൎദ്ദിയെ കടന്ന് ഞാൻ അവരെ ഭാൎഗ്ഗവപുരത്തിൽ അന്വേഷിച്ചു; അവിടെനിന്നു അവർ ഒരുജോടി കുതിരയെ വാങ്ങിയെന്നു ഞാൻ അ

റിഞ്ഞു. മുമ്പിലത്തെക്കാൾ മന്ദഗതിയിൽ അവർ യാത്രതുടരാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതായി തെളിയുകയാൽ വേഗത്തിൽ അവരോടുകൂടെ എത്താമെന്ന് എനിക്കു നിശ്ചയം വന്നു. എൻെറ ഈ ആശയക്കു ഭംഗം നേരിട്ടില്ല; അങ്ങനെ അവർ ഇപ്പോൾ അവിടുത്തെ കയ്യിൽ ആയി."

ജാഹ്നവി:-(നിന്ദയും, വെറുപ്പും, കോപവും ഇടകലൎന്ന സ്വരത്തിൽ) നീചാ, ഒരിക്കൽ നിങ്ങൾ ഭാൎയ്യയാക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ച ആ സ്ത്രീയെ ഈവിധം നിങ്ങൾ ദ്രോഹിച്ചു. മതം നിങ്ങളെ സമ്മാനിക്കുമായിരിക്കും, എന്നാൽ ലോകം നിങ്ങളുടെ ശിരസ്സിൽ ശാപം വർഷിക്കും.

ജാഹ്നവി ഈ വാക്കുകളെ ജലന്ധരഭാഷയിലാണുച്ചരിച്ചതു്: അതുകൊണ്ടു് സംഗമന് അതു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ അതിനുത്തരമായി പൈശാചികമായ ഈൎഷ്യയോടും ആസുരമായ സംതൃപ്തിയോടുംകൂടിയ ഒരു നോട്ടത്തമാത്രം അയാൾ അവളുടെനേരെ അയച്ചു.

"മതത്തിനുവേണ്ടി ധർമ്മമാചരിച്ച ബഹുമാന്യനായ വൈദ്യൻ പറഞ്ഞ കഥ ഏററവും ഗർഹണീയമായ വ്യഭിചാരത്തെ പ്രസ്പഷ്ടമാക്കുന്നു. അതിനു സാമ്യം പറയാൻ അതിനെ ദീർഘകാലത്തേയ്ക്കു മറയ്ക്കാൻ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ട ആ കാപട്യം മാത്രമേയുള്ളു. ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും തമ്മിലുള്ള പരിചയത്തിൻെറ ഏതു ഘട്ടത്തിലാണു് അവരുടെ പ്രേമം ആരംഭിച്ചതെന്നു പറവാൻ വിഷമംതന്നെ; എന്നാൽ

അതിന്ന വളരെക്കാലത്തെ പഴക്കമുണ്ടെന്നുള്ളതിന്ന് സംഗമൻ ഹാജരാക്കിയ ലേഖനത്തിൽ കാണുന്ന ശൃംഗാരഭാഷ മതിയായ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ എഴുത്ത്, വൈദ്യൻവഴി മദ്ധ്യത്തിൽവച്ചു കയ്യാലാക്കിയതും അയാളുടെ പൂർവസംശയങ്ങളെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയതുമാകുന്നു. പരിപാവനസ്വരൂപനായ ഈശ്വരങ്കൽ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഹൃദയത്തെ വിറപ്പിക്കുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു്, മൂഢമായ ലോകം അനുരാഗമെന്ന വിളിക്കുന്ന ആ നീചവികാരത്തിൻെറ അനുസാരികളായ പ്രതിജ്ഞകളേയും, നിഷേധങ്ങളേയും, വാഗ്ദാനങ്ങളേയുംപററി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ആ ലേഖനത്തെ ഞാൻ ഉറക്കെ വായിക്കുന്നില്ല. പ്രതികളുടെമേലുള്ള കുററം പൂർണ്ണമായി തെളിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. മനുഷ്യരുടെ നിയമത്താൽ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഏററവും വലിയ അപരാധത്താൽ കളങ്കിതനായ ഭഗീരഥനും അയാളുടെ സഹപ്രവർത്തികയായ ജാഹ്നവിയും ഈ വിചാരണയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ലംഘിതമായ വ്രതങ്ങൾക്കും ഭഗ്നമായ വാഗ്ദാനങ്ങൾക്കും അപകൃതമായ മതത്തിനുംവേണ്ടി ആ ദുർഭഗന് എന്തു പ്രതിശാന്തി ചെയ്‌വാൻ കഴിയും? ദൈവശുശ്രൂഷയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു മഠാധിപനെ വശീകരിച്ചതിന്ന് ഈ നീചയുവതിക്കു എന്തു പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്‌വാൻ സാധിക്കും? ഹിന്ദുമതം അനുസരിക്കുന്ന സകല രാജ്യങ്ങളിലും നടപ്പിലിരിക്കുന്ന നിയമം ഈവിധമുള്ള കുററങ്ങളെ ഗർഹിക്കയും ശിക്ഷ നിശ്ചയിക്കയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ബാലാനന്ദനായ ഞാൻ ആ നിയമ

ത്താൽ നിശ്ചിതമായ ദണ്ഡനങ്ങളെ പ്രദാനംചെയ്യുന്നതിൽ അതിൻെറ അഭിഭാഷകൻ മാത്രമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു് കുററക്കാരായ ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും അഗ്നികൊണ്ടു മരിക്കണമെന്നും അതിലേയ്ക്കു് നാളെ മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ അവരെ ധാരാനഗരത്തിലെ ചന്തസ്ഥലത്തുവച്ചു് ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കണമെന്നും ഞാൻ വിധിക്കുന്നു."

ഇപ്രകാരം ഭയങ്കരമായ ഒരു വിധി കല്പിച്ചശേഷം വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതൻ ആസനത്തിൽനിന്നെഴുന്നേററു പെട്ടെന്നു് ആ ശാല വിട്ടുപോയി.

തൻെറയും കാമുകൻെറയും പേരിൽ കല്പിക്കപ്പെട്ട ഈ വിധിയെ പ്രശാന്തമായ ഗാംഭീര്യത്തോടും വീര്യസംയുക്തമായ ധൈര്യത്തോടുംകൂടി കേട്ടുകൊണ്ടുനിന്ന ജാഹ്നവി ഉടൻതന്നെ വേഗത്തിൽ കാരാമന്ദിരത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, ആ തുറന്ന സ്ഥലത്തു വന്നുചേർന്നിരുന്ന ജനസംഘത്തിൻെറ ഇടയിൽക്കൂടി ഭടന്മാർ അവളെ കൊണ്ടുപോയപ്പോൾ കാണികളിൽനിന്നും അനുതാപത്തിൻെറ കളങ്കഹീനമായ ലക്ഷ്യങ്ങൾ അവൾക്കു ലഭിച്ചു.

17

കളയരുതുസമയമിഹ ചെറുതുവെറുതെ മമ
കാന്തേ കളത്രമായ്‌വാഴ്‌കനീ സന്തതം
കളമൊഴികൾപലരുമിഹവിടുപണികൾചെയ്യുമ-
ക്കാലനുംപേടിയുണ്ടെന്നെ മനോഹരേ!

ദശവദനസുദൃഢമനുചിതമതുനിനക്കുനീ
തൽഫലം നീതാനനുഭവിക്കുംദൃഢം

മടവാരൊടുകടുതായിതുശഠതേകരപടുതാവിടമതേടു-
മടികൾകൊണ്ടുനിന്നുടൽഝടിതിപാടിതുമടാമൃയികീട്ടാ

കാരാഗൃഹത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നപ്പോൾ ജാഹ്നവി ഒരു പ്രത്യേകമുറിയിൽ അടയ്ക്കപ്പെട്ടു. ശങ്കരൻ അവളോടു മൃഗീയമായ വിധത്തിൽ പെരുമാറിയില്ലെങ്കിലും അല്പനേരത്തേയ്ക്കു ഭഗീരഥനെ ഒന്നു സന്ദർശിക്കണമെന്നുള്ള അവളുടെ പ്രാർത്ഥനയെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിൽ അയാൾ നിർഘൃണമായ കാഠിന്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു.

അപ്പോൾ സായാഹ്നമായി, എന്തെന്നാൽ കുററവിചാരണ കുറെ മണിക്കൂർനേരം ദീർഘിച്ചു. സൂര്യൻ ചരമാദ്രിയിൽ മറയാൻ തുടങ്ങിയതേ ഉള്ളു. എങ്കിലും കല്ലറയിൽ സർവ്വത്ര അന്ധകാരം വ്യാപിച്ചു. ജാഹ്നവിക്കു വിളക്കു വച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. എന്തെ

ന്നാൽ അവൾ രക്ഷപെടുക അസാദ്ധ്യമെന്നു ശങ്കരന് ഉറപ്പുതോന്നി. അവളുടെ ദേഹപരിശോധന ചെയ്തിട്ടില്ലായിരുന്നതിനാൽ കാളീശപരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻകൊടുത്ത പൊതിക്കെട്ട് അവളുടെ കഞ്ചുകത്തിനടിയിൽതന്നെ സുരക്ഷിതമായിരുന്നു.

തമസ്സംപൂരിതമായ ആ ഗുഹയിൽ വിരിച്ചിട്ടുള്ള വയ്ക്കോലിന്മേൽ ഇരുന്നുകൊണ്ട് തന്റെ താൽക്കാലികാവസ്ഥയെ അതിന്റെ മുഖത്തിലെന്നപോലെ വീക്ഷണംചെയ്തിട്ട്, തന്നെയും കാമുകനെയും ചുററിയിട്ടുള്ള ഭയങ്കരമായ ആപത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിക്കാൻ എന്തെങ്കിലും വഴിയുണ്ടോ എന്നു ജാഹ്നവി ആലോചിച്ചുതുടങ്ങി.

ശ്ലക്ഷ്ണശിലാപ്രതിമയാൽ ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ട ഓരോവാക്കും അവൾ ആലോചനാപൂർവം മെല്ലെ സ്മരിച്ചു—അതുപോലെതന്നെ കാളീശപരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധന്റെ വാക്കുകളെയും അവൾ ഓർത്തു.

പ്രതിമയുടെ ദീർഘദർശനത്തിൽ എന്തെങ്കിലും യാഥാർത്ഥ്യം ഉണ്ടെങ്കിൽ—അതിനുള്ളതായി വിചാരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മന്ത്രശക്തി വെറും വ്യാജവും മായയും അല്ലെങ്കിൽ—അതിനു വിപരീതമായി ജാഹ്നവിയുടെ ജീവിതം പെട്ടെന്നവസാനിക്കുന്നതായാൽ ആ ശിരസ്സിന്റെ ഭാവിയെപ്പററിയുള്ള ജ്ഞാനം സത്യമായിവരുന്നതല്ല.

എന്തെന്നാൽ ശിരസ്സ് ഇപ്രകാരമാണു പറഞ്ഞത് "ഭവതി വിജ്ഞാനത്തെയും അധികാരത്തെയും അനുഭവിക്കാനായി ജനിച്ചവളാണ് ആദ്യം പറ

ഞ്ഞതിനെ ശരിയായി വിനിയോഗിക്കുന്നാപക്ഷം രണ്ടാമതു പറഞ്ഞതു കരസ്ഥമാകും. അതുകൊണ്ടു് ഇനിമേൽ ഭവതിയുടെ വിചാരങ്ങളും പരിശ്രമങ്ങളുമെല്ലാം ഏററവും മഹത്തായ ഒരു പദവിയിൽ ഭവതിയെ എത്തിക്കത്തക്കവണ്ണം ഭവതിയുടെവിദ്യയെ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള ഏകകാൎയ്യത്തിൽ ലഗ്നമായി ഭവിക്കട്ടെ."

വീണ്ടും ആ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സ് പ്രസ്പഷ്ടമായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്: "ജീവിതത്തിലെ ഓരോ ഭാവിഘട്ടവും ഭവതിയുടെ അഭീഷ്ടപുരോഗതിക്കനുകൂലമായ അനേകസംഭവങ്ങൾക്കു് ഇടയാക്കും. ഈവക ഘട്ടങ്ങൾ വരുമ്പോൾ തദനുസരണമായി പ്രവൎത്തിക്കേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്നു ഭവതിയുടെ ബുദ്ധി ഭവതിയെ ഉപദേശിക്കും."

നിശ്ചയമായിട്ടു് ഇതെല്ലാം ഭവിഷ്യൽ ഫലങ്ങളെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതുതന്നെ. അതിനാൽ ശിലാപ്രതിമയുടെ വാക്കുകൾ യഥാൎത്ഥമായി പരിണമിക്കുന്നവയാണെങ്കിൽ അവയെ ഉച്ചരിച്ചു മൂന്നുദിവസം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പായി അവൾ മരിക്ക എന്നുള്ളതു് അസാദ്ധ്യമത്രെ.

എന്നാൽ ആ വൃദ്ധന്റെ വാക്കുകൾ നേരെക്കൂടി വിശദമായിരുന്നു; അവ പ്രദാനംചെയ്ത അത്ഭുതകരമായ ഉറപ്പു് അവളുടെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയെ പ്രത്യേകമായി സംബന്ധിക്കുന്നതായിരുന്നു.

എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞതു് ഇപ്രകാരമായിരുന്നു: "അദൃശ്യമായ ഒരു ശക്തി ഭവതിയുടെ

എല്ലാ മഹാകർമ്മങ്ങളിലും ഭവതിക്കു തുണയായി നി ല്ക്കും. ഈ അത്ഭുതശക്തിയുടെ സത്തയെപ്പററി ശങ്കി ക്കത്തക്കവണ്ണം ആപത്തുകളും വിഷമങ്ങളും ഭവതിയെ കീഴ്പെടുത്തുന്ന അവസരം ഉണ്ടായേക്കാമെങ്കിലും അദൃശ്യമായ അതിൻെറ ആശ്രയം ഒട്ടും ഊനംവരാ തെ ഭവതിയെ വലയംചെയ്യുക. പരിതഃസ്ഥിതികൾ നിരാശാജനകങ്ങളെന്നു തോന്നുന്ന നിമിഷത്തിൽത ന്നെ സഹായം സംഗതമാകയുംചെയ്യും."

ഹാ! വാസ്തവത്തിൽ അവളെസംബന്ധിച്ചിട ത്തോളം സഹായം സംഗതമാകുന്നെങ്കിൽ—അദ്ദേത ശക്തിതന്നെ—അതു ഭൗമമോ സ്വർഗ്ഗീയമോ ആയിരി ക്കട്ടെ—ആരാദ്ധ്യനും സുന്ദരനുമായ ഭഗീരഥൻെറ കാ ര്യത്തിൽ അതിൻെറ രക്ഷാഹസ്തം പ്രസരിപ്പിക്കുമെ ന്ന് അവൾക്ക് എങ്ങനെ ആശിക്കാം?

അഹോ! ഈ വിചാരമായിരുന്നു അവളെ ഇ പ്പോൾ പീഡിപ്പിച്ചതു്—അതു മാത്രമല്ല, അവളുടെ ഹൃദയത്തെ വ്രണപ്പെടുത്തിയതും മസ്തിഷ്കത്തെ ഭ്രമി പ്പിച്ചതും! എന്തു്? യുവാവും സുന്ദരനും വാത്സല്യ ഭാജനവുമായ ഭഗീരഥൻ—അനുരക്തനും അനുരാഗ പാത്രവുമായ ഭഗീരഥൻ—ധിഷണാദേവി സൂര്യസന്നി ഭമായ പ്രകാശത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഫാലഫ ലകത്തോടുകൂടിയ ഭഗീരഥൻ—അയ്യോ! അദ്ദേഹം മൃ ത്യുവശഗതനാകുമോ? അവൾക്കതു വിശ്വസിക്കവയ്യ! അതു് ആലോചിക്കുന്നതിനുപോലും നിവൃത്തിയില്ലാ ത്ത ഒരു അത്യാഹിതംതന്നെ—അവളെ ദുരിതഗർത്ത ത്തിൽ തള്ളുന്ന അതിഭീഷണമായ ഒരത്യാഹിതം.

ജാഹ്നവിയുടെ ആലോചനകൾ ഇപ്രകാരം അവളെ പ്രശാന്തതയിൽനിന്നും ദുസ്സഹമായ സംശയം, ഭയം ഇതുകളിലേയ്ക്കു നയിച്ചു. ഒടുവിൽ അനവധി പരസ്പരവിരുദ്ധങ്ങളായ ഊഹങ്ങൾ അവളുടെ മസ്തിഷ്കരംഗത്തിൽ പടവെട്ടിയതിന്റെ ഫലമായി അവൾ മിക്കവാറും തന്റെ മനഃസാന്നിദ്ധ്യത്തെ ത്യജിച്ചു. എന്നാൽ അവൾക്കുവേണ്ടി മാത്രമല്ല അവൾ ഇങ്ങനെ തീവ്രവേദനയനുഭവിച്ചത്.

ഇല്ല—സ്വകാര്യത്തിൽ സർവ്വും നിരാശാജനകമായിരുന്നാലും, ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സോ, വന്ദ്യനായ വൃദ്ധനോ യാതൊരു ദീർഘദർശനവചസ്സുകളെയും അവളുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പ്രത്യോപനം ചെയ്യാതിരുന്നാലും, അവൾ തന്റെ സംഗതിയിൽ ഉദാസീനയും കാമുകന്റെ കാര്യത്തിൽ ചിന്താവിഷ്ടയുമായിത്തന്നെയിരിക്കുമായിരുന്നു.

ഇപ്പോൾ, ഭഗീരഥന്റെ പ്രേമത്തിൽനിന്നും അവൾക്കു ലഭിച്ച സകലവിധമായ പരമാനന്ദങ്ങളിലേയ്ക്കും, അവളുടെ ഭാവന തിരിയെ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ—അവളുടെ സ്മരണ, അവർ തമ്മിൽ ആദ്യമായി കണ്ട ആ സമയത്തിൽ വീണ്ടും കടന്നു ജീവിതാശയെപ്പോലും ആവരണംചെയ്തു ഭയങ്കര തമസ്സു വ്യാപിച്ച പ്രസ്തുത ഘട്ടംവരെയുള്ള പ്രേമകഥയിൽ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ—അവളുടെ ആത്മാവിനെ ഈയവസരത്തിൽ മറച്ച അന്ധകാരത്തിനും ഭൂതകാലത്തിലെ പ്രസന്നമായ പ്രകാശത്തിനും തമ്മിൽ എത്രമാത്രം വ്യത്യാസം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

ജാഹ്നവിയുടെ ആലോചനകളും പീഡകളും ഈവിധമായിരുന്നു. സ്വഃസംഗതിയിൽ ധീരയായ അവൾ ഭഗീരഥനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു അബലയുടെ മൃദുപ്രകൃതിയിലേയ്ക്കു ദ്രവിച്ചു.

എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹം അവളിൽനിന്നും അപഹരിക്കപ്പെട്ടാൽ, അതു് അവളുടെ ജീവരക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടി കാണിക്കപ്പെട്ടുന്ന ഒരു കാരുണ്യത്തിനുപകരം ഒരു കാഠിന്യവും ശാപവുമായി മാത്രമേ പരിണമിക്കയുള്ളു എന്നവളറിഞ്ഞു. അവളുടെ പരിശ്രമങ്ങളിൽ മന്ദഹസിക്കുവാനും, അവൾ സമ്പാദിക്കുവാൻ ആഗ്രഹിച്ച പദവിയിൽ പങ്കുകൊള്ളുന്നതിനുമായി അദ്ദേഹം ഭൂലോകത്തിൽ ഇല്ലാഞ്ഞാൽ അവളുടെ ആശ മുഴുവൻ അസ്തമിക്കും.

ഇതിനിടയിൽ ഭഗീരഥൻ എങ്ങിനെ സമയം കഴിച്ചുകൂട്ടി എന്നു നോക്കാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെമേലുള്ള വിധി അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. എന്നാൽ അതേ ഭയങ്കരവിധിതന്നെ തന്റെ പ്രിയതമയുടെമേലും കല്പിക്കപ്പെട്ടാതിരുന്നു എങ്കിൽ അദ്ദേഹം അതിനെ സന്തോഷത്തോടും മന്ദഹാസത്തോടുംകൂടി നേരിട്ടുമായിരുന്നു.

അവളുംകൂടി മരിക്കയോ—അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിമാനത്തിനും ആനന്ദത്തിനും നിദാനമായ ലാവണ്യത്തോടുകൂടിയ ആ മോഹിനിയെ അഗ്നിജ്വാലകൾ ഭക്ഷിക്കയോ? അഹോ, മഹാകഷ്ടം!

കല്ലറയിൽ വ്യാപിച്ച ഇരുട്ടിന്റെ മദ്ധ്യേ ഭഗീര

ഥൻ നിശ്ശബ്ദനായും സ്തബ്ധനായും ഇരുന്നു. പിന്നീട്, ഈ ഭയങ്കരമായ സംഭ്രമം വേദനാജനകമായ ആലോചനകളുടെ ദുസ്സഹമായ പീഡനങ്ങൾക്കു വഴിപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം കരഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഉഴക്കോടുകൂടി നെഞ്ഞത്തടിച്ചു.

ബാഷ്പങ്ങൾക്കു ശമിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരഗ്നി അദ്ദേഹത്തിൻെറ മസ്തിഷ്കത്തിൽ എരിയുന്നതായി തോന്നി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഹൃദയമാകട്ടെ ഭ്രാന്തിക്കും ദുസ്സഹമായ ഭയത്തിനും ഇരയായിത്തീൎന്നു.

അൎദ്ധരാത്രത്തിന് അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കു മുമ്പു ധൎമ്മാനന്ദൻ ഭഗീരഥൻെറ കല്ലറയിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കപ്പെട്ടു; തടവുകാരനെ ഇതുവരെ മൂടിയിരുന്ന ഇരുട്ടിനെ നീക്കാൻ ഒരു ദീപംകൂടി ദത്തമായി.

അതേ സമയത്തിൽതന്നെ കംബളത്താൽ സൎവാംഗവും മറച്ച ഒരു പുരോഹിതൻ ജാഹ്നവിയുടെ കല്ലറയിലും നയിക്കപ്പെട്ടു. കാരാഗൃഹപാലൻ ദീപത്തെ പുരമാടത്തിൽ വെച്ചിട്ടു വെളിയിൽ കടന്നു വാതിലും ബന്ധിച്ചു.

"പാപംചെയ്ത മകളെ, നിൻെറ അന്ത്യകാലം സമീപിച്ചിരിക്കുന്നു," എന്നു് ആ പുരോഹിതൻ ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

"ഹാ, ആ സ്വരം!—അതെ—അതെനിക്കു നല്ല പരിചയമുള്ള ഒന്നാണു്," എന്നു് ഒരു ഞെട്ടലോടുകൂടി ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"മിണ്ടരുതു്, കേൾക്കു!" എന്നു വല്ലഭപുരത്തി

ലെ മഹാപുരോഹിതൻ പറഞ്ഞു. എന്തെന്നാൽ, അവിടെ വന്നതു് അദ്ദേഹമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സംസാരിച്ചപ്പോൾ തലയിൽനിന്നും കംബളത്തെ മാററിയിട്ടു ഭയങ്കരമായ മൂർഖതയോടും കാമഭ്രാന്തിനാൽ പ്രതപ്തമായ നയനങ്ങളോടുംകൂടിയ തന്റെ മുഖത്തെ വെളിക്കു കാട്ടി.

"പ്രഭോ, എന്തു്? മരണത്തിൽപോലും അവിടുന്നു എന്നെ പിൻതുടരുന്നോ?" എന്നു് മനോഹരമായ ഫാലതലത്തിൽ വിജൃംഭിച്ച നീലസിരകളോടും, അരുണമായ കപോലതടത്തോടും, മാത്സര്യവും വെറുപ്പും കലർന്ന വീക്ഷണങ്ങളോടുംകൂടി ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

ബാലാനന്ദൻ:-പ്രൗഢയായ യുവതീ, ശാന്തമായ ആലോചന ഭവതിയുടെ ശാഠ്യത്തെ ശമിപ്പിച്ചിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചു. എന്നാൽ, ജാഹ്നവീ, കാഠിന്യം കാണിക്കരുതെ, ബുദ്ധിഹീനയായി പെരുമാറരുതെ. (മൃദുസ്വരത്തിൽ) ഭവതിയെ രക്ഷിക്കാൻ എനിക്കു ശക്തിയുണ്ടു്—അതിലേയ്ക്കു ഞാൻ ഒരുക്കവുമാണു്. എന്നാൽ അതിനുള്ള കരാറു് ഭവതിക്കറിയാം—അതിൽ യോജിക്കേണ്ടതു ഭവതിയുടെ കടമയാണു്

ജാഹ്നവി:-അഹോ! അവിടുന്നു് എനിക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള മരണത്തേക്കാൾ എത്രയോമടങ്ങു ഭയങ്കരങ്ങളായ പതിനായിരം മരണങ്ങളെ അനുഭവിക്കാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധയാണു്. (വിവർണ്ണമായ മുഖത്തോടും കോപത്താൽ വിറപൂണ്ട ശരീരത്തോടുംകൂടി)അതേ—

നിന്ദ്യനായപുരോഹിതാ—നീചനായ കപടയോഗീ—എന്റെ അവസാന തീർച്ചയെ കേൾക്കു! നിങ്ങളുടെ നീചഹൃദയംകൊണ്ടാണു നിങ്ങൾ എന്നെ മാനം കെടുത്തുന്നത് എന്നാൽ എന്റെ ആത്മാവ് അതിന്റെ ആരാധനാവിഗ്രഹത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള പരിശുദ്ധവും, വിശ്വസ്തവും, നിഷ്കളങ്കവുമായ ഈ പ്രേമത്തെ വധസ്തംഭത്തിലേയ്ക്കോ അഗ്നിജ്വാലയിലേയ്ക്കോ കൂടെ കൊണ്ടുപോകുന്നതു് എനിക്കഭിമാനകരവും കീർത്തിപ്രദവുമാണെന്നു് അറിഞ്ഞുകൊള്ളു.

ബാലാനന്ദൻ:-(വികാരത്തള്ളൽകൊണ്ടു കർക്കശമായ സ്വരത്തിൽ) ജാഹ്നവീ, നീ പശ്ചാത്തപിക്കും. നിന്റെ അവയവങ്ങൾ വധസ്തംഭത്തിൽചേർത്തു ബന്ധിക്കപ്പെടുകയും, അഗ്നിജ്വാലകൾ നിന്റെ മൃദുവായ മാംസത്തെ ഭക്ഷിക്കാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്യുമ്പോഴുള്ള അവസ്ഥയെ ഒന്നുകൂടി ഓർത്തുനോക്കൂ!

"ഇല്ലാ, നിന്റെ നികൃതിയാൽ ഞാൻ ധർമ്മപദത്തിലേയ്ക്കുയർത്തപ്പെടുന്ന ആ മരണത്തിൽ എനിക്കു വലിയ സന്തോഷമാണുള്ളതു് എന്തെന്നാൽ, ക്രൂരമായ നിയമങ്ങൾ എന്റെമേൽ ചുമത്തിയിട്ടുള്ള കററങ്ങൾക്കല്ല ഞാൻ ഒരു ബലിസാധനമായിത്തീരുന്നതു്; പക്ഷേ, എന്റെ മതവും ഉപാസനയുമായ ആ പ്രേമത്തോടുള്ള വിശ്വസ്തമായ ബന്ധനത്തിനാണു്. എന്നാലിനി മാറിയത്തുപോ നീചാ— അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ഇവിടെ കിടന്നു വിളിച്ചു് വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ ഹീനമായ വഞ്ചനയെ പരസ്യമാക്കും."

അനന്തരം, ഒരു ഗുഹയിലാണെങ്കിലും, ഒരു രാജ മന്ദിരത്തിനും രാജ്ഞിക്കും ചേന്ന ഗാംഭീര്യത്തോടു കൂടി ജാഹ്നവി തന്റെ കരത്തെ ആജ്ഞാഭാവത്തിൽ കവാടത്തിനുനേരെ നീട്ടി.

ബാലാനന്ദൻ:-(കോപത്താൽ വിറയ്ക്കുന്ന ദേഹത്തോടും തീപ്പൊരി ചിതറുന്ന കണ്ണുകളോടുംകൂടി) യുവതീ, നിന്റെ ഭീഷണികൾകൊണ്ടു യാതൊരു ഫലവുമില്ല. നിന്റെ നിലവിളികൾ വെളിയിൽ കേൾക്കയില്ല—അതല്ല, കേട്ടാൽതന്നെയും അവ തങ്ങളുടെ മരണദിവസത്തിന്റെ തലേനാൾ രാത്രിയിൽ തടവുകാർ മനംനൊന്തു കരയുന്ന ശബ്ദമാണെന്നു മാത്രമെ വിചാരിക്കപ്പെടുകയുള്ളു. പിന്നെ എന്റെ കാപട്യത്തെ പുറത്താക്കുമെന്നു നീ ഭയപ്പെടുത്തുന്നതിനെ ഞാൻ നിന്ദിക്കുന്നു. ശക്തനും അധികാരയുക്തനുമായ ബാലാനന്ദസ്വാമിയുടെ വാക്കുകളെക്കാൾ ഒരു നിസ്സാരയായ സ്ത്രീയുടെ വാക്കുകളെ ആരു വിലവയ്ക്കും? ഇന്നു രാത്രിയിൽ ഈ കല്ലറയിലേയ്ക്കു ഞാൻ വന്നതു മതത്തിനുവേണ്ടി പ്രധാനമായ ചില രഹസ്യങ്ങളെ അറിയാനാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ എന്റെ ആ കഥയെ അവിശ്വസിക്കാൻ ആൎക്കു ധൈര്യമുണ്ടാകും? ജാഹ്നവീ, ജാഹ്നവീ, നിന്റെ ഈ ദുസ്സാദ്ധ്യത്തെപ്പററി നീ ഒന്നുകൂടി നല്ലപോലെ ആലോചിക്കണം—ഇന്നു ഞാൻ വിധി പ്രസ്താവിച്ച ശാലയിൽവച്ചു നിന്നോടു പറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തെയും ഭീഷണമായ മരണത്തെയും നീ തുലനംചെയ്തു നോക്കണം. എന്റേതായിത്തീരുക—എനിക്കുവേണ്ടി ജീവിക്കാമെന്നു സമ്മതി

ക്കുക—എന്നാൽ ഈ കാരാഗൃഹകവാടങ്ങൾ വിസ്തൃതമായി തുറക്കപ്പെട്ടു—

"പ്രലോഭകാ, ദൂരെപ്പോ; നീചനായ പുരോഹിതാ, എൻെറ സന്നിധിയെ ദുഷിപ്പിക്കാതെ," എന്നു മഹാപുരോഹിതൻെറ ദുഷ്ടമായ ഉദ്ദേശത്തിൽ അയാൾക്ക് ആശാഭംഗം ജനിക്കത്തക്കവണ്ണം ദൃഢസ്വരത്തിലും നിശ്ചിതഭാവത്തിലും ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ, നീചപ്പെണ്ണേ, നിന്നെ ഞാൻ നിൻെറ ദുർവ്വിധിക്കടിമയാകാൻ ഉപേക്ഷിക്കുന്നു," എന്ന് അദ്ദേഹം ഗർജ്ജിച്ചു. അനന്തരം തൻെറ മുഷ്ടി ചുരുട്ടി കാരാമന്ദിരത്തിൻെറ കവാടത്തിന്മേൽ അദ്ദേഹം ഉഗ്രക്കോട്ടുകൂടി ഒന്നു പ്രഹരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആഹ്വാനം തൽക്ഷണംതന്നെ ആദരിക്കപ്പെട്ടതിനു ലക്ഷ്യമായി ശങ്കരനും ഒരു പുരോഹിതനും കൂടി കല്പറയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ബാലാനന്ദൻ:-(പുരോഹിതനോട്) എൻെറ മകനെ, ഈ ദുർഭഗയായ സ്ത്രീ ശാഠ്യക്കാരിയും ക്ഷമാഹീനയുമാണെന്നു ഞാൻ കാണുന്നു. ഇവളുടെമേലുള്ള വിധി നടത്തേണ്ട സമയംവരെ നീ ഇവിടെയിരിക്കണം. എന്നാൽ നിൻെറ സദുപദേശങ്ങൾ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ നല്ലതു തോന്നിച്ച് അവളുടെ പാപങ്ങളേയും രഹസ്യങ്ങളേയും നമ്മെ അറിയിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം അവളിൽ ഉളവാക്കുന്നതായാൽ ഉടനെ എനിക്കാളയയ്ക്കുന്നതിനു നിന്നെ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു,

"നീചനായ പുരോഹിതാ, ഇവിടെനിന്നുപോയി, നിനക്കു സാധിക്കുമെങ്കിൽ മനഃസമാധാനത്തോടുകൂടി കിടന്നുറങ്ങു. എന്തായാലും നിൻെറ നിദ്ര എൻെറ ഒരു സന്ദേശത്താൽ ഭഞ്ജിക്കപ്പെടുകയില്ലെന്ന് ഉറപ്പായി വിചാരിക്കാം," എന്നു ജാഹ്നവി നിന്ദാസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

തടവുകാരിയുടെ പെരുമാററത്തിൽ ഈശ്വരവിരുദ്ധമായി എന്തോ ഉണ്ടെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ ഭയം നടിച്ചുകൊണ്ടു ബാലാനന്ദൻ കൈപൊക്കുകയും നയനങ്ങളെ ഉയർത്തുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ ഒരക്ഷരം പോലും മിണ്ടാതെ ആ കല്ലറവിട്ട് അയാൾ വെളിയിൽ കടന്നു. അയാളുടെ ശിഷ്യനായ പുരോഹിതൻ ഗുരുവിൻെറ സ്ഥാനത്തെ സ്വീകരിച്ചു—വീണ്ടും വാതിലടയ്ക്കപ്പെട്ടു—എന്നിട്ടു മഹാപുരോഹിതൻ നഗരാധിപൻെറ സൗധത്തിലേയ്ക്കു ബദ്ധപ്പെട്ടു പോകയും ചെയ്തു. അവിടെ എത്തിയശേഷം അയാൾ രാത്രി മുഴുവനും ഉൽകലികയോടുകൂടി ജാഗരണം അനുഷ്ഠിച്ചു. തന്നെ കാരാഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു ക്ഷണിക്കാനുള്ള സന്ദേശം വരുമെന്ന് അയാൾ നിമിഷംപ്രതി ആശിച്ചു.

എന്നാൽ അത് ആശാഭംഗത്തിലാണു കലാശിച്ചത് പ്രഭാതത്തിൽ അയാൾ ജാഗരണത്താൽ ക്ഷീണിതനായും മദനവേദനയാൽ പ്രതപ്തനായും കാണപ്പെട്ടു.

* * * *

മദ്ധ്യാഹ്നമായിരുന്നു. ധാരാനഗരത്തിലെ ചന്തസ്ഥലം ജീവജാലത്താൽ സമ്പൂൎണ്ണമായി. തമ്മിൽ തിക്കി ശ്വാസംമുട്ടത്തക്കവണ്ണം ഇടതിങ്ങിയ ആ ജനസഞ്ചയം മനുഷ്യമുഖങ്ങളാൽ നിൎമ്മിതമായ ഒരു വിസ്താരമേറിയ തളംപോലെ കാണപ്പെട്ടു. സമീപത്തുള്ള ഗൃഹങ്ങളും അതുപോലെതന്നെ അനവധി ജനങ്ങളാൽ നിറയപ്പെട്ടു. വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനാകട്ടെ പതിവിൻപടിയുള്ള തന്റെ അകമ്പടിയോടുകൂടി നഗരാധിപന്റെ സൗധത്തിലുള്ള പ്രഗ്രീവത്തിൽ ആസനസ്ഥനായി.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം പ്രേതസമാനം വിളറിയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നയനങ്ങൾ കനൽക്കട്ടപോലെ മിന്നി.

തലേദിവസത്തെ ദാഹംനടന്ന സ്ഥലത്തുതന്നെ രണ്ടു വധസ്തംഭങ്ങൾ ചുററിലും ഇന്ധനജാലത്തോടുകൂടി നാട്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. അവയിൽ ഒരു സ്തംഭത്തിൽ ഭഗീരഥനും മറേറതിൽ ജാഹ്നവിയും ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

അവരുടെ മുഖങ്ങളിൽ സൗവൎഗ്ഗമായ ക്ഷാന്തിയുടെ ഭാസ്സ് ഉജ്വലിച്ചു. എന്തെന്നാൽ ഭൗമമായ എല്ലാ ആശകളും നശിച്ചു മരണത്തിന്റെ കാഠിന്യംപോലും വിജയിക്കപ്പെട്ടുകയാൽ തങ്ങൾ രണ്ടുപേരും ഒരുമിച്ചു മരിക്കുന്നു എന്നുള്ള ചിന്തയിൽ അവർ മധുരമായ മനഃസമാധാനം അനുഭവിച്ചു.

തനിക്കുവേണ്ടി ഏതെങ്കിലും മനുഷ്യശക്തി സഹായിക്കുമെന്നു ജാഹ്നവി തീരെ ആശിച്ചില്ല. അതല്ല,

മനുഷ്യാതീതമായ ഏതെങ്കിലും അവലംബവും തനിക്കുണ്ടാകുമെന്ന് അവൾ വിചാരിച്ചില്ല. കാളീ ശാരദഗ്ഗത്തെ സംബന്ധിച്ച സകലതും അവൾ മറന്നു—പ്രതിമയുടെയും വൃദ്ധന്റെയും വാക്കുകൾകൂടി വിസ്മൃതങ്ങളായി.

എന്നാൽ ഇപ്പൊഴും ആ മുദ്രവച്ചപെട്ടി അവളുടെപക്കൽതന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. അതു തുറന്നുനോക്കണമെന്ന് അവൾ വിചാരിക്കപോലും ചെയ്തില്ല. തന്നോടുകൂടെ അതും അഗ്നിയിൽ ദഹിക്കണമെന്നുതന്നെ അവൾ നിശ്ചയിച്ചു.

ആ ഭയങ്കരമായ അത്യാഹിതത്തിന്റെ അവസാനകർമ്മത്തിനു വേണ്ടതെല്ലാം ഒരുങ്ങി. ഘണ്ടാഘോഷം അത്യുച്ചത്തിൽ മുഴങ്ങി. ഘാതകൻ കത്തുന്ന ഒരു ദീപയഷ്ടിയോടുകൂടി സമീപത്തുനിന്നു.

"ഓമനേ, ഭവതിക്കു മംഗളം," എന്നു ഭഗീരഥൻ ജാഹ്നവിയോടു പറഞ്ഞു.

"എന്റെ ആരാധനാവിഗ്രഹമേ അവിടുത്തേയ്ക്കും മംഗളം; നമുക്കു താമസിയാതെ സ്വഗ്ഗത്തിൽവച്ചു വീണ്ടും ഒരുമിച്ചുചേരാം;" എന്നു ജാഹ്നവി മറുപടി പറഞ്ഞു.

"നീചജന്തുക്കൾ! അവർ ഈ ശാരദദൂഷണം ചെയ്യുന്നു. വിറകിനു തീകൊളുത്തട്ടെ; പരലോകത്തിൽ അവർ അനുഭവിക്കാൻപോകുന്ന ശാശ്വതമായ അഗ്നിയുടെ രുചി അവർ ഇപ്പോൾ ആദ്യമായി അറിയട്ടെ," എന്നു ബാലാനന്ദൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൾ ഉച്ചരിച്ചുതീരുന്നു

തിനുമുമ്പ് ഒരു കാഹളശബ്ദം വായുമണ്ഡലാഗ്രങ്ങളെ മുഴങ്ങി കേൾക്കപ്പെട്ടു. ഭയങ്കരമായി വിജയദ്യോതകമായുള്ള അതിൻെറ നാദങ്ങൾ ഗംഭീരമായ ഘണ്ടാധ്വാനത്തെയും പുരോഹിതന്മാരുടെ വേദധ്വനിയേയും അധരിതമാക്കി.

ഉടൻതന്നെ ചന്തയുടെ അതിൎത്തിയിൽ ഒരിളക്കം ദൃശ്യമായി. ജനസംഘത്തിനു മുകളിലായി ചെങ്കോൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ശിരസ്ത്രങ്ങളും, തിളങ്ങുന്ന കുന്തങ്ങളും, മിന്നുന്ന ഇരുമ്പുകവചങ്ങളും പ്രത്യക്ഷമായി.

പെട്ടെന്നു ജനസഞ്ചയം രണ്ടുവശത്തേയ്ക്കും മാറി, ഏകദേശം മുന്നൂറശ്വഭടന്മാരടങ്ങിയ ഒരു സേനാവിഭാഗത്തിനു വഴികൊടുത്തു. ആപാദചൂഡം ആയസതനുത്രത്താൽ ആച്ഛാദിതനായി ശിരസ്സിൽ ചലിക്കുന്ന കറുത്ത തൂവലോടുകൂടി ശിരസ്ത്രാവരണത്താൽ നിഹ്നുതമായ മുഖത്തോടുകൂടിയുള്ള ഒരു നായകനാൽ ആ ഭടസംഘം നയിക്കപ്പെട്ടു.

ഇപ്പോഴും കാഹളം ആഹ്ലാദസൂചകമായി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടുതന്നെയിരുന്നു. ആ ധ്വനി ഭഗീരഥൻെറയും ജാഹ്നവിയുടെയും ഹൃദയകോണങ്ങളിൽ ആശയേ വർഷിച്ചു. ആ സാദിസംഘത്തിൻെറ ആഗമനോദ്ദേശത്തെ മനസ്സിലാക്കിയ ജനങ്ങൾ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി ആൎത്തുവിളിച്ച് അവൎക്കു സ്വാഗതമരുളിക്കൊണ്ടു വധസ്തംഭങ്ങളുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു പ്രയാണം ചെയ്‌വാൻ അവൎക്കു വഴിമാറിക്കൊടുത്തു.

ഘാതകൻ ഭയാക്രാന്തനായി അവൻെറ കയ്യി

ലിരുന്ന ദീപയഷ്ടിയെ താഴ്ത്തിട്ടു; നഗരഭടന്മാരാക ട്ടെ ഭീതികൊണ്ടു സ്തബ്ധരായി നിന്നുപോയി.

നൂതനമായി അവിടെ ആഗമിച്ച അശ്വസൈന്യത്തിന്റെ നായകൻ കുതിരയെ ഓടിച്ചു വധസ്തംഭങ്ങളെ സമീപിച്ചപ്പോൾ പ്രഗ്രീവത്തിൽ ഇരുന്ന മഹാപുരോഹിതൻ ഭീഷണി കാട്ടുന്ന സ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:

"നിങ്ങളാരു്? ഈ പ്രതിബന്ധത്തിന്റെ അർത്ഥമെന്തു്? നിങ്ങൾ ഗാന്ധാരരാജാവിന്റെ സേനയിൽപെട്ടവരാണെങ്കിൽ ആ തിരുമനസ്സിലെ പ്രതിനിധിയുടെ ആജ്ഞകളെ അനുസരിക്കാൻ കടമപ്പെട്ടവരാണു്. മഹിമയേറിയ അമരേന്ദ്രമഹാരാജാവു് തിരുമനസ്സിലെ പ്രതിനിധി ഞാനാകുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഞാൻതന്നെയാണു വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനായ ബാലാനന്ദൻ."

"എന്നാൽ ഞാൻ—പ്രഭോ, ഈ നില്ക്കുന്ന ഞാൻ അർജ്ജുനസിംഹനത്രെ!" എന്നു് ഇരുമ്പുകവചത്താൽ ഭാരമേറിയ ഭുജത്തെ പ്രൗഢിയോടുകൂടി വീശിക്കൊണ്ടു്, മുഖാവരണത്തിന്റെ സുഷിരങ്ങളിൽക്കൂടി ബഹിർഗ്ഗമിച്ച നയനപ്രഭകളെ ചിന്തിക്കൊണ്ടു് ആ നായകൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

18

പൂരുവംശമണിവീരൻ പാരിടത്തെപ്പാലിക്കുമ്പോൾ
ആരിവിടെവന്നിവണ്ണം നേരുകേടു തുടങ്ങുന്നു

ചിലയാളുകളാൽ അത്യന്തം ബഹുമാനിക്കപ്പെട്ടതും മററു ചിലരാൽ വെറുക്കപ്പെട്ടതുമായ ഈ നാമത്തിന്റെ പ്രഖ്യാപനം ഒരു വെടിമരുന്നുകപ്പലിൽ തീ കൊളുത്തിയതുപോലെയായിരുന്നു.

ബാലാനന്ദൻ, നഗരാധിപൻ, അവരുടെ അനുചരന്മാർ എന്നിവർ കോപഭയങ്ങൾ ഇടകലർന്ന അത്ഭുതസ്വരങ്ങളെ പുറപ്പെടുവിച്ചു. ജനസമൂഹം ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി ദീർഘമായ സ്വാഗതവചസ്സുകളെ നഭോമണ്ഡലത്തിൽ പ്രസരിപ്പിച്ചു. അർജ്ജുനസിംഹന്റെ രണ്ടനുചരന്മാർ കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നും ചാടിയിറങ്ങി വധസ്തംഭത്തിൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നവരുടെ കെട്ടുമുറിക്കാൻ പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ ഭഗീരഥന്റെയും ജാഹ്നവിയുടെയും അധരങ്ങളിൽനിന്നും ആശയുടെ ആനന്ദസമേതമായ സൂചനകൾ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു.

എണ്ണത്തിൽ എൺപതിൽ കൂടുതൽ വരാത്ത ധാരയിലെ നഗരഭടന്മാർ ശക്തന്മാരായ മുന്നൂറു ധീരയോദ്ധാക്കളുടെ മുമ്പിൽ ക്ഷീണരായി ഭവിച്ചു എന്നല്ല മഹാപരാക്രമിയായ അർജ്ജുനസിംഹന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്താൽ അവർ ചകിതന്മാരുമായി.

എന്തെന്നാൽ കറുത്ത ഇരുമ്പുകവചം ധരിച്ചു കറുത്ത പടക്കുതിരപ്പുറത്തു കയറിയിരുന്ന ഈ ഗംഭീരനായ നായകന്റെ ദീർഘിച്ച് അധികാരഗൗരവത്തോടുകൂടിയ രൂപം ഗാന്ധാരഭടന്മാരിൽ ഏററവും ധീരന്മാരും രണപരിചിതരും ആയുള്ളവരെപ്പോലും വിറപ്പിക്കാൻ പററിയതായിരുന്നു.

കാണികൾ എത്രമാത്രം ഗാഢമായ ജിജ്ഞാസയോടുകൂടിയാണ് സാരസാദ്രിയിലെ അക്രമിയുടെ നേരെ നോക്കിയതു്? പരസ്പരവിരുദ്ധമായ പലമാതിരി വിവരണങ്ങൾക്കു വിഷയമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തെ ആവരണഹീനമാക്കി അദ്ദേഹം പുറത്തുകാണിക്കുമെന്നുള്ള പ്രതീക്ഷ എത്ര ദൃഢവും ആശ എത്ര കണ്ട് ഉന്നതവുമായിരുന്നു?

എന്തെന്നാൽ അർജ്ജുനസിംഹന്റെ ജന്മഭൂമി ധാരാനഗരമായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബാല്യകാലത്തിൽതന്നെ, അതായതു നമ്മുടെ കഥാകാലത്തിനു മുപ്പതുവർഷംമുമ്പ്, അദ്ദേഹം അവിടം വിട്ടുപോയി. ഇങ്ങനെ, അദ്ദേഹത്തെപ്പററിയുള്ള അറിവെല്ലാം പരസ്പരവിരുദ്ധമായ നിരവധി കിംവദന്തികളിൽ നിന്നുൽഭവിച്ചിട്ടുള്ളവ മാത്രമാണ്.

വസ്തുത ശരിയായി പറകയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകൃതിയെയും ഭാവത്തെയുംപററി നിശ്ചിതമായി യാതൊന്നുംതന്നെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ സാരസാദ്രിയിലെ നിയമവിരോധിയുടെ സംഘത്തിൽ ചേരുവാനായി ഒരിക്കൽ വീട്ടുവിട്ടിറങ്ങിയവരെല്ലാം പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതാ

കയെ ഉപേക്ഷിക്കയൊ തങ്ങളുടെ നാഥനെപ്പററി ഒ
രറിവുകൊടുക്കാനായി സ്വദേശത്തേയ്ക്കു തിരിച്ചുവ
രികയൊ ചെയ്തില്ല. അവക്ക് അദ്ദേഹത്തിനോടുള്ള
ബന്ധം ജീവിതാവധി നിലനിൽക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള
ഒരു ഭക്തിയായി പരിണമിച്ചു.

അതുകൊണ്ടു് അജ്ജുനസിംഹൻ തൻെറ ശിരസ്ത്രത്തെ മാററി, ഒരു ദേവൻെറതുപോലെ സുന്ദരമെന്നു ചിലരും, ഒരു രാക്ഷസൻെറതിനോടൊപ്പം ഭയങ്കരമെന്നു മററു ചിലരും വിചാരിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തെ പുറത്തുകാട്ടുമെന്നുള്ള ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടിയ പ്രതീക്ഷകൊണ്ടു് അനേകം ഹൃദയങ്ങൾ സ്പന്ദനംചെയ്തതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനൊന്നുമില്ല.

എന്നാൽ ആ നിയമലംഘിയുടെ അനുചരന്മാർ ഭഗീരഥനെയും ജാഹ്നവിയെയും മോചിപ്പിക്കവേ, അദ്ദേഹം നിശ്ചലനായി കുതിരപ്പുറത്തുതന്നെയിരുന്നതുകൊണ്ടു് ആ നിശിതമായ ജിജ്ഞാസ ഉദ്ദിഷ്ടമായ സംതൃപ്തിയെ അനുഭവിക്കുന്ന ലക്ഷണമൊന്നും കാണപ്പെട്ടില്ല. എന്നാൽ ഇതിനു മുമ്പു മഹാപുരോഹിതൻ ഇരുന്ന പ്രഗ്രീവത്തിലേയ്ക്കു വിദ്യുൽപാശങ്ങളെ വീശിയ ആ സൂക്ഷ്മനേത്രങ്ങൾ മുഖാവരണത്തിൻെറ സുഷിരങ്ങളിൽകൂടി ഇപ്പൊഴും പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ബാലാനന്ദൻെറ ക്രൗര്യം ഭയങ്കരമായ ഒരു ദുർവ്വിധിയിലേയ്ക്കു തള്ളിവിട്ട ആ കാമിനീകാമുകന്മാക്കിക്കവാറും മനുഷ്യാതീതമായ ഈ സഹായം എത്ര

പെട്ടെന്നു സംഗതമായി അതു മിക്കവാറും വിശ്വാസയോഗ്യമായിരുന്നില്ല. സൂക്ഷ്മപരിശോധനയിൽ അതു വെറും സ്വപ്നമായിത്തീർന്നെങ്കിലോ എന്നുള്ള ഭയത്താൽ അതിന്റെ ദൈവികമായ പരിതഃസ്ഥിതികളെ ചിന്തിക്കുന്നതിന്ന് അവർ നിന്നില്ല.

എന്നാൽ അവരുടെ അവർണ്ണനീയമായ വികാരത്തള്ളലിൽപ്പെട്ടു് ഒഴുകിപ്പോകാൻ തങ്ങളെ അനുവദിച്ചിട്ട്, ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും, വിമുക്തരായ നിമിഷത്തിൽതന്നെ പാഞ്ഞുചെന്നു പരസ്പരം പരിരബ്ധരായി. അത്രമാത്രം പരമാനന്ദത്താലും ഔൽസുക്യപൂർണ്ണമായ അനുരാഗത്താലും സമ്മിശ്രമായി ഹൃദയസ്പൃക്കായുള്ള ആ കാഴ്ച കണ്ടുകൊണ്ടു് അനേകം നയനങ്ങൾ ബാഷ്പകലുഷിതങ്ങളായിത്തീർന്നു.

ഒരു സ്വേച്ഛാപ്രഭുവിന്റെ നിയമത്തെ തൃണവൽഗണിച്ചു പ്രണയബദ്ധരായ ആ കാമിനീകാമുകന്മാരെ മൃത്യുഹസ്തത്തിൽനിന്നും സംരക്ഷിക്കുന്നതിന്നു തന്നെ ശക്തനാക്കിയ അധികാരത്തിന്റെ ഉദാരമായ വിനിയോഗത്തിലും പ്രൗഢമായ മനഃസാക്ഷിയിലും അർജ്ജുനസിംഹൻ അനുഭവിച്ച വികാരങ്ങളെപ്പറ്റി അനവധി ഹൃദയങ്ങൾ അന്നു് അസൂയപ്പെട്ടു.

പ്രഗ്രീവത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുവരുടെയും ചന്തസ്ഥലത്തുനിന്ന നഗരഭടന്മാരുടെയും ഹൃദയത്തിൽ ഭീതിയെ സംഘട്ടനം ചെയ്യിച്ച ഉൽസാഹത്തിന്റെ പാരമ്യത്തെ പ്രാപിച്ച ജനാവലി അർജ്ജുനസിംഹന്റെ പ്രസിദ്ധനാമത്തെ അത്യുച്ചത്തിൽ ആമ്രേഡനം ചെയ്തു. അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുററുംകൂടി—

അവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിൽ അനു ഗ്രഹങ്ങളെ വർഷിച്ചു—അദ്ദേഹത്തിന്റെ കരങ്ങളെ പിടിച്ചു് അവർ ചുംബനംകൊണ്ടു മൂടി—ഗാന്ധാര പതാകയെ കീറി കാററിൽ പറത്തിയിട്ടു മഹമ്മദീ യരുടെ നേരെ യുദ്ധപ്രഖ്യാപനം ചെയ്യാൻ അവർ അദ്ദേഹത്തിനോടു യാചിച്ചു. ജംബുപുരത്തി ന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യപാലകനായിട്ടും മഹമ്മദീയക്കു് എതിരായി ഹിന്ദുക്കളുടെ ഒരു ആശാഭാജനമായിട്ടും അവർ അദ്ദേഹത്തെ കൊണ്ടാടി.

ഇത്രമാത്രം ധീരമായ ഉണർച്ചയും ദേശാഭിമാനജ നിതമായ ഉത്സാഹവും നിറഞ്ഞ ഒരു രംഗം മുമ്പൊ രിക്കലും കാണപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

സ്ത്രീകൾ സാരസാദ്രിയിലെ നിയമലംഘിയെ ചുണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൈന്യ ത്തിൽചേരാൻ, അവരുടെ ഭർത്താക്കന്മാരോടും സ ഹോദരന്മാരോടും പുത്രന്മാരോടും അപേക്ഷിച്ചു നി രവധി ആശാനക്ഷത്രങ്ങൾപോലെ സുന്ദരിമാരുടെ നയനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെമേൽ പ്രകാശിച്ചു. മ നോഹരമായ അധരങ്ങൾ മോഹനമായ മന്ദഹാസമാ ല്യം ചാർത്തി.— ഹൃദയാവരണകങ്ങളായ കുചകോരക ങ്ങൾ അജ്ജുനസിംഹന്റെ നേരെയുള്ള ശ്രേഷ്ഠമായ വികാരങ്ങളാൽ സ്പന്ദിച്ചു.

ഹാ! ദൈവമേ! ജനങ്ങളുടെ കൃതജ്ഞതാസൂചക മായുള്ള സ്തുതിവചനങ്ങൾ ഒരു ദേശാഭിമാനിയുടെ കണ്ണുകൾക്കു് എത്രമാത്രം സ്വാഗതമരുളുന്നവയാണു്? തങ്ങളുടെ മാതൃഭൂമിക്കു് സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ ആശംസി

ക്കുന്ന ഹൃദയപൂർവ്വമായ വാക്കുകളെക്കാൾ മധുരമായിട്ട് ഏതു സംഗീതമാണുള്ളത്?

അർജ്ജുനസിംഹൻ:- (പൗരുഷഗർഭമായ സ്വരമാധുര്യത്തോടുകൂടി) സ്നേഹിതന്മാരെ, സ്വദേശികളെ, നിങ്ങളുടെ ഈ അനുഭാവപ്രകടനത്തിനും അംഗീകാരത്തിനും ഉദാരശീലത്തിനുമായി ഞാൻ നിങ്ങൾക്കു വന്ദനം പറയുന്നു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ എനിക്കു സ്വാഗതമരുളുന്ന ഈ ഉത്സാഹത്തിന് എന്റെ അഭീഷ്ടംപോലെ ഒത്തുപ്രവർത്തിക്കാനുള്ള അവസരം ഇനിയും വന്നിട്ടില്ല. അല്പകാലംകൂടി കഴിയട്ടെ—അപ്പോൾ ഞാൻ എന്റെ അനുചരന്മാരെ നൂറുനൂറായി എണ്ണുന്നതിനുപകരം ആയിരക്കണക്കിന് എണ്ണും. അതുകഴിഞ്ഞാൽ ഈശ്വരകാരുണ്യംകൊണ്ടു നമുക്കു ജംബുപുരത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യപതാകയെ പാറിക്കാം—മഹമ്മദീയആക്രാമകന്മാരുടെനേരെ, അവർക്ക് ഉന്മൂലനാശം വരുംവണ്ണമുള്ള ഒരു യുദ്ധത്തെ നമുക്കു പ്രഖ്യാപനംചെയ്യാം. മിന്നുന്ന ഖഡ്ഗം അഭേദ്യമായ സൈന്യനിരയിൽകൂടി വെട്ടി, യശസ്കരമായ ഒരു മാർഗ്ഗത്തെ ഉണ്ടാക്കി നമ്മുടെ മാതൃഭൂമിയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ വീണ്ടെടുക്കുന്നതുവരെ ആ ശസ്ത്രത്തെ നാം ഉറയിൽ ഇടുന്നതല്ല.

വീണ്ടും അംബരമണ്ഡലത്തിലേയ്ക്കുയരുന്ന ആർപ്പുവിളികളുടേയും ഹസ്തതാഡനങ്ങളുടേയും മംഗളാശംസകളുടേയും മദ്ധ്യേ അർജ്ജുനസിംഹന്റെ വിശ്രുതമായ നാമം ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ടു. അനന്തരം സംരസാദ്രിയിലെ അക്രമിയുടെ നേരെ തങ്ങൾക്കുള്ള സ്നേഹബദ്ധമാ

നങ്ങളുടെ ലക്ഷ്യം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠ മൂലം ആ ജനസംഘത്തിൽ ഓരോരുത്തനും അഹമഹമികയാ മുന്നോട്ടു തിക്കിക്കയറിയപ്പോൾ ആ സമൂഹം സമുദ്രത്തിലെ തിരമാലകൾപോലെ ഉരുളുകയും, ഘട്ടനം ചെയ്കയും, ഗർജ്ജിക്കയും ചെയ്തു. ചുററുമുള്ള ഗൃഹങ്ങളുടെ ജാലകങ്ങളിൽനിന്നും വെളുത്ത കൈലേസുകൾ വീശപ്പെട്ടു—നിചോളങ്ങളും ദുകൂലങ്ങളും കൊടിക്കൂറകളെന്നോണം കാററിൽ പാറി—ഇങ്ങനെ ആ ജ്ജനസിംഹൻെറ മുമ്പിൽ സർവവും ഉത്സാഹപൂർണ്ണവും ആനന്ദമയവുമായിരുന്നു.

പക്ഷേ, നഗരാധിപൻെറ സൗധപ്രഗ്രീവത്തിലെ അവസ്ഥ നേരേമറിച്ചായിരുന്നു. അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ബാലാനന്ദനും, അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനുചരന്മാരും, സ്നേഹിതന്മാരും, പ്രകടിപ്പിക്കാൻ പാടില്ലാത്തതും എന്നാൽ ഉള്ളിലടക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുമായ ക്രോധത്തോടുകൂടി താഴെയുള്ള രംഗത്തിലേയ്ക്കു നോക്കി. അനന്തരം സ്തുതിവചസ്സുകളും ആർപ്പുവിളികളും ദേശാഭിമാനസൂചകമായ ആഘോഷങ്ങളായി പരിണമിച്ചപ്പോൾ മഹാപുരോഹിതൻ തൻെറ മഹത്വത്തെ പുലർത്തുന്നതിനായി ലഭിച്ച അവസരത്തെ പാഴിലാക്കാതെ ആയസകവചധാരിയായ ആ നായകനെ ഇപ്രകാരം അഭിസംബോധനം ചെയ്തു:

"നിയമവിരോധീ, നിൻെറ തല കൊണ്ടുവരുന്നവന് ഒരു സമ്മാനം കൊടുക്കാമെന്നുള്ള പ്രഖ്യാപനത്തെക്കുറിച്ചു നിനക്കറിവില്ലേ? അങ്ങനെയിരിക്കെ നീ

ന്റെ ഈ കൃത്യംമൂലം ഞങ്ങളുടെ കരുണാനിധിയായ അമരേന്ദ്രമഹാരാജാവിന്റെ തിരുവുള്ളക്കേടു നിന്റെ പേരിൽ വർദ്ധിക്കയില്ലയോ എന്നറിയുന്നില്ലേ?"

അർജ്ജുനസിംഹൻ:-എന്റെ ശിരസ്സിന്നു പ്രതിഫലമായി ഒരു സമ്മാനം നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നെനിക്കറിയാം. എന്നാൽ അർജ്ജുനസിംഹന്റെ ദേഹത്തുതൊടാൻ ധൈര്യമുള്ളവരാരെങ്കിലുമുണ്ടെന്ന് അവിടുന്നു വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?

ബാലാനന്ദൻ:-പ്രൗഢനായ യോദ്ധാവേ, ഇന്നു കുറെ അക്രമികളുടെ സഹായം നിനക്കുണ്ടായിരിക്കാം. എന്നാൽ രാജാവ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൈന്യങ്ങളെ അയച്ചു സാരസാദ്രി മുഴുവൻ തിരഞ്ഞു സിംഹത്തെ അതിന്റെ വനത്തിൽവച്ചുതന്നെ പിടികൂടുമെന്നോർത്തു വിറയ്ക്കുക.

അർജ്ജുനസിംഹൻ:-പ്രഭോ, ആ സൈന്യങ്ങൾ ഒരു കാലത്തു മഹമ്മദീയരുടെ നേരെ യുദ്ധത്തിനായി എന്റെ കൊടിക്കീഴിൽ പ്രയാണം ചെയ്യും.

ഈ ഉത്തരം ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ആഹ്ളാദസൂചകമായ ആർപ്പുവിളികളോടുകൂടി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു. വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനാകട്ടെ വിറയ്ക്കുന്ന അധരങ്ങളോടും ചുളുക്കിയ പുരികങ്ങളോടും, വിളറിയ കവിൾത്തടങ്ങളോടുംകൂടിപ്രഗ്രീവത്തിൽനിന്നു.

"ബാലാനന്ദന്റെ തല തകർക്കട്ടെ, അവന്റെ കഥ കഴിക്കട്ടെ, ആ ദുഷ്ടപുരോഹിതനെ കഴുവേററട്ടെ," എന്നുള്ള വിളികൾ നാനാഭാഗത്തുനിന്നും കേൾക്കപ്പെട്ടു.

അർജ്ജുനസിംഹൻ:- (അധികാരഭാവത്തിൽ കൈവീശിക്കൊണ്ടു് ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ) സ്നേഹിതന്മാരെ ലജ്ജാകരം! യഥാൎത്ഥദേശാഭിമാനികഠം എപ്പോഴും കരുണാശീലന്മാരാണെന്നും ഭരണകൂടങ്ങളും, പുരോഹിതന്മാരും, പ്രഭുക്കളും മാത്രമാണു ക്രൂരന്മാരും ദയാഹീനന്മാരുമെന്നും നമുക്കു കാണിക്കാം. രാജാക്കന്മാരും, പ്രഭുക്കളും, മതാധികാരികളും അനുതാപമോ, കൃപയോ കൂടാതെ ദണ്ഡിപ്പിക്കുകയും പീഡിപ്പിക്കുകയും, സ്വേച്ഛാധികാരം നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നവരാണെങ്കിലും ജനങ്ങളും അവരുടെ നായകന്മാരും നീതി, ഔദാൎയ്യം, മഹാനുഭാവത്വം എന്നീ ഗുണങ്ങളുള്ളവരാണെന്നു നമുക്കു തെളിയിക്കാം.

ജനങ്ങളുടെയിടയിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട ആൎപ്പുവിളികഠം, അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളിലെ ശരിയായ തന്ത്രികഠം സ്പൎശിക്കപ്പെട്ടു എന്നുള്ള വസ്തുതയെ വെളിപ്പെടുത്തി. അവരെ മഹാനുഭാവന്മാരാക്കാൻ അവൎക്കു് അതിൽ ഒരഭ്യാസം കൊടുക്കേണ്ടതായാവശ്യവുമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

അർജ്ജുനസിംഹൻ:-എന്നാൽ കൃപാഹീനനായ ആ പുരോഹിതനെ അയാളുടെ മനഃസാക്ഷിയുടെ ദംശനമേല്ക്കാനായി വിട്ടേയ്ക്കുവിൻ. ഞാൻ ഇന്നു മരണത്തിൽനിന്നും രക്ഷിച്ച ആ പ്രേമബദ്ധമായ യുവമിഥുനം ഇപ്പോഠം അനുഭവിക്കുന്ന പരമാനന്ദത്താൽ സ്പൃഷ്ടമാകാത്ത ഒരു ഹൃദയമാണു അയാഠക്കുള്ളതെങ്കിൽ, അയാഠം ന്യായാധിപനും പ്രഭുവും, മഹാപുരോഹിതനുമായിരുന്നാലും ലോകത്തിന്റെ അസൂയയെ അർഹിക്കുന്ന ഒരു പാത്രമായി തീരുന്നില്ല.

ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾ നവമായ ആഹ്ളാദകോലാഹലത്തോടുകൂടി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ അതു് അവസാനിക്കുന്നതിനുമുമ്പായി ബാലാനന്ദനും കൂട്ടരും പ്രഗ്രീവത്തിൽനിന്നു പിന്മാറി.

തങ്ങളെ രക്ഷിക്കാൻ ഉദാരബുദ്ധിയോടുകൂടി പ്രവൎത്തിച്ച അർജ്ജുനസിംഹൻെറ നേരെ തങ്ങൾക്കുള്ള ഹൃദയപൂർവമായ വന്ദനങ്ങളെ ജാഹ്നവിയും ഭഗീരഥനും വെളിപ്പെടുത്തി. എന്നുമാത്രമല്ല, ജീവാവസാനംവരെ അവർ അദ്ദേഹത്തിൻെറ നാമത്തെ കൃതജ്ഞതയോടും, ബഹുമാനത്തോടും സ്നേഹത്തോടുംകൂടി സ്മരിക്കുമെന്നു ഉജ്വലമായ ഭാഷയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് ഉറപ്പുകൊടുത്തു.

അർജ്ജുനസിംഹൻ:- (മുഖാവരണത്തെ മാററാതെയുംഎന്നാൽ ഹൃദ്യമാംവണ്ണം തലചരിച്ചുകൊണ്ടും) ഈ ആപൽക്കരമായ ഘട്ടത്തിൽ എൻെറ ഇവിടേയ്ക്കുള്ള ആഗമനത്തിനു നിങ്ങൾ വ്യവസായനോടാണു കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു് എൻെറ പൂർണ്ണമായ അനുകമ്പ നിങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകത്തക്കവണ്ണം വേണ്ടതെല്ലാം വ്യാപാരിയായ സായനൻ എന്നെ അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടു് പഥികമന്ദിരത്തിൽവച്ചുണ്ടായ നിങ്ങളുടെ ഉദാരവും വിശാലബുദ്ധിസൂചകവുമായ സംഭാഷണത്തെയും മധുസൂദനൻെറ മോചനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ സഹായിക്കുന്നതിനു നിങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിച്ച സന്നദ്ധതയേയുംപററി അദ്ദേഹം എനിക്കു വിശദമായ അറിവുതന്നു.

ഭഗീരഥൻ:-ശക്തനായ നായകാ, അദ്ദേഹം ഒരു ചന്ദനപ്പെട്ടി ഞങ്ങളെ ഏല്പിച്ചിട്ടുള്ള വിവരവും

അവിടുത്തോടു പറഞ്ഞില്ലേ? നഗരഭടന്മാർ അതു ഞങ്ങളുടെ പക്കൽനിന്നും അപഹരിച്ചുകളഞ്ഞു.

"വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം അതിലെ ഉള്ളടക്കങ്ങൾ ആ ഭടന്മാർ തന്നെ വീതിച്ചുകൊടുക്കയും ചെയ്തു," എന്നു കോപം കൊണ്ടു് അരുണമായ കപോലതലത്തോടും മിന്നുന്ന നയനങ്ങളോടുംകൂടി ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

അർജ്ജുനസിംഹൻ:-എന്റെ മിത്രങ്ങളെ, പെട്ടിയെയും അതിലുള്ള സാമാനങ്ങളേയും പററി നിങ്ങൾ വിഷമിക്കരുതു് ഇന്നു രാത്രിയിൽ സായനൻ എന്റെ മലക്കോട്ടയിൽവരും—അപ്പോൾ ആ ചില്ലറസാമാനങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെട്ടതിൽ അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരസൗകര്യവും നേരിടാതെ ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം. എനിക്കും ആഭരണങ്ങളുടെ രൂപത്തിൽ ചില നിസ്സാര സാധനങ്ങളും നല്ല കഠാരകളുമുണ്ടു്. അവയെ ഞാൻ വളരെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുക്കും.

ഭഗീരഥൻ:-എന്നാൽ മാന്യരെ, വൃദ്ധസായനന്റെ പെട്ടിയിൽനിന്നും നഷ്ടമായ സാമാനങ്ങൾക്കു പകരം നിങ്ങൾ കൊടുക്കുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു് വിലതരുവാൻ ഞങ്ങളെ അനുവദിക്കണം.

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഭഗീരഥൻ തന്റെ നിറഞ്ഞ പണസ്സഞ്ചി വെളിക്കെടുത്തു.

അർജ്ജുനസിംഹൻ:-മാന്യരെ, നിങ്ങളുടെപണത്തെ നന്നായി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം; അതു നിങ്ങളുടെവഴിയാത്രയിൽ ആവശ്യപ്പെട്ടും—നേരെമറിച്ചു സായനനു

കൊടുക്കാൻ ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്ന സാമാനങ്ങൾകൊണ്ടു് എനിക്കു യാതൊരുപയോഗവുമില്ല. എന്നാൽ ആ വിഷയത്തെപ്പററി പറഞ്ഞതു മതി. ഇനി നിങ്ങളിൽ നിന്നും വല്ല സാമാനവും അപഹരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു തിരിച്ചുതരുവിക്കേണ്ടതു് എൻെറ കടമയാണു്. ആ കരാറിന്മേൽ മാത്രമേ, ബാലാനന്ദൻ ഭടന്മാൎക്കു വീതിച്ചുകൊടുത്ത സാമാനങ്ങളെ അവരുടെ പക്കൽ ഇരിക്കാൻ ഞാൻ അനുവദിക്കയുള്ളു.

നഗരഭടന്മാരുടെ നായകൻ അൎജ്ജുനസിംഹൻെറ അഭീഷ്ടത്തെ സാധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള സന്നദ്ധതയെ പ്രകടിപ്പിച്ചു. തൽഫലമായി അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഭഗീരഥൻെറയും ജാഹ്നവിയുടെയും കുതിരകൾ യാത്രയ്ക്കു സജ്ജമാക്കി കൊണ്ടുവരപ്പെട്ടു.

"എന്നാൽ ഇനി, എൻെറ സഹോദരങ്ങളെ, എങ്ങോട്ടാണു നിങ്ങൾ പോകാനുദ്ദേശിക്കുന്നതു്?" എന്നു സാരസാദ്രിയിലെ നിയമവിരോധി ചോദിച്ചു.

"ഹിന്ദുക്കളുടെ പീഡയുണ്ടാകാത്ത മഹമ്മദീയമണ്ഡലത്തിൽ കടക്കാനാണു ഞങ്ങൾ ഉൽക്കണ്ഠിതരായിരിക്കുന്നതു്." എന്നു ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

അൎജ്ജുനസിംഹൻ:- എന്നാൽ അങ്ങനെയാകട്ടെ; ഭരതേശപുരംവരെ നിങ്ങളെ അനുഗമിക്കുന്നതിനു് എൻെറ അശ്വഭടന്മാരിൽ നൂറുപേരെ തരാം. ആ സ്ഥലത്തേയ്ക്കു നിങ്ങളോടുകൂടി വരാൻ എനിക്കിപ്പോൾ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ഞാൻ വേദനപ്പെടുന്നു. എന്തെന്നാൽ പരിതഃസ്ഥിതികൾ എൻെറ ശ്രദ്ധയെ മറെറാരു സ്ഥലത്തേയ്ക്കു് ആകർഷിക്കുന്നു.

അതുകൊണ്ടു ഞാൻ തൽക്കാലം നിങ്ങൾക്കു മംഗളാശംസ ചെയ്യുന്നു.

അർജ്ജുനസിംഹൻ തങ്ങൾക്കു ചെയ്ത ഉപകാരത്തിനു ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും വീണ്ടും കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചു. അനന്തരം കുതിരപ്പുറത്തുകയറി, തുറശുഭടന്മാരാൽ അനുഗതരായി അവർ മെല്ലെ ചന്തസ്ഥലത്തുനിന്നും യാത്രയാരംഭിച്ചു.

തന്റെ ശേഷിച്ച കുതിരപ്പടയാളികളോടുകൂടി അർജ്ജുനസിംഹനും മറ്റൊരു മാർഗ്ഗേണ പോയി. ജനങ്ങൾ അവരുടെ ആദർശപുരുഷനു വഴിമാറിക്കൊടുത്തയവസരത്തിൽ അവർ ചെവിപൊട്ടുന്ന ആർപ്പുവിളികൾകൊണ്ടു വായുമണ്ഡലത്തെ ഭേദിച്ചു. മുഖാവരണത്തെ നീക്കാതെതന്നെ അദ്ദേഹം തന്റെ ചെങ്കോൽ മിന്നുന്ന ശിരസ്സിനെ അവരുടെ നേരെ നമ്രമാക്കി. ധാരാനഗരത്തിന്റെ പ്രാന്തത്തെ കടന്നപ്പോൾ ഇരുനൂറിൽപരം യുവാക്കന്മാർ തന്റെ സംഘത്തിൽ ചേരുന്നതിന് ഏകമനസ്സോടുകൂടി തന്നെ അനുഗമിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹം കണ്ടു.

അവരുടെ സേവനം സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു. അവർ പിരിഞ്ഞുപോന്ന ഭാര്യമാരും, സഹോദരിമാരും, കുഞ്ഞുങ്ങളും തങ്ങളെ വിട്ടുപോയതിന് അവരോടു പരിഭവിച്ചില്ല, നേരെമറിച്ചു് അർജ്ജുനസിംഹന്റെ പതാകയിൻകീഴിൽ വിജയശ്രീയെ വരിക്കാനായി ആ ബന്ധുക്കൾ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചു.

ഇതിനിടയിൽ വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതൻ നഗരാധിപന്റെ സൗധത്തിലുള്ള തന്റെ മു

റിയിൽ കിടന്നിരുന്നു. അനന്തരം പരിചാരകന്മാരെ അകലത്താക്കി സ്വഹൃദയത്തിൽ ചീറിക്കൊണ്ടിരുന്ന വികാരങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം സ്വതന്ത്രസഞ്ചാരം അനുവദിച്ചു.

ആരും അനുവാദം കൂടാതെ അകത്തു കടന്നുവരാതിരിക്കാനായി വാതിലിനെ ദൃഢമായി ബന്ധിച്ച് ഏകനായിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനെ ആരെങ്കിലും കണ്ടിരുന്നെങ്കിൽ ആ പ്രേക്ഷകന്റെ മനസ്സിൽ ഉൽഭൂതമാകുന്ന ഫലം ഏററവും ഭയജനകമായിരിക്കുമായിരുന്നു.

എന്തെന്നാൽ പിശാചന്മാരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ എപ്പോഴെങ്കിലും പ്രക്ഷോഭിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള തമഃസംപൂർണ്ണമായ രാഗാദിദ്വേഷങ്ങൾ ആ കണ്ടകന്റെ മുഖത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ചു കാണപ്പെട്ടു. ജാഹ്നവിയുടെ രൂപം അയാളുടെ ആഗ്രഹത്തെ ബുദ്ധിഭ്രമം തൊടടുക്കത്തക്കവണ്ണം ഇളക്കി—മരണത്തിൽനിന്നും അവളുടെ രക്ഷ അയാളുടെ ക്രോധത്തെ ഉദ്ദാമമാകുംവണ്ണം ജ്വലിപ്പിച്ചു. അയാൾ ഒരേ സമയത്തിൽ തന്നെ അവളിൽ അനുരക്തനാകയും അവളെ വെറുക്കുകയും ചെയ്തു. അവളുടെ പരിരംഭണത്തിൽ ഒരുമണിക്കൂറുനേരത്തെ പരമാനന്ദത്തിനുവേണ്ടി അയാൾ തന്റെ ആത്മാവിനെ പിശാചിനു വിൽക്കുമായിരുന്നു. തന്റെ പ്രാർത്ഥനയെ അവൾ ഉപേക്ഷിച്ചതുകൊണ്ട് അയാളുടെ ക്രോധപ്രകൃതി അവളുടെനേരെ അതിഭയങ്കരമായ ഒരു പ്രതികാരത്തിനു് ഇച്ഛിച്ചു. എന്നാൽ ഭഗീരഥനും രക്ഷപ്രാപിച്ചല്ലൊ—അതെ

രക്ഷപ്പെട്ടു—അതുകൂടാതെയും ആ യുവാവിനു ജീവനാം സ്വാതന്ത്ര്യവും ലഭിച്ചു എന്നു മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആരാദ്ധ്യയായ വയ്പാട്ടിയേയും തിരിച്ചുകിട്ടി.

ഈ സംഗതികളെല്ലാം മഹാപുരോഹിതനെ ബുദ്ധിഭ്രമത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കാൻ മതിയാകാത്തതുപോലെ സ്വാരസ്വാദ്രിയിലെ നിയമവിരോധി അനേകായിരം ആളുകളുടെ മുമ്പിൽവച്ച് അദ്ദേഹത്തെ മുഖത്തുനോക്കി അപമാനിക്കയുംകൂടി ചെയ്തു.

ഈ അവസ്ഥകളെല്ലാം വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനെപ്പോലെ എന്തുംചെയ്യാൻ മടിയില്ലാത്തതും കൃപാഹീനവും നിന്ദ്യവുമായ സ്വഭാവത്തോടുകൂടിയ ഒരാളുടെ മനഃസ്ഥിതിയെ എത്രത്തോളം കലുഷമാക്കും എന്നുള്ള വസ്തുത വർണ്ണിക്കുന്നതിനെക്കാൾ ഊഹിച്ചുകൊൾകയാണു നല്ലതു്.

ദുർദ്ദമമായ ആശകളുടെ ഉജ്ജ്വലപ്രക്ഷോഭത്താൽ പീഡിതനായും—തന്റെ ദുസ്സഹമായ കാമവികാരത്തിലും ദുർന്നിവാരമായ പ്രതികാരേച്ഛയിലും നേരിട്ട നിരാശ, പരാജയം ഇതുകളാൽ പ്രതപ്തനായും, നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ നേരെ തോന്നിയ അശക്തമായ ക്രോധത്തിൽ വേപഥുമനാവനായും ഉള്ള ബാലാനന്ദർ തന്റെ മുറിയിൽ ഏകനായിരിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ അയാളെപ്പററി ആൎക്കും ഒരേസമയത്തിൽതന്നെ ഭീതിയും അനുകമ്പയും ജനിക്കും.

നെഞ്ഞത്തടിച്ചുകൊണ്ടും, കൈകൾ തിരുമ്മികൊ

ണ്ടും, പല്ലുകടിച്ചുകൊണ്ടും അയാൾ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും നടന്നു; രക്ഷപ്രാപിക്കാൻ വഴിയില്ലാത്ത ഒരു ഗുഹയിലെന്നപോലെ, അയാൾ ഗർജ്ജിക്കുന്ന ഒരു സിംഹത്തിനൊപ്പം മുറിയിൽ ഇങ്ങനെ പര്യടനം ചെയ്തു.

ഒരിക്കൽ അയാളുടെ ഉയർത്തപ്പെട്ട പുരികങ്ങൾ കൺപോളകളെ ഉന്നമിപ്പിക്കയാൽ ഭയങ്കരമായി മിന്നുന്ന അക്ഷിഗോളങ്ങൾ മേലോട്ടും കീഴോട്ടും ചലിച്ചു. അതിൽപിന്നെ ചുളിഞ്ഞ ചില്ലികൾ താഴ്ത്തപ്പെട്ടപ്പോൾ നേത്രങ്ങൾ, വനനിബിഡമായ ഗുഹയിൽക്കൂടി പ്രകാശിക്കുന്ന ഒരു വ്യാഘ്രത്തിന്റെ നയനങ്ങൾപോലെ കിരണങ്ങളെ ചൊരിഞ്ഞു.

മനുഷ്യന്റെ അവസ്ഥയെ രാക്ഷസന്റേതിൽ നിന്നു വേർതിരിക്കുന്ന സീമയെ കാണാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം മനുഷ്യപ്രകൃതിയെ അപമാനിക്കുന്ന ഒരു ഭയങ്കരചിത്തവൃത്തിയെയാണ് അയാൾ അപ്പോൾ അവലംബിച്ചിരുന്നതു്. സംഭവഗതികൾ അർജ്ജുനസിംഹനാൽ ദർശിതമായമാർഗ്ഗത്തെ ആശ്രയിക്കാൻ അനുവദിക്കരുതെന്നു് അയാൾ ദൃഢനിശ്ചയം ചെയ്തു.

ജാഹ്നവിയെ തന്റെ പിടിയിൽനിന്നും പൂർണ്ണമായി രക്ഷപ്രാപിക്കാൻ അനുവദിക്കുകയോ? ഇല്ലാ, അതു് അസാദ്ധ്യംതന്നെ. അയാളെ ബുദ്ധിഭ്രമത്തിലേയ്ക്കു് ഓടിക്കുന്ന വികാരങ്ങളെ അവൾ അയാളിൽ ഉണർത്തിക്കഴിഞ്ഞു.

ഒരിക്കൽ അവളുടെ വിഗ്രഹം, താൻ ആദ്യം വിചാരണമുറിയിൽവച്ചു കണ്ടതുപോലെ പ്രതാപത്തോടും, പിന്നെ തൻെറ പാദങ്ങളിൽ പ്രണമിച്ച അവസരത്തിലെപോലെ മോഹനമായും, വേറൊരിക്കൽ, താൻ കല്ലറയിൽവച്ചു കണ്ടതുപോലെ നിന്ദാഭാവത്തിലും, അനന്തരം വധസ്തംഭത്തെ സമീപിച്ചപ്പോൾ കണ്ടതുപോലെ ദേവാംഗനാസദൃശമായും അയാളുടെ മുമ്പിൽ പ്രത്യക്ഷമായി. അയാളുടെ ഭാവന അവളെ ഏതെല്ലാം രീതിയിൽ പ്രതിബിംബിപ്പിച്ചുവോ അതിലെല്ലാം അവൾ സുന്ദരിയായിത്തന്നെ കാണപ്പെട്ടു. നിസ്സീമമായ ലാവണ്യത്തോടുകൂടിയവളായിത്തന്നെ ദർശിക്കപ്പെട്ടു; അതുകൊണ്ട് അവളെ കൈവശപ്പെടുത്തുന്നതു് തൻെറ ജീവിതത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്ദേശമായിത്തീരണമെന്ന് അയാൾക്കു തോന്നി. അതുതന്നെ തൻെറ ചിന്തയുടെ പരമലക്ഷ്യമെന്നും രഹസ്യമായ സ്വവിജയത്തിൻെറ മൂർദ്ധാഭിഷിക്തസംഭവമെന്നും അയാൾ വിചാരിച്ചു.

ഭൂതകാലത്തിലെ അനേക ദുർവൃത്തങ്ങളിൽ തനിക്കു ലഭിച്ച വിജയത്തിൽനിന്നു, ധൈര്യത്തേയും വിശ്വാസത്തേയും, ആശയേയും സംഭരിച്ചുകൊണ്ടു് ബാലാനന്ദൻ, താൻ കാമിച്ച വസ്തുവിനെതന്നെ അക്ഷീണമായ ശുഷ്കാന്തിയോടുകൂടി ആരായുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു.

എന്നാൽ ഈ കാര്യസാദ്ധ്യത്തിനു സന്നദ്ധന്മാരായ പ്രവർത്തകന്മാരെ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഈ ഉദ്ദേശത്തിനു തക്കതായ സാധകന്മാരെ ഉണ്ടാ

ക്കാൻ അദ്ദേഹം എവിടെ പോകും? അദ്ദേഹത്തെ കണ്ണുമടച്ചുകൊണ്ടനുസരിക്കുന്ന ആളുകളെയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടിയിരുന്നതു്. അല്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാസ്തവമായ ഉദ്ദേശത്തെപ്പററി സംശയിക്കാത്ത ആളുകളെങ്കിലുമായിരിക്കണം അവർ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തകൾ സ്വസേവകന്മാരിലും മററു ഭൃത്യന്മാരിലും വളരെ നേരം സഞ്ചരിച്ചശേഷം ഒടുവിൽ സംഗമനിലും ദ്വിഭാഷിയായ ഭർഗ്ഗനിലും ചെന്നുനിന്നു.

അതനുസരിച്ചു് അദ്ദേഹം തന്റെ അംഗരക്ഷകനെ വരുത്തി വൈദ്യനെയും ദ്വിഭാഷിയേയും തന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുവരുവാൻ കല്പിച്ചു.

ഈ കല്പന ഉടൻതന്നെ ആചരിക്കപ്പെട്ടു. പത്തു നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ വൈദ്യനും ദ്വിഭാഷിയും ബാലാനന്ദന്റെ മുറിയിലേയ്ക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു.

"ചന്തസ്ഥലത്തു നടന്ന അക്രമപരവും പരിഹാസ്യവുമായ സംഭവങ്ങൾ എങ്ങനെ അവസാനിച്ചു?" എന്നു മഹാപുരോഹിതൻ ദ്വിഭാഷിയോടു ചോദിച്ചു.

ഭർഗ്ഗൻ:-അർജ്ജുനസിംഹൻ ഒരുവഴിക്കും, ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും മറെറാരുവഴിക്കും പോയി പ്രഭോ., ഭരതേശ്വരംവരെ അവരെ അനുഗമിക്കുന്നതിന് ആ നിയമവിരോധി തുറശ്ശഭടന്മാരെ നിയോഗിച്ചയച്ചിട്ടുമുണ്ടു്.

ബാലാനന്ദൻ:-തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിൽ അഭയം പ്രാപിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഹിന്ദുനിയമത്തിന്റെ പ്രതികാരത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കാമെന്നു് അവർ

വിചാരിക്കുന്നു, അല്ലേ?! സംഗമൻ ഈ സംഗതിയിൽ എന്തുപറയുന്നു?

"തന്റെ പ്രതിയോഗിയായ ഭഗീരഥനെയും സ്വപ്രണയത്തെ നിഷേധിച്ച സ്ത്രീയെയും ശിക്ഷിക്കുന്നതിനു തനിക്കുള്ളതായി അയാൾ പറയുന്ന അനവധി ധനത്തിൽ പകുതി ചെലവാക്കാമെന്നു വൈദ്യൻ സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:- എന്നാൽ മകനെ, മതത്തിനും എനിക്കുംവേണ്ടിയുള്ള ഈ പ്രശസ്തമായ കൃത്യത്തിൽ സൽഗ്ഗ്നവാനായ ആ വൈദ്യനെ സഹായിക്കുന്നതിനു നിനക്കാഗ്രഹമില്ലേ? എന്തെന്നാൽ ഈ വലിയ അപരാധികൾ എന്റെ കയ്യിൽനിന്നും തെററിപ്പോയതിനു ഗാന്ധാരരാജാവുതിരുമേനിയോടും മതാദ്ധ്യക്ഷൻ തിരുമേനിയോടും ഞാൻ സമാധാനം പറയേണ്ടിവരുമെന്നുള്ളതിനാൽ അവരെ വീണ്ടും പിടിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നതിലെയ്ക്കു സകലവിധ ഉത്സാഹങ്ങളും ചെയ്യേണ്ടതു് എന്റെ കടമയാണു്.

ഭർഗ്ഗൻ:- പക്ഷെ, പ്രഭോ, അവർ തുരുഷ്കരാജ്യത്തിൽ കടന്നാൽപിന്നെ നമ്മുടെ ഉദ്ദേശം സാധിക്കുന്നതെങ്ങനെ? ഹിന്ദുക്കളുടെ പീഡയ്ക്കു പാത്രമായവരെന്നുള്ള കാരണത്താൽ മഹമ്മദീയർ അവൎക്കു് എന്തുകൊണ്ടും അഭയം കൊടുക്കും.

ബാലാനന്ദൻ:- ഫലദയിലെ മതാധികാരിയേയും, അവന്റെ വധ്പാട്ടിയേയും ഗാന്ധാരത്തിന്റെ അതിൎത്തിക്കുള്ളിൽ കൊണ്ടുവരേണ്ട വഴിയെന്തെന്നുപദേശിക്കേണ്ടതു് എന്നെ ചുമന്നതല്ല. പക്ഷെ, പണ

ത്തിന്ന തുരുഷ്ക്കരിലും ഹിന്ദുക്കളിലും ഒന്നുപോലുള്ള ശക്തിയും ഉണ്ടെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ നിസ്സാരമായ പണത്തിന്ന ലോകത്തിൽ ഈ വിധ ശക്തിയുള്ള സ്ഥിതിക്കു നിയമത്തിന്നും മതത്തിന്നും വേണ്ടി അതിനെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതു് ഒരു പാപമായി വിചാരിക്കാൻ പാടില്ല. അതുകൊണ്ടു് അഞ്ചാറു മഹമ്മദീയതസ്കരന്മാരെയൊ അല്ലാത്തപക്ഷം, തുരുഷ്ക്കരുടെ ഇടയിലുള്ള മററുവല്ല ധീരന്മാരെയൊ ഏൎപ്പാടുചെയ്യാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ കുതിരസ്സവാരിയിൽ നല്ല പരിചയമുള്ളവൎക്കു് ആ രണ്ടു കററക്കാരെയും ശീഘ്രഗതിയിൽ കൊണ്ടുവന്നു ഗാന്ധാരരാജ്യത്തിന്നുള്ളിൽ കടത്താൻ കഴിയും. ഞാൻ പറഞ്ഞതു മനസ്സിലായോ?

ഭർഗ്ഗൻ:-മനസ്സിലായി, പ്രഭോ; എന്നാൽ, ഇപ്പോഠം എനിക്കോൎമ്മ വരുന്നു. തുരുഷ്ക്കരാജ്യത്തിൽ അതിധൈൎയ്യശാലികളായ ഒരുകൂട്ടം കള്ളന്മാരുണ്ടു്. അവരുടെ നായകൻ കറുത്തു തടിച്ച ഒരു ഉന്നതകായനാകുന്നു.

ബാലാനന്ദൻ:-കാറാഅലി അല്ലെ? അതെ, അയാളെപ്പററി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്—എന്തെന്നാൽ അവനെപ്പററി ഒരു ദുഷ്ക്കീൎത്തി നാടെല്ലാം പരന്നിരിക്കുന്നു. എന്തുംചെയ്യാൻ മടിയില്ലാത്ത കൊള്ളക്കാരിൽവച്ചു് ഈ തസ്കരപ്രമാണി അഗ്രഗണ്യനാണെന്നും ഒരു വൎത്തമാനമുണ്ടു് അയാളുടെ ശരണമേതെന്നു നിങ്ങഠക്കു കണ്ടുപിടിക്കാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ—

ഭർഗ്ഗൻ:-ശരിതന്നെ ഞാൻ വഴി കാണിച്ചുകൊണ്ടുപോയ ഒരു പാന്ഥനെ ഭീമനഗരത്തിന്ന സമീപ

ത്തുവച്ചു കാററാത്തലിയുടെ അനുചരന്മാർ കൊള്ളയിട്ടു. ആ പട്ടണത്തിലെ പാന്ഥമന്ദിരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ കാററാത്തലിക്കു സമയത്തിന് അറിവു കൊടുത്തതുകൊണ്ടാണ് ഈ കൊള്ള നടത്താൻ സാധിച്ചതെന്നു വിചാരിക്കാൻ എനിക്കു മതിയായ ലക്ഷ്യങ്ങൾ കിട്ടിയിട്ടുമുണ്ട്. ഈ സത്രമുടമസ്ഥൻമുഖാന്തരം പക്ഷെ, എനിക്കു കാററാത്തലിയെ സന്ദർശിക്കാൻ സാധിച്ചേയ്ക്കും.

ബാലാനന്ദൻ:-എന്റെ മകനെ, നിന്റെ പരിശ്രമത്തിൽ നിനക്കു വിജയം ലഭിക്കുമെന്നുള്ളതിൽ എനിക്ക് അല്പവും സംശയമില്ല. എന്നാൽ നിനക്കൊരു തുണയായിട്ട് ഈ മാന്യനായ ജലന്ധരദേശീയൻ കൂടി വരുമോ? അങ്ങനെയായാൽ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ നിങ്ങൾക്കു പരസ്പരം വേണ്ട ഉപദേശങ്ങളും ലഭിക്കാൻ സൗകര്യമുണ്ട്.

മഹാപുരോഹിതന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളെ ആ ഭാഷി സംഗമനെ ധരിപ്പിച്ചു; വൈദ്യൻ ഉടൻതന്നെ അതിനു സമ്മതിക്കയും ചെയ്തു.

ബാലാനന്ദൻ:-(ഐഹികമായ കാഠിന്യം സ്ഫുരിക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ) എന്നാൽ, മകനെ, ഞാൻ പറയുന്നതു ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കു. ഈ രണ്ടു കുററക്കാരും—അതായതു ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും—വീണ്ടും ബന്ധിക്കപ്പെടുന്നപക്ഷം അവരെ ഗാന്ധാരത്തിൽ കൊണ്ടുവന്ന് എന്നെ അല്ലാതെ മററാരെയും ഏല്പിക്കരുത്. അവരുടെ സ്നേഹിതനായ അർജ്ജുനസിംഹൻ അറിയാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഈ കൃത്യം എത്ര രഹ

സ്യമായി നടത്താമോ അത്രയും നല്ലത് അതുകൊണ്ട്, മകനേ, ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും വല്ലഭപുരത്തിലുള്ള എന്റെ കൊട്ടാരത്തിലെ കല്ലറകളിൽ അടയ്ക്കപ്പെടുന്ന നിമിഷത്തിൽ ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയങ്ങളും എന്റെ കുതിരലായത്തിലുള്ളതിൽ ഒന്നാംതരം ആറു കുതിരകളെയും ഞാൻ നിനക്കു തരും. നാം തമ്മിലുള്ള ഈ കരാർ രഹസ്യമായിരിക്കട്ടെ.

ഭർഗ്ഗൻ:–പ്രഭോ, ഈവിധം ഉദാരനായ ഒരു യജമാനനെ സേവിക്കുന്നതിന് എന്റെ ജീവനെപ്പോലും ആപത്തിൽ ചാടിക്കാൻ ഞാൻ തയ്യാറാണ്. എന്നാൽ, അവിടുന്നു ചെയ്തിട്ടുള്ള വാഗ്ദാനത്തെപ്പററി എന്റെ ഈ ജലന്ധരദേശീയനായ സ്നേഹിതനെ അറിയിക്കേണ്ടയാവശ്യമില്ലല്ലോ.

"നിന്റെ സമ്മതംപോലെ ചെയ്യുക മകനേ. (ഒരു നിറഞ്ഞ പണസ്സഞ്ചി കയ്യിൽ കൊടുത്തിട്ട്) ഇതാ, വഴിയിൽ അത്യാവശ്യമായ ചെലവുകൾക്ക് ഇതുപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളണം," എന്നു ബാലാനന്ദൻ പറഞ്ഞു.

ഭർഗ്ഗനും സംഗമനും ഉടൻതന്നെ ബാലാനന്ദനോടു യാത്രപറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു. ഒരു മണിക്കൂറിനകം അവർ ഭരതേശപുരത്തിലേയ്ക്കുള്ള രാജപാതയിൽ കടന്നു.

"ഇപ്പോൾ എനിക്കു മനഃസമാധാനമായി. ധനകാംക്ഷിയായ ആ ദീർഭാഷിയെയും പ്രതിക്രിയാശീലനായ വൈദ്യനെയുംപററിയുള്ള എന്റെ അഭിപ്രായം

തെററിയില്ല. ഞാൻ കൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞതിൽ നാലിലൊന്നു തുകയ്ക്കു് ആ ദുർഭാഷി അവന്റെ ആത്മാവിനെക്കൂടി ചെകുത്താനു വില്ക്കും; തന്റെ പ്രതികാരേച്ഛയെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനു് എന്തു ചെയ്വാനും വൈദ്യൻ മടിക്കയുമില്ല. അതെ, ജാഹ്നവി ഇനിയും എന്റേതായിത്തീരണം—ലാവണ്യത്തിനും ധീരതയ്ക്കും തുല്യമായ ഗർവ്വും പ്രൗഢിയും മക്കടമുഷ്ടിയുമുള്ള ജാഹ്നവി! മതത്തിന്റെ വിലംഘിതമായ നിയമങ്ങളുടെ സംരക്ഷകൻ എന്നുള്ള ബഹുമാനത്തെ ഒരിക്കൽ എനിക്കു നഷ്ടപ്പെടുത്തിയ ഭഗീരഥൻ—അവനും ഒരിക്കൽക്കൂടി എന്റെ കയ്യിലകപ്പെട്ടു വധസ്തംഭത്തിൽ, അവന്റെ കുററങ്ങൾക്കു പ്രതിശാന്തി ചെയ്യണം. എന്നാൽ, ഇതിനിടയിൽ എന്റെ കോപത്തിനു ബലികഴിപ്പാൻ മററാളുകളാരും ഇല്ലേ? ഉണ്ടു്—വല്ലഭപുരത്തിലുള്ള എന്റെ അരമനയിലെ കല്ലറകളിൽ വളരെപ്പേരുണ്ടു്—"

ഈ വിചാരം ഉണ്ടായപ്പോൾ പൈശാചികമായ ക്രൂരതയോടുകൂടിയ തന്റെ ഹൃദയത്തെ അതിൽതന്നെ വ്യാപരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്, മഹാപുരോഹിതൻ സചിന്തയ്ക്കു വിഷയമായ തടവുകാരെ വിരലിന്മേൽ എണ്ണിത്തുടങ്ങി. വല്ലഭപുരത്തിൽ തിരിച്ചു ചെന്നാലുടൻ ഈ തടവുകാരിൽ ഓരോരുത്തനേയും ഏതെല്ലാം വിധത്തിലുള്ള ദണ്ഡനങ്ങളാണു് അനുഭവിപ്പിക്കേണ്ടതെന്നു് അദ്ദേഹം ആലോചിച്ചു.

19

സംക്രന്ദനനൊക്കെട്ടിക്കൊണ്ടഥലങ്കാപുരിയിൽചെന്നുകടന്നു.

ശങ്കാരഹിതംസുരപതിതന്നെശ്ശൃംഖലകൊണ്ടുതളച്ചേ-
ഴ്ഞാനായ് കിങ്കരവരരെവിളിച്ചരുളംചെയ്തു
ഭൃത്യന്മാരവരിങ്ങനെയാപൗലസ്ത്യൻതന്നുടെ കല്പനയ-
തുകേട്ടുദ്യോഗിച്ചു പുറപ്പെട്ടാരഥസദ്യോബഹുതരമദമത്തന്മാർ.

വാനവവരനെച്ചങ്ങലവച്ചോരുവാനരവരനെപ്പോലെചമച്ചു.

മുൻപു കഴിഞ്ഞ അനേകം പ്രസ്താവനകളിൽ നിന്നും നമ്മുടെ കഥാകാലത്തു ജംബുപുരത്തിന്റെ സ്ഥിതി വായനക്കാർ ഏറെക്കുറെ മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കും.

എന്നാൽ ആ രാജ്യത്തിന്റെ പടം എടുത്തു നോക്കുന്നപക്ഷം ഗാന്ധാരത്തിന്റെയും തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിന്റെയും, ഇനിമേൽ നമ്മുടെ കഥാഗതിക്കിടയിൽ പറയപ്പെടുന്ന നഗരങ്ങളുടെയും സ്ഥിതി നമുക്കു മനസ്സിലാക്കാം.

ഗാന്ധാരം അതേനാമത്തോടുകൂടിയ ദേശവും, ലേയം, 'കാംബോജം' എന്നീ പ്രദേശങ്ങളും ചേർന്ന ഒരു രാജ്യമാണെന്നും, അതിന്റെ രാജധാനിയായ അവന്തി ആ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വടക്കുപടിഞ്ഞാ

റെഭാഗത്തിൽ ആണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നാതെന്നും കാണാം.

കാമരൂപത്തിൽനിന്നും ഭ്രമണകാർട്ടിയുടെ പടിഞ്ഞാറെ അതിർത്തിയിൽക്കൂടി ജംബുപുരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന ഒരു പാന്ഥന തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിൻെറ രാജധാനിയായ കാർത്തികേയത്തിലേയ്ക്കു പോകാനുള്ള വഴി ഭാർഗ്ഗവപുരം, മിത്രവതി, തക്ഷശിലാ എന്നീ നഗരങ്ങളിൽക്കൂടിയാണു കിടക്കുന്നതെന്നും, ഗാന്ധാരത്തിൻെറയും തുരുഷ്കരാജ്യത്തിൻെറയും അതിരു കടന്നാൽ ആദ്യമായി കാണുന്ന മഹമ്മദീയപട്ടണം ഭരതേശപുരമാണെന്നും നമുക്കു ഗ്രഹിക്കാം.

തുരുഷ്കന്മാർ കറുത്തനിറമുള്ളവരെന്നോ നീഗ്രോവർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടവരെന്നോ വായനക്കാർ ധരിച്ചുപോകരുതു്.

അവർ ഏഷ്യാഖണ്ഡത്തിൽ ജനിച്ച സാരസൻ വർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ടവരാണു്. സംഖ്യയില്ലാത്ത സംഘത്തോടുകൂടി ആഭീരമണ്ഡലത്തിൻെറ വടക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ച അവരിൽ ഒരുഭാഗം കാളീശപുരദുർഗ്ഗത്തിൽവച്ചു ജാഹ്നവി വായിച്ച ആ ഹിന്ദുസ്ഥാനിക്കുറിപ്പിൽ പറയപ്പെട്ടതുപോലെ ജംബുപുരത്തിൽ കടന്നു.

ഈ മഹമ്മദീയ ആക്രാമകന്മാർ കറുത്തവരല്ലെന്നുമാത്രമല്ല, ജംബുപുരദേശീയന്മാരേക്കാൾ ഒട്ടുംതന്നെ വർണ്ണവ്യത്യാസം ഉള്ളവരല്ലായിരുന്നു. അവരുടെ നിറം ജിതാഫലത്തോടു തുല്യമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ—അല്ലെങ്കിൽ പുഷ്ടപിംഗളമെന്നും അതിനെ പറയാൻ

പാടില്ല; പിന്നെയോ, അതു് ഇപ്പറഞ്ഞ രണ്ടുംകൂടി കലൎന്ന ഇളങ്കറുപ്പെന്നു പറയാം. എന്നാൽ ചുടുശോണിതം ചൎമ്മത്തിനടിയിൽകൂടി പ്രസരിക്കുന്നതു കാണാം. ആരോഗ്യലക്ഷണമായ പാടലിമ അവരുടെ ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിലും തെളിഞ്ഞുവിളങ്ങി.

സ്ത്രീകളുടെയും പുരുഷന്മാരുടെയും മുഖം പൗരസ്ത്യമായ ലാവണ്യത്തിനു രംഗമായിരുന്നു; അനവദ്യമായ അംഗങ്ങളും, മനോഹരമായകേശവും, പ്രഭയേറിയ ദന്തങ്ങളും അവരുടെ ഒരു പ്രത്യേകലക്ഷണമായി കാണപ്പെട്ടു. അവരുടെ ആകൃതി സാധാരണമായി തന്വും, വഴക്കമുള്ളതും, എന്നാൽ അത്യന്തം ദൃഢബദ്ധവും, പ്രകൃത്യാ ഭംഗിയുള്ളതുമായിരുന്നു.

ഇനി തുരുഷ്കന്മാർ പരിഷ്കാരമില്ലാത്ത കൊള്ളക്കാരെന്നോ, ഭയങ്കരന്മാരായ മൃഗപ്രായന്മാരെന്നോ വായനക്കാർ വിചാരിച്ചുപോകരുതു് അവരുടെ സ്ഥിതി വിപരീതമായിരുന്നു; അവരുടെ പരിഷ്കാരം അയൽപക്കക്കാരായ ഹിന്ദുക്കളുടേതിനെക്കാളും കുറേ കൂടി ഉൽകൃഷ്ടമായിരുന്നു.

കലകളും, ശാസ്ത്രങ്ങളും മററു സകലവിധമായ സുകുമാരവിദ്യകളും ഗാന്ധാരരാജ്യത്തിൽ നടപ്പുള്ളതിനെക്കാൾ തുലോം അധികമായി കാൎത്തികേയത്തിലെ രാജാവിന്റെ രാജ്യത്തിൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കപ്പെട്ടുകയും പ്രവൎത്തിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പദ്യരചന, സംഗീതം, ചിത്രമെഴുത്തു്, തുന്നൽപണി എന്നിതുകൾ മഹമ്മദീയവനിതകൾക്കു പ്രിയപ്പെട്ട തൊഴിലുകളായിരുന്നു; ഹിന്ദുക്കളിൽ സവൎണ്ണരുടെയിടയിൽ

എഴുത്തും വായനയും അപൂർവമായ ഒരു യോഗ്യതയായി കരുതപ്പെട്ടിരിക്കെ ഇസ്ലാമികളിൽ വെറും സാധാരണന്മാരുടെ ഇടയിൽപോലും അതു സർവസാധാരണമായി കാണപ്പെട്ടു.

ഗൃഹനിർമ്മാണം, വിലപിടിച്ച ശീലത്തരങ്ങൾ, നീരാളം ഇവയുടെ രചന, വിവിധാഭരണങ്ങളും, ഗൃഹസാമാനങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുക, ഗൃഹശുചീകരണം, ഫലപുഷ്പാദികൾ സംബന്ധിച്ച കൃഷി എന്നിതുകളിൽ മുസൽമാന്മാർ ഹിന്ദുക്കളെ അപേക്ഷിച്ചു് എത്രയോ പ്രശസ്തമായ അവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചിരുന്നു. ഇങ്ങനെ തുരുഷ്കരുടെ പരിഷ്കാരൗന്നത്യത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ, അവർ അബലാവർഗ്ഗത്തെ പൗരുഷമായ പ്രതിപത്തിയോടുകൂടി കരുതിപ്പോന്നു എന്നും, സാധാരണ മഹമ്മദീയസമുദായത്തിന്റെ പതിവനുസരിച്ചു് അവിശ്വാസത്തോടും, വെറും കാമാതുരയോടുംകൂടിയല്ല ഇവർ സ്ത്രീകളോടു പെരുമാറിയതെന്നും ഉള്ള വസ്തുതയും പ്രത്യേകം പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്

അതെ, യശസ്സിൽ അവർക്കുള്ള അത്യാശപോലെ തന്നെ നിസ്സീമമായ ഔത്സുക്യത്തോടുകൂടി അവർ കാമിനീവർഗ്ഗത്തെ സ്നേഹിച്ചു.

പ്രകൃത്യാ പ്രൗഢന്മാരും അധികാരപ്രിയന്മാരുമായിരുന്നു എങ്കിലും സ്ത്രീയുടെ സാമ്രാജ്യത്തിനു തല കുനിക്കാൻ അവർ മടിച്ചില്ല.

അവർക്കു് അന്തഃപുരങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതു വാസ്തവംതന്നെ. എന്നാൽ അവ മുസൽമാൻ

വനിതകളുടെ കാരാഗൃഹങ്ങൾ ആയിരുന്നില്ല—അവ യഥാർത്ഥസ്വർഗ്ഗങ്ങളായിരുന്നു. സ്ത്രീവർഗ്ഗം ഗോപ്യമായിത്തന്നെ ജീവിക്കണമെന്നു മഹമ്മദീയമതം വിധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സ്ത്രീകളെസംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഇവർ ആ ബന്ധങ്ങളെ ശിഥിലമാക്കി. പരിശുദ്ധസാധനങ്ങളെന്നോണം അവർ തങ്ങളുടെ ഭാര്യമാരെയും വയ്പാട്ടികളെയും സ്നേഹിക്കയും അതേസമയത്തിൽതന്നെ അവരെ അന്തഃപുരത്തിൽനിന്നും പുറത്തുകടന്ന് ആൾക്കൂട്ടത്തിൽ പരസ്യമായി സഞ്ചരിക്കാൻ അനുവദിക്കയുംചെയ്തു.

ഇപ്രകാരം തങ്ങളുടെ ഭൂലോകദേവിമാരുടെ ആനന്ദത്തിനുവേണ്ടി മതത്തിന്റെ പ്രധാന സിദ്ധാന്തത്തെപ്പോലും അതിലംഘിച്ച് ഈ മുസൽമാന്മാർ പീർ ഫലദർശിയുടെ അനുചരന്മാർ ഒരിക്കലും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്ത അതിധീരവും എന്നാൽ അതിമധുരവുമായ ഒരു പുതുമയെ സൃഷ്ടിച്ചു.

തൽഫലമായി അറബിവർഗ്ഗത്തിന്റെ അനന്തരഗാമികളായ ഇവർ മതമൊഴിച്ചു മറെറല്ലാവിധത്തിലും പാശ്ചാത്യരായിത്തീർന്നു. സ്ത്രീയാകട്ടെ, അവരോധത്തിലെ പ്രതിരോധത്തിലും ഏകാന്തതയിലുംനിന്നു മോചിക്കപ്പെടുകയാൽ ശൃംഗാരം അതിന്റെ ഹൃദ്യമായ കാപട്യത്തോടുകൂടി ജനിതമായി—മൃദുലമായ രഹസ്യസംവാദം അതിന്റെ മോഹനമായ ദുർവൃത്തത്തോടുകൂടി അങ്കുരിതമായി—കൊഞ്ചൽ അതിന്റെ ആകർഷകമായ വിലാസങ്ങളാൽ സായുധമായി പ്ര

ത്യക്ഷപ്പെട്ടു—മുസൽമാനാകട്ടെ, ഒരു സ്വേച്ഛാപ്രഭുവെന്നുള്ള നിലവിട്ട് അംബാലയുടെ അടിമയായി.

ഭാവിയിൽ തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിൽ അഭിനയിക്കാൻപോകുന്ന രംഗങ്ങളുടെ ഒരവതാരികയായി മാത്രമാണ് ഇത്രയും ഇവിടെ കുറിച്ചത് ഇനി നമുക്ക് നമ്മുടെ കഥാതന്തുവിനെ തുടരാം.

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങൾ നടന്നതിന്റെ രണ്ടാംദിവസം സായാഹ്നത്തിൽ ഏകദേശം ആരുമണിയോടുകൂടിയായിരുന്ന ഭീമനഗരത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുന്ന രാജപാതയുടെ എതിരെയുള്ള കുന്നിൽകൂടി നൂറുകന്യകമാരുടെ പ്രസ്ഥാനം ദൃശ്യമായത്.

ലാവണ്യവതികളായ ആ യുവതികൾ അഴകേറിയ കുതിരകളുടെ പുറത്തു കയറിയിരുന്നു. അവർ ഒരു നിരയിൽ മൂന്നുപേർവീതം അടങ്ങിയ ചെറുസംഘങ്ങളായി യാത്രചെയ്കയായിരുന്നു. അവരെ നയിച്ച നായികമാർ ആ സംഘത്തിൽ ഇടയ്ക്കിടെ കാണപ്പെട്ടു.

ഈ നൂറുകന്യകമാരിൽ അൻപതുപേർ പ്രഭുവർഗ്ഗത്തിൽപെട്ടവരെന്നും മററ് അൻപതുപേർ മദ്ധ്യവർഗ്ഗത്തിൽ ജനിച്ചവരെന്നും വായനക്കാർക്കു മുമ്പുതന്നെ അറിയാമല്ലൊ.

എന്നാൽ വഴിയിൽ എന്തെങ്കിലും ആപത്തുണ്ടാകുന്നപക്ഷം അതിനെ ആദ്യമായി നേരിടത്തക്കവണ്ണം രണ്ടാമതു പറഞ്ഞ വർഗ്ഗത്തിൽപെട്ട യുവ

തികളായിരുന്ന ആ വലിയ സംഘത്തിന്റെ മുമ്പെ യാത്രചെയ്തത്.

ഇപ്രകാരം എല്ലാരാജ്യത്തും എല്ലാകാലത്തും ജനംകൊണ്ടുള്ള പ്രഭുത്വം അതിനോടുബന്ധിച്ച ഭീരുത്വയും പദവിയും ചേൎന്ന സകലവിധ അവകാശങ്ങളും നന്മകളും സാധുക്കളിൽ നിന്നും അപഹരിച്ചു.

എന്നാൽ വായനക്കാരേ, ജംഗമമായ ഒരു നക്ഷത്രമാലപോലെ പ്രസ്ഥാനംചെയ്യുന്ന ന്യൂറകന്യകമാരെ കാണുക. അക്കൂട്ടത്തിൽ അനേകം മനോഹരമുഖങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷമായ ദീനതപോലും ആ പ്രഭാസംഘാതത്തിന്റെ ആകപ്പാടെയുള്ള ശ്രീയെ ഭഞ്ജിക്കാൻ ശക്തമല്ലായിരുന്നു.

എല്ലാവൎക്കും മുമ്പിൽ പ്രധാനനായികയായ സുജാത സവാരിചെയ്യുന്നു. മദ്ധ്യപ്രായം കഴിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിലും അവൾ അതിസുന്ദരിയായിത്തന്നെ കാണപ്പെട്ടു. അവളുടെ അനവദ്യമായ ബുദ്ധിയും രീതിയും ന്യൂറകന്യകമാരെ നയിക്കേണ്ട ചുമതല അവളിൽ പ്രദാനം ചെയ്തു.

സ്ത്രീസഹജമായ രമ്യതയോടു സമ്മേളിച്ച ഒരു ഗൎവ്വസമേതമായ ദൎശനീയത അവൾ തന്റെ വാഹനത്തെ നയിക്കുമ്പോൾ അവളുടെ ഭാവത്തിൽ സ്ഫുരിച്ചു. വലിപ്പത്തിലും പ്രകാശത്തിലും പ്രശസ്തമായ മുക്താഫലങ്ങൾകൊണ്ടു ഗുംഫനംചെയ്ത ഒരു മാല്യം അവളുടെ പ്രൗഢമായ ഗളപ്രദേശത്തെ അലങ്കരിച്ചു.

അവളുടെ ദക്ഷിണഭാഗത്തായി സുകേശിനി

യായ ഒരു യുവതി സഞ്ചരിച്ചു. തന്റെ ചെറുകതിര വയ്ക്കുന്ന ഓരോ അടിയും, തന്നെ പ്രിയപ്പെട്ട സ്വഗൃഹത്തിൽനിന്ന ദൂരത്തേയ്ക്കും, തന്റെ വാവന്ന്യത്താൽ സൃഷ്ടമായ ഒരു ദുർവിധിയിലേയ്ക്കും നയിക്കുന്ന എന്നോർത്തപ്പോൾ അവളുടെ നീലനയനങ്ങൾ ബാഷ്പപൂർണ്ണമായി.

സുജാതയുടെ വലത്തുവശത്തു നിസ്സീമലാവണ്യത്തിന്റെ കേളീരംഗമായ മാലിനി സഞ്ചരിക്കുന്നു. എന്നാൽ കഷ്ടം! അവളുടെ മുഖകമലത്തിലും ദുഃഖമല്ലെങ്കിലും ഉൽക്കണ്ഠകൊണ്ടുള്ള ഒരു കാളിമ വ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എന്തെന്നാൽ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻ ചെയ്ത വാഗ്ദാനവും, കാട്ടിക്കൊടുത്ത ആശാമാർഗ്ഗവും അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ മുന്നിട്ടുനിന്നിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദുദ്ദേശത്തിനു വല്ല പ്രതിബന്ധമോ അജ്ഞാതമായ മനോഗതത്തിനു വൈഫല്യമോ ഭവിച്ചെങ്കിലോ എന്ന് അവൾ ഭയപ്പെട്ടു.

ഭീമനഗരത്തിന്റെ പ്രവേശനസ്ഥലത്തുള്ള കുന്നിനെ ചുററി ആ സംഘം മുന്നോട്ടുണഞ്ഞു. രാജപാതയുടെ ദക്ഷിണഭാഗത്തു് ഉന്നതതടവും വാമഭാഗത്തു് അതിഗഹനമായ അടവിയുമായിരുന്നു. ആ വനത്തിന്റെ നീരന്ധ്രമായ ഛായയിൽ ഒരു സാദി മറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ ആ കന്യകാസമൂഹത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവനേക്കാൾ പ്രിയയായ ഒരു ബാലികയുണ്ടു്.

അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷനാകാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടനില്ല.

അവൾ കടന്നുപോകുമ്പോൾ അവളുടെ സമീപത്തു തന്നെ അദ്ദേഹം ഉണ്ടെന്ന് അവളെ കാണിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിനു നിവൃത്തിയില്ല. എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിൽ അവൾക്കു പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന ആനന്ദത്താൽ അവൾ വല്ല അത്ഭുതസ്വരവും പുറപ്പെടുവിക്കയോ മററു വല്ലവിധത്തിലും ഏതു യവികാരത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കയോ ചെയ്യുന്നപക്ഷം അവളെ രക്ഷപ്പെടുത്താനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ മുഴുവനും നശിപ്പിക്കപ്പെടും.

ഇതുകൂടാതെയും അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷനാകുന്നപക്ഷം, അവൾ മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹത്തെ പരിചയമുള്ള മററു കന്യകമാരും നായികമാരുംകൂടി അദ്ദേഹത്തിനെ മനസ്സിലാക്കും.

അതുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം വനത്തിലുള്ള വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നതു്.

ഇങ്ങനെ, അദ്ദേഹം ആരാധിക്കുന്ന യുവതി അദ്ദേഹത്തെ കാണുന്നില്ലെങ്കിലും—അതുമാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം അടുത്തുണ്ടെന്നു സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും വിചാരിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും—എന്നുതന്നെയല്ല, സ്വഗൃഹത്തിൽനിന്നും താൻ അപഹരിക്കപ്പെട്ടതിൽപിന്നീട് അദ്ദേഹത്തെ താൻ കണ്ടിട്ടില്ലല്ലോ എന്ന് അത്ഭുതപ്പെടുകയും വ്യസനിക്കയും—അദ്ദേഹം തന്നെ നിശ്ശേഷം ഉപേക്ഷിക്കയോ നിരാശപ്പെടുകയോ ചെയ്കയാലാണു തന്റെ ഈ സങ്കടകരമായ രാത്രിയിൽ തന്നെ പിൻതുടരുകപോലും ചെയ്യാത്തതെന്നു വാസ്തവങ്ങിൽ ധരിക്കയും ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിലും അവ

ളുടെ ചിന്തയ്ക്കു വിഷയമായ ആ തരുണൻ അവൾക്ക് അഗോചരനെങ്കിലും അരികത്തുതന്നെയുണ്ടായിരുന്നു!

എന്നാൽ അവൾ യാത്രചെയ്യവേ അദ്ദേഹം അവളെ കാണുന്നുണ്ട്. യാതൊരു സങ്കടത്തിനും നിശ്ശേഷം കീഴടക്കാൻ പാടില്ലാത്ത ലാവണ്യത്തിന്റെ മധുരിമയോടും പ്രഭയോടുംകൂടിയവളായിത്തന്നെ അദ്ദേഹം അവളെ കാണുന്നു;—ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹം ആശിക്കുന്നു! അഹോ! കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നും താഴത്തു ചാടി ഓടിച്ചെന്ന് ആ ഓമനയെ തന്റെ കയ്യിലെടുക്കാൻ അദ്ദേഹം ആശിക്കുന്നു! പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവേകം അദ്ദേഹത്തെ മുന്നിട്ടു തടുക്കുന്നു; തൽഫലമായി ആ സംഘം കടന്നുപോകുന്നതുവരെ യുവാവു മറഞ്ഞുതന്നെ നില്ക്കുന്നു.

ദൂരത്തുനിന്നുംകൊണ്ട് ആ സ്വർഗ്ഗസുന്ദരികളുടെ പ്രസ്ഥാനത്തെ അദ്ദേഹം അവലോകനം ചെയ്യുന്നു. ഒടുവിൽ ഭീമനഗരത്തിന്റെ പരിധിക്കുള്ളതായി ആ രാജകന്യകമാരുടെ താമസത്തിന് ഏർപ്പാടുചെയ്തിരുന്ന ഒരു സൗധത്തിന്റെ ദ്വാരത്തിൽ അവർ പ്രവേശിക്കുന്നു.

ഒടുവിലത്തെ മൂന്നു കന്യകമാർ അപ്രത്യക്ഷരായി സൗധദ്വാരം അടച്ചപ്പോൾ ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടുകൂടി ആ യുവാവു മെല്ലെ നടക്കുന്നു.

എന്നാൽ അസ്വാസ്ഥ്യഹൃദയനായ ഇദ്ദേഹം ആരു്?

അതു യുവാവും സുന്ദരനുമായ നമ്മുടെ ഭദ്രനാകുന്നു. തന്റെ പ്രിയതമയെ രക്ഷപ്പെടുത്തുന്നതിനു ദൈവഗത്യാ ഒരവസരം ലഭിച്ചെങ്കിലോ എന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി അദ്ദേഹം കുതിരപ്പുറത്തു കയറി സഞ്ചരിക്കയാണു്.

എന്നാൽ ഇതു നിഷ്ഫലമായ ഒരു പ്രതീക്ഷയല്ലേ? കന്യകമാർ അവരുടെ നായികമാരാൽ അത്രമാത്രം ഗാഢമായി സൂക്ഷിക്കപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു രാത്രിസമയത്തു് അവരിൽ ഒരുത്തിയെ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോകാമെന്നുള്ള വിചാരം വെറും ഭോഷത്വമാകുന്നു. എന്നാൽ പട്ടാപ്പകൽ അവളെ ധീരതയോടുകൂടി തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാമെന്നുവച്ചാൽ അതു വെറും വിവേകശൂന്യവും ബുദ്ധിഹീനവുമായ ഒരു പ്രവൃത്തിയാണു്.

എന്തെന്നാൽ ആ കന്യകാസംഘം സായുധമായ അകമ്പടിയാൽ അനുഗതമല്ലെങ്കിലും അതിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു വ്യക്തിയുടെ നേരെ അപമാനമോ കാഠിന്യമോ പ്രവർത്തിക്കപ്പെട്ടാൽ രാജ്യം മുഴുവനും ഇളകത്തക്കവണ്ണമുള്ള ഭയധ്വനി ഉൽഭൂതമാകയും അനുധാവനം നാനാദിക്കുകളിലേയ്ക്കും ഉണ്ടാവുകയും ഒടുവിൽ അപരാധി ബദ്ധനാവുകയും ചെയ്യും.

അതുകൊണ്ടു ഭദ്രന്, തന്നെ സഹായിക്കാൻ കുറേ മുട്ടാളന്മാർകൂടിയില്ലെങ്കിൽ തന്റെ പ്രേമപാത്രത്തെ കയ്ക്കലാക്കാനുള്ള സകല ശ്രമങ്ങളും നിഷ്ഫലംതന്നെ.

സംഭ്രമജനകമായ ഈ വിചാരങ്ങളോടുകൂടി

ഭദ്രൻ രാജപാതയിൽ നിന്നും തൻെറ കുതിരയെ തിരിച്ചു ഭീമനഗരത്തിലേയ്ക്കു വഴി കാണിക്കുന്ന വക്രഗതിയായ താഴ്‌വരയിൽക്കൂടി പ്രയാണം തുടൎന്നു.

തുറന്ന മാൎഗ്ഗത്തിൽനിന്നും പ്രച്ഛന്നമായ ഊടുവഴിയിൽ കടക്കാൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ച ഉദ്ദേശം, ആകന്യകമാർ തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു താമസമുറപ്പിച്ചിരുന്ന സൗധത്തിൻെറ പുരോഭാഗത്തുകൂടി കടന്നുപോകേണ്ട ആവശ്യത്തെ ഒഴിക്കണമെന്നുള്ളതായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ മുമ്പു പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ കന്യകമാരിലാരെങ്കിലുമോ അവരുടെ നായികമാരോ തന്നെ കാണാതെ കഴിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു.

അതുകൊണ്ടു് ഭദ്രൻ ഇപ്പോൾ ഹരിതപ്രദമായ പൎണ്ണപംക്തിയാൽ നീരന്ധ്രച്ഛായയോടുകൂടിയ ഊടുവഴിയിൽക്കൂടി നടക്കുകയായിരുന്നു. ആ മാൎഗ്ഗത്തിലൂടെ അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ ഭീമനഗരത്തെ പ്രാപിച്ചു് അന്നവിടെ താമസിക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു.

എന്നാൽ പൊടുന്നനവേ അടുത്തുള്ള ഒരു വൃക്ഷത്തിൽനിന്നും എറിയപ്പെട്ട ബലമേറിയ കയറുകൊണ്ടുള്ള ഒരു കുടുക്കു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൈകളിൽ വീണു മുറുകി അദ്ദേഹത്തെ കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നും താഴത്തേയ്ക്കു വലിച്ചിട്ടു.

അതേക്ഷണത്തിൽതന്നെ ദീൎഘകായന്മാരും ശക്തന്മാരുമായ നാലു ഭയങ്കരദുരുഷ്ക്കന്മാർ വൃക്ഷങ്ങളുടെ

ഇടയിൽനിന്നും ചാടിവീണു് അദ്ദേഹത്തെ തടവുകാരനാക്കി.

ഒരു ധീരനായ പുരുഷനുള്ളിടത്തോളം ധീരതഭദ്രനുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അപ്രതീക്ഷിതമായ ഈ മാതിരി ആക്രമണംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം നിശ്ശേഷം ശക്തിഹീനനാക്കപ്പെട്ടു. തന്റെ ഖഡ്ഗത്തെ ഊരാൻ പോലും അദ്ദേഹത്തിനു നിവൃത്തിയില്ലാതിരിക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിരസ്സിനു മുകളിൽ മിന്നുന്ന ഒരു മണ്ഡലാഗ്രം ഭയജനകമാകുംവണ്ണം വീശപ്പെട്ടു.

"എന്റെ ജീവനെ നിങ്ങൾ അപായപ്പെടുത്തരുതെന്നു നിങ്ങളോടു ഞാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നതു മരണഭയംകൊണ്ടല്ല; പക്ഷേ, ഇപ്പോൾ എന്റെ സഹായത്തെ ആവശ്യപ്പെടുന്ന, എനിക്കേററവും പ്രിയപ്പെട്ട ഒരു ജീവി ലോകത്തിൽ ഉള്ളതുകൊണ്ടാണു്," എന്നു ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു.

ഭദ്രൻ, തനിക്കു് സുപരിചിതമായിരുന്ന അറബി ഭാഷയിൽ ഇങ്ങനെ സംസാരിച്ചു. ഈ അവസ്ഥയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗംഭീരഭാവം, ശാന്തമായ ധീരത എന്നിതുകളും, അദ്ദേഹത്തെ വധിക്കാനുദ്ദേശിച്ച ആ മുട്ടാളന്മാരിൽ ഒരു അനുകൂലാഭിപ്രായത്തെ ഉളവാക്കി.

"ദീർഘദർശി സത്യമായിട്ടു് ഈയാൾ ഒരു മഹാനുഭാവനായ യുവാവാണു്," എന്നു വാൾ വീശിക്കൊണ്ടുനിന്ന തുരുഷ്കൻ പറഞ്ഞു. അനന്തരം അതിനെ ഉറയിൽ നിക്ഷേപിച്ചിട്ടു് അയാൾ തുടർന്നുപറഞ്ഞു:

"നമുക്കീയാളെ നമ്മുടെ നായകന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകാം. അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നിയതുപോലെ ഇയാളെ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യട്ടെ."

"എന്നാൽ അങ്ങനെയാകട്ടെ," എന്നു മററുള്ളവർ പറഞ്ഞു.

അവർ ആ യുവപാന്ഥനെ ശീഘ്രഗതിയിൽ സമീപസ്ഥമായ ഗഹനത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയി; അതിലൊരാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുതിരയെ കയ്യേററു.

അവരുടെ ക്രൂരമായ നോട്ടങ്ങൾകൊണ്ടും ആയുധം ധരിച്ചിരുന്ന രീതികൊണ്ടും, അല്പം മുമ്പുള്ള അവരുടെ പെരുമാററംകൊണ്ടും അവർ തസ്കരന്മാരാണെന്നു ഭദ്രൻ നിശ്ചയിച്ചു.

അവരുടെ ശിരസ്സിൽ ഉരുക്കുതൊപ്പിയും കഞ്ചുകത്തിനുള്ളിലായി ഇരുമ്പുകവചവും അവർ ധരിച്ചിരുന്നു. രക്തവസ്ത്രത്താൽ നിർമ്മിതമായ അവരുടെ വലിയ കാലുറകൾ മുട്ടിന് അല്പം താഴെവരെ എത്തിയിരുന്നു. ഓരോരുത്തനും അവന്റെ സാരസനത്തിൽ ഓരോ കഠാരവീതം ഉണ്ടായിരുന്നു. കൂടാതെ ഓരോ വലിയ മണ്ഡലാഗ്രവും ഒരുവശത്തു ലംബമാനമായി കാണപ്പെട്ടു.

തങ്ങളുടെ യുവാവായ തടവുകാരനെ അവർ കൊണ്ടുപോയ ഗതി വിപിനത്തിന്റെ നിബിഡത അനുവദിച്ചിടത്തോളം വേഗത്തിലായിരുന്നു; പത്തു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ അവർ ഒരു തുറന്നസ്ഥലത്തു ചെന്നു. അവിടെ പുരാതനരീതിയിൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ഒരു വിസ്തൃതമായ ഗൃഹം ദൃഷ്ടിഗോചരമായി.

അതിന്റെ ശില്പരീതികൊണ്ടും, തറയിൽനിന്നും വളരെ പൊക്കത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്ത ജനാലകളെക്കൊണ്ടും, ഒരററത്തായി കാണപ്പെട്ട ദേവാലയത്തിന്റെ നഷ്ടശിഷ്ടങ്ങൾകൊണ്ടും ആ കെട്ടിടം മുമ്പു സന്യാസിമാരുടെ ഒരാശ്രമമായിരുന്നു എന്നനുമാനിക്കാം. മുറികളിൽ ചിലതു വാസയോഗ്യമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാത്തതാണെങ്കിലും ശൈത്യത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിക്കാൻ മതിയാകത്തക്കവണ്ണം സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ആ മന്ദിരത്തിലെ വാതായനങ്ങളെല്ലാം പൊളിഞ്ഞും, സാമാനങ്ങൾ എന്നു പറയത്തക്കവിധത്തിൽ അവിടെ യാതൊന്നുമില്ലാതെയും തറയിൽ പാകിയിരുന്ന ഓടുകൾ ഇളകിയും കാണപ്പെട്ടു.

ഇതിലെ മൂന്നു മുറികൾ കടന്നശേഷം തുരുഷ്കന്മാർ തങ്ങളുടെ തടവുകാരനെ നാലാമത്തൊന്നിലേയ്ക്കു നയിച്ചു. അവിടെ അവരുടെ സഹോദരന്മാരായ തസ്കരന്മാർ, ചിതറിക്കിടന്ന അനേക സാമാനങ്ങളുടെ മുകളിൽ ഇരിക്കയായിരുന്നു.

അവർ എല്ലാവരും ഒരേരീതിയിൽ വസ്ത്രംധരിച്ചവരും, ഒരേമാതിരി ആയുധം വഹിച്ചവരുമായിരുന്നു. എന്നാൽ, അക്കൂട്ടത്തിൽ വിലഏറിയ വസ്ത്രധാരണംചെയ്ത് അധികാരഭാവത്തിൽ ഇരുന്ന ഒരാൾ ആ സംഘത്തിലെ നായകനാണെന്നു ഭദ്രൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിശ്ചയം തെററിയില്ല. എന്തെന്നാൽ, അയാളുടെ മുമ്പിൽ നയിക്കപ്പെട്ട ഉടൻ

അദ്ദേഹം ശക്തനായ കാറാജ്ഞലിയെ സലാംചെയ്യാൻ ആ ജേതാക്കളാൽ ആജ്ഞാപിക്കപ്പെട്ടു.

'കാറാ' എന്നുള്ള പേർ 'കറുത്ത' എന്നുള്ള അൎത്ഥത്തെ കുറിക്കുന്നു. അതിനെ ധരിച്ച ആ നായകനേയും അയാളുടെ കൃത്യങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആ പദപ്രയോഗം അനൎത്ഥംതന്നെ ആയിരുന്നു. അയാൾ തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിലുള്ളവരിൽവച്ച് ഏററവും ഭയങ്കരനായ തസ്കരനായിരുന്നു. കാൎത്തികേയത്തിലെ ഒരു മഹമ്മദീയപള്ളിയെ കൊള്ളയിടുന്നതും ഗാന്ധാരത്തിലെ ഒരു ഹിന്ദുദേവാലയത്തെ കവൎച്ചചെയ്യുന്നതും അയാൾ ഒന്നുപോലെ വിചാരിച്ചിരുന്നു. മോചനപ്രതിഫലത്തിനായി സ്നേഹിതന്മാരോടപേക്ഷിക്കാത്ത വഴിയാത്രക്കാരെ അയാൾ അവൎണ്ണനീയമായ കഠോരതയോടുകൂടി പീഡിപ്പിച്ചു.

ആകൃതിയിൽ അയാൾ ദീൎഘകായനും ഒരു രാക്ഷസനെപ്പോലെ ശക്തനും മഷിവൎണ്ണനും കലൎന്നാവനമായിരുന്നു.

അയാൾക്കു നീണ്ട താടിയും തലമുടിയുമുണ്ടായിരുന്നു. അയാളുടെ വിശിഷ്ടമായ പുരുഷസൗന്ദൎയ്യം സുസ്ഥിരമായ ക്രൂരതയാലും നിരന്തരമായ സ്ത്രീവിഷയത്താലും ഭംഗപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ആ മുഖം ഹൃദ്യമായ ലാവണ്യത്തിനു കേളീരംഗമായിത്തന്നെയിരിക്കുമായിരുന്നു.

അയാൾ വിലയേറിയ വസ്ത്രത്തെയും രത്നംപതിച്ച ആയുധങ്ങളെയും വളരെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിൻെറ നാനാഭാഗങ്ങളിലും അയാൾക്കു വേഗ

മേറിയ അറബിക്കുതിരകൾ ഉണ്ടെന്നും, അതുകൊണ്ടു പരോപദ്രവത്തിൽ അയാൾ സർവ്വവ്യാപിയാണെന്നും, തന്നെ പിടിക്കാൻ നിയോഗിക്കപ്പെടുന്ന രാജകിങ്കരന്മാരെ തോല്പിക്കുന്നതിൽ അയാൾ ശക്തനാണെന്നും ഒരു കിംവദന്തിയുണ്ടു്.

ഈവിധമായിരുന്നു ഭദ്രൻ അപ്പോൾ കണ്ട പ്രസിദ്ധനായ ആ നായകൻ. കാറാത്തലിയുടെ നാമം ആ യുവാവിന്റെ ചെവിക്കു പുത്തരിയായിരുന്നില്ല. എന്നാലും, ആ നായകനെ മുട്ടുകുത്തി നമിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തോടു് ആജ്ഞാപിച്ച ദുരുഷ്ടന്റെ നേരെ ജ്വലിക്കുന്ന കണ്ണുകളോടുകൂടി നോക്കിക്കൊണ്ടു ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു! "നിങ്ങളുടെ നായകനെ ബഹുമാനിക്കാൻ ഞാൻ തയ്യാറാണു്. പക്ഷേ, അയാളുടെ അടിമയാകാൻ ഒരുക്കമില്ല."

"ദീർഘദർശി സാക്ഷിയായിട്ടു് അതിധീരനായ ഒരു യുവാവിനെയാണു നമ്മുടെ കയ്യിൽ കിട്ടിയിരിക്കുന്നതു്," എന്നു തടവുകാരന്റെ ക്രൂസലില്ലാത്ത പെരുമാററത്താൽ ഉണർത്തപ്പെട്ട മഹാനുഭാവത്വത്തോടുകൂടി കാറാത്തലി പറഞ്ഞു. "നിങ്ങളാരാണു്?" എന്നു് അയാൾ തുടർന്നു ചോദിച്ചു.

"എന്റെ പേരു ഭദ്രനെന്നാണു്, ഞാൻ ഒരു മാന്യകുടുംബത്തിലാണു ജനിച്ചതു്," എന്നു് ആ യുവാവു മര്യാദയോടുകൂടി ഉത്തരംപറഞ്ഞു.

"യുവാവായ അവിശ്വാസീ, നിങ്ങളുടെ ജനനത്തെ സംബന്ധിച്ച വിശേഷങ്ങളൊന്നും ഞങ്ങൾക്കു കേൾക്കേണ്ടാ. നിങ്ങളുടെ ധനസ്ഥിതിയെപ്പററി ഇപ്പ

കരമായ ഒരു കന്നക കേട്ടാൽ മതി," എന്നു നായകൻ പറഞ്ഞു.

"നല്ലവണ്ണം നിറഞ്ഞ ഒരു പണസ്സഞ്ചി ഒഴിച്ച് എന്റെ പക്കൽ മററു വിലപിടിച്ച സാധനമൊന്നും ഇല്ല. ഏതായാലും നിങ്ങൾക്കിഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ എന്നെ പരിശോധിക്കാമല്ലൊ; അപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞതു സത്യമെന്നു ബോധം വരും. പാന്ഥന്മാർ അവരുടെ ധനംമുഴുവൻ കയ്യിൽ കൊണ്ടുനടക്കയോ, വസ്തുക്കളെ മുതുകിൽ ചുമന്നുകൊണ്ടുപോകയോ പതിവില്ല," എന്നു ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു.

"പക്ഷെ, അവരെ ബന്ധനത്തിൽനിന്നോ മരണത്തിൽനിന്നോ രക്ഷിക്കാൻ വേണ്ട പണംകൊടുക്കുന്നതിനു തയ്യാറുള്ള സ്നേഹിതന്മാരവർക്കുണ്ടാകുമല്ലൊ. വിശേഷിച്ചും നിങ്ങളെപ്പോലെ ഒരു മാന്യകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച യുവാവിന് അതിലേയ്ക്കു യാതൊരു വിഷമവുമുണ്ടാകയുമില്ല," എന്നു കാറാത്തുലി ഉത്തരംപറഞ്ഞു.

ഭദ്രൻ:-ഒരു ന്യായമായ തുക പറയുക, അതു നിങ്ങൾ പറയുന്നവിധത്തിലും സ്ഥലത്തുംവച്ചു തന്നുകൊള്ളാമെന്ന് എന്റെ അഭിമാനത്തെക്കൊണ്ടു ഞാൻ സത്യംചെയ്യുന്നു. പണംതരുന്ന ദിവസത്തെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ ഇവിടെനിന്നും ഒരു ദൂതൻ ഭാഗ്ദവപുരം വരെ പോയി തിരിച്ചെത്തുന്ന സമയത്തിൽ കൂടുതൽ ഒട്ടുംതന്നെ താമസം നേരിടുന്നതല്ല."

കാറാത്തുലി:-യുവാവേ, നിങ്ങളുടെ ഭാവത്തിൽ എന്നെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്ന നിഷ്കാപട്യം തെളിഞ്ഞു കാണുന്നുണ്ട്. പിന്നെ, നിങ്ങൾ പറഞ്ഞ അഭിപ്രാ

യവും ഒരു തടവുകാരനിൽനിന്ന പ്രതീക്ഷിക്കപ്പെടാവുന്നിടത്തോളം തൃപ്തികരംതന്നെ. പക്ഷെ, നിങ്ങളുടെ വാഗ്ദാനത്തെ വിശ്വസിച്ചുമാത്രം നിങ്ങളെ സ്വതന്ത്രനാക്കി അയയ്ക്കും എന്നുള്ള ഒരാശ നിങ്ങളുടെ വാക്കിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നു. എന്നാൽ കാൎയ്യം തുറന്നുപറകയാണെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊരു കരാറു ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല.

"എന്നാലും നിങ്ങൾ എന്നെ ഇവിടെ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നപക്ഷം അതു് എനിക്കു വലിയ നിരാശയ്ക്കു കാരണമാക്കുകയും എൻെറ ജീവിതം നിഷ്ഫലമാക്കുകയും ചെയ്യുമല്ലോ" എന്നു് ആ യുവാവു പറഞ്ഞു.

"ഹാ! നാം ഈ ഹിന്ദുയുവാവിനെ പിടികൂടിയപ്പോൾ തൻെറ ജീവനെ രക്ഷിക്കണമെന്നു് അയാൾ അപേക്ഷിച്ചതു മരണത്തിലുള്ള ഭയംകൊണ്ടല്ല, എന്നാൽ അയാളുടെ സഹായത്തെ ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഒരു ജീവി ലോകത്തിലുള്ളതുകൊണ്ടാണെന്നു് അയാൾ പറഞ്ഞതായി ഞാൻ ഓൎക്കുന്നു," എന്നു് ഭദ്രൻെറ ജേതാക്കളിൽ ഒരാൾ പറഞ്ഞു.

കാറാഞ്ജലി:—ഏതോ മോഹിനിയായ ഒരു യുവതിയായിരിക്കണം സംശയമില്ല. ഇത്രമാത്രം സുന്ദരനായ ഒരു യുവാവു് ഏൎപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രണയകാൎയ്യത്തിൽ പ്രതിബന്ധമുണ്ടാക്കുന്നതു കഷ്ടമാണു്. എന്നാൽ മോചനപ്രതിഫലം വന്നുചേരുന്നതിനുമുമ്പായി നിങ്ങളെ വിട്ടയക്കുന്നതിനു കുറേക്കൂടി സാധുവായ ന്യായം കാണിക്കാത്തപക്ഷം—

"കാറാത്തലി, നിങ്ങളുടെ പേരിൽ ദൂഷ്യമായ പലതും ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട് എന്നാൽ കിംവദന്തി നിങ്ങളുടെ യഥാത്ഥമായ സ്വഭാവത്തിൽതന്നെയാണു നിങ്ങളെ വൎണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്കിലും, നിങ്ങളുടെ ആത്മാവിൽ പററിപ്പിടിച്ചുകിടക്കുന്ന ആ കാർമേഘങ്ങളുടെ ഇടയിലും നൈസർഗ്ഗികമായ ഔദാൎയ്യത്തിൻെറ സ്ഫുരണം തീരെ നശിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഞാൻ ആ വികാരത്തിനോട് അപേക്ഷിക്കുന്നു."

കാറാത്തലി:-(ആ യുവാവിൻെറ മഹത്വസൂചകമായ നോട്ടത്താലും ഗംഭീരഭാവത്താലും നിഷ്കപടമായ വാക്കുകളാലും ആകൃഷ്ടചിത്തനായിട്ട്) പറയു കുഞ്ഞേ; എൻെറ അനുചരന്മാരേ, അയാളെ കെട്ടിയിട്ടുള്ള ആ കയറ് അറക്കുക. അയാൾ സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി എൻെറ മുമ്പിൽ നില്ക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യട്ടെ.

ഭദ്രൻ:-(പാശം ഖണ്ഡിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ) നിങ്ങളുടെ മൎയ്യാദയ്ക്കു വന്ദനം. ഈ കെട്ട് എന്നെ വളരെ വേദനപ്പെടുത്തി—

കാറാത്തലി:-നിങ്ങൾ അതിനെപ്പററി വേദനാഭാവിക്കയോ പരാതി പറകയോപോലും ചെയ്തില്ലല്ലോ. മുക്കത്തുള്ള ദീർഘദൎശിയുടെ ശവകുടീരം സാക്ഷിയായിട്ട നിങ്ങളോടടുക്കുംതോറും നിങ്ങളുടെ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യം പ്രബലമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ നിങ്ങൾ പറയാൻ തുടങ്ങിയതിനെ പറയുക.

ഭദ്രൻ:- എൻെറ കഥ വളരെ ചെറുതാണ്; ആ

ഞൊറു വാക്കിൽ അതു പറഞ്ഞുതീൎത്തുകളയാം. പ്രബലനായ നായകാ, നൂറു ഹിന്ദുകന്യകമാർ ഇപ്പോ‌ഠം കാൎത്തികേയത്തിലേയ്ക്കു യാത്രചെയ്യുകയാണെന്നു നിങ്ങ‌ഠംക്കറിയാമല്ലോ?

കാറാത്തുലി:-(ഉച്ചത്തിൽ) ഹാ! നിങ്ങളുടെ കഥയുടെ രഹസ്യം ഇപ്പോ‌ഠം എനിക്കു മനസ്സിലായി. അബ്ദുൽറഹമാൻ മഹാരാജാവിൻെറ അന്തഃപുരത്തിലേയ്ക്കു് ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കന്യകമാരിൽ ഒരുവളിൽ നിങ്ങ‌ഠം അനുരക്തനാണു്. അതെ, നിങ്ങളുടെ കവി‌ഠംത്തടത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമാകുന്ന ശോണിതച്ഛായയും, നയനങ്ങളിലെ പ്രകാശവുംകൊണ്ടു് എൻെറ ഊഹം ശരിയാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

ഭദ്രൻ:-നിങ്ങളുടെ ഊഹം ഒട്ടും തെററിയില്ല; അതുകൊണ്ടു് എൻെറ മോചനത്തിന്നു് എനിക്കുണ്ടായ ഉൽക്കണ്ഠയ്ക്കുള്ള കാരണവും നിങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിക്കു ഗോചരമാണല്ലോ.

"ഓ! അപ്പോ‌ഠം നിങ്ങളുടെ പ്രേമപാത്രത്തെ മോചിപ്പിക്ക സാദ്ധ്യമെന്നു നിങ്ങ‌ഠം വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ?" എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു കാറാത്തുലി മറുപടിക്കു കാത്തുനില്ക്കാതെ വീണ്ടും പറഞ്ഞു. എൻെറ പൂൎവ്വികന്മാരുടെ അസ്ഥികളെക്കൊണ്ടു് ഞാൻ സത്യം ചെയ്യുന്നു; നിങ്ങ‌ഠം എൻെറ ഹൃദയഗതിക്കനുസരിച്ച ഒരു യുവാവാകുന്നു. നിങ്ങളുടെ ശത്രുക്ക‌ഠം—അവർ ആരായിരുന്നാലും ശരി—ജീവിതം മുഴുവനും മണ്ണുതിന്നുകയേ ഉള്ളു. എന്നാലും പ്രതിഫലംകൂടാതെ നിങ്ങളെ വിട്ടയക്കാനുള്ള അധികാരം എനിക്കില്ല.

എന്നെ നായകനെന്നു വിളിക്കുന്ന ഈ ധീരഭടന്മാർ അവർ ഭക്തിയോടുകൂടി അനുസരിക്കാമെന്നു സത്യംചെയ്തിട്ടുള്ള നിയമങ്ങൾകൊണ്ടാണു ഭരിക്കപ്പെടുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു് അതിനെ ലംഘിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ല."

ഭദ്രൻ:–എന്നാൽ പ്രബലനായ നായകാ, നിങ്ങൾക്കെന്നെ സഹായിക്കാൻ കഴിയുമല്ലോ? അതിനു ഞാൻ തരുന്ന പ്രതിഫലം നിങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശത്തിൽ കവിഞ്ഞതായിരിക്കും.

"ദീർഘദർശി സത്യമായിട്ടു് ഈ യുവാവു വളരെ നന്നായി സംസാരിക്കുന്നു," എന്നു തസ്കരന്മാരിൽ ഒരുവൻ പറഞ്ഞു.

"അതെ, വിവേകപൂർവമായിത്തന്നെ സംസാരിക്കുന്നു," എന്നു മറെറാരു തസ്കരൻ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ യുവാവേ, നമുക്കു ഒരു കരാർ ചെയ്യാം; എന്റെയാളുകൾ നിങ്ങളുടെ സൂചനകൊണ്ടു തൃപ്തരായിരിക്കുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ തുറന്നുപറകയാണെങ്കിൽ ആ ഹിന്ദുകന്യകാസംഘത്തെ ആക്രമിച്ചു നിങ്ങളുടെ പ്രേമപാത്രമായ തരുണിയെ കയ്യിലാക്കിക്കൊണ്ടുപോരുന്നപക്ഷം ഉദാരമായ ഒരു പ്രതിഫലം നിങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു തരുമെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. എന്താ, അങ്ങനെയല്ലേ?" എന്നു തസ്കരപ്രമാണി പറഞ്ഞു.

"അതുതന്നെയാണു് എന്റെ അഭിപ്രായം," എന്നു് ആശയാൽ സ്പന്ദിക്കുന്ന ഹൃദയത്തോടുകൂടി ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു.

"ഭാർഗ്ഗവപുരത്തിൽനിന്നും പ്രതിഫലത്തുകയും കൊണ്ടു ദൂതൻ തിരിച്ചെത്തുന്നതുവരെ ഇവിടെ ഞങ്ങളുടെ അധീനത്തിൽതന്നെയിരിക്കാമെന്നു നിങ്ങൾ സമ്മതിക്കയും ചെയ്യുന്നുണ്ടോ?" എന്നു കാറാത്തലി ചോദിച്ചു.

ഭദ്രൻ:-ഓ! അതിൽ കൂടുതലും ചെയ്യാം; എന്നെ നിങ്ങളുടെ തടവുകാരനാക്കിയ ആ ദയവിനെ ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കക്കൂടി ചെയ്യാം.

കാറാത്തലി:-നിങ്ങൾ ഇത്ര വിശ്വാസത്തോടു കൂടി സംസാരിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ സന്തോഷിക്കുന്നു. നമ്മുടെ പ്രതിഫലം നിശ്ചിതമെന്നു് അതു കാണിക്കുന്നു. എന്നാൽ നേരെമറിച്ചു ദൂതൻ വെറുംകയ്യോടെ തിരിച്ചുവരികയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾ സന്തോഷത്തോടുകൂടി കഴുവിൽ കയറാൻ സന്നദ്ധനാകുമോ? എന്തെന്നാൽ ഞങ്ങളുടെ ചട്ടപ്രകാരം നിങ്ങളനുഭവിക്കേണ്ട ശിക്ഷ അതാണു്."

"നിങ്ങളുടെ കരാറുകളെല്ലാം ഞാൻ സ്വീകരിക്കുന്നു," എന്നു് ഉദാരമായ മനസ്ഥിതിയോടുകൂടി ഭദ്രൻ പറഞ്ഞു.

കാറാത്തലി:-നിങ്ങളുടെ മോചനത്തിനുള്ള പ്രതിഫലത്തുക ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയമാകുന്നു. അതുപോലെ ഒരായിരം സ്വർണ്ണനാണയം നിങ്ങളുടെ പ്രണയിനിയെ കൊണ്ടുവരുന്നതിനും തരണം."

"സമ്മതിച്ചു; എന്റെ പ്രിയതമയെ നിങ്ങൾ എപ്പോൾ എന്റെ കയ്യിൽ ഏൽപ്പിക്കും?" എന്നു യുവാവു ചോദിച്ചു.

കാറാത്തലി:-അല്പദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ. ഇന്നു രാത്രിയിൽ നൂറു കന്യകമാർ ഭീമപുരത്തിനടുത്താണ വിശ്രമിക്കുന്നതു് നാളത്തെ. രാത്രി അവർ മിത്രവതിയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടും. ഇനി, ഭീമപുരത്തിന്നാം മിത്രവതിക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള പ്രദേശം കടിപാർപ്പു് അധികമുള്ളതാകയാൽ അവിടെവച്ചു ഞങ്ങളുടെ പരിശ്രമം വിജയത്തിൽ കലാശിക്കുമെന്നു തീൎത്തുപറവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എന്നാൽ മിത്രവതിക്കും തക്ഷശിലയ്ക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള കാട്ടുവഴി ഞങ്ങൾക്കു പററിയ ഒരു സൗകൎയ്യം തരും. അതുകൊണ്ടു രണ്ടുദിവസത്തേയ്ക്കു ക്ഷമിച്ചിരിക്കൂ. നിങ്ങളുടെ ഹൃദയമോഹിനിയെ തിരിച്ചേൽപ്പിക്കാം.

"അഹോ! ശക്തനായ നായകാ, നിങ്ങളുടെ കയ്യിലകപ്പെട്ട ആ നിമിഷത്തെ ഇപ്പോഴാണ വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ അനുഗ്രഹിക്കുന്നതു്," എന്നു പരമാനന്ദസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ ഭദ്രൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

കാറാത്തലി:-എന്നാൽ, യുവാവേ, നാം തമ്മിലുള്ള ഉടമ്പടിയെ വിസ്മരിക്കരുതു് രണ്ടായിരം സ്വൎണ്ണനാണയം, അല്ലെങ്കിൽ, കഴുവേറി മരണം.

ഭദ്രൻ:-എനിക്കതിൽ ഭയമില്ല; എഴുതാനുള്ള സാധനങ്ങളും ഒരു ദൂതനേയും എനിക്കു തരിക. അയാളെ ഭാൎഗ്ഗവപുരത്തിലേയ്ക്കയയ്ക്കാൻ ഞാൻ ഒരു നിമിഷം താമസിക്കയില്ല.

കാറാത്തലി:-പക്ഷെ, ആ എഴുത്തു് അവനെ സ്വരൂപത്തിൽ അകപ്പെടുത്താത്തതായിരിക്കണം.

ഭദ്രൻ:-എനിക്ക വഞ്ചനയഠിഞ്ഞുകൂടാ; പിന്നെ, ഞാൻ ചതിക്കുന്നെങ്കിൽ അതു് എൻെറനേരെ തിരിഞ്ഞുവീഴുകയില്ലെ?

കാറാത്തലി:-നിങ്ങളുടെ അവസ്ഥ പൂൎണ്ണമായി നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയതിൽ ഞാൻ സന്തോഷിക്കുന്നു. എഴുതാനുള്ള സാധനങ്ങൾ ആ മൂലയിലുണ്ടു്. ഭാഗ്യവപുരത്തേയ്ക്കു് എഴുത്തെഴുതിയശേഷം ഞങ്ങൾ രക്ഷപ്പെടുത്തേണ്ട ആ തരുണിയുടെ ശരിയായ ഒരു ആകൃതിവൎണ്ണനം എഴുതി ഞങ്ങളെ ഏല്പിക്കണം. ആൾ തെററിപ്പോകരുതല്ലോ. അതുകൊണ്ടു്, നിങ്ങളുടെ വിവരണമാണു ഞങ്ങൾക്കു പ്രമാണമായുള്ളതു്

ഭദ്രൻ:-എന്നാൽ വനമദ്ധ്യത്തിൽവച്ചു നിങ്ങൾ കന്യകാസംഘത്തെ തടുക്കുന്നയവസരത്തിൽ അവൾ മൂടുപടം ധരിച്ചിരിക്കയാണെങ്കിലോ?

കാറാത്തലി:- അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ തെററിപ്പോകാതവണ്ണം നിങ്ങൾ അവളുടെ വസ്ത്രധാരണത്തെ വൎണ്ണിക്കണം. ഞാൻ പ്രണയബന്ധനായിരുന്നപ്പോൾ എൻെറ മനോമോഹിനിയുടെ വസ്ത്രങ്ങളുടെ ഒരു നാടപോലും എനിക്കു സുപരിചിതമായിരുന്നു.

ഭദ്രൻ:-ശരി, എൻെറ പ്രിയതമയുടെ വസ്ത്രങ്ങളെപ്പററി സൂക്ഷ്മമായ ഒരു വിവരണം ഞാൻ തരാം. എന്തെന്നാൽ ഇന്നു സായാഹ്നത്തിൽ അവളെ ഞാൻ കണ്ടു—അതായതു നിങ്ങളുടെ കിങ്കരന്മാർ എന്നെ ബന്ധിക്കുന്നതിനു് അല്പംമുമ്പു്—

കാറാത്തലി:-എന്നാൽ നമ്മുടെ പ്രാരംഭ ചടങ്ങുകളെല്ലാം തീൎന്നതായി വിചാരിക്കാമല്ലോ. ഇനി

ഭാർഗ്ഗവപുരത്തിലേയ്ക്കു് എഴുന്നെഴുതാം. അതു കഴിഞ്ഞ ഉടൻ നിങ്ങളുടെ പ്രിയതമയുടെ രൂപവർണ്ണനവും കുറിച്ചുതരണം.

ഭദ്രൻ ഉടനേതന്നെ എഴുത്തുസാമാനങ്ങൾ ഇരുന്ന മൂലയിലേയ്ക്കുപോയി; അതേസമയത്തു വെളിയിൽ ഒരു കാഹളശബ്ദം കേൾക്കപ്പെട്ടു.

20

പോരിൽജയിച്ച ഞാനവളെയും കണ്ടുകൊണ്ടു
പോരുവൻ സംപ്രതി വിഭോ.

സുജ്ഞാതമായ ഒരടയാളമായിരുന്ന ഈ ശബ്ദം കേട്ടക്ഷണത്തിൽ തസ്കരന്മാരിൽ ഒരുവൻ ആ മുറിവിട്ടു വെളിയിൽകടന്നു. അനന്തരം പത്തുനിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ തന്റെ നായകനു് ഒരു സന്ദേശവുംകൊണ്ടു തിരിച്ചെത്തി.

"പ്രഭോ, 'രജതകല'യിലെ നമ്മുടെ സ്നേഹിതനായ ബാബാ അവിടത്തെ അടുക്കൽ ഒരു കാര്യം അറിയിക്കുന്നതിനായി അയാളുടെ മകനെ അയച്ചിരിക്കുന്നു. കാര്യം എന്തെന്നാൽ ദ്വിഭാഷിയും മാർഗ്ഗദർശിയുമായ ഭഗ്ഗൻ—" എന്നു ഭദ്രൻ കേൾക്കാത്തവിധം മന്ദസ്വരത്തിൽ ആ തസ്ക്കരൻ പറഞ്ഞു.

കാറാത്ത്വലി:-ഞാൻ അയാളെ നല്ലപോലെ ഓ

ർമ്മിക്കുന്നുണ്ടു്. അയാൾഭാർഗ്ഗവപുരത്തുകാരനാണു്, എന്നല്ല, നമ്മുടെ ഗൂഢസംഘത്തിൽ ചേൎന്നവനുമാകുന്നു. ഇഷ്ടനായ ഭർഗ്ഗൻ ഉപയോഗപ്രദമായ അനേകം അറിവുകൾ നമുക്കു തന്നിട്ടുണ്ടു്. അയാൾമുഖാന്തരം അനവധി പാന്ഥന്മാരുടെ പണസ്സഞ്ചികൾ നമ്മുടെ കയ്യിൽ വന്നുചേൎന്നിട്ടുണ്ടു്. ദീർഘദർശി സാക്ഷിയായിട്ടു ഭർഗ്ഗൻ ഒരു വിലയുള്ളയാളാണു്. പക്ഷേ, ഒരു ഹിന്ദുശപാനനായിപ്പോയി എന്നേ കുററമുള്ളു."

"പ്രഭോ, ദ്വിഭാഷികളും വഴികാണിക്കുന്നവരും നമ്മുടെ ഹിതത്തിനനുസരിച്ച ആളുകളായിരിക്കും. എന്നാൽ ഞാൻ ഇപ്പോൾ അവിടത്തെ അറിയിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നതു ഭർഗ്ഗൻ ഒരു ജലന്ധരദേശീയനായ പാന്ഥനോടുകൂടി രജതകലയിൽ താമസിക്കുന്നു എന്നാണു്. അവിടുത്തെ വേഗത്തിൽ കാണണമെന്നു് അയാൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ബാബായുടെ മകൻ പറഞ്ഞതിൽനിന്നും, നമുക്കു ധാരാളം സ്വർണ്ണം കിട്ടാൻ വഴിയുണ്ടെന്നാണു് എനിക്കു തോന്നുന്നതു്," എന്നു കിങ്കരൻ പറഞ്ഞു.

കാറാത്തൂലി:- എന്നാൽ നമ്മുടെ ഉദാസീനത കൊണ്ടു് അതു കയ്യിൽനിന്നും തെററിപ്പോകരുതു്. ഞാൻ വേഗം പോയി വേഷംമാറി ഭീമപുരത്തിലെ പഥികാശ്രമത്തിൽ ചെല്ലാം.

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ആ തസ്ക്കരനായകൻ ഒരു വശത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ചെറിയ വാതിലിൽക്കൂടി കടന്നു് അകത്തെ മുറിയിലേയ്ക്കു പോയി; പത്തുനിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു് അയാൾ ഒരു ഫക്കീറിന്റെ വേഷത്തിൽ വീണ്ടും പ്രത്യക്ഷനായി.

അയാളുടെ കരിമലപോലെ കറുത്ത തലമുടി, ശിരസ്സിൻെറ പിൻഭാഗവും ചെവികളും മറയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര വലുതായ തലപ്പാവിനുള്ളിൽ ഗോപനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നു; തൻെറ മീശയ്ക്കും താടിക്കും അയാൾ മഞ്ഞച്ഛായംതേച്ചു വർണ്ണഭേദം വരുത്തി.

ദീർഘിച്ച ഒരു വെള്ളത്ത അങ്കി അയാളുടെ മഹാകായത്തെ മൂടി. എന്നാൽ അതിനടിയിലായി തൻെറ വിശാലസ്കന്ധമായ മണ്ഡലാഗ്രത്തെ വഹിക്കാൻ അയാൾ മറന്നുപോയില്ല. മുകളറ്റത്തു കെട്ടപ്പെട്ട സഞ്ചിയോടുകൂടിയ ഒരു ഘനമുള്ള ദണ്ഡത്തെ അയാൾ കയ്യിൽ പിടിച്ചിരുന്നു. ഇങ്ങനെ അയാൾ എല്ലാത്തരത്തിലും ഒരു മഹാപ്രതിനിധിയായിത്തന്നെ കാണപ്പെട്ടു.

തൻെറ അനുചരന്മാൎക്ക ചില ആജ്ഞകൾ കൊടുത്തശേഷം—വിശിഷ്യ ഭദ്രൻെറ എഴുത്തോടുകൂടി ഒരു ദൂതനെ ഭാർഗ്ഗവപുരത്തിലേയ്ക്കുണ്ട കാര്യത്തിൽ നിഷ്കർഷയോടുകൂടിയ കല്പന കൊടുത്തശേഷം കാറാത്തുലി ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞ ആ മന്ദിരം വിട്ടു് ഏകദേശം ഒന്നരനാഴിക ദൂരമുള്ള ഭീമനഗരത്തിലേയ്ക്ക പുറപ്പെട്ടു.

ആ നഗരത്തിൽ എത്തിയ ഉടൻ, വീഥികളിൽ വച്ചു തന്നെ ബഹുമാനപുരസ്സരം വന്ദിച്ച ജനങ്ങളിൽ അനുഗ്രഹവർഷം ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടു് അയാൾ നേരെ 'രജതകല' എന്ന പഥികാശ്രമത്തിലേയ്ക്ക നടന്നു.

അതിഥിമന്ദിരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച ക്ഷണത്തിൽ അതിൻെറ ഉടമസ്ഥനും തൻെറ സ്നേഹിതനുമായ

ബാബായുമായി അയാൾ അല്പം സംസാരിച്ചു. ഈ ചെറിയ സംഭാഷണംകഴിഞ്ഞു് അയാൾ ബാബായുടെ പുത്രനാൽ ഭർഗ്ഗനും സംഗമനും ഇരുന്ന മുറിയിലേയ്ക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു.

ദബീഭാഷിയും സംഗമനും ഉത്സാഹമായി മധുരമദ്യം സേവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ യാതൊരു ലഹരിസാധനങ്ങളും ഉപയോഗിക്കരുതെന്നു മുസൽമാൻമതം സിദ്ധാന്തിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും 'രജതകല'യുടെ ഉടമസ്ഥനു നിഷിദ്ധമായ പാനീയങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഒരു കലവറയുണ്ടായിരുന്നു.

കാറാത്തലിയെ ഫക്കീർവേഷത്തിൽ മുമ്പുതന്നെ പരിചയമുള്ള ഭർഗ്ഗൻ ഇപ്പോഴും യാതൊരു വിഷമവുംകൂടാതെ അയാളെ മനസ്സിലാക്കി വിവരം സംഗമനെ ധരിപ്പിച്ചു.

തസ്കരപ്രമാണിയാകട്ടെ തിളങ്ങുന്ന ഒരുപാത്രം മധുരമദ്യം സ്വീകരിക്കാൻ മടിച്ചില്ല. ദ്രവം അകത്തുചെന്നപ്പോൾ, തന്നെ അവിടേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ച കാര്യത്തെപ്പററി സംസാരിക്കാൻ അയാൾക്കു് ഉത്സാഹംതോന്നി.

"ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയം സമ്പാദിക്കാനുള്ള താല്പര്യം നിങ്ങൾക്കുണ്ടോ?" എന്നു് ഒരു കള്ളനോട്ടത്തോടുകൂടി ഭർഗ്ഗൻ ചോദിച്ചു.

ഒരു സുന്ദരിക്കു് അവളുടെ പ്രേമവചസ്സുകളെ കേൾക്കാൻ താല്പര്യമുണ്ടോ? ഒരു ഉത്തമർണ്ണനു് അധമർണ്ണൻെറ പക്കൽനിന്നും തനിക്കു വരുവാനുള്ള

തുകയെ സ്വീകരിക്കാൻ താല്പര്യമുണ്ടോ? സ്നേഹിതാ, അവക്ക് ഇങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സമാധാനതയുണ്ടെങ്കിൽ നിങ്ങൾ പറയുന്ന ആ തുകയെ സ്വീകരിക്കാൻ കാറാത്തുലിക്കും താല്പര്യമുണ്ട്. എന്നാൽ ഈ മാന്യൻ ആരാണ്?" എന്നു സംഗമന്റെ നേരെ നോക്കിക്കൊണ്ടു തസ്കരപ്രമാണി ചോദിച്ചു.

"അദ്ദേഹം ജലന്ധരത്തിലെ ബഹുമാന്യനായ ഒരു വൈദ്യനാണ്, അദ്ദേഹത്തിന് ജംബുപുരഭാഷയോ അറബിഭാഷയൊ ഒട്ടുംതന്നെ അറിഞ്ഞുകൂടാ," എന്നു ഭഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

"അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നാം ഇപ്പോൾ സംസാരിക്കുന്നതെന്തെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനറിയാൻ പാടില്ലല്ലോ?" എന്നു കാറാത്തുലി പറഞ്ഞു.

"രണ്ടു കിളികൾ ചിലിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ നാം പറയുന്നതും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

"അപ്പോൾ എനിക്കു ലഭിക്കേണ്ടതായ ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പണസ്സഞ്ചിയിലാണു കിടക്കുന്നതു്, അല്ലേ?" എന്നു തസ്കരപ്രമാണി ചോദിച്ചു.

"അതേ, അങ്ങനെതന്നെ; പക്ഷേ, ആ നാണയം നിങ്ങളുടെ കീശയിൽ വരേണ്ട മാത്രം നിങ്ങൾ സാധാരണ ഉപയോഗിക്കാറുള്ള ഒന്നല്ല," എന്നു ഭാഗ്യാഷി ഉത്തരംപറഞ്ഞു.

അപ്പോൾ അദ്ദേഹം നിങ്ങളുടെ പ്രത്യേകരക്ഷയിലാണു് അല്ലേ, ഭഗ്ഗാ," എന്നു കാറാത്തുലി ചോദിച്ചു.

ഭർഗ്ഗൻ:-ഏതായാലും തല്ക്കാലത്തേയ്ക്ക് അങ്ങനെ തന്നെ. മേലാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഗതിയിൽ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നുള്ള ചോദ്യം പിന്നീടു തീർച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള ഒന്നാണ്. എന്നാൽ ഗാന്ധാരത്തിലെ ഒരുന്നതപദസ്ഥനായ ആളിനുവേണ്ടി ഒരു കാര്യം എനിക്കു സാധിക്കേണ്ടതിനാൽ —

"ഓ ഭർഗ്ഗാ! നിങ്ങൾ ലോകത്തിൽ വലിയ ആളുകളുമായുള്ള പരിചയം സമ്പാദിച്ചുതുടങ്ങിയോ? എന്നാൽ ഗാന്ധാരത്തിലെ ഈ മഹാപുരുഷനാര്?" എന്ന് തസ്കരപ്രമാണി ചോദിച്ചു.

"വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതനായ ബഹുമാനപ്പെട്ട ബാലാനന്ദതീർത്ഥപാദസ്വാമി തിരുവടികളല്ലാതെ മററാരുമല്ല," എന്നായിരുന്നു ചുരുക്കത്തിലുള്ള മറുപടി.

കാറാത്തുലി:-ശരി. അദ്ദേഹം കണിശമായും ഉദാരമായും പ്രതിഫലം കൊടുക്കുന്നിടത്തോളംകാലം അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടിപരിശ്രമിക്കുന്നതിനെന്താണു വൈഷമ്യം. പക്ഷേ, ഇതെല്ലാം എന്നെ സംബന്ധിക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്ന് എനിക്കറിയാൻപാടില്ല.

ഭർഗ്ഗൻ:-എന്നാൽ കേട്ടുകൊള്ളുക. ബാലാനന്ദസ്വാമി തിരുവടികൾ, അദ്ദേഹത്തിനു മാത്രം അറിയാവുന്ന എന്തോ കാരണത്താൽ, ഭഗീരഥനെന്നു പേരുള്ള ജാരനോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന ജാഹ്നവി എന്ന ഒരു യുവതിയേ, കയ്ക്കലാക്കണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അവർ രണ്ടുമണിക്കൂറിനുമുമ്പ് ഈ നഗരത്തിൽക്കൂടി

കടന്നുപോയി. ഇതിനും മിത്രവതിക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള ഏതെങ്കിലും ഒരു സത്രത്തിൽ അവർ ഈ രാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടുമെന്നുള്ളതും തീർച്ചയാണ്. എന്തെന്നാൽ, അവർ അല്പനേരത്തെ വിശ്രമത്തിനായി രജതകലയിൽ താമസിക്കവെ, ബാബായോടു ചില അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തിയതിൽനിന്നും അവർക്കു കഴിയുന്നതും വേഗത്തിൽ മിത്രവതിയിൽ എത്താൻ ഉൽക്കണ്ഠയുണ്ടെന്നു തെളിയുന്നു. ഏതായാലും നാളെ അവർ അവിടെ ചെന്നുചേരും. അവിടെനിന്നും അവർ നേരെ കാർത്തികേയത്തിലേയ്ക്കു പോകും. ഇതെല്ലാമാണ് അവരുടെ ചോദ്യങ്ങളിൽനിന്നും ബാബാ മനസ്സിലാക്കിയ വിശേഷങ്ങൾ.

"അപ്പോൾ ഈ ജാഹ്നവിയെ പിടിച്ചു വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ കയ്യിൽ ഏൾപ്പിക്കണം, അല്ലേ?" എന്നു തസ്കരപ്രമാണി ചോദിച്ചു.

"ആ കാര്യത്തിനുതന്നെയാണു നിങ്ങളുടെ സഹായം എനിക്കു വേണ്ടതു്," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

കാറാംജലി:-നിങ്ങൾ പറഞ്ഞ ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയം പ്രതിഫലം തരാമെന്നുള്ള കരാറിന്മേൽ സന്തോഷത്തോടുകൂടി ആ സഹായം ഞാൻ ചെയ്യാം. എന്നാൽ ഈ ജലന്ധരദേശീയൻ അക്കാര്യത്തിൽ എങ്ങിനെ വന്നുകൂടി?

ഭർഗ്ഗൻ:-അദ്ദേഹം ജാഹ്നവിയെ കാമിച്ചിരിക്കയാണ്—പക്ഷേ, അവൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിയോഗിയായ ഭഗീരഥനെ സ്വീകരിച്ചതുകൊണ്ടു്,

വധസ്തംഭത്തിൽ ബന്ധിച്ചു ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കുന്നതിനോ തൂക്കിക്കൊല്ലുന്നതിനോ ആയി അവളെ ഗാന്ധാരത്തിലെ അധികാരികളുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹം വളരെ കൃപയോടും താല്പര്യത്തോടുംകൂടി യത്നിക്കുന്നു.

കാറാത്തുലി:-അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുരാഗത്തെ പ്രത്യക്ഷമാക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേകരീതിതന്നെയാണിതു്. അതുകൊണ്ടു തന്റെ പ്രതികാരേച്ഛയെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ അദ്ദേഹം നല്ല ഒരു തുക കൊടുക്കാൻ സന്നദ്ധനാണു്, അല്ലേ?

ഭർഗ്ഗൻ:-നായകാ, നിങ്ങൾ സംഗതി വളരെ ഭംഗിയായിത്തന്നെയാണു ധരിച്ചതു്. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെപ്പറ്റി നമുക്ക് ഒന്നും ചെയ്യേണ്ടതില്ല. അദ്ദേഹം കൊടുക്കാൻ ശക്തനും സന്നദ്ധനുമാണെങ്കിൽ നമുക്ക് അതുമാത്രം മതി. പക്ഷേ, അവർ രക്ഷപ്പെട്ടുപോന്ന മഹാപുരോഹിതന്റെ അധികാരസീമയിലേയ്ക്കു് അവരെ ഒന്നുകൂടി കൊണ്ടുചെല്ലണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ ആഗ്രഹമുണ്ടു്.

കാറാത്തുലി:-അപ്പോൾ ഭഗീരഥനും ബന്ധിക്കപ്പെടണമോ?

ഭർഗ്ഗൻ:-ആ കപോതമിഥുനത്തെ ഒരു വലയിൽതന്നെ പിടിച്ചു് ഒരേ കൂട്ടിൽത്തന്നെ അടയ്ക്കണം—അതായതു വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ കൊട്ടാരത്തിലുള്ള ഹൃദ്യമായ ഒരു കല്ലറയിൽ—സ്വാമിതിരുവടികൾ ജാഹ്നവിയെ പിന്നീടു് എന്തുചെയ്യു

മെന്നുള്ള സംഗതി ആലോചിക്കേണ്ടതു നമ്മുടെ ജോലിയല്ല. ഏതായാലും മതസംബന്ധമായ താല്പൎയ്യമല്ല അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു് എന്നാണെനിക്കു തോന്നുന്നതു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, സ്നേഹിതാ, ബാലാനന്ദസ്വാമികൾ ഒരുജോഡി മനോഹരമായ നയനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം എന്റേതുപോലെതന്നെ ചപലമായ ഒരു ഹൃദയത്തെ ധരിക്കുന്നയാളാണു്.

കാറാത്തലി:-അതിനു സംശയമില്ല. എന്നാൽ ഈ യുവതി അത്ര സുന്ദരിയാണോ?

ഭഗ്ഗൻ:-സകലവിധത്തിലും ഒരു ദേവിതന്നെ! അവൾക്കുവേണ്ടിയല്ലാതെ വിപരീതമായി പ്രവൎത്തിക്കാൻ എനിക്കു സംഗതിയായതോൎത്തു ഞാൻ വ്യസനിക്കുന്നു.

കാറാത്തലി:- ഈ കള്ളക്കണ്ണീരൊന്നും വേണ്ടാ. ജാഹ്നവിയെ സ്വാധീനമാക്കാൻ ബാലാനന്ദൻ തരാമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള തുകയിൽ നാലിലൊന്നിനു നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ സഹോദരിയെയോ അമ്മയെയോ വില്ക്കും. എന്നാൽ തീൎത്തു പറയുക, ഈ പരിശ്രമത്തിന്റെ ഏതു ഭാഗമാണു ഞാൻ കയ്യേല്ക്കേണ്ടതു്?

ഭഗ്ഗൻ:-സൗകൎയ്യമുള്ള സ്ഥലവും സമയവും നോക്കി ഭഗീരഥന്റെയും ജാഹ്നവിയുടെയുംമേൽ ചാടിവീണു് അവരെ പിടിച്ചു ഗാന്ധാരത്തിന്റെ അതിൎത്തിക്കുള്ളിലാക്കണമെന്നാണു ഞാൻ നിങ്ങളോടാവശ്യപ്പെടുന്നതു് അവരെ നിങ്ങളുടെ പക്കൽനിന്നും കയ്യേൽക്കാൻ ഒരുക്കൂട്ടം ഭടന്മാരോടുകൂടി ഞാൻ അവി

ടെ കാത്തുനില്ക്കും. അല്പദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അവർ വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതൻെറ കൊട്ടാരത്തിലുള്ള കല്ലറകളിൽ സുരക്ഷിതമായിത്തീരും.

കാറാഞ്ചലി:-സ്നേഹിതാ, നിങ്ങൾ പറയുന്നതു് എനിക്കു മനസ്സിലായി; നിങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശം വളരെ എളുപ്പത്തിൽ സാധിക്കയുംചെയ്യാം. ജാഹ്നവിയും ജാരനും നാളെ മിത്രവതിയിൽ എത്തുമെന്നും കാത്തിക്കേയത്തിലേയ്ക്കുള്ള രാജപാതയെ ആശ്രയിച്ചാണു് അവർ പോകുന്നതെന്നുമല്ലേ നിങ്ങൾ പറയുന്നതു്? അതനുസരിച്ചു ഞാൻ എൻെറ കാൎയ്യപരിപാടി തയ്യാറാക്കിക്കൊള്ളാം. മിത്രവതിക്കും തക്ഷശിലയ്ക്കും മദ്ധ്യേവച്ചു് അവരെ കയ്യിലാക്കാം. ഇതിനോടു് ഏകദേശം സാമ്യമുള്ളതും, ഒരേ രാജപാതയിൽവച്ചുതന്നെ നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടതുമായ മറെറാരു കാൎയ്യത്തിൽ കൂടി എനിക്കു ചുമതലയുണ്ടെന്നുള്ളതു് അത്ഭുതംതന്നെ. പക്ഷെ, അതുകൊണ്ടു തരക്കേടൊന്നുമില്ല; ഓരോന്നിനും ഓരോസംഘം ആളുകളെ നിയോഗിച്ചയയ്ക്കാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഒന്നു മറെറാന്നിനു പ്രതിബന്ധമായി വരികയില്ല. നിങ്ങൾക്കും ജലന്ധരദേശീയനായ നിങ്ങളുടെ സ്നേഹിതനും പൂർണ്ണവിശ്വാസത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ഗാന്ധാരത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകാം; അല്പദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഭരതേശ്വരത്തിനടുത്തുള്ള മലയിടുക്കുകളിൽവെച്ചു നമുക്കു വീണ്ടും തമ്മിൽ കാണാം.

ഭഗ്ഗൻ:-തടവുകാരെ സ്വീകരിക്കാൻ കുറെ ഭടന്മാരുമായി അവിടെ ഞാൻ കാത്തുകിടക്കും,

കാറാത്തുലി:-അങ്ങനെയാകട്ടെ; എന്നാൽ ഈ ഭഗീരഥന്റെയും ജാഹ്നവിയുടെയും ആകൃതി ഒന്നു സൂക്ഷ്മമായി വർണ്ണിച്ചുകേട്ടാൽ കൊള്ളാം.

ഭർഗ്ഗൻ:-കേട്ടുകൊള്ളുക. ഭഗീരഥൻ പൊക്കം കൂടി, മെലിഞ്ഞു് അതിസുന്ദരനായ ഒരു യുവാവാണു്. അദ്ദേഹം ഒരു വൈദികബ്രഹ്മചാരിയെപ്പോലെ വസ്ത്ര ധാരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു് തലയിൽ കറുത്ത തുവലോടു കൂടിയ ഒരു തൊപ്പിയുമുണ്ടു്.

കാറാത്തുലി:-ഈ വർണ്ണനംകൊണ്ടു് എനിക്കദ്ദേഹത്തെ തെററിപ്പോകാൻ ഇടയില്ല.

ഭർഗ്ഗൻ:-എന്നാൽപ്പിന്നെ ആ യുവതിയെപ്പററി പ്രത്യേകിച്ചൊന്നും പറയേണ്ട ആവശ്യമില്ല. എന്തെന്നാൽ ഭഗീരഥനോടൊന്നിച്ചു കാണപ്പെടുന്ന യുവതി ജാഹ്നവിതന്നെയായിരിക്കും. എന്നാൽ അവളുടെ ദേഹത്തോടു പററിപ്പിടിച്ചുകിടക്കുന്ന ഒരു അന്തഃക ഞ്ചുകവും അതിനു മുകളിലായി നീളമുള്ളതും അരികിൽ കിന്നരി വച്ചതുമായ ഒരുദ്ഘോരുകവും അവൾ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുകൂടി ഓർക്കണം. അവൾക്കു മൂടുപടമില്ല; തലയിൽ തൂവലില്ലാത്ത ഒരു തൊപ്പി ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്

കാറാത്തുലി:-ഇതുമതി, നിങ്ങൾ പറയുന്ന ആ കപോതമിഥുനത്തെ ആയിരംപേരുടെ ഇടയിൽവച്ചു കണ്ടാലും ഞാനറിയും. അവരുടെകൂടെ ഭൃത്യന്മാരായിട്ടോ മാർഗ്ഗദർശികളായിട്ടോ വല്ലവരുമുണ്ടോ?

ഭർഗ്ഗൻ:-ഇല്ല; അവർ രണ്ടുപേരും തനിയെ

യാത്രചെയ്യുകയാണ്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ പ്രാരംഭ ചടങ്ങുകളെല്ലാം നിർവഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു വിവരം എന്റെ ഈ സ്നേഹിതനെ അറിയിച്ചു കാര്യനിർവഹണത്തിന് നിങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ മുമ്പേറായി കുറെ പണം നിങ്ങൾക്കു തരാൻ ആവശ്യപ്പെടട്ടെ.

കാറാത്തലി:-കാര്യം സാധിച്ചാൽ ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയവും ഉടൻ കയ്യിൽ തരണം.

വല്ലഭപുരത്തിലെ പുരോഹിതന്റെ പക്കൽനിന്നും തനിക്കു ലഭിച്ച തുകയേസംബന്ധിച്ചു സംഗമനോട് യാതൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഭർഗ്ഗൻ കാറാത്തലിയോടു താൻചെയ്ത ഏറ്റ്പാടുകളെല്ലാം ആ ജലന്ധരദേശീയനെ അറിയിച്ചു. അതനുസരിച്ചു വൈദ്യൻ കൊടുത്ത അഞ്ഞൂറു സ്വർണ്ണനാണയത്തെ തന്റെ വസ്ത്രത്തിനടിയിൽ സൂക്ഷിച്ചുവച്ചുകൊണ്ടു തസ്കരപ്രമാണി യാത്രയായി.

അടുത്തദിവസം പ്രഭാതത്തിൽത്തന്നെ ഭർഗ്ഗനും സംഗമനും ഭീമനഗരംവിട്ടു നേരെ ഭരതേശ്വരത്തെത്തി, തുരുഷ്കവീരൻ എന്ന പാനഗമന്ദിരത്തിൽ താമസിച്ചു. ഭഗീരഥനെയും ജ്ഹാഹ്നവിയെയും വീണ്ടും പിടിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ ഏർപ്പാടുചെയ്ത വിവരം കാണിച്ചു ഭർഗ്ഗൻ ഒരെഴുത്തെഴുതി വിശ്വസ്തനായ ഒരു ദൂതന്റെ പക്കൽ കൊടുത്തു ബാലാനന്ദന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കയച്ചു തന്റെ ആജ്ഞയ്ക്കധീനരായി കുറെ ഭടന്മാരെ ഗാന്ധാരത്തിന്റെ അതിർത്തിക്കയയ്ക്കു

ണമെന്നുംകൂടി ആയെഴുത്തിൽ ഭഗ്ഗൻ പ്രസ്താവിച്ചി രുന്നു.

എന്നാൽ അജ്ജുനസിംഹൻെറ വേഷംമാറിയ ഒരനുചരൻ ഈയവസരത്തിൽ ആ പഥികാശ്രമത്തി ലുണ്ടായിരുന്നു; അയാൾ ധാരാനഗരത്തിലെ ചന്തസ്ഥ ലത്തുവെച്ചു ഭഗീരഥനെയും ജാഹ്നവിയെയും രക്ഷ പ്പെടുത്തിയ ഭടന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ട ഒരുവനായി രുന്നതിനാൽ ജലന്ധരദേശീയനായ വൈദ്യനെ ഉടൻ തന്നെ മനസ്സിലാക്കി.

ആ നിയമവിരോധി—എന്തെന്നാൽ അജ്ജുന സിംഹൻെറ അനുചരന്മാർ നിയമവിരോധികളെന്നു ഗാന്ധാരഭരണകൂടം പ്രഖ്യാപനംചെയ്തിട്ടുള്ളതിനാൽ ഈയാളെയും നമുക്ക് അങ്ങിനെതന്നെ വിളിക്കണം— ഭരതേശ്വരത്തിൽ ഭഗ്ഗൻെറയും സംഗമൻെറയും സാ ന്നിദ്ധ്യം ഓടിപ്പോയ കാമിനീകാമുകന്മാരെ ഏതോ വിധത്തിൽ സംബന്ധിക്കുന്നതാണെന്നു സംശയിച്ചു.

അതുകൊണ്ടു് അയാൾ അവരുടെ ഗതികളെ സൂക്ഷിക്കയും അവർതമ്മിൽ നടന്ന സംഭാഷണത്തി ലെ ചില വാക്കുകൾ ഗ്രഹിക്കയുംചെയ്തു. എന്നാൽ അവരുടെ സംഭാഷണം ജലന്ധരഭാഷയിൽ ആയിരു ന്നതിനാൽ ആ നിയമവിരോധിക്ക് അതിൻെറ ശരി യായ അത്ഥം മനസ്സിലാക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. ഏതാ യാലും ജാഹ്നവിയുടെ പേരു് ഒന്നിലധികം പ്രാവ ശ്യം അവർ പറഞ്ഞതു് അയാൾ കേട്ടു. അയാളുടെ സംശയം സ്ഥിരപ്പെടുത്താൻ ഇതുമാത്രം മതിയാ യിരുന്നു.

അല്പംകഴിഞ്ഞു ബാലാനന്ദന്റെ സമീപത്തേയ്ക്ക് ഒരു ദൂതനെ അയയ്ക്കുന്നതും അയാൾ കണ്ടു. ഇപ്പോൾ അയാളുടെ സംശയം പൂർണ്ണമായി സ്ഥിരപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ട് അയാൾ ദൂതനെ പിൻതുടൎന്നു ബലേന എഴുത്തു കയ്ക്കലാക്കാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

കുതിരപ്പുറത്തു കയറി അയാൾ സന്ദേശവാഹകനെ പിൻതുടൎന്നു; എന്നാൽ അപ്പോൾ രാത്രിയായിരുന്നതിനാലും ഭരതേശ്വരത്തിൽനിന്നും വല്ലഭപുരത്തിലേയ്ക്കു രണ്ടു പ്രത്യേക രാജപാതകണ്ടായിരുന്നതിനാലും ദൂതനെ സമീപിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ആ നിയമവിരോധി പരാജിതനായി. വിസമ്മതത്തോടുകൂടി അന്വധാവനത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു ശേഷിച്ച രാത്രി മുഴുവനും അയാൾ വഴിയരികിലുള്ള ഒരു കുടിലിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി; അടുത്തദിവസത്തിൽ അയാൾ ശീഘ്രഗതിയിൽ യാത്രചെയ്ത് അജ്ഞനസിംഹന്റെ പാളയസ്ഥലമായ സാരസാദ്രിയിലെ മലഞ്ചരിവിൽ ചെന്നുചേൎന്നു.

21

പത്രികാനോക്കിവായിച്ചു
വാചകവും ധരിച്ചേവം.

സാരസാദ്രിയിലെ ധീരനായ നിയമവിരോധിയാൽ പ്രദാനംചെയ്യപ്പെട്ട ആറു ഭടന്മാരടങ്ങിയ അകമ്പടിയോടുകൂടി ധാരാനഗരത്തിലെ ചന്തസ്ഥലം വിട്ടുപോയതായി നാം കണ്ട ഭഗീരഥൻെറയും ജാഹ്നവിയുടെയും അനന്തരഗതിയെന്തെന്നു നമുക്കാരായ്ക്കതന്നെ.

അവർ ഭരതേശ്വരത്ത് എത്തിയപ്പോൾ രാത്രി വളരെ ഇരുട്ടിയിരുന്നു. തങ്ങൾക്കു കൂട്ടുവന്ന അശ്വഭടന്മാക്കു വന്ദനം പറഞ്ഞശേഷം ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും തങ്ങളുടെ മുറിയിൽ കടന്നു.

എന്നാൽ കഴിഞ്ഞ മുപ്പത്താറു മണിക്കൂറുനേരമായി തങ്ങൾ അനുഭവിച്ച ശ്രമവും സംഭ്രമവുംകൊണ്ടു് അവർ അത്യന്തം ക്ഷീണിച്ചിരുന്നു, എങ്കിലും ഉടൻതന്നെ നിദ്രയെ വരിക്കണമെന്നു് അവക്കു് ആഗ്രഹമില്ലായിരുന്നു.

തങ്ങൾക്കു നേരിട്ട ആപത്തും, അതിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിച്ചു തുരുഷ്കമണ്ഡലത്തിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ അവക്കു തോന്നിയ ആശ്വാസവും സംഭാഷണത്തിനെന്നു മാത്രമല്ല, പ്രണയകലുഷിതമായ അന്തതാപത്തിൻെറ നിരർഗ്ഗളമായ പ്രവാഹത്തിനും കൂടി വിഷയമായി ഭവിച്ചു.

അവർ പരസ്പരം തുടരെത്തുടരെ ആലിംഗനം ചെയ്തു. അവരുടെ അനുരാഗം എത്രമാത്രം ഗാഢമാണെന്നും അവരുടെ അന്യോന്യബന്ധം എത്രകണ്ടു ദൃഢമാണെന്നും തെളിയിക്കുമാറു് അവർ മൃദുലതമമായ ലാളനയെ പ്രകടിപ്പിച്ചു.

ഈ അവസ്ഥയ്ക്കു് കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ നടന്ന സംഭവങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു് ഇനിയും ഗോപനത്തെ അവലംബിക്കുന്നതു് ഒരു പാപമായി ജാഹ്നവിക്കു തോന്നി.

നിസ്സീമമായ ഭക്തിയോടുകൂടി താൻ ആരാധിക്കുന്ന ആ യുവാവിനോടു തന്റെ രഹസ്യങ്ങളെ തുറന്നു പറയാൻ അവൾക്കു് അത്യാഗ്രഹമുണ്ടായി. അവർ കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ വിശ്രമിച്ചതിന്റെ അടുത്തദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ നടന്ന അവരുടെ സംഭാഷണത്തെപററി അദ്ദേഹത്തെ ഓർമ്മിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഭയാനകവും അത്ഭുതജനകവുമായ ആ സംഭവങ്ങളെ അവൾ ക്രമേണ വർണ്ണിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ഫ്ലോറിഡയിലെ മതാധികാരി സപ്രണയിനി പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയ കഥയെ നിശ്ശബ്ദമായ ശ്രദ്ധയോടും അഗാധമായ ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടി കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു.

കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലെ ഗൂഢമായ മുറികളിൽ വച്ചു് അവൾ കണ്ട അത്ഭുതകാഴ്ചകളെ ജാഹ്നവി വർണ്ണിച്ചപ്പോൾ അവളിൽ പ്രത്യക്ഷമായ യാഥാർത്ഥ്യത്താലും നിഷ്കപടതയാലും, അന്ധവിശ്വാസിയല്ലാത്ത ഷീരധൻ സ്തബ്ധനായി.

ഒരു മുറിയിൽ അപൂൎവ്വസാധനങ്ങളുടെയും ആഭരണങ്ങളുടെയും പീഡനയന്ത്രങ്ങളുടെയും സമാഹാരവും—മറെറാന്നിൽ മനുഷ്യാസ്ഥികൂടങ്ങളും—വൃദ്ധനും മാലിനിയും തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണവും—ശ്രീകൃഷ്ണശിലാപ്രതിമയുടെ മുറിയും—ആ പ്രതിമ പറഞ്ഞ വാക്കുകളും അവ അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ മാഞ്ഞുപോകാതവണ്ണം നിർമ്മിച്ച രേഖയും, അവസാനമായി അവളുടെ വസ്ത്രത്തിനുള്ളിൽ സൂക്ഷിച്ചുവച്ചിരുന്നതും വൃദ്ധൻ കൊടുത്തതുമായ ആ പെട്ടിയും, അവളുടെ വിവരണത്തിനു വിഷയമായിത്തീൎന്നു. ഈ കഥ ഭഗീരഥനെ അത്ഭുതപരതന്ത്രനും ചിന്താകുലനുമാക്കിത്തീൎത്തു.

മദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന അസ്ഥികൂടം അതിൻെറ മാംസഹീനമായ കരത്തെ ഉയൎത്തി പ്രാസത്തെ ത്രസിപ്പിച്ചതും ഹിന്ദുസ്ഥാനി കയ്യക്ഷരക്കടലാസ്സിൽ കണ്ട ഉഗ്രസേനൻെറയും സമുദ്രഗുപ്തൻെറയും ചരിത്രങ്ങളും സചകാമുകനെ ധരിപ്പിക്കാൻ ജാഹ്നവി മറന്നുപോയില്ല.

കഥയവസാനിച്ചപ്പോൾ ഭഗീരഥൻ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "എൻെറ ഓമനെ, ഭവതി എന്നിൽനിന്നും മനഃസാന്നിദ്ധ്യം കൂടിയവളാണെന്നുള്ള വിശ്വാസം എനിക്കില്ലായിരുന്നു എങ്കിൽ, ഭവതി ഒരു സ്വപ്നത്താൽ വഞ്ചിതയായി എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അപ്രകാരം ഒരു വിചാരത്തിനധീനനാകാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര നല്ലപോലെ ഭവതിയെ എനിക്കറിയാം. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ഭവതിയുടെ കഥയെ പരിപൂൎണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുന്നു

കൂടാതെയും ഭവതി ഇപ്പോൾ കയ്യിൽവച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ പെട്ടി അവശിഷ്ടമായ സകല സംശയങ്ങളെല്ലാം ഹനിക്കുന്നു. ഹാ! കാളീശചരദുർഗ്ഗത്തിൽ നാം ഉറങ്ങിയതിന്റെ അടുത്തദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ഭവതി എന്റെ മനസ്സിനെ ഒരു പ്രത്യേകസരണിയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചതും ഭവതി സ്ഥാനമാനങ്ങളിൽ ആശയുള്ളവളാണെന്ന് എന്നോടു പറഞ്ഞതും എന്തിനാണെന്ന് ഇപ്പോൾ എനിയ്ക്കു മനസ്സിലായി.

"അതെ ജാഹ്നവീ—ഭവതി പദവിയിൽ ആശയുള്ളവൾതന്നെ. എന്നാൽ ഭവതിയുടെ ആ ആശ പ്രശംസാർഹവും ഉത്തമവുമാകുന്നു—ഭവതിയുടെ വാത്സല്യഭാജനമായ ഭഗീരഥൻ അയാളുടെ ശക്തിക്കെത്തിയിടത്തോളം ഭവതിയെ സഹായിക്കും. ഭവതി പറഞ്ഞ അത്ഭുതകരമായ കഥയെ ഓർക്കുന്തോറും അഭൗമമായും സർവസാധകമായുമുള്ള ഒരു ശക്തിയാൽ ഭവതി രക്ഷിതയാണെന്നുള്ള ഒരുറപ്പ് എനിക്കു നിമിഷംപ്രതി വർദ്ധിച്ചുതന്നെ വരുന്നു.

"എന്തെന്നാൽ ഭവതി വിപത്തുക്കളിൽ പെട്ടുമെന്നും രക്ഷാമാർഗ്ഗങ്ങളെല്ലാം നശിച്ചു എന്നുള്ള നിരാശയുണ്ടാകുന്ന നിമിഷത്തിൽ സഹായം പെട്ടെന്നു സംഗതമാകുമെന്നും കാളീശചരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻ ദീർഘദർശനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി എന്നോടു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. നിശ്ചയമായിട്ടും അടുത്തുണ്ടായ നമ്മുടെ ആശ്ചര്യകരവും ദൈവികവുമായ മോചനം ആ ദീർഘദർശനത്തെ യഥാർത്ഥമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു."

ജാഹ്നവി:- (പ്രണയപരവശയായി അദ്ദേഹത്തെ ആലിംഗനം ചെയ്തുകൊണ്ടു്) അവിടുത്തെ മനഃസ്ഥിതിയിങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഞാൻ ഏതുമാർഗ്ഗത്തെ അവലംബിക്കണമെന്നു് അവിടുന്നു ഉപദേശിക്കും?

ഭഗീരഥൻ:- ജാഹ്നവീ, ആ പൊതിക്കെട്ടിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഉപദേശങ്ങളെ അനുസരിച്ചു ഭവതി പ്രവർത്തിക്കണമെന്നാണു് എന്റെ ആഗ്രഹം. അല്ലാതെ വേറെ ഒരു വിധത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കണമെന്നു ഞാൻ ഒരിക്കലും പറകയില്ല. ഇതുകൂടാതെ സ്ത്രീസഹജമായ പ്രേമപ്രകർഷത്തോടുകൂടി ഒരു പുരുഷരത്നത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ യുവതിയുടെ മോചനമല്ലേ ഭവതിയുടെ പ്രഥമോദ്ദേശം. അതിലാവണ്യവതിയും എന്നാൽ സന്തപ്തയുമായി ഭവതി കണ്ട ആ ജംബുപുരകന്യകയെ രക്ഷിക്കാനുള്ള ഭവതിയുടെ ഈ ശ്രമത്തെ ഉപേക്ഷിക്കണമെന്നു ഞാൻ പറയുമോ?

ജാഹ്നവി:-(ഭഗീരഥനെ ഗാഢഗാഢം പുണർന്നുകൊണ്ടു്) ജീവനാഥാ! എന്റെ അനുരാഗത്തിനു് അതിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയെ അതിലംഘിക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ അതുതോളം ഉപരിയായി ഞാൻ അവിടുത്തെ സ്നേഹിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഭഗീരഥൻ:- എന്റെ കണ്ണുകൾക്കെന്നപോലെ തന്നെ ലോകത്തിന്റെ കണ്ണുകൾക്കും, ഭവതിയെ ഒരു വീരവനിതയായി ഞാൻ കാണും. അഹോ! ഭവതിയുടെ പാദങ്ങളിൽ അർപ്പിക്കാൻ പൗരസ്ത്യമായ ആ ധനസഞ്ചയം എനിക്കുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ—അതേ സമയത്തിൽതന്നെ മനുഷ്യനു് ഇഹലോകത്തിലുണ്ടാ

കാവ്യനാ അങ്ങേഅററത്തെ ആനന്ദാനുഭൂതി ധനംകൊണ്ടു മാത്രം ഉണ്ടാകുമെങ്കിൽ—ഭവതിയുടെ സുഖത്തെ സംപൂർണ്ണമാക്കാൻ ഞാൻ എത്രമാത്രം സന്തോഷമുള്ളവനായിരിക്കും ഭവതിയെപ്പോലെ ആരാധിതയും പ്രണയപാത്രവും ആയ ഒരു തരുണി ലോകത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

ജാഹ്നവി:- എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ജ്വലിക്കുന്നതുപോലെ ശക്തിമത്തായ ഒരു പ്രണയജ്വാല യാതൊരു സ്ത്രീയുടെ ഹൃദയത്തിലും ഉൽഭൂതമായിട്ടില്ല.

ഭഗീരഥൻ:-(ആ മുദ്രവച്ച പൊതിയെ സ്പർശിച്ചുകൊണ്ടു് പ്രേമസ്നിഗ്ദ്ധമായ വീക്ഷണങ്ങളോടുകൂടി) ജാഹ്നവീ, ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഉപദേശങ്ങൾ ഭവതിയുടെ വിധിക്കു സർവാധികാരികളാകുന്നു—അതുപോലെതന്നെ എന്റെയും വിധിയെ അവ ഭരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ, എന്റെ വിധി അഭിന്നമാകുംവണ്ണം ഭവതിയുടേതിനോടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ജീവിതത്തിന്റെ ശൃംഖലസൂത്രങ്ങൾ വേർപെടുത്താൻ പാടില്ലാത്തവിധം തമ്മിൽ പിണഞ്ഞുകിടക്കയാണു്. അതുകൊണ്ടു്, നമ്മുടെ കൃത്യങ്ങളെ മഹത്തായ അധികാരത്തോടുകൂടി ഭരിക്കുന്ന ഈ ഉപദേശങ്ങളുടെ ശരിയായ സ്വഭാവം എന്താണെന്നറിയേണ്ടതു് എത്രമാത്രം പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു കാര്യമാകുന്നു. എന്നാൽ ഭവതി മിത്രവതിയിൽ എത്തുന്നതിനു മുമ്പായി ആ പൊതിയെ പൊളിക്കാൻ പാടില്ലല്ലൊ. നാമോ ആ പട്ടണത്തിൽനിന്നും മൂന്നുദിവസത്തെ വഴിക്കിപ്പുറം കിടക്കുന്നതേയുള്ളു താനും.

ജാഹ്നവി:-പക്ഷെ, നാം ദൃഢനിശ്ചയത്തോടു കൂടി അതിവേഗത്തിൽ യാത്രചെയ്യുന്നതായിരുന്നാൽ അവിടുന്നു പറഞ്ഞ സമയത്തിനു മുമ്പുതന്നെ ആ നഗരത്തിൽ എത്തിച്ചേരും. ഏതായാലും അവിടുത്തെപ്പോലെ ഞാനും ആ പൊതി തുറന്നുനോക്കാൻ അത്യൽക്കണ്ഠയോടുകൂടിയിരിക്കയാണു്

ആ കാമിനീകാമുകന്മാർ ഉടൻതന്നെ നിദ്രയ്ക്കാരംഭിച്ചു. എന്തെന്നാൽ നേരം ഏകദേശം വെളുക്കാറായിരുന്നു. അവക്കു ക്ഷീണം അതികലശലായിരുന്നതിനാൽ അവർ പകൽ വളരെനേരം ഉറങ്ങി. അതുകൊണ്ടു വീണ്ടും അവർ യാത്രതുടർന്നതു് ഉച്ചയ്ക്കുമേലായിരുന്നു.

അടുത്ത ഗ്രാമത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ സമീപത്തുള്ള ഒരു മഹമ്മദീയദുർഗ്ഗത്തിൽ തുറുകന്യകമാർ ഒരു ദിവസം മുഴവനും താമസിച്ചു എന്നു് അവർ മനസ്സിലാക്കി. അതുകൊണ്ടു് ആ സുന്ദരീസംഘം നമ്മുടെ കഥാനായകൻെറയും കഥാനായികയുടെയും മുമ്പിൽ അധികം അകലെ അല്ലാതെ ഒരു സ്ഥലത്തായിരിക്കാൻ മാത്രമേ ഇടയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു.

കന്യകമാർ അടുത്തദിവസം രാത്രിക്കു് അവരുടെ വിശ്രമസ്ഥാനമായി ഉപയോഗിച്ചതു് രേതേശപുരത്തിനും ഭീമപുരത്തിനും മദ്ധ്യേയുള്ള ഒരു ചെറുഗ്രാമമായിരുന്നു. ഈ സ്ഥലത്തുനിന്നും കാൽനാഴിക അകലെയുള്ള ഒരു ഗൃഹത്തിലായിരുന്നു ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും താമസിച്ചതു്.

അടുത്തദിവസം കാലത്തു കന്യകമാർ വീണ്ടും തെ

ക്കോട്ടു യാത്രതുടന്നു. നമ്മുടെ നായികാനായകന്മാരും അപ്രകാരംതന്നെ ചെയ്തു. എന്നാൽ ഈ സംഘത്തിന്നു മുമ്പു കടന്നു നേരത്തെ മിത്രവതിയിൽ എത്തണമെന്നായിരുന്നു ഇപ്പോൾ ഭഗീരഥന്റെയും ജാഹ്നവിയുടെയും പ്രധാനോദ്ദേശം.

എന്തെന്നാൽ മാലിനിയുടെ മോചനത്തിനാവശ്യമുണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ ആ പെട്ടിയിൽനിന്നും താമസിയാതെ ലഭിക്കുമെന്നുള്ളതിനാൽ അതിനെ നല്ലപോലെ പഠിച്ച് അനന്തരകരണീയത്തിന് ആവശ്യമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുന്നതിന്ന് അവൎക്ക സമയം വേണ്ടിയിരുന്നു.

ധാരാനഗരത്തിലെ ചന്തസ്ഥലത്തുവെച്ചു നടന്ന സ്മരണീയസംഭവങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ട് അന്നു രണ്ടാമത്തെ ദിവസമായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത വായനക്കാർ ഓൎക്കട്ടെ. അതുകൊണ്ട് അടുത്തുകഴിഞ്ഞ ഒരദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചതിനുംപുറമെ ഭദ്രന്നു ചില വിഷമങ്ങൾ നേരിട്ട ദിവസംതന്നെയായിരുന്നു അതു്

ഈ ദിവസത്തെ മദ്ധ്യാഹ്നം കഴിഞ്ഞതോടുകൂടിയായിരുന്നു ജാഹ്നവിയും ഭഗീരഥനും ഭീമപുരത്തിന്നു മൂന്നുനാലുനാഴികയ്ക്കിപ്പുറംവെച്ചു ആ രാജകന്യകമാരുടെകൂടെയെത്തിയതു്.

മാലിനി ആ സംഘത്തിന്റെ മുമ്പിൽ സുജാതയുടെ വാമഭാഗത്തായി യാത്രചെയ്യുന്നതു കാണപ്പെട്ടു. അവളെ മനസ്സിലാക്കുന്നതിൽ ജാഹ്നവിക്കു യാതൊരു വിഷമവും ഉണ്ടായതുമില്ല. അവളാകട്ടെ ആ യുവതിയെ ഭഗീരഥന്നു കാട്ടിക്കൊടുത്തു. ആനന്ദത്തെ

യും ബഹുമാനത്തെയും ഉളവാക്കാൻ ഉദ്ദിഷ്ടമായ ഒരു രംഗം കാർമേഘത്താൽ സമാവൃതമായാലെന്നപോലെ മാലിനിയുടെ മനോഹരമായ ലാവണ്യം ദൈന്യത്താൽ മ്ലാനമായി കണ്ടതിനാൽ ഭഗീരഥൻ അത്യന്തം ദുഃഖിച്ചു.

എന്നാൽ തന്റെമേൽ അനുതാപത്തോടുകൂടിയ രണ്ടു വഴിയാത്രക്കാർ മുമ്പേ കടന്നുപോയി എന്നുള്ള വസ്തുതപോലും അറിയാത്ത ആ കന്യകയുടെ ചെവികളിൽ ആശാവഹമായ രണ്ടുവാക്കു പറയാൻ ആ സമയത്തു ജാഹ്നവിക്കവസരം ലഭിച്ചില്ല.

ആ വഴിയാത്രക്കാർ ശീഘ്രഗതിയിൽ പുരതഃ പ്രയാണം ചെയ്തു—ഭീമപുരം ദൃശ്യമായി. എന്നാൽ യുവാവും സുന്ദരനുമായ ഭദ്രനെ അവർ വഴിയിലെങ്ങും കാണാഞ്ഞതെന്ത്? അദ്ദേഹത്തോടുകൂടെ അവർ എത്താത്തതെന്ത്?

കന്യകാസംഘം സമീപത്തെത്തുന്നു എന്നു തോന്നിയപ്പോൾ ഭദ്രൻ വനത്തിനിടയിൽ മറഞ്ഞുനില്ക്കയായിരുന്നു എന്നു വായനക്കാർ ഓർക്കുന്നുണ്ടല്ലോ; ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും വേഗത്തിൽ മുമ്പേ കടന്നുപോകുന്നതു് അദ്ദേഹം കണ്ടുവെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തെ അവർ കണ്ടില്ല. അദ്ദേഹം അവരെ ഒടുവിൽ കണ്ടതിനുശേഷം അവർക്കു നേരിട്ട അത്യാഹിതത്തെപ്പററി യാതൊന്നും അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

അവരെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവരാൻ ഒരുസംഘം ഭടന്മാരെ അയച്ച അവസരത്തിലായിരുന്നു അദ്ദേഹം ധാരാനഗരം വിട്ടതു്. എന്നാൽ അവരെ പിടികൂടി

വധിക്കാൻ തുടങ്ങിയതും അവർ അതിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടതും മററും അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞതേയില്ല.

അതുകൊണ്ടു് അവർ ഈ അവസരത്തിൽ പാഞ്ഞുപോകുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ അനുധാവനത്തിൽനിന്നു അവർ പൂർണ്ണമായി രക്ഷപ്രാപിച്ചു എന്നു വിചാരിച്ചു് അദ്ദേഹം ആനന്ദിച്ചു, എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു ഭഗീരഥനെൻറനേരെ വലിയ സ്നേഹവും ജാഹ്നവിയുടെ പേരിൽ അതിരററ ബഹുമാനവും തോന്നിയിരുന്നു.

എന്നാൽ അദ്ദേഹം മറഞ്ഞുനിന്ന സ്ഥലത്തിനരികേക്കൂടി അവർ അതിവേഗത്തിൽ കടന്നുപോയതിനാൽ രണ്ടാമത്തെ നോട്ടത്തിനു് അവർ അപ്രത്യക്ഷരായിക്കഴിഞ്ഞു. ഇതുകൂടാതെയും, അവർ മന്ദഗതിയിൽതന്നെ പ്രയാണംചെയ്തിരുന്നാലും അദ്ദേഹം, കന്യകമാരുടെ മുമ്പിൽ ചാടാനുള്ള ഭയത്താൽ അപ്പോൾ തൻെറ അഭയസ്ഥാനംവിട്ടു പുറത്തുവരാൻ ധൈര്യപ്പെടുകയില്ലായിരുന്നു.

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും അവരുടെ പ്രയാണം തുടന്നു. ഭീമനഗരത്തിൽ എത്തിയ ഉടൻ തങ്ങൾക്കും കുതിരകൾക്കും ആഹാരസാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നതിനായി അവർ രജതകലയിൽ ഇറങ്ങി താമസിച്ചു.

ഭഗ്നൻ കാററാഞ്ഞലിയെ ധരിപ്പിച്ചതുപോലുള്ള ചില അന്വേഷണങ്ങൾ അവർ അവിടെ നടത്തി. ഇനി അടുത്ത വിശ്രമത്തിനു രാജപാതയ്ക്കരികിൽ വല്ലയിടത്തും സൗകര്യം ലഭിക്കുമോ എന്നും മററുമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്കു് അനുകൂലമായ മറുപടി ലഭിക്കയാൽ അവർ വീണ്ടും യാത്ര തുടന്നു.

രാത്രിയായപ്പോൾ വഴിയരികെയുള്ള ഒരു പാന്ഥമന്ദിരത്തിൽ അവർ വിശ്രമിച്ച് അടുത്തദിവസം കാലത്തെ വീണ്ടും മിത്രവതിയിലേയ്ക്കു യാത്രയാരംഭിച്ചു. മദ്ധ്യാഹ്നത്തോടുകൂടി അവർ ഈ നഗരത്തിൽ എത്തി. അവിടെ ജംബുപുരദേശീയനായ ഒരു മാന്യൻ സ്ഥാപിച്ചിരുന്ന പഥികാശ്രമത്തിൽ അവർ താമസിച്ചു.

നമ്മുടെ കഥാകാലത്തു മിത്രവതി പ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു പട്ടണമല്ലായിരുന്നു എന്നും തക്ഷശിലാ, കാർത്തികേയം മുതലായ വലിയ നഗരങ്ങളോട് അതിനു യാതൊരു സാമ്യവുമില്ലായിരുന്നു എന്നും ഉള്ള വസ്തുതയും ഇവിടെ പ്രസ്താവ്യമാണ്.

അവിടെ ഇരുപതിനായിരത്തോളം ജനങ്ങൾ കുടിപാർത്തിരുന്നവരിൽ പകുതിയിൽ കൂടുതൽ ഹിന്ദുക്കളായിരുന്നു. എന്തെന്നാൽ മഹമ്മദീയരാജ്യത്തിലാണെങ്കിലും അവർ തങ്ങളുടെ മതത്തെ സംരക്ഷിച്ചുപോന്നു. അവിടത്തെ ജനസംഘത്തിൻെറ ഹിന്ദുവിഭാഗം ആണ്ടുതോറും മുസൽമാൻ അധികാരികൾക്ക് ഒരു കപ്പം കൊടുത്ത് ആരാധനയ്ക്കുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും പ്രതിബന്ധം കൂടാതെ ദേവാലയങ്ങളെ പുലർത്താനുള്ള അവകാശവും വിലയ്ക്കു വാങ്ങിയിരുന്നു. എന്നാൽ, കാർത്തികേയരാജ്യത്തിൽ ഹൈന്ദവർ ഇപ്രകാരം സ്വാതന്ത്ര്യം അനുഭവിച്ച ഒരു നഗരം ഇതു മാത്രമേയുള്ളായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു പരിതഃസ്ഥിതികളാൽ പ്രേരിതരൊ നിർബ്ബന്ധിതന്മാരൊ ആയ എല്ലാ ഹിന്ദുക്കളും മിത്രവതിയിൽ കുടിയേറിപ്പാർത്തു.

ഇങ്ങനെ ഹിന്ദുമുസ്ലീം ജനതതി, പരിപൂർണ്ണമായ സ്വരച്ചേർച്ചയോടുകൂടിയല്ലെങ്കിലും, പരസ്പരമായ കലഹങ്ങളൊന്നും കൂടാതെ ഒരുമിച്ചു താമസിച്ചതായ അവസ്ഥയെ ഈ നഗരം പ്രത്യക്ഷമാക്കി.

തൽഫലമായി ഒരു തെരുവിൽ മുസൽമാൻപള്ളി അതിൻെറ പ്രാസാദശിഖരത്തോടും സ്തൂപികയോടുംകൂടി കാണപ്പെട്ടാൽ മറെറാരു വീഥിയിൽ ഹിന്ദുദേവാലയം അതിൻെറ ഉത്തുംഗഗോപുരങ്ങളോടും മിന്നുന്ന വെൺമാടങ്ങളോടും കൂടി കാണപ്പെടും.

അക്കാലങ്ങളിൽ മിത്രവതീനഗരം ഇപ്രകാരമായിരുന്നു. ഒരു യോഗ്യനായ ബ്രാഹ്മണനാൽ സ്ഥാപിതമായ പഥികാശ്രമത്തിലായിരുന്നു, ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും നാം മുമ്പു പറഞ്ഞതുപോലെ താമസമുറപ്പിച്ചതു്.

അവൎക്കു പ്രത്യേകമായി ഒരു മുറിതന്നെ നല്കപ്പെട്ടു. അവർ രണ്ടുപേരും തനിച്ചായ ഉടൻ കാളീശാരദൎഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻെറ പെട്ടി പൊളിക്കാനാരംഭിച്ചു എന്നുള്ളതു പ്രത്യേകം പറയേണ്ടയാവശ്യമില്ലല്ലോ.

പട്ടുനാട മുറിക്കപ്പെട്ടു—മുദ്ര പൊളിക്കപ്പെട്ടു—മൂടിയിളക്കപ്പെട്ടു. അകത്തു്, എഴുതാത്ത ഒരു വെള്ളക്കടലാസും ഒരു രത്നമോതിരവും കാണപ്പെട്ടു. മോതിരത്തിൽ പതിച്ചിരുന്ന രത്നത്തിന്മേൽ ചില അറബി അക്ഷരങ്ങൾ കൊത്തിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നതിനെ വായിക്കാൻ ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിക്കും പ്രയാസമുണ്ടായില്ല. ആ അക്ഷരങ്ങൾ അബ്ദുൽറഹമാൻ എന്നാമൻെറ പേരിനെ കുറിക്കുന്നവയായിരുന്നു.

തീ കത്തിച്ച് ജാഹ്നവി ആ കടലാസിനെ ജ്വാലയുടെ സമീപത്തു പിടിച്ചു. ക്രമേണ അതിന്റെ പുറത്തു ലിപികൾ വരിവരിയായി തെളിഞ്ഞു കാണപ്പെട്ടു.

ഒടുവിൽ ആ കടലാസിലുള്ള ധാതുദ്രവ്യങ്ങളിൽ അഗ്നിജ്വാല പ്രവർത്തിച്ചപ്പോൾ അതിലെ ഹിന്ദുസ്ഥാനിലേഖനം പ്രസ്പഷ്ടമായി.

ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും അടക്കാൻ പാടില്ലാത്ത ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി അതു വായിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അതിലെ കുറിപ്പു താഴെപറയുംപ്രകാരമായിരുന്നു:

"ശ്ലക്ഷ്ണശിലാശിരസ്സ് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:ധീരയും മനസ്വിനിയുമായ ജാഹ്നവീ, ഭവതിക്ക് ഉന്നതവും യശസ്കരവുമായ ഒരു പദവിയെയാണ വിധിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ഈ കടലാസ്സിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളതിനെല്ലാം ഭവതി പ്രവർത്തിക്കാതിരുന്നാൽ ഭവതിക്കും കാമുകനും അത്യാഹിതം നേരിടും. ഇപ്പോൾ ഭവതിയുടെ മുമ്പിൽ പ്രസന്നമായി തോന്നുന്നതെല്ലാം അന്ധകാരമായി പരിണമിക്കും; ക്ഷേമവും രക്ഷയുമായി ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നതെല്ലാം ആപത്തും ഭയവുമായി പര്യവസാനിക്കും. മതാധികാരിയായ ഭഗീരഥന്റെ മേൽ ഭവതിക്ക് ഇപ്പോഴുള്ള അനുരാഗം അങ്ങേഅററത്തെ വെറുപ്പായിത്തീരും. എന്നാൽ ജാഹ്നവി തന്നിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ആ ധീരതയ്ക്ക് അർഹയെന്നതിനെ തന്നത്താൻ തെളിയിക്കും. ധനം, കീർത്തി, പ്രതാപം, അധികാരം എന്നിവകളുടെ അധിവാസമായ ദേവമന്ദിരത്തിലേയ്ക്കുയർത്തുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽനി

ന്നം വിധിയുടെ പ്രവാഹത്തെ ജാഹ്നവി അവിവേകത്താലോ, ഭീരുതയാലോ ബുദ്ധിഹീനതയാലോ മറ്റൊരു ഗതിയിലേയ്ക്കു തിരിക്കുന്നതല്ല.' അതുകൊണ്ടു് അല്ലയോ ജാഹ്നവീ, ശിലാപ്രതിമയുടെ വാക്കുകളെ ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കുക.

'"ഭവതിയുടെപ്രശസ്തമായ പ്രവൃത്തിപദ്ധതിയിൽ ഭവതി ആദ്യമായി നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതു മാലിനിയുടെ മോചനമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടുവേണം ഭവതിയുടെ കാര്യതൽപരതയേയും, ബുദ്ധിശക്തിയേയും, മനഃസാന്നിദ്ധ്യത്തേയും പരീക്ഷിക്കേണ്ടതു്. അതനുസരിച്ചു് ഈ കാര്യത്തിൽ അധികഭാഗവും ഭവതിയുടെ ബുദ്ധി മുൻകരുതൽ, ഉൽപന്നമതിത്വം ഇതുകളാൽ നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുവാനായി വിട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഭവതിക്കു മാർഗ്ഗദർശനത്തിനായി ശിലാപ്രതിമയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങളെക്കൂടി ശ്രദ്ധിക്കുക. മാലിനിയുമായി ഒരു സന്ദർശനത്തിനുള്ള അവസരം ഭവതിതന്നെയുണ്ടാക്കണം. അവളുടെ മോചനഭാരം ഭവതിയിലാണു ചുമത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെന്നു തെളിയിച്ചു് അവളെ വിശ്വസിപ്പിക്കുന്നതിലേയ്ക്കായി ഈ രത്നമോതിരം ഭവതി അവളെ കാണിക്കുക. അനന്തരം ഗൂഢമായി അവളുടെ സമീപത്തിൽ പ്രവേശനം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായം ഭവതിതന്നെ ആലോചിച്ചു തീർച്ചപ്പെടുത്തണം. പിന്നീടു രണ്ടുപേരും പരസ്പരം വസ്ത്രങ്ങൾ കൈമാറണം. അങ്ങനെ മാലിനി മുക്തയായി രക്ഷപ്രാപിക്കവേ, ഭവതി നൂറുകന്യകമാരുടെ ഇടയിൽ അവളുടെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുന്നതിനായി പിന്നിൽ നില്ക്കുകയും വേണം. എന്നാൽ മാലിനിക്കു

പകരം ജാഹ്നവി കന്യകാസംഘത്തിൽ ഒരു സ്ഥാനം സ്വീകരിച്ചു എന്നുള്ള വസ്തുത നായികമാർ അറിയാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഭവതി, കാൎത്തികേയത്തിലെ രാജാവിൻെറ അരമനയ്ക്കുള്ളിൽ കടക്കുന്നതുവരെ മൂടുപടംകൊണ്ടു മുഖം മറച്ചിരിക്കുക.

"'എന്തെന്നാൽ ഭവതി മാലിനിയെ സ്വതന്ത്രയാക്കിയാൽ മാത്രംപോരാ. ഭവതിയുടെ പ്രശസ്തമായ യത്നത്തിൽ ഇതു് ഒരു പ്രാരംഭവും കാൎയ്യത്തിൻെറ പരിപൂർണ്ണസാധനത്തിൽ ഒന്നാമത്തെ പടിയും മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളു. ഭവതി തുരുഷ്കരാജാവിൻെറ സൗധത്തിൽ പ്രവേശിക്കാൻ മടിക്കയുമരുതു്. തൻെറ പ്രാണേശ്വരി അബ്ദുൽറഹമാൻ ദ്വിതീയൻെറ മുമ്പിൽ നില്ക്കണമല്ലോ എന്നോൎത്തു് അസൂയയോ ഭയമോ, അസ്വാസ്ഥ്യമോ ഭഗീരഥനു തോന്നുകയുമരുതു്. എന്നാൽ കാൎത്തികേയത്തിൽ എത്തിയാലുടൻ ആ ശക്തനായ മണ്ഡലാധിപൻെറ തിരുമുമ്പിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ അനുവാദം ചോദിക്കണം. ഭവതി അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുമ്പിൽ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ അറബിഭാഷയിലുള്ള അന്തർല്ലേഖനത്തോടുകൂടിയ ആ രത്നമോതിരം തൃക്കയ്യിൽ കൊടുക്കുക. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പല കാൎയ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും ഭവതിയോടു ചോദ്യംചെയ്യും. ഭവതിയാകട്ടെ യാതൊന്നും ഒളിക്കാതെ സകല കാൎയ്യങ്ങളും അദ്ദേഹത്തോടു തുറന്നുപറയണം.

"'അങ്ങനെ ചെയ്താൽ അദ്ദേഹത്തിനു ഭവതിയിൽ തൃപ്തിയുണ്ടാകും. ഒരു സഹോദരൻ സഹോദരിയോടു് എങ്ങനെ പെരുമാറുമോ അതുപോലെ വാത്സല്യത്തോടും പരിശുദ്ധമായ സ്നേഹത്തോടുംകൂടി അദ്ദേ

ഹം ഭവതിയോടു വത്തിക്കം, എന്നല്ല ആ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ ഭവതിയെ അദ്ദേഹം സ്വതന്ത്ര്യയാക്കുകയും ചെയ്യും. ഇപ്രകാരം ഭവതിയുടെ പ്രേമസർവസ്വമായ ഭഗീരഥനോട്ട് അല്പദിവസത്തെ വിരഹത്തിന്ന ശേഷം ഭവതി വീണ്ടും ആശയോട്ടം ആനന്ദത്തോട്ടം കൂടി അദ്ദേഹത്തെ പ്രാപിക്കം.' ശിലാപ്രതിമ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു. അതുകൊണ്ടു കാൎയ്യങ്ങൾക്ക് ഈഷൽ ഭേദം കൂടാതെ പ്രവത്തിക്കുന്നതിൽ ഭവതി നിഷ്കൎഷിച്ചുകൊൾക."

ഇങ്ങനെ, അത്ഭുതകരമായ ആ കുറിപ്പു വായിച്ചുതീർന്നശേഷം ജാഹ്നവിയും ഭഗീരഥനും ഒരേസമയത്തിൽതന്നെ കടലാസിൽനിന്നും കണ്ണെടുത്തു. അവരുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ തമ്മിലിടഞ്ഞു.

എന്നാൽ ജാഹ്നവിയുടെ മുഖം ഒരസ്വസ്ഥഭാവത്തെ പ്രകടിപ്പിച്ചു—ആ കടലാസിൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളെപ്പററി തന്റെ കാമുകൻ അസംതൃപ്തനായെങ്കിലോ എന്നുള്ള ഭയം അവളിൽ പ്രത്യക്ഷമായി. പക്ഷേ, ഈ സംഗതിയിൽ അവൾ അപ്പോൾ തന്നെ സംശയരഹിതയാക്കപ്പെട്ടു എന്തെന്നാൽ കാളീശ്വരദുൎഗ്ഗത്തിൽനിന്നും അവർ യാത്രപുറപ്പെട്ട ആ പ്രഭാതത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ച ഔത്സുക്യപൂൎണ്ണമായ ബഹുമാനത്തോടും ഉന്നതമായ വിശ്വാസത്തോടുംകൂടി ഭഗീരഥൻ അവളെ അവലോകനം ചെയ്തു. അദ്ദേഹം ആഹ്ലാദഭരിതനായി ഇങ്ങനെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:

"ജാഹ്നവീ! എന്റെ ഓമനേ! ഭവതിയുടെ ജീവിതസരണിയെ ഭരിക്കുന്ന ആ മഹത്തായ വിധിയുടെ

മുമ്പിൽ എന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത അതിന്റെ നിസ്സാര മായ ഭാവംകൊണ്ടു യാതൊരു പ്രതിബന്ധവും ഉണ്ടാകുമെന്നു വിചാരിക്കരുതേ. ഇല്ല, ഭവതിയുടെ സകല കാര്യഭാരങ്ങളിലും ഞാൻ സഹായിക്കയും ഉപദേശി ക്കയും പിൻതാങ്ങുകയും ചെയ്യുമെന്നു വീണ്ടും വീണ്ടും ഇതാ പ്രതിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നു. ഞാൻ ഒരിക്കലും അവ യ്ക്കു വിപരീതമായി നില്ക്കുകയുമില്ല."

"മഹാനുഭാവനായ എന്റെ ജീവനാഥാ!" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു ജാഹ്നവി ആർദ്രയായി അദ്ദേഹത്തെ ഗാഢാലിംഗനം ചെയ്തു.

ഒരുമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു്—അതായതു് അസ്തമയത്തോടുകൂടി—ആ കന്യകമാരെപ്പറ്റി ചില അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്താനായി അവർ വെളിയിലേയ്ക്കു പോയി. ആ കന്യകാസംഘം വടക്കേത്തെരുവിൽക്കൂടി കടന്നു മിത്രവതിയിലെ ഭരണാധികാരിയുടെ കൊട്ടാരത്തിലേയ്ക്കു പോകുന്നതു് അവർ കണ്ടു.

അടുത്ത ദിവസം ഹിന്ദുക്കൾക്കു് ഒരു വ്രതദിനമായിരുന്നതിനാൽ കന്യകമാർ ആ നഗരത്തിലെ ചണ്ഡികാക്ഷേത്രത്തിൽ ദേവീദർശനത്തിനു പോകുമെന്നും ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയുംകൂടി അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞു.

ഈ വിശേഷങ്ങളെല്ലാം മനസ്സിലാക്കിയശേഷം നമ്മുടെ കഥാനായകനും കഥാനായികയും തങ്ങളുടെ തൽക്കാലവസതിയായ പഥികാശ്രമത്തിൽ എത്തി. ഉറങ്ങുന്നതിനു മുമ്പായി ശിലാപ്രതിമയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങളനുസരിച്ചു മാലിനിയെ മോചിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ട ഉപായങ്ങൾ അവർ ആലോചിച്ചുറച്ചു.

22

ചണ്ഡികാം സഹസഖീഭിരേത്യ ശശിഖണ്ഡശേഖര
കുടുംബിനീം
കുണ്ഡിനാവനിനരേന്ദ്രജായുവതിമണ്ഡനം വ
രമയാചത

അരുതരുതേ ഖേദം ബാലേ
അംബുജാക്ഷി! ദാക്ഷായണി!

അടുത്തദിവസം കാലത്ത് എട്ടുമണിയോടുകൂടി മിത്രവതീനഗരത്തിലെ ചണ്ഡികാക്ഷേത്രത്തിൽ ഘണ്ടാനാദം മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി. നൂറുകന്യകമാരെ ഒരു നോക്കു കാണ്മാനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടിയ പ്രേക്ഷകന്മാരാൽ ദേവീമന്ദിരത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗം നിബിഡമായി.

ഇടതിങ്ങിയ ആ ജനസമൂഹത്തിൽ ഹിന്ദുക്കളും മഹമ്മദീയരും ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരുടെ വ്യത്യസ്തമായ വസ്ത്രങ്ങൾ ആ രംഗത്തിന് ഒരു വൈവിധ്യത്തെ പ്രദാനംചെയ്തു. മുസൽമാന്മാരുടെ കിന്നരിവച്ച ഉഷ്ണീഷങ്ങൾ ഹിന്ദുക്കളുടെ സ്വച്ഛമായി അലങ്കാരഹീനമായുള്ള തലക്കെട്ടുകളിൽനിന്നും വ്യതാസപ്പെട്ടതായിരുന്നു. അതുപോലെതന്നെ അവരുടെ ഉടയാടകളിലും മഹത്തായ അന്തരം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

പുരുഷന്മാരുടെ ഈ വേഷവ്യത്യാസം സ്ത്രീകളിലും ദൃശ്യമായി. ഇസ്ലാംവനിതകളുടെ വെളുത്ത ഘനമേറിയ നിചോളങ്ങൾ ഹിന്ദുരമണികളുടെ കറുത്ത മൂടുപടങ്ങളിൽനിന്നും വളരെ ഭിന്നമായിരുന്നു.

ആകപ്പാടെ അതു വിചിത്രവർണ്ണം കലൎന്ന ഒരു ജനസംഘമായി കാണപ്പെട്ടു. എന്നാൽ നിബിഡമായ ആ സമൂഹം ഗൃഹങ്ങളുടെ ജാലകങ്ങളിൽനിന്നും വീക്ഷണം ചെയ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ വസ്ത്രങ്ങളുടെ വൈവിദ്ധ്യത്താലും മുഖച്ഛായയുടെ വ്യത്യസ്തമായും വിനോദകരമായി ഹൃദ്യമായുള്ള ഒരു ദൎശനത്തെ പ്രദാനംചെയ്തു.

ആ ഗൃഹങ്ങളാകട്ടെ കാൎത്തികേയത്തിലെ രാജാവിൻെറ അന്തഃപുരത്തിലേയ്ക്കു് ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ട നൂറു ഗാന്ധാരസുന്ദരിമാരെ ഒന്നു കാണാനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠയാൽ പ്രേരിതരായ പ്രേക്ഷകന്മാരാൽ പടിവാതിൽതൊട്ടു മേൽക്കൂരവരെ നിറയപ്പെട്ടിരുന്നു.

അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ കന്യകാസംഘം ദേവീമന്ദിരത്തിലേയ്ക്കു വരുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. അവൎക്കു വഴി കൊടുക്കുന്നതിനു രണ്ടായി പിരിഞ്ഞു ജീവനുള്ള രണ്ടു മതിലുകൾപോലെ നിന്ന ജനാവലിയിൽ ഗാഢമായ ഒരു നിശ്ശബ്ദത വ്യാപിച്ചു.

സുന്ദരീസമൂഹം വീഥിയിൽക്കൂടി നടന്നപ്പോൾ ജനതയുടെ മഹമ്മദീയവിഭാഗം അത്ഭുതത്തോടും കാമാതുരതയോടും അതിൻെറനേരെ നോക്കി. ഹിന്ദുക്കളാകട്ടെ വ്യസനം, അനുകമ്പ, കോപം എന്നീ രസങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന ഭാവത്തിൽ ആ യൗവനത്തെ വീക്ഷണംചെയ്തു.

ചണ്ഡികാക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഗോപുരത്തിനുള്ളിൽ കടന്ന തരുകന്യകമാരുടെ ഗതി മന്ദവും, ഭാവം ദീനവുമായിരുന്നു. അവർ വഴിയാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ സ്വീകരിച്ച രീതിതന്നെയാണു് ഇവിടെയും അവലംബിച്ചതു്. അതുകൊണ്ടു മാലിനി ഇപ്പോഴും സുജാതയുടെ വാമഭാഗത്തായി സംഘത്തിന്റെ മുമ്പിൽ നടന്നു. ഈ വിധത്തിൽ ആ യൗവതം പരിശുദ്ധമായ ദേവീമന്ദിരത്തിൽ കടന്നു ഗർഭഗൃഹത്തിന്റെ മുന്നിൽ എത്തി. മാലിനി പുരോഭാഗത്തിലെ മണ്ഡപത്തിന്റെ കൈവരിയോടു ചേർന്നുനിന്നിരുന്നു.

ദേവീനിലയം ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞു. അതിനാൽ കന്യകമാർ എല്ലാവരും അകത്തു കടന്ന ഉടൻതന്നെ വാതിൽ അടയ്ക്കപ്പെട്ടു. ഇതിനിടയിൽ കാണികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ സന്നിഹിതയായിരുന്ന നമ്മുടെ ജാഹ്നവി ആളുകളുടെ ഇടയിൽക്കൂടി തിക്കിക്കയറി മാലിനിയുടെ സമീപത്തു ചെന്നുപറ്റി.

വാദ്യഘോഷം മുഴങ്ങി, ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മേൽക്കൂരയിൽ പ്രതിധ്വനിച്ചു. അനന്തരം പുരോഹിതന്മാരുടെ വേദോച്ചാരണം മധുരസ്വരത്തിൽ കേൾക്കപ്പെട്ടു. ഗർഭഗൃഹത്തോടടുത്തു നിന്നിരുന്ന കന്യകമാർ നമസ്കരിച്ചപ്പോൾ പിന്നിലുള്ളവർ നിൽക്കുകയായിരുന്നു.

നിചോളങ്ങളെല്ലാം മാററപ്പെട്ടു; സൗവർഗ്ഗമായ ലാവണ്യത്തോടുകൂടിയ തരുമുഖങ്ങൾ ഇതുപോലെ ഒരുകാലത്തും ഈശ്വരസന്നിധിയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

അപ്പോഠം ഭക്രുലമൃദുലമായ കപോലതടങ്ങളിൽ ക്രൂടി മുക്താഫലസ്വച്ഛമായ ബാഷ്പധാര ഒഴകി—അരുണാധരങ്ങഠം വിറച്ചു—മോഹനസ്തനങ്ങഠം ഇളകി—അദൃശ്യകളായ സ്വർവനിതമാരുടെ മന്ദസ്വരങ്ങഠം പോലെ നിരുദ്ധമായ ദീർഘനിശ്വാസം കേഠംക്കപ്പെട്ടു; എന്തെന്നാൽ, കഷ്ടം! ആ നൃത്തകന്യകമാരിൽ ഓരോരുത്തിയും ഹിന്ദുമതസംബന്ധമായ തന്റെ ഒടുവിലത്തെ ആരാധന അതാണെന്നു വിചാരിച്ചു.

പിന്നെയും, വാദ്യധ്വനികളുടെ മാധുര്യം ഉളവാക്കിയ വിവിധവികാരങ്ങളോടുക്രൂടിയ ഹൃദയങ്ങളിൽ വിദൂരസ്ഥമായ ഗൃഹങ്ങളേയും സംതപ്തരായ പിതാക്കളേയും ബന്ധുക്കളേയും പററിയുള്ള ആർദ്രമായ സ്മരണകഠം തള്ളിക്കയറി. മുമ്പു താൻ ദേവാരാധനയ്ക്കു പോയതു് തന്റെ പ്രിയജനങ്ങളോടൊന്നിച്ചാണെന്നുള്ള വിചാരമുണ്ടായപ്പോഠം ഓരോ കന്യകയുടേയും അന്തരംഗം ഭേദിച്ചു.

പ്രേക്ഷകന്മാരും ക്ഷോഭഹീനരായിട്ടല്ല നിന്നതു്. എന്തെന്നാൽ അഹോ! ഇത്രവളരെ കോമളവദനങ്ങഠം ബാഷ്പാർദ്രമായതെന്തെന്നും, അനേകം മൃദുലാധരങ്ങഠം വിറച്ചതെന്തെന്നും, ഇത്രയധികം ഓമനക്കുചങ്ങഠം ചലിച്ചതെന്തെന്നും ഊഹിക്കാൻ അവക്കു വളരെ എളുപ്പമായിരുന്നു.

മാലിനിയുടെ മനോവേദനയും മററുള്ള കന്യകമാരുടേതിൽനിന്നു് ഒട്ടും കുറഞ്ഞതായിരുന്നില്ല. ഭാർഗ്ഗവപുരത്തിൽനിന്നും കാർത്തികേയത്തിലേയ്ക്കുള്ള യാത്ര പകുതി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും സഹായത്തി

ൻെറ യാതൊരു ലക്ഷണവും അവളുടെ കണ്ണിൽപെട്ടില്ല. ധൈര്യജനകമായ യാതൊരു സ്വരവും അവളുടെ ശ്രവണപുടങ്ങളിൽ എത്തിയതുമില്ല.

കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻ അവളെ ചതിക്കയായിരുന്നോ? അതല്ല, താൻ ധൈര്യസമേതം ചെയ്ത വാഗ്ദത്തത്തെ നിറവേററാൻ അദ്ദേഹം അശക്തനായിത്തീൎന്നോ?

എന്നാലും അമരസിംഹൻ എന്തുകൊണ്ട് ഇതുവരെ പ്രത്യക്ഷനായില്ല?—അദ്ദേഹം എന്തുകൊണ്ട് അവളെ പിൻതുടൎന്നില്ല?—ആ മോഹിനിയുടെഹൃദയത്തെ പിളക്കുന്ന വേദനയെ പ്രദാനംചെയ്യുന്ന ഈ അത്യാഹിതത്തിൽനിന്നും അവളെ രക്ഷിക്കാൻ അദ്ദേഹം എന്തുകൊണ്ടു പരിശ്രമിച്ചില്ല?

ഹാ! അവരം നിശ്ശേഷം പരിത്യക്തയായോ? ആ യുവതിയുടെ അച്ഛൻ നിരാശനായി അവളുടെ വിധിക്കുതന്നെ അവളെ വിട്ടുകൊടുത്തോ? പക്ഷെ, മാലിനിയുടെ കാമുകനും അതുപോലെതന്നെ കൃപാഹീനനായി അവളെ ഉപേക്ഷിച്ചോ? കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലെ അവളുടെ അജ്ഞാതനായ സ്നേഹിതൻ സമ്മതഹീനനോ ശക്തിഹീനനോ ആയിത്തീൎന്നോ?

ഈവിധമുള്ള ചിന്തകരം മാലിനിയുടെ മസ്തിഷ്കത്തിൽക്കൂടി ദ്രുതഗമനം ചെയ്യവേ വാമഭാഗത്തുനിന്ന് ആരോ തൻെറ വസ്ത്രാഞ്ചലം മെല്ലെ വലിക്കുന്നതായി അവരംക്കു തോന്നി.

വാദ്യധ്വനി നിരന്തരമായി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടുതന്നെയിരുന്നു—പുരോഹിതന്മാർ വേദോച്ചാരണം മുറയ്ക്കു നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു—കാണികളുടെ സകല

ശ്രദ്ധകളും ഹൃദയസ്പൃക്കായ ആ കാഴ്ചയിൽതന്നെ ലീനമായി. ഈ അവസരത്തെയായിരുന്നു മാലിനിയുടെ വീക്ഷണത്തെ തങ്കൽ ആകർഷിക്കാൻ ജാഹ്നവി വിനിയോഗിച്ചതു് തന്റെ വസ്ത്രാഞ്ചലം ആകൃഷ്ടമായി എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ സന്തപ്തയായ ആ സുന്ദരി അശ്രുകലുഷമായ സ്വവിശാലനയനങ്ങളെ ആ വശത്തേയ്ക്കു തിരിച്ചു.

അവളുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ അനവദ്യലാവണ്യത്തോടുകൂടിയതെങ്കിലും പൗരുഷച്ഛായമായ ഒരു മുഖത്തിൽ പതിച്ചു. എന്നാൽ ആ മുഖത്തിലെ വീരരസം ഈയവസരത്തിൽ നിസ്സീമമായ അനുതാപത്താൽ മൂദ്രലമാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. എന്തോ ഗഹനമായ ഒരർത്ഥവും ആ ഭാവത്തിൽ അന്തർല്ലീനമായി കാണപ്പെട്ടു.

അപ്പോൾ ഏതോ ഒരു പ്രചോദനത്തിന്റെ സ്ഫുടതയോടുകൂടി തന്റെ വിധിയിൽ ഒരു മാററം സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നു എന്നുള്ള വിചാരം മാലിനിയുടെ ഹൃദയത്തിൽ തട്ടി. അവളുടെ നേത്രങ്ങൾ ജാഹ്നവിയിൽതന്നെ സഞ്ചരിച്ചപ്പോൾ അവയുടെ രസം അതിദീനമായിരുന്നതിനാൽ ആ മോഹിനിയെ ഇനി അരനിമിഷംപോലും സംശയഗ്രസ്തയാക്കാൻ അനുവദിക്കരുതെന്നുള്ള വിചാരം നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് അവൾ അതിമന്ദമായ സ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"മാന്യേ, ഞാൻ ഭവതിയുടെ ഒരു സഖിയാണു് ഞെട്ടരുതു്. ക്ഷോഭത്തിന്റെ യാതൊരടയാളവും കാണിക്കരുതു്."

ആശ, കൃതജ്ഞത, ഉൽക്കണ്ഠ ഇതുകളെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന അവർണ്ണനീയമായ വികാരപരമ്പര മാലിനിയുടെ മുഖത്തിൽ പ്രസരിച്ചു.

അവളുടെ അധരം വിറച്ചു—എന്നാൽ അവൾ സംസാരിക്കാൻ ശക്തയായില്ല. അവളുടെ ഹൃദയം—അല്പം മുമ്പു തീവ്രവേദനയാൽ പീഡിതമായിരുന്ന ആ ഹൃദയം—നിറഞ്ഞു.

"മാന്യേ, ഇതാ നോക്കൂ!" ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ജാഹ്നവി തൻെറ പക്കലുണ്ടായിരുന്ന രത്നമോതിരം കാണിച്ചു.

ഒരു പ്രഭാപ്രവാഹം മാലിനിയുടെ നേത്രങ്ങളിൽ നൃത്തംചെയ്തു—അവളുടെ കപോലതലങ്ങൾ രക്തസമാഹാരത്താൽ ശോണമായി—അവർണ്ണനീയമായ ആശ്വാസത്താലും ആനന്ദത്താലും ഉൽഭൂതമായ ഒരു ദീർഘനിശ്വാസംകൊണ്ടു് അവളുടെ വക്ഷോജങ്ങൾ പൊങ്ങുകയും താഴുകയും ചെയ്തു.

അനന്തരം ശിരസ്സു നമിച്ചു് ഒരു നിമിഷത്തിൽ കൂടുതൽനേരം അവൾ നിശ്ചലയായി പ്രാർത്ഥിച്ചു. അതുകഴിഞ്ഞു വീണ്ടും അവൾ തൻെറ വിശാലമായ നീലനയനങ്ങളെ ജാഹ്നവിയുടെ മേൽ പതിപ്പിച്ചു.

നമ്മുടെ കഥാനായിക ആ രത്നമോതിരത്തെ തൻെറ കഞ്ചുകത്തിനുള്ളിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടു പ്രാർത്ഥനയ്ക്കുന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ മുന്നോട്ടുചാഞ്ഞു മന്ദസ്വരത്തിൽ മാലിനിയുടെ ചെവിയിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"മാലിനീ, മിത്രവതിയിലെ മഹമ്മദീയഭരണാധികാരിയുടെ സൗധത്തിലാണു ഭവതി താമസിക്കുന്ന

തെന്ന് എനിക്കറിയാം. ഇന്നുരാത്രിയിൽ ആരുമറി യാതെ നമുക്കു തമ്മിൽ കാണാൻ സാധിക്കുമോ?"

മാലിനി കുറേനേരത്തേയ്ക്കു ഗാഢമായി ആലോ ചിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു; അനന്തരം മന്ദസ്വരത്തിൽ ഇ ങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "അതെ, ഇന്നുരാത്രിയിൽ പതി നൊന്നുമണിക്കു നമുക്കുതമ്മിൽ കാണ്മാൻ സൗകര്യപ്പെ ടുത്താം. അരമനയുടെ പടിഞ്ഞാറെഗോപുരത്തിൽ ഏകദേശം ഇരുപതടി വീതിയുള്ള ഒരു പ്രഗ്രീവ മുണ്ട്—"

"മതി; ഇന്നുരാത്രി പതിനൊന്നുമണിക്കു ഭവതി ആ പ്രഗ്രീവത്തിലുണ്ടായിരിക്കുമല്ലൊ. മാലിനി, എ ന്നാൽ കുറെ പട്ടുനൂൽക്കൂടി കൊണ്ടുപോരാൻ മറന്നു പോകരുത്. ഞാൻ താഴെയുണ്ടെന്നു കണ്ടാലുടൻ ഭവ തി അതിനെ എന്റെ കയ്യിലിട്ടുതരണം," എന്നു ജാ ഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"എന്റെ അജ്ഞാതയായ സഖീ, ഞാൻ ഒട്ടും ഉപേക്ഷ വിചാരിക്കയില്ല," എന്നു കൃതജ്ഞതാസൂച കമായ സ്വരത്തോടും നോട്ടത്തോടുംകൂടി മാലിനി പറഞ്ഞു. ഈയവസരത്തിൽ വാദ്യഘോഷങ്ങൾ അ വസാനിച്ചു; അവിടത്തെ മററു ചടങ്ങുകൾ മാത്രം മുറയ്ക്കു നടന്നു. പിന്നീടു ജാഹ്നവിക്കും മാലിനിക്കും തമ്മിൽ യാതൊരു സംഭാഷണവും നടന്നില്ല. പ്രാൎത്ഥ ന കഴിഞ്ഞശേഷം ന്യൂറുകന്യകമാർ തുരുഷ്കഭരണാ ധികാരിയുടെ അരമനയിലേയ്ക്കും നമ്മുടെ കഥാനാ യിക പഥികാശ്രമത്തിലേയ്ക്കും പോയി.

23

ചിത്തതാപമരുതേ ചിരം ജീവ
മത്തവാരണഗതേ!

പ്രാണദാനം ചെയ്ത തവ പാത്തുകണ്ടാൽ ത-
ന്നിടുവാൻ കാണുന്നില്ലഹോ ഞാനൊന്നും...

അംബരമണ്ഡലത്തിൻെറയും ഭൂതലത്തിൻെറയും സ്ഥിതി പ്രശാന്തമായും, ഇളംതെന്നൽ പുഷ്പവാടികളെ പ്രാപിച്ചു തൻെറ പ്രണയവിജയത്തിൻെറ ലക്ഷ്യമായി കസുമസൗരഭ്യം കവന്ന സിദ്ധകാമനായും, ശശാങ്കൻ തൻെറ അകമ്പടിക്കാരായ തേജഃപുഞ്ജങ്ങളോടുകൂടി അതികാന്തിമാനായി വിവിധവികാരങ്ങളും സ്വാതന്ത്ര്യവും നിറഞ്ഞ ഭൂലോകത്തിൽ ദത്തവീക്ഷണനായും, വത്തിക്കുന്ന കോമളനിശാകാലങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നു ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ നമ്മുടെ വർണ്ണനത്തിനു വിഷയമായിട്ടുള്ളതു്.

അതിനീലമായ ആകാശം മേഘവിഹീനമായിരുന്നു. മിത്രവതിയിലെ ശബ്ദഘോഷവും ജനസഞ്ചാരവും അല്പസമയത്തേയ്ക്കു ശാന്തമാക്കപ്പെട്ടു. മഹമ്മദീയരാജകിങ്കരന്മാരുടെ·നിശാസഞ്ചാരവും, രാത്രിയിൽ വളരെ താമസിച്ചു ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു· മടങ്ങിപ്പോകുന്ന അപൂവ്വം ചില നഗരവാസികളുടെ കാലൊച്ചകളും അല്ലാതെ മറെറാന്നും നിദ്രാധീനയായ ആ നഗരിയുടെ നിശ്ശബ്ദതയെ ഭഞ്ജിച്ചില്ല.

പകൽസമയത്തു് അശ്രാന്തമായ ജോലിത്തിര

ക്ഷകൊണ്ടു ഭ്രരംഗം ക്ഷുബ്ധമായും വിശ്രമഹീനമായും ഇരിക്കുമ്പോൾ, മനുഷ്യന്റെ അതിനീചവികാരങ്ങളുടെ ശക്തിയാൽ മലിനമാകാതിരുന്നുവെങ്കിൽ ഈ ലോകജീവിതം എത്രമാത്രം സമാധാനപൂർണ്ണമായും അനുഗൃഹീതമായും ഇരിക്കുമായിരുന്നു എന്നുള്ള ചിന്തകൾക്ക് ഏററവും ആലോചനാശീലനായ ഒരുവന്റെ ഹൃദയംപോലും അധീനമാകയില്ലായിരുന്നു.

എന്നാൽ രാത്രിയിൽ ആകട്ടെ പരസ്പരവിരുദ്ധമായ വികാരങ്ങളും സ്വാർത്ഥമാർഗ്ഗങ്ങളും നിലച്ചു ഒരു കൊടുങ്കാററിനുശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന ശാന്തത സംഗതമാകയും, വ്യാപാരസ്ഥലങ്ങളും, വിപുലമായ രാജപാതകളും, ധനാർത്ഥികളുടെയും ലാഭേച്ഛുക്കളുടെയും സഞ്ചാരസ്ഥാനങ്ങളും ജനവർജ്ജിതങ്ങളാകയും ചെയ്യുമ്പോളാകുന്നു ചിന്താശാലിത മുന്നോട്ടുവന്നു ഗൗരവതരങ്ങളും സങ്കടകരങ്ങളുമായ സ്മരണയെ ഉണർത്തുന്നതു്.

എന്തെന്നാൽ മനുഷ്യന്റെ ജീവിതത്തെ പററിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്ന കാമക്രോധാദികളുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ എത്രമാത്രം നീചവികാരങ്ങളാണു് ഉൽഭ്രതമാകുന്നതു്. എത്രകണ്ടു ദുഷ്ടമായ മനോഭാവങ്ങളാണു കാളകൂടസമാനം വളർത്തപ്പെടുന്നതു്.

ഈർഷ്യയും, വൈരവും, ഹൃദയദാഹവും, വെറുപ്പും, സ്വേച്ഛാപ്രഭുത്വവും സാമുദായികക്ഷേത്രത്തിൽ വളരുന്ന നാശകരമായ കളകളാകുന്നു; അവയുടെ വളർച്ചയ്ക്കും വ്യാപ്തിയ്ക്കും അനുസരിച്ചുതന്നെ അവയുടെ ഹാലാഹലമയമായ ശക്തി അനുതാപത്തെയും ഔ

ർായ്മത്തെയും മ്ലാനമാക്കി നശിപ്പിക്കുന്നു: എന്തെന്നാൽ ഒരു മനുഷ്യൻെറ വിജയം മററൊരുവൻെറ അധഃപതനമാകുന്നു. പ്രാപഞ്ചികമായ അഭ്യുദയമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി അതിവേഗത്തിൽ പര്യടനം ചെയ്യുന്നവൻ അല്പംകൂടി ശക്തിഹീനനായ വിജയാർത്ഥിയെ ചവുട്ടിത്താഴ്ത്തുന്നതു നിശ്ചിതംതന്നെ.

ഇപ്രകാരമാകുന്നു തന്നിവാസികളുടെ സുഖസൗകര്യാദികൾക്കായി ഫലപുഷ്ടമാകുംവണ്ണം ഈശ്വരനാൽ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ട ഈ ലോകം അല്പംചിലരുടെ സ്വാർത്ഥതയാൽ പരിവൃതവും, അതിൻെറ സമൃദ്ധി അവക്കുവേണ്ടിമാത്രം അപഹൃതവും, ലോകത്തിലെ ഉല്പന്നങ്ങൾക്കു സമാവകാശികളായ പത്തിലൊൻപതു ഭാഗം കുടുംബങ്ങളും വെറും അന്യന്മാരുടെ നിലയിൽ പരിത്യക്തരും ആയിത്തീന്നിരിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ ഇനി നമുക്കു നമ്മുടെ കഥ തുടരാം.

ആ രാത്രി മോഹനതരമായ ഒന്നായിരുന്നു എന്നു നാം പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും പഥികാശ്രമംവിട്ടു തുരുഷ്കഭരണാധികാരിയുടെ സൗധത്തിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടയവസരത്തിൽ മിത്രവതി ചന്ദ്രികയിൽആറാടി പ്രശാന്തയായിരിക്കയായിരുന്നു.

രക്ഷിഭടന്മാർ സാധാരണ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന രാജപാതകളെ വിട്ടു് നഗരപ്രാന്തത്തിലെ ഉൾട്ടവഴികളെ ആശ്രയിച്ചുനടന്നു. പതിനൊന്നുമണിയോടുകൂടി അവർ സൗധത്തിൻെറ സമീപപ്രദേശത്തിലെത്തി.

അതു് ഒരു വിസ്തൃതമായ എടുപ്പായിരുന്നു. അതിൽ ഹിന്ദുക്കളാൽ വിരചിതമായ വപ്രങ്ങളോടുകൂടിയ കെട്ടിടങ്ങളും പിന്നീടു മഹമ്മദീയർ കൂട്ടിച്ചേർത്ത ശില്പമോഹനമായ ഉപഗൃഹങ്ങളും അടങ്ങിയിരുന്നു.

പശ്ചിമപക്ഷം മുഴുവനും ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ രീതിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു. സൌധത്തിന്റെ ആ ഭാഗം മററുള്ളവയെക്കാൾ വിസ്തൃതവും ആഡംബരപൂർണ്ണവുമായിരുന്നതിനാൽ നൃപകന്യകമാർക്കു താമസിക്കുന്നതിനു് ആ സ്ഥലംതന്നെയാണു് ഒഴിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നതു്.

ദീർഘമായ ഒരു ശാലയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലുമുള്ള മുറികളാണു് അവരുടെ ഉപയോഗത്തിനായി കൊടുത്തതു് ഈ ശാലയുടെ വാതിൽ സദാ അടച്ചു പൂട്ടിയിട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടും മുറികളിലെ ജാലകങ്ങൾ തറയിൽനിന്നും വളരെ പൊക്കത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ടും കന്യകമാരിലാർക്കുംതന്നെ പുറത്തു കടന്നു രക്ഷപ്പെടാൻ നിവൃത്തിയില്ലായിരുന്നു.

ആ അരമനയുടെ മററുഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും പ്രസ്തുത ശാലയെ വേർപെടുത്തിയ കവാടം അതിന്റെ ഒരററത്തുള്ളതും കളിർകല്ലുകൊണ്ടു പടുത്തതുമായ സോപാനപരമ്പരയാൽ ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ശാലയുടെ മറെറ അററത്തു് ഒരു പ്രഗ്രീവവും സ്ഥിതിചെയ്തു.

ഈ പ്രഗ്രീവം അരമനയിലെ തോട്ടത്തിനഭിമുഖമായി നിന്നു. പ്രസ്തുത തോട്ടമാകട്ടെ ചെടികൾകൊണ്ടുള്ള വേലിയാൽ ചുററപ്പെട്ടിരുന്നതിനാൽ രക്ഷിത

ടന്മാരുടെയും സൗധത്തിലെ വാതായനങ്ങളിൽനിന്ന നോക്കുന്നവരുടെയും ദൃഷ്ടികളെ നേരിടാൻ ധൈര്യമുള്ള ഏവനും അകത്തുപ്രവേശിക്കാൻ വിഷമമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഈ വിവരങ്ങൾ ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയും നേരത്തെതന്നെ അറിഞ്ഞിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് അവർ ആ സ്ഥലം പരിശോധിക്കാനായി നിന്നു സമയം കളഞ്ഞില്ല

യാതൊരു ശങ്കയുംകൂടാതെയും, എന്നാൽ കരുതലോടും നിശ്ശബ്ദമായും അവർ വേലി ചാടിക്കടന്നു വൃക്ഷങ്ങളുടെ നിഴലിൽക്കൂടി നടന്നു പ്രഗ്രീവത്തിന്റെ താഴെയെത്തി. അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ മാലിനിയും മുകളിൽ പ്രത്യക്ഷയായി. ജാഹ്നവിയുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം ഒരു പട്ടുനൂൽപന്തുകൂടി കയ്യിൽ കൊണ്ടുവന്നിരുന്ന മാലിനി നൂലിന്റെ ഒരററം പിടിച്ചുകൊണ്ടു ശേഷംഭാഗം താഴത്തേയ്ക്കിട്ടുകൊടുത്തു.

നൂലിന്റെ മറെറ അററത്തിൽ ഭഗീരഥൻ ബന്ധിച്ച ഒരു കയറേണിയെ മാലിനി മുകളിലേയ്ക്കു വലിച്ചു കയററി. അനന്തരം അവൾ അതിശീഘ്രത്തിൽ ഏണിയുടെ അററത്തുള്ള കയറിനെ പ്രഗ്രീവത്തിന്റെ തൂണിന്മേൽ ബന്ധിച്ചു.

ജാഹ്നവിയും ഭഗീരഥനും പരസ്പരം ആലിംഗനംചെയ്തു. അതിനുശേഷം സ്വകാമുകനാൽ ഉറപ്പായി ചവിട്ടിപ്പിടിക്കപ്പെട്ട കയറേണിയിൽക്കൂടി നമ്മുടെ കഥാനായിക മേലോട്ടു കയറി.

മുകളിൽ എത്തിയ ഉടൻ അവൾ മാലിനിയാൽ

രണ്ടുകയ്യും നീട്ടി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഭഗീരഥൻ ഉടൻ തന്നെ സമീപത്തുള്ള ചെടികളുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞിരുന്നു.

മാലിനിയാൽ നിസ്സീമമായ കൃതജ്ഞതയോടുകൂടി ആലിംഗനം ചെയ്യപ്പെട്ട ജാഹ്നവി പ്രഗ്രീവത്തിനുള്ളിലായി. അപ്പോൾതന്നെ കയറേണി മുകളിലേയ്ക്കു വലിക്കപ്പെട്ടു. എന്തെന്നാൽ സമീപത്തുകൂടി കടന്നു പോയേക്കാവുന്ന വല്ല രക്ഷിഭടന്മാരുടെയും ശ്രദ്ധയെ അതു് ആകർഷിച്ചെങ്കിലോ എന്നുള്ള ഭയം അവൾക്കുണ്ടായി.

എന്നാൽ ഈ പ്രവൃത്തി ജംബുപുരദേശീയയായ ആ യുവതിയെ അത്ഭുതപരവശയാക്കി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ തന്റെ ധീരയായ സഖിയുടെ അനന്തരകരണീയത്തെപ്പററി അവൾക്കു യാതൊരറിവുമില്ലായിരുന്നു.

"നമുക്കു ക്ഷണത്തിൽ ഇവിടെനിന്നും പോകയല്ലേ വേണ്ടതു്?" എന്നു് ഉൽക്കണ്ഠയാൽ ചഞ്ചലയായ മാലിനി ചോദിച്ചു.

ജാഹ്നവി:-ഭവതി ഒട്ടും താമസിക്കാതെ ഇവിടെനിന്നു പോകണം; എന്നാൽ ഞാൻ ഭവതിയുടെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കാനായി ഇവിടെതന്നെ താമസിക്കണം. അല്പംമുമ്പു് എന്നോടൊന്നിച്ചു ഭവതി കണ്ട ആ പുരുഷൻ എന്റെ ഭർത്താവാണു്. അദ്ദേഹം സത്യസന്ധനും മഹാനുഭാവനുമാകുന്നു. ഭവതിയെ അദ്ദേഹം അനുഗമിക്കും. ഭവതിയുടെ സഹോദരനെ എങ്ങനെ വിശ്വസിക്കുമോ അതുപോലെ ഭവതി അദ്ദേഹത്തെയും വിശ്വസിക്കണം.

മാലിനി:-എന്റെ ഏററവും പ്രിയപ്പെട്ട സഖീ! ഞാൻ ഭവതിയുടെ എല്ലാ നിർദ്ദേശങ്ങളേയും അനുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളാം. എന്നാൽ ഭവതി ഇവിടെ താമസിച്ച് എന്റെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കയോ! ഭവതിക്കു നേരിടേണ്ടിവരുന്ന ആപത്തുകളേയും ഒടുവിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ആ വിധിയേയുംപററി ഗാഢമായി ആലോചിക്കുക. കൂടാതെയും എന്തുകൊണ്ടു നമുക്കൊരുമിച്ചു ഇവിടെനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടുകൂട.

ജാഹ്നവി:-എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ സഖീ! കാലത്തോ അതിനുമുമ്പുതന്നെയോ ഭവതിയുടെ അഭാവം കണ്ടുപിടിക്കപ്പെടും. അപ്പോൾതന്നെ എല്ലാ ദിക്കുകളിലേയ്ക്കും ഭവതിയെ അന്വേഷിച്ചു ഭടന്മാർ പുറപ്പെടും. മിത്രവതിയിൽനിന്നും പുറത്തുകടക്കാൻ സമയം കിട്ടുന്നതിനുമുമ്പ്, പക്ഷേ, അവർ ഭവതിയെ പിടികൂടുകയും ചെയ്യേക്കാം. അതിനുപുറമേ ഞാൻ ഭവതിയെ കാണിച്ച ആ മോതിരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ തന്നിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ അക്ഷരംപ്രതി അനുഷ്ഠിക്കപ്പെടണമെന്നും നിർബന്ധമാണ്

മാലിനി:-(ചിന്താഭാവത്തിൽ) കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലെ വലിയമണ്ഡപത്തിൽവച്ചു ഞാൻ കണ്ട ആ വന്ദ്യനായ വൃദ്ധനോ? ഭവതിയുടെ അഭീഷ്ടംപോലെ എല്ലാമാകട്ടെ. ഭവതി നന്മയ്ക്കായിട്ടാണു പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്ന് എനിക്കറിയാം. ഭവതിയെ ഞാൻ അനാവശ്യമായ ചോദ്യങ്ങൾകൊണ്ടു താമസിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഞാൻ എന്തുവേണമെന്നാണു പറയുന്നത്?

മന്ദസ്വരത്തിലുള്ള ഈ സംഭാഷണം തട്ടിന്മേൽ

തൂക്കിയിട്ടുള്ള വെള്ളിവിളക്കുകളാൽ പ്രകാശിപ്പിക്കപ്പെട്ട ശാലയിൽവച്ചാണു നടന്നതു്. അതിനാൽ ജംബുപുരദേശീയയായ ആ യുവതിയുടെ കോമളമുഖത്തിൽ പ്രത്യക്ഷമായ വിറയലോടുകൂടിയ ഉൽക്കണ്ഠയെ കാണുന്നതിനു ജാഹ്നവിക്കും അവളുടെ സുന്ദരവദനത്തിലെ ആർജ്ജവഭാവവും നിഷ്കാപട്യവും കാൺമാൻ മാലിനിക്കും സാധിച്ചു.

“ഭവതിക്കു പ്രത്യേകമായി ഒരു മുറിയുണ്ടോ? അതല്ല, ഭവതിയെ മററു കന്യകമാരോടുകൂടിത്തന്നെയാണോ താമസിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്?” എന്നു ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

മാലിനി:-(ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു്) ആ കാണുന്നതാണു് എൻെറ മുറിയുടെ വാതിൽ. പ്രധാന നായികയുടെ വലത്തുവശത്തു യാത്രചെയ്യുന്ന ഒരു സുന്ദരിമാത്രമാണു് എൻെറ കൂട്ടുകാരി. ഞങ്ങൾ എല്ലായ്പോഴും ഒരുമിച്ചുതന്നെയാണു സഞ്ചരിക്കുന്നതു്. അവൾ ഇപ്പോൾ ഉറങ്ങിയിട്ടില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ എല്ലാ വിശേഷങ്ങളും ഞാൻ അവളെ ധരിപ്പിക്കുമായിരുന്നു.

“ഈ സംഘം കാർത്തികേയത്തിൽ എത്തുന്നതുവരെ ഭവതിയുടെ പകരക്കാരിയായി കഴിച്ചുകൂട്ടാൻ എനിക്കു സാധിക്കുമെന്നു ഭവതി വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ മാലിനീ,” എന്നു ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

മാലിനി:-ഓ, സംശയമില്ല. ഭവതിയുടെ ആഗ്രഹം അതാണെങ്കിൽ അതു സാധിക്കുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ. ഭവതിയുടെ രഹസ്യം ഞാൻ മുമ്പു പറ

ഞ്ഞ ആ പെൺകിടാവിനെ ധരിപ്പിക്കയും യാത്രാകാലത്തിൽ ഭവതി നിരന്തരമായി മൂടുപടത്താൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കയും വല്ല കാരണവുംപറഞ്ഞു തനിച്ചിരുന്ന് ആഹാരം കഴിക്കാൻ അനുവാദം വാങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നപക്ഷം ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ഒരു വിഷമവും ഉണ്ടാകുന്നതല്ല.

ജാഹ്നവി:-എന്നാൽ രാത്രിയിൽ ഉറങ്ങുമ്പോഴോ രാവിലെ ഉണരുമ്പോഴോ നായികമാരോ കന്യകമാരിൽ ചിലരോ എന്റെ മുറിയിൽ പ്രവേശിക്കാൻ ഇടയില്ലേ?—പിന്നെ ഭവതി പറഞ്ഞ ആ കരുണാവതിയായ തരുണിയെ എനിക്ക് എപ്പോഴും വിശ്വസിക്കാമോ?

മാലിനി:-ഈ സംഗതികളിൽ ഭവതിക്കു യാതൊന്നും ഭയപ്പെടുവാനില്ല. താഴ്ന്നവൎഗ്ഗത്തിൽ പെട്ട അൻപതു കന്യകമാരെ നയിക്കുന്ന രണ്ടു യുവതികൾക്കും അവർ താമസിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ ഒരു പ്രത്യേകമുറിക്കവകാശപ്പെട്ടവരാണ്. അതേ അവകാശംതന്നെ പ്രഭുകന്യകമാരെ നയിക്കുന്ന യുവതികൾക്കുമുണ്ട് അതുകൊണ്ട് ആദ്യം പറഞ്ഞ വിഭാഗത്തെ നയിക്കാൻ എന്നെയും എന്റെ സുന്ദരിയായ സഖിയേയും സുജാത തിരഞ്ഞെടുത്തിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ഭവതി എന്റെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കാൻ തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും യാത്രയുടെ അവസാനംവരെ ഞാൻ പറഞ്ഞ സ്വാതന്ത്ര്യം ഭവതിയിൽതന്നെയിരിക്കും.

ജാഹ്നവി:-മാലിനീ, ഭവതിയുടെ കൂട്ടുകാരിയുടെ പേരെന്തു്?

മാലിനി:-രാധയെന്നു്.

ജാഹ്നവി:-നമുക്കു തമ്മിൽ ഇനിയൊന്നും പറയാനില്ല. എന്നുതന്നെയല്ല, ഇനി വൃഥാ സമയം കളയുന്നതു ഉപയോഗശൂന്യവും അപല്ക്കരവുമായിരിക്കയുംചെയ്യും. എന്നാൽ നമുക്കു് ആ മുറിയിൽ കടന്നു പരസ്പരം വസ്ത്രം മാററാമോ? എന്തെന്നാൽ- അതു് ഇപ്പോഴത്തെ നമ്മുടെ പ്രവൃത്തിപദ്ധതിയിൽ ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു കാര്യമാണു്.

"ഏതുകാര്യത്തിലും ഭവതിയുടെ ഉപദേശങ്ങളെ സ്വീകരിക്കാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധയാണു്," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവൾ ജാഹ്നവിയെ മുൻപറഞ്ഞ മുറിയിലേയ്ക്കു നയിച്ചു.

ആ മുറി ചെറുതും എന്നാൽ മനോഹരമായി അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടതുമായിരുന്നു; അവിടെ കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു വെള്ളിവിളക്കിന്റെ സഹായത്താൽ രാധ സുഖമായി ഉറങ്ങുകയാണെന്നു നമ്മുടെ യുവതികൾ മനസ്സിലാക്കി.

ആ പാവപ്പെട്ട പെൺകിടാവിന്റെ സ്വപ്നം തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു മായാനന്ദത്തെ കാട്ടി അവളെ വഞ്ചിക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നു; എന്തെന്നാൽ ഹിമസ്വച്ഛമായി നഗ്നമായുള്ള തന്റെ ഓമനക്കൈകളിൽ തലവച്ചുറങ്ങുന്ന അവളുടെ കപോലങ്ങളിൽ ഒരു ശോണിതച്ഛായയും അധരങ്ങളിൽ ഒരു മന്ദഹാസവും അപ്പോൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.

"അവൾ ഗാഢനിദ്രയിൽ ആണ്ടുകിടക്കുന്നു; അവളുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ ഒട്ടുംതന്നെ വ്യസനകരങ്ങളല്ല അവളെ നാം ഇപ്പോൾ ഉപദ്രവിക്കേണ്ട," എന്നു ജാഹ്നവി മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

മാലിനി:-രാധ ഉണർന്നിരുന്നുവെങ്കിൽ ഞാൻ അവളോടു പറയുമായിരുന്ന വന്ദനങ്ങൾ നാളെകാലത്തു ഭവതി എനിക്കുവേണ്ടി രാധയ്ക്കു കൊടുക്കണം. എന്റെ പ്രാർത്ഥനകളിൽ ഞാൻ അവളെ വിസ്മരിക്കയില്ലെന്നും പറയണം.

നമ്മുടെ കഥാനായിക അപ്രകാരം സമ്മതിക്കയും വസ്ത്രംമാററം നടക്കുകയും ചെയ്തു.

അന്യോന്യ സഹായത്തോടും തങ്ങളുടെ ആകൃതിയിൽ ഉളവായ വ്യത്യാസത്തെ ഓർത്ത് ഇടയ്ക്കിടെ ഉണ്ടായ മന്ദഹാസങ്ങളോടുംകൂടി ഈ കാര്യം നിർവ്വഹിക്കപ്പെട്ടശേഷം രണ്ടുപേരും തിരിച്ചു പ്രഗ്രീവത്തിൽ എത്തി.

നിർമ്മലമായ ചന്ദ്രികയിൽ അവരെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഭഗീരഥൻ താൻ ഒളിച്ചിരുന്ന സ്ഥലത്തുനിന്നും ക്ഷണത്തിൽ പ്രഗ്രീവത്തിന്റെ താഴെയെത്തി, ജാഹ്നവി ഇട്ടുകൊടുത്ത കയറേണിയെ പിടിച്ചു.

"ഇപ്പോൾ മാലിനി! ഭവതിയുടെ മോചനകാലം വന്നു; വന്ദനം, ഭവതിക്കു സർവമംഗളങ്ങളുമുണ്ടാകട്ടെ," എന്നു നമ്മുടെ കഥാനായിക പറഞ്ഞു.

മാലിനി:-(ജാഹ്നവിയുടെ മാറത്തുവീണ് അതിദീനയായി കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) എന്റെ പ്രിയസഖീ! ഭവതിയെ ഞാൻ ഏതെല്ലാം ആപത്തുകളിലാണു ചാടിക്കുന്നത്?

ജാഹ്നവി:—എന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ യാതൊന്നും ഭയപ്പെടേണ്ട. ഭവതിയുടെ മോചനം സാധിപ്പാൻ എന്നെ സഹായിച്ച ആ ശക്തിതന്നെ അവസാനംവരെ എന്നെ കാത്തുകൊള്ളും. എന്നാൽ ഇനി വീണ്ടും വന്ദനം.

"വന്ദനം," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ സഹായത്തോടുകൂടി മാലിനി പ്രഗ്രീവത്തിൽനിന്നും താഴത്തേയ്ക്കിറങ്ങാൻ തുടങ്ങി.

"ഇതെല്ലാം മംഗളമായി പൎയ്യവസാനിക്കാൻ ഈശ്വരൻ അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ," ഇതായിരുന്നു നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ ഹൃദയകുഹരത്തിൽനിന്നുയൎന്ന പ്രാൎത്ഥന. എന്തെന്നാൽ ഭഗീരഥനോടുള്ള വേൎപാടിൽ അവളുടെ സ്ത്രീഹൃദയം വികാരാൎദ്രമായിത്തീരവെ, ക്ഷണികമായ ഒരു ആപത്ശങ്കകൂടി അതിനെ ബാധിച്ചു.

24

ചോരികെന്നതുകേട്ടു ജാനകി സന്തോഷിച്ചാരം

ചൊല്ലുവാനില്ല വിശേഷിച്ചോരാപത്തു ഭദ്രേ
നല്ലതു വന്നുകൂടുമില്ലസംശയമേതും.

പ്രഗ്രീവത്തിൽനിന്നും പോകുന്നതിനു മുമ്പായി ജാഹ്നവി താഴത്തേയ്ക്കിട്ടുകൊടുത്ത കയറേണിയെ

ച്ചുകുട്ടിയെടുക്കാനായി അല്പനേരം നിന്നശേഷം ഭഗീരഥൻ, ക്ഷോഭത്താൽ ഒരു മാടപ്രാവിനെപ്പോലെ വിറച്ചുകൊണ്ടുനിന്ന മാലിനിക്കു ധൈര്യജനകമായ ചില വാക്കുകളെ മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

അനന്തരം, അദ്ദേഹം അവളെ ആ തോട്ടത്തിലെ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടയിൽകൂടി നയിച്ച് അതിർത്തിവേലിയിൽ വഴിയുണ്ടാക്കി അതിവേഗത്തിൽ മിത്രവതീനഗരത്തിൻെറ പ്രാന്തപ്രദേശത്തുള്ള ഇടുങ്ങിയ ഊടുവഴികളിൽ കടന്നു.

അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഭുജത്തെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു ദൃഢവിശ്വാസത്തോടും സഹോദരീസഹജമായ മനോഭാവത്തോടുംകൂടി അവൾ അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിച്ചു; എന്തെന്നാൽ പ്രഗ്രീവത്തിൽനിന്നു താഴെ എത്തിയഉടൻ ചന്ദ്രികയുടെ സഹായത്താൽ അവൾക്കു ദൃഷ്ടിഗോചരമായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖത്തിൽ ജാഹ്നവിയുടെ വദനകമലത്തിൽ കാണപ്പെട്ട ആർജ്ജവവും നിഷ്കാപട്യവും പ്രതിഷ്ഠിതമെന്ന് അവൾ മനസ്സിലാക്കി.

ഇപ്രകാരം, തൻെറ ആപൽബന്ധുക്കളെക്കുറിച്ചു യാതൊരറിവും ഉണ്ടായില്ലെങ്കിലും അവരിൽ സ്വസ്ഥാനത്തെ സ്വീകരിച്ച ആ തരുണിയോടു മാലിനിക്ക് അതിരില്ലാത്ത കൃതജ്ഞത തോന്നി. എന്നു മാത്രമല്ല, തൻെറ സഹചാരിയുടെ നേരെ അന്തമില്ലാത്ത വിശ്വാസവും ഉളവായി.

"മാന്യേ! ഇപ്പോൾ ഞാൻ കാര്യങ്ങളൊന്നും വിസ്തരിച്ചു പറയുന്നില്ല; എന്തെന്നാൽ നാം പറയുന്നതു്

ആരെങ്കിലും കേരക്കാനിടയുണ്ട് എന്നതാണോ ഇല്ല, നമ്മുടെ ഈ യാത്രയുടെ വേഗവും കഴിഞ്ഞ അരമണിക്കൂർനേരമായി ഭവതിക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള മനഃക്ഷോഭവും ശാന്തമായ ഒരു സംഭാഷണത്തിനു പററിയതുമല്ല.

"എന്നാൽ, ഞാൻ തല്ക്കാലത്തേയ്ക്കു താമസിക്കുന്ന പഥികാശ്രമത്തിൽ നാം വേഗത്തിൽ ചെന്നുചേരും. അവിടെ നമുക്കു നാളെ പ്രഭാതംവരെ താമസിക്കേണ്ടിവരും; എന്തെന്നാൽ, അർദ്ധരാത്രിയിൽ പെട്ടെന്ന് അവിടെനിന്നും പോകുന്നതു വലിയ സംശയത്തിനു കാരണമായിത്തീരും."

"പാന്ഥമന്ദിരത്തിൽ ചെന്നാൽ നമുക്കു സംഭാഷണത്തിനു ധാരാളം സമയമുണ്ട്. ഭവതിയുടെ കൂട്ടുകാരനും രക്ഷകനും എന്നുള്ള നിലയിൽ ഭവതിയോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നിടത്തോളംകാലം ഭവതിയെ ഞാൻ ഒരു സഹോദരിയെപ്പോലെ വിചാരിക്കുമെന്ന് ഇതാ ഉറപ്പു തരുന്നു," എന്നു ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

മാലിനി:-അതിനുപകരം ഞാൻ അവിടുത്തെ എൻെറ സഹോദരനായി കരുതും.

ഇങ്ങനെ മൈത്രീസൂചകമായി പരസ്പരം ഉറപ്പുകൊടുത്തശേഷം ഭഗീരഥനും മാലിനിയും ഒന്നും മിണ്ടാതെതന്നെ അവരുടെ യാത്ര തുടന്നു. അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ അവർ പഥികമന്ദിരത്തിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു.

ഈ കെട്ടിടം യാത്രക്കാരെ സ്വീകരിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു രാത്രി മുഴുവനും തുറന്നിരുന്നതിനാൽ ഭഗീരഥൻ, അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി നേരത്തെ അവിടെ കാണ

പ്പെട്ട യുവതിയാണെന്നു ധരിക്കപ്പെട്ട ഒരുവളോടുകൂടി തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ അതു ദ്വാരപാലകന്റെ യാതൊരു പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയേയും ആകർഷിച്ചില്ല—അയാൾ ഭഗീരഥന് ഒരു വിളക്കു കൊടുത്തപ്പോൾ മാലിനി മനഃപൂർവ്വമായി അവളുടെ ശിരസ്സിനെ തിരിച്ചുകളഞ്ഞു.

വേഗത്തിൽ മുകളിലേയ്ക്കു കയറി അദ്ദേഹം മാലിനിയെ തന്റെ മുറിയിൽ കൊണ്ടുചെന്നു, ആ മുറിയിൽനിന്നും ഉറക്കറയിലേയ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്ന മറെറാരു വാതിലുണ്ടായിരുന്നു.

അവൾക്കു തോന്നുന്ന സമയത്തു് ആ മുറിയിൽ കടന്നു വിശ്രമിച്ചുകൊള്ളണമെന്നു കരുണാഗർഭമായ സ്വരത്തിൽ അദ്ദേഹം അവളോടു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ, ആ യുവതിയുടെ ഉൽക്കണ്ഠ നിദ്രയെക്കാൾ അനന്തരകരണീയത്തെപ്പററിയായിരുന്നു എന്നു കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹം അവളോടു കാര്യങ്ങൾ വിസ്തരിച്ചു പറയാൻ തുടങ്ങി.

ശത്രുമായി ശ്രീവല്ലഭൻ എന്നാണു തന്റെ നാമമെന്നു ഭഗീരഥൻ അവളെ അറിയിച്ചു. ഇപ്പോഴും ഈ വ്യാജനാമം അദ്ദേഹം സ്വീകരിക്കാനുള്ള കാരണം ധാരാനഗരത്തിലെ സംഭവങ്ങൾ മാലിനി അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ജാഹ്നവി തന്റെ വയ്പാട്ടിയാണെന്നു തെളിഞ്ഞുപോയെങ്കിലൊ എന്നുള്ള ഭയമായിരുന്നു.

ഇങ്ങനെ പരിതഃസ്ഥിതികളാൽ തന്റെ രക്ഷ

യിൽ വന്നുചേൎന്ന ആ തരുണിയോടു സകലവിധത്തിലും സമൎയ്യാദമായി പെരുമാറാൻ ഭഗീരഥൻ പഠിച്ചു. മാലിനിയാകട്ടെ, ലോകഗതിയിൽ അപരിചിതയും, നിഷ്കപടയും, ശങ്കാഹീനയും ആയിരുന്നുവെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവവൈശിഷ്ട്യത്തെയും ആൎജ്ജവത്തെയും മനസ്സിലാക്കാൻ അവളുടെ നൈസൎഗ്ഗികമായ വിവേകം അവളെ പഠിപ്പിച്ചു.

ഭഗീരഥൻ:-ഭവതി ഒളിച്ചോടിപ്പോയതു പെട്ടെന്നു കണ്ടുപിടിക്കും, എന്നു ഭയപ്പെടാൻ യാതൊരു മാൎഗ്ഗവുമില്ല. എന്റെ പ്രിയതമയുടെ വാസ്തവം കണ്ടുപിടിക്കത്തക്കവണ്ണം എന്തെങ്കിലും അനിഷ്ടസംഭവങ്ങളുണ്ടാകാതെയിരുന്നാൽ, കാൎത്തികേയത്തിൽ എത്തുന്നുവരെ അവൾ ഭവതിയുടെ സ്ഥാനത്തെ സുരക്ഷിതമായിത്തന്നെ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. യാഥാൎത്ഥ്യം ആരും അറിയാതെ ആ നഗരത്തിൽ എത്താൻ അവൾക്കു സാധിക്കുന്നെങ്കിൽ ഈ ആൾമാറാട്ടത്തിൽ തുരുഷ്കരാജാവു കോപിക്കയൊ ഭവതിയെ അന്വേഷിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം കിങ്കരന്മാരെ നിയോഗിക്കയൊ ചെയ്കയില്ല. എന്നാൽ, കാൎത്തികേയത്തിൽ എത്തുന്നതിനു മുമ്പായി അപ്രതീക്ഷിതമായ വല്ല കാരണത്താലും നായികമാരിൽ ആരെങ്കിലും എന്റെ പ്രിയതമയുടെ വാസ്തവം മനസ്സിലാക്കി ബഹളമുണ്ടാക്കുന്നപക്ഷം നമുക്കു നേരെ മുസൽമാൻ രാജധാനിയിലേയ്ക്കുതന്നെ പോകാം.

"തുരുഷ്കരാജാവിന്റെ തലസ്ഥാനമായ കാൎത്തികേയത്തിലേയ്ക്കൊ?" എന്നു അപ്രതീക്ഷിതവും ആശ്ച

ഷ്ഠുരമെന്നു തോന്നിയതുമായ ഈ അഭിപ്രായത്താൽ സംതൃപ്തയായ മാലിനി ചോദിച്ചു.

ഭഗീരഥൻ:-(ശാന്തസ്വരത്തിൽ) മാന്യേ! ഈ മാർഗ്ഗത്തെ ഉപദേശിക്കാനുള്ള കാരണം, ഞാൻ ആദ്യമായി വിശദമാക്കാം. പിന്നീട് ഇതിൽനിന്നും ഉപരിയായ ഒരു പ്രവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തെ ഭവതിക്കു കാണിച്ചുതരാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ ഞാൻ വളരെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി അതിനെ സ്വീകരിക്കാം. എന്നാൽ, പെട്ടെന്നു ഗാന്ധാരത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകുന്ന കാര്യം അസാദ്ധ്യമെന്നു ഭവതി സമ്മതിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്ന എങ്കിൽ, ദുരുകന്യകമാരുടെ കൂട്ടത്തിൽനിന്നും ഓടിപ്പോന്നവളെന്നുവച്ചു ഭവതി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടും. ഭവതി രക്ഷപ്പെട്ടതിൽ ദുരുഷ്ക്കരാജാവിനു യാതൊരു വിരോധവുമില്ലെന്നുള്ള വസ്തുതയെപ്പററി ഉറപ്പുകൊടുത്താലും ഭയങ്കരമായ ഒരു ശിക്ഷ ഭവതിയുടെ മേൽ ചുമത്തപ്പെട്ടും.

മാലിനി:-ഹാ! അവിട്ടത്തെ അനുമാനം പരമാത്ഥംതന്നെ. എന്നാൽ എനിക്ക് ഒരിക്കലും വീട്ടിൽ പോകാൻ സാധിക്കയില്ലയോ? എൻെറ ദേശമായ മാഗ്ഗവപുരത്തിൽനിന്നും ബഹിഷ്കൃതയായിതന്നെ ഞാൻ എന്നും അലഞ്ഞു നടക്കണമോ?

ഭഗീരഥൻ:-ഭവതി ഈവിധമുള്ള നിരാശകൾക്കു വശംവദയാകരുത്. എന്നാൽ ആശാജനകമായുള്ള എൻെറ വാക്കുകളെ ഗാഢമായി ആലോചിക്കുക.

എൻെറ ഭാൎയ്യയുടെ പരമാൎത്ഥം നായികമാർ മന സ്സിലാക്കാതെ അവൾക്കു കാൎത്തികേയത്തിൽ എ ത്താൻ സാധിക്കുന്നാപക്ഷം ഭവതിക്കു യാതൊന്നും ഭയ പ്പെടാനില്ലെന്നും ഭവതിയുടെ കാൎയ്യം സുരക്ഷിതമാ ണെന്നും ഞാൻ മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അബ്ദുൽറഹ മാൻചിതീയൻതിരുമനസ്സിലെ തിരുവുള്ളം ലഭിക്കു ന്നതിനു ശക്തി അവൾക്കുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു മനോമിച്ചി, ഗാന്ധാരരാജാവിനാൽ കപ്പമായി കൊടുക്കപ്പെടുന്ന കന്യകമാരിൽ ഒരുവളെന്ന നിലയിൽ ഭവതി അനുഭ വിക്കേണ്ട ബന്ധനം, കടപ്പാടു്, ആപത്തു് എന്നിവ കളിൽനിന്നും ഭവതിയെ മുക്തയാക്കാനുള്ള കല്പന അവൾ തുരുഷ്കരാജാവിനോടു് ആവശ്യപ്പെടാതിരി ക്കയില്ല. അതിനാൽ ഭവതിയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം അം ഗീകരിക്കപ്പെടുന്നയവസരത്തിൽ ഭവതി തുരുഷ്കരാ ജമന്ദിരത്തിൻെറ സമീപത്തുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതു് അ ത്യന്താപേക്ഷിതമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, കന്യകാസം ഘത്തിൽ എൻെറ പ്രിയതമയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം അറി യപ്പെടുകയും തൽഫലമായി ഭവതിയെ അന്വേഷി ച്ചു പിടിക്കുന്നതിനു രാജകിങ്കരന്മാർ നാലുപാടും പുറ പ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നാപക്ഷം ഭവതിയുടെ രക്ഷയ്ക്കുവേ ണ്ടതു പ്രവൎത്തിക്കുന്നതിനു എനിക്കു് സൗകൎയ്യം ലഭി ക്കത്തക്കവണ്ണം, കന്യകാസംഘത്തെ പിന്നിലാക്കി നാം മുമ്പിൽക്കൂട്ടി കാൎത്തികേയത്തിൽ ചെന്നുചേര ണമെന്നാണു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്

മാലിനി:–അങ്ങനെ വല്ലയാപത്തും ഉണ്ടാകുന്നെ ങ്കിൽ അവിടുന്നു് എന്തുചെയ്വാനാണു വിചാരിക്കു ന്നതു്?

ഭഗീരഥൻ:-ഞാൻ തുരുഷ്ക്കരാജാവിന്റെ തിരുമുമ്പിൽ പ്രവേശിച്ച് അവിടുത്തെ പാദങ്ങളിൽവീണ് ഭവതിയുടെ മോചനത്തിനും കന്യകാസംഘത്തിൽ എന്റെ ഭാൎയ്യയുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിനും ഉണ്ടായ രഹസ്യകാരണങ്ങളെ വിശദമായി തിരുമനസ്സറിവിച്ച്, എന്റെ മൊഴികളുടെ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തുന്നതിനു ജാഹ്നവി കൊട്ടാരത്തിൽ എത്തുന്നതുവരെ ഭവതിക്കു യാതൊരുപദ്രവവും വരാതെ രക്ഷിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹത്തോടു യാചിക്കും.

മാലിനി:-അവിടുന്നു പറയുന്ന ആ രഹസ്യകാരണങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണ്?

ഭഗീരഥൻ:-അവ ഭവതി കാളീശ്വരക്ഷേത്രത്തിൽ കണ്ട ആ വൃദ്ധനെ സംബന്ധിക്കുന്നതാണ്. അത് ആരോടും പറഞ്ഞുകൂടാത്തതുമാണ്.

മാലിനി:-എന്നാൽ ഒരിക്കലും ഞാൻ അതറിയണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നില്ല. എന്റെ ബഹുമാന്യനായ സ്നേഹിതാ—അല്ല, എന്റെ പ്രിയ സഹോദരാ, എന്റെ കാൎയ്യത്തിൽ അവിടുന്ന് ആലോചിച്ചുറച്ച പ്രവൎത്തിപദ്ധതിയെപ്പററി ഔചിത്യബോധമില്ലാതെ ഇങ്ങനെ ദീർഘസംവാദംചെയ്യുതിന് അവിടുന്നെനിക്കു മാപ്പുതരണം. അവിടുന്നും അവിടുത്തെ മഹാമനസ്വിനിയായ പ്രിയതമയും എനിക്കുവേണ്ടി ചെയ്ത ഉപകാരങ്ങളെ ഓൎക്കുമ്പോൾ ഞാൻ നിങ്ങളുടെ മേൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച വിശ്വാസത്തിനനുസരിച്ചു നിങ്ങളുടെ മനോഭാവംപോലെ കാൎയ്യങ്ങൾ നടക്കട്ടെയെന്നു വിചാരിച്ചു മിണ്ടാതിരിക്കേണ്ടതായിരുന്നു എന്റെ കടമ.

എന്റെ ശങ്ക കൃതഘ്നതയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായിരിക്കും. എന്നാൽ, അഹോ! മാന്യരേ, എന്റെ വിലയേറിയ സ്നേഹിതാ, ബഹുമാന്യനായ സഹോദരാ, ഞാൻ അപ്രകാരമുള്ള ഒരുവളാണെന്നു വിചാരിക്കരുതേ!

ഇങ്ങനെ പശ്ചാത്താപസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, താൻ സകല കാര്യത്തിലും അദ്ദേഹത്തിനെത്തന്നെ അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു തെളിയിക്കുമാറ് അവൾ സ്വഹസ്തത്തെ ഭഗീരഥന്റെ നേരെ നീട്ടി.

ഭഗീരഥൻ:-(ആ ഹസ്തത്തെ വിനീതനായി സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട്) മാന്യേ,ഭവതിയുടെ വിശ്വാസം അസ്ഥാനത്തിലല്ല പ്രതിഷ്ഠിതമായിരിക്കുന്നത്. ഇനി ഭവതി അല്പനേരത്തേയ്ക്കു് ഒന്നുറങ്ങണം; എന്തെന്നാൽ നമുക്കു നാളെ വെളുപ്പിനുതന്നെ ദക്ഷിണദിക്കിലേയ്ക്കു യാത്ര പുറപ്പെടേണ്ടതാവശ്യമാണ്. നാളെ നാം തക്ഷശിലയിൽ എത്തുമ്പോൾ വളരെ ഇരുട്ടുമെന്നുള്ള വസ്തുതയും ഭവതി ഓർമ്മിക്കണം.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായപ്രകാരം മാലിനി അടുത്ത മുറിയിൽ കടന്ന് ഉറങ്ങാൻ തുടങ്ങി. ക്ഷീണം നിദ്രയെ ആകർഷിച്ചു. അവളുടെ സ്വപ്നത്തിൽ അമരസിംഹന്റെ രൂപം അവൾക്കു പ്രത്യക്ഷമായി.

ഭഗീരഥനാകട്ടെ വെളിയിലെ മുറിയിൽ കിടന്ന് ഉറക്കമായി.

പ്രഭാതത്തിൽ അദ്ദേഹം ഉണർന്നു. അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ മാലിനി അകത്തുള്ള മുറിയിൽനിന്നി

റങ്ങിവന്നു. അവർ ജാഹ്നവിയുടെ വസ്ത്രങ്ങളെ ധ രിച്ചിരുന്നതിനുംപുറമേ ആ മനസ്വിനിയാൽ ദത്ത മായ ഒരു നിചോളത്താൽ ശിരസ്സു മറച്ചിരുന്നു.

ഈ നിചോളം ജാഹ്നവി മിത്രവതിയിലെ വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നും തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ ഒരു മഹമ്മദീയവ്യാപാരശാലയിൽനിന്നും വിലയ്ക്കുവാ ങ്ങിയതായിരുന്നു. അതു തന്റെ ഉറക്കറയിൽ കിട ക്കുന്നതായിട്ടാണു മാലിനി കണ്ടതു്. ഏററവും അടു ത്തുനിൽക്കുന്ന ഒരു പ്രേക്ഷകനിൽനിന്നുപോലും സ്വ മുഖത്തെ മറയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം അതു ഘനമുള്ളതായിരു ന്നതിനാൽ ഭഗീരഥന്റെ ഭാര്യയെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ചു വിഷമംകൂടാതെ സഞ്ചരി ക്കാമെന്നു് അവൾക്കു തോന്നി.

പാനമന്ദിരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനു ചെല്ലേണ്ടതു ക കൊടുത്തശേഷം ഭഗീരഥനും മാലിനിയും കുതിര പ്പുറത്തുകയറി യാത്ര പുറപ്പെട്ടു.

മിത്രവതിയിലെ വീഥികൾ ശീഘ്രഗതിയിൽ കടക്കപ്പെട്ടു—വലിയ തെക്കൻരാജപാതയിൽ എ ത്തി തങ്ങൾ സുരക്ഷിതരെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി അവർ തക്ഷശിലയെ ലക്ഷ്യമാക്കി സഞ്ചരിച്ചു.

ആ വേള അതിമനോഹരമായിരുന്നു. എന്നാൽ സൂര്യന്റെ ശക്തി വർദ്ധിച്ചുവന്നതോടുകൂടി ചൂടു ദുസ്സഹ മായിത്തീർന്നു. അതുകൊണ്ടു ഭഗീരഥനും മാലിനിയും തങ്ങളുടെ കുതിരകളുടെ വേഗം കുറയ്ക്കാൻ നിർബ ന്ധിതരായി.

പത്തുമണിയോടുകൂടി തങ്ങൾക്കും കുതിരകൾക്കും

ആഹാരത്തിനായി അവർ വഴിയരുകിലുള്ള ഒരു പഥികാശ്രമത്തിൽ ഇറങ്ങി താമസിച്ചു.

ആ ഗൃഹത്തിലുള്ള ഒരു മുറിയിൽ അവർ ഇരിക്കുമ്പോൾ കുതിരപ്പുറത്തു കയറിയ ഒരു മഹമ്മദീയപഥികൻ ഗൃഹദ്വാരത്തിൽ ഓടിച്ചുവന്നു.

കുതിരമേൽനിന്നിറങ്ങി അയാൾ ഭഗീരഥനും മാലിനിയും ഇരുന്ന മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ആ മുറിയുടെ ഒരു കോണിൽ ചെന്നിരുന്ന അയാൾക്കു് വേഗത്തിൽ ഭക്ഷണം കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കപ്പെട്ടു.

അയാൾ രൂക്ഷമായ മുഖത്തോടുകൂടിയ ഒരു ദീർഘകായനായിരുന്നു. വേണ്ട ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടുള്ള ലക്ഷണങ്ങൾ അയാളിൽ കാണപ്പെട്ടു. ഒരു മുസൽമാനെങ്കിലും അയാൾ തന്റെ അടുക്കൽ വെയ്ക്കപ്പെട്ട മധുരമദ്യം ധാരാളം സേവിച്ചു.

അയാൾ മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു് അല്പനേരത്തേയ്ക്കു ഭഗീരഥനേയും മാലിനിയേയും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ അനന്തരം അവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തെ ശ്രദ്ധിക്കാത്തവനെപ്പോലെ അയാൾ നടിച്ചു.

മധുരമദ്യചഷകം വീണ്ടും നിറയ്ക്കാൻ കല്പന കൊടുത്തിട്ടു തന്റെ സാരസനത്തിൽ തൂങ്ങിക്കിടന്ന സഞ്ചിയിൽനിന്നു് അയാൾ ഒരു കഷണം കടലാസെടുത്തു് അതിലെ ലിഖിതത്തെ വായിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ അയാൾ മെല്ലെ ആ പാത്രത്തെ രിക്തമാക്കി.

മദ്യപാനംചെയ്തു കടലാസിനെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി വായിച്ചശേഷം അയാൾ എഴുന്നേറ്റു്, ഗൃഹനാ

റങ്ങിവന്നു. അവൾ ജാഹ്നവിയുടെ വസ്ത്രങ്ങളെ ധരിച്ചിരുന്നതിനുംപുറമേ ആ മനസ്വിനിയാൽ ദത്തമായ ഒരു നിചോളത്താൽ ശിരസ്സു മറച്ചിരുന്നു.

ഈ നിചോളം ജാഹ്നവി മിത്രവതിയിലെ വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നും തിരിച്ചു വരുമ്പോൾ ഒരു മഹമ്മദീയവ്യാപാരശാലയിൽനിന്നും വിലയ്ക്കുവാങ്ങിയതായിരുന്നു. അതു തന്റെ ഉറക്കറയിൽ കിടക്കുന്നതായിട്ടാണു മാലിനി കണ്ടതു്. ഏററവും അടുത്തുനില്ക്കുന്ന ഒരു പ്രേക്ഷകനിൽനിന്നുപോലും സ്വമുഖത്തെ മറയ്ക്കത്തക്കവണ്ണം അതു ഘനമുള്ളതായിരുന്നതിനാൽ ഭഗീരഥന്റെ ഭാര്യയെന്നുള്ള ഭാവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ചു വിഷമംകൂടാതെ സഞ്ചരിക്കാമെന്നു് അവൾക്കു തോന്നി.

പാനമന്ദിരത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനു ചെല്ലേണ്ടതു കൊടുത്തശേഷം ഭഗീരഥനും മാലിനിയും കുതിരപ്പുറത്തുകയറി യാത്ര പുറപ്പെട്ടു.

മിത്രവതിയിലെ വീഥികൾ ശീഘ്രഗതിയിൽ കടക്കപ്പെട്ടു—വലിയ തെക്കൻരാജപാതയിൽ എത്തി തങ്ങൾ സുരക്ഷിതരെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി അവർ തക്ഷശിലയെ ലക്ഷ്യമാക്കി സഞ്ചരിച്ചു.

ആ വേള അതിമനോഹരമായിരുന്നു. എന്നാൽ സൂര്യന്റെ ശക്തി വർദ്ധിച്ചുവന്നതോടുകൂടി ചൂടു ദുസ്സഹമായിത്തീർന്നു. അതുകൊണ്ടു ഭഗീരഥനും മാലിനിയും തങ്ങളുടെ കുതിരകളുടെ വേഗം കുറയ്ക്കാൻ നിർബന്ധിതരായി.

പത്തുമണിയോടുകൂടി തങ്ങൾക്കും കുതിരകൾക്കും

ആഹാരത്തിനായി അവർ വഴിയരുകിലുള്ള ഒരു പഥികാശ്രമത്തിൽ ഇറങ്ങി താമസിച്ചു.

ആ ഗൃഹത്തിലുള്ള ഒരു മുറിയിൽ അവർ ഇരിക്കുമ്പോൾ കുതിരപ്പുറത്തു കയറിയ ഒരു മഹമ്മദീയപഥികൻ ഗൃഹദ്വാരത്തിൽ ഓടിച്ചുവന്നു.

കുതിരമേൽനിന്നിറങ്ങി അയാൾ ഭഗീരഥനും മാലിനിയും ഇരുന്ന മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ആ മുറിയുടെ ഒരു കോണിൽ ചെന്നിരുന്ന അയാൾക്കു് വേഗത്തിൽ ഭക്ഷണം കൊണ്ടുവന്നു കൊടുക്കപ്പെട്ടു.

അയാൾ രൂക്ഷമായ മുഖത്തോടുകൂടിയ ഒരു ദീർഘകായനായിരുന്നു. വേണ്ട ആയുധങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടുള്ള ലക്ഷണങ്ങൾ അയാളിൽ കാണപ്പെട്ടു. ഒരു മുസൽമാനെങ്കിലും അയാൾ തന്റെ അടുക്കൽ വെയ്ക്കപ്പെട്ട മധുരമദ്യം ധാരാളം സേവിച്ചു.

അയാൾ മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു് അല്പനേരത്തേയ്ക്കു ഭഗീരഥനേയും മാലിനിയേയും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ അനന്തരം അവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തെ ശ്രദ്ധിക്കാത്തവനെപ്പോലെ അയാൾ നടിച്ചു.

മധുരമദ്യചഷകം വീണ്ടും നിറയ്ക്കാൻ കല്പനകൊടുത്തിട്ടു തന്റെ സാരസനത്തിൽ തൂങ്ങിക്കിടന്ന സഞ്ചിയിൽനിന്നു് അയാൾ ഒരു കഷണം കടലാസെടുത്തു് അതിലെ ലിഖിതത്തെ വായിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ അയാൾ മെല്ലെ ആ പാത്രത്തെ രിക്തമാക്കി.

മദ്യപാനംചെയ്തു കടലാസിനെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി വായിച്ചശേഷം അയാൾ എഴുന്നേറ്റു്, ഗൃഹനാ

യകന്ന വണ്ണം കൊട്ടത്തു കുതിരപ്പുറത്തുകയറി തക്ഷശിലയെ ലക്ഷ്യമാക്കി അതിശീഘ്രഗതിയിൽ ഓടിച്ചുപോയി.

അല്പംകഴിഞ്ഞു ഭഗീരഥനും, മാലിനിയും അവരുടെ യാത്രയെ തുടൎന്നു. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു് ഏകദേശം രണ്ടുമണിയോടുകൂടി അവർ രാജപാത കടന്നുപോകുന്ന ഒരു വലിയ വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

ഇരുപുറവും നിന്ന വൃക്ഷസമൂഹം അതിനിബിഡവും ഗഹനവുമായിരുന്നു. ആ വൃക്ഷങ്ങളുടെ തായ്ത്തരങ്ങൾ വളരെക്കാലത്തെ പഴക്കംതോന്നിക്കുന്നവയും പൊക്കത്തിൽ വളൎന്ന-അവയുടെ അഗ്രം വഴിയാത്രക്കാരുടെ തലയ്ക്കുമുകളിൽ രചിക്കപ്പെട്ട പൎണ്ണപങ്ക്തിയാകുന്ന നീലമേലാപ്പോടുകൂടിയവയുമായിരുന്നു.

"നാം ഋഷികന്യകമാരിൽനിന്നും വളരെദൂരം പോന്നു, എന്നു് ഒരു കുന്നിന്റെ താഴ്വരയിൽ എത്തിയപ്പോൾ ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

"നാം പഥികാശ്രമംവിട്ടു രണ്ടു മണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞാണു അവൾക്കു് മിത്രവതിയിലെ അരമനയിൽനിന്നും പുറപ്പെടാനുള്ള സമയം; ഏതായാലും പ്രധാനനായികയായ സുജാത ഇന്നലെ രാത്രിയിൽ കൊടുത്ത കല്പന ഇങ്ങനെയായിരുന്നു, എന്നു മാലിനി പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ- ഭവതിയുടെ പഴയ സഖികൾ നാം യാത്രചെയ്യുന്നിടത്തോളം വേഗത്തിൽ യാത്ര ചെയ്കയില്ലെന്നും നിശ്ചയമാണു് രാത്രികാലത്തിൽ അവ

ക്ക തക്ഷശിലയ്ക്കിപ്പുറം എവിടെയെങ്കിലും താമസിക്കണം. നേരമറിച്ചു നാം സൂര്യാസ്തമനത്തോടുകൂടിത്തന്നെ ആ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട നഗരത്തിൽ എത്തും. അതായതു് മാന്യേ, ഭവതിക്കു പകൽ മുഴുവൻ ശ്രമംകൂടാതെ യാത്രചെയ്യാമെങ്കിൽ മാത്രമെയുള്ളു

മാലതി:-"ഓ! എനിക്കു തളർച്ചയൊന്നും ഉണ്ടാകയില്ല സഹോദരാ; എന്നാൽ ഈ പാത ഏകാന്തവും ഇരുളടഞ്ഞതുമാണെന്നു് അവിടുത്തേയ്ക്കു തോന്നുന്നില്ലേ?

ഭഗീരഥൻ:- ഭവതി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കവേതന്നെ ഒരശ്വഭടൻ കുന്നിന്റെ മുകളിൽ നിൽക്കുന്നതു ഞാൻ കാണുന്നു. (അല്പനേരം വിരമിച്ചിട്ടു്) എന്നാൽ ഈ ആൾ വഴിയരികെ നാം താമസിച്ച പഥികമന്ദിരത്തിൽ കടന്നുവന്നു വേണ്ടുവോളം മധുരമദ്യവും കുടിച്ചു വേഗത്തിൽ അവിടെനിന്നും പോന്ന ആ തുരുഷ്കപാന്ഥൻതന്നെയാണു്. അയാളുടെ തടിച്ച അറബിക്കുതിരയെ കണ്ടാൽ എനിക്കറിയാം.

അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ച ആ തുരുഷ്കൻ കുന്നിന്റെ അററത്തു നില്ക്കുകയായിരുന്നു. ഭഗീരഥൻ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞുതീർന്നപ്പോൾ ആ മുസൽമാൻ പിന്നിലേയ്ക്കു നോക്കി.

"അയാൾ നമ്മോടുകൂടി യാത്രചെയ്വാനാഗ്രഹിച്ചു നാം അടുത്തു ചെല്ലുവാൻ കാത്തുനിൽക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു," എന്നു ഹൃദയത്തിൽ ഉൽഭൂതമായ ഒരു ഭയപാരവശ്യത്തോടുകൂടി മാലിനി പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-അതല്ല, തന്റെ കുതിരയ്ക്കു് അ

ല്പം വിശ്രമം കൊടുക്കാനായി അയാൾ അവിടെ നില്ക്കുന്നുവെന്നും വരാം.

എന്നാൽ അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞുതീരുന്നതിനുമുമ്പ്, അമ്പതുഗജം ദൂരത്തുനിന്നിരുന്ന മുസൽമാൻഘാതികൻ ചോദനകീലങ്ങളെ തന്റെ കുതിരയുടെ ഉദരത്തിൽ ഇറക്കി പെട്ടെന്നു വനാന്തർഭാഗത്തിൽ മറഞ്ഞു.

അശ്വഭടന്റെയും അശ്വത്തിന്റെയും തിരോധാനം അത്ര പെട്ടെന്നായിരുന്നതിനാൽ അവർ വായുവിൽ ലയിച്ചതുപോലെ തോന്നിച്ചു; ഈ സംഭവം മാലിനിയുടെ അധരത്തിൽനിന്നും ഒരാർത്തനാദത്തെയും ഭഗീരഥന്റെ മുഖത്തുനിന്നും ഒരത്ഭുതസ്വരത്തെയും പുറപ്പെടുവിച്ചു.

അതേനിമിഷത്തിൽതന്നെ വനമദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു കാഹളശബ്ദം മുഴങ്ങികേൾക്കപ്പെട്ടു.

അനന്തരം അടുത്ത അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കാൻപോകുന്ന സംഭവം നടന്നു.

25

ഇന്നു മമ കാമിതം സഫലമെല്ലാം.

തിളങ്ങുന്ന മണ്ഡലാഗ്രങ്ങളെ കരങ്ങളിൽ വഹിച്ചുകൊണ്ട് അനേകം തുരുഷ്കന്മാർ ഗഹനത്തിനു

ളളിൽനിന്നും മുന്നോട്ടു ചാടി. എന്നാൽ അതേക്ഷണത്തിൽ തന്നെ അത്ഭുതകരമായ മനഃസാന്നിദ്ധ്യത്തോടുകൂടി ഭഗീരഥൻ മാലിനിയുടെ അശ്വത്തിൻെറ രശ്മിസൂത്രത്തിൽ കടന്നു പിടികൂടികൊണ്ടു് തൻെറ കുതിരയുടെ ഉദരത്തിൽ ചോദനകീലത്തെ താഴ്ത്തി.

ആ രണ്ടുകുതിരകളും ഒരു കുതിയാലെ മുമ്പോട്ടു ചാടി—ഒരു ചിറകിൻെറ സഹായത്താലെന്നപോലെ അവ വനമാൎഗ്ഗത്തിൽകൂടി ദ്രുതഗതിയിൽ പാഞ്ഞുപോയി.

"ഈശ്വരനെ വിചാരിച്ചു മാലിനി, ഭവതി ഉറച്ചിരുന്നുകൊള്ളു," എന്നു തൻെറ അശ്വത്തെ പ്രചോദനം ചെയ്ത സമയത്തു ഭഗീരഥൻ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. ആ യുവതിയാകട്ടെ ആപൽഘട്ടത്തിൽ ഉൽഭൂതമാക്കപ്പെട്ട ഉന്മേഷത്തോടുകൂടി അവസരോചിതമായ ശക്തിയെ പ്രകടിപ്പിച്ചു.

മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം കാട്ടിനുള്ളിൽനിന്നും സംപതിച്ച മുസൽമാന്മാർ അശ്വാരൂഢന്മാരല്ലായിരുന്നു. അവർ ഭീഷണികാട്ടുന്ന മട്ടിൽ അവരുടെ മണ്ഡലാഗ്രങ്ങളെ ഇളക്കിയെങ്കിലും അവർ അവയെ യാത്രക്കാരുടെ നേരെ പ്രയോഗിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നില്ല.

നേരെ മറിച്ചു് ഒരു നിമിഷംകൊണ്ടു് അവരെ തടവുകാരാക്കാമെന്നു് അക്രൂരർ പ്രതീക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ പെട്ടെന്നു ഭഗീരഥനാൽ പ്രകടിതമായ ആ മനഃസാന്നിദ്ധ്യവും ശക്തിയും അതിനെ താങ്ങിയുള്ള മാലിനിയുടെ വൈഭവവും മുസൽമാന്മാരെ നിരാശപ്പെടുത്തി എന്നുമാത്രമല്ല അവൎക്കു സംഭ്രമംകൂടി ഉണ്ടാ

ക്കാത്തകവെണ്ണം അവരെ ആശ്ചയ്യപരതന്ത്രരാക്ക കയും ചെയ്തു.

ഗ്രസ്സവദനത്തിൽ ഭഗീരഥനും മാലിനിയും ഒരു മിന്നൽപോലെ അവരിൽനിന്നും തെററിപ്പോകയാണു ചെയ്തതു്.

തുരുഷ്കന്മാർ കുതിരകളുടെ കടിഞ്ഞാണിന്മേൽ പിടികൂടി യാത്രക്കാരെ കയ്യിലാക്കുന്നതിനു കൈ നീട്ടിയ അവസരത്തിൽതന്നെ അവർ പിടിയിൽനിന്നു ഒഴിഞ്ഞു തെററിപ്പോയി.

"ദീർഘദർശി സത്യമായിട്ടു് ഈ ഹിന്ദുക്കൾ നമ്മുടെ വിരലുകളുടെ ഇടയിൽനിന്നും മഞ്ഞുകട്ടപോലെ തെററിപ്പോയി," എന്നു് തുരുഷ്കന്മാരുടെ പ്രമാണി പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ നമുക്കു പററിയ അബദ്ധത്തെ അറിയിക്കാൻ കാറാഅലിയുടെ സമീപത്തിൽ നാം ചെല്ലുന്നാപക്ഷം നമ്മുടെ തലകളും കഴുത്തിൽനിന്നു തെററിപ്പോകാം," എന്നു മറെറാരുവൻ കക്കശസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ കുതിരപ്പുറത്തു്—കുതിരപ്പുറത്തു്! "എന്നു മൂന്നാമൻ ഗർജ്ജിച്ചു. അതിനെത്തുടന്നു് ആ സംഘം മുഴുവനും നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ കാട്ടിനകത്തു കടന്നു് തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ നിത്തിയിരുന്ന ഒരു തുറന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്നു.

"എന്തു സംഭവിച്ചു? തടവുകാരെവിടെ?" എന്നു അപ്പോൾതന്നെ കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങി പൈതൃക

മായ വാത്സല്യത്തോടുകൂടി അതിനെ തലോടിക്കൊണ്ടു് ഒരു മുസൽമാൻ ചോദിച്ചു.

"മുറാദ്, തടവുകാർ രക്ഷപ്പെട്ടോടിപ്പോയി," എന്നായിരുന്നു ഉത്തരം.

മുറാദ്:-രക്ഷപ്പെട്ടോ? എന്തു്? അവരെ അന്വേഷിക്കുന്നതിനുള്ള കഷ്ടപ്പാടുകളെല്ലാം അനുഭവിച്ചു് വഴിയരികിലുള്ള പാന്ഥമന്ദിരത്തിൽ എത്തി അവരെ കണ്ടുപിടിച്ചു് അവരുടെ വേഷഭൂഷാദികളെപ്പററിയുള്ള വർണ്ണന വായിച്ചു് അവർ ഭഗീരഥനും ജാഹ്നവിയുമാണെന്നു നിശ്ചയപ്പെടുത്തിയശേഷം—ആക്രമണസമയത്തു് അവർ തെററിപ്പോയോ?—

"ഇങ്ങനെ കരഞ്ഞതുകൊണ്ടു പ്രയോജനമൊന്നുമില്ല. അവർ നമ്മിൽനിന്നു തെററിപ്പോയി—എന്നാൽ വനത്തിന്റെ അതിർത്തി കടക്കുന്നതിനു മുമ്പു നമുക്കവരെ പിടികൂടാം! കുറുക്കുവഴിയെ പോയാൽ അല്പസമയത്തിനകം നമുക്കവരുടെ മുമ്പെ ചെല്ലാം,"എന്നു് ആ സംഘത്തിൽ ഒരുവൻ പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ ഞാനും നിങ്ങളുടെകൂടെ വരാം," എന്നു കുതിരപ്പുറത്തു ചാടിക്കയറിക്കൊണ്ടു മുറാദ് പറഞ്ഞു. ഇതിനകം മററുള്ളവരും അശ്വാരൂഢന്മാരായിട്ടു് എല്ലാവരുംകൂടി വനത്തിലെ ഗൂഢമാർഗ്ഗത്തൂടെ തക്ഷശിലയിലേയ്ക്കുള്ള രാജപാതനോക്കി പാഞ്ഞു.

ഇതിനിടയിൽ, ഭഗീരഥനും, ജാഹ്നവിയെന്നു തെററിദ്ധരിക്കപ്പെട്ട മാലിനിയും ഭയങ്കരമായ വേഗത്തിൽ തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ പ്രചോദനംചെയ്തു.

വളരെനേരം കഴിഞ്ഞു് അനുധാവനത്തിൻെറലക്ഷണമൊന്നുമില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ മുസൽമാൻശത്രുക്കളുടെ കയ്യിൽനിന്നും തങ്ങൾ രക്ഷപ്പെട്ടതിനു് അവർ അന്യോന്യം അനുമോദിച്ചു.

അതുവരെ യാത്രചെയ്ത വാത്യാതുല്യമായ രയത്തെ വിചാരിച്ചു തങ്ങളുടെ സൈന്ധവങ്ങളുടെ വേഗം കുറച്ചു് അവയ്ക്കു നേരെ ശ്വസിക്കാൻ സമയം അനുവദിക്കേണ്ടതാവശ്യമെന്നു് അവൎക്കു തോന്നി.

എന്നാലും വിപിനപ്രാന്തം ഇതുവരെയും സമീപിക്കപ്പെട്ടില്ല; എന്തെന്നാൽ അതു് ഇരുവശവും തിങ്ങിയ ഗഹനങ്ങൾ വളരെ ദൂരത്തായി മറഞ്ഞുകിടന്നിരുന്നു.

"ഈ മഹമ്മദീയർ ആരാണു്? എന്നു അന്തഃക്ഷോഭത്തോടും വേദനയോടുംകൂടി ചോദിച്ചുകൊണ്ടു മാലിനി തുടൎന്നുപറഞ്ഞു: "അവർ എന്നെ പിടികൂടാൻ വന്ന രാജകിങ്കരന്മാരായിരിക്കാം—അതല്ല, അവർ തസ്കരന്മാരാണോ? അവിടുത്തെ അഭിപ്രായമെന്തു്?"

ഭഗീരഥൻ:–അവരുടെ വേഷംകൊണ്ടും ഒളിച്ചുള്ള പെരുമാററംകൊണ്ടും അവർ തസ്കരന്മാരാണെന്നുള്ളതിൽ സംശയമില്ല. ഒരു ക്ഷണനേരത്തേയ്ക്കു മാത്രമേ ഞാൻ അവരെ കണ്ടിട്ടുള്ളു. എങ്കിലും, ആ ദർശനം അവരുടെ സാഹസപ്രകൃതിയെയും, അധർമ്മകർമ്മതത്ത്വത്തെയും മനസ്സിലാക്കാൻ മതിയായിരുന്നു. പിന്നെയും, അവരുടെ വസ്ത്രങ്ങളും ആയുധധാരണരീതി

യും അവർ മഹമ്മദീയരാജാവിന്റെ സ്ഥിരസൈന്യത്തിൽപ്പെട്ട ഭടന്മാരല്ലെന്നു തെളിയിക്കുന്നു.

“അപ്പോൾ മാന്യരെ, അവിടുത്തെ ധീരയായ പത്നിയുടെ രക്ഷയെപ്പറ്റി അവിടുത്തേയ്ക്കു യാതൊരു ശങ്കയ്ക്കും വകയില്ലല്ലോ. ആ മഹതിയുടെ വാസ്തവം വെളിപ്പെട്ടുവെന്നോ അല്പം മുമ്പു നമ്മുടെമേൽ ഉണ്ടായ ആക്രമണത്തിനു് അപ്രകാരം ഒരു സംഭവവുമായി എന്തെങ്കിലും സംബന്ധമുണ്ടെന്നോ അവിടുത്തേയ്ക്കു ഭയപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ,” എന്നു് ഉൽക്കണ്ഠാസൂചകമായ സ്വരത്തിൽ മാലിനി പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-അപ്രകാരം ഭയജനകമായ ഒരു സംശയം ഒരു നിമിഷനേരംപോലും എനിക്കുണ്ടായിട്ടില്ല. അവർ തസ്കരന്മാർതന്നെയെന്നു് എനിക്കു പൂർണ്ണബോധം വന്നു. പിന്നെ, എന്റെ പ്രിയതമയുടെ വാസ്തവം വെളിപ്പെട്ടുവെന്നിരുന്നാലും ആ അഹിതസംഭവത്തിനു് അല്പംമുമ്പു നമുക്കു നേരിട്ട ആപത്തിനോടും യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല. എന്നാൽ മാലിനീ, നാം വഴിയിൽ താമസിക്കരുതു്; വനത്തിന്റെ അതിർത്തി ഇനിയും വളരെ ദൂരത്താണു്. നമ്മുടെ കുതിരകൾ നമുക്കനുവദിക്കാവുന്നിടത്തോളം വിശ്രമം അനുഭവിച്ചു കഴിഞ്ഞു. അതുകൊണ്ടു് ഇനി വേഗം പോവുകയാണു ബുദ്ധിപൂർവ്വമായുള്ളതു്.

ഭഗീരഥനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മോഹിനിയായ സഹചാരിണിയും വീണ്ടും കുതിരകളെ അതിവേഗത്തിൽ പായിച്ചു. അടുത്ത അഞ്ചുനിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു് അവർ ഒന്നും മിണ്ടാതെ തന്നെ യാത്രതുടർന്നു.

"ഇതാ വനത്തിൻെറ അവസാനം കണ്ടു," എന്ന മരതകച്ഛവിയോടുകൂടിയ തൃണങ്ങൾ നിറഞ്ഞതും മനോഹരമായ-ഒരു ചെറുനദിയുടെ തടത്തിലേയ്ക്കു ചരിയുന്നതുമായ ഒരു തുറന്ന പ്രദേശത്തെത്തിയപ്പോൾ ഭഗീരഥൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

"ഈശ്വരൻ രക്ഷിക്കട്ടെ,"എന്നു മാലിനി തൊഴുകയ്യോടുകൂടി പറഞ്ഞു.

എന്നാൽ ഈ വാക്കുകൾ ഉച്ചരിച്ചുതീരുന്നതിനു മുമ്പായി വനത്തിൻെറ ഒരു കോണിൽനിന്നും പന്ത്രണ്ടു് ഇസ്ലാംസാദികൾ അതിവേഗത്തിൽ കുതിരകളെ ഓടിച്ചുവന്നു. അവരുടെ മുമ്പിൽ പാനഗൃഹമന്ദിരത്തിൽ വച്ചു താൻകണ്ട മദ്യപനായ മുസൽമാൻപഥികനുമുണ്ടെന്നു ഭഗീരഥൻ മനസ്സിലാക്കി.

ഇത്തവണ രക്ഷപ്പെടുക അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. ഭഗീരഥനും മാലിനിയും നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടു.

എന്നാൽ മാലിനിയുടെ മനഃസാന്നിദ്ധ്യം അവളെ ഉപേക്ഷിച്ചില്ല—എന്തെന്നാൽ ഈ സാഹസം അവരുടെ ധനാപഹരണത്തിൽ മാത്രമേ കലാശിക്കയുള്ളു എന്നും അതു കഴിഞ്ഞാൽ അവർ സ്വതന്ത്രരായിപ്പോകാൻ അനുവദിക്കപ്പെടുമെന്നും അവൾ ഊഹിച്ചു.

തൻെറ മുഖത്തെ മറച്ചിരുന്ന ഘനമേറിയ നിചോളത്തിൽക്കൂടി അവൾ മുസൽമാന്മാരുടെ ആകൃതിയെ അവലോകനംചെയ്തു: തൽഫലമായി അവർ ത

സ്കരന്മാരെന്നും അബ്ദുൽറഹമാൻെറ ഭടന്മാരല്ലെന്നും ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞതു സത്യമെന്ന് അവൾ മനസ്സിലാക്കി.

"ഞങ്ങളിൽനിന്നും നിങ്ങൾ എന്താവശ്യപ്പെടുന്നു?" എന്നു ഭഗീരഥൻ ചോദിച്ചു.

മുറാദ്:- അതു നിങ്ങൾക്കു വഴിയേ അറിയാം; ഞങ്ങൾ പ്രവൎത്തിക്കാനാണ് ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നതു്, ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരം പറയാനല്ല. അതുകൊണ്ടു ദയവുചെയ്തു ശാന്തനായി ഞങ്ങളോടൊന്നിച്ചു വരണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ കൈകാലുകൾ ബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന ഖേദവും പക്ഷേ, അതിലും അധികം കൎക്കശമായ വിഷമങ്ങളും അനുഭവിക്കാതെ കഴിക്കാം. നിങ്ങളുടെ ഭാൎയ്യക്കു ഞങ്ങൾ പറയുന്നതു മനസ്സിലാകുന്നുണ്ടോ? ഇല്ലെങ്കിൽ ദയവുചെയ്തു പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കണേ?

മാലിനി:- നിങ്ങളുടെ ഭാഷ എനിക്കു നല്ലപോലെ അറിയാം. നിങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശം ഞാൻ ഊഹിച്ചതുപോലെയല്ലെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലായി. എന്നാൽ എൻെറ പണസ്സഞ്ചിയും ആഭരണങ്ങളും എനിക്കുള്ള മററു സാമാനങ്ങളുമെല്ലാം നിങ്ങൾക്കു തരാം—'

മുറാദ്:- മതി, ശ്രീമതി, നിങ്ങൾ ഞങ്ങളെ അനുഗമിക്കണമെന്നുള്ള വിവരം നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായി എന്നു ഞാനറിഞ്ഞു. ഇനിയൊന്നും പറയേണ്ട യാവശ്യമില്ല വരിക സ്നേഹിതന്മാരെ, പക്ഷികളെ

പിടിച്ച സ്ഥിതിക്ക് ഇനി അവരെയുംകൊണ്ടു നമ്മുടെ നായകന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു പോകാം.

തൎക്കങ്ങളും ഉപദേശങ്ങളും വിഫലങ്ങളെന്നു കാണിക്കത്തക്കവണ്ണം അൎത്ഥവത്തായി ഭഗീരഥൻ മാലിനിയുടെ നേരെ നോക്കി. എന്നാൽ ആ നോട്ടത്തിൽ—അതു ശീഘ്രഗതിയിലായിരുന്നുവെങ്കിലും—ആശങ്കയേയും ധൈൎയ്യത്തേയും സൂചിപ്പിക്കുന്നതും, തസ്കരപ്രമാണിയുമായുള്ള സന്ദൎശനത്തിൽ തങ്ങൾക്കു മോചനം ലഭിക്കാനിടയുണ്ടെന്നുള്ളതിനെ വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നതുമായ ഒരു ഭാവം സമ്മിളിതമായിരുന്നു.

ജംബുപുരദേശീയയായ ആ യുവതി ദീൎഘമായി ഒന്നു നിശ്വസിച്ചു. എന്തെന്നാൽ അവൾക്കു ധൈൎയ്യം കൊടുക്കാൻ ഭഗീരഥൻ ചെയ്ത നിഷ്ഫലമായ ആ പരിശ്രമത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിലും ഭയങ്കരമായ ഒരു ദുശ്ശങ്ക അവളുടെ ഹൃദയകുഹരത്തെ ബാധിച്ചു.

തസ്കരന്മാർ പ്രയാണം തുടങ്ങി. നേർവഴിവിട്ടു് അവർ അരണ്യാന്തർഭാഗത്തുള്ള ഊടുവഴികളിൽക്കൂടി അവിടത്തെ നിമ്നോന്നതസ്ഥലങ്ങൾ അനുവദിച്ചിടത്തോളം വേഗത്തിൽ നടന്നു.

എന്നാൽ രാജപാത വളഞ്ഞതും വനമാൎഗ്ഗം ദുരംകുറഞ്ഞതുമായതിനാൽ അവരാൽ ബന്ധിക്കപ്പെട്ട വഴിയാത്രക്കാരെ പിന്നിലാക്കാൻ മഹമ്മദീയൎക്കു സാധിച്ചതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല.

കാൽമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഈ കഥയിൽ മുമ്പു വിവരിക്കപ്പെട്ട ഒരു തുറന്ന സ്ഥലത്തു് അവർ ചെന്നുചേൎന്നു. എല്ലാവരും കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങി.

മുറാദ് ഉടൻതന്നെ ഗഹനത്തിനുള്ളിലേയ്ക്കു നടന്നു. ഭഗീരഥനും മാലിനിയും അഞ്ചാറു മുസൽമാന്മാരും അയാളെ അനുഗമിച്ചു.

ഒരു ഗാഢമായ നിശ്ശബ്ദത അവിടെയെങ്ങും വ്യാപിച്ചു.

ഇരുപതു നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഒരു നദീതീരത്തിൽ കാണപ്പെട്ട കൂടാരത്തിനടുത്തു് അവർ ചെന്നുചേർന്നു.

ഭഗീരഥനും മാലിനിയും മുറാദിനാൽ ഈ കൂടാരത്തികത്തു നയിക്കപ്പെട്ടു. മററുള്ള തസ്കരന്മാർ വെളിയിൽ നിന്നതേയുള്ളൂ.

സമീപത്തിൽ വയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്ന മധുരമദ്യക്കുപ്പികളോടും പാനചഷകങ്ങളോടും പകിടങ്ങളോടുംകൂടി കാറാത്തലി ഒരു മെത്തയിൽ ചാരിക്കിടക്കയായിരുന്നു.

തടവുകാർ തന്റെ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുവരപ്പെട്ടയുടൻ അയാൾ ഒരുത്തുതസ്വരത്തോടുകൂടി കുറെ നിഷിദ്ധാസവം ഉള്ളിലാക്കി.

മാലിനി ഇപ്പോഴും മൂടുപടത്താൽ മുഖം മറച്ചിരിക്കയായിരുന്നു—ഭഗ്നൻ വളരെ പ്രശംസിച്ചു പറഞ്ഞ ആ മുഖത്തെ കാണ്മാനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി അവൾ ജാഹ്നവിയാണെന്നുള്ള വിശ്വാസത്തിന്മേൽ കാറാത്തലി മൂടുപടമെടുക്കാൻ അവളോടാജ്ഞാപിച്ചു.

"ഞങ്ങളുടെ നേരെ പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ട ഈ അക്രമവും സ്വാതന്ത്ര്യപ്രതിബന്ധവും എന്തുദ്ദേശത്തി

ന്നേലായിരുന്നാലും ഭാഗ്യഹീനതയാൽ സങ്കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു മാന്യയുവതിയുടെ അഭിമാനത്തെ നിങ്ങൾ ബഹുമാനിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു," എന്നു ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

ഈ വാക്കുകൾ പൌരുഷംകലൎന്ന സ്ഥിരതയോടും കാറാത്തലിയുടെ ഔദാൎയ്യത്തോടു പ്രത്യക്ഷമായ ഒരു യാചനയായിട്ടുമായിരുന്നു പറയപ്പെട്ടതു്. മഹമ്മദീയൎക്കു സഹജമായ മഹാനുഭാവത്വവും ഔദാൎയ്യവും അയാളിൽ അസ്തംഗതമല്ലെന്നും നാം മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ. "ദീൎഘദൎശി സാക്ഷിയായ എന്റെ പൂൎണ്ണാധികാരത്തിൽപ്പെട്ടിരിക്കവേ എന്നോടു മൎയ്യാദയുപദേശിക്കാൻ തുനിയുന്ന നിങ്ങൾ നിശ്ചയമായും ഒരു ധീരൻതന്നെ. എന്നാൽ ഒരന്യനെ തന്റെ മുഖം കാണിക്കുന്നതു നിങ്ങളുടെ ഭാൎയ്യക്കു് ഇഷ്ടമില്ലാത്തതുകൊണ്ടും ഞാൻ പ്രാണസമാനം സ്നേഹിക്കുന്ന അബലാവൎഗ്ഗത്തോടു പ്രകൃത്യാ ഞാൻ കൎക്കശനല്ലാത്തതുകൊണ്ടും അവളുടെ വിലാസങ്ങളെ കാണ്മാനുള്ള സകല അവകാശങ്ങളും ഉപേക്ഷിക്കുന്നു," എന്നു കാറാത്തലി പറഞ്ഞു.

"എന്നാൽ മുറാദ്, ഞാൻ നിന്റെ കയ്യിൽ തന്ന ആ കടലാസിനെ തിരച്ചു തരൂ." അനന്തരം ഭീമനഗരത്തിലേ 'രജതകല'യിൽവെച്ചു ഭൎഗ്ഗന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നും ലഭിച്ച ജാഹ്നവീഭഗീരഥന്മാരുടെ ആകൃതിവൎണ്ണനയടങ്ങിയ കടലാസിനെ കയ്യിൽ വാങ്ങി സശ്രദ്ധം വായിച്ചു കൂടക്കൂടെ തടവുകാരുടെ നേരെ നോക്കിക്കൊണ്ടു കാറാത്തലി മന്ദസ്വരത്തിൽ

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "അതെ—യാതൊരു സംശയവുമില്ല—അവർ തന്നെ. ഞാൻ അവരുടെ പേരു ചോദിക്കയാണെങ്കിൽ അവർ എന്നെ വഞ്ചിക്കാൻ ശ്രമിക്കും. അതുകൊണ്ടു് ഈ വിവരണത്തെതന്നെ ഞാൻ വശ്വസിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടു വിശ്വസിച്ചുകൂടാ? അതു വളരെ ശരിയായിരിക്കുന്നു. ആ യുവാവു് ഒരു ഹിന്ദുവൈദികവിദ്യാൎത്ഥിയെപ്പോലെ വസ്ത്രം ധരിച്ചിരിക്കുന്നു. അയാളുടെ മൗഞ്ജീഗുണം കാണണമെന്നു നിർബ്ബന്ധിച്ചു് അയാളെ ഉപദ്രവിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. യുവതിയെ സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ—അതെ—ഇതു് അവൾ തന്നെ. ദേഹത്തോടു പററിച്ചേൎന്നു കിടക്കുന്ന കഞ്ചുകം—പരിപുഷ്ടമായ അംഗങ്ങളോടുകൂടിയ കോമളകളേബരം—വക്കിൽ കസവോടുകൂടിയ അർദ്ധോരുകം—അതെ—അവൾതന്നെ, തൎക്കമില്ല. ഹാ! എത്ര ഹൃദയമോഹനമായ പാദം! വല്ലഭപുരത്തിലെ ആ മഹാപുരോഹിതൻ ഒരു രസികൻതന്നെ. എൻെറ തടവുകാരുടെ യാഥാൎത്ഥ്യത്തിൽ യാതൊരു ശങ്കയ്ക്കും വകയില്ല."

തൻെറ തടവുകാർ യഥാൎത്ഥത്തിൽ ഉദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവർതന്നെയെന്നു തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊണ്ടു കാററാത്തലി മുറാദിനെ നോക്കി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"നിനക്കു തന്നിട്ടുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളും ഉപദേശിച്ചിട്ടുള്ള പ്രവൎത്തനരീതികളും നീ ഓൎക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ഉടൻതന്നെ കുതിരപ്പുറത്തു കയറി വേണ്ട അകമ്പടിയോടുകൂടി ഈ തടവുകാരെ ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥലത്തേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകണം. മഹമ്മദീയതസ്കരന്മാൎക്കു് ഔദാൎയ്യ

മില്ലെന്നു് അവർ പറയാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം മയ്യാദയോടും മനുഷ്യത്വത്തോടുംകൂടിവേണം അവരോടു പെരുമാറേണ്ടതു്."

"ശക്തനായ നായകാ, ഞങ്ങളെ എവിടെയ്ക്കാണു കൊണ്ടുപോകുന്നതു്? നിങ്ങൾ തസ്കരന്മാരാണെന്നു നിങ്ങൾതന്നെ സമ്മതിച്ചു. എന്നിട്ടും ഞങ്ങളെ കൊള്ളയിടാനല്ല നിങ്ങൾ ബന്ധിച്ചതെന്നും തോന്നുന്നു," എന്നു സന്ത്രസ്തയായ മാലിനിയാൽ അവലംബിക്കപ്പെട്ടു ഹസ്തത്തോടുകൂടിയ ഭഗീരഥൻ പറഞ്ഞു.

"മിണ്ടരുതു്, മിണ്ടിയാൽ നിങ്ങളോടു മയ്യാദയായി പെരുമാറണമെന്നുള്ള ആജ്ഞയെ ഞാൻ പിൻവലിക്കും," എന്നു കാറാത്തലി കഠിനസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

"ഈശ്വരനെ വിചാരിച്ചു് അയാളെ കോപിപ്പിക്കരുതു്, നിരപരാധികളെയും സാധുക്കളേയും ഉപേക്ഷിക്കാത്തനിയതിയിൽ നമുക്കു വിശ്വസിക്കാം," എന്നു മാലിനി മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-(താഴ്ന്ന സ്വരത്തിൽ) എന്റെ അവിവേകംകൊണ്ടു് ആപത്തുണ്ടാകുമെന്നു ഭയപ്പെടണ്ട.

"എന്നാൽ നിനക്കു പോകാം," എന്നു് ആജ്ഞാസൂചകമായി കൈവീശിക്കൊണ്ടു് ആ തസ്കരപ്രമാണി പറഞ്ഞു. അതനുസരിച്ചു മൂറാദ് നായകന്റെ മുമ്പിൽനിന്നും തടവുകാരെയുംകൊണ്ടു യാത്രയായി.

"ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്തു്? ഞാൻ പരിഭ്രമത്തിലും ഭയത്തിലും മുങ്ങിയിരിക്കുന്നു—എന്റെ തല

തിരിയുന്നു—എന്റെ വിചാരങ്ങൾ നേരെ നിൽക്കു ന്നില്ല—" എന്നു വഴിമദ്ധ്യേ ഒരു സ്ഥലത്തുചെന്നു കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ മാലിനി പറഞ്ഞു.

ഭഗീരഥൻ:-പ്രിയപ്പെട്ട മാലിനീ, ഭവതി ശാന്തയായിരിക്കൂ. ഭവതിയെപ്പോലെതന്നെ ഞാനും പരിഭ്രമിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നെനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ എന്റെ ഊഹം ഞാൻ പറയാം. അതായതു നമ്മുടെ മോചനത്തിനു പ്രതിഫലമായി ഒരു വലിയ തുക കൊടുക്കുന്നതുവരെ നമ്മെ ഏതോ ഒരു കോട്ടയിൽ പാർപ്പിക്കാനാണ് ഇവർ കൊണ്ടുപോകുന്നത്.

മാലിനി:-എന്നാൽ ഇതെല്ലാം കരുതിക്കൂട്ടി ചെയ്യുന്നതാണെന്ന് അവിടുത്തേയ്ക്കു തോന്നുന്നില്ലേ? ആ ഭയങ്കരനായ പ്രമാണി ഏതോ ഒരു കുറിപ്പു വായിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ കൂടക്കൂടെ നമ്മെ നോക്കിയതു് അവിടുന്നു കണ്ടില്ലേ? മുമ്പു കൊടുത്ത ഏതോ ചില നിർദ്ദേശങ്ങളെപ്പററിയും അയാൾ സൂചിപ്പിച്ചതു് അവിടുന്നു കേട്ടില്ലേ? പിന്നെയും ഈ മുറാദ് നാം പാന്ഥമന്ദിരത്തിൽവച്ചു കണ്ട ആ വഴിപോക്കനല്ലേ?

ഭഗീരഥൻ:-മാലിനീ, ഭവതിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ വിശ്വസിക്കാൻ തക്കതായ കാരണങ്ങളുണ്ടെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല, എങ്കിലും നമ്മുടെ ബന്ധനം മററു കാര്യത്തെ—അതായതു്, എന്റെ പ്രിയതമയുടെ ആൾമാറാട്ടത്തെ സംബന്ധിച്ചായിരിക്കാൻ ഒരിക്കലും ഇടയില്ല.

ഈ ഘട്ടമായപ്പോൾ അവർ കുതിരപ്പുറത്തുനി ന്നിറങ്ങാനായി താമസിച്ച സ്ഥലത്ത് എത്തുകയാൽ മന്ദസ്വരത്തിലുള്ള അവരുടെ സംഭാഷണത്തിനു ഭംഗം നേരിട്ടു. മുറാദ് ഒരു കല്പന കൊടുത്തപ്പോൾ സമീപത്തെവിടെയോ നിന്ന് അനേകം പുതിയ കുതിരകൾ അവിടെ കൊണ്ടുവരപ്പെട്ടു. വാസ്തവത്തിൽ കാറാഖസ്ഥലിക്ക് അധികം അകലെയല്ലാതെ ഒരു കുതിര ലായം ഉണ്ടായിരുന്നു. തടവുകാർ ഉടൻതന്നെ രണ്ടു അറബിക്കുതിരകളെ ആരോഹണം ചെയ്വാൻ ആ ജ്ഞാപിക്കപ്പെട്ടു.

അനന്തരം മുറാദ് തന്നെ അനുഗമിക്കുന്നതിന് ആറു തസ്ക്കരന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുത്തു. പിന്നീട് ആ സംഘം മറെറാരു ഊടുവഴിയെ ആശ്രയിച്ചു പ്രയാണം തുടങ്ങി.

എന്നാൽ തങ്ങളെ വടക്കോട്ടാണു കൊണ്ടുപോ കുന്നതെന്നു ഭഗീരഥനും മാലിനിക്കും ഉടൻ മനസ്സി ലായി. അതുകൊണ്ട് ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥലം ഗാന്ധാരമാ ണെന്നും തെളിഞ്ഞു.

മാലിനിയെ തുരുഷ്കരാജാവിന്റെ അന്തഃപുര ത്തിലാക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശമില്ലെന്ന് ഇതിൽനിന്നും സ്പഷ്ടമായി. അതിനാൽ ജാഹ്നവിയുടെ ആൾമാറാ ട്ടത്തിൽ ഇതിനു സംബന്ധമില്ലെന്നുള്ള ഭഗീരഥന്റെ അഭിപ്രായം ഉറപ്പിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

എന്നാൽ പിന്നെ അവരുടെ ഉദ്ദിഷ്ടസ്ഥലമേത്? തസ്കരപ്രമാണിയിൽനിന്നും മുറാദിനു മുമ്പിൽക്കൂട്ടി ലഭിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങളുടെ സ്വഭാവമെന്ത്?

ആകപ്പാടെ എല്ലാം കുഴപ്പമായിരുന്നു. എന്നാൽ, തന്നെ വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ ഭയങ്കരമായ അധികാരത്തിൽ വിട്ടുകൊടുക്കാൻ മുസൽമാൻതസ്കരന്മാർക്കു താല്പര്യമുണ്ടെന്നുള്ള കഥ ഭഗീരഥൻ സംശയിക്കപോലും ചെയ്തില്ല.

26

സുദിനം പുനരിന്നു നിനച്ചാൽ
ഹൃദി സുഖമോ മമ വളരുന്നു
ത്രിദിവാഗതമാരാം സുരവര
മദിരാക്ഷി മേളനലാഭാൽ
സ്വർവനിതാ നടുവിലിതല്ലോ
ഉർവശിയാം കാമിനിമണിയും
സർവതാരനടുവിൽ ചേർന്നൊരു
ശർവരീശകലയെന്നതുപോലെ

....

ഇത്തരുണീരത്നത്തെയും സത്വരം കയ്യിലാക്കുവാൻ.

പകൽ ഏകദേശം മൂന്നുമണിയോടുകൂടി തസ്കരചാരന്മാരിൽ ഒരുവൻ മദ്യമത്തനായി മെത്തയെ ശരണംപ്രാപിച്ചിരുന്ന കാറാത്തലിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു ബദ്ധപ്പെട്ടോടിവന്നു.

നൂറുകന്യകമാർ അരണ്യത്തിലുള്ള രാജപാതയിൽക്കൂടി പ്രയാണംചെയ്കയാണെന്നും കാൽമണി

ക്കുറിനുള്ളിൽ അവർ തസ്കരന്മാർ പതിയിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്തോടടുക്കുമെന്നും ഈ ചാരൻ നായകനെ അറിയിച്ചു.

"ഇതു ഞാൻതന്നെ നേരിട്ടു ചെയ്യേണ്ട ഒരു കാര്യമാണു്," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കാറാത്തലി ചാടിയെഴുന്നേററു. അനന്തരം, ഒരുപാത്രം മധുരമദ്യം കൂടി സേവിച്ചിട്ടു് അയാൾ കൂടാരത്തിൽനിന്നു വെളിക്കു കടന്നു.

ഗഹനത്തിൻെറ അന്തർഭാഗത്തേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചു് അയാൾ ഒരു വിറകുവെട്ടുകാരൻെറ കുടിലെന്നു തോന്നിച്ച ഒരു കെട്ടിടത്തിൽ എത്തി. അതിൻെറ പിന്നിലായി ഒരുപഗൃഹവുമുണ്ടായിരുന്നു. കുടിലിൻെറ നാലിരട്ടി വലിപ്പമുള്ള രണ്ടാമതുപറഞ്ഞ കെട്ടിടം വിറകുവെട്ടുകാരൻ വെട്ടുന്ന തടികൾ ശേഖരിച്ചുവയ്ക്കാനുള്ള ഒരു സ്ഥാനമെന്നേ സാധാരണ ഒരു പ്രേക്ഷകനു തോന്നുകയുള്ളൂ. എന്നാൽ, അതു വാസ്തവത്തിൽ കാറാത്തലിയുടെയും അനുചരന്മാരുടെയും കുതിരപ്പന്തിയായിരുന്നു.

തൻെറ കുതിരയെ വരുത്തിയിട്ടു്, അനുചരന്മാരിൽ പന്ത്രണ്ടുപേർ അശ്വാരോഹണംചെയ്തു തന്നെ അനുഗമിക്കാൻ ആജ്ഞാപിച്ചശേഷം കാറാത്തലി രാജപാതയോടു സന്ധിക്കുന്ന ഒരു ഊടുവഴിയിൽകൂടി യാത്രതിരിച്ചു.

ഈ ഊടുവഴി രാജപാതയോടു ചേരുന്ന സ്ഥലത്തു് ഒരുവശത്തായി ഒരുയർന്ന തടമുണ്ടായിരുന്നു.

ഈ തടത്തിന്റെ പുറകിൽ കാറാത്തുലിയും അനുച രന്മാരും മറഞ്ഞിരുന്നു.

അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അനേകം കുതിരക ളുടെ കുളമ്പടിശബ്ദം ന്തുകന്യകമാരുടെ വരവിനെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു. അവർ പ്രത്യക്ഷരായ ക്ഷണ ത്തിൽ തസ്കരപ്രമാണി തന്റെ സാരസനത്തിൽനി ന്നും ഒരു കടലാസ്സുതുണ്ടെടുത്ത് അതിനെ സശ്രദ്ധം പഠിച്ചു. അനന്തരം, മന്ദസ്വരത്തിൽ അയാൾതന്നെ അനുചരന്മാരോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"ആ പ്രൗഢയായ സ്ത്രീയുടെ ഇടത്തുവശത്തു സ ഞ്ചരിക്കുന്ന യുവതിതന്നെയാണത്. അതെ—അവ ളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ ഈ വർണ്ണനയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന തുതന്നെ. ദീർഘദർശി സാക്ഷിയായിട്ട് ഇവൾ ഒരു ആരാദ്ധ്യയായ തരുണിയാണ്. ആ നിചോളത്തിനു ള്ളിൽ വളരെ കരുതലോടുകൂടി മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അവളുടെ മുഖം അതികോമളമാണെന്നുള്ളതിൽ എ നിക്കു യാതൊരു സംശയവുമില്ല."

അതിനുശേഷം വീണ്ടും ഭദ്രന്റെ വിവരണപത്രി കയെ തന്റെ സാരസനത്തിൽ തൂങ്ങിക്കിടന്ന സഞ്ചി യിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടു കാറാത്തുലി ഒരടയാളം കാണിച്ചു. ആ സാദിസംഘവും നായകനും തങ്ങളുടെ പതിയി രിപ്പുസ്ഥലത്തുനിന്നും പാഞ്ഞു രാജപാതയുടെ മദ്ധ്യ ത്തിലെത്തി.

അപ്പോൾ അവിടെയുണ്ടായ ബഹളം വർണ്ണി ക്കാൻ ഒരു തൂലികയ്ക്കും ശക്തിയില്ല. ഭൂകമ്പത്താലോ അഗ്നിപർവ്വതം പൊട്ടുകകൊണ്ടോ ഒരു പ്രശാന്തമായ

നദി പെട്ടെന്നു തിളയ്ക്കുന്ന ഒരു നീർച്ചുഴിയായി പരിണമിക്കുന്നത് മുഹമ്മദീയതസ്കരന്മാരുടെ ആവിർഭാവം കന്യകാസംഘത്തിൽ ഉളവാക്കിയ ഫലത്തോടു സമീപിക്കുമ്പോൾ വെറും തുച്ഛമായ ഒരുപമ മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളു.

ഇതുവരെ അജപോതങ്ങളെപോലെ പ്രശാന്ത പ്രകൃതികളായിരുന്ന അശ്വങ്ങൾ കന്യകമാരെ ഭയപ്പെടുത്തുംവണ്ണം ഇളകിച്ചാടി—നിലവിളികളും വിലാപങ്ങളും സർവത്ര കേൾക്കപ്പെട്ടു. ആ സംഘത്തിന്റെ നിരതെററി പ്രഭുകന്യകമാരും മദ്ധ്യവർഗ്ഗത്തിൽപെട്ട യുവതികളും തമ്മിൽ സംമിശ്രമായി.

അക്കൂട്ടത്തിൽ സുജാതയും ജാഹ്നവിയും മാത്രമേ അല്പമെങ്കിലും മനസ്സാന്നിദ്ധ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചതായി കാണപ്പെട്ടുള്ളു. അവർ രണ്ടുപേരും തങ്ങളുടെ ക്ഷോഭിച്ച അശ്വങ്ങളെ വേഗത്തിൽ സംയമനംചെയ്തു. സുജാതയാകട്ടെ ഈ അക്രമത്തിന്റെ ഉദ്ദേശമെന്തെന്നു തസ്കരനാഥനോടു ചോദിച്ചു.

എന്നാൽ അവിടെ നടന്ന സംഭവങ്ങളെല്ലാം ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കുമാത്രമേ നിലനിന്നുള്ളു. എന്തെന്നാൽ കാറാത്തലി സുജാതയോടു മിണ്ടാതിരിക്കാൻ ആജ്ഞാപിച്ചപ്പോൾ അയാളുടെ അനുചരന്മാരിൽ രണ്ടുപേർ ജാഹ്നവിയെ കടന്നു പിടിച്ചു. പിടി വിടുവിക്കാൻ വിഫലമായ ശ്രമം ചെയ്തശേഷം അവൾ ബലേന അരണ്യഗർഭത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോകപ്പെട്ടു.

അനന്തരം തസ്കരനായകനും ശേഷിച്ച അനു

ചരന്മാരും ഒരു കുതിയാൽ വനത്തിനുള്ളിൽ മറഞ്ഞു. ഞൊറിൽ ഒന്നു കുറഞ്ഞ ആ സുന്ദരീസംഘം അല്പം ആശ്വാസത്തോടുകൂടി ദ്രുതഗതിയിൽ അവിടെനിന്നും പുരോഗമനംചെയ്തു.

ജാഹ്നവിയുടെ മേലുണ്ടായ ആക്രമണവും—അവളെ പിടികൂടിയതിൽ തസ്കരന്മാർ പ്രകടിപ്പിച്ച ശീഘ്റതയും അവളെ കാട്ടിൽകൂടി കൊണ്ടുപോകുന്നതിൽ അവർ കാണിച്ച സാമർത്ഥ്യവും എല്ലാംകൂടി അവളുടെ ബുദ്ധിയെ ചഞ്ചലമാക്കുകയാൽ തസ്കരനായകന്റെ മുമ്പിൽ എത്തുന്നതുവരെ അവൾക്കു സംഭവിച്ചതുകളെ ക്രമപ്പെടുത്താൻ സാധിച്ചില്ല.

അവളുടെ നേരെ കാഠിന്യമൊന്നും ആചരിക്കപ്പെട്ടില്ല. അവളെ പിടികൂടിയ അവസരത്തിൽ തന്നത്താൻ മോചിപ്പിക്കുന്നതിന് അവൾ ചെയ്ത ശ്രമത്തെ തടുക്കാൻവേണ്ടി മാത്രം പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ട ബലത്തിൽ കൂടുതലൊന്നും അവളുടെമേൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടില്ല. കൂടാരത്തിൽ എത്തിയ ഉടൻ ജാഹ്നവിയെ ഒരു മൃദുമെത്തയിലിരുത്തിയശേഷം അവളുടെ വാഹകന്മാരായ തസ്ക്കരന്മാർ പെട്ടെന്ന് അവിടെനിന്നും വെളിയിൽ കടന്നു.

ഏകദേശം ഒരുനിമിഷത്തിൽ കൂടുതൽ സമയം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, ഇതിന്റെയെല്ലാം അർത്ഥമെന്തെന്നു ജാഹ്നവി തന്നത്താൻ ചോദിച്ചു. ഈ സാഹസകർമ്മം നടത്തിയ മഹമ്മദീയർ തസ്ക്കരന്മാരാണെന്നുള്ളതിൽ അവൾക്കു യാതൊരു സംശയവും തോന്നിയില്ല. എന്തെന്നാൽ അവരുടെ ഭാവവും

വേഷവും ആ വസ്തുതയേ തെളിയിച്ചു. എന്നാൽ കന്യകാസംഘത്തിൽനിന്നും താൻ ഒരുവൾ മാത്രമേ അപഹരിക്കപ്പെട്ടുള്ളു എന്ന വിവരം അവൾക്കറിവില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ മററുള്ളവരും ഉടൻ വന്നുചേരുമെന്നുള്ള പ്രതീക്ഷയോടുകൂടി അവൾ ഇരുന്നു.

അനേകനിമിഷങ്ങൾ ഇങ്ങനെ കഴിഞ്ഞു—എന്നിട്ടും യാതൊരനക്കവുമില്ല.

കാലടികളൊന്നും കൂടാരത്തെ സമീപിച്ചില്ല. സമീപത്തുള്ള ചെറുനദിയിലെ പ്രവാഹമർമ്മരമല്ലാതെ മറെറാന്നും അവളുടെ ചെവിയിൽ പെട്ടില്ല.

രക്ഷയ്ക്കു സൗകര്യമുണ്ടെങ്കിൽ വെറുതേ ഇരിക്കുന്ന പ്രകൃതക്കാരിയല്ലായിരുന്നു ജാഹ്നവി. അതുകൊണ്ടു് അവൾ മെത്തയിൽനിന്നെഴുനീററു വസ്ത്രവേശ്മത്തിൻെറ ദ്വാരത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങി അതിൻെറ മറയെ മെല്ലെ മാററി. എന്നാൽ കരത്തിൽ വഹിക്കപ്പെട്ട മണ്ഡലാഗ്രത്തോടുകൂടി അവിടെ നിന്ന പാറാവുഭടനെ കണ്ടു്, ജാഹ്നവി ക്ഷണത്തിൽ പിൻതിരിഞ്ഞു.

അവൾ ഏതായാലും മറയെ പൂർവസ്ഥിതിയിൽ ഇട്ടിട്ടില്ലായിരുന്നു. തൻെറ നഷ്ടമായ മനഃസാന്നിദ്ധ്യം പുനർജ്ജീവിക്കയാൽ അവൾ വീണ്ടും മുന്നോട്ടുവന്നു് അറാബിഭാഷയിൽ ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു:

"എന്നെ എന്തിനാണിവിടെ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതു്?"

"മാന്യേ, എനിക്കു ചോദ്യങ്ങൾക്കൊന്നിനും ഉത്തരംപറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എന്നാൽ ഭവതിയു

ടെ നേരെ വളരെ കാരുണ്യത്തോടുകൂടി പെരുമാറണമെന്നു മാത്രമേ എനിക്കു കല്പനയുള്ളു. ഏതായാലും ഞാൻ ഇത്രയും പറയാം—അനായച്ചു്, ഭവതിയുടെ നേരെ പ്രവർത്തിക്കപ്പെട്ടതായി ഭവതി വിചാരിക്കുന്ന അപമാനത്തെയും ഇപ്പോൾ അനുഭവിക്കുന്ന താൽക്കാലികമായ ബന്ധനത്തെയുംപററി അവസാനത്തിൽ ഭവതി പരിതപിക്കേണ്ടിവരികയില്ല. ഇതു കൂടാതെയും എല്ലാ കാര്യങ്ങളെയുംപററി ഭവതിക്കു വിശദമായ അറിവു ലഭിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലത്തേയ്ക്കു ഭവതി താമസിയാതെ ചെല്ലും," എന്നു തസ്ക്കരഭടൻ പറഞ്ഞു.

തനിക്ക് അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത ഈ വാക്കുകളാൽ സമാശ്വസ്തയായ ജാഹ്നവി യവനികയെ പൂർവസ്ഥിതിയിൽ ഇട്ടിട്ടു വീണ്ടും മെത്തയിൽ ചെന്നിരിപ്പായി. പാറാവുകാരൻെറ വാക്കുകളുടെ അർത്ഥമെന്തു്? ആപൽപിശുനമാകുംവണ്ണം സമാരബ്ധമായ ഒരു അഹിതസംഭവത്തിൽ അവൾക്ക് ഒടുവിൽ തൃപ്തിയുണ്ടാകുന്നതെങ്ങനെ?—അവളുടെ താൽക്കാലികമായ കാരാവാസം എത്രകാലം നീണ്ടുനിൽക്കും?—അതു മണിക്കൂറുകൾകൊണ്ടോ ദിവസങ്ങൾകൊണ്ടോ വാരങ്ങൾകൊണ്ടോ മാസങ്ങൾകൊണ്ടോ അവസാനിക്കുമോ?—അവളെ എവിടെയ്ക്കാണു കൊണ്ടുപോകാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്? ഈ ചോദ്യങ്ങൾ സ്വഭാവേന അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിച്ചു. എന്നാൽ അതിനു തക്കതായ ഉത്തരമൊന്നും അവൾക്കു കിട്ടിയില്ല.

അവളുടെ ചിന്തകൾ ഒരു മഹമ്മദീയപരിചാരികയുടെ പ്രവേശത്താൽ ഭഗ്നമായി. ആ ഭൃത്യയ്ക്കു് ഏകദേശം ഇരുപതു വയസ്സു പ്രായം വരും. അവളുടെ കണ്ണുകൾ കറുത്തു മനോഹരങ്ങളും, പല്ലുകൾ മുത്തുസമാനം സ്വച്ഛങ്ങളും, അധരങ്ങൾ ആഭീരമണ്ഡലത്തിൽ സ്വാഭാവികവും ഏറ്റവുമല്ലാത്തതുമായ തടിപ്പോടുകൂടിയതുമായിരുന്നു. അവളുടെ ആകൃതിപരിമാണം അനവദ്യവും വസ്ത്രധാരണരീതി സുന്ദരവുമായിരുന്നു.

അവൾ സാൽവകൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞ ഒരു വസ്ത്രഭാണ്ഡം കയ്യിൽ വഹിച്ചിരുന്നു. താണുതൊഴുതുകൊണ്ടു് ആ അടിമ അവളുടെ ഭാരത്തെ ജാഹ്നവിയുടെ സമീപത്തിറക്കിവച്ചു.

"കൊച്ചമ്മേ, ഞാൻ അവിടുത്തെ പരിചരിച്ചുകൊള്ളാൻ നിയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവളാണു് അവിടുന്നു ദയവുചെയ്തു് എന്നെ മാലഗാംബ എന്നു വിളിക്കണം. ആവശ്യവും ഉചിതവുമായ എല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും ഒരടിമ സ്വാമിനിയെ എന്നപോലെ ഞാൻ അവിടുത്തെ ശുശ്രൂഷിക്കും. എന്നാൽ യാതൊരു ചോദ്യങ്ങൾക്കും ഞാൻ ഉത്തരം പറയരുതെന്നും, എനിക്കാവശ്യമില്ലാത്ത സംഗതികളെപ്പറ്റി സംസാരിക്കരുതെന്നും പ്രത്യേകം കല്പനയുണ്ടു് എങ്കിലും, ഇപ്പോൾ അവിടുത്തേയ്ക്കുവേണ്ടി ചെയ്യപ്പെടുന്നതെല്ലാം അവിടുത്തേയ്ക്കനുകൂലമാണെന്നു മേലാൽ പ്രത്യക്ഷമാകുമെന്നുള്ള വിവരം അറിയിക്കാൻ എന്നോടു കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഇതുപര്യന്തം ന്യൂറകന്യകമാരിൽ അഭംഗുരമായിരുന്ന പരിശുദ്ധിക്കു ഭംഗം വരുത്തുകയാൽ രാജ്യം മുഴുവൻ ക്ഷോഭിക്കയും തൽഫലമായി ചാരന്മാരും രാജഭടന്മാരും നാനാദിക്കുകളിലേയ്ക്കു നിയോഗിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും. പരിതഃസ്ഥിതികൾ ഈവിധമായതിനാൽ അവിടുത്തെ ആരും കണ്ടറിയാതിരിക്കുന്നതിലേയ്ക്ക് അവിടുന്ന വസ്ത്രം മാറേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമാകുന്നു. അതിനായി അവിടുത്തേയ്ക്കു യോജിച്ച വസ്ത്രങ്ങൾ ഞാൻ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുമുണ്ടു്. അതു ധരിക്കുന്നതിന് അവിടുത്തെ സഹായിക്കാൻ ഞാനുംകൂടി ഇവിടെ വേണമെന്നാണു കൊച്ചമ്മ വിചാരിക്കുന്നതെങ്കിൽ ഞാൻ നിൽക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ വെളിയിൽ പോയിരിക്കാം," എന്നു് ആ പരിചാരിക പറഞ്ഞു.

"നിന്നെ കല്പിച്ചയച്ചതാരാണു്? ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എന്നെ കേൾപ്പിക്കാൻ നിന്നോടാജ്ഞാപിച്ചതാരു്?" എന്നു നമ്മുടെ കഥാനായിക ചോദിച്ചു.

മാലഗാംബോ:-കൊച്ചമ്മേ, അവിടുന്ന ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യങ്ങൾക്കൊന്നിനും ഉത്തരംപറയാൻ എനിക്കു ധൈര്യമില്ല. ഞാൻ ഒരടിമ മാത്രമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു്.എനിക്കു് എന്റെ യജമാനന്മാരുടെ ആജ്ഞയെ അനാദരിക്കാൻ പാടില്ല.

ജാഹ്നവി അല്പനേരത്തേയ്ക്കു മിണ്ടാതിരുന്നു ഗാഢമായി ആലോചിച്ചു.

ന്യൂറകന്യകമാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മാലിനിയുടെ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കാൻ തന്നെ അനുവദിച്ചതിൽ ഭഗീ

രഥൻ പശ്ചാത്തപിച്ച് ആപൽക്കരമെന്ന പിന്നീടത്തേഹത്തിന തോന്നിയ ഒരവസ്ഥയിൽനിന്നും തന്നെ വീണ്ടെടുക്കാൻ തസ്കരന്മാരെ ശരണംപ്രാപിച്ചിരിക്കണമെന്നുള്ള ചിന്ത ജാഹ്നവിയുടെ ഹൃദയത്തിൽ കടന്നുകൂടി. എന്നാൽ അല്പംകൂടി ഗാഢമായുള്ള ഒരാലോചന ഈ വിചാരത്തെ നിരാകരിച്ചു.

ഒന്നാമതായി, ഭഗീരഥൻ അസ്ഥിരനോ ഭീരുവോ അല്ല. പിന്നീട വ്യസനിക്കത്തക്കവണ്ണം അദ്ദേഹം യാതൊരഭിപ്രായവും ബദ്ധപ്പെട്ടു രൂപീകരിക്ക പതിവില്ല. വേഗത്തിൽ അദ്ദേഹം യാതൊന്നും ചെയ്യാറുമില്ല. കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിൽ തുടങ്ങി കാർത്തികേയത്തിലെ മുസൽമാൻ രാജമന്ദിരത്തിൽ അവസാനിക്കേണ്ടതായ രഹസ്യകാര്യങ്ങളുടെ പുരോഗതിയെ അദ്ദേഹം തടയുകയുമില്ല. ജാഹ്നവിയെ അവളുടെ നൂതനജീവിതസരണിയിൽ സഞ്ചരിക്കാൻ അനുവദിച്ചതിൽ ഭഗീരഥൻ പശ്ചാത്തപിച്ചു എന്നുതന്നെയിരിക്കട്ടെ; എന്നാലും മുസൽമാൻ രാജാവിന്റെ ക്രോധത്തെ ഉണർത്തുവാൻ പര്യാപ്തമായ ഒരു കാര്യം സാധിക്കുന്നതിൽ തന്റെ ആയുധങ്ങളായി വർത്തിക്കാൻ ഒരു കൂട്ടം ഇസ്ലാംതസ്കരന്മാരെ ഇത്ര ക്ഷണത്തിൽ ഭഗീരഥന് എവിടെനിന്നു കിട്ടി?

ഇല്ല—അവളുടെ പ്രിയതമനായ ഭഗീരഥൻ ഈ കാര്യത്തിൽ ഒരിക്കലും ഒരു ഭാഗഭാക്കായിരുന്നിട്ടില്ല. എന്നാൽ പിന്നെ ഈ രഹസ്യത്തിനു മറെറന്തു സമാധാനമാണുള്ളതു്? അവൾക്കു് ഊഹഗോചരമായി ഒന്നുംതന്നെ ഉണ്ടായില്ല.

ഇങ്ങനെ വിഫലമായി വളരെനേരം ചിന്തിച്ച ശേഷം ജാഹ്നവി പരിതഃസ്ഥിതികൾക്കു കീഴ്പെടാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. അവൾ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:

"മാലഗാംബാ, നീ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ ഞാൻ ധരിക്കാം. അതിലേയ്ക്കു നീ എന്നെ സഹായിക്കണം."

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവൾ മെത്തയിൽ നിന്നെഴുന്നീററു മൂടുപടത്തെ എടുത്തുകളഞ്ഞിട്ടു താൻ ഉടുത്തിരുന്ന വസ്ത്രങ്ങളഴിക്കാൻ തുടങ്ങി.

മാലഗാംബാ:-(ജാഹ്നവിയെ നോക്കി അത്ഭുതപരതന്ത്രയായിട്ടു്) കൊച്ചമ്മേ! അവിടുന്നു് അതിസുന്ദരിയാണു്. അതേ, അസാധാരണ സൗന്ദര്യം! അവിടത്തേയ്ക്കുള്ളതു രൂപലാവണ്യംമാത്രമല്ല—എന്നാൽ അവിടത്തെ നെററിത്തടത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതമായ ബുദ്ധിശക്തിയുടെ സൗന്ദര്യംകൂടിയുണ്ടു്. അതു് അവിടത്തെ കണ്ണുകളിൽ തിളങ്ങുന്നു; അധരത്തിൽ കളിയാടുന്നു; സ്തനങ്ങളിൽ തുള്ളിച്ചാടുന്നു; എന്നുവേണ്ട, കൊച്ചമ്മയുടെ സകല വിലാസങ്ങളിലും അതു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. അവിടത്തെ സാന്നിദ്ധ്യം എത്രമാത്രം രാജ്ഞീസദൃശമായിരിക്കുന്നു! എന്നാലും അവിടത്തെ നോട്ടങ്ങൾ എത്രമാത്രം ഉദാരങ്ങളായി കാണപ്പെടുന്നു. അവിടുന്നു് ആജ്ഞകൊടുക്കാൻ ജനിച്ചവളാണെന്നു തോന്നുന്നു. അതേസമയത്തിൽതന്നെ പ്രേമത്തിലും അവിടത്തേയ്ക്കു പ്രഥമസ്ഥാനമുണ്ടു്. ഹാ! ഒരു പ്രണയാർദ്രനായ കാമുകൻ അവിടത്തേയ്ക്കുവേണ്ടി ഇത്രയും ചെയ്യുന്നതിൽ അത്ഭുതപ്പെടുവാനില്ല.

ജാഹ്നവി:-ഹാ! ഞാൻ അല്പനേരത്തേയ്ക്കു പരിപാലിച്ചു ...ിട്ടുപേക്ഷിച്ച ആ സംശയത്തെ നീ തന്നെ ... ...ത ഇപ്പോൾ സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു!

"ഈശ്വരാ! ഞാനെന്താണു പറഞ്ഞതു്? എന്താണു ഞാൻ ചെയ്തതു്?" എന്നു ഭയാക്രാന്തയായ ആ അടിമ മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു. അനന്തരം കൂടാരവാതിലിലേയ്ക്കു ഓടിച്ചെന്നു് അവൾ യവനികയുടെ ഇടയിൽക്കൂടി പുറത്തേയ്ക്കു നോക്കി. പാറാവുകാരൻ അല്പം ദൂരത്താണു നില്ക്കുന്നതെന്നു കണ്ടിട്ടു മാലഗാംബ ആശ്വസ്തയായി ജാഹ്നവിയുടെ അടുക്കലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്നു.

ജാഹ്നവി:-(അവളുടെ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചു കരുണയോടുകൂടി മുഖത്തു നോക്കിക്കൊണ്ടു്) മാലഗാംബാ, നീ എന്റെ പഴയ സംശയങ്ങളെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തുകയാണു ചെയ്തതു് വാസ്തവത്തിൽ എനിക്കു് ഒരു കാമുകനുള്ളതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹമാണു് എന്റെ മോചനത്തിനു കാരണമെന്നല്ലാതെ ഈ കാര്യത്തിൽ മററെന്തു സമാധാനമാണു ഞാൻ വിചാരിക്കേണ്ടതു്?

മാലഗാംബ നമ്രമുഖിയായി നിന്നതല്ലാതെ യാതൊന്നും മിണ്ടിയില്ല.

ജാഹ്നവി:-(മൃദുസ്വരത്തിൽ) നീ അറിയാതെ പറഞ്ഞുപോയതിനെപ്പററി തന്നത്താൻ കുററപ്പെടുത്തുകയാണോ? അതു് എനിക്കെത്രയോ ആനന്ദത്തെ തരുന്നതല്ലേ? പക്ഷെ, ഇതിൽ നിന്നെ കുററക്കാരിയാക്കുന്നതാരു്? ഈ സംഭവം നമുക്കു തമ്മിലുള്ള

ഒരു രഹസ്യമായിത്തന്നെയിരിക്കുമെന്നു ഞാനിതാ സത്യംചെയ്യുന്നു.

ആ പരിചാരിക അപ്പൊഴും മിണ്ടാതെതന്നെ നിന്നു. എന്നാൽ അവൾ ജാഹ്നവിയുടെ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചു നിസ്സീമമായ കൃതജ്ഞതയോടുകൂടി അതിനെ ചുംബിച്ചു.

ജാഹ്നവി:- എന്നാൽ മാലഗാംബാ, ഇനി നീ ഒരു ചോദ്യത്തിനുത്തരം പറയണം. അല്ലെങ്കിൽ നീ എന്നെ മോചിപ്പിച്ച ആ കഠോരമായ ഉൽക്കണ്ഠയിൽനിന്നും അത്യധികം ദാരുണമായ ഒന്നിലേയ്ക്കു് ഇനിയും എന്നെ തള്ളിവിടും. എന്റെ കാമുകനെവിടെ?—എന്നെ എങ്ങോട്ടാണു കൊണ്ടുപോകാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്?

മാലഗാംബാ:- അദ്ദേഹം എവിടെയാണെന്നു വാസ്തവത്തിൽ എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ; പക്ഷെ, ഞാനറിഞ്ഞിടത്തോളം അദ്ദേഹം തസ്കരപ്രമാണിയുടെ ദുർഗ്ഗങ്ങളിൽ ഉണ്ടെന്നാണു് എന്റെ വിശ്വാസം. അതു് അധികം അകലത്തല്ലതാനും.

"അപ്പോൾ അദ്ദേഹം തടവിൽ കിടക്കയാണല്ലേ?" എന്നു് ജാഹ്നവി ഭയാക്രാന്തയായി ചോദിച്ചു.

"അയ്യോ! ഇനി എന്നോടൊന്നും ചോദിക്കരുതേ കൊച്ചമ്മേ," എന്നു് ആ പരിചാരിക ദീനയായി പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:- പക്ഷെ, നീ ഇതുകൂടി പറയണമെന്നു ഞാൻ നിർബ്ബന്ധിക്കുന്നു; അതായതു്, ഈ തസ്കരന്മാരെ നിയോഗിച്ച എന്റെ കാമുകൻ—"

"അയ്യോ, മിണ്ടരുതേ കൊച്ചമ്മേ, ഞാൻ അവിടുത്തെ ചോദ്യത്തിനുത്തരം പറയാം. മോചനത്തിനു പ്രതിഫലം കൊടുക്കുന്നതുവരെ അവിടുത്തെ കാമുകൻ ഒരു തടവുകാരൻതന്നെ. അവിടുത്തെ മോചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുപോരുന്നതിനു് അദ്ദേഹം തസ്കരനായകനെയും കൂട്ടരെയും പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ദീർഘദർശി സാക്ഷിയായിട്ടു് ഇത്രമാത്രമെ എനിക്കറിയാവൂ. ഇനിയൊന്നും എനിക്കു പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല," എന്നു് ആ ഭൃത്യ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-അതെ. ഒന്നുകൂടി ഓർമ്മിച്ചു് ഇനിയെന്തെല്ലാം എന്നെ അറിയിക്കാമെന്നു നോക്കുക. എപ്പോഴാണു് എന്റെ കാമുകനെ തടവുകാരനായി പിടിച്ചതു്?—എവിടെവച്ചു്?—അദ്ദേഹം തനിച്ചേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളോ?—അതല്ല, ഒരു യുവതിയുംകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നോ?—യുവതികൂടി ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അവൾക്കെന്തുപററി?—അവളും തടവിൽ കിടക്കയാണോ? മാലഗംബാ, അതു പറയൂ.

"കൊച്ചമ്മേ, ഈശ്വരൻ നമ്മെ രക്ഷിക്കുന്നവെന്നും, മഹമ്മദ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദീർഘദർശിയാണെന്നും ഉള്ളതു സത്യമാണെങ്കിൽ അവിടുന്നിപ്പോൾ ചെയ്ത ചോദ്യങ്ങൾക്കൊന്നിനും ഉത്തരംപറയാൻ എനിക്കു ശേഷിയില്ല. ഞാൻ ഒരു അടിമ മാത്രമാണു്. തസ്കരപ്രമാണിയായ കാറാത്തലിയുടെ അടിമ— ഞാൻ മുമ്പു് അറിയിച്ചതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഭാഷണം ഒളിച്ചുനിന്നു കേട്ടതിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കിയതല്ലാതെ മററുവിധത്തിലുള്ള അറിവല്ല.

നമ്മുടെ കഥാനായിക ആ പരിചാരികയുടെ മുഖത്തേയ്ക്കു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. എന്നാൽ, അവൾക്ക് ആ നോട്ടത്തിൽ യാതൊരു ക്രൂസലും ഉണ്ടായില്ല. അതിനാൽ ഇനി അവളോടു ചോദ്യംചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു യാതൊരു ഫലവുമില്ലെന്നു ജാഹ്നവി വിചാരിച്ചു. പിന്നീട് അവൾ വസ്ത്രംമാറാൻ തുടങ്ങി.

എന്നാൽ, മാലഗാംബാ, ആ ഭാണ്ഡമഴിച്ചപ്പോൾ അതിൽ ഒരു മുസൽമാൻവനിതയ്ക്കു വേണ്ട വസ്ത്രങ്ങളടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു കണ്ടു നമ്മുടെ കഥാനായിക ആശ്ചര്യപരതന്ത്രയായി.

"കൊച്ചമ്മേ, ഈ വസ്ത്രങ്ങൾ അവിടുത്തേയ്ക്കു നല്ലപോലെ യോജിക്കും," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ആ ഭൃത്യ ജാഹ്നവിയെ വസ്ത്രധാരണം ചെയ്യിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ചുരുക്കത്തിൽ, അല്പസമയംകൊണ്ടു നമ്മുടെ കഥാനായിക ഒരു ഇസ്ലാംയുവതിയുടെ വേഷമണിഞ്ഞു.

ജാഹ്നവിയുടെ ഈ വേഷപ്പകർച്ചയിൽ മാലഗാംബാ സന്തുഷ്ടയായി. അവളുടെ വിശാലമായ നീലനയനങ്ങൾ സ്ഫുരിച്ചു. അവളുടെ മുഖം അതിപ്രസന്നമായതോടുകൂടി നിർമ്മലദന്തങ്ങളുടെ പ്രഭ വെളിയിൽ പ്രസരിച്ചു.

"ഇനി ഞാൻ അവിടുത്തേയ്ക്കു ഭക്ഷണത്തിനെന്തെങ്കിലും കൊണ്ടുവരാം," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു മാലഗാംബാ കൂടാരത്തിൽനിന്നും പാഞ്ഞുപോയി; ഒരു പാത്രത്തിൽ കുറെ പഴങ്ങളും ഒരു കുപ്പി സർബ്ബ

ത്തുംകൊണ്ടു തിരിച്ചുവന്നു. ജാഹ്നവി പഴവും സർബ്ബത്തും കഴിച്ചു.

"കൊച്ചമ്മാ, ഇനി നമുക്കു പോകണം," എന്ന് ആ വേലക്കാരി പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി മൂടുപടംകൊണ്ടു മുഖം മറച്ച്, ഭൃത്യയോടൊരുമിച്ചു കൂടാരത്തിനു വെളിയിൽ കടന്നു. അല്പം ദൂരത്തായി പന്ത്രണ്ടു തസ്കരന്മാരും കാറാലിയും അശ്വാരൂഢന്മാരായി നിന്നിരുന്നു. ഒരു കുതിരക്കാരൻ അശ്വാഭരണങ്ങളണിയിച്ച രണ്ടു കുതിരകളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതും കാണപ്പെട്ടു.

അവയിൽ ഒരു കുതിരയുടെ കോപ്പുകൾ മറേറത് അണിഞ്ഞിരുന്നതിനേക്കാൾ വിലയേറിയതായിരുന്നു.

വിലയേറിയ കോപ്പുകളണിഞ്ഞ അശ്വത്തെ ആരോഹണം ചെയ്‌വാൻ ജാഹ്നവിയെ തസ്കരപ്രമാണി സഹായിച്ചു. പരിചാരികയാകട്ടെ, അതിലാഘവത്തോടുകൂടി മറേറ കുതിരയുടെ പുറത്തു കയറി. അനന്തരം ആ സംഘം ഉത്തരദിക്കുനോക്കി പ്രയാണംചെയ്തു.

പരിചൊടു നീ മമ സഖിയേ
പകലിരവും വാഴുകയാൽ
ഒരുദിവസം ക്ഷണമതുപോൽ
ഉരുസുഖമേ തീൎന്നു മേ.

ബാഷ്പമെല്ലാം നില്ക്കുന്നിന്നേ
ചേൎപ്പനേ കാന്തനോടിപ്പോൾ.

ആ സംഘം നിശ്ശബ്ദമായിത്തന്നെ പ്രസ്ഥാനം തുടൎന്നു. അല്പസമയത്തിനുള്ളിൽ വനപരിധി സമീപിക്കപ്പെട്ടു. അനന്തരം അവർ പാടങ്ങളുടെ അരികിലുള്ള ഊടുവഴികളിലും ഒററയടിപ്പാതകളിലുംകൂടി നടന്നുതുടങ്ങി. സൂൎയ്യാസ്തമനം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവർ ഒരു ഏകാന്തമായ കുടിലിൽ എത്തി അവിടെ പാൎത്തിരുന്ന മഹമ്മദീയവൃദ്ധയാൽ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു.

കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങിയ ജാഹ്നവിയും പരിചാരികയും വൃദ്ധയാൽ ഒരു മുറിയിലേയ്ക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു. തസ്കരന്മാർ മറെറാരുമുറിയിലും പ്രവേശിച്ചു. രണ്ടു മുറികളിലും ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഭക്ഷണസാധനങ്ങൾ വിലപിടിച്ചവയും ആസ്വാദ്യങ്ങളും ആയിരുന്നു; അതിനാൽ അവ ആ വസതിയുടെ ഹീനസ്ഥിതിക്കും അതിൽ കുടിപാൎത്തിരുന്നവളുടെ മലിനതയ്ക്കും യോജിച്ചതായിരുന്നില്ല; അതുകൊണ്ടു് അതു തസ്കരന്മാരുടെ ഒരു കാവൽസ്ഥലമാണെന്നു ജാഹ്നവി നിശ്ചയിച്ചു.

"കൊച്ചമ്മേ, അവിടന്ന് അല്പം ആഹാരം കഴിക്കണം; എന്തെന്നാൽ ഇന്നുരാത്രി നമുക്കു കുറേദൂരം നടക്കേണ്ടതുണ്ട് അതുകൊണ്ട് അവിട്ടത്തേയ്ക്കു ഭക്ഷണം അത്യാവശ്യംതന്നെ," എന്നു മാലഗാംബ പറഞ്ഞു.

"നാം കുറേദൂരം നടക്കണമെന്നു നീ എങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കി?" എന്നു തസ്കരന്മാരുടെ ഉദ്ദേശത്തെപ്പറ്റി അവൾ മുമ്പു സമ്മതിച്ചതിൽനിന്നും കൂടുതൽ അറിവ് അവൾക്കുണ്ടെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

മാലഗാംബാ:- എന്തെന്നാൽ മിത്രവതീദേശത്തിൽ ഇതിലും സൗകര്യപ്രദമായ കോട്ടകളും സങ്കേതങ്ങളും കാറാങ്കുലിക്കുണ്ടെന്നിരിക്കെ ഈ നിന്ദ്യമായ കുടിലിൽ ഇന്നുരാത്രി അവിട്ടത്തെ താമസിപ്പിക്കാൻ അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശിക്കുന്നു എന്നു വിശ്വസിക്കാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ല."

ജാഹ്നവി:- (ആ ഭൃത്യ കപടഹീനയാണെന്നും അവൾ തസ്കരപ്രമാണിയുടെ അടിമയെന്നല്ലാതെ വിശ്വസ്തയല്ലെന്നും ബോധം വരികയാൽ "അപ്പോൾ, എന്റെകാമുകൻ തടവിൽ കിടക്കുന്നസ്ഥലത്തു് ഇന്നു രാത്രിയിൽ നാം ചെന്നുചേരുമോ എന്നുള്ള വിവരം നിനക്കു പറയാൻ സാധിക്കയില്ല, അല്ലേ?"

മാലഗാംബാ:- ഇല്ല കൊച്ചമ്മേ, എനിക്കു അതിനെപ്പറ്റി ഊഹിക്കാൻപോലും നിവൃത്തിയില്ല.

ജാഹ്നവി:- പക്ഷേ, നിന്റെ യജമാനന്റെ

സങ്കേതങ്ങൾ എവിടെയെല്ലാമെന്ന നിശ്ചയമായിട്ടും നിനക്കറിയാമല്ലൊ. അതുകൊണ്ട് അല്പനേരത്തെ യാത്രയാൽ അവയിൽ ഏതെങ്കിലുമൊന്നിൽ ചെന്നു ചേരാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു നിനക്കു പറയാൻ കഴിയും.

മാലഗാംബാ:- ഞാൻ കാറാത്തലിയുടെ കയ്യിലകപ്പെട്ടശേഷം ഇന്നാദ്യമായിട്ടാണു വിറകുവെട്ടുകാരന്റെ കുടിലിൽനിന്നും പുറത്തിറങ്ങുന്നതും.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അവളുടെ നേത്രങ്ങളിൽ അശ്രുക്കൾ നിറഞ്ഞൊഴുകി.

"നീ തസ്കരപ്രമാണിയുടെ അടിമയായിത്തീന്നിട്ടു എത്രകാലമാകും എന്ന്" അവളുടെ കൈ പിടിച്ചുകൊണ്ടു കരുണാമൃദുലമായ സ്വരത്തിൽ ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

രണ്ടുവഷമായി, മുമ്പു ഞാൻ കാത്തികേയത്തിലെ ധനികനായ ഒരു മുസൽമാൻപ്രഭുവിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പരിചാരികയായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ എന്റെ യജമാനൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തഃപുരസ്ത്രീകളോടും അവരുടെ അടിമകളോടുംകൂടി യാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ കാത്തികേയത്തിനും മിത്രവതിക്കും ഇടയിൽ 'ഹരിണാലയം' 'അലാതകം,' എന്ന രണ്ടു നഗരങ്ങളുള്ളവയുടെ മദ്ധ്യേവച്ച് കാറാത്തലിയുടെ കിങ്കരന്മാരാൽ ആക്രമിക്കപ്പെട്ടു. എന്റെ യജമാനനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൃത്യന്മാരിൽ അനേകംപേരും ഒരു ഭയങ്കരമായ യുദ്ധത്തിനുശേഷം ജീവനുംകൊണ്ടു രക്ഷപ്പെട്ടു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുമട്ടു

കഴുതകളും സകല സ്ത്രീകളും തസ്കരന്മാരാൽ അപഹരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും," എന്നു മാലഗാംബ പറഞ്ഞു.

"അങ്ങനെ യുദ്ധത്തിൽ പിടിക്കപ്പെട്ടവരിൽ ഒരുവളാണു നീ, അല്ലേ?" എന്നു ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

മാലഗാംബാ:-(ഒരു ദീർഘനിശ്വാസത്തോടെ) അതെ കൊച്ചമ്മേ. പക്ഷേ, ആ വൃദ്ധനായ ഇസ്ലാംപ്രഭു ഒരു ക്രൂരനായ യജമാനനാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാലു ഭാര്യമാരും ദുശ്ശീലക്കാരത്തികളും ചപലകളുമാകുന്നു. അവർ സദാ എന്നെ ഉപദ്രവിക്കും. നേരമറിച്ചു കാറാത്തലിയും കൂട്ടരും എന്നോട് ഇതുവരെ ദയവില്ലാതെ പെരുമാറിയിട്ടില്ല.

ജാഹ്നവി:-അപ്പോൾ യജമാനൻ മാറിയതു നിന്റെ ഗുണത്തിനായിട്ടാണ്; എന്നിട്ടും നീ കരയുകയും നെടുവീർപ്പിടുകയും ചെയ്യുന്നല്ലോ.

മാലഗാംബാ:- (വികാരസൂചകമായ ഭാവത്തോടെ മന്ദസ്വരത്തിൽ) അയ്യോ! കൊച്ചമ്മേ, ഒരു കാമുകന്റെ വേർപാട് എത്രത്തോളം ദാരുണമാണെന്നു പ്രേമബദ്ധയായ അവിടത്തേയ്ക്കറിയാമല്ലോ. സുന്ദരന്മാരായ ഹിന്ദുക്കളേയും മുസൽമാന്മാരെയും അടിമപ്പെടുത്തിയ ആ മൃദുവികാരത്തിൽ ആഭീരമണ്ഡലത്തിലെ ഈ പാവപ്പെട്ട പെൺകിടാവിനു യാതൊരു പങ്കുമില്ലെന്നു വിവേകശൂന്യതയാലും ദുർബുദ്ധിയാലും സമർത്ഥിക്കുന്ന ആളുകൾ ഉണ്ടെങ്കിലും, കൊച്ചമ്മേ, അവിടുന്ന് അപ്രകാരം ഉദാരമല്ലാത്ത ഒരു സിദ്ധാന്തത്തിനു വഴിപ്പെടുകയില്ലെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ജാഹ്നവി:-ഒരിക്കലുമില്ല: അപ്പോൾ, നിൻെറ കാമുകനിൽനിന്നും നീ വേർപെടുത്തപ്പെട്ടിരിക്കയാണല്ലേ?

മാലഗാംബ:-അതെ, എന്നെപ്പോലെ ഒരടിമ; അദ്ദേഹത്തിൻെറ പേർ 'ക്യാമിൽ' എന്നാണ് തുരുഷ്കരാജാവിൻെറ കൊട്ടാരത്തിലെ കൃഷ്ണശിലാപ്രതിമകളിൽ ഒന്നുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിൻേറതിനേക്കാൾ സുന്ദരമായ ഒരു ആകൃതിപരിമാണത്തെ പ്രത്യക്ഷമാക്കിയിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖം കോമളവും രൂപം ശ്രേഷ്ഠവും ഹൃദയം ഔദാര്യശീലത്തിനു വിളനിലവുമാകുന്നു. എൻെറ പഴയ യജമാനനെ തസ്കരന്മാർ ആക്രമിച്ചപ്പോൾ ക്യാമിൽ ഹരിണാലയത്തിലെ ഒരു പഥികാശ്രമത്തിൽ താമസത്തിനു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്‌വാൻ പോയിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് എന്നെ രക്ഷിക്കാൻ അദ്ദേഹം സമീപത്തില്ലായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രേമഭാജനമായ മാലഗാംബ കാറാആലിയുടെ കിങ്കരന്മാരാൽ അപഹരിക്കപ്പെട്ടുവെന്നു കേട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സങ്കടം എത്രമാത്രം ദുസ്സഹമായിരുന്നിരിക്കണം.

ഈ ചിന്ത ഹൃദയത്തിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ സഹിക്കവയ്യാത്ത വേദനകൊണ്ട് ആ പാവപ്പെട്ട പെൺകിടാവു കൈകൊണ്ടു മുഖം പൊത്തി കരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

ജാഹ്നവി:-(വാത്സല്യത്തോടുകൂടി) മാലഗാംബ, സമാധാനപ്പെട്ടിരിക്കു, കരയരുതു് കാറാആലിയുമായി സംഭാഷണത്തിന് ഒരവസരം ലഭിച്ചാൽ

ഞാൻ നിനക്കുവേണ്ടി അയാളോടു വാദിക്കാം. എന്നു തന്നെയല്ല, അപ്പോൾ എന്റെ കൈവശം പണമുള്ള പക്ഷം പ്രതിഫലം കൊടുത്തു നിന്നെ വീണ്ടെടുത്തു കൊള്ളുകയും ചെയ്യാം.

മാലഗാംബാ:-അല്ലാവിന്റെ പരിപൂൎണ്ണമായ കാരുണ്യം കൊച്ചമ്മയുടെ മേൽ വൎഷിക്കട്ടെ. എന്നാൽ ഗാഢമായി ആലോചിക്കുംതോറും അവിടത്തെ സഹായം സ്വീകരിക്കാൻ ഞാൻ ധൈൎയ്യപ്പെടുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ ഒരടിമയെന്നുള്ള നിലവിട്ട് ഇപ്രകാരം സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി ഞാൻ അവിടത്തോടു സംഭാഷണംചെയ്തു എന്നു കാറാആലി അറിഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഠിനമായ ക്രോധം എന്നിൽ നേരിടും.

ജാഹ്നവി:-(അവളിൽ അതിരില്ലാത്ത അനുതാപം തോന്നുകയാൽ) എന്നാൽ എന്റെ മനോഭാവം അയാളെ അറിയിക്കാൻ സൗകൎയ്യം ലഭിക്കുമോ? എനിക്കൊരടിമ വേണമെന്നും നിന്നെ ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു എന്നും അയാളോടു പറയാം.

മാലഗാംബാ:"ആ! കൊച്ചമ്മേ, അങ്ങനെ ഒരവസരം ലഭിക്കുന്നപക്ഷം അദ്ദേഹത്തോട് ഈ കാൎയ്യം പറയുന്നതുകൊണ്ടു തരക്കേടില്ല."അനന്തരം ജാഹ്നവിയുടെ കൈ പിടിച്ചു കണ്ണോടു ചേൎത്തുകൊണ്ട് ആ പെൺകിടാവ് അതിനെ അശ്രുക്കളാൽ നനച്ചു. പിന്നീടവൾ തുടൎന്നുപറഞ്ഞു: "കാറാആലി ഒരസാധാരണ മനുഷ്യനാണ് ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഉദാരശീലനായി കാണപ്പെടും—മററു ചിലപ്പോൾ അദ്ദേഹം

ഒരു രാക്ഷസന്റെ ക്രൗര്യത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കും. അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സ്ത്രീയോടൊപ്പം സ്വഭാവചാപല്യമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരന്മാർ എന്നെ തടവുകാരിയാക്കി ആദ്യം ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ 'മൂറാദ്' എന്ന ഉപനായകൻ എന്നെ അയാളുടെ സ്വന്തമായി അവകാശപ്പെട്ടു.—എന്നല്ല, എന്നെ അയാൾ വയ്പാട്ടിയാക്കിത്തീർക്കുമായിരുന്നു. ഹാ! അപ്രകാരം സംഭവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ എനിക്കും ഫ്യാമിലിനും മദ്ധ്യേ ശാശ്വതമായ ഒരു പ്രതിബന്ധം നേരിടുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അല്ലാവു് കൃപചെയ്തു് എന്നെ ആ ആപത്തിൽനിന്നു രക്ഷിച്ചു. ഞാൻ കാറാആലിയുടെ പാദങ്ങളിൽവീണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാരുണ്യത്തേയും രക്ഷയേയും യാചിച്ചു. ഞാൻ നായകന്റെ കൃപയേ യാചിച്ചതിൽ മൂറാദ് അപഹസിച്ചു. എന്നാൽ തസ്കരപ്രമാണിയിൽ കൂടെക്കൂടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാറുള്ള സ്വഭാവചാപല്യങ്ങളിൽ ഒന്നിന്റെ ആവിർഭാവത്തിൽ അദ്ദേഹം സ്വർണ്ണനാണയങ്ങൾ നിറഞ്ഞ ഒരു സഞ്ചിയെടുത്തു മൂറാദിന്റെ സമീപത്തിട്ടിട്ടു് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "അതെടുത്തുകൊള്ളുക, ഈ പെൺകിടാവു് എനിക്കിരിക്കട്ടെ." ധനകാംക്ഷിയായ മൂറാദ് സ്വർണ്ണം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു് എന്റെമേലുള്ള സർവാവകാശങ്ങളെയും ഉപേക്ഷിച്ചു. അതുകഴിഞ്ഞു കാറാആലി വനത്തിൽ നാം മുമ്പു കണ്ട വിറകുവെട്ടുകാരന്റെ കുടിലിലേയ്ക്കു് എന്നെ അയച്ചു അവിടെ താമസിക്കുന്ന കാറാആലിയുടെ രണ്ടു വയ്പാട്ടികളേയും ശുശ്രൂഷിക്കയായിരുന്നു എന്റെ

ജോലി. ഇങ്ങനെ രണ്ടുവർഷം കഴിഞ്ഞു. എന്നിട്ട് ഇന്നാദ്യമായിട്ടാണു ഞാൻ ആ വനം വിട്ടിറങ്ങിയതു്

ജാഹ്നവി:–അപ്പോൾ, നിന്റെ വാക്കുകളിൽ നിന്നും കാറാത്തലി ഉദാരശീലനാണെന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ. അതുകൊണ്ടു നിനക്കുവേണ്ടി ഞാൻ ശുപാർശചെയ്കയോ ഒരു പ്രതിഫലത്തുക കൊടുക്കാമെന്നു സമ്മതിക്കയോ ചെയ്താൽ അയാൾ അനുകൂലമായി വന്നേയ്ക്കും. ഏതായാലും മാലഗാംബാ, ഞാൻ നിന്നെ മറക്കുകയോ നിന്നെ പരിത്യജിക്കുകയോ ചെയ്കയില്ല. എന്നാൽ ഈ സംഗതിയെപ്പററി അയാളോടു പറയാനുള്ള അവസരം നാം യാത്രചെയ്യുന്നൊഴല്ല. എന്തെന്നാൽ അയാൾ അകമ്പടിക്കാരുടെ തലയ്ക്കലാണു സഞ്ചരിക്കുന്നതു്, എന്നുതന്നെയല്ല, ഇതുവരെ അയാൾ എന്നോടൊരു വാക്കുപോലും പറഞ്ഞിട്ടുമില്ല.

മാലഗാംബാ:– അദ്ദേഹം വലിയ ബഹുമാനത്തോടുകൂടിയാണു് അവിടുത്തെ നേരെ പെരുമാറുന്നതു്. എന്തെന്നാൽ തുറുകന്യകമാരുടെ ഇടയിൽനിന്നും അവിടുത്തെ മോചിപ്പിച്ചതിനു നല്ല ഒരു പ്രതിഫലത്തുക അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടിയിരിക്കും, അല്ലെങ്കിൽ ഇനിമേൽ കിട്ടും. കാറാത്തലി കയ്യേൽക്കുന്ന സകല കാര്യങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അല്പവും വ്യത്യാസംകൂടാതെ അദ്ദേഹം അനുഷ്ഠിക്കും. അതുപോലെതന്നെ മറുഭാഗത്തും അദ്ദേഹം കണിശമായ കൃത്യതയെതന്നെ നിർബന്ധപൂർവ്വം ആവശ്യപ്പെടും. ഹാ! കൊച്ചമ്മേ! അദ്ദേഹം

ഒരു വലിയ നായകനാണു്; തുരുഷ്കരാജാവിനുപോലും എതിരായ ഒരു കർമ്മം ചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം ധൈര്യപ്പെടുന്നു. ജംബുപുരത്തിലുള്ള മറെറാരു തന്ത്രപ്രമാണിയും ഇതുവരെ അഭംഗുരമായിരുന്ന ന്യൂവകന്യകമാരുടെ പരിപാവനതയെ ഭഗ്നമാക്കാൻ തുനിയുകയില്ല. എന്നാൽ ജംബുപുരത്തിൽ രണ്ടു മഹാന്മാർ മാത്രമേയുള്ളു എന്നും അതിലൊന്നു താനും, കൊച്ചമ്മ ഇതിനകം കേട്ടിരിക്കാവുന്ന അർജ്ജുനസിംഹനുമാണെന്നു വിറകുവെട്ടുകാരൻെറ കുടിലിൽ താമസിക്കുന്ന തൻെറ വയ്പാട്ടികളോടു കാറാത്തുലി പറയുന്നതു ഞാൻ പലപ്പോഴും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

ജാഹ്നവി:-ഉദാരശീലനും ധീരനുമായ ആ മഹായോദ്ധാവിനെപ്പററി ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ഈ കാറാത്തുലി, താൻ, അദ്ദേഹത്തിനോടു തുല്യനെന്നു് അഭിമാനിക്കാൻ ധൈര്യപ്പെടുന്നോ? ആ മഹാപുരുഷൻെറ കർമ്മങ്ങൾ ദേശാഭിമാനത്താൽ പ്രേരിതമാണു്, അല്ലാതെ ചോരണത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചുള്ളതല്ല.

"കൊച്ചമ്മേ, പതുക്കെ പറയണേ അദ്ദേഹം കേൾക്കും," എന്നു ഭയസന്ത്രസ്തയായ മാലഗാംബ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-നിനക്കു കാറാത്തുലിയെ വലിയ ഭയമാണു്, അല്ലേ?

മാലഗാംബാ:-എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു വേണമെങ്കിൽ മഹാക്രൂരനും നിഷ്ഠുരനുമായിരിക്കാൻ കഴിയും. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ക്രൗര്യത്തെ

പ്പററി അനേകം കഥകൾ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഇതു കൂടാതെ മദ്ധ്യപിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു ഭയങ്കരമായ ക്രോധമുണ്ടാകും. എന്നാൽ നാം അജ്ജുനസിംഹനെപ്പററി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണല്ലോ. ഞാൻ പറയാൻ തുടങ്ങിയതു് കാറാത്തലിയുടെ അങ്ങേയററത്തെ ആഗ്രഹം അർജ്ജുനസിംഹനുമായി നേരിടുന്നതിനാണു് സാരസാദ്രിയിലെ നിയമവിരോധിയെ കണ്ടുമുട്ടാമെന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി തസ്കരനായകൻ ഗാന്ധാരത്തിൻെറ അതിത്തികളിൽ കടന്നു കൊള്ളചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. എന്തെന്നാൽ ഗാന്ധാരഭടന്മാർ സമരത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്കു തുല്യമാണെന്നും ധീരന്മാരോടു പോർ ചെയ്യാൻ താനാഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നുമാണു് കാറാത്തലി പറയുന്നതു്. അജ്ജുനസിംഹനുമായി ദ്വന്ദ്വയുദ്ധത്തിൽ നേരിടുവാനുള്ള ആശ അതിരുകവിഞ്ഞുപോയതിനാൽ തസ്കരപ്രമാണി മുറപ്രകാരമുള്ള ഒരു വെല്ലുവിളി നടത്തുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ ബഹുമാന്യന്മാരായ ധീരയോദ്ധാക്കൾ അർഹിക്കുന്ന മയ്യാദയെ തസ്കരന്മാരുടെ നേരെ താൻ പ്രകടിപ്പിക്കയില്ലെന്നും അവരെ കാണുന്നിടത്തുവച്ചെല്ലാം സചഖഡ്ഗത്തിനുന്നാക്കുകയാണു പതിവെന്നും ഗാന്ധാരത്തിലെ ആ നിയമവിരോധി മറുപടികൊടുത്തതായി ഒരു കിംവദന്തിയുണ്ടു്. വിറകുവെട്ടിയുടെ കുടിലിൽവച്ചു നായകൻെറ വയ്യാട്ടികൾ ഈ കാൎയ്യത്തെപ്പററി സംസാരിക്കുന്നതു ഞാൻ കേട്ടു. അജ്ജുനസിംഹൻ ആ മറുപടിമൂലം തന്നെ അപമാനിച്ചു എന്നുള്ള കാരണത്താൽ കാറാത്തലി ക്രോധാവശനായി എന്നും തോന്നുന്നു.

"കാട്ടിനകത്തുള്ള വിറകുവെട്ടിയുടെ കുടിലിനെപ്പററിയും തസ്കരപ്രമാണിയുടെ വെയ്പാട്ടികൾ അവിടെ താമസിക്കുന്നതിനെപ്പററിയും നീ പറഞ്ഞുവല്ലോ. പക്ഷെ, രാജ്യത്തിൻെറ നാനാഭാഗങ്ങളിലും കോട്ടകളുള്ള അയാൾക്ക് ഈ സ്ത്രീകളെ സുഖമായി താമസിപ്പിക്കരുതേതോ?" എന്നു ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

മാലഗാംബോ:- (താൻ അറിയിക്കാൻ പോകുന്ന അത്ഭുതങ്ങളെ മുൻക്കൂട്ടി നേത്രദ്വാരാ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു്) സുഖമായി താമസിപ്പിക്കരുതേതോ എന്നോ? ആ സ്ത്രീകൾ രാജ്ഞികളെക്കാൾ സുഖമായിട്ടും ആഡംബരപൂർണ്ണമായിട്ടുമാണു താമസിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ എൻെറ വാക്കുകളുടെ ദുർജ്ഞേയമെന്നു തോന്നുന്ന അർത്ഥം ഞാൻ വിശദമാക്കാം. വലിയ കുതിരപ്പന്തിയോടുക്കൂടിയ ആ കുടിൽ വളരെ ഇടുങ്ങിയതും എന്നാൽ അഗാധവുമായ ഒരു മലങ്കുഴിയുടെ അററത്താണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. കുന്തിക്കപ്പെട്ട പാറകൾ പോലെ പരുഷമായ അതിൻെറ പാർശ്വങ്ങൾ തൂക്കെ കിടക്കുന്നു അതിൻെറ അടിയിലായി- മദ്ധ്യഭാഗത്തോടുക്കൂടിയ ഒരു നദിയൊഴുകുന്നു. ഒരു വിസ്തൃതമായ ഗത്തമെന്നപോലെ വിവൃതമായുള്ള ആ മലഞ്ചരിവിൽ ഇറങ്ങാൻ മനുഷ്യചരണങ്ങൾക്കു സാധിക്കയില്ല. എന്തെന്നാൽ പാർശ്വങ്ങൾപോലെതന്നെ അതിൻെറ അവസാനങ്ങളും തൂക്കാഞ്ചരിവായും ദുഷ്പ്രാപമായും കിടക്കുന്നു. എന്നാലും ഈ തൂക്കേകിടക്കുന്ന വശങ്ങളിൽ ഒന്നിൽ മറുഭാഗത്തുനിന്നു നോക്കുന്ന ആളുകളുടെ കണ്ണിൽപെടാത്തവണ്ണം പൊന്തി

നിൽക്കുന്ന പാറകളാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന മൂന്നു വാതായനങ്ങൾ തുരന്നുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഈ ജാലകങ്ങളിൽകൂടി ധാരാളം വെളിച്ചവും ഒരു വിശാലമായ ശാലയിലേയ്ക്കു കടക്കുന്നു. ഈ ശാല മുൻപറഞ്ഞ എളിയ കുടിലിൻെറയും വലിയ തുരഗശാലയുടെയും നേരെ കീഴിലുള്ള ഗുഹാന്തകത്തിൻെറ സ്ഥാനം വഹിക്കുന്നു. ശാലയുടെ തട്ടു ഭംഗിയിൽ ചിത്രവേലകൾ ചെയ്തതും ഘനംകുറഞ്ഞ കുളിർക്കൽത്തൂണുകളാൽ താങ്ങപ്പെട്ടതുമാകുന്നു. ചുമരുകളിൽ കൊത്തുപണിചെയ്തിട്ടുണ്ട്—തറയിൽ വിലയേറിയ രത്നക്കംബളം വിരിച്ചിരിക്കുന്നു. ചുരുക്കത്തിൽ സകലവിധമായ സുഖസാധനങ്ങളും ആഡംബരങ്ങളും പരിഷ്കാരവും അവിടെ സമ്മേളിച്ചിട്ടുണ്ട്. സദാ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു കൃത്രിമഉറവ അവിടത്തെ വായുമണ്ഡലത്തിന് ഒരു പുതുമയെ പ്രദാനംചെയ്യുന്നു. ചഷകസ്ഥങ്ങളായ ഉത്തമസുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ അവയുടെ പരിമളത്തെ കാററിൽ പരത്തുന്നു. ഈ ഭൂഗർഭസ്ഥമായ സ്വർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കിറങ്ങാനുള്ള മാർഗ്ഗം ശ്ലക്ഷ്ണശിലാനിർമ്മിതമായ ഒരു സോപാനപരമ്പരയാകുന്നു. അതിൻെറദ്വാരം ഒരു യന്ത്രവാതിൽകൊണ്ടു മൂടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹാ! കൊച്ചമ്മേ, ഇതുകേട്ട് അവിടുന്ന് അത്ഭുതപ്പെട്ടമായിരിക്കും. എന്നാൽ ഇപ്പറഞ്ഞതെല്ലാം പരമാർത്ഥമാണ്

ജാഹ്നവി:-എനിക്ക് അത്ഭുതംതോന്നുന്നുണ്ട്; എന്നാൽ ഞാൻ അവിശ്വസിക്കുന്നില്ല. എന്തെന്നാൽ സുഖസാധനങ്ങൾക്കും ആഡംബരങ്ങൾക്കുമുപകരം ഭയങ്ക

രങ്ങളും അദൃഷ്ടപൂർവ്വങ്ങളുമായ വസ്തുക്കളെടങ്ങിയ ശാലകളേയും ഗഹ്വരാട്ടകങ്ങളെയും ഞാൻ ജംബുപുരത്തിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ, എന്താ പെണ്ണേ, നിനക്കു ക്ഷണത്തിൽ എന്നോടിത്ര വിശ്വാസം തോന്നിയതു്? അല്പം മുമ്പു നീ ഒന്നും പറയാതെ വളരെ കരുതലോടുകൂടിയിരുന്നല്ലോ?

മാലഗാംബാ:—സ്വാമിലിന്റെ അധരങ്ങളിൽനിന്നല്ലാതെ മററാരിലും നിന്നു പുറപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത കരുണാപൂരിതമായ വാക്കുകളെ അവിടുന്നു് എന്നോടു പറഞ്ഞില്ലേ? എനിക്കുവേണ്ടി ശുപാർശചെയ്യാമെന്നും, കഴിയുമെങ്കിൽ പ്രതിഫലം കൊടുത്തു് എന്നെ മോചിപ്പിക്കാമെന്നും അവിടുന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തില്ലേ? അയ്യോ! കൊച്ചമ്മേ, അതിലേയ്ക്കുപകരം എനാൽ ചെയ്‌വാൻ കഴിയുന്നതു് അവിടുത്തെ ബഹുമാനത്തെയും വിശ്വാസത്തെയും സമ്പാദിക്കത്തക്കവണ്ണം എന്റെ മനസ്സിനെ തുറന്നുകാട്ടുക മാത്രമാണ് ഇതുകൂടാതെ, ഞാൻ പരിപൂർണ്ണതൃപ്തിയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അവിടുത്തെ കണ്ണുങ്ങളിൽ എത്തിച്ചിട്ടുള്ളതെല്ലാം അഭേദ്യമായ രഹസ്യമായിത്തന്നെയിരിക്കുമെന്നു് എനിക്കുറപ്പുണ്ടു് എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, അവിടുത്തെ മുഖഭാവത്തിൽ നിഷ്കപടമായ എന്തോ ഒന്നു പ്രത്യക്ഷമാകുന്നുണ്ടു്—വിശാലമനസ്കതയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതും ധൈര്യത്തെ കൊടുക്കുന്നതുമായ ഒരു ഭാവം അവിടുത്തെ ആകൃതിയിൽ സർവത്ര സ്‌ഫുടമായി കാണുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അവിടുത്തെ ഒളിച്ചു് എനിക്കു യാതൊന്നുമില്ല.

ആ പരിചാരിക ഹൃദയപൂർവ്വമായ നിഷ്കളങ്കത യോടുകൂടി ഇത്രയും പറഞ്ഞത് വെറും നാട്യമാണെന്നു ശങ്കിക്കാൻ യാതൊരു നിവൃത്തിയുമില്ലായിരുന്നു. മേലും, അവളുടെ ഭാവവും, സ്വരവും, നോട്ടവും അവൾ ഒരു പരിശുദ്ധഹൃദയയെന്നും വിശ്വസ്തയെന്നും ജാഹനവിയെ ധരിപ്പിച്ചു. നമ്മുടെ കഥാനായിക ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"മാലഗാംബാ, നിൻെറ ഹൃദയം നിർമ്മലവും കരുണാമസൃണവുമാകുന്നു. നീ അടിമത്തത്തിലും അസുഖത്തിലും കഴിച്ചുകൂട്ടിയതിൽ ഞാൻ മനഃപൂർവം വിഷാദിക്കുന്നു. എന്നാൽ കഴിയുന്നതെല്ലാം ഞാൻ നിനക്കുവേണ്ടി ചെയ്യാം. അതിനുള്ള ഉപായങ്ങൾക്കും മാർഗ്ഗങ്ങൾക്കും നമുക്കു പരിതഃസ്ഥിതികളെ ആശ്രയിക്ക മാത്രമേ നിവൃത്തിയുള്ളു. എന്നാൽ ഇനി കാറാ ആലിയേയും അനുചരന്മാരെയും സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ, അയാൾ ഇതിനകം അവധിയില്ലാത്ത ധനം സമ്പാദിച്ചിരിക്കണമെന്നു ഞാൻ പറയാൻ തുടങ്ങുകയായിരുന്നു."

മാലഗാംബാ:"അങ്ങനെയാണ് ഒരു ശ്രുതിയുള്ളത് ജംബുപുരത്തിൻെറ ഈ ഭാഗത്തുള്ള അനേകം പൊളിഞ്ഞ ക്ഷേത്രങ്ങളും സന്യാസിമഠങ്ങളുമാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദ്രവ്യശാലകളെന്നു ജനങ്ങൾ പറയുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല, തൻെറ നിധികൾ സൂക്ഷിക്കാൻ ഭൂമി കുഴിക്കുമ്പോൾ, മഹമ്മദീയർ ആദ്യം ജംബുപുരത്തെ ആക്രമിച്ചയവസരത്തിൽ ഇവിടത്തെ ഹിന്ദുക്കൾ നിക്ഷേപിച്ച മററു നിധികളും തസ്കരപ്രമാ

ണിക്കു കിട്ടിയിട്ടുണ്ടെന്നു് എന്നോടുതന്നെ പലരും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. എന്തെന്നാൽ സംഖ്യയില്ലാത്ത സ്വർണ്ണവും വെള്ളിയും മററു വിലപിടിച്ചയാഭരണങ്ങളും നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുള്ള അനേകം ഗുഹകൾ വനങ്ങളിലും സാരസാദ്രികളിലും ഉണ്ടെന്നും ഈ നിധികളെ സൂക്ഷിക്കുന്നതു ഖഡ്ഗധാരികളായ പ്രതിമകളാണെന്നും അവിടുന്നു നിശ്ചയമായും കേട്ടിരിക്കാനിടയുണ്ടു്. അവിടെ ആ പ്രതിമകൾ ഗംഭീരന്മാരായ യോധന്മാരെപ്പോലെ നിശ്ചലന്മാരായി നിൽക്കുന്നു. എന്നാൽ ചിലപ്പോൾ, ആ ഗുഹാഗർഭങ്ങളിൽ ആഗന്തുകനായ ഒരുവൻ ഒരു പ്രതിദ്ധ്വനിയെ ഉളവാക്കുകയോ; അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ധനാന്വേഷകന്റെ ഹസ്തം മണ്ണുകുഴിക്കാൻ തുനിയുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ ആ പ്രതിമകൾ അവയുടെ മരണതുല്യമായ വ്യാമോഹത്തിൽനിന്നും ഞെട്ടിയുണൎന്നു് അപരാധികളുടെ മേൽ പ്രതികാരം ചെയ്യുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഈ പ്രതിമകൾ വാസ്തവത്തിൽ മനുഷ്യകരത്താൽ നിൎമ്മിതങ്ങളല്ല; അവ മന്ത്രശക്തിയാൽ നിദ്രയെ പ്രാപിച്ചു നില്ക്കുന്ന യഥാൎത്ഥ യോദ്ധാക്കളാകുന്നു. പുരാതനകാലങ്ങളിലെ നായകന്മാർ ഇപ്പോൾ മന്ത്രശക്തിക്കധീനരായി വളരെക്കാലത്തേയ്ക്കു നിദ്രയിൽ ആണ്ടുനില്ക്കുകയാണു്, തങ്ങളുടെ ഗുഹാന്തങ്ങളിൽ മനുഷ്യരാരെങ്കിലും പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ മാത്രം അവർ ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു് ഉണൎത്തപ്പെടും." (തന്റെ കഥ ഉൽഭ്രതമാക്കിയ അസ്പഷ്ടമായ ഭയത്താൽ വിറച്ചുകൊണ്ടു്) "എന്നാൽ മന്ത്രശക്തിയോടുകൂടിയ ഈ

യുദ്ധവീരന്മാരുടെ സൂക്ഷ്മാവലോകനത്തെ ഭേദിപ്പിക്കുന്നതിനും പ്രതികാരത്തെ തടുക്കുന്നതിനും ശക്തിയുള്ള രക്ഷായന്ത്രം കാറാഭ്യലിയുടെ കയ്യിലുണ്ടെന്നാണു പറയപ്പെടുന്നത്. കൊച്ചമ്മെ, അവിടുത്തെ അധരത്തിൽ അവിശ്വാസസൂചകമായ ഒരു പുഞ്ചിരി ഞാൻ കാണുന്നു; എന്നാൽ ഈ സംഗതികളെ അവിശ്വസിക്കരുതേ! ജംബുപുരം മന്ത്രശക്തമായ ഒരു രാജ്യമാണ്—ദേവതകളുടെ അധിവാസമില്ലാതെ യാതൊരു ജീർണ്ണഗൃഹങ്ങളും ഇവിടെയില്ല— നിക്ഷിപ്തമായ നിധിയോടും അതിനെ സൂക്ഷിക്കുന്ന ഭയങ്കരന്മാരായ കാവല്ക്കാരോടും കൂടാത്ത യാതൊരു ഗഹ്വരങ്ങളും ഈ രാജ്യത്തില്ല."

മാലഗാംബാ കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ജാഹ്നവിയുടെ അധരത്തിൽ ഒരു മന്ദഹാസം കളിയാടി എന്നുള്ളതു സത്യംതന്നെ; എന്നാൽ ആ മന്ദഹാസം പരിചാരികയുടെ പരിശുദ്ധമായ നിഷ്കാപട്യത്തെ ഓർത്തുണ്ടായതല്ലാതെ കഥയെക്കുറിച്ചുള്ള അവിശ്വാസത്താൽ ഉത്ഭവിച്ചതല്ലായിരുന്നു.

എന്തെന്നാൽ ആദ്യമായി, ഈ കഥകൾ അവിശ്വാസത്തെപ്പോലും അർഹിക്കാത്തവണ്ണം അപഹാസ്യങ്ങളെന്നു നമ്മുടെ കഥാനായികയ്ക്കു തോന്നി. എന്നാൽ ആ മന്ദഹാസത്തെ മാലഗാംബ നിവാരണം ചെയ്യുമ്പോൾ പ്രകടിപ്പിച്ച ശാന്തവും നിഷ്കപടവുമായ ശാസനാഭാവവും അതിനെ തുടർന്നുണ്ടായ സ്ഥിരീകരണവും—പ്രത്യേകിച്ചു എല്ലാ ദുർഗ്ഗങ്ങളിലും ഒരു അത്ഭുതമുണ്ടെന്നുള്ളതു്—ജാഹ്നവിയുടെ സ്മൃതി

യിൽ ക്ഷിപ്രവികാരത്തോടുകൂടിയ ഒരു തന്ത്രിയെ സ്പർശിച്ചു.

എന്തെന്നാൽ തന്മൂലം, താൻ കാളീശ്വരക്ഷേത്രത്തിൽ കണ്ടതും കേട്ടതുമെല്ലാം അവൾക്ക് ഓർമ്മയുണ്ടായി. തൽഫലമായി, ഒരു അന്ധഗ്രഹത്തിനു തനിയെ കയ്യിളക്കാനും ശിലാപ്രതിമയ്ക്കു ദീർഘദർശനം ചെയ്യാനും കഴിയുമെങ്കിൽ മന്ത്രസ്ഥപ്പന്മാരായ യുദ്ധവീരന്മാർ നിക്ഷേപങ്ങളുടെ രക്ഷികളായിരിക്കാൻ ശക്തിയുണ്ടാകാമെന്നും അവരുടെ അധികാരത്തെ തടുക്കാൻ ഒരു രക്ഷായന്ത്രം ഉണ്ടാകാമെന്നും ഉള്ള വസ്തുതയും വിശ്വാസയോഗ്യം തന്നെയെന്ന് ജാഹ്നവിക്കു സംശയംകൂടാതെ ഉറപ്പുവന്നു.

നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ നോട്ടവും ഭാവവും സ്വരവും ഈ സ്മരണയുടെ ആവിർഭാവത്തിൽ ഗംഭീരമായിത്തീൎന്നു. അവൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "മാലഗാംബാ, സൎവ്വശക്തനായ ഈശ്വരൻ നിയമിച്ചിട്ടുള്ള ഈവിധ പ്രകടനങ്ങളെ ഇല്ലെന്നു പറയത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ അത്ര ധിക്കാരമുള്ളവളല്ല, കഴിഞ്ഞ കുറെ ദിവസങ്ങൾക്കിടയിൽ ഞാൻതന്നെ അനേകം അത്ഭുതങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് എത്രമാത്രം അസാധാരണമായിരുന്നാലും വിശ്വാസയോഗ്യമായ തെളിവോടുകൂടി പറയപ്പെടുന്ന ഏതു ചരിത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചും ഞാൻ സന്ദേഹം പ്രദൎശിപ്പിക്കയില്ല. എന്നാൽ ഇനി നമ്മുടെ സംഭാഷണവിഷയത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കാം. വളരെ തലമുറകളായി കഴിച്ചുവച്ചിട്ടുള്ള നിധികൾ കാറാത്തുലിക്കു കൂട്ടക്കൂടെ ലഭിക്കുന്നു

ണ്ടെങ്കിൽ കാത്തികേയത്തിലെരാജാവിൻെറ വകയായ ത്തറ കന്യകമാരിൽ നടത്തിയ ആക്രമണംപോലെയു ള്ള ആപൽക്കരമായ സാഹസങ്ങളിൽ അയാഠം ഏ പ്പെട്ടന്നതെന്തിന്ന്?

മാലഗാംബാ:-ഹാ! കൊച്ചമ്മേ, തസ്കരപ്രമാ ണി അതിദ്രവ്യാഗ്രഹിയും അതുപോലെതന്നെ വലിയ ചെലവാളിയുമാണ്. എല്ലാ കോട്ടകളിലും അദ്ദേഹ ത്തിന്ന കുതിരപ്പന്തിയും അന്തഃപുരവുമുണ്ട്. പിന്നെ അദ്ദേഹത്തെപോലെതന്നെ അത്യാഗ്രഹികളും ദ്രവ്യ യക്കാരുമായ അനേകം അനുചരന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന്ന ണ്ട്. അവരെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ അദ്ദേഹം കടപ്പെ ട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്ന് ഒരു നിറ ഞ്ഞ ഭണ്ഡാരം അത്യാവശ്യമാണ്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതരീതിയെ ആലോചിക്കുമ്പോഠം ആഴ്ച്ചയിൽ ഒ രു നിധിവീതം അദ്ദേഹം കണ്ടുപിടിക്കണം. ഇനി വേറൊരു കാര്യംകൂടി പറയാനുണ്ട്. അതിൽ എത്ര ത്തോളം വാസ്തവമുണ്ടെന്ന് എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. കാ റാത്തലി അബ്ദുൽറഹമാൻ രാജാവിന്ന് ആണ്ടുതോറും അനവധി സ്വൎണ്ണവും വെള്ളിയും കപ്പം കൊടുക്കുന്നു എന്നും, അതുകൊണ്ട് ആ രാജാവു തസ്കരപ്രമാണി യുടെ ചോരവൃത്തിക്കു ഗൂഢമായ അനുവാദം നൽകി യിട്ടുണ്ടെന്നും, അദ്ദേഹത്തെ പിടികൂടാൻ പ്രധാനമ ന്ത്രി ഒരു വലിയ സൈന്യത്തെ നിയോഗിക്കുമ്പോഠം ആ വിവരം രാജാവു ഗൂഢമായി കാറാത്തലിക്കു മു ന്നറിവു കൊടുക്കുന്നുണ്ടെന്നും ഒരു വൎത്തമാനം പര ന്നിട്ടുണ്ട്.

ജാഹ്നവി—കാറാത്തലിയെപ്പററി വെളിയിൽ പരന്നിട്ടുള്ള ചില വൃത്താന്തങ്ങൾ എത്രത്തോളം അതിശയോക്തി കലൎന്നതായിരുന്നാലും അയാൾ ഒരു വലിയ ആളാണെന്ന് എനിക്കു വിശ്വാസം വരത്തക്കവണ്ണം വേണ്ടതു നീ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്

മാലഗാംബാ:—(സംഭാഷണംകൊണ്ടു നേരംഏകദേശം ഒരുമണിക്കൂറായി എന്ന് ഓൎമ്മിച്ചപ്പോൾ) കൊച്ചമ്മേ, അവിടുന്ന് അല്പം ഭക്ഷണം കഴിക്കണം—എന്തെന്നാൽ നമുക്കിനിയും യാത്രതുടരേണ്ടതുണ്ട്.

ജാഹ്നവി കറെ പഴങ്ങളും പലഹാരങ്ങളും തന്നു. മാലഗാംബയും ആഹാരം കഴിച്ചു.

ചില നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഒരു തസ്കരൻ വന്ന് അവരെ വിളിച്ചു. രണ്ടുപേരും പുറത്തുചെന്നപ്പോൾ യാത്രയ്ക്കു പുതിയ കുതിരകൾ തയ്യാറായി നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു.

രജതപ്രഭയോടുകൂടിയ ചന്ദ്രക്കല ഉദിച്ചുപൊങ്ങി; താരകാപ്രകാശിതമായ ആ പ്രശാന്തരംഗത്തിൽക്കൂടി വീണ്ടും യാത്ര തുടരപ്പെട്ടു.

രണ്ടുമണിക്കൂർകൂടി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മിത്രവതീ നഗരത്തിലെ സ്തൂപികകൾ ദൂരത്തിൽ കാണപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ആ നഗരത്തെയും പിന്നിട്ട് അവർ വടക്കു നോക്കി പ്രയാണംചെയ്തു.

പാതിരാത്രിക്ക് അവർ ഏകാന്തമായ ഒരു പാന്ഥമന്ദിരത്തിൽ എത്തി. ഇനി പ്രഭാതത്തിൽ മാത്രമേ യാത്ര പുറപ്പെടുന്നുള്ളു എന്ന വിവരം ജാഹ്നവി

അവിടെവച്ചു ഗ്രഹിച്ചു. അതിനാൽ അവർക്കു വിശ്രമത്തിനായി കൊടുക്കപ്പെട്ട മുറിയിൽ പരിചാരികയുടെ ഒന്നിച്ചു നമ്മുടെ കഥാനായിക പ്രവേശിച്ചു.

കാലത്തു വീണ്ടും യാത്രയാരംഭിച്ചു; ആ സംഘമാകട്ടെ ശീഘ്രഗതിയിൽ പ്രയാണംചെയ്തു. ഇടയ്ക്കു രണ്ടുമൂന്നു സ്ഥലത്തുനിന്നു കുതിരകളെ മാറുകയാൽ ഉച്ചയ്ക്കുമേൽ മൂന്നുമണിയോടുകൂടി അവർ ഭീമനഗരത്തിന്റെ സമീപപ്രദേശങ്ങളിൽ എത്തി.

എന്നാൽ നഗരത്തിൽ പ്രവേശിക്കേണ്ടതിനു പകരം അവർ ഊടുവഴികളിൽക്കൂടി കടന്നു വായനക്കാർ തസ്കരപ്രമാണിയെ ആദ്യംകണ്ടതായ ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞ ഒരു ദേവാലയത്തിൽ അവർ ചെന്നുചേർന്നു.

ആ സംഘം ഒരു വലിയ കെട്ടിടത്തിന്റെ നടയിൽ ചെന്നപ്പോൾ കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങി. ഉടൻ കാറാത്തലി ജാഹ്നവിയോടു് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"മാന്യേ ഭവതി ദയവുചെയ്തു് എന്നോടുകൂടി വരണം." (പരിചാരികയുടെ നേരെ തിരഞ്ഞു്) 'മാലഗാംബാ, നീയുംകൂടി വരിക. ഈ ശ്രീമതിക്കു് ഇവിടെ അല്പദിവസം താമസിക്കേണ്ടിവരുമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു നീതന്നെ അവരുടെ ശുശ്രൂഷകളെല്ലാം ചെയ്യണം."

"എന്റെ യാത്രയുടെ അവസാനമായില്ലേ?" എന്നു ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു.

കാറാത്തലി, "എന്നെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആയി" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അയാൾ അവളെ

ആ പൊളിഞ്ഞ കെട്ടിടത്തിനുള്ളിൽ കൊണ്ടുപോയി. എന്നിട്ട് അയാൾ തുടൻ്നുപറഞ്ഞു: "ഭവതിക്കു സ്വാഗതംപറയാൻ ആഹ്ലാദത്തോടുകൂടി കാത്തിരിക്കുന്നവനും ഭവതിയെ ആഹ്ലാദസമുദ്രത്തിൽ മജ്ജനം ചെയ്യിക്കുന്നവനുമായ ഒരാളെ കാണാനാണു ഭവതി ഇപ്പോൾ പോകുന്നത്. എന്തെന്നാൽ ഇനി ഈ കാര്യം രഹസ്യമായി വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ടയാവശ്യമൊന്നുമില്ല. എൻെറ ജോലി വിജയകരമായി സാധിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ പ്രവൃത്തിയുടെ ഉദ്ദേശം മുറുവുതന്നെ ഭവതിയോടു ഞാൻ പറയാഞ്ഞത്, ഭവതിയെ ആലിംഗനംചെയ്യാനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠകൊണ്ടു മരിക്കാൻ തുടങ്ങുന്ന ഒരാളുടെ അരികിൽ ഭവതിയെ ക്ഷേമത്തോടുകൂടി കൊണ്ടുവന്നാക്കുന്നതുവരെ ക്ഷമിക്കാമെന്നുള്ള വിചാരംകൊണ്ടാണു്."

ഒരപരിഷ്കൃതമായ വിനോദസ്വരത്തിൽ ഉച്ചരിക്കപ്പെട്ട ഈ വാക്കുകൾ ജാഹ്നവിയുടെ സകല സംശയങ്ങളെയും നീക്കി.

ഭഗീരഥനാണു തന്നെ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുവരാൻ തസ്കരന്മാരെ ഏർപ്പാടുചെയ്തതെന്നും, അദ്ദേഹംതന്നെയാണ് തടവിൽക്കിടക്കുന്നതെന്നും, അദ്ദേഹത്തിൻെറ സമീപത്തേയ്ക്കാണു കാറാആലി തന്നെ കൊണ്ടുപോകുന്നതെന്നും ജാഹ്നവി തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

കഴിഞ്ഞ ഇരുപത്തിനാലുമണിക്കൂറുനേരത്തേയ്ക്ക് അവളെ ബാധിച്ചിരുന്ന ചിന്തകളെല്ലാം വാത്യാവേഗത്തിൽ വീണ്ടും അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ കടന്നുകൂടി. ഭഗീരഥൻ എന്തിനാണതുചെയ്തത്? അവളു

ടെ അഭ്യുദയാകാംക്ഷയോടുള്ള ആനുകൂല്യത്തെക്കാരം അവളോടുള്ള അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രണയം വലുതായിരുന്നോ. കീത്തി, സ്ഥാനോന്നതി, മഹിമ എന്നിതുകളുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും പെട്ടെന്ന് അവളെ അപഹരിച്ചതായ ആ സാഹസം അദ്ദേഹം നല്ലവണ്ണം ആലോചിച്ചാണോ പ്രവത്തിച്ചതു്?

കാളീശ്വരദുർഗ്ഗത്തിലെ വൃദ്ധൻെറ പത്രികയിലുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങളെ ലംഘിക്കുന്നതിന് അവളെ നിർബന്ധിക്കാൻ അദ്ദേഹം തീർച്ചപ്പെടുത്തിയോ?—ആ നിർദ്ദേശങ്ങളനുസരിച്ച് അവരം സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ജീവിതസരണിയിൽനിന്നും അവളെ ബലേന പിൻതിരിക്കാൻ തന്നെ നിർബന്ധിച്ച വല്ല പുതിയകാരണങ്ങളും അദ്ദേഹം കണ്ടുപിടിച്ചോ?-അതല്ല നിസ്സീമമായ സ്വപ്രണയത്തിൻെറ പ്രേരണയാൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ചെയ്തതാണോ?.

അവരം തന്നത്താൻ ചോദിച്ച ഒടുവിലത്തെ ചോദ്യമാണ് ഈ രഹസ്യത്തിനു സമാധാനമെങ്കിൽ ഈവിധം തുല്യമില്ലാത്ത അനുരാഗത്തിനു പാത്രമായതിൽ അവരംക്ക് ആനന്ദിക്കാതെ തരമില്ല; അതല്ലെങ്കിൽ തനിക്ക് ഔന്നത്യത്തെ വാഗ്ദാനം ചെയ്ത ആ മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും തന്നെ അപഹരിച്ചതിനു അവരം സങ്കടപ്പെടുകതന്നെ വേണം.

തസ്കരപ്രമാണിയോടുകൂടി ആ ജീർണ്ണിച്ച ദേവാലയത്തിലെ മുറികളെ തരണംചെയ്തപ്പോരം ജാഹ്നവിയുടെ മസ്തിഷ്കത്തിൽക്കൂടി കടന്നുപോയ ചിന്തകരം മേൽപറഞ്ഞവയായിരുന്നു.

പരിചാരികയാകട്ടെ തൻെറ സ്വാമിനിയുടെ സൌന്ദൎയ്യാദിഗുണങ്ങൾകണ്ടു ബഹുമാനവും അത്ഭുതവും നിറഞ്ഞ ഹൃദയത്തോടുകൂടി അവളെ പിൻതുടൎന്നു.

കാറാത്തൂലി:-(പഴയ സംഭാഷണത്തെ തുടൎന്നുകൊണ്ടു്) അതെ, ശ്രീമതീ, ഭവതി ഇപ്പോൾ ഭവതിയുടെ കാമുകൻെറ അടുക്കലേയ്ക്കു പോകയാണു് ഭവതിയുടെ നേരെയുള്ള ഞങ്ങളുടെ പെരുമാററം ഏററവും ബഹുമാനസൂചകമായിരുന്നു എന്നുള്ള വിവരം ഭവതി അദ്ദേഹത്തോടു പറയുമല്ലൊ.

"ധീരനായ നായകാ, നിങ്ങളുടെ മൎയ്യാദയോടുകൂടിയ പെരുമാററത്തെക്കുറിച്ചു പറയാൻ മറന്നുപോകയില്ലെന്നു നിങ്ങൾ ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളണം." (തിരിഞ്ഞു മാലഗാംബായെ നോക്കിയിട്ടു്)"എനിക്കു സൗകൎയ്യമുള്ളപ്പോൾ എന്നെ ശുശ്രൂഷിക്കാൻ നിങ്ങൾ നിയമിച്ചിട്ടുള്ള ഈ പെൺകിടാവിനെപ്പററി നിങ്ങളോടു് എനിക്കു രണ്ടുവാക്കു പറയാനുണ്ടു്. എന്തെന്നാൽ അവളിൽ ഞാൻ തൃപ്തയായിരിക്കുന്നു," എന്നു ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

"അതിലേയ്ക്കു് ഇനി നമുക്കവസരം ലഭിക്കും; അപ്പോഴാകാം. ഇപ്പോൾ ഭവതിയുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകൎഷിക്കുന്ന മററു കാൎയ്യങ്ങളുണ്ടല്ലൊ," എന്നു തസ്കരപ്രമാണി പറഞ്ഞു.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി അയാൾ ഒരിടുങ്ങിയ കോണിപ്പടിയിലേയ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്ന ഒരു വാതിൽ തുറന്നു. പടിക്കകത്തു നിന്ന പാറാവുഭടൻ വേഗത്തിൽ വഴി കാണിച്ചുകൊടുത്തു. കാറാത്തൂലിയും സ്ത്രീകളും മുകളിലേയ്ക്കു കയറി.

ചില നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അവർ മുകളിലെത്തി. അവിടെ മറെറാരു വാതിൽ കാണപ്പെട്ടു.

അതിനെ വലിച്ചു തുറന്നുകൊണ്ടു കാറാത്തുലി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

''എന്നാൽ, ശ്രീമതീ, ഭവതിയെ ഞാൻ ഭവതിയുടെ കാമുകൻെറ പക്കൽ ഏല്പിക്കുന്നു; മാന്യരെ, നിങ്ങളുടെ മോചിപ്പിക്കപ്പെട്ട പ്രിയതമയെ സ്വീകരിച്ചുകൊൾക.''

"ജാഹ്നവി തസ്കരപ്രമാണിയുടെ സമീപത്തുകൂടി ചാടിപാഞ്ഞുചെന്നു മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു തടവുകാരൻേറ കരവല്ലികളാൽ ബദ്ധയായി.

എന്നാൽ, അത്ഭുതം, കഠിനമായ നിരാശ എന്നിതുകളെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഒരു സ്വരം ജാഹ്നവിയുടെ അധരത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു. എന്തെന്നാൽ, ഭഗീരഥൻെറ ധകരം ഭദ്രനാണു് അവളെ പരിരംഭണം ചെയ്യുതായി കാണപ്പെട്ടതു്.

28

പാൎത്ഥിവഹതക നീ സമ്പ്രതിചെയ്യുതു
പാൎക്കിലെത്ര ചിത്രം!

ജാഹ്നവിയുടെ അധരത്തെ ഭേദിച്ചു പുറപ്പെട്ട ആ ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ ഭദ്രൻ അവളെ ആലിംഗനം

ചെയ്തിരുന്ന തന്റെ കരങ്ങളെ പിൻവലിച്ചു ഞെട്ടി പുറകോട്ടുമാറി; എന്തെന്നാൽ സ്വരം കേട്ട ഉടൻതന്നെ അതു തന്റെ പ്രേയസിയുടേതല്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്നു നിശ്ചയംവന്നു.

"ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്ത്? നീചനായ തസ്കരാ, നിങ്ങൾ ആരെയാണു് ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതു്?" എന്നു കടുത്ത ക്രോധത്തോടുകൂടി കനൽക്കട്ട ചിന്നുന്നുവോ എന്നു തോന്നിക്കുംവണ്ണം ചുവന്ന കണ്ണുകളെ ഉരുട്ടിക്കൊണ്ടു ഭദ്രൻ ചോദിച്ചു.

"അതെ, ഇതിന്റെയെല്ലാം സാരമെന്തു്?" എന്നു നമ്മുടെ കഥാനായികയും ചോദിച്ചു.

"ദീർഘദർശി സാക്ഷിയായിട്ട് ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്തെന്നൂഹിക്കാൻ നിങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ ഞാനും ശക്തിഹീനനാണു്," എന്നു തസ്കരപ്രമാണി പറഞ്ഞു. അയാളുടെ അത്ഭുതഗർഭമായ വീക്ഷണങ്ങൾ ഈ അബദ്ധത്തിൽ അയാൾക്കു പങ്കില്ലെന്നു ഭദ്രനെയും നമ്മുടെ കഥാനായികയേയും മനസ്സിലാക്കി.

ജാഹ്നവി:-(തന്റെ മൂടുപടത്തെ മാററി അതിസുന്ദരവും എന്നാൽ, അല്പം മുമ്പുണ്ടായ ക്ഷോഭത്താൽ വിളറിയതുമായ മുഖത്തെ പുറത്തു കാട്ടിക്കൊണ്ടു ഭദ്രനെ നോക്കി പറഞ്ഞു) മാന്യരെ, നാം തമ്മിൽ അപരിചിതരല്ല.

ഭദ്രൻ:-(അവളുടെ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചു സ്നേഹസൂചകമായി അമർത്തിക്കൊണ്ടു്) ഹാ! ശ്രീമതി, ഭവതി

യാരെന്നാ ഇതു്? എന്നാൽ, ഭവതിയെക്കണ്ടു് എന്റെ മാലിനിയാണെന്നു് അവർ എങ്ങനെ തെററിദ്ധരിച്ചു?

"നിങ്ങളുടെ മാലിനിയോ?" എന്നു കാര്യങ്ങളുടെ യാഥാത്ഥ്യം വെളിപ്പെട്ടുകയാൽ ജാഹ്നവി അത്ഭുത സ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

"അതെ, എന്റെ മാലിനി; എന്റെ പ്രാണ പ്രേയസിയായ മാലിനി—അയ്യോ! അവൾക്കെന്തു പററി? അവളെവിടെ? ഹാ! കഷ്ടം, അവൾ എന്നെന്നേയ്ക്കുമായി എന്നെ പിരിഞ്ഞിരിക്കുന്നു."

കാറാത്തലി:—(ജാഹ്നവിയുടെ മേൽ ദൃഷ്ടി പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു്) അപ്പോൾ ഈ യുവതി ആരാണു്? നിങ്ങൾ തന്ന വിവരണത്തിൽ കണ്ടപ്രകാരം വസ്ത്രം ധരിച്ച ന്യൂരകന്യകമാരുടെ അഗ്രഭാഗത്തിൽ പ്രധാന നായികയുടെ ഇടത്തുവശത്തായി സഞ്ചരിച്ചതു് ഈ ശ്രീമതിതന്നെ.

"ശ്രീമതീ, ഭവതിക്കു മാത്രമേ ഈ രഹസ്യം വെളിപ്പെടുത്താൻ സാധിക്കയുള്ളു. ഭവതിയുടെ പ്രിയതമനായ ആ വിദ്യാത്ഥിയെ പിരിഞ്ഞു ഭവതി എങ്ങനെ ന്യൂരകന്യകമാരുടെ സംഘത്തിൽ അകപ്പെട്ടു? ഭവതി മാലിനിയുടെ വസ്ത്രം ധരിക്കാനിടയായതെങ്ങനെ?.ദയവുചെയ്തു പറയണേ! ഞാൻ ഭവതിയോടു യാചിക്കുന്നു," എന്നു വികാരപൂരിതമായ ഹൃദയത്തോടു കൂടി ഭദ്രൻ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

കാറാത്തലി:—(വാസ്തവസ്ഥിതികളെപ്പററി അസ്പഷ്ടമായ ഒരു സംശയം ജനിക്കുകയാൽ) ദീർഘദർശി

സാക്ഷിയായിട്ടു് ഈ കാൎയ്യത്തിൽ ഇനി വിസ്തരിച്ചു പറയാൻ ഞാനൊന്നും കാണുന്നില്ല. ഈ തരുണിയും നിങ്ങളുടെ മാലിനിയും പരസ്പരം വസ്ത്രം മാറിയിട്ടുണ്ടു്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ മാലിനി ഇപ്പോൾ, നിങ്ങൾ പറഞ്ഞ ആ വിദ്യാൎത്ഥിയോടുകൂടി സഞ്ചരിക്കയാണു്; എന്നാൽ മാന്യേ, ഒന്നുകൂടി ചോദിക്കട്ടെ, ഭവതിയുടെ പേരു ജാഹ്നവിയെന്നാണോ?

"അതെ! അതെ! എന്നാൽ ആ വിദ്യാർത്ഥിയെപ്പറ്റിയുള്ള വൎത്തമാനമെന്താ? പറയണേ! പറയണേ!" എന്നു ഭഗീരഥന്റെ ക്ഷേമത്തിൽ ഉൽക്കണ്ഠാകലുഷിതമായ ഹൃദയത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി സന്ത്രസ്തയായി ചോദിച്ചു.

"ഭവതിയുടെ ചോദ്യത്തിനുത്തരം പറയുന്നതിനു മുമ്പായി ഒരുവാക്കുകൂടി; ആരുകന്യകമാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഭവതി മാലിനിയുടെ സ്ഥാനം സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടോ?" എന്നു തസ്കരപ്രമാണി ചോദിച്ചു.

"ഉണ്ടു്, ഉണ്ടു്! അതു ഞാൻ ചെയ്തതു് അവൾ നിന്ദിച്ച ആ ദുർവിധിയിൽനിന്നും അവളെ രക്ഷിക്കാൻവേണ്ടിയായിരുന്നു," എന്നു ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു.

കാറാശ്ശേലി:-എന്നാൽ മാന്യരെ, ഇതിലെ രഹസ്യവും അബദ്ധവും ഇപ്പോൾ തെളിഞ്ഞു. എനിക്കു രണ്ടു പ്രത്യേക കാൎയ്യങ്ങൾ സാധിക്കാനുണ്ടായിരുന്നു. അതിലൊന്നു നിങ്ങളുടെ മാലിനിയുടെ മോചനവും, മറെറാന്നു ഭഗീരഥന്റെയും ജാഹ്നവിയുടെയും അപഹരണവുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, സ്ത്രീകൾ പരസ്പരം സ്ഥാനംമാറിയതിനാൽ ജാഹ്നവി ഇപ്പോൾ ഇവി

ടെയും മാലിനി ഭഗീരഥനോടുകൂടി വല്ലഭപുരത്തിലേയ്ക്കുള്ള രാജപാതയിലും അകപ്പെട്ടു. ഇങ്ങനെയാണു കാൎയ്യങ്ങൾ കലാശിച്ചതു്.

“മാലിനി വല്ലഭപുരത്തേയ്ക്കുപോകുന്ന വഴിയിലോ?” എന്നു് അത്ഭുതപരവശനായി ഭദ്രൻ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു.

“ഭഗീരഥൻ വീണ്ടും മഹാപുരോഹിതന്റെ പിടിയിലകപ്പെട്ടോ?” എന്നു ധൈൎയ്യഹീനയായി ജാഹ്നവി വിലപിച്ചു. എന്തെന്നാൽ തന്റെ കാമുകൻ വല്ലഭപുരത്തിലേയ്ക്കു പോകയാണെങ്കിൽ അതു നിഷ്ഠുരനും പ്രതിക്രിയാതൽപരനുമായ ബാലാനന്ദന്റെ കയ്യിൽ അകപ്പെടുവാനായിരിക്കുമെന്നു് അവൾക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നു.

കാറാത്തുലി:-ദീൎഘദൎശി സാക്ഷിയായിട്ടു സംഗതികളുടെ യഥാൎത്ഥസ്ഥിതി ഈവിധമാണു്. എന്നാൽ ഭഗീരഥനെയും മാലിനിയെയും കൊണ്ടുപോയ എന്റെ അനുചരന്മാരുടെ പിന്നാലെ ഇപ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ ദൂതന്മാരെ അയയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. ദൂതന്മാർ അവരെ കണ്ടുമുട്ടുന്നപക്ഷം, മാന്യരെ നിങ്ങളുടെ പ്രണയിനി ഇവിടെ എത്തും.

“ഞാനുംകൂടി കുതിരപ്പുറത്തു കയറി ദൂതന്മാരോടൊന്നിച്ചു പോകട്ടെയോ?” എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു ഭദ്രൻ വാതിലിന്റെ സമീപത്തേയ്ക്കു ചാടി. അവിടെ ഈ അത്ഭുതസംഭവങ്ങളെല്ലാം കണ്ടു് അത്ഭുതസ്ഥിമിതയായ ബാലഗാംബാ നിന്നിരുന്നു.

കാറാംഗുലി:-(തന്റെ മണ്ഡലാഗ്രത്തെ ഉയരി ൊങ്ങികൊണ്ടു്) മെല്ലെ, മാന്യരേ, മെല്ലെ; പ്രതിഫലത്തുക ഇനിയും തന്നിട്ടില്ല.

ഭദ്രൻ:–(നിരായുധനാകയാൽ പിൻവലിഞ്ഞിട്ടു്) പക്ഷേ, അതു തരുമല്ലൊ; നിങ്ങൾക്കറിഞ്ഞുകൂടെ നിശ്ചയമായിട്ടും അതു തന്നുതീക്കും.

കാറാങ്ങുലി:-ഹാ! എന്നാൽ തുറന്ന നാട്ടുംപുറത്തു രക്ഷപ്പെടാൻ അനേകം സൗകര്യങ്ങളുണ്ടു്. നേരെമറിച്ചു് ഈ ഗോപുരത്തിൽ യാതൊന്നുമില്ല.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി തസ്കരപ്രമാണി വാതിലിലേയ്ക്കു പാഞ്ഞുചെന്നു് മാലഗാംബയെ പിടിച്ചകത്താക്കി പുറത്തുകടന്നു കതകടച്ചു ബന്ധിച്ചു.

"ഈ ധനകാംക്ഷിയായ തസ്കരൻ നശിക്കട്ടെ." എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് ഭദ്രൻ തന്നത്താൻ തലയ്ക്കുതല്ലി.

മാലഗാംബാ ഒരു മൂലയിൽ ചെന്നു ക്ഷീണയായി പതുങ്ങിയിരുന്നു. ജാഹ്നവി ഭദ്രനെ അടുത്തുവിളിച്ചു മന്ദസ്വരത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "മാന്യരെ, വൃഥാ വ്യസനിച്ചതുകൊണ്ടു യാതൊരു ഫലവുമില്ല. നമുക്കു പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ ഗതിയെ കാത്തിരിക്കാം; അപ്പോൾ അനുകൂലമായ ഒരവസരമുണ്ടാകും."

ഭദ്രൻ:-ശ്രീമതി, ഭവതിക്കു സഹജമായ മനഃസാന്നിദ്ധ്യത്തെ ഭവതി വീണ്ടും അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഞാനും അതിൽ പിന്നാക്കമാകുന്നതല്ല. എന്നാൽ ദയവുചെയ്തു് ഈ രഹസ്യങ്ങളെല്ലാം ഒന്നു

വെളിപ്പെടുത്തി പറയുമോ? എന്തെന്നാൽ എൻെറ നിർഭാഗ്യയായ മാലിനിക്കുവേണ്ടി ഭവതി എന്തോ ധീരമായ ഒരു കൃത്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും അതിനിടയിൽ അനേകം പ്രതികൂലസംഭവങ്ങളും കുഴപ്പങ്ങളും നേരിട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും ഉള്ള വസ്തുത എനിക്കു ബോധംവരത്തക്ക വണ്ണമുള്ള ഒരറിവുമാത്രമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു.

ജാഹ്നവി:-എനിക്കിപ്പോൾ വിസ്തരിച്ചൊന്നും പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല മാന്യരേ,—ഹാ! അല്ല പ്രഭോ!—

"ശരി! അപ്പോൾ ഭവതിക്ക് എന്നെ അറിയാം, അല്ലേ?" എന്നു ജാഹ്നവിയെ സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ട് ആ യുവാവു അത്ഭുതപരവശനായി ഉറക്കെ പറഞ്ഞു.

"മാലിനിയുടെ കാമുകനാണെന്നുള്ള സ്ഥിതിക്കു അവിടുന്നു ലേയത്തിലെ പ്രഭുവായ അമരസിംഹനല്ലാതെ മററാരുമായിരിക്കാനിടയില്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം," എന്നു ജാഹ്നവി ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

"അതെ, അതെ! ഞാൻ ലേയത്തിലെ പ്രഭുതന്നെ; പക്ഷെ, ഈ വാസ്തവം ഭവതി എങ്ങനെ മനസ്സിലാക്കി? ഊഹഗോചരമല്ലാത്ത വൈഭവത്തോടുകൂടിയ ഒരു തരുണിതന്നെയാണു ഭവതി! മാലിനിയുടെ സംഗതിയിൽ ഭവതി എങ്ങനെ ഇടപെട്ടു? സ്ത്രീകൾക്കിത്ര ധൈര്യം ഞാനെങ്ങും കണ്ടിട്ടില്ല," എന്ന് അമരസിംഹൻ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-കുറേദിവസങ്ങൾക്കു മുമ്പ് നുറുകന്യകമാർ അവിടുത്തെ കുടുംബംവകയും പുരാതനവു

മായ കാളീശ്വരദുൎഗ്ഗത്തിൽ ഇറങ്ങി താമസിച്ചു. ബഹിൎഭാഗത്തേയ്ക്കു നിൎഗ്ഗമിക്കുന്നതിന്നു ഭൂഗൎഭസ്ഥമായ അറകളും അന്തൎമ്മാൎഗ്ഗങ്ങളും ആ കോട്ടയിലുണ്ടെന്നു് അവിടുന്നു പറഞ്ഞറിഞ്ഞിട്ടുള്ള മാലിനി രാത്രിയിൽ അവിടെനിന്നു രക്ഷപ്പെടുവാൻ ശ്രമിച്ചു. സംഗതിവശാൽ അവൾ ഒരു വൃദ്ധനെ കാണുകയും അദ്ദേഹത്തോടു തന്റെ സങ്കടങ്ങളെയും അവിടുത്തെ പേരിൽ അവൾക്കുള്ള പ്രേമത്തെയുംകുറിച്ചു പറകയും ചെയ്തു. അവൾ ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ രക്ഷാമാൎഗ്ഗങ്ങളൊന്നും അവിടെയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം മാലിനിയോടു് ഉറപ്പു പറകയും അവൾക്കു വേണ്ട സഹായം ചെയ്യാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്കയുംചെയ്തു. പരിതഃസ്ഥിതികൾ, അതേവൃദ്ധന്റെ മുമ്പിൽതന്നെ എന്നെയും കൊണ്ടുവിട്ടു. മാലിനിയുടെ മോചനത്തെ സാധിക്കാൻ അദ്ദേഹം എന്നോടാജ്ഞാപിച്ചു. ഞാൻ ആ ചുമതല കയ്യേററു. കുറെദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു—രംഗം മിത്രവതിയിലേയ്ക്കു മാറി. അവിടെവെച്ചു് എന്റെ പ്രിയതമന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി മാലിനിയെ സ്വതന്ത്രയാക്കി ഞാൻ അവളുടെ സ്ഥാനം സ്വീകരിച്ചു. അങ്ങനെ ഞാൻ അവളുടെ പകരക്കാരിയായിത്തീൎന്നു. അതിന്റെ ഉദ്ദേശം അവിടുത്തെ അറിയിക്കാൻ എനിക്കിപ്പോൾ നിവൃത്തിയില്ല. മാലിനി നൂറുകന്യകമാരുടെ സംഘത്തിൽനിന്നും എന്റെ പ്രാണപ്രിയന്റെ സാഹോദൎയ്യപരമായ സംരക്ഷണയിൽ ആകയും ഞാൻ കന്യകാസംഘത്തിൽ പെടുകയും ചെയ്തു. ശേഷം അവിടുത്തേയ്ക്കറിയാം.

"എന്റെ മാലിനിയും ഭവതിയും കണ്ടുമുട്ടിയ ആ വൃദ്ധനാരു്?" എന്നു അമരസിംഹൻ ചോദിച്ചു.

ജാഹ്നവി:-എനിക്കറിയാൻ പാടില്ല. പക്ഷേ, ഇങ്ങനെ ഒരു വൃദ്ധൻ ആ ദുർഗ്ഗത്തിലുണ്ടെന്നോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രേരണയാൽ ചില സംഭവങ്ങൾ നടന്നുവെന്നോ അവിടുന്നാരോടും മിണ്ടിപ്പോകരുതു്

അമരസിംഹൻ:-എന്റെ ബുദ്ധിഹീനതകൊണ്ടു് അപകടമൊന്നും നേരിടുമെന്നു ഭവതി ഭയപ്പെടരുതു്. ഇനി എന്റെ മാലിനിക്കുവേണ്ടി ഭവതി ചെയ്ത പരിശ്രമങ്ങൾക്കായി എന്റെ കൃതജ്ഞതാപൂർവമായ വന്ദനങ്ങളെ സ്വീകരിക്കണം.

ജാഹ്നവി:-ഈ അഹിതസംഭവങ്ങളൊന്നും നടന്നാച്ചു് എന്റെ കുററംകൊണ്ടല്ല. പക്ഷേ, നമുക്കു് ഇതുകളിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടാമെന്നുള്ള കാര്യത്തിൽ എനിക്കു ലേശം നിരാശയില്ല ഏതോ ഒരു അജ്ഞാതമായ ശക്തി എന്നെ മാത്രമല്ല, സംഗതിവശാൽ എന്നോടു സംബന്ധിക്കുന്ന ആളുകളെയും സംരക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് എനിക്കനുഭവമാണു്

അമരസിംഹൻ:-ഭവതിയുടെ വാക്കുകൾ എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തുന്നു; എങ്കിലും അവ എനിക്കു് ആശയേയും ധൈര്യത്തെയും ഉളവാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. (ഒരു കോണിൽ പതുങ്ങിയിരുന്ന മാലഗാംബയുടെ കഥ ഓർമ്മയിൽ വന്നപ്പോൾ) "പക്ഷേ, ആ അടിമപ്പെണ്ണു്—"

ജാഹ്നവി:-(സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ) പ്രഭോ അ

വളെ വിശ്വസിക്കാം. അതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ ഉദ്ദേശങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ അറിയിക്കാൻ പോകയാണു്

കാറാത്തലി മുറിവിട്ടു വെളിയിൽ പോയശേഷം ജാഹ്നവിയും ലേയത്തിലെ പ്രഭുവുമായി നടന്ന സംഭാഷണത്തിൽ മിക്കഭാഗവും വളരെ മന്ദസ്വരത്തിൽ ആയിരുന്നതിനാൽ ആ പരിചാരിക കേട്ടിരിക്കാൻ ഇടയില്ലായിരുന്നു. നമ്മുടെ കഥാനായിക മാലഗാംബായെ കൈകാട്ടി വിളിച്ചു് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "പെണ്ണേ, അടുത്തുവന്നു ഞാൻ പറയുന്നതു ശ്രദ്ധിക്കുക."

മാലഗാംബാ:-(എഴുന്നീററു ജാഹ്നവിയുടെ അടുത്തുചെന്നു കൈകെട്ടി നിന്നുംകൊണ്ടു്) പറയണം കൊച്ചമ്മേ, എനിക്കു കഴിയുന്ന കാര്യങ്ങളിലെല്ലാം അവിടത്തെ അനുസരിക്കുന്നതിനും സഹായിക്കുന്നതിനും ഞാൻ തയ്യാറാണെന്നു് അവിടത്തേയ്ക്കറിയാമല്ലൊ.

ജാഹ്നവി:-(കാറാത്തലി വേഗത്തിൽ തിരിച്ചു വരുമെന്നുള്ള ഭയംകൊണ്ടു ബദ്ധപ്പാടോടെ) മാലഗാംബാ, പരിതഃസ്ഥിതികൾ വിഷമമെന്നു കണ്ടാൽ നിനക്കവിടെനിന്നു രക്ഷപ്പെടാൻ കഴിയുമോ?—അതല്ല നീയും ഞങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ ഇവിടെ ഒരു തടവുകാരിയാണോ?

മാലഗാംബാ:-എനിക്കറിയാൻപാടില്ലാ കൊച്ചമ്മേ, ആ വലിയ കാട്ടിലുള്ള വിറകുവെട്ടിയുടെ കുടിലിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ യഥേഷ്ടം വെളിയിൽപോകുന്നതിനു ഞാൻ അനുവദിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു—എന്നാല്ല എന്റെ സ്വാമിനികൾ എന്നെ കാട്ടുപുഷ്പങ്ങൾ

പറിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാനയച്ചിട്ടുമുണ്ട് എന്തെന്നാൽ കഷ്ടം! ഞാൻ രക്ഷപ്പെട്ടോടിപ്പോകാൻ ശ്രമിക്കുന്നപക്ഷം ആ മഹാവനത്തിനിടയിൽ വഴിതെറ്റിയലഞ്ഞു പട്ടിണികിടന്നു മരിയ്ക്കുയോ രാത്രിചാരികളായ ചെന്നായ്ക്കൾക്കു ആഹാരമായിത്തീരുകയോ മാത്രമേ ചെയ്കയുള്ളു, എന്ന് അവൾക്ക് നല്ലപോലെ അറിയാം.

ജാഹ്നവി:- ഈ സംഗതികളിൽനിന്നും നീ വെറും ഒരു തടവുകാരിയായി ഗണിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നു നീ ഊഹിക്കുന്നു, ഇല്ലേ?

മാലഗാംബാ:- അതെ, ഞാനെങ്ങനെയാണൂഹിക്കുന്നതു്. കൊച്ചമ്മേ, ഇനി അവിടുത്തേയ്ക്കു വല്ലകാര്യത്തിലും എന്റെ സഹായം വേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ തസ്കരന്മാരിൽനിന്നോ വന്യമൃഗങ്ങളിൽനിന്നോ ഉണ്ടായേക്കാവുന്ന ആപത്തിനെ ഗണിക്കാതെ ഉടൻതന്നെ ഇവിടെനിന്നും രക്ഷപ്പെടുന്നതിനു ഞാൻ വഴി നോക്കാം.

ജാഹ്നവി:- എന്നാൽ ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കു്. നിഷ്ഠുരനായ ഒരു മനുഷ്യദ്രോഹിയുടെ കയ്യിൽ വിട്ടുകൊടുക്കുന്നതിനായി കാറാത്തലി പക്ഷേ, എന്നെ ഇവിടെനിന്നു മാററിയേക്കും. അപ്പോഴും എന്നെ ശുശ്രൂഷിക്കാൻ നീതന്നെ നിയമിക്കപ്പെടുമെന്നാണു തോന്നുന്നതു്.—അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ നമ്മുടെ കാര്യങ്ങളെപ്പററി വിശദമായി സംഭാഷണം ചെയ്‌വാനും അവസരോചിതമായ ഉപായങ്ങൾ ആലോചിക്കാനും നമുക്കു സൗകര്യം കിട്ടും. അല്ലാത്തപക്ഷം നീ കഴിയുന്നതും നേരത്തെ ഇവിടെനിന്നോടി ഗ്രാ

ഡാരത്തിലേ സാരസാഗ്രിയിൽ എത്തി അർജ്ജുന സിംഹനെകണ്ടു ധാരാനഗരത്തിൽവച്ചു് അദ്ദേഹം ചെയ്യു സൽക്കർമ്മത്തെ പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു വേണ്ടതു ചെയ്‌വാൻ അദ്ദേഹത്തോടു യാചിക്കണം.

മാലഗാംബാ:-കൊച്ചമ്മേ, ഞാൻ അവിടുത്തെ ആജ്ഞയെ നിറവേററുകയോ അല്ലെങ്കിൽ ആ പരിശ്രമത്തിൽ ജീവനെ ഉപേക്ഷിക്കയോ ചെയ്യും.

ജാഹ്നവി:-പ്രഭോ, അവിടുത്തെ ക്ഷേമത്തിൽ അവിടത്തേയ്ക്കു യാതൊരു ഭയവുമില്ലല്ലൊ. കാററാആലിയുടെ അത്യാഗ്രഹത്തെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനു വേണ്ട പ്രതിഫലത്തുക കിട്ടുമെന്നു് അവിടുത്തേയ്ക്കുറപ്പില്ലേ?

അമരസിംഹൻ:-അതിൽ എനിക്കു സംശയമില്ല; എന്തെന്നാൽ സകലവിവരങ്ങളും കാണിച്ചു മാലിനിയുടെ പിതാവായ 'തുദാല'ന്നു് ഒരെഴുത്തും കൊടുത്തു ഭാഗ്യവപുരത്തിലേയ്ക്കു ഞാൻ ആളയച്ചിട്ടുണ്ടു്—പോരെങ്കിൽ ആ തുകയുടെ ഒരംശം അവളുടെ മോചനത്തിനുവേണ്ടി ചെലവാക്കാനുള്ളതാണെന്നും കൂടി ഞാൻ എഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം പണം കൊടുത്തയയ്ക്കുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ.

ജാഹ്നവി:-എങ്കിലും, പ്രഭോ, അത്യാവശ്യമെന്നു തോന്നുന്നെങ്കിൽ അവിടുത്തെ രക്ഷയ്ക്കും മോചനത്തിനും വേണ്ട കരുതലുകൾ ചെയ്യുന്നതു് ഏതുകൊണ്ടും നന്നായിരിക്കും. അർജ്ജുനസിംഹൻ ഉദാരശീലനും മഹാനുഭാവനുമാണു് ഞാൻ കേൾക്കെ അദ്ദേഹത്തെ ആദ്യം പ്രശംസിച്ചതു് അവിടുന്നാണു്. അതു

കൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ ബഹുമാനിക്കുന്നവനും സ്വരാജ്യത്തെ ശത്രുക്കന്മാരിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കാൻ ബദ്ധപ്പെട്ടവനും ആയ മലയത്തിലെ പ്രബല ഭീമനഗരത്തിനടുത്തുള്ള ഒരു തസ്കരസങ്കേതത്തിൽ തടവുകാരനായി പാക്കയാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ക്ഷേമം ഭാഗ്യവപുരത്തിലുള്ള ഒരു പിശുക്കൻെറ മനോഭാവത്തെ അവലംബിച്ചിരിക്കയാണെന്നും മാലഗാംബാ അജ്ജുനസിംഹനോടു പറയും. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്വഭാവം ശരിയായിട്ടാണു മനസ്സിലാക്കിയിരിക്കുന്നതെങ്കിൽ, തൻെറ ഭടന്മാരുമൊന്നിച്ചു് അതിത്തി കടന്നുവന്നു കാറാജ്ഞലിയുടെ ശരണത്തെ തകക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിക്കാൻ ഈ വത്തമാനം മാത്രം മതി.

അമരസിംഹൻ:-ശ്രീമതി, ഭവതിയുടെ ഈ കാരുണ്യത്തിനു വന്ദനം! അനേകായിരം വന്ദനം! പിന്നീടു നമ്മുടെ കഥാനായിക മാലഗാംബായ്ക്കു നിശ്ചിതമായ ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ കൊടുത്തു. അവ തനിക്കു പൂണ്ണമായി മനസ്സിലായി എന്നു തെളിയിക്കുമാറു് ആ പരിചാരിക ഉത്തരം പറഞ്ഞുവെന്നു മാത്രമല്ല, അവയെ നിറവേററുന്നതിനു് ഏതാപത്തിനേയും നേരിടാൻ താൻ സന്നദ്ധയാണെന്നു വാക്കുകൊടുക്കയും ചെയ്തു.

ഇങ്ങനെ, വിശ്വാസപാത്രമായ ആ പരിചാരികയെ തൻെറ രഹസ്യങ്ങളെല്ലാം,- അറിയിച്ചിട്ടു് അജ്ജുനസിംഹൻ ധാരാനഗരത്തിൽവച്ചു തന്നെയും ഭഗീരഥനെയും മരണത്തിൽനിന്നും രക്ഷിച്ച കഥ ജാ

ഹ്നവി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ചു. ലേഖത്തിലെ പ്രഭ്ല അപ്പോൾ ആദ്യമായി കേട്ട ഈ വിശേഷങ്ങൾകൊണ്ടു്, വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതൻ ജാഹ്നവീഭഗീരഥന്മാരെ വീണ്ടും പിടികൂടുവാൻ പ്രയോഗിച്ച ഉപായത്തിന്ന കാരണമെന്തെന്നു് ആ യുവാവിന്ന മനസ്സിലായി.

ശ്രീവല്ലഭൻ എന്നപേരിൽ തനിക്ക പരിചിതനായ ആ വിദ്യാൎത്ഥി ജ്ഞാനംകൊണ്ടു ലോകമെങ്ങും പ്രസിദ്ധനായ ഭഗീരഥനല്ലാതെ മററാരുമല്ലെന്നുള്ള അറിവു് അമരസിംഹനെ അത്യധികം ആനന്ദിപ്പിച്ചു.

എന്നാൽ താൻ ഭഗീരഥന്റെ വിവാഹിതയായ പത്നിയല്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വധൂട്ടിമാത്രമാണെന്നും തെളിയിച്ച ഈ വസ്തുത വെളിപ്പെട്ടതിനാൽ ജാഹ്നവി ലജ്ജാക്രാന്തയുമായി.

അവളുടെ പരിഭ്രമത്തിനിടയിൽ വാതിൽതുറന്ന കാറാത്തലി തിരിയെ മുറിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. അയാളോടുകൂടിവന്നനാലഞ്ചനുചരന്മാർ വെളിയിൽ നിന്നു.

"ഭഗീരഥനേയും മാലിനിയേയും കൊണ്ടുപോയ എന്റെ അനുചരസംഘത്തിന്റെ പിന്നാലെ ഞാൻ രണ്ടു് അശ്വഭടന്മാരെ അയച്ചിട്ടുണ്ടു് അവർ ആദ്യം പോയവരെ കണ്ടുമുട്ടുമെന്നുള്ളതിൽ എനിക്ക സംശയമില്ല. ഏതായാലും ഞാൻ ഇപ്പോൾ അയച്ചിട്ടുള്ള കിങ്കരന്മാർ വേണ്ടിവന്നാൽ വല്ലഭപുരംവരെ ചെന്ന മാലിനിയെ വിട്ടുതരണമെന്ന മഹാപുരോഹിതനോടാവശ്യപ്പെടും. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങളുടെ പ്രണയിനി നിങ്ങളുടെ അടുക്കൽ വരാൻ അധികദിവസം താമ

സിക്കേണ്ടിവരികയില്ല," എന്നു് അയാൾ അമരസിംഹനോടു പറഞ്ഞു. അനന്തരം തസ്കരപ്രമാണി നമ്മുടെ കഥാനായികയെ നോക്കി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു:

"ജാഹ്നവീ, ഭവതി ഇപ്പോൾതന്നെ എന്നോടൊന്നിച്ചു വരണം."

"എന്തിനു്?" എന്നു ലേഖയത്തിലെ പ്രഭു ചോദിച്ചു.

"അതു് എന്നെ സംബന്ധിച്ച കാര്യമാണു്! വരൂ ശ്രീമതീ, വരൂ!—" എന്നു കാറാത്തുലി കർക്കശസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

അമരസിംഹൻ:-കാറാത്തുലീ, ഈ വീരവനിതയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു് എന്തു പ്രതിഫലം വേണമെന്നു പറയൂ. ഞാൻ അതു തരികയോ അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ ജീവനെ പണയംവയ്ക്കുകയോ ചെയ്യാം.

കാറാത്തുലി:-യുവാവേ, എനിക്കു നിങ്ങൾ വേണ്ടുവോളം തരാനുണ്ടു്. (ജാഹ്നവിയോടു്) ശ്രീമതീ, ഭവതി വരണം, വേഗം വരണം.

"അതു പാടില്ല; നിങ്ങൾ ഈ യുവതിയെ ദുഷ്ടനായ വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ കയ്യിൽ വിട്ടുകൊടുക്കാൻ പാടില്ല," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അമരസിംഹൻ തന്റെ വാൾ തപ്പി. എന്നാൽ അതു തന്റെ കയ്യിലില്ലെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം വീണ്ടും ഇങ്ങനെ ഉറക്കെ പറഞ്ഞു: "ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ നിങ്ങളോടു വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു് ഈ യുവതിക്കുവേണ്ടിയുംകൂടി ഒരു തുക തരുവാൻ അശക്തനാണെന്നു് നിങ്ങൾ ഭയപ്പെടുന്നു. എ

ന്നാൽ ഞാൻ ഒരു നിസ്സാരയുവാവല്ലെന്നും കാളീശ്വര ദുർഗ്ഗത്തിലെ പ്രഭുവിൻെറ പുത്രനായ ലേയത്തിലെ പ്രഭുവാണെന്നും അറിയുമ്പോഠം നിങ്ങഠംക്ക് ആ അഭിപ്രായം മാറും."

കാറാത്തലി:-(ഈ വാക്കുകഠംകേട്ട് യാതൊരിളക്കവുമില്ലാതെ) എനിക്കു പ്രഭുക്കളുമായുള്ള സഹവാസം വളരെ ആനന്ദപ്രദമാണ്. ഇത്രയും ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ അറിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ പ്രതിഫലത്തുക ആയിരം പൊന്നിനുപകരം അയ്യായിരം പൊന്നാക്കുമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു പ്രഭോ, അങ്ങ് അങ്ങയുടെ കാര്യംനോക്കുക; എൻെറ കാര്യത്തിന്ന പ്രതിബന്ധം ഉണ്ടാക്കരുത് എന്നാൽ ജാഹ്നവീ, ഭവതി എന്നോടുകൂടി വരണമെന്ന ഞാൻ ആജ്ഞാപിക്കുന്നു.

"ഇല്ല, നിരായുധനെങ്കിലും എനിക്കൊരു കയ്യുള്ളപ്പോഠം അതുണ്ടാകുന്നതല്ല," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ആ ധീരനായ യുവാവ് തസ്കരപ്രമാണിയുടെയും ജാഹ്നവിയുടെയും ഇടയിൽ ചാടിവീണു.

എന്നാൽ ഭയങ്കരനായ തസ്കരനായകൻ ഒരടയാളംകൊടുത്തപ്പോഠം വെളിയിൽനിന്ന് തുരുഷ്കന്മാർ മുറിയിൽപ്രവേശിച്ച് ആ പ്രഭുകുമാരനെ പരാജിതനാക്കി.

"അദ്ദേഹത്തിനെ ഉപദ്രവിക്കരുത് ഞാൻ സ്വന്തമനസ്സാലെ നിങ്ങളോടുകൂടിവരാം," എന്ന സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു; അനന്തരം കൃതജ്ഞതാസൂചകമായ ഒരു വീക്ഷണം അമരസിം

ഹന്റെമേൽ പതിപ്പിച്ചിട്ടു് അവരം വേഗത്തിൽ മുറിവിട്ടു വെളിയിൽ കടന്നു.

"ഈ യുവതിയുടെകൂടെ പോവുക," എന്നു തസ്കരപ്രമാണി മാലഗാംബയോടു കല്പിച്ചു. ഈ ആജ്ഞയാൽ സന്തുഷ്ടയായ പരിചാരിക നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ കാലടികളെ തുടൎന്നു.

ഒരു നിമിഷംകഴിഞ്ഞു് അമരസിംഹൻ വീണ്ടും ആ മുറിയിൽ ഏകാകിയായിതന്നെ നിന്നു.

29

തരുണാരുണ സാരസാനയനേ
തരുണീജന മകുടമണെ കേരം
തരസാ ഞാൻ നിന്നെ ലഭിച്ചതു
തരുണാംഗിയെന്നുടെ ഭാഗ്യം.

ഹാ! ഹാ! കൃഷ്ണ! കൃഷ്ണ! ഹരേ ഹാ! ഹാ! കൃപാനിധേ! ശൌരേ!
ഹാ! ഹാ! മുകുന്ദ മുരാരേ! ഹാ! ഹാ! ദീനബന്ധോ പാഹി!

സന്താപമരുതരുതേ ചെന്താമരേക്ഷണേ തവ
സന്തോഷം വരുത്തുന്നുണ്ടുഞാൻ വൈകാതെ മദ
ദന്താവളരാജ ഗമനേ.

സോപാനത്തിന്റെ താഴത്തായി കാവൽ നിന്നിരുന്ന ഭടൻ ജാഹ്നവിയോടും പരിചാരികയോ

ടും അവിടെ നിൽക്കാൻ പറഞ്ഞു. ഒരു നിമിഷത്തി ന്ന മുമ്പ് കാറാത്തലി അവരുടെ പുറകിൽ എത്തി.

"എന്നോടുകൂടി വരിക," എന്ന കഠിനസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അയാൾ മുമ്പിൽ കടന്ന് ആ പൊളിഞ്ഞ ദേവാലയത്തിലുള്ള മറെറാരു മുറിയിലേയ്ക്കു വഴി കാണിച്ചു. (മുറിയുടെ പടിക്കൽ എത്തി അതിനെ തുറന്നിട്ടുകൊണ്ട്) വീണ്ടും നമ്മുടെ യാത്ര തുടരുന്നതിനുമുമ്പായി നിങ്ങൾ ഇതാ ഇവിടെ പത്തുനിമിഷനേരം താമസിക്കണം, അതിനകം, ജാഹ്നവീ ഭവതിക്കു വേണമെങ്കിൽ ആഹാരം കഴിക്കാം. പിന്നെ മഹമ്മദീയരുടെ വസ്ത്രധാരണം ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് ഭവതി ഹിന്ദുക്കളുടെ വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കയും വേണം. ആ അലമാറയിൽ ഭവതിയുടെ ഇഷ്ടം പോലെ തിരിഞ്ഞെടുക്കാവുന്ന വേണ്ട വസ്ത്രങ്ങളുണ്ട്."

ഇത്രയും പറഞ്ഞിട്ടു കാറാത്തലി വെളിയിൽകടന്ന കതകടച്ചു പൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി.

"കൊച്ചമ്മേ, നിർഭാഗ്യം നമ്മുടെ ചുററിലും വന്നു തിങ്ങുന്നു എന്നു ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു," ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി മാലഗാംബാ കരഞ്ഞുതുടങ്ങി.

"ഈയാപത്തുകൾ എത്ര ഗുരുതരങ്ങളായിരുന്നാലും അവയിൽനിന്നു മോചനം ലഭിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ എനിക്കു തീരെ നിരാശയില്ല," എന്നു ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു. അനന്തരം, പകപ്പാദികളായ ഭക്ഷ്യങ്ങൾ നിരത്തിവച്ചിരുന്ന മേശയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ട് അ

തിൽനിന്നു വേണ്ടതു തിന്നുകൊള്ളുവാൻ അവൾ പരിചാരികയോടാജ്ഞാപിച്ചു.

എന്നാൽ, ആ പാവപ്പെട്ട പെൺകുട്ടിക്കു ഭക്ഷണത്തിൽ രുചി തോന്നിയില്ല; ജാനകിക്കും ആഹാരത്തിൽ താല്പൎയ്യമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ രണ്ടുപേരുംകൂടി അലമാര പരിശോധിക്കാൻ തുടങ്ങി. അതിൽ പല മാതിരി വസ്ത്രങ്ങൾ അടങ്ങിയിരുന്നു. മഹമ്മദീയരുടേയും, ഹിന്ദുക്കളുടേയും—സ്ത്രീകളുടേയും, പുരുഷന്മാരുടേയും—മേൽത്തരവും സാധാരണവും; എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഈ വസനങ്ങൾ അപഹൃതങ്ങളാണെന്നുള്ളതിൽ നമ്മുടെ കഥാനായികയ്ക്കു സംശയമുണ്ടായില്ല.

പരിതഃസ്ഥിതികൾക്കു കീഴ്വഴങ്ങിയും ഭയങ്കരനായ ആ തസ്കരപ്രമാണിയെ എതിൎക്കയും അനാദരിക്കയും ചെയ്തിട്ടു് അയാളെ ക്രോധവശനാക്കുന്നതിലുള്ള വിഫലതയെ ഓൎത്തും, ഹൈന്ദവരീതിയിൽ വസ്ത്രധാരണം ചെയ്യുന്നതിൽ സന്തുഷ്ടയായിട്ടും ജാനകി ഏററവും സാധാരണരീതിയിലുള്ള വസ്ത്രങ്ങളെ തിരിഞ്ഞെടുത്തു മാലഗാംബായുടെ സഹായത്തോടുകൂടി അവയെ ധരിച്ചു.

"കൊച്ചമ്മേ, അവിടുത്തേയ്ക്കു നല്ലപോലെ യോജിക്കുന്ന മുസൽമാൻവസ്ത്രങ്ങളെ ഉപേക്ഷിക്കാൻ അദ്ദേഹം ആജ്ഞാപിച്ചതെന്തിനു്?" എന്നു് ആ പരിചാരിക ചോദിച്ചു.

ജാനകി:-എനിക്കു് അതിന്റെയൎത്ഥം നല്ലപോലെ മനസ്സിലായി. ഈ നിഷ്കൃപനായ തസ്കരൻ എന്നെ തിരിച്ചു ഗാന്ധാരത്തിലേയ്ക്കു കൊണ്ടു

രപോയി അവിടത്തെ ഭടന്മാരുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കയാണു്. അതിനാൽ മഹമ്മദീയവേഷത്തിൽ ഒരു സ്ത്രീയെ തടവുകാരിയാക്കി വല്ലഭപുരത്തിലേയ്ക്കുയയ്ക്കുന്നതായാൽ അതു് അനാശാസ്യമായ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കുമെന്നു് അയാൾക്കറിയുകയും ചെയ്യാം. ഹാ! എനിക്കിപ്പോൾ എല്ലാം മനസ്സിലായി. എന്നെ രഹസ്യമായി അയാളുടെ അടുക്കലെത്തിക്കത്തക്കവണ്ണം വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ആ ദുഷ്ടനായ മഹാപുരോഹിതൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്

ഒരു നിമിഷത്തേയ്ക്കു ജാഹ്നവിയുടെ ഹൃദയം അതിദീനമായി—അതും തനിക്കു നേരിട്ട ആപത്തുകളെ ഓത്തല്ല. എന്നാൽ, ഭഗീരഥന്റെ ഗതിയെ വിചാരിച്ചാണു്.

"കൊച്ചമ്മേ! എന്റെ പൊന്നുകൊച്ചമ്മേ, നിരാശപ്പെടരുതേ," എന്നു പ്രാത്ഥനാസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു മാലഗാംബാ നമ്മുടെ കഥാനായികയുടെ കൈ പിടിച്ചു് അശ്രുകലുഷിതമായ നേത്രങ്ങളോടുകൂടി അവളുടെ മുഖത്തു ദീനയായി നോക്കി. അനന്തരം, ആ പരിചാരിക തുടൎന്നുപറഞ്ഞു: "അവിടത്തെ ഉപകരിക്കുന്നതിനു ഞാൻ എന്തെല്ലാം ചെയ്യണമെന്നു് അവിടുന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്—ഒന്നുകിൽ ഞാൻ അവിടത്തെ ആജ്ഞകളെ നിറവേറ്റും, അല്ലെങ്കിൽ അതിനുള്ള ശ്രമത്തിൽ മരിക്കും."

ജാഹ്നവി ആ പരിചാരികയോടു തന്റെ കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങവേ വാതിൽ തുറന്നു കാറാത്തലി അകത്തു പ്രവേശിച്ചു. നൂതനവസ്ത്ര

ങ്ങളെ ധരിച്ച ജാഹ്നവിയെ നോക്കി അയാൾ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

"...ിർ...ലെ...രി സാക്ഷിയായിട്ടു ഭവതിക്കു എല്ലാ വസ്തുക്കളും ചേരും—അല്ലെങ്കിൽ ഭവതി എതു വസ്തുത്തിനും യോജിച്ചവളാണു്. ഇത്രമാത്രം സൗന്ദൎയ്യവതിയായ ഒരു യുവതിയോടു കൎക്കശമായി പെരുമാറാൻ നിർബ്ബന്ധിതനായതിൽ ഞാൻ അത്യധികം പരിതപിക്കുന്നു. എന്നാൽ, കാറാത്തുലി എപ്പോഴും തന്റെ കരാറിനെ കണിശമായിനടത്തുന്നു—അതുകൊണ്ടു പരിഹരിക്കപ്പെടാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത കാൎയ്യത്തെപ്പററി വ്യസനിച്ചിട്ടു ഫലമില്ല. ഇനി, ശ്രീമതി, നമുക്കു പോകാം—നാം അതിൎത്തിയിൽ എത്തുന്നതുവരെ മാലഗാംബാ ഭവതിയോടുകൂടിവരട്ടെ."

"ഈ മൎയ്യാദയ്ക്കുവേണ്ടിയെങ്കിലും ഞാൻ നിങ്ങളെ വന്ദിക്കുന്നു. അത്യാവശ്യമെന്നു തോന്നുമ്പോഴല്ലാതെ അവളോടു പിരിയാൻ എനിക്കു സങ്കടമുണ്ടു്—എന്തെന്നാൽ ഇപ്പോൾ എന്നെ ചുററിയിരിക്കുന്ന അപരിഹാൎയ്യമായ സങ്കടങ്ങളിൽപോലും എന്റെ വൎഗ്ഗത്തിൽപെട്ട ഒരുവളുടെ സാഹചൎയ്യം എനിക്കാശാപ്രദമാകുന്നു."

കാറാത്തുലി:-(അൎത്ഥവത്തായ ഒരു മന്ദഹാസത്തോടുകൂടി) ഭവതിയോടുള്ള മഹാപുരോഹിതന്റെ പെരുമാററം ഭവതിയെ ആശ്രയിച്ചുതന്നെയാണിരിക്കുന്നതു്

ജാഹ്നവി:-തസ്കരാ, നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളൊന്നും ആവശ്യപ്പെട്ടില്ല. യാത്രയ്ക്കു വേണ്ട ഒരു

ക്കങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞെങ്കിൽ ഇനി നമുക്കു പോകാം.

"ദീർഘദർശി സാക്ഷിയായിട്ടു ഭവതി ഒരു തത്വമുള്ള സ്ത്രീതന്നെ," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു തസ്കരപ്രമാണി മുമ്പെ നടന്നു.

അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അവർ ആ പൊളിഞ്ഞ കെട്ടിടത്തിൽനിന്നും പുറത്തു കടന്നു. അതിൻെറ ദ്വാരത്തിൽ പന്ത്രണ്ടു സാദികളടങ്ങിയ ഒരു സംഘം സന്നദ്ധമായി നിന്നിരുന്നു. ജാഹ്നവിക്കും പരിചാരികയ്ക്കും കുതിരകൾ തയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. ആ സംഘം വേഗത്തിൽ രാജപാതയിൽ പ്രവേശിച്ചു ഭരതശേഖരത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി യാത്രചെയ്തു.

നാലുമണിക്കൂറുനേരത്തേയ്ക്കു ഇങ്ങനെ യാത്ര തുടൎന്നു. അപ്പോൾ രാത്രി പന്ത്രണ്ടുമണിയായതിനാൽ അവർ ഒരു കർഷകഗൃഹത്തിൽ ഇറങ്ങി. അതിലെ നിവാസികൾ തസ്കരന്മാരുമായി വലിയ പരിചയത്തിലാണെന്നു കാണപ്പെട്ടു. ജാഹ്നവിക്കും പരിചാരികയ്ക്കുംകൂടി ഒരു പ്രത്യേക മുറി ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തു. ദുസ്സഹമായ ക്ഷീണംനിമിത്തം അവർ സുഖനിദ്രയെ പ്രാപിച്ചു.

പ്രഭാതത്തിൽ പഴയപോലെ വീണ്ടും രാജപാതയിൽക്കൂടിത്തന്നെ യാത്രയാരംഭിച്ചു. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു വളരെനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോളായിരുന്നു ആ സംഘം ഒരൂടുവഴിയിൽ തിരിഞ്ഞു ഭരതശേഖരത്തിനടുത്തുള്ള മലയിടുക്കുകളിൽ എത്തിയതു്. ഇതായിരുന്നു, കാശ്മീരം, ഗാന്ധാരം എന്നീ രാജ്യങ്ങളുടെ അതിൎത്തി.

ഈ മലയിടുക്കുകളുടെ ഇടയിൽ അവർ ഒരു ഗുഹാദ്വാരത്തിൽ ചെന്നുനിന്നു. കുതിരപ്പുറത്തുനിന്നിറങ്ങിയശേഷം അവർ അവരുടെ കുതിരകളെ ഇരുട്ടടഞ്ഞ ആ ദ്വാരത്തിൽക്കൂടി നയിച്ചു. ആ സ്ഥലത്തെ അന്ധകാരം ക്രമേണ വർദ്ധിച്ചു; എന്നാൽ, കാററാത്തലി മുഴക്കിയ ഒരു കാഹളത്തിന്റെ ധ്വനി വളരെദ്ദൂരം പ്രതിദ്ധ്വനിക്കുകയാൽ ആ ഗഹ്വരത്തിന്റെ അസാധാരണവിസ്തൃതി അപരിചിതന്മാരായ ആൎക്കും ഊഹഗോചരമാകും. കാഹളശബ്ദം പുറപ്പെട്ടു് അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഗുഹയുടെ ഒരു വശത്തായി പെട്ടെന്നൊരു വാതിൽ തുറന്നു—അതിൽക്കൂടി പ്രത്യക്ഷനായ ഒരു മുസൽമാന്റെ കയ്യിൽ വഹിക്കപ്പെട്ട ദീപയഷ്ടിയുടെ പ്രകാശത്താൽ വലിയ ഒരശ്വശാല ദൃഷ്ടിഗോചരമായി.

"ഇതാണു് ഉപനായകനായ മുറാദ്," എന്നു മന്ദസ്വരത്തിൽ മാലഗാംബാ ജാഹ്നവിയോടു പറഞ്ഞു.

"ഹാ! സ്വാമി, ഇതു് അവിടുന്നാണോ? പക്ഷെ, എന്താ ഒരബദ്ധം പററിയെന്നു കേട്ടതു്? സദ്യദ്രം ബെഡ്രിഡ്‌ഡിനും ഒരത്ഭുതകഥയുംകൊണ്ടു് ഇവിടെ വന്നിരുന്നു. അതായതു്, സ്ത്രീകളെ പിടികൂടിയതിൽ തെററിപ്പോയി എന്നു്"—എന്നു മുറാദ് തന്റെ പ്രമാണിയോടു പറഞ്ഞു.

കാററാത്തലി:- ചിലയ്ക്കാതെ, ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതിനുത്തരം പറയൂ. ഭീമനഗരത്തിന്റെ സമീപത്തുള്ള ദേവാലയത്തിൽനിന്നും ഇന്നാലെ ഉച്ചയ്ക്കുമേൽ ഞാനു

യച്ച സഘ്ദം, ബെഡ്രിഡിനും സമയത്തിനു നിങ്ങളു ടെ സംഘത്തോടു ചെന്നുചേൎന്നിരിക്കുമോ?

മുറാദ്:-ഇല്ല.

കാറാത്തലി:-അപ്പോൾ ഭഗീരഥനും ആ യുവതിയും ഗാന്ധാരഭടന്മാരുടെ കയ്യിൽ ഏല്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്

മുറാദ്-അതെ, അവിടുന്നു പറഞ്ഞതു വാസ്തവം തന്നെ. പക്ഷെ, സഘ്ദം ബെഡ്രിഡിനും ഇപ്പോഴും അവരുടെ പിന്നാലെതന്നെ ബദ്ധപ്പെട്ടു യാത്രചെയ്യുകയാണു്. അവർ ഇവിടെ താമസിച്ചതു ഹിന്ദുക്കളുടെ വേഷമെടുക്കാൻ മാത്രമായിരുന്നു. അതു കഴിഞ്ഞ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ അവർ ഇവിടെനിന്നും പാഞ്ഞുപോയി.

"അപ്പോൾ തടവുകാർ വല്ലഭപുരത്തിൽ ചെല്ലുന്നതിനു മുമ്പു ദൂതന്മാർ അവരുടെ കൂടെയെത്തും?" എന്നു കാറാത്തലി ചോദ്യരൂപത്തിൽ പറഞ്ഞു.

മുറാദ്:-അതെല്ലാം ഭർഗ്ഗനും ഭടന്മാരും തടവുകാരെയുംകൊണ്ടു യാത്രചെയ്യുന്ന വേഗത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. എന്നാൽ അവിടുന്നും കൂട്ടരും താമസിച്ച ആ സങ്കേതങ്ങളിൽവച്ചു് എന്നെയും എന്നോടുകൂടി വന്നവരെയുംപററി അവിടുന്നു് ഒരു വൎത്തമാനവും കേൾക്കാഞ്ഞതെന്തു്?

കാറാത്തലി:- എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഭീമനഗരത്തിൽനിന്നു് ഇതുവരെ ഞങ്ങൾ രാജപാതയിൽ കൂടിയാണു സഞ്ചരിച്ചതു്. ഞാൻ മമ്പു നിങ്ങളെ അയച്ച മാർഗ്ഗത്തിൽകൂടി യാത്രചെയ്താൽ കതിരകളെമാററാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരുമെന്നു ഞാൻ ഭയപ്പെട്ടു.

മൂറാദ്:-ശരി, എനിക്കു മനസ്സിലായി; എന്നാലും ഞങ്ങൾ പോന്നിട്ടു വളരെ നേരമായിരിക്കുന്നസ്ഥിതിക്കു ഞങ്ങളുപയോഗിച്ച കുതിരകൾ അതതു സങ്കേതങ്ങളിൽ, വീണ്ടും സവാരിക്കു യോഗ്യമായിത്തന്നെ നിൽക്കുമെന്നു് അവിടുത്തേയ്ക്കൂഹിക്കരുതോ?

കാറാഞ്ചലി:- ഇത്രയും ഭയങ്കരമായ വേഗത്തിൽ നിങ്ങൾ പോകുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. നിങ്ങൾ ദേവാലയത്തിൽ താമസിച്ചില്ലേ?

മൂറാദ്:-ഇല്ല. ഭീമനഗരത്തിനു് ഒരുനാഴികയ്ക്കപ്പുറമുള്ള പുല്ലുനിറഞ്ഞ ഊടുവഴികളിൽക്കൂടിയാണു ഞങ്ങൾ പോന്നതു് അതാണു് ഏററവും കുറുക്കായുള്ള വഴി.

കാറാഞ്ചലി - അപ്പോൾ ആദ്യത്തെ രാത്രിയിൽ നിങ്ങൾ എങ്ങും അധികം താമസിക്കാതെയാണു യാത്രചെയ്തതെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

മൂറാദ്:-അതെ, ഇന്നലെ രാത്രിയിലും അധികം സമയം ഞങ്ങൾ അങ്ങനെയാണു യാത്രചെയ്തതു്. പക്ഷെ, ഒടുവിൽ ആ യുവതി വളരെ ക്ഷീണിച്ചുപോയി.

കാറാഞ്ചലി:-നിങ്ങൾ എപ്പോഴാണു് ഇവിടെ എത്തിയതു്?

മൂറാദ്:-ഇന്നു കാലത്തു വെളുത്തതിൽ പിന്നീടു്. ആദ്യത്തെ രാത്രിയിൽ മൂന്നുമണിക്കൂർ നേരമേ ഞാൻ ഉറക്കത്തിനായി അനുവദിച്ചുള്ളു. ഇന്നലെ വൈകുന്നേരം ഞങ്ങൾ താമസിച്ച സ്ഥലത്തു് ആറു

മണിക്കൂർ സമയം ഉറങ്ങി. പിന്നെ ഞങ്ങൾ വീണ്ടും കുതിരപ്പുറത്തു കയറി തിരിച്ചു സൂര്യോദയത്തോടുകൂടി ഗുഹയിലെത്തി. ഭർഗ്ഗനും ഭടന്മാരും സമീപസ്ഥലത്തുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു; അതിനാൽ ഉടനെ ഞാൻ തടവുകാരെ അവരുടെ കയ്യിലേൾപ്പിച്ചു. രണ്ടുമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു സയ്യദ് ബെഡ്രിഡിനും വന്നുചേർന്ന്, തെററായിട്ടുള്ള സ്ത്രീയെയാണു ഭഗീരഥനോടുകൂടി അയച്ചതെന്നുള്ള വിവരം അറിയിച്ചു.

കാറാത്തുലി:- മതി; ഏതായാലുംശരിയായിട്ടുള്ള സ്ത്രീ ഇവിടെയുണ്ട്. പക്ഷേ, സയ്യദ് ബഡ്രിഡിനും ഭർഗ്ഗനെ കണ്ടു വിവരംപറഞ്ഞു കുറെ ഭടന്മാരോടുകൂടി അവർ ഇവിടെവന്ന് ഈ യുവതിയെ കയ്യേൾക്കുന്നതുവരെ ഇവൾ ഇന്നുരാത്രിയിൽ ഇവിടെ താമസിക്കട്ടെ.

ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ടു കാറാത്തുലി തൻെറ അനുചരന്മാരിൽ ഒരുവനോടു മറെറാരു ദീപയഷ്ടി കത്തിക്കാനാജ്ഞാപിച്ചു. ദീപയഷ്ടി കയ്യിൽ കിട്ടിയപ്പോൾ അയാൾ ജാഹ്നവിയോടും പരിചാരികയോടും തന്നെ അനുഗമിക്കാനാവശ്യപ്പെട്ടു. ശേഷമുള്ളവർ കുതിരകളെ കുതിരപ്പന്തിയിൽ കെട്ടാനായി പിന്നിൽനിന്നു. തസ്കരപ്രമാണിയാകട്ടെ ആ രണ്ടു സ്ത്രീകളെയും ഗുഹയുടെ അന്തർഭാഗത്തേയ്ക്കു നയിച്ചു. പെട്ടെന്ന് അവർ ഒരു കൂട്ടച്ചിരിയുടെ ശബ്ദം കേട്ടു. കുതിരപ്പന്തിയിലേക്കുള്ള കവാടം സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന വശത്തു തന്നെ അപരിഷ്കൃതരീതിയിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു വാതിലിൻെറ വിടവിൽക്കൂടി ദീപപ്രകാശം കാണപ്പെട്ടു.

"എന്റെ കിങ്കരന്മാർ അവരുടെ ഭക്ഷണമുറിയിൽ ഇരുന്ന് ആഹ്ലാദത്തോടുകൂടി തകൎക്കുന്നു," എന്നു വഴിമദ്ധ്യേ അല്പനേരം നിന്നുകൊണ്ടു കാറാത്തുലി പറഞ്ഞു. പിന്നീടു വീണ്ടും മുമ്പോട്ടുനടന്ന് ഒരു വാതിലിന്റെ പുരോഭാഗത്തിൽ ചെന്ന് അതു തുറന്നുകൊണ്ട് അയാം പറഞ്ഞു: "ഇന്നു രാത്രിക്കു നിങ്ങൾക്കു വിശ്രമത്തിനുള്ള മുറി ഇതാണ്."

അതു പാറ തുരന്നുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ അറയായിരുന്നു. എന്നാൽ, ഹംസതൂലികാമഞ്ചങ്ങളും ഘനംകൂടിയ കംബളങ്ങളും മററു പല സുഖസാധനങ്ങളും അവിടെ സജ്ജമാക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

തട്ടിന്മേൽ തൂങ്ങുന്ന ഒരു വിളക്കു കത്തിച്ചശേഷം കാറാത്തുലി പുറത്തുകടന്നു കതകടച്ചു. എന്നാൽ അതു പൂട്ടാനായി അയാം വെളിയിൽ നിന്നപ്പോൾ അയാളുടെ കയ്യിലിരുന്ന ദീപയഷ്ടിയുടെ വെളിച്ചം, രണ്ടു ചതുരശ്രഅടി വിസ്തൃതിയുള്ളതും, ഗുഹയിലെങ്ങും ശക്തിയോടുകൂടി വീശിക്കൊണ്ടിരുന്ന പരിശുദ്ധവായു ആ മുറിക്കുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗവും ആയ ഒരു ദ്വാരത്തിൽകൂടി പ്രകാശിച്ചു. കതകു പൂട്ടിക്കൊണ്ടു തസ്കരപ്രമാണി അവിടെനിന്നും പോയി. ദീപയഷ്ടിയുടെ പ്രകാശം ക്രമേണ അപ്രത്യക്ഷമായും അയാളുടെ ചംക്രമണശബ്ദം ശ്രാവ്യമല്ലാതെയും തീൎന്നു.

ജാഹ്നവി:- ഇപ്പോൾ നീയും ഇവിടെ എന്നോടുകൂടി ഒരു തടവുകാരിതന്നെ പെണ്ണേ. സമയത്തിന് ഇവിടെനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടുപോയി എനിക്കുപകാരം

ചെയ്യാൻ നിന്നാൽ ഇനി സാധിക്കുമെന്നു തോന്നു ന്നില്ല.

മാലഗാംബാ:- (കണ്ണുനീരോടുകൂടി) അള്ളാവു കൊച്ചമ്മയെ ഉപേക്ഷിക്കയില്ലെന്നു നമുക്കാശിക്കാം. എന്തെന്നാൽ മറ്റൊരു നാമത്താൽ അറിയപ്പെട്ടുന്നു എങ്കിലും ആ അള്ളാവുതന്നെയാണു ഹിന്ദുക്കളുടെയും ദൈവം.

ജാഹ്നവി:-ഞാൻ നിരാശപ്പെട്ടുന്നില്ല; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ രക്ഷയ്ക്കു യാതൊരു വഴിയും കാണാത്ത മട്ടിലുള്ള ആപത്തുകളുടെയും പരിഭ്രമങ്ങളുടെയും മദ്ധ്യേ അപ്രതീക്ഷിതമായ സ്ഥലത്തുനിന്നും അവസാനഘട്ടത്തിൽ സഹായം ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതു് എനിക്കനുഭവമാണു്.

പിന്നീടു് ആ കല്ലറയിൽ ദീർഘമായ ഒരു നിശ്ശബ്ദത വ്യാപിച്ചു. ഇതിനിടയിൽ ജാഹ്നവി ചിന്താവിഷ്ടയായും പരിചാരിക ദീനരസം കലന്ന മുഖത്തോടുകൂടി സ്വാമിനിയിൽ ദത്തദൃഷ്ടിയായും ഇരുന്നു.

അല്പംകഴിഞ്ഞു് ഗുഹയിൽകൂടി കാൽപ്പെരുമാററം കേട്ടുതുടങ്ങി. ചില നിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അതു മുറിയുടെ മുമ്പിൽ വന്നവസാനിച്ചു. മുൻപറഞ്ഞ ജാലകദ്വാരത്തിൽകൂടി ഒരു ദീപയഷ്ടിയുടെ വെളിച്ചം മുറിയിലും പ്രസരിച്ചു.

"ദീപയഷ്ടിയെ ചുമരിന്മേലുള്ള വളയത്തിൽ ഇട്ടേക്കാമിൽ; നീ ഇവിടെ കാവൽ നില്ക്കയുംവേണം," എന്നു കാറാമ്മലി പറയുന്നതു കേൾക്കപ്പെട്ടു.

"എന്നാൽ വളയം എവിടെ? ഹാ! ഇവിടെയുണ്ട്," എന്ന ഭാസ്കരപ്രമാണിയുടെ സഹചാരി പറഞ്ഞു.

"ക്യാമിൽ?—അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വരംതന്നെ അതു്! അതെ, അദ്ദേഹംതന്നെ അതു്!" എന്ന ജാഹ്നവിയുടെ കയ്യിൽ കടന്നു മുറുകെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു ആഹ്ലാദഭരിതയായ മാലഗാംബാ മന്ദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:-പതുക്കെ; ഒരു വാക്കോ, ഒരു ആംഗ്യമോ നമ്മെ ആപത്തിൽ ചാടിക്കും.

"ഓ, അള്ളാവു് അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ," എന്നു ഉള്ളിൽ ഉൽഭൂതമായ പ്രകമ്പനത്തോടുകൂടി ആ പരിചാരിക പറഞ്ഞു.

"നിന്റെ മുഖം തിരിച്ചുകളയുക," എന്നു കതകു തുറക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ജാഹ്നവി പറഞ്ഞു. എന്തെന്നാൽ പെട്ടെന്നു മാലഗാംബായെ കണ്ടുള്ള സന്തോഷത്താൽ ക്യാമിൽ വല്ല അത്ഭുതസ്വരങ്ങളും പുറപ്പെടുവിക്കുന്നപക്ഷം കാറാത്തലി രഹസ്യമറിഞ്ഞു് ആ അടിമയെ അവിടെ കാവൽ നിൎത്തിയില്ലെങ്കിലോ എന്നു നമ്മുടെ കഥാനായിക ഭയപ്പെട്ടു.

തദനുസരണം ആ പരിചാരിക മുഖംതിരിച്ചുകൊണ്ടു കിടക്കയെ തട്ടി ശരിപ്പെടുത്തുന്ന ജോലിയിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധയെന്നപോലെ നിന്നു. ജാഹ്നവിയാകട്ടെ, ആഹാരസാധനങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു കൊട്ടയോടുകൂടി അകത്തു പ്രവേശിച്ച ക്യാമിലിന്റെനേരെ നിന്നിമേഷയായി നോക്കി.

അയാൾ പുരുഷസൗന്ദര്യത്തിന്റെ ഒരുത്തമമായ മാതൃകയാണെന്നു മാലഗാംബാ പറഞ്ഞതിൽ അതിശയോക്തിയോ പക്ഷപാതമോ ഇല്ലെന്നു ജാഹ്നവി കണ്ടു. അയാളുടെ നിറം നല്ല കറുപ്പായിരുന്നു. അധരങ്ങൾ മാലഗാംബായുടെ ദന്തഛദങ്ങൾപോലെ തടിച്ചതോ മുന്നോട്ടു തള്ളിയതോ ആയിരുന്നില്ല. അയാളുടെ നാസിക ഘനംകുറഞ്ഞതും അററം വളഞ്ഞതുമായിരുന്നു. ആ യുവാവിന്റെ കേശമാകട്ടെ പരുപരുത്തതെങ്കിലും പുഷ്കലമെന്നു കാണപ്പെട്ടു. മുഖഭാവം മഹാനുഭാവത്വത്തെയും ബുദ്ധിതൈക്ഷ്ണ്യത്തെയും സൂചിപ്പിച്ചു. അയാളുടെ ഉദാരശീലത്വം നോട്ടത്തിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കാമായിരുന്നു.

“എന്നാൽ വേഗം പോയി ആ കൊട്ട അകത്തു വയ്ക്കൂ കാമിൽ; എന്നിട്ടു വെളിയിൽവന്ന് ഇവിടെ കാവൽ നിൽക്കൂ. നിങ്ങൾക്കു നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സമയം തീർന്നാൽ നിങ്ങളെ വേല വിടുത്താൻ ആൾ വരും. പിന്നെ നിങ്ങൾക്കു കൂട്ടുകാരുമായി ചേർന്ന് ആഹ്ലാദിക്കാം.”

ക്യാമിൽ:-എനിക്കു മധുരദ്രവ്യം ഇഷ്ടമില്ലെന്നു അവിടത്തേയ്ക്കറിയാമല്ലോ.

കാററാത്വി:-(ചിരിച്ചുംകൊണ്ട്) അതു സത്യം തന്നെ; പക്ഷെ, നിങ്ങളുടെ പങ്കുകൂടി നിങ്ങൾ അന്യന്മാരെക്കൊണ്ടു കടിപ്പിക്കുമല്ലോ. വരൂ, നമുക്കു കത കടയ്ക്കാം. ശ്രീമതി, ഭവതിക്കു സുഖനിദ്രയുണ്ടാകട്ടെ.

താഫ്കരപ്രമാനിയും ക്യാമിലും മുറിയിൽനിന്നു പുറത്തുകടന്നു—വാതിലടച്ചു മുടക്കനിട്ടശേഷം കാററാ

ആലി തന്റെ വഴിക്കു പോകയും ക്ര്യാമിൽ അവിടെ കാവൽനിൽക്കയും ചെയ്തു.

മാലഗാംബാ:-(പതറുന്ന ഹൃദയത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവിയെ നോക്കി) അദ്ദേഹം എന്നെ നേരെ കണ്ടില്ല. എന്നാൽ ഇനി ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ കാണാം.

ജാഹ്നവി:-അങ്ങിനെ ചെയ്യൂ; പക്ഷെ, ഉറക്കെ സംസാരിക്കരുതു് (ആത്മഗതം) ഹാ! എന്നിട്ടൊടുവിൽ നമുക്കു സഹായം ലഭിക്കാറായോ?

മാലഗാംബാ വാതിലിലുള്ള ദ്വാരത്തിന്റെ അടുത്തു ചെന്നു്, "ക്ര്യാമിൽ, ക്ര്യാമിൽ" എന്നു മന്ദസ്വരത്തിൽ വിളിച്ചു.

"ഹാ, ആ സ്വരം," എന്നു വെളിയിൽ നിന്നു ക്ര്യാമിൽ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. ഗുഹയിലെ ദീപയഷ്ടിയുടെയും മുറിയിലെ ദീപത്തിന്റെയും പ്രഭയാൽ അയാളുടെ മുഖം ദ്വാരത്തോടു സമീപിക്കുന്നതു മാലഗാംബാ കണ്ടു.

"അതെ, ഇതു ഞാൻതന്നെ ക്ര്യാമിൽ! എന്റെ പ്രിയതമാ, ഞാൻതന്നെ. അവിടുത്തെ പ്രണയിനി—അവിടുത്തെ മാലഗാംബാ," എന്നു വികാരത്തള്ളൽകൊണ്ടു വിറയ്ക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ ആ പരിചാരിക പറഞ്ഞു.

ഒരു മണ്ഡലാഗ്രം, അതിനെ പിടിച്ചിരുന്ന കയ്യാൽ ദൂരെയെറിയപ്പെട്ടതുപോലെ, തറയിൽ വീഴുന്നതു കേട്ടു—ഒരു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ തഴുതു നീങ്ങി—

കതക തുറക്കപ്പെട്ടു—ആ കാമിനീകാമുകന്മാർ പരസ്പരം ആശ്ലിഷ്ടരായി.

"ഇതു വാസ്തവമോ, എന്റെ മാലഗാംബാ!"

"ക്യാമിൽ—എന്റെ ജീവിതസർവസ്വമായ ക്യാമിൽ!"

ഇപ്രകാരമുള്ള വാക്കുകളായിരുന്നു അവരുടെ ആനന്ദാകുലിതമായ ചുംബനങ്ങളുമായി സമ്മേളിച്ചതു്. ഏവംവിധം മൃദുലമായും ഹൃദയസ്പൃക്കായുമുള്ള ഒരു കാഴ്ച കണ്ടപ്പോൾ ജാഹ്നവിയുടെ കണ്ണുകളിൽനിന്നും അശ്രുക്കൾ ധാരധാരയായി ഒഴുകി.

പരസ്പരം വിശേഷങ്ങൾ അറിയിക്കത്തക്കവണ്ണം അവരുടെ മനസ്സു പ്രശാന്തതയെ പ്രാപിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി വളരെ നിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ തങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തെ സമാധാനപ്പെടുത്താൻ അവർക്കു സാധിച്ചപ്പോൾ അന്യോന്യം പറയാനുള്ള വിശേഷങ്ങളെല്ലാം അവർ വേഗത്തിൽ പറഞ്ഞുതീർത്തു.

മാലഗാംബാ തന്റെ കഥയെ ജാഹ്നവിയോടു പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ ഇപ്പൊഴും പറഞ്ഞു. മാലഗാംബായെ തടവിൽനിന്നും മോചിപ്പിക്കണമെന്നുള്ള ഏകോദ്ദേശത്തോടുകൂടി താൻ കാറാആലിയുടെ സംഘത്തിൽ ചേർന്നതും—ഈ ഗുഹ തലസ്ഥാനമായിട്ടുള്ള അതിർത്തിപ്രദേശവിഭാഗത്തിലേയ്ക്കു താൻ നിയമിക്കപ്പെട്ടതും—കാറാആലിയുടെ വയ്പാട്ടികളുടെ അടിമയായി ജീവിതം നയിക്കുന്നു എന്നല്ലാതെ മറെറാരു വിവരവും മാലഗാംബായെപ്പററി അറിയാതെ താൻ

വിഷമിച്ചതും എല്ലാം ക്യാമിൽ തന്റെ പ്രേമഭാജന ത്തോടു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അനവധി സങ്കേതസ്ഥ ലങ്ങളും കോട്ടകളും ഉള്ളവയിൽ ഏതിലാണവൾ താ മസിക്കുന്നതെന്നു കണ്ടുപിടിക്കാൻ അയാൾക്കു ഒരി ക്കലും സാധിച്ചില്ല; ഇങ്ങനെ അവർ തമ്മിൽ ഒരുകാ ലത്തു കണ്ടുമുട്ടുമെന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി അയാൾ ദിവ സങ്ങളും വാരങ്ങളും മാസങ്ങളും കഴിച്ചുകൂട്ടി.

ഈ വിവരണങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ജാ ഹ്നവിയെപ്പററി സ്വകാമുകന്നു ബഹുമാനം തോന്നു ത്തക്കവണ്ണം മാലഗാംബാ വേണ്ടതു പറഞ്ഞുകേൾപ്പി ച്ചു. എന്നുതന്നെയല്ല, നമ്മുടെ കഥാനായികയ്ക്കു അ വളുടെമേൽ തോന്നിയിട്ടുള്ള ഉദാരമനോഭാവത്തെപ്പ ററിയും ആ പരിചാരിക ഹൃദയപൂർവമായ താല്പര്യ ത്തോടുകൂടി പ്രസംഗിച്ചു.

അവർ മൂന്നുപേരും ഒരുമിച്ചു തൽക്ഷണം അവി ടെനിന്നു് ഓടിപ്പോകണമെന്നു ക്യാമിൽ അഭിപ്രായ പ്പെട്ടു. ഈ അഭിപ്രായം സന്തോഷത്തോടുകൂടി സ്വീ കരിക്കപ്പെട്ടുവെന്നു് എന്റെ വായനക്കാർ ധരിക്കണം.

ക്യാമിൽ പറഞ്ഞു: "ഇവിടെനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടു് ഓടിപ്പോകുന്ന കാര്യം വളരെ എളുപ്പമാണു്. എ ന്തെന്നാൽ ഈ ഗുഹയ്ക്കു രണ്ടു പ്രത്യേക നിർഗ്ഗമനമാർ ഗ്ഗങ്ങളുണ്ടു്. ഇതു് ഒരു കുന്നിന്റെ അടിയിൽക്കൂടി മുക്കാൽനാഴികദൂരം നീണ്ടുകിടക്കുന്നതും, ഓരോ അററ ത്തും ഓരോ പ്രവേശനദ്വാരമുള്ളതുമാണു്. അതു കൊണ്ടത്രേ ഗുഹവായു എപ്പോഴും ശുദ്ധമായിരിക്കുന്ന

ഇവിടെ വീശിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു് ഗുഹയുടെ മുഖമാണു് അതിന്റെ പ്രധാന പ്രവേശനദ്വാരം. അതു നിങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളതുപോലെ ഒരേസമയത്തിൽ അനേകം കുതിരകൾക്കൊരുമിച്ചു നിർബാധം കടന്നുപോകാവുന്ന ഒന്നാണുതാനും. എന്നാൽ മറെറ അററത്തുള്ള ദ്വാരത്തിന്നു് ഒരിക്കൽ ഒരു മനുഷ്യനു കടന്നുപോകാൻ മാത്രമേ വിസ്താരമുള്ളു. രണ്ടാമതു പറഞ്ഞ നിർഗ്ഗമനമാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂടിയാണു നമുക്കു രക്ഷപ്പെടേണ്ടതു്. എന്തെന്നാൽ പ്രധാന ദ്വാരത്തിൽ തസ്കരന്മാരിൽ ചിലരെ കണ്ടുമുട്ടേണ്ടിവരുമെന്നുള്ള ആപത്തുണ്ടു്. കുതിരകളിൽ എതിനെയെങ്കിലും കയ്യിലാക്കാമെന്നാണെങ്കിൽ അങ്ങനെ ഒരു വിചാരമേ ഒരിക്കലും വേണ്ടാ. കുതിരപ്പന്തിയിൽ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടാവുമെന്നുള്ളതു നിശ്ചയംതന്നെ. എന്നാൽ ഈ മലയിടുക്കുകളിലെ ഒരോ വഴിയും ചരിവും എനിക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടു് അനുധാവനം ഉണ്ടാകുന്നതിനുമുമ്പിൽ ഭരതശരത്തിൽ എത്തുന്നപക്ഷം നാം രക്ഷപ്പെട്ടു; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവിടെ നമുക്കു കുതിരകളെ കിട്ടും. ഭാഗ്യംകൊണ്ടു് എന്റെ കയ്യിൽ ധാരാളം പണവുമുണ്ടു്."

ഈ നിശ്ചയമനുസരിച്ചു ക്യാമിൽ, മാലഗാംബാ, ജാഹ്നവി എന്നിവർ മുറിയിൽനിന്നിറങ്ങി അതിവേഗത്തിൽ ഗഹ്വരത്തെ തരണംചെയ്തു. ചെറിയ നിർഗ്ഗമനമാർഗ്ഗത്തിൽ എത്തി അവർ വനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

"അസ്തമിക്കാൻ ഇനിയും രണ്ടുമണിക്കൂർനേരമുണ്ടു്" എന്നു തുറന്നസ്ഥലത്തേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചു

പ്പോൾ ക്യാമിൽ പറഞ്ഞു. ഗുഹയിൽനിന്നും വളരെ പൊങ്ങിനിന്നിരുന്ന കുന്നിന്റെ അടിവാരത്തിൽ ഉള്ള പാതയിൽക്കൂടി നടന്നു് അവർ അതിവേഗത്തിൽ ഗഹനത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചു അതിനിടയിൽ ഒരിടുങ്ങിയ ഒററയടിപ്പാത കണ്ടതിൽക്കൂടി അവർ ധൈര്യത്തോടെ നടന്നു. ഒരുമണിക്കൂറിനകം ഭരതേശ്വരം ദൂരത്തായി കാണപ്പെട്ടു. നഗരത്തിൽ കടന്നിട്ടു് അവർ നേരെ 'തുരുഷ്കവീരൻ' എന്ന പാനമന്ദിരത്തിലേയ്ക്കു പ്രയാണം ചെയ്തു.

എന്നാൽ ഇവിടെ അവക്കു വലിയ നിരാശയാണുണ്ടായതു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആയവസരത്തിൽ ഗൃഹനായകന്റെ തുരഗശാലയിൽ ഒരു കുതിരപോലും ഇല്ലായിരുന്നു. എന്നുതന്നെയല്ല നഗരത്തിലെ മററുള്ള പഥികാശ്രമങ്ങളിലെങ്ങും കുതിരയുള്ളതായി അറിയപ്പെട്ടതുമില്ല. കുതിരയുള്ളവരാരെങ്കിലും അവയെ വില്ക്കാൻ തയ്യാറുണ്ടെങ്കിൽ മൂന്നെണ്ണം വാങ്ങാമെന്നു ക്യാമിൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഗൃഹനായകനാകട്ടെ ആ ഇടപാടു നടത്തികൊടുത്താൽ തനിക്കു നല്ല ലാഭമുണ്ടാക്കാമെന്നുള്ള ആശയോടുകൂടി അന്വേഷണം നടത്താനായി പുറപ്പെട്ടു.

ഒരുമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു—അയാൾ തിരിച്ചുവന്നില്ല. ഇതിനിടയിൽ ജാഹ്നവിയും കൂട്ടരും വിലയേറിയ സമയം വൃഥാ പോകുന്നതുകൊണ്ടു് അസ്വസ്ഥരായിത്തീർന്നു. പിന്നെയും ഒരുമണിക്കൂർ കഴിഞ്ഞു—സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു—രാത്രിയായി—തീവ്രമായ ഭയം ജാഹ്നവിയേയും കൂട്ടരേയും ബാധിച്ചു. ഗൃഹ

നായകൻ അവരുടെ സ്ഥിതിയറിഞ്ഞു് അവരെ തിരിയെ കാറാഞ്ചലിയുടെ കയ്യിലേല്പ്പിക്കാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടോ? അവക്കിങ്ങിനെയുള്ള ഭയമുണ്ടായി; അതിനാൽ കാൽനടയായിത്തന്നെ അവിടെനിന്ന വേഗം പോകാമെന്നവർ നിശ്ചയിച്ചു. എന്നാൽ അവർ ഇങ്ങനെ തീർച്ചപ്പെടുത്തികഴിയുന്നതിനുമുമ്പു പാന്ഥമന്ദിരത്തിൻെറ ഉടമസ്ഥൻ ഒരു കുതിരയെ കടിഞ്ഞാണിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു് പ്രത്യക്ഷനായി. പുറകെ മറെറാരു മനുഷ്യൻ രണ്ടു കുതിരകളെയുംകൊണ്ടു് അവിടെ പ്രവേശിച്ചു.

കുതിരകളെ കിട്ടാൻ വളരെ പ്രയാസമായിരുന്നുകൊണ്ടാണു താമസം നേരിട്ടതെന്നു കാണപ്പെട്ടു. അവയ്ക്കു് അമിതമായ ഒരു വില ഉടമസ്ഥൻ ചോദിച്ചു. എന്നാൽ ക്യാമിൽ അതു സന്തോഷത്തോടുകൂടി കൊടുത്തു. പിന്നീടു മൂന്നുപേരും കുതിരപ്പുറത്തു കയറി സാരസാദ്രിയെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഓടിച്ചുപോയി.

രണ്ടുരാജ്യങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേയുള്ള അതിർത്തി അതിവേഗത്തിൽ തരണംചെയ്യപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ നമ്മുടെ കഥാനായിക വീണ്ടും ഗാന്ധാരത്തിൽ കടന്നു. സാരസാദ്രി, ചുരുക്കമായാലും പന്ത്രണ്ടുമണിക്കൂർനേരത്തെ യാത്രയ്ക്കപ്പുറമായിരുന്നു. പിന്നെ ജാഹ്നവിയും മാലഗാംബായും അതുവരെയുള്ള യാത്രാക്ഷീണം കൊണ്ടു് അവശരായെങ്കിലും പാതിരാത്രിവരെ യാത്രചെയ്യാമെന്നുള്ള അവരുടെ നിശ്ചയത്തെ ക്യാമിലിനെ ധരിപ്പിച്ചു.

കാറാഞ്ചലിയും കൂട്ടരും ഇതിനുമുമ്പു് അന്ധാ

വനം തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവർ അതിർത്തികടന്നുവ ന്ന് ഗാന്ധാരരാജ്യത്തിലും തങ്ങളെ പിൻതുടരാൻ ധൈര്യപ്പെടുമെന്നു ക്യാമിൽ വിചാരിക്കുന്നുണ്ടോ എ ന്നു ജാഹ്നവി ചോദിച്ചു. ഈ ചോദ്യത്തിനുത്തരമാ യി, കാറാത്തുലി അതു ചെയ്യാൻ മടിക്കുന്ന ആളല്ലെ ന്നും, പക്ഷേ, തങ്ങൾ പോന്നവഴിയേതെന്ന് അവ ൎക്കു നിശ്ചയമില്ലെന്നാണു തന്റെ ഊഹമെന്നും ആ യുവാവു പറഞ്ഞു.

തങ്ങളുടെ നിശ്ചയപ്രകാരം നമ്മുടെ വഴിയാത്ര ക്കാർ പാതിരാത്രിവരെ യാത്രചെയ്തശേഷം ഒരു ഗ്രാ മത്തിൽ എത്തി. അവിടെയുള്ള ഒരു പാന്ഥമന്ദിര ത്തിൽ കടന്ന അവർ ഗൃഹനായകനാൽ സാദരം സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടു.

തങ്ങളുടെ കുതിരകളെ ആ മന്ദിരത്തിന്റെ ഉട മസ്ഥൻവശം ഏൾപ്പിച്ചിട്ട്, ജാഹ്നവിയും കൂട്ടരും ഗൃഹനായികയാൽ ഒരു വൃത്തികെട്ട മുറിയിലേയ്ക്കു ന യിക്കപ്പെട്ടു. ഉടൻതന്നെ അവർ ഭക്ഷണത്തിനിരുന്നു.

എന്നാൽ, അവർ ആഹാരം കഴിക്കാൻ തുടങ്ങി യപ്പോൾ കുതിരകളുടെ കുളമ്പടിശബ്ദം അവരുടെ ചെവികളിൽപെട്ടു. അവർ ഇരിപ്പിടത്തിൽനിന്നും ചാടിയെഴുന്നേററപ്പോൾ ഒരു സാദിസംഘം ഗൃഹദ്വാ രത്തിൽ എത്തി. മാലഗാംബാ ഭയംകൊണ്ടു മന്ദമായ ഒരാർത്തനാദം പുറപ്പെടുവിച്ചു—ജാഹ്നവി എന്തുവ ന്നാലും അതിനു സന്നദ്ധയായിനിന്നു—ക്യാമിൽ ബ ദ്ധപ്പെട്ടു ജാലകത്തിന്റെ സമീപത്തുചെന്നു വെളിയി ലേയ്ക്കു നോക്കി.

"തസ്കരന്മാർ!" എന്നു തെളിഞ്ഞ നിലാവിൽ കൂടി കാറാഞ്ചലിയേയും കൂട്ടരെയും കണ്ടുംകൊണ്ടു ക്ര്യാമിൽ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു.

ജാഹ്നവി:- നമുക്കിവിടെനിന്നോടാം. വീട്ടിന്റെ പുറകിലുള്ള വാതിലിൽകൂടി നമുക്കു രക്ഷപ്പെടാം.

"അതെ, നമുക്ക് അതുമാത്രമേ ഇപ്പോഠം ഒരു പോംവഴിയുള്ളൂ! മാലഗാംബാ, വരൂ!" എന്നു ക്ര്യാമിൽ പറഞ്ഞു.

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി ആ യുവാവു തന്റെ മണ്ഡലാഗ്രത്തെ ഊരിക്കൊണ്ടു് ആക്രമണമുണ്ടാകുന്നപക്ഷം മരണംവരെ ശത്രുക്കളെ എതിക്കാൻ സന്നദ്ധനായി നിന്നു. അനന്തരം വാതിൽ തുറന്നു് അയാഠം ഇടനാഴിയിൽ ചാടിവീണു ഗൃഹനായികയോടു ഗൃഹദ്വാരം തുറക്കരുതെന്നപേക്ഷിച്ചു. തസ്കരന്മാരാകട്ടെ, പടിവാതിൽ തകർത്തുതുടങ്ങി.

എന്നാൽ, ഈ ക്ഷണത്തിൽതന്നെ എതിർവശത്തുള്ള മറെറാരു മുറി തുറന്നു് ഒരു വന്ദ്യനായ വൃദ്ധൻ പടിക്കൽ പ്രത്യക്ഷനായി.

"ഹാ! സായനൻ," എന്നു പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു് ഔൽസുക്യത്തോടുകൂടി ജാഹ്നവി മുന്നോട്ടുചാഞ്ഞു് അദ്ദേഹത്തെ പിടികൂടി.

"ഹാ! ധീരയായ ജാഹ്നവി!—മനസ്വിനിയായ ജാഹ്നവി!—എന്താപത്താണു നിങ്ങളെ ഭയപ്പെടുത്തുന്നതു്?" എന്നു നമ്മുടെ ക

ഗൃഹനായികയുടെ കരത്തെ പിടിച്ചമൎത്തിക്കൊണ്ടു വൃദ്ധൻ ചോദിച്ചു.

"ഞങ്ങളെ രക്ഷിക്കണേ.—നിങ്ങൾക്കു കഴിവുള്ള പക്ഷം ഞങ്ങളെ സഹായിക്കണേ," എന്നു ജാഹ്നവി അപേക്ഷിച്ചു. ഇതിനിടയിൽ ഗൃഹദ്വാരത്തിലെ ഘട്ടനശബ്ദം വൎദ്ധിച്ചു.

"എന്റെ പിന്നാലെ വരിക," എന്നു കരണീയത്തെപ്പററി തീൎച്ചപ്പെടുത്തിയവനെന്നപോലെ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. പിന്നീടു ഗൃഹനായികയുടെ കയ്യിലിരുന്ന വിളക്കിനെ പിടിച്ചുപറിച്ചുംകൊണ്ടു വൃദ്ധൻ അധികാരസ്വരത്തിൽ അവളോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: "വെളിയിൽനിന്നു ബഹളമുണ്ടാക്കുന്നവൎക്കു പെട്ടെന്നു കതകു തുറന്നുകൊടുക്കരുത്."

"ഇല്ല മാന്യരെ," എന്ന് അവൾ ബഹുമാനഭാവത്തിൽ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

ആ ചെറിയ ഇടനാഴിയിൽക്കൂടി വൃദ്ധൻ വേഗത്തിൽ നടന്നു. ജാഹ്നവിയും കൂട്ടരും അദ്ദേഹത്തെ പിൻതുടൎന്നു. ഗൃഹത്തിന്റെ പിന്നിലുള്ള ഒരു മുറിയിലേയ്ക്കു സായനൻ അവരെ നയിച്ചു.

"വാതിലടച്ചു മുടക്കനിടുക," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു വൃദ്ധൻ മുറിയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽനിന്നും ഒരു മേശയെ വലിച്ചുമാററി തറയിൽ കിടന്ന ഒരു കട്ടിയുള്ള പായെ നീക്കിക്കളഞ്ഞു. അനന്തരം ഒരു ഗൂഢമായ ദ്വാരത്തിൽ തൊട്ടിട്ട് അദ്ദേഹം ഒരു യന്ത്രവാതിലിനെ മേലോട്ടു തുറന്നു. ആ കവാടദ്വാരം അന്ധകാരത്തിലേ

യ്ക്കു വഴികാണിക്കുന്ന ഒരു സോപാനപരമ്പരയെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി.

"ഇറങ്ങൂ! ഇറങ്ങൂ! നിങ്ങൾക്ക് ഒരു നിമിഷനേരം വെറുതേ കളയാനില്ല. നിങ്ങളെ പിൻതുടരുന്നവർ ആരായിരുന്നാലും, അവർ ഗൃഹദ്വാരം തകൎക്കുന്നു. അവർ ക്രുദ്ധന്മാരാണെന്നു തെളിയുന്നു."

വൃദ്ധസായനനെ പരിപൂൎണ്ണമായി വിശ്വസിച്ച ജാഹ്നവി ആദ്യംതന്നെ ആ ഗുഹയിലേയ്ക്കിറങ്ങി. കൂട്ടുകാർ ഒട്ടും മടിക്കാതെ പുറകേയും ഇറങ്ങി. വൃദ്ധൻ ഒരുകൈകൊണ്ടു വിളക്കിനെയും മറേറ കയ്യാൽ വാതിലിനെയും പൊക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നു.

എന്നാൽ അവർ ഇറങ്ങിയ അജ്ഞാതമായ സ്ഥലത്തേയ്ക്ക് അദ്ദേഹം അവരെ അനുഗമിച്ചില്ല. നേരേമറിച്ച് ഒടുവിൽ ഇറങ്ങിയ മാലഗാംബായുടെ ശിരസ്സ തറയുടെ നിരപ്പിനു താഴെയായപ്പോൾ അദ്ദേഹം യന്ത്രവാതിലിൽനിന്നും കയ്യെടുക്കുകയാൽ അതു പെട്ടെന്നു വീണു പൂൎവസ്ഥിതിയിൽ അടഞ്ഞു. ജാഹ്നവിയും കൂട്ടരും അന്ധകാരത്തിനടിയിലായി.

"നമ്മെ ചതിച്ചു," എന്നു മാലഗാംബാ ദീനയായി നിലവിളിച്ചു.

അതേനിമിഷത്തിൽതന്നെ തുരുഷ്കന്മാർ ഗൃഹദ്വാരം തകൎത്തു കതകു തുറക്കാൻ താമസിച്ചതിനു ഗൃഹനായികയെ കഠിനമായ അസഭ്യവാക്കുകൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അകത്തുകടന്നു.

30

സദയമുപകാരമിച്ചെയ്തതിനാദരാൽ
സർവസ്വവും മമ തന്നേൻ നിനക്കു ഞാൻ.

വല്ലഭപുരത്തിലെ മഹാപുരോഹിതന്റെ അരമന ചതുഷ്കോണാകൃതിയിൽ പണിചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു മഹാസൗധമായിരുന്നു. അതിന്റെ മുന്നിലായി അനവരതം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ധാരായന്ത്രത്തോടുകൂടിയ ഒരു വിസ്തൃതചത്വരവും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു. ആ എടുപ്പിന്റെ അഗ്രഭാഗത്തെ നിരനഗരത്തിലെ പുരാതന ദേവാലയത്തിനഭിമുഖമായി നിന്നു. അരമനയുടെ പിൻഭാഗം അതിനോടു ചേർന്നതും വൃക്ഷലതാദികളാൽ നിറഞ്ഞതുമായ ഉദ്യാനത്താൽ മനോരമ്യമായി വിളങ്ങി.

മഹാപുരോഹിതന്റെ തുരഗശാലയിൽ അമ്പതു കുതിരകളുണ്ടായിരുന്നു. അവയ്ക്കോരോന്നിനും ദിവസംപ്രതിയുള്ള തീററിക്കൂലി ഒരു പാവപ്പെട്ട കുടുംബത്തെ ഒരുവാരത്തേയ്ക്കു സംരക്ഷിക്കാൻ മതിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൃത്യശാലയിൽ തിന്നുകൊഴുത്ത ഇരുനൂറു വേലക്കാരുള്ളതിൽ അഞ്ചിൽ നാലു ഭാഗവും വെറും ആഡംബരത്തിനുവേണ്ടിമാത്രം നിയമിക്കപ്പെട്ടതല്ലാതെ ഉപയോഗത്തെ കരുതിയായിരുന്നില്ല. ഉല്പാദത്തിലേയ്ക്കു പരികർമ്മത്തിനായി ആറു

സന്യാസിമാരുള്ളതിനും പുറമെ അവിടുത്തെയ്ക്കു രണ്ടു കാര്യദർശിമാരും വില്ലാളികൾ അടങ്ങിയ ഒരു അംഗരക്ഷകസൈന്യവുമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം രാജകീയമായ ആഡംബരത്തോടുകൂടി ജീവിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതാപത്തെയും മോടിയേയും അധികരിക്കാൻ യാതൊന്നുംതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.

ദിവസംപ്രതി മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ ഭിക്ഷക്കായി തന്റെ പടിക്കൽ കൂട്ടംകൂടുന്ന ആളുകൾക്കു തന്റെ ഭൃത്യന്മാരുടെ ഭോജനോച്ഛിഷ്ടം അദ്ദേഹം ദാനംചെയ്തു.

ഭൃത്യന്മാരുടെ ഭോജനത്തിന്റെ അവശിഷ്ടം വീതിച്ചുകൊടുക്കുന്ന സമയം വല്ലഭപുരത്തിലെ യാചകന്മാരെ അറിയിക്കുന്നതിന് അരമനയിലെ വലിയമണിയടിക്കുക പതിവായിരുന്നു.

മഹാപുരോഹിതന്റെ ഇഷ്ടന്മാർ—അതായതു്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശ്രിതന്മാരും അദ്ദേഹത്തോടൊരുമിച്ചിരുന്നു ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്നവരും അദ്ദേഹത്തെ ഭയപ്പെടുന്നവരും—അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മത്തെയും ജീവകാരുണ്യത്തെയും ആകാശത്തോളം പുകഴ്ത്തി. എന്നാൽ ഈ അവസരങ്ങളിൽ കൊട്ടാരത്തിലെ കാരാഗൃഹങ്ങൾ രിക്തങ്ങളല്ലെന്നും പ്രാഡ്വിവാകനെന്ന നിലയിൽ ബാലാനന്ദൻ മതത്തിന്റെയോ രാജാധികാരത്തിന്റെയോ വൈരികളായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നവരെ അദ്ദേഹം ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കയും തൂക്കിലിടുകയും പീഡിപ്പിക്കയും ചെയ്യുമെന്നുള്ള നിസ്സാരസംഗതി പറവാൻ അവർ മറന്നുപോകും.

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവ

ങ്ങൾ നടന്നതിന്റെ അടുത്ത ദിവസം സായാഹ്നത്തോടു സമീപിച്ചു; മഹാപുരോഹിതൻ തന്റെ കീഴിലുള്ള മതാധികാരികളോടും വല്ലഭപുരത്തിലെ മററു പ്രധാനപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോടുംകൂടി അരമനയിലെ അതിഥിശാലയിൽ ഇരിക്കയായിരുന്നു. ബാലാനന്ദൻ തന്റെ സ്നേഹിതന്മാൎക്കു ഒരു വിരുന്നു നടത്തുകയായിരുന്നു. പലമാതിരി പഴങ്ങളും മധുരപലഹാരങ്ങളുംകൊണ്ടു് ആ മുറി നിറഞ്ഞിരുന്നു.

ആകപ്പാടെ ഇരുപതു് അതിഥികൾ അവിടെ കാണപ്പെട്ടു. യുവാക്കന്മാരും സുന്ദരന്മാരും മനോഹരമായ വേഷഭൂഷാദികളോടുകൂടിയവരുമായ അംഗരക്ഷകന്മാർ ശാലയുടെ പുരോഭാഗത്തിൽ നിന്നിരുന്നു.

വിരുന്നു നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കവേ ഒരംഗരക്ഷകൻ മെല്ലെ അകത്തു കടന്നുവന്നു സ്വാമിയുടെ ചെവിയിൽ എന്തോ രഹസ്യമായി മന്ത്രിച്ചു.

ആനന്ദവിജയങ്ങൾ ഇടകലൎന്ന ഒരു രസം പുരോഹിതന്റെ പരുഷമായ മുഖത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ആ വികാരം വെളിയിൽ പുറപ്പെടാതെ ഹൃദയത്തിൽ ഒതുക്കിക്കൊണ്ടു തൽപ്പാദങ്ങൾ അവിടെനിന്നെഴുന്നേററു് അതിഥികളോടു ക്ഷമായാചനം ചെയ്തുകൊണ്ടു ബദ്ധപ്പെട്ടു വെളിയിലേയ്ക്കുപോയി.

പല പുരാണപുരുഷന്മാരുടെ പ്രതിമകൾകൊണ്ടു നിറഞ്ഞ ശ്ലക്ഷ്ണശിലാനിൎമ്മിതമായ ഒരു മാൎഗ്ഗത്തെ തരണംചെയ്തു് അദ്ദേഹം തന്റെ ന്യായാസനമണ്ഡപമായി ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ട ഒരു വലിയ ശാലയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഭൎഗ്ഗനും സംഗമനും അദ്ദേഹത്തെകാത്തു് അവിടെ നില്ക്കുകയായിരുന്നു.

"അപ്പോൾ,എൻെറ മകനേ, നീ കാൎയ്യം സാധിച്ചു അല്ലേ?"എന്നു ഭർഗ്ഗനോടു പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു്. അതേ സമയത്താൽതന്നെ ബാലാനന്ദൻ സംഗമൻെറ വന്ദനത്തെ ആദരിച്ചു.

"പ്രഭോ, ഞാൻ കാൎയ്യം സാധിച്ചു. തടവുകാർ രണ്ടുപേരും താഴെയുള്ള പ്രത്യേക കല്ലറകളിൽ സൂക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:- മകനെ,നീ മതത്തിനു വേണ്ടി വലിയ ഒരുപകാരമാണു ചെയ്തതു്. അതിനുള്ള സമ്മാനം നിനക്കു തരുന്നതിന് എനിയ്ക്കത്യന്തം സന്തോഷമുണ്ടു്. ഈ പ്രധാന ചുമതല നിർവഹിക്കുന്നതിനു നിനക്കധികം പ്രയാസമുണ്ടായില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

ഭർഗ്ഗൻ:-പ്രതാപശാലിയായ കാറാത്തലിയുടെ സഹായത്താലാണു് ഈ കാൎയ്യംസാധിച്ചതു പ്രഭോ!പക്ഷേ,ഞാൻ തുപ്പാദത്തിൽഎൎപ്പിച്ചരേഖതശപുരത്തുനിന്നുള്ള എഴുത്തു് ഈ വിജയകരമായ ഫലത്തെപ്രതീക്ഷിക്കാൻ അവിടുത്തെ സന്നദ്ധനാക്കിയിരിക്കണം

"ഞാൻ അങ്ങനെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാണിരുന്നതു്. തടവുകാർ നിൻെറ കയ്യിൽ അകപ്പെട്ടതിൽ പിന്നീടു നീ അവരുമായി പ്രത്യേകിച്ചു വല്ല സംഭാഷണവും ചെയ്തോ?" എന്നു ബാലാനന്ദൻ ചോദിച്ചു. തടവുകാരിൽ ഒന്നു നിശ്ചയമായും ജാഹ്നവിയാണെന്നു ധരിച്ചിട്ടുള്ള പുരോഹിതൻ, താൻ അവളുടെ നേരെ ധാരാനഗരത്തിൽവച്ചു പ്രകടിപ്പിച്ച കാമപാരവശ്യത്തെപ്പററി, അവൾ ഭർഗ്ഗനോടു് എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ എന്നറിവാനായിരുന്നു മേല്പറഞ്ഞ ചോദ്യം ചെയ്തതു്.

ഭർഗ്ഗൻ:-പ്രഭോ, ഞാൻ ഭഗീരഥനോടോ ജാഹ്നവിയോടോ ഒരക്ഷരംപോലും മിണ്ടിയില്ല. എന്നുതന്നെയല്ല അവരുമായി സംഭാഷണം ചെയ്‌വാൻ സംഗമനെയും ഞാൻ അനുവദിച്ചിട്ടില്ല. എന്തെന്നാൽ ആരും അറിയാതെ എന്റെ കൎത്തവ്യം നിറവേററണമെന്നും തടവുകാരുടെ സംഗതിയിൽ തൃപ്പാദത്തിലെ ഇഷ്ടംപോലെ എന്തെങ്കിലും ചെയ്തുകൊള്ളട്ടെ എന്നും മാത്രമേ ഞാൻ വിചാരിച്ചുള്ളു.

ബാലാനന്ദൻ:-നീ ബുദ്ധിപൂൎവ്വം പ്രവൎത്തിച്ചു, മകനെ. തടവുകാർ, അവരുടെ ബന്ധനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യവും, അവരെ കൊണ്ടുപോകുന്ന സ്ഥലവും ഇന്നതെന്നു ശങ്കിക്കാൻ യാതൊരു ചോദ്യവും ചെയ്തില്ലെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു.

ഭർഗ്ഗൻ:-അവൎക്കു കാവൽനിന്ന ഭടന്മാരോടും അവർ വെറും മൗനം ദീക്ഷിച്ചു. കാമിനീകാമുകന്മാർ തമ്മിൽത്തന്നെയും അധികം സംസാരിച്ചില്ല. ഇടയ്ക്കിടെ എന്തോ മന്ത്രിക്കുന്നതു മാത്രം ഞാൻ കണ്ടു. ഭഗീരഥൻ വരുന്നതുവരട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ചു ധൈൎയ്യം കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു; എന്നാൽ, ജാഹ്നവി അവളുടെ സ്ഥിതിയെ ഓൎത്തു പരിതപിക്കുന്നുണ്ടു്.

ബാലാനന്ദൻ:-എന്തു കാരണംകൊണ്ടു നിങ്ങളങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചു?

ഭൎഗ്ഗൻ:-അവളുടെ മനഃപൂൎവ്വമായ മൗനവും, ചിന്താഭാവവും, ഇന്നലെ കാലത്തു് എന്റെ കയ്യിൽ അകപ്പെട്ടതിൽ പിന്നീടു് ഒരിക്കലും അവൾ തന്റെ മൂടു

പടം മാററിയിട്ടില്ലെന്നുള്ള വസ്തുതയുംകൊണ്ടു ഞാൻ അങ്ങനെ നിശ്ചയിച്ചതാണ്

ബാലാനന്ദൻ:-ജാഹ്നവി നല്ല മനഃസാന്നിദ്ധ്യമുള്ള ഒരു സ്ത്രീയാണ്. അവൾ പശ്ചാത്താപത്താൽ വിനീതയാകയില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, ധിക്കാരംകൊണ്ട് ആരെയും വകവയ്ക്കുയുമില്ല. എന്നാൽ, അവളുടെ ഹൃദയത്തെ നമ്രമാക്കി, അവളുടെ പാപമെല്ലാം അവളെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിച്ച് അവളെ കരയിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗം എനിക്കറിയാം. ഈ ജലന്ധരദേശീയൻ ഇപ്പോഴും അവളുടെ മേലുള്ള തൻെറ കോപത്തെ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണോ? അതല്ല, അവളുടെ കാരാവാസത്താൽ അയാളുടെ മനസ്സലിഞ്ഞുപോയോ?

"അവൾക്കു പതിനായിരം ജീവനുണ്ടാകയും ത്രിപ്പാദത്തിൽനിന്നും അവളെ പതിനായിരംതവണ ജീവനോടെ ദഹിപ്പിക്കാൻ കല്പിക്കയും ചെയ്താലും എൻെറ ജലന്ധരദേശീയനായ സ്നേഹിതന് അതിൽ അളവില്ലാത്ത സന്തോഷമേ ഉണ്ടാകയുള്ളു," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

"അയാളെ കുററം പറയാൻ പാടില്ല മകനെ, അയാളുടെ മനോഭാവം ശരിയാണ് എന്തെന്നാൽ, ഈ തടവുകാർ വലിയ മതദ്രോഹികളാണ് എന്നാൽ, ഇനി, ഞാൻ വാഗ്ദത്തംചെയ്ത സമ്മാനം നിനക്കു തരട്ടെ," എന്നു ബാലാനന്ദൻ പറഞ്ഞു.

അനന്തരം, എഴുതാനുള്ള സാധനങ്ങൾ തയ്യാർ ചെയ്തുവച്ചിരുന്ന മേശയുടെ സമീപത്തിരുന്നുംകൊണ്ടു

മഹാപുരോഹിതൻ രണ്ടു പ്രത്യേക കടലാസ്സുകളിൽ ചില വരികൾ എഴുതി.

"പ്രഭോ, എൻെറ ജലന്ധരദേശീയനായ ചങ്ങാതി തുരുഷ്കന്മാക്ക് ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയം കൊടുത്തു," എന്നു ഭർഗ്ഗൻ പറഞ്ഞു.

ബാലാനന്ദൻ:–ആ തുക അയാൾക്കു തിരിയെ കൊടുക്കാം," എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം മൂന്നാമതൊരു കടലാസ്സിൽ എന്തോ എഴുതി. എന്നിട്ട്, അദ്ദേഹം തുടൻ പറഞ്ഞു: "ഇതാ ആയിരം സ്വർണ്ണനാണയംവീതം തരുവാൻ എൻെറ ഖജനാവിലേയ്ക്കു രണ്ടു കല്പന! അതുപോലെ, എൻെറ വാഗ്ദാനമനുസരിച്ച് ആറു കുതിരകളെ തരുവാൻ എൻെറ തുരഗശാലയിലെ പ്രധാന അശ്വപാലകൻെറപേക്കും ഇതാ ഒരെഴുത്തു്."

ഭർഗ്ഗൻ ആ കടലാസ്സുകൾ കയ്യിൽ വാങ്ങി. അതിലൊന്നു സംഗമൻെറ കയ്യിൽ കൊടുത്തു വിവരം അയാളെ അറിയിച്ചു. പിന്നെ രണ്ടുപേരും മഹാപുരോഹിതൻെറ സന്നിധാനത്തിൽനിന്നും മറഞ്ഞു.

അവർ പോയ ഉടൻതന്നെ തൃപ്പാദങ്ങൾ ഒരു കിങ്കരനെ വിളിച്ചു തടവുകാരെ തൻെറ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിന് അംഗരക്ഷകന്മാരുടെ നായകനോടാജ്ഞാപിച്ചു.

അഞ്ചുനിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു ഭഗീരഥനും മാലിനിയും ആ ശാലയിലേയ്ക്കു നയിക്കപ്പെട്ടു. കാവൽ

ക്കാരോടു പൊയ്ക്കൊൾവാൻ പുരോഹിതൻ ആംഗ്യം കാണിച്ചു.

അദ്ദേഹവും തടവുകാരും മാത്രം അവിടെ ശേഷിച്ചു.

ഭഗീരഥൻെറ ഭാവം പ്രശാന്തവും അക്ഷോഭ്യവുമായിരുന്നു. ക്ഷാന്തിയും മനഃസാന്നിദ്ധ്യവും അദ്ദേഹത്തിൻെറ നോട്ടത്തിൽ സമ്മിളിതമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ മുഖം ഭസ്മംപോലെ വിളറിയിരുന്നു എങ്കിലും, പുരോഹിതൻ തൻെറ മേൽ ഉറപ്പിച്ച രൂക്ഷമായ വീക്ഷണങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ നയനങ്ങൾ ക്രസിയില്ല.

ബാലാനന്ദൻ:—(ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ) ഭഗീരഥാ, ദൈവത്തിൻെറ പ്രതികാരം അപരാധികളെ വിട്ടു പിരിയുന്നില്ല എന്നുള്ള വസ്തുത നിങ്ങളുടെ ജ്ഞാനം ഇതുവരെ നിങ്ങളെ പഠിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ അനുഭവം ആ മഹത്തായ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ ഓർമ്മയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നു.

ഭഗീരഥൻ:—(സ്ഥിരസ്വരത്തിൽ) പ്രഭോ! ഞാൻ ഈശ്വരനെതിരായി പാപം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു് എനിക്കു നല്ലപോലെ അറിയാം. എന്നാൽ, എന്നെ ബന്ധിച്ചു കൊണ്ടുവരാൻ ഒരു മതാധികാരി, അവിശ്വാസികളും നിയമഹീനന്മാരുമായ ഒരുകൂട്ടം തസ്കരന്മാരെ കയ്ക്കൂലി കൊടുത്തു പ്രേരിപ്പിച്ചതു ഞാൻ ചെയ്ത ഏതപരാധത്തോടും തുല്യമാണു്

"മിണ്ടരുത്!" എന്നു മഹാപുരോഹിതൻ കഠിനസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു. അനന്തരം, (തടവുകാരിയെ നോക്കിക്കൊണ്ട്) "ജാഹ്നവീ, നിന്റെ മുഖത്തിൽനിന്നും ആ മൂടുപടത്തെ എടുത്തുകളയുക."

മാലിനി മെല്ലെ ആ ആജ്ഞയെ അനുഷ്ഠിച്ചു. എന്നാൽ തനിക്കു തീരെ അപരിചിതയായ ഒരു തരുണിയുടെ മുഖം കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് അത്ഭുതവും സഹിക്കവയ്യാത്ത കോപവുമുണ്ടായി.

"വേഗംപോയി ദ്വിഭാഷിയായ ഭർഗ്ഗനേയും ആ ജലന്ധരദേശീയനേയും ബന്ധിക്കുക," എന്നു മേഘഗർജ്ജനംപോലെ മുഴങ്ങുന്ന സ്വരത്തിൽ അദ്ദേഹം വെളിയിൽനിന്ന വില്ലാളികളോടാജ്ഞാപിച്ചു.

ഒന്നാംഭാഗം സമാപ്തം